Geo: Voshood

LITURGIA,

SEU LIBER

PRECUM COMMUNIUM,

Et Administrationis

SACRAMENTORUM,

Aliorumque

Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ

JUXTA USUM

Ecclesiæ Anglicanæ:

una cum

PSALTERIO

SEU

PSALMIS DAVIDIS,

Ea Punctatione distinctis, qua Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis.

Itemque

Forma & Modus Faciendi, Ordinandi, & Consecrandi *Episcopos*, *Presbyteros*, *Diaconos*.

LONDINI,

Apud *Henricum Bonwick*, ad insigne Leonis rubri in Cœmeterio D. *Pauli*. MDC XC.

3408. aaa. 37

3408 aaa 37

BRITISH
MUSEUM

A. 2.

Statutum pro Uniformitate Precum Communium, Cultuſque in Eccleſiâ, atque Adminiſtrationis Sacramentorum, Anno Primo Eliz.

QUandoquidem eo tempore quo obiit Supremus Dominus noſter *Edwardus* Rex Sextus, Uniformis ordo Cultus Publici, Precum, Adminiſtrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum obtinuit in Eccleſia Anglicana; qui quidem prodiit unico volumine quod inſcribitur, *Liber Precum Communium, & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum & Ceremoniarum in Eccleſia Anglicana*, authoritate Parlamenti quod annis 5 & 6. Regni ejuſdem Supremi Domini noſtri *Edvardi* Regis Sexti, habitum eſt, munitus, vi decreti, cujus titulus, *Statutum pro Uniformitate Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum*; quod quidem abrogatum atque reſciſſum fuit Decreto Parlamenti, an. 1 Regni Supremæ Dominæ noſtræ *Mariæ* Reginæ; unde gloria Deo debita, multum imminuta eſt; eorumque animi qui Veritatem Chriſtianæ Religionis profitentur, admodum dejecti ſunt.

His de cauſis Decretum eſt Authoritate hujuſce Parlamenti quod prædictum abrogativum Statutum & ſingula in eo contenta, quæ quidem referuntur ad eundem librum & cultum, Adminiſtrationem Sacramentorum, Ritus & Ceremonias, eo libro contentas aut præſcriptas, reſciſſa erunt, nulliuſque prorſus virtutis à Feſto Natalis S. *Johan.* Baptiſtæ proximè futuro & deinceps: Quodque præfatus liber cum ordine Cultus, & Adminiſtrationis Sacramentorum, Rituum, & Ceremoniarum, cum alterationibus & additionibus in eum inſertis & per hoc Statutum præſcriptis, à prædicto Feſto Natalis S. *Johan.* Baptiſtæ & deinceps, obtinebit, plenariumque effectum ſortietur juxta tenorem & effectum hujuſce Statuti, nihil quod in prædicto Abrogativo Statuto contineatur, quicquam obſtante.

Ad hæc Decretum eſto à Reginæ Majeſtate Aſſentientibus Proceribus & Plebe in hoc Parlamento congregatis, & illius authoritate, quod omnes & ſinguli omnium & ſingularum tum Cathedralium, tum Parochialium Eccleſiarum, aut alius cujuſcumque loci intra hoc Regnum *Angliæ*, *Walliam*, & illius limites, aut alias Reginæ ditiones, Miniſtri, à Feſto Natalis S. *Johan* Baptiſtæ proximè futuro, ac deinceps, Matutinas & Vespertinas Preces, celebrationem cœnæ Domini & utriuſque Sacramenti Adminiſtratio-

nem, aliaſque omnes ſuas Communes ac Publicas Preces recitare & uſurpare tenebuntur juxta Ordinem & Formam prædicti libri authoritate Parlamenti prædicti An. 5. & 6. Regni *Edvardi* Sexti, ſic muniti; cum unica alteratione ſeu additione quarundam Lectionum prælegendarum ſingulis Dominicis per totum annum, & mutata & emendata Litaniæ forma, & adjectis duabus tantummodo ſententiis, dum Sacramentum Communicantibus porrigitur recitandis, nulla autem alia præterea neque alio modo. Et quod ſiquis Rector, Vicarius, aut alius quicunque Miniſter, qui debet aut deberet cantare aut recitare Communes Preces quarum mentio fit in prædicto libro; aut Sacramenta adminiſtrare à Feſto Natalis S. *Joan.* Baptiſtæ proximè futuro & deinceps, noluerit prædictas Communes Preces uſurpare, aut Sacramenta adminiſtrare, in ea Cathedrali, aut Parochiali Eccleſia aut aliis locis, in quibus ea adminiſtrare deberet, juxta ordinem ac formam prædicti libri; aut ſiquis ex propoſito aut in eo pergens animo obſtinato uſurpaverit alium Ritum, Ceremoniam, Ordinem, Formam aut Modum celebrandæ Cœnæ Domini publicè aut privatim, aut Matutinas & Veſpertinas Preces, Adminiſtrationem Sacramentorum aut alias Preces Publicas, præter eas quæ præſcriptæ ſunt & editæ in dicto libro, [*per Communes Preces in hoc Statuto ubicunque earum mentio occurrit, intelliguntur Preces quæ fiunt ut iis alii interſint eaſque audiant ſeu in Eccleſiis publicis ſeu privatis Sacellis, aut Oratoriis, vulgo dictæ Sacra ſeu Divina Officia*] aut pro concione aut alio modo declaraverit aut locutus fuerit quidpiam quo derogetur prædicto libro aut corrumpatur, aut res ulla in eo contenta aut quævis illius pars, atque illius delicti reus ritè peractus fuerit juxta Leges hujuſce Regni ex judicio Duodecim, aut ex ipſius confeſſione, aut ex manifeſta evidentia facti; in pœnam primi illius delicti amittet reditus omnium beneficiorum aut promotionum ſpiritualium anni integri eam convictionem proximè ſequentis; qui quidem Reginæ ejuſque hæredum & ſucceſſorum Fiſco addicentur: quodque etiam qui ſic reus peractus fuerit in ulteriorem delicti ſui pœnam per ſex menſes carcere detinebitur abſque ſponſione aut fidejuſſione quacunque. Siquis autem qui jam ſemel hac in parte reus peractus fuerit, poſt primam convictionem in ſimilem culpam rurſus inciderit, ejuſque legitimo judicio quemadmodum ſupradictum eſt, reus peractus fuerit, tum in ſecundi delicti pœnam in carcerem conjicietur, eoque detinebitur per annum integrum; quodque ob idem delictum ſpoliabitur ipſo facto omnibus & ſingulis ſpiritualibus ſuis promotionibus: Et quod licebit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & ſingularum illarum ſpiritualium promotionum aut illarum cujuſcunque, ad eam præſentare aut eandem conferre perinde ac ſi perſona vel perſonæ ſic delinquentes obiiſſent: & quod ſi quis qui bis modo ſupradicto reus peractus fuerit, tertia vice circa præmiſſas deliquerit, ejuſque delicti modo ſupradicto legitimè convictus fuerit tertia vice, privabitur ipſo facto omnibus ſuis ſpiritualibus promotionibus, & præterea carceris pœnam per totam vitam ſubibit.

ſubibit. Si is autem qui deliquerit & convictus fuerit modo ſupradicto circa ullam præmiſſarum, nullo beneficio aut ſpirituali promotione gaudeat, tum ſic delinquens ſicque convictus in pœnam primi delicti in carcerem conjicietur, eoque detinebitur per annum integrum convictionem illius proximè ſequentem abſque ſponſione aut fidejuſſione quacunque; & ſiquis qui omni ſpirituali promotione careat, poſt primam convictionem rurſus ulla in re deliquerit circa præmiſſas & modo ſupradicto delicti legitimè convictus fuerit; tum ille in pœnam ſecundi delicti in carcerem conjectus eo per totam vitam detinebitur.

Præterea conſtitutum decretumque eſt Authoritate ſupradicta, quod ſiquis poſt prædictum Feſtum natalis Sancti *Johannis* Baptiſtæ proximè futurum in ullis hiſtrionicis aliiſve ludis, cantionibus, rythmis, aut alia voce publica quidquam declaraverit aut locutus fuerit, quo liber ille corrumpatur aut ulla res in eo contenta, aut illius pars aliqua, aut quo ei derogetur, aut contemptus concilietur; aut ſi opere, facto aut interminatione publica Rectorem ullum, Vicarium aut alium Miniſtrum coegerit aut quocunque modo procuraverit, ut in ulla Cathedrali aut Parochiali Eccleſia, aut Sacello, aut ullo alio loco cantet aut recitet ullas Communes aut Publicas Preces, aut ut Adminiſtret ullum Sacramentum aliter aut ullo alio modo aut forma quam quæ præſcribitur, aut eum ſic facientem protexerit; aut qui ulla ſupradicta via ac ratione Rectorem, Vicarium aut alium Miniſtrum in ulla Cathedrali aut Parochiali Eccleſia, aut Sacello, aut alio quocunque loco illegitimè interturbaverit, aut impediverit ne Communes ac Publicas Preces cantet aut recitet, aut Sacramenta aut eorum alterutrum adminiſtret juxta modum & Formam in dicto libro expreſſam, tum quicunque ejus rei modo ſupradicto legitime reus peractus fuerit, Reginæ Supremæ Dominæ noſtræ illiuſque Hæredibus ac Succeſſoribus in pœnam primi hujuſce delicti pendet centum Marcas: & ſiquis, qui ſemel hujuſmodi delicti reus peractus fuerit, in ullum delictorum poſtremo loco memoratorum rurſus inciderit, ejuſque modo prædicto legitimè convictus fuerit, tum ſic delinquens, ſicque convictus Reginæ Supremæ Dominæ noſtræ, illiuſque Hæredibus ac Succeſſoribus in pœnam ſecundi delicti pendet Quadringentas Marcas: Quod ſi quis qui bis modo ſupradicto ullius delicti convictus fuerit, circa poſtremo loco memorata delicta, tertia vice deliquerit, ejuſque modo ſupradicto fuerit reus peractus, tum ſic delinquens ſicque convictus in pœnam tertii delicti amittet Reginæ Supremæ Dominæ noſtræ omnia bona ſua mobilia & immobilia, & in carcerem conjectus per totam vitam eo detinebitur. Siquis autem qui ob primum delictum circa præmiſſas, modo ſupradicto convictus fuerit, ſummam virtute convictionis ſolvendam non pependerit, eo modo ac forma quibus pendi debet, intra ſex ſeptimanas illius convictionem proxime ſequentes; tum quicunque ſic convictus, & qui ſic non pependerit, in pœnam primi illius delicti, vice mulctæ, per ſex menſes carcere detinebitur abſque ſponſione aut fidejuſſione quacunque: Et ſiquis, qui ob ſecundum delictum circa præmiſſas,

 modo

modo ſupradicto, convictus fuerit, ſummam virtute illius convictionis necnon vi hujuſce Statuti ſolvendam non pependerit, eo modo ac forma quibus pendi debet, intra ſex ſeptimanas ipſius ſecundam convictionem proxime ſequentes, tum quicunque ſic convictus fuerit & qui ſic non pependerit, in pœnam ſecundi delicti, vice dictæ mulctæ, in carcerem conjectus eo per annum integrum detinebitur, abſque ulla ſponſione aut fidejuſſione quacunque. Et quod à dicto Nativitatis S. *Johan.* Baptiſtæ Feſto proxime ſequenti ac deinceps, omnes & ſinguli hujuſce Regni aut alius cujuſcunque regionis intra Regiæ Majeſtatis ditiones incolæ diligentem ac fidelem dabunt operam (niſi legitimam ac rationi conſentaneam abſentiæ ſuæ cauſam habuerint) ut ſe conferant quiſque in ſuam Eccleſiam Parochialem aut conſuetum Sacellum, aut impedimento legitimo prohibente, in alium locum conſuetum, in quo Preces Communes & ejuſmodi cultus numinis peraguntur, quo tempore ſic prohibebuntur, ſingulis diebus Dominicis & aliis ex inſtituto & uſu Feſtis diebus; ibidemque maneant cum ea cum qua par eſt, decentia ac gravitate, dum aut recitantur Preces Communes, aut habetur ſacra Concio, aut pars alia Cultus numinis ibi celebranda aut adminiſtranda, peragitur; ſub pœna tum cenſuræ Eccleſiaſticæ, tum mulctæ duodecim denariorum à quolibet hac in parte delinquente ſolvendorum. Quam quidem ſummam ipſi ejus Parochiæ in qua ejuſmodi delictum fuerit, Oeconomi in uſum tantum ejuſdem Parochiæ procurabunt ex bonorum mobilium prædiorum ac ædium ejus qui hac in parte deliquerit, ſequeſtratione ac diſtractione.

Quo autem iſta debitæ executioni mandentur, Excellentiſſima Reginæ Majeſtas, Domini Temporales atque Plebs univerſa in hoc Parlamento coacti, in Dei nomine Archiepiſcopos, Epiſcopos, alioſque Ordinarios ſerio atque enixe obteſtantur, iiſque præcipiunt ut omnem operam pro viribus adhibeant quiſque intra ſuam Dioceſim ac diſtrictum ut debite ac ſincere obſerventur, prout rationem omnium malorum ac plagarum quibus juſte Deus populum ſuum ob neglectam bonam adeo atque ſalutarem legem, affecerit, coram ipſo Deo reddituri ſunt. Atque ut authoritate ſufficienti, hac in parte muniantur; Authoritate prædicta Decretum eſto, quod omnes & ſinguli Archiepiſcopi, Epiſcopi, & omnes alii eorum officiarii Eccleſiaſtica Juriſdictione gaudentes, tam in locis exemptis quam non exemptis intra eorum Diœceſes plenam poteſtatem atque authoritatem vi hujuſce Statuti habebunt Reformandi, Corrigendi ac Cenſuris Eccleſiaſticis ſubjiciendi omnes & ſingulos quotquot intra eorum Juriſdictionem aut Diœceſin, poſt prædictum Nativitatis S. *Joan.* Baptiſtæ Feſtum proxime ſequuturum, contra hocce Decretum ac Statutum deliquerint; aliis quacunque Lege, Statuto, Privilegio, Libertate, aut Cautione antehac in contrarium adhibitis, aut permiſſis nihil quicquam obſtantibus.

Atque prædicta authoritate Decretum Statutumque eſto, quod omnes & ſinguli Judices, quos vocant *de Oyer & Determiner*, vel Judices de *Aſſize*, pro tribunali ſedentes, poteſtatem & authoritatem habebunt inquirendi, audiendi & determinandi omnia cujuſcunque

cunque generis delicta quæ admittentur aut perpetrabuntur contra ullum Articulum in hoc Decreto contentum, intra limites ipsis concessæ Commissionis & processum faciendi pro executione eorundem juxta formulam juris procedendi in debitis pœnis illis infligendis; prout fas est ipsis facere contra quemcunque qui coram ipsis alicujus delicti postuletur, aut criminis legitimo judicio reus peractus sit. Cautum vero semper sit atque prædicta authoritate decretum, quod omnibus & singulis Archiepiscopis atque Episcopis fas erit, quotiescunque prout ipsis visum fuerit, vi hujusce Statuti prædictis Judicibus de *Oyer & Determiner*, aut de *Assize* publice in quocunque loco intra Diœcesin pro tribunali sedentibus assidere, iisque sociam operam commodare, ad inquirendum, audiendum ac determinandum delicta supra memorata.

Cautum quoque esto atque prædicta authoritate Decretum, quod Sacrorum prædictorum libri propriis Parochianorum cujusvis Parochiæ & Ecclesiæ Cathedralis sumptibus comparabuntur ante dictum Festum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ proxime sequuturum; & quod quælibet Parochia & Ecclesia Cathedralis aut alia loca, quæ dictos libros sibi comparaverint ante dictum Nativitatis S. *Johan.* Baptistæ Festum, intra tres septimanas post prædictos libros comparatos proxime sequentes, Sacra prædicta usurpabunt, eaque usu quotidiano celebrabunt juxta hocce Statutum. Insuper prædicta authoritate Decretum esto neminem unquam posthac in jus vocatum ac criminis postulatum fore, aut ullam molestiam passurum ob ulla delicta supra memorata, in posterum contra hoc Statutum admittenda aut patranda, nisi sic delinquens eo nomine postulatus fuerit in generali Sessione proxime futura coram memoratis Judicibus de *Oyer & Determiner* aut Judicibus de *Assize*, post quodcunque delictum admissum aut patratum contra tenorem hujusce Statuti.

Cautum semper, Decretumque atque Statutum esto prædicta authoritate, quod omnes & singuli Parlamenti Proceres pro tertio delicto superius memorato, à suis Paribus judicabuntur. Cautum etiam, Decretumque atque Statutum esto prædicta authoritate, Quod Prætor *Londinensis*, aliique omnes Prætores, Balivii, atque alii Magistratus præcipui omnium ac singularum Civitatum, municipiorum ac urbium corporatarum, quas vocant intra hoc Regnum *Walliam* & illius Marchias seu limites, in quas se conferre non consueverunt Judices de *Assize*, plenam potestatem atque authoritatem habebunt virtute hujusce Statuti, quotannis inquirendi, audiendi, ac finiendi omnia ac singula delicta supra memorata, intra duas septimanas à Festis *Paschatis* & Sancti *Michaelis* Archangeli proxime sequentes, eo modo eaque forma quibus solent Judices *de Assize*, & *de Oyer & Determiner*.

Cautum semper, Decretumque atque Statutum esto authoritate prædicta, quod omnes Archiepiscopi, & Episcopi, & singuli eorum Cancellarii, Commissarii, Archidiaconi, aliique Ordinarii quotquot gaudent peculiari Jurisdictione, plenam potestatem & authoritatem habebunt virtute hujusce Statuti, tam inquirendi in suis Visitationibus, Synodis, & alibi intra Jurisdictionem suam alio quovis tempore,

& loco; admittendi Accuſationes & Informationes omnium & ſingularum rerum ſupra memoratarum, quotquot evenerint atque admiſſæ & perpetratæ fuerint, intra limites eorum Juriſdictionis & Authoritatis, quàm eas puniendi, admonitione, excommunicatione, ſequeſtratione aut deprivatione, aliiſque cenſuris & proceſſibus, eadem forma quæ antea conſuevit in ſimilibus caſibus juxta Reginæ Leges Eccleſiaſticas.

Cautum ſemper atque Statutum eſto, ut quiſquis in præmiſſis deliquerit, atque ob delictum Ordinarii cenſuram primum ſubierit, cenſuræque teſtimonium ejuſdem Ordinarii manu munitum habuerit, non amplius ejuſdem delicti reus peragetur coram Judicibus: Et ſimiliter, ſi ei pœna ob delictum à Judicibus primum irrogata fuerit, non amplius ob idem delictum ab Ordinario cenſuræ ſubjicietur. Nihil, quod in hoc Statuto contineatur, quicquam obſtante.

Cautum ſemper, atque Decretum eſto, Quod eadem Eccleſiæ ejuſque Miniſtrorum ornamenta, quæ authoritate Parlamenti habiti anno ſecundo Regni *Edvardi* Regis Sexti uſu recepta erant in hac Eccleſia Anglicana, retinebuntur & uſurpabuntur, donec alia ratio hac in parte inita fuerit Regiæ Majeſtatis authoritate, Reginæ Commiſſariis ad cauſas Eccleſiaſticas, Magni Angliæ Sigilli authoritate munitis, aut hujuſce Regni Metropolitano in conſilium adhibitis: Atque etiam, quod ſi aliquis contemptus, aut quid contra debitam reverentiam circa Ceremonias, aut alios Eccleſiæ Ritus, Regularum in hoc libro poſitarum abuſu, acciderit, fas erit Reginæ iiſdem Commiſſariis aut Metropolitano in conſilium adhibitis, eas inſuper Ceremonias aut Ritus inſtituere atque edicere quæ ad incrementum gloriæ Dei, ad Eccleſiæ ædificationem, & ad ſanctorum Chriſti Myſteriorum & Sacramentorum debitam reverentiam maximè conducibiles fuerint.

Denique Decretum eſto authoritate prædicta, quod omnes Leges, Statuta, & Ordinationes in quibus, aut quarum authoritate, ullus alius cultus, Sacramentorum Adminiſtratio, aut Preces Publicæ, limitantur, conſtituuntur aut eduntur in uſum publicum intra hoc Regnum aut alias Reginæ ditiones, abhinc abrogabuntur & fient plene irrita.

16 MAG1

Statutum pro Uniformitate Precum Communium, & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum: & pro conſtituenda Forma Faciendi, Ordinandi & Conſecrandi Epiſcopos, Presbyteros & Diaconos in Eccleſiâ Anglicana.

XIV *CAROLI* II.

QUandoquidem anno primo *Elizabethæ* Reginæ Uniformis ordo cultus Publici & Precum, & Adminiſtrationis Sacramentorum, Rituum & Ceremoniarum in Eccleſia Anglicana obtinuit, iſque Verbo Dei atque Eccleſiæ Primitivæ Uſui conſentaneus, à Reverendis Epiſcopis & Clero compoſitus, in uno libro editus, cui Titulus, *Liber Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum in Eccleſia Anglicana*, & uſui publico commendatus Parlamenti anno primo Regni jam memoratæ Reginæ habiti Decreto, cui Titulus, *Statutum pro Uniformitate Precum Communium, & Cultûs in Eccleſia, & Adminiſtrationis Sacramentorum*, piis omnibus quotquot Chriſtianis moribus delectantur ſuavis admodum, atque utiliſſimus Statuti hujuſce Regni, in quod Miſericordia, Favor, atque Benedictio Dei Omnipotentis nulla ratione citius atque uberius effunduntur, quam fuſis ad Deum Publicis Precibus, debito Sacramentorum uſu, & frequenti Evangelii prædicatione, quæ cum Auditorum devotione excipiatur: Quæ cum ita ſint nihilominus ingens hominum numerus in variis hujuſce Regni partibus, qui pravis affectibus indulgentes, in ignorantia vitam tranſigentes, & procul amoto Dei timore, obſtinato Schiſmaticoque animo abſunt ab Eccleſiis Parochialibus & aliis locis Publicis in quibus habentur Preces Publicæ, Adminiſtrantur Sacramenta, & verbum Dei prædicatur, Dominicis aliiſque diebus Feſtis, & in ea loca ſe conferre renuunt: Ac quandoquidem ingentia mala atque incommoda tempore nuperorum infelicium motuum magno ac ſcandaloſo Miniſtrorum neglectu circa ordinem, ſive Liturgiam eo modo quo ſupra editam ac præſcriptam, acciderunt, multique in Factiones ac Schiſmata inducti ſunt, unde Religio Reformata quam Eccleſia Anglicana profitetur, magnum detrimentum ac ſcandalum paſſa eſt, & periclitatæ ſunt multorum animæ: Quæ mala atque incommoda ut præcidantur in poſterum, ut Eccleſiæ pax firmetur, & ut varii animorum morbi, temporum intemperie contracti quibus jam laborant, ſedentur, Regia Majeſtas (juxta declarationem die 25 *Octobris* promulgatam Anno 1660) multis Epiſcopis aliiſque Theologis Commiſſionem ſuam magno Angliæ Sigillo munitam conceſſit, ut

 recenſerent

recenſerent Librum Precum Publicarum, utque eas mutationes atque Additiones præpararent, quæ Ipſis proponendæ videntur: & poſtea Synodis Utriuſque Provinciæ, Cantuarienſis ſcilicet ac Eboracenſis à Rege convocatis, & jam ſedentibus, placuit Regiæ Majeſtati authoritatem concedere ac mandare prædictarum Synodorum Præſidibus aliiſque Epiſcopis & Clero in iiſdem ſedentibus, recenſendi jam memoratum librum Precum Publicarum, itemque librum & Formam atque Modum Faciendi, ac Conſecrandi Epiſcopos, Presbyteros ac Diaconos; & ut re mature penſitata, ea mutarent atque adderent in utroque libro, quæ ipſis mutanda ac addenda viderentur; eaque in ſcriptis ſuæ Majeſtati exhiberent, ut ab ea approbarentur ſeu confirmarentur; ex quo tempore re accurate ac mature penſitato, prædicti Præſides, Epiſcopi ac Clerus utriuſque Provinciæ prædictos libros pro demandata ſibi provincia recenſuerunt, & quædam in iis immutarunt quæ in eos cenſent inſerenda, & novas quaſdam precationes certis quibuſdam temporibus ac pro data occaſione uſurpandas libro Liturgico addiderunt; eaque omnia in ſcriptis Regiæ Majeſtati exhibuerunt in uno libro, cujus titulus, *Liber Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Eccleſiæ, juxta uſum Eccleſiæ* Anglicanæ, *una cum Pſalterio ſeu Pſalmis* Daviidis, *ea Punctatione diſtinctis qua Cantari aut Recitari debent in Eccleſiis: Itemque Forma ac Modus Faciendi, Ordinandi, ac Conſecrandi Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos.* Quæ cuncta à Regia Majeſtate poſt debitam conſiderationem approbata ſunt & rata habita, & præſenti huic Parlamento commendata, ut prædictus liber Precum Communium, & Formæ Ordinandi & Conſecrandi Epiſcopos, Presbyteros ac Diaconos, cum mutationibus & additionibus quæ factæ & Regiæ Majeſtati exhibitæ ſunt à memoratis Synodis prout ſupra expoſitum eſt, ſit liber ille quem uſurpare tenebuntur quotquot ſacra celebrabunt in omnibus Cathedralibus & Collegiatis Eccleſiis & Sacellis; atque in omnibus utriuſque Academiæ Collegiorum & Hoſpitiorum Sacellis, & in *Etonenſi* ac *Wintonienſi* Collegiis, & in omnibus Eccleſiis Parochialibus & Sacellis intra hoc Regnum *Angliæ*, Principatum *Walliæ*, & Oppidum *Barwick* ad *Tweedam*, & ab iis omnibus qui Faciunt aut Conſecrant Epiſcopos, Presbyteros aut Diaconos, in ullo eorum locorum, ſub iis ſanctionibus ac pœnis, quæ utrique Parlamenti conceſſui æquæ videbuntur. Jam vero quoniam nihil eſt conducibilius ad firmandam hujuſce gentis pacem (quam boni omnes in votis habent) aut Religionis noſtræ honorem, ejuſque propagationem, quam univerſus conſenſus in celebrando Dei omnipotentis cultu publico; atque ut quilibet intra hoc Regnum poſſit plane perſpectam habere Regulam quam ſequi debet in cultu publico, Adminiſtratione Sacramentorum, aliorumq; Rituum atque Ceremoniarum Eccleſiæ *Anglicanæ*; Et modum juxta quem, & à quibus Epiſcopi, Presbyteri ac Diaconi fiunt, Ordinantur & Conſecrantur, atque fieri, ordinari ac conſecrari debent.

Decretum eſto ab Excellentiſſima Majeſtate Regia, ex conſilio & cum conſenſu Dominorum Spiritualium ac Temporalium, itemque univerſæ

universæ Plebis in hoc præsenti Parlamento congregatorum, illiusque authoritate, Quod omnes & singuli Ministri in quacunque Cathedrali, Collegiata aut Parochiali Ecclesia aut Sacello aut alio loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ*, Principatum *Walliæ*. & Oppidum *Barwick* ad *Tweedam*, tenebuntur recitare & usurpare Matutinas & Vespertinas Preces, utriusque Sacramenti celebrationem, & Administrationem, & reliquas omnes Publicas & Communes Preces eo ordine, eaque forma quibus habentur in prædicto libro qui huic Statuto annexus subjungitur, cujusque titulus est, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ; *una cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *ea Punctatione distinctis qua Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis*; *Itemque Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & Consecrandi Episcopos, Presbyteros, Diaconos.* Quodque Preces Matutinæ ac Vespertinæ in eo contentæ qualibet die Dominica aliisque omnibus diebus, & datis occasionibus, temporibusque in eo præstitutis apertè, & solenni modo prælegentur ab omnibus, & singulis Ministris seu Curatis in unaquaque Ecclesia, Sacello aut alio loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ* & loca superius memorata. Ut autem Uniformitas in publico numinis cultu (quæ tam ardentibus votis expetitur) quantocius obtineat, insuper Decretum esto authoritate prædictâ quod quilibet Parochus, Vicarius aut alius quicunque qui jam gaudet ullo Ecclesiastico Beneficio aut Promotione, intra hoc Regnum *Angliæ* aut prædicta loca, in Ecclesia aut Sacello, aut loco Cultus Publici ad prædictum illius Beneficium aut Promotionem pertinente, Dominica quadam aut Festo die aliquo ante Festum S. *Bartholomæi* quod futurum est anno 1662. aperte, publice & solenniter recitabit Matutinas & Vespertinas Preces, per & juxta prædictum librum Precum Communium, recitandas horis præstitutis, & quod post ejusmodi illarum recitationem aperte, & publice coram cœtu ibi congregato assensum & consensum suum haud fictum usui rerum omnium prædicto libro contentarum aut præscriptarum, in hæc verba non in alia, declarabit:

EGO *A.B.* hic Declaro assensum ac consensum meum haud fictum iis omnibus ac singulis quæ in libro, cui Titulus, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ* Anglicanæ; *una cum Psalterio seu Psalmis* David, *ea Punctatione destinctis qua Cantari aut Recitari debent in Ecclesiis. Itemque Forma & Modus Consecrandi, Ordinandi ac Faciendi Episcopos, Presbyteros, Diaconos,* continentur aut juxta illum præscribuntur.

Et quod omnes & singuli, qui (absque legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando) id præstare neglexerint aut detrectaverint intra tempus prædictum, aut (cum adfuerit ejusmodi impedimentum) intra unius mensis spatium postquam remotum fuerit ejusmodi impedimentum, omnibus suis Promotionibus Spiritualibus *ipso*

facto ſpoliabitur; Et quod ab eo tempore fas erit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & ſingularum prædictarum Promotionum Spiritualium, aut ullius illarum, pro ſuo cuique jure ac Titulo, ad illas ſeu per collationem ſeu alia ratione præſentare; perinde ac ſi is aut ii qui ſic deliquerint aut neglexerint, diem ſuum obiiſſent.

Præterea Decretum eſto Authoritate prædicta, quod quiſquis poſthac ad ullum Beneficium Eccleſiaſticum aut Promotionem ſeu collatione ſeu alia quacunque ratione Præſentabitur, & in illud indictus fuerit, intra hocce Regnum Angliæ & loca ſuperius memorata, in Eccleſia, Sacello, aut loco Cultus Publici ad prædictum illius Beneficium ſeu Promotionem pertinente, intra duos menſes proxime ſequuturos poſtquam actualem poſſeſſionem prædicti Eccleſiaſtici Beneficii ſeu Promotionis adeptus fuerit, aliqua die Dominica, aperte, publice & ſolenniter recitabit Matutinas & Veſpertinas Preces, juxta prædictum Librum Precum Communium recitandas, horis per & juxta illum præſtitutis; Et poſt ejuſmodi illarum recitationem, aperte, & publice coram cœtu ibidem congregato delarabit aſſenſum & conſenſum ſuum haud fictum uſui rerum omnium inibi contentarum & præſcriptarum juxta formulam ſupra conſtitutam; Et quod omnes & ſinguli, qui (abſque aliquo legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando) id præſtare neglexerint aut detrectaverint intra prædictum tempus, aut (ſi adfuerit ejuſmodi impedimentum) intra unius menſis ſpatium, poſtquam remotum fuerit ejuſmodi impedimentum, omnibus prædictis Eccleſiaſticis Beneficiis & Promotionibus ipſo facto ſpoliabitur; Et quod ab eo tempore fas erit omnibus Patronis & Donatoribus omnium & ſingulorum prædictorum Eccleſiaſticorum Beneficiorum, & Promotionum, aut ullius eorum (pro ſuis cuique Juribus & Titulis) ſeu per collationem ſeu alia quavis ratione ad ea præſentare, perinde ac ſi is iive qui ſic deliquerint aut neglexerint, diem ſuum obiiſſent.

Atque Decretum inſuper eſto Authoritate prædicta, quod in omnibus locis, in quibus proprius incumbens ſeu poſſeſſor cujuſcunque Rectoriæ, Vicariæ, aut Beneficii Curati, reſidet in proprio Beneficio & ſubſidiaria alterius Miniſtri opera utitur, incumbens ipſe (nullo legitimo impedimento ab Ordinario loci approbando detentus) ſemel, ut minimum intra quemlibet menſem aperte & publice recitabit Preces Communes & ſacra officia in prædicto libro & per prædictum librum præſcripta, & (ſi dabitur occaſio) adminiſtrabit utrumque Sacramentum, & alios Ritus Eccleſiæ, in Eccleſia Parochiali, aut Sacello ejuſdem Rectoriæ, Vicariæ aut Beneficii ad illam pertinente, eo ordine, modo, & forma quæ in eodem libro & per eundem librum præſcribuntur, ſub pœna mulctæ quinque librarum in uſum illius Parochiæ, pro unoquoque delicto, ſi vel confitentem reum ſeſe exhibuerit, aut ſi duorum teſtium jurejurando crimen probatum fuerit coram duobus Eirenarchis Comitatus, Civitatis aut Municipii, ubi delictum admiſſum fuerit, (quod quidem jusjurandum deferendi poteſtas prædictis Eirenarchis hocce Statuto conceditur.) Et ſi prædicta mulcta ſoluta non fuerit intra decimum diem, tum ſequeſtratione & diſtractione bonorum mobilium

lium delinquentis, juſſu & reſcripto prædictorum Eirenarcharum, ab Eccleſiæ Oeconomis ſeu Pauperum ejuſdem Parochiæ Curatoribus procurabitur; ſiquid autem ex diſtractione ſupererit, delinquenti reſtituetur.

Atque inſuper Decretum eſto Authoritate prædicta, quod quilibet Decanus, Canonicus & Præbendarius uniuſcujuſque Eccleſiæ Cathedralis aut Collegiatæ; & omnes Magiſtri & alii Præpoſiti, Socii, Sacellani, & Inſtitutores cujuſcunque Collegii, Studioſorum Hoſpitii, Gymnaſii, aut Ptochotrophii aut qui in iis vivunt; & quivis Profeſſor Publicus & Prælector in alterutra Academia, & in unoquoque Collegio alibi: Et omnis Rector, Vicarius, Miniſter qui ſubſidiariam Rectori aut Vicario commodat operam, Prælector, & aiius quivis ſacris ordinibus initiatus, & unuſquiſque Ludimagiſter qui Ludo literario ſeu publico ſeu privato præeſt; Et alius quivis, qui pueris inſtituendis & docendis intra cujuſquam ædes privatas Inſtitutoris ſive Præceptoris nomine, qui prima die Menſis *Maii* qui futurus eſt Anno 1662. aut qui poſthac quocunque tempore, ullo Decanatu, Canonicatu, Præbenda, Præfectura, Præpoſitura, Societate, Profeſſoris aut Prælectoris munere, Rectoria, Vicaria, aut alia quacunque Eccleſiaſtica dignitate, ſeu Promotione gaudebit, aut ſubſidiarii Miniſtri aut Prælectoris officio certo loco fungetur, aut Ludo literario præfuerit; aut Pueros inſtituet aut docebit intra cujuſquam ædes Privatas Inſtitutoris ſeu Præceptoris nomine, ante Feſtum S. *Bartholomæi* quod futurum Anno Dom. 1662. aut cum admittentur aut antequam admittantur ad Dignitatem, Promotiones, Beneficia aut munera ſupradicta & in eorum poſſeſſionem mittantur, ſequenti Declarationi ſeu Profeſſioni manu propria ſubſcribant, *ſcilicet*:

EGO A. B. *Declaro, Quod non licet quocunque Prætextu Arma gerere adverſus Regem; quodque Deteſtor proditoriam illam poſitionem, ſcilicet, poſſe Regia Authoritate Arma geri contra Regis perſonam, & contra eos qui Regio mandato præſunt Rei Bellicæ; atque quod conformem me præſtabo Liturgiæ Eccleſiæ* Anglicanæ, *prout jam Lege conſtituta eſt. Præterea ego declaro, me in ea eſſe ſententia neque me neque alium quemquam, virtute illius juramenti, quod* Solennis Liga & Fœdus *vulgo dicitur, obligari ad procurandam ullam mutationem ſive alterationem Eccleſiaſtici ſeu Politici Regiminis; Imò illud ipſum Juramentum fuiſſe ex ſe illicitum, atque hujuſce Regni Subditis impoſitum contra notas leges & libertates hujus Regni.*

Cui Declarationi ac Profeſſioni ſubſcribent ſinguli Miniſtri aliique Præpoſiti, Socii, Sacellani & Inſtitutores, uniuſcujuſque Collegii aut ibi degentes, ſtudioſorum Hoſpitii, aut Gymnaſii, aut qui in iis vivunt; & ſinguli Publici Profeſſores & Prælectores in alterutra Academia quiſque coram Vicecancellario illius Academiæ in quâ vixerint, pro tempore exiſtente aut Vicecancellarii Delegato. Eidem Declarationi ſeu Profeſſioni ſubſcribent, quiſque coram ſuo

Archi-

Archiepiſcopo, Epiſcopo aut Ordinario Diœceſeos, ſinguli qui hocce Statuto jubentur eidem ſubſcribere; Hæc autem erit eorum omnium pœna qui prædictam ſubſcriptionem neglexerint aut detrectaverint; quod mulctabuntur ſuo quiſque Decanatu, Canonicatu, Collegii Præfectura, Præpoſitura, Societate, Profeſſoris, Prælectoris munere, Rectoria, Vicaria, Eccleſiaſtica Dignitate ſeu Promotione, Subſidiarii Miniſtri, aut Prælectoris officio, ac Scholarcatu, *ipſoque facto* ejuſmodi Dignitatis, Promotionis, Beneficii, Muneris, officii omnino incapax evadet, eoque ſpoliabitur: & quod unuſquiſque ejuſmodi eorum Decanatus, Canonicatus, Præbenda, Præfectura, Præpoſitura, Societas, Profeſſoris, Prælectoriſque munus, Rectoria, Vicaria, Eccleſiaſtica Dignitas aut Promotio, Subſidiarii Miniſtri, Prælectoriſque officium & Scholarcatus vacabit, perinde ac ſi ii qui ſic deliquerint, diem ſuum naturaliter obiiſſent.

Quod ſi ullus Ludimagiſter aut alius quiſquam qui pueris docendis operam navarit intra cujuſquam ædes Privatas Inſtitutoris, aut Præceptoris nomine, ullos pueros inſtituerit, antequam impetraverit licentiam à ſuo quiſque Archiepiſcopo, Epiſcopo, aut Ordinario Diœceſeos, juxta Leges & Statuta hujuſce Regni (pro qua ſolvet tantum duodecim denarios) & ſubſcripſerit atque profeſſus fuerit, prout ſupradictum eſt; tum ſinguli Præceptores aliive qui pueros inſtituerint aut docuerint ut ſupradictum eſt, pro primo delicto per integrum trimeſtre carcere detinebuntur abſque ulla ſponſione aut fidejuſſione; & pro ſecundo & alio quocunque delicto ejuſmodi, per integrum trimeſtre carcere detinebuntur abſque ulla ſponſione aut fidejuſſione, & ſummam quinque librarum Regiæ Majeſtati pendent pœnæ nomine.

Ejuſmodi autem facta ſubſcriptione, omnes & ſinguli Rectores, Vicarii, Miniſtri ſubſidiariam operam aliis commodantes, & Prælectores procurabunt literas Teſtimoniales quiſque à ſuo Archiepiſcopo, Epiſcopo, aut Ordinario Diœceſeos, (qui hocce Statuto jubentur ac requiruntur eas expedire atque exhibere) illius propria manu ſubſcripta & ſigillo munitas: eaſque publice & aperte prælegent una cum Declaratione aut profeſſione, aliqua die Dominica, intra tres menſes proxime ſequentes, in ſua quiſque Eccleſia Parochiali, in qua tenentur Sacra Officia celebrare, coram cœtu ibi congregato, inter ſacrorum ſolennia; Quiſquis autem hac in parte officio ſuo defuerit, Rectoriæ, Vicariæ, aut Beneficii Subſidiarii Miniſtri aut Prælectoris muneris jactura mulctabitur, & illius omnino incapax evadet, illoque ſpoliabitur, ipſo facto: vacabitque prædicta Rectoria, Vicaria aut Beneficium, Subſidiarii Miniſtri aut Prælectoris munus, perinde ac ſi diem ſuum naturaliter obiiſſet.

Cautum verò ſemper eſto, quod à die 25 Menſis *Martii* qui futurus eſt Anno Domini 1662 ac deinceps, omittentur in prædicta Declaratione aut Profeſſione ut ſupradictum eſt, ſubſcribenda ac prælegenda, verba ſequentia, *ſcilicet*.

PRæterea ego declaro, me in ea esse sententia neque me neque alium quemquam, virtute illius juramenti, quod Solemnis Liga & Fœdus *vulgo dicitur, obligari ad procurandam ullam mutationem sive alterationem Ecclesiastici seu Politici Regiminis; Imo illud ipsum Juramentum fuisse ex se illicitum, atque hujusce Regni Subditis impositum contra notas leges & libertates hujus Regni.*

Adeo ut nullus supramemoratorum exinde tenebitur ei parti præfatæ Declarationis aut Professionis subscribere, eamve prælegere.

Cautum semper, atque Decretum esto, quod à Festo S. *Bartholomæi* quod futurum est Anno Domini 1662. ac deinceps, nemo qui nunc gaudeat ulla Rectoria, Vicaria, aut Beneficio, quique jam sacris ordinibus manibus Episcopalibus nondum sit initiatus, aut qui ante dictum S. *Bartholomæi* Festum Presbyter aut Diaconus non fuerit ordinatus, juxta formulam Episcopalis ordinationis, habebit, tenebit, possidebit prædictam Rectoriam, Vicariam, Beneficium cum Cura animarum, aut ullam aliam Ecclesiasticam Promotionem intra hoc Regnum *Angliæ*; aut Principatum *Walliæ*, aut *Barwicum* Oppidum ad *Tweedam*: sed illius omnino incapax evadet, eoque spoliabitur ipso facto: atque omnes illius Ecclesiasticæ Promotiones vacabunt perindè ac si diem suum naturaliter obiisset.

Itemque Decretum esto authoritate prædicta, quod nemo exinde futurus est habilis qui admittatur ad ullam Rectoriam, Vicariam, Beneficium, aut ullam aliam cujuscunque generis Ecclesiasticam Promotionem aut Dignitatem, neque præsumat Consecrare aut Administrare Sanctum Sacramentum cœnæ Dominicæ, priusquam Presbyter Ordinatus fuerit juxta Formam & Modum in dicto libro ac juxta illum præscriptum, nisi antea Presbyter creatus fuerit Episcopali ordinatione; sub pœna pro unoquoque delicto centum librarum quarum pars dimidia Regio fisco pendetur; pars quarta pauperibus Parochiæ in qua commissum fuerit delictum, itemque quarta pars ei aut iis qui jure agere cum delinquente voluerint Actione debiti, scedulæ, querelæ, aut delatoria in quacunque Curiatum Regiarum * *Recordi* quas vocant, in qua nulla dilatio, protectio aut Pignoris depositio, admittetur; eritque incapax qui Presbyter ordinetur per annum integrum proxime sequentem.

* *Earum Acta authenica sunt ad fidem faciendam.*

Sub hac cautione, quod pœnæ hoc Statuto decretæ non infligentur Exteris seu alienigenis Ecclesiarum Reformatarum, approbatarum aut approbandarum à Regia Majestate, illiusque Hæredibus ac Successoribus in *Anglia*.

Cauto semper quod nullum jus ad conferendum aut Præsentandum per lapsum, acquiretur ulla vacantia aut Deprivatione ex *ipso facto*, virtute hujus Statuti, nisi post sex menses, ex quo Ordinarius de ejusmodi vacantia aut Deprivatione certiorem fecerit Patronum; aut nisi ejusmodi Deprivationis sententia aperte & publice recitata

recitata fuerit in Eccleſia Parochiali Beneficii, Rectoriæ, aut Vicariæ, quæ vacaverit aut cujus incumbens deprivabitur virtute hujus Statuti.

Ac præterea Decretum eſto authoritate prædicta, Quod nulla Forma aut Ordo Precum Communium, Adminiſtrationis Sacramentorum, Rituum, aut Ceremoniarum, aperte uſurpabitur in ulla Parochia, Sacello, aut alio loco Publico; aut in ullo Collegio, aut ſtudioſorum Hoſpitio in alterutra Academia, aut in *Weſtmonaſterienſi*, *Wintonienſi*, aut *Etonienſi* Collegiis, aut ullo eorum, diverſus ab eo qui præſcribitur & jubetur uſurpari. Et quod quilibet Rector ſeu Præfectus qui nunc præeſt ulli Collegio, aut Studioſorum Hoſpitio, in alterutra Academia, aut ulli dictorum Collegiorum *Weſtmonaſt. Winton.* aut *Eton.* intra unius menſis ſpatium proximè ſequuturi poſt Feſtum S. *Barthol.* quod futurum eſt Anno 1662: & omnes & ſinguli Rectores ſeu Præfecti cujuſcunque prædictorum Collegiorum ac Hoſpitiorum, in poſterum eligendi aut præficiendi, intra unius menſis ſpatium poſt Electionem aut Collationem & Admiſſionem ad eandem Præfecturam aut Præpoſituram, aperte & publice in Eccleſia, Sacello, aut alio loco Publico in ejuſdem Collegii, aut Hoſpitii, præſentibuſque ejuſdem Sociis ac Studioſis aut ibi tùm Reſidentium parte majore, ſubſcribet 39 Articulis Religionis, quorum mentio fit in Statuto Anni 13 *Elizabethæ* Reginæ; & prædicto libro; atque declarabit aſſenſum ac conſenſum ſuum haud fictum, prædictis Articulis, & prædicto libro, & uſui Precationum, Rituum, & Ceremoniarum, Formularum, & Ordinum in prædicto libro præſcriptorum & contentorum, & eorum approbationem juxta Formam prædictam: Et quod omnes prædicti Rectores ſeu Præfecti prædictorum Collegiorum ac Hoſpitiorum, aut quotquot eorum jam ſunt Sacris ordinibus initiati, aut poſthac initiati fuerint, ſemel ut minimum intra quodlibet trimeſtre cujuſvis anni, non obſtante legitimo impedimento, aperte & publice recitabunt Preces Matutinas & Sacra in dicto libro & ex illius præſcripto recitanda in Eccleſia, Sacello, aut alio loco publico ejuſdem Collegii aut Hoſpitii ſub pœna amiſſionis per integrum ſemeſtre omnium beneficiorum atque emolumentorum ad eandem Præfecturam aut Præpoſituram ſpectantium, à quibus percipiendis ſuſpenſione prohibebitur à Viſitatore aut Viſitatoribus ejuſdem Collegii aut Hoſpitii. Et ſi ullus Rector aut Præpoſitus ullius Collegii aut Hoſpitii eo modo ſuſpenſus eo quod non ſubſcripſerit prædictis Articulis & libro; aut eo quod non recitaverit Preces Matutinas & Sacra, prout ſupradictum eſt, ſtatim poſt, aut ante elapſos ſex menſes prædictam ſuſpenſionem proximè ſequentes, prædictis Articulis atque libro non ſubſcripſerit, & non declaraverit conſenſum ſuum ut ſupradictum eſt, aut non recitaverit Preces Matutinas & Sacra, prout ſupra dictum eſt, tum vacabit ipſo facto ejuſmodi Præfectura ſeu Præpoſitura.

Cautum ſemper eſto, Quod fas erit Preces Matutinas & Veſpertinas aliaſque Preces atque Sacra in libro prædicto ac per eum præſcripta Latine uſurpare in Sacellis aut aliis locis publicis uniuſcujuſq; Collegii

Collegii & Hoſpitii in utraque Academia, *Weſtmonaſterienſi*, *Wintonienſi*, & *Etonienſi* Collegiis, & in Convocationibus Cleri utriuſq; Provinciæ, nihil quod in hoc Statuto contineatur quicquam obſtante.

Itemque Decretum eſto authoritate prædicta quod nemo admittetur ut Prælector, aut permittetur, tolerabitur, aut ſinetur concionari tanquam Prælector; aut concionem habere aut Prælectionem prælegere in ulla Eccleſia, Sacello aut alio loco Cultus Publici, intra hoc Regnum *Angliæ*, aut Principatum *Walliæ* & Oppidum *Barwick* ad *Tweedam*, niſi antea approbatus ab Archiepiſcopo Provinciæ, aut Epiſcopo Diœceſeos (aut ſede vacante) à Cuſtode Spiritualitatum, & impetrata illius licentia ſigillo ipſius munita; Et niſi coram eodem Archiepiſcopo, aut Epiſcopo aut cuſtode legerit 39 Articulos Religionis quorum mentio fit in Statuto 13 *Elizabethæ* quondam Reginæ, cum Declaratione Aſſenſus iiſdem haud ficti; Et quod omnes & ſinguli qui jam impetrarunt, aut impetraturi ſunt licentiam ut ſint Prælectores, quibuſque Prælectoris munus demandatum fuerit, ut concionentur feria aliqua ſeptimanæ in quacunque Eccleſia, Sacello aut loco Cultus Publici intra hoc Regnum *Angliæ*, aut loca ſupra memorata, quum primam habent concionem, antequam incipiant concionari, aperte, publice & ſolenni ritu recitabunt Preces Communes & Sacra in dicto libro & per eum præſcripta atque ea hora diei recitanda; Et tunc ibi publice & aperte declarabunt aſſenſum ſuum prædicto libro ejuſque approbationem; atque uſui omnium Precum, Rituum & Ceremoniarum, Formularum atque ordinum illic contentorum ac præſcriptorum, juxta formulam ſuperius in hoc Statuto præſcriptam. Itemque exinde primo quoque die cujuſvis menſis quo habent concionem, quam diu ibi Prælectoris ſeu Concionatoris munere funguntur loco deſignato prædictæ Prælectioni ſeu concioni habendæ, ante prædictam ſuam Prælectionem ſeu Concionem, aperte, publice, & ſolenni Ritu, recitabunt Preces Communes & Sacra in prædicto libro & per eum præſcripta ac ea hora diei recitanda, qua habenda eſt Prælectio aut Concio, & poſt ejuſmodi eorum recitationem, aperte ac publice coram cœtu illic congregato declarabunt aſſenſum & conſenſum haud fictum prædicto libro ejuſque approbationem, itemque uſui omnium Precum, Rituum & Ceremoniarum, Formularum & ordinum inibi contentorum ac præſcriptorum juxta prædictam Formulam; Et quod omnes & ſinguli ejuſmodi Concionatores ac Prælectores qui neglexerint aut detrectaverint illud præſtare, ab eo tempore fient inhabiles ad habendam prædictam aut ullam aliam quamcunque concionem aut Prælectionem, in prædicta aut alia quacunque Eccleſia, Sacello aut loco Cultus Publici; donec aperte, publice & ſolenni ritu recitaverint Preces Communes, & Sacra per dictum librum injuncta ac præſcripta, juxta propoſitum, verum ſcopum ac ſenſum hujuſce Statuti.

Cauto ſemper, Quod ſi prædicta Concio aut Prælectio habenda aut Prælegenda ſit in aliqua Eccleſia Cathedrali aut Collegiata, aut aliquo Sacello, ſatis erit prædicto Prælectori ſi aperte hora prædicta declaraverit aſſenſum ac conſenſum omnibus

bus contentis in dicto libro, juxta prædictam formulam.

Itemque decretum esto authoritate prædicta: Quod siquis qui virtute hujus Statuti inhabilis fuerit ad habendam ullam Prælectionem aut Concionem, quamdiu inhabilis ut supradictum est, remanserit, ac ullam Concionem aut Prælectionem habuerit; tum pro unoquoque ejusmodi delicto, quotquot sic deliquerint in carcerem publice conjicientur in quo per integrum trimestre detinebuntur absque sponsione aut ulla fidei jussione; & quod duo Eirenarchæ, quicunque tandem fuerint, ullius Comitatus hujusce Regni aut locorum prædictorum: Itemque Prætor ullius civitatis aut Municipii intra idem Regnum; viso Ordinarii loci Testimonio admissi Delicti illi, aut illis exhibito, conjicient sic delinquentem aut delinquentes in carcerem publicum Comitatus, Civitatis aut Municipii prout contigerit; idque præstare jubentur hocce Statuto.

Cauto semper, estoque insuper Decretum authoritate prædicta, Quod quoties habenda est Concio aut Prælectio, Preces Communes & sacra quæ in prædicto libro, & juxta Regulas in eo contentas ea hora diei recitanda sunt, aperte, publice & solenni ritu recitabuntur ab aliquo Presbytero, aut Diacono, in Ecclesia, Sacello, aut loco Cultus Publici, in quo prædicta Concio aut prælectio habenda fuerit, antequam ejusmodi Concio aut Prælectio habeatur; & quod Prælector qui tunc concionaturus est, aderit dum recitabuntur.

Cauto tamen, quod hocce Statutum non extendetur ad Ecclesias Academicas in Academiis hujusce Regni aut earum alterutra, quando aut quo tempore ulla Concio aut Prælectio habebitur aut prælegetur in prædictis Ecclesiis, aut ulla earum, ut publica Academia Concio aut Prælectio; Sed Publicæ illæ Conciones & Prælectiones poterunt haberi ac Prælegi prout olium consueverunt; Hoc Statuto, aut quicquid in eo continetur in contrarium nihil quicquam obstante.

Itemque Decretum esto authoritate prædicta, Quod singulæ illæ bonæ Leges & Statuta hujusce Regni, quæ olim sancita sunt, quæque vim legis habent pro Uniformitate Precum & Administrationis Sacramentorum intra hoc Regnum *Angliæ*, & loco supra memorata omnino obtinebunt, & singulos suos quoscunque effectus plene sortientur, ad constituendum & confirmandum prædictum librum, cujus Titulus est, *Liber Precum Communium & Administrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Ecclesiæ, juxta usum Ecclesiæ* Anglicanæ; *una cum Psalterio seu Psalmis* Davidis, *ea Punctatione distinctis qua Canturi aut Recitari debent in Ecclesiis. Itemque Forma & Modus Faciendi, Ordinandi & consecrandi Episcopos, Presbyteros, Diaconos*, in hoc Statuto supramemoratum, qui quidem liber huic Statuto conjungendus atque annectendus est; eaque applicabuntur, in praxim redigentur, & usurpabuntur ad punienda prædicta omnia delicta prædictis legibus prohibita, quatenus ad prædictum librum & non alium referuntur.

Cauto

Statutum pro Uniformitate Precum Communium.

Cauto ſemper atque Decretum eſto authoritate prædicta, Quod in omnibus Orationibus, Litaniis & Collectis, quæ quocunque modo referuntur ad Regem, Reginam, & ſtirpem Regiam identidem nomina mutentur, & prout tulerit occaſio adaptentur, ex mandato Superiorum.

Cautum etiam, atque Decretum eſto authoritate prædicta, Quod verum exemplar typis editum prædicti libri, cujus Titulus eſt; *Liber Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum, aliorumque Rituum atque Ceremoniarum Eccleſiæ, juxta uſum Eccleſiæ* Anglicanæ, *una cum Pſalterio ſeu Pſalmis* Davidis, *ea Punctatione diſtinctis qua Cantari aut Recitari debent in Eccleſiis: Itemque Forma ac Modus Conſecrandi, Ordinandi ac Faciendi Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos*, comparabitur propriis expenſis Porochianorum uniuſcujuſque Eccleſiæ Parochialis, & Sacelli, Eccleſiæ Cathedralis, Collegii & Hoſpitii Studioſorum, ante Feſtum S. *Bartholomæi* Anno Domini 1662. ſub pœna mulctæ trium librarum ſolvenda ſingulis menſibus, ab unaquaque Parochia, Sacello, Cathedrali Eccleſia, Collegio ac Hoſpitio Studioſorum.

Cautum ſemper, atque Decretum eſto authoritate Prædicta, Quod *Hereford enſis, Menevenſis, Aſaphenſis, Bangorenſis*, & *Landavenſis* Epiſcopi, & eorum Succeſſores, ita mutuam operam inter ſe conferent, pro ſalute animarum curæ ſuæ commiſſarum intra *Walliam*, ut fiat vera atque accurata verſio libri huic Statuto annexi in linguam *Britannicam* ſeu *Wallicam*; & quod idem liber ſic verſus, & ab iis recenſus, perlectus, & approbatus typis edetur; totque ſaltem ſint ejus exemplaria, ut quælibet Eccleſia Cathedralis, Collegiata, Parochialis & Sacellum Eccleſiæ Parochiali annexum, in unaquaque Diœceſi & locis *Walliæ*, in quibus lingua *Wallica* in uſu communi eſt, unum ſibi comparare poſſit ante primum diem menſis *Maii*, Anno Domini 1665. Et quod ex quo typis editus fuerit prædictus liber ſic verſus ut ſupradictum eſt, & in vulgus emiſſus fuerit; omnia Divina Officia lingua *Britannica* ſeu *Wallica* uſurpabuntur à Miniſtris & Curatis per Univerſam *Walliam* intra prædictas Diœceſes, in quibus vulgo utuntur ſermone *Wallico*, eo modo atque forma, quibus uſurpari ac recitari debent juxta Regulas libri huic Statuto annexi lingua *Anglica* uſurpandi, nihil quicquam diſcrepantia in ullo ordine aut Forma à libro *Anglico*; Quem librum Oeconomi uniuſcujuſque dictarum Parochiarum comparabunt ex pecuniis communibus quæ penes ipſos fuerint, quiſque in uſum ſuæ Parochiæ, quas pecunias in rationes referent; Et quod prædicti Epiſcopi & eorum Succeſſores aut tres quicunque ut minimum ex eorum numero, pretium prædicti libri aſſignabunt: Alius etiam liber Precum Communium *Anglica* lingua comparabitur & habebitur ab unaquaque Eccleſia per univerſam *Walliam* in qua liber Precum communium lingua *Wallica* comparandus eſt virtute hujuſce Statuti, ante primum diem menſis *Maii* 1664; qui libri in locis idoneis intra prædictas Eccleſias ita exponentur, ut qui eos intelligunt, poſſint ad eos accedere quocunque opportuno tempore; utique ii qui linguam *Anglicam* non intelligunt, poſſint utriuſque

utriuſque linguæ collatione, ad illius cognitionem facilius pervenire: Quicquid in hoc ſtatuto contineatur in contrarium nihil quicquam obſtante: Donec autem exemplaria prædicti libri ſic vertendi typis edita fuerint & comparari poſſint, Formula Precum Communium à Parlamento conſtituta ante Sanctionem hujus Statuti, uſurpabitur ſicut antea in iis partibus *Walliæ*, in quibus non vulgo intelligitur lingua *Anglica*.

Ut autem vera & perfecta exemplaria hujus Statuti, & prædictus liber ei annexus tuto aſſerventur, & perpetuo cuſtodiantur, & ad vitandas omnes controverſias in poſterum; ideo Decretum eſto Authoritate prædicta, Quod Decani & Capitula ſingularum Eccleſiarum Cathedralium aut Collegiatarum, intra *Angliam* aut *Walliam*, propriis impenſis, ante 25 Menſis *Decembris* Anno 1662, impetrabunt quiſque verum ac perfectum exemplar hujuſce Statuti, & prædicti libri ei annexi, Magno *Angliæ* Sigillo munitum, quod à prædictis Decanis & Capitulis eorumque Succeſſoribus tuto aſſervetur ac cuſtodiatur in omne ævum; quodque producatur & exhibeatur in quavis curia *Recordi* quoties ad hoc legitime expoſcetur: Vera quoque ac perfecta exemplaria hujuſce Statuti, nec non ejuſdem libri, in ſingulas Curias *Weſtmonaſterii*, & in Turrim *Londinenſem* inferentur, ut tuto aſſerventur ac cuſtodiantur in omne ævum, inter Acta prædictarum Curiarum, & Acta Turris, inde quoque producenda & exhibenda in quacunque Curia, prout neceſſitas poſtulabit. Quæ prædicti libri exemplaria ſic Magno Sigillo *Angliæ* munienda, examinabuntur ab iis quibus id muneris Diplomate Magno Sigillo *Angliæ* munito à Regia Majeſtate demandabitur, & conferentur cum autographo quod huic Statuto annexum eſt; iiſque poteſtas conceditur corrigendi & emendandi manu propria quemcunque errorem à Typographo admiſſum in Editione ejuſdem libri, aut ullius rei in eo contentæ; & ad calcem ejuſdem libri manu propria, adhibito quoque ſigillo aut tres ex eorum numero teſtabuntur ſe examinaſſe & contuliſſe eundem librum; eumque eſſe verum & perfectum exemplar. Singula autem illa exemplaria ſic collata virtute Magni Sigilli *Angliæ*, prout ſupradictum eſt, habebuntur bona & legitima ad quoſcunque juris effectus, & eodem loco habebuntur quo ipſum autographum, huic Statuto annexum, quacunque lege aut conſuetudine in contrarium, nihil quicquam obſtante.

Cauto etiam, Quod neque hoc Statutum, neque quicquid eo contineatur, quicquam oberit Regio Legum Profeſſori in Academia *Oxonienſi* quoad Præbendam *Shipton* in Eccleſia Cathedrali *Sarum*, quæ quidem Præbenda à B. memoriæ *Jacobo* Rege ejuſdem Regii Profeſſoris pro tempore exiſtentis muneri attributa eſt & annexa.

Cauto ſemper, Quod cum Articulus 36 Articulorum 39 de quibus convenit inter Archiepiſcopos & Epiſcopos utriuſque Provinciæ & Clerum univerſum in Synodo, *Londini* Anno 1562. ad tollendam opinionum diſſenſionem & conſenſum in vera Religione firmandum ſequentia verba complectatur.

Libellus

Statutum pro Uniformitate Precum Communium.

Libellus de Conſecratione Archiepiſcoporum & Epiſcoporum, & de Ordinatione Presbyterorum & Diaconorum, editus nuper temporibus Edvardi *Sexti & authoritate Parlamenti illis ipſis temporibus confirmatus, omnia ad ejuſmodi Conſecrationem, & Ordinationem neceſſaria continet, & nihil habet, quod ex ſe ſit, aut ſuperſtitioſum, aut impium: itaque quicunque juxta ritus illius libri Conſecrati, aut Ordinati ſunt, ab anno ſecundo prædicti Regis* Edvardi *uſque ad hoc tempus, aut in poſterum juxta eoſdem ritus Conſecrabuntur, aut Ordinabuntur, rite & ordine, atque legitime, ſtatuimus eſſe, & fore Conſecratos & Ordinatos.*

Decretum ſit, atque ideo Decretum eſto Authoritate prædicta, Quod omnes in poſterum ſubſcriptiones prædictorum Articulorum, à quocunque Diacono, Presbytero, aut Eccleſiaſtico, aut alio quovis, qui hocce Statuto aut alia quavis lege nunc obtinente jubetur ſubſcribere prædictis Articulis, reputabuntur & habebuntur quaſi factæ (quoad Articulum 36) libro complectenti Formam & Modum Faciendi, Ordinandi & Conſecrandi Epiſcopos, Presbyteros & Diaconos, de quibus mentio fit in hoc Statuto, eique applicabuntur quemadmodum antehac libro Edito regnante *Edvardo* Rege Sexto, de quo mentio fit in prædicto Articulo 36; Quicquid in prædicto Articulo, aut ullo Statuto, Decreto aut Canone antehac in contrarium ſancito aut conſtituto contineatur, nihil quicquam obſtante.

Cauto etiam, Quod Liber Precum Communium & Adminiſtrationis Sacramentorum, & aliorum Rituum & Ceremoniarum hujus Eccleſiæ *Anglicanæ*, una cum Forma & Modo Ordinandi & Conſecrandi Epiſcopos, Presbyteros & Diaconos, qui antehac in uſu fuit, quique Parliamentaria ſanctione conſtitutus eſt Primo & Octavo *Elizabethæ* Reginæ, porro uſurpabitur & obſervabitur in Eccleſia *Anglicana*, uſque ad Feſtum S. *Bartholomæi*, quod futurum eſt Anno Domini 1662.

PRÆ-

PRÆFATIO.

EA fuit Eccleſiæ Anglicanæ prudentia ex quo Publicam Liturgiam ſuam adornavit, ut medium ſemper tenuerit inter duo extrema, nimiam ſcilicet obſtinationem in denegando, ne ulla omnino; & nimiam facilitatem in concedendo, ut quælibet fieret in ea immutatio. Quippe cum hinc communis experientia doceat, ex immutatione rerum natura deliberatione conſtitutarum, (nulla id poſtulante neceſſitate) varia ſequi incommoda, eaque ſæpenumero plura atque graviora malis ipſis quibus removendis ea immutatione ſtudebatur: inde vero conſtet peculiares Cultus Divini Formulas, Ritusque, atque Ceremonias, quæ in eo juxta præſcriptum ordinem adhibentur, res eſſe natura ſua indifferentes, adeoque mutabiles, idque ſit in confeſſo; æquum eſt, ut ob cauſas graves & magni momenti, pro varia temporum ac occaſionum exigentia, ejuſmodi fiant & admittantur hac in parte immutationes quæ iis, quibus Authoritas publica commiſſa eſt, ſubinde neceſſariæ aut ſaltem conducibiles atque utiles eſſe videbuntur. Hinc videmus ſub Regnis variorum Beatæ memoriæ Principum qui jam inde à Reformatione floruerunt, in rebus nonnullis eas immutationes, quæ uniuſcujuſq; tempori congruere viſæ ſunt, juſtis gravibuſq; de cauſis, ab Eccleſia factas; ita tamen, ut Cultus Divini quaſi corpus ipſum ac Eſſentialia (tam quoad materiam ac partes præcipuas, quam quoad Formam & Ordinem) eadem ad hunc uſque diem permanſerint, & etiamnum permaneant firma & inconcuſſa; quamvis ſæpius impetita vanis conatibus & violentis aggreſſionibus ſeditioſorum & levium hominum, qui ſemper oſtenderunt ſe ejus eſſe ingenii ut ſomniis ſuis plus tribuerent, & privatæ rei magis ſtuderent quam bono publico.

Quibus artibus & quam perniciosis conſiliis (nuperis & infelicibus turbis ſævientibus) uſus ſacræ Liturgiæ, hujus regni Statutis, huc uſque nunquam abrogatis, ſancitus, abierit in deſuetudinem, toti terrarum orbi ſatis ſuperque notum eſt, neque nobis animus eſt hic earum rerum renovare memoriam. Quum autem veriſimile videretur, poſt felicem Regiæ Majeſtatis Reſtitutionem, Liturgiæ uſum etiam inter alia, quaſi poſtliminio Eccleſiæ redditum iri (cum nulla lege fuiſſet abrogatus) niſi mature obicem ponerent quorundam artes ac diligentia, qui ſub nuperis uſurpatoribus in hoc maxime incubuerant ut Liturgiæ ſacræ odium apud plebem crearent, iſti putarunt ſi famæ & rebus privatis conſultum vellent, (niſi forte ingenue fateri vellent ſe erraſſe, quod ab ejuſmodi ingeniis ægre admodum impetraveris) ſibi totis viribus enitendum ne Eccleſiæ redderetur. In hunc finem ſcriptiunculæ variæ in vulgus emiſſæ adverſus Liturgiam ſacram, ac veteres objectiones denuo collectæ novis etiam additis, ad augendum & molem & numerum.

Poſtremo

PRÆFATIO.

Poſtremo Sacratiſſima Regia Majeſtas magna cum importunitate rogata eſt ut Liturgia recenſeretur, & ut in ea immutarentur aut etiam adderentur quæ conducere viderentur ad pacificandas conſcientias teneras. Quod quidem à Regia Majeſtate, pro pia illa ſummaque voluntate ſatisfaciendi omnibus ſubditis ſuis cujuſcunque ſententiæ in negotio religionis, (quantum quidem cum ratione expectari potuit) clementer conceſſum eſt.

In qua recenſione dedimus operam ut eandem Moderationem adhiberemus quam ſuperioribus temporibus videmus adhibitam in ſimili negotio. Itaque ex variis immutationibus quæ nobis propoſitæ ſunt, eæ omnes à nobis rejectæ, unde aliquod periculum oriri poſſet, (nempe quòd clam impugnarent aliquod dogma receptum; aut laudabilem conſuetudinem Eccleſiæ Anglicanæ, aut revera totius Eccleſiæ Catholicæ Chriſti) vel quæ nullius erant prorſus momenti ſed plane futiles ac vanæ. Verum quæcunque immutationes quibuſcunque authoribus ac quocunque prætextu, aut fine nobis ſunt propoſitæ, quæ illo modo viſæ ſunt requiſitæ aut conducibiles, iis omnibus, nulla coacti argumentorum vi (unde quidem nobis conſtaret neceſſitas quicquam immutandi) ſed lubenter ac ſponte aſſenſum noſtrum præbuimus. Hoc enim perſuaſum habemus, & mentibus noſtris infixum hæret (idque hic coram mundo profitemur) in Liturgia prout erat antea legibus conſtituta, nihil fuiſſe quod verbo Dei aut ſanæ Doctrinæ adverſaretur, aut quod uſurpare, & cui ſe ſubmittere viro pio ſalva conſcientia non liceret; aut quod non, contra quemlibet adverſarium (modo ne denegetur illi juſta ac candida interpretatio, qualem pro communi æquitate, omnibus humanis ſcriptis, iis præſertim quæ authoritate publica muniuntur, imo & accuratiſſimis Scripturæ ſacræ verſionibus indulgeri par eſt) recte defendi queat.

Non fuit igitur in hoc operè nobis propoſitum his aut illis quarumcunque partium hominibus, morem gerere in iniquis ſuis poſtulatis; verum id præſtare quod maxime nobis videretur conducere ad Eccleſiæ pacem & unitatem conſervandam, ad Reverentiam conciliandam, Pietatemque ac Devotionem excitandam in Cultu Dei publico; denique ad præcidendas occaſiones cavillandi diſputandique adverſus Liturgiam Eccleſiæ, iis qui nihil aliud ſtudent. Quod autem attinet ad ea, in quibus Liturgia ſacra, prout nunc prodit, variat à priore qualis extabat antea, ſeu quid immutatum, ſeu quid additum, ſeu quid aliud factum, ſufficiat hæc in genere monuiſſe; maximam partem immutationum ad hæc capita revocari, primo aut ad meliorem directionem eorum qui ſunt ſacra peracturi, in quacunque parte divinorum Officiorum; quod præſtitum eſt maxime in Calendariis & Rubricis; Aut ſecundo ad immutationem quarundam dictionum, aut phraſium obſoletarum, in alias hodierni temporis Sermoni magis accommodatas, & clariorem explanationem aliarum dictionum ac phraſium quæ aut dubiæ erant ſignificationis, aut alioqui pravis interpretationibus obnoxiæ. Aut tertio ad accuratiorem exhibitionem earum ſectionum Scripturæ Sacræ quæ Liturgiæ inſeruntur, quæ quidem ſectiones præſertim in

Epiſtolis

Epiſtolis ac Evangeliis, & paſſim alibi nunc legendæ ſunt juxta noviſſimam Sacrorum Bibliorum Verſionem. Viſum eſt etiam nonnullas Orationes & Gratiarum Actiones ad ſpeciales quaſdam occaſiones accommodatas propriis locis addere, maxime in gratiam eorum qui Mare navigant, una cum Officio pro Baptiſmo Adultorum. Quod quidem Officium eſſi minus neceſſarium fuerit cum adornaretur prior Liturgia, nunc tamen incrementis Anabaptiſmi, qui nuperorum temporum licentia apud nos irrepſit, factum eſt neceſſarium, & ſemper poterit uſurpari ad Baptizandos mancipia alioſque indigenas Coloniarum noſtrarum, & alios ad Fidem converſos. Si quis ſingularum immutationum in quacunque parte Liturgiæ factarum rationem quærat, modo eam qualis nunc extat, conferat cum priore, quin variationis ratio ipſi facile conſtet, nulli dubitamus.

Atque ita Officio noſtro in re tanti momenti pro viribus defuncti tanquam in conſpectu Dei; & ſinceritate noſtra hac in parte quantum in nobis eſt, omnium conſcientiis approbata; quanquam ſcimus in tanta diverſitate ſententiarum, morum & reſpectuum ad rem privatam, impoſſibile eſſe ut omnibus placeamus; nec licet expectare ut hominibus factioſi, moroſi, ac perverſi ingenii quicquam, in eo genere, à quocunque, niſi à ſeipſis profectum, arrideat: attamen non mediocris nobis ſpes affulget ea quæ offeruntur, quæque utriuſque Provinciæ Synodorum diligenti examini ſubjecta ſunt, & ab iis approbata, acceptum etiam & probatum fore omnibus Eccleſiæ Anglicanæ Filiis prudentia, ingenio pacifico & recta conſcientia præditis.

16 MA 61

De

De Divinis Officiis Eccleſiæ.

NIhil unquam fuit ab humana ſapientia tam bene conſtitutum, aut tam firmiter ſtabilitum quod proceſſu temporis non labefactaretur & corrumperetur, uti plane videre eſt inter alia, in Publicarum Precum Eccleſiæ Formulis, quæ vulgo Divina Officia appellantur. De harum origine ſiquis conſulat authenticos Scriptores, inveniet eas non niſi optimo conſilio inſtitutas, nempe ad pietatis incrementum. Nam ſancti Patres ita rem inſtituerunt, ut tota Biblia, aut major eorum pars ſemel in anno prælegeretur, hoc conſilio, ut Clerus & præſertim Eccleſiæ Miniſtri frequenti Lectione ac meditatione Scripturæ, ſeipſos excitarent ad pietatem, & inſtructiores redderentur ad Eccleſiam in ſana doctrina erudiendam, & ad refutandos adverſarios veritatis. Deinde ut populus ex quotidiana verbi divini Lectione in templis magis ac magis creſceret in vera cognitione Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti, & veræ religionis ſtudio & amore accenderetur. Sed multis retro abhinc annis, hæc pia & ſalutaris Patrum conſtitutio, ita neglecta, mutata & corrupta fuit, additione incertarum hiſtoriarum, & legendarum; ut & Reſponſoriorum, verſuum & inutilium repetitionum, commemorationum, & Synodalium conſtitutionum multitudine, ut plerumque cum liber Scripturæ ſacræ legi cœpiſſet, poſt trium quatuorve capitum Lectionem, cætera non legerentur. Sic lectio Prophetiæ *Eſaiæ* inchoabatur Dominica prima Adventus, & liber *Geneſeos* Dominica Septuageſimæ: ſed legi tantum cœperant, nunquam perlegebantur, & ſic de cæteris Scripturæ ſacræ libris. Præterea etiamſi S. *Paulo* videatur non niſi lingua vulgari & plebi nota utendum in Eccleſia, ut inde ædificetur; Divina Officia in hac Eccleſia *Anglicana* plebi latine non intelligenti per annos complures latine prælecta ſunt; ut auribus tantum audierint, cor autem, ſpiritus & mens eorum nullum fructum inde perceperint. Ad hæc quamquam Patres Antiqui Pſalterium integrum diviſerunt in ſeptem Partes, quarum unaquæque *Nocturnum* dicebatur: attamen ſuperioribus temporibus quidam Pſalmi tantum iique pauci numero legebantur, cæteris prorſus omiſſis. Deinde tantus erat regularum quas *Picam* vocabant numerus, & tanta difficultas, tantaque Officiorum varietas, ut ſæpenumero plus negotii faceſſeret ipſa libri revolutio, ad invenienda ea quæ legenda erant, quam inventorum lectio.

His itaque penſitatis, hic Ordo jam conſtitutus eſt quo ſupra memorata incommoda removentur. Atque ut omnia ſint in promptu, & expedita; præfixum eſt etiam Calendarium planum & intellectu facile in eum finem conſcriptum, in quo (quantum quidem fieri poteſt) Scripturæ ſacræ lectio, ita proponitur ut deinceps omnia ſint recto ordine, abſque hiatu, interruptione, & unius ejuſdem

ejuſdem libri parte ab alia ſeparatione peragenda. Quam ob rem Antiphonæ, Reſponſoria, Invitatoria & ejuſmodi alia quibus continuata Scripturæ ſacræ lectio interrumpebatur, expuncta ſunt.

Attamen quia hoc fieri non poteſt abſque certis quibuſdam Regulis, ideo regulæ hic nonnullæ præmittuntur, quæ ut numero paucæ ita & intellectu facillimæ. Atque ita Ordo precum ac lectionis Scripturæ ſacræ hic jam exhibetur ad antiquorum Patrum mentem ac propoſitum valde accommodatus, & eo qui nuper erat in uſu, longe utilior atque commodior. Utilior eſt quia hic multa expuncta ſunt, quorum alia minus vera, alia incerta, alia denique vana atque ſuperſtitioſa, Nec quicquam jam juxta præſcriptum Ordinem legendum eſt, præter purum incorruptumque Dei verbum, nempe Scripturam ſacram, aut quod cum verbo Dei & Scriptura ſacra plane congruit. Idque idiomate atque ordine ad captum tam lectorum quam auditorum maxime accommodatis. Commodior eſt etiam, cum ob brevitatem, tum ob perſpicuitatem Ordinis, tum etiam quia Regulæ ſunt & numero paucæ & faciles.

Cum autem antea magna fuerit varietas in dicendo & cantando in Eccleſiis hujus Regni; aliis *Sarisburienſem*, aliis *Herefordenſem*, aliis *Bangorenſem*, aliis *Eboracenſem*; aliis *Lincolnienſem* uſum ſequentibus, unus idemque uſus in poſterum totius Regni hujus futurus eſt.

Quia vero nihil adeo perſpicuum eſſe poteſt quin inde in uſu quotidiano ſuboriantur dubitationes, ſi qui ſunt quibus ejuſmodi dubia ſuboriantur, aut quibus res hoc libro contentæ varie accipiantur, ſeu de ſenſu, ſeu de praxi earum quæſtio habeatur; ad tollendas omnes ejuſdem rei varias acceptiones, & dubia omnia ſolvenda, Diœceſeos Epiſcopum ſemper adibunt qui pro prudentia ſua illis ſopiendis & diſſolvendis operam præſtabit, modo nihil ſtatuatur quod adverſetur iis quæ hoc libro continentur. Sin autem dubius hæreat ipſe Diœceſeos Epiſcopus, rem deferre poterit ad Archiepiſcopum ut ab eo decidatur.

QUanquam conſtitutum eſt, ut omnia dicantur ac cantentur Anglico idiomate in Eccleſia, in hunc finem ut Cœtus inde ædificetur, non tamen hoc ita accipitur, ut ſiquis oret mane aut veſperi, nefas ſit eum lingua ea orare quam ipſe intelligat.

Omnes autem tum Presbyteri tum Diaconi tenentur quotidie ſeu privatim ſeu publice Preces Matutinas & Veſpertinas recitare, niſi aut adverſa valetudine aut alia urgente cauſa prohibeantur.

Sacrorum vero Miniſter in ſingulis Parochialibus Eccleſiis aut Sacellis, cum Domi adeſt nec cauſa legitima impeditur, eaſdem etiam Matutinas ac Veſpertinas Preces recitabit in Eccleſia Parochiali aut Sacello ubi ſacra adminiſtrat; & curabit paulo antequam incipiat, ut campana pulſetur, ut eo ſigno dato populus conveniat ad audiendum verbum Dei, & ad Deum orandum una cum eo.

De

De Ceremoniis, cur aliæ quidem abrogatæ, aliæ verò retentæ.

CEremoniarum ex humana inſtitutione profectarum, quibus utitur Eccleſia, aliæ primum quidem pio propoſito excogitatæ in vanitatem & ſuperſtitionem tandem degenerarunt. Aliæ in Eccleſiam irrepſere quorundam præpoſtera devotione & zelo ſcientiæ deſtituto, cæteris initio ad eas conniventibus, unde indies magis ac magis in abuſus abierunt. Hæ non tantum quod ſint prorſus inutiles, ſed quia & populum multum obcæcarunt, & Dei gloriam obſcurarunt, dignæ ſunt quæ exſcindantur ac prorſus exterminentur. Aliæ vero ſunt ab hominibus etiam profectæ quas etiamnum retinere viſum eſt, tum propter decorum & εὐταξίαν in Eccleſia Dei, qui finis fuit primæ earum inſtitutionis; tum quod ſpectent ad ædificationem, ad quam, docente Apoſtolo, referenda ſunt quæcunque fiunt in Eccleſia.

Et quanvis Ceremoniæ alicujus obſervatio aut prætermiſſio, ſi rem ipſam ſpectes, exigui ſit momenti; temeraria tamen & faſtuoſa publici Ordinis ac Diſciplinæ tranſgreſſio atque violatio, non eſt peccatum leve coram Deo. Omnia honeſte & ſecundum ordinem fiant in vobis, inquit Apoſtolus. Ordinis autem illius conſtitutio non penes eſt homines privatos. Nemini fas eſt igitur, niſi legitime vocato, in ſe ſuſcipere aut ſibi arrogare, ut conſtituat aut immutet ullum publicum ac receptum ordinem in Eccleſia Chriſti.

Quoniam vero hoc noſtro tempore tanta eſt in mentibus hominum varietas, ut aliis vel minimæ Ceremoniarum ſuarum omiſſio piaculum eſſe videatur, adeo depereunt veteres ſuas conſuetudines; alii vero rerum novarum amore ita capiuntur, ut omnia innovata vellent, & tanto odio feruntur in res antiquas, ut nihil niſi novum, ipſa arrideat. Ideo viſum eſt, non tam his aut illis partibus morigerandum quam Deo obtemperandum, & eorum omnium commodo ſtudendum. Nequis autem offendatur qui rectæ rationi liberum apud ſe locum aperit, hic quædam eduntur rationes cur receptarum ceremoniarum aliæ antiquatæ ſint, aliæ vero retineantur & etiamnum obſerventur.

Quædam eliminantur quoniam proximè elapſis temporibus in immenſum creverat earum numerus, adeo ut onus eſſet intolerabile. Qua de re Sanctus *Auguſtinus* jam ſuo ſeculo querebatur, nempe quod in tantum numerum multiplicatæ eſſent, ut deterior foret hac in parte Chriſtianorum quam fuerat olim Judæorum conditio. Ac ſuadebat ut jugum & onus illud, ſi quando commoda daretur occaſio, pacifice & ſine turbis amoveretur. Quid autem dixiſſet S. *Auguſtinus* ſi oculis vidiſſet nuperas ceremonias, quæ apud nos erant in uſu communi. Non fuit enim numerus ceremoniarum temporis illius cum harum noſtrarum multitudine

titudine conferendus, Tanta fuit harum ceremoniarum noſtrarum congeries, & in his plurimæ adeo obſcuræ ut Chriſti beneficia erga nos confunderent atque obſcurarent, potius quam ea nobis exponerent & illuſtrarent. Præterea Evangelium Chriſti non eſt ceremoniale inſtitutum, uti magnam partem, fuit Lex *Moſaica*: ſed Religio eſt ad colendum Deum non in typorum & umbrarum ſervitute, ſed in Libertate Spiritus inſtituta; iis tantum Ceremoniis contenta quæ decoro & εὐταξίᾳ, piæque Diſciplinæ conſervandis ſufficiant: & quæ aptæ ſint ad excitandas inſigni ac ſingulari quadam ſignificatione ſtupidas hominum mentes in recordationem Officii ſui erga Deum ad ædificationem. Præterea, abolendarum Ceremoniarum cauſa præcipua fuit, quod partim imperitæ plebis ſuperſtitiosa cœcitate; partim quorundam inexplebili avaritia, qui privato quæſtui magis quam gloriæ Dei ſtudebant, earum abuſus in tantum creverat ut recte tolli non potuerit, ſalvis ipſis Ceremoniis.

Jam vero ut ad eos veniamus qui forte graviter ferent quod nonnullæ antiquarum Ceremoniarum etiamnum retineantur: ſi animo reputaverint ſine quibuſdam Ceremoniis nullum ordinem aut tranquillam Diſciplinam in Eccleſia ſervari poſſe, facile eis conſtabit ratio, cur ab illa ſententia ſua recedere atque ei renunciare debeant. Sin autem diſpliceat quod ulla antiqua Ceremonia maneat, & magis placeret omnia innovari; tum vero (quandoquidem concedunt, expedire ut ſint quædam Ceremoniæ) ubi antiquæ illæ rectè uſurpari poterunt, næ iſti eas ob ſolam antiquitatem repudiare nequeunt quin ſuam prodant ſtultitiam. Tum enim vetero nomine quod antiquæ ſunt, majori venerationi ipſis eſſe debent, ſi Unitatis & Concordiæ magis quam innovationum ac rerum inuſitatarum ſtudioſi videri volunt & haberi. Innovationes enim (quantum quidem id conſiſtere poteſt cum inſtituto Chriſtianæ Religionis) ſemper vitari debent. Neque vero erit cur iſti ob retentas Ceremonias offendantur. Quemadmodum enim eæ Ceremoniæ abrogatæ ſunt, quæ in majores abuſus abierant, & quæ fruſtra hominum conſcientias onerabant; ſic quas retineri placuit, Diſciplinæ ac Ordinis gratia retinentur, & ob juſtas cauſas poterunt immutari & abrogari, ideoque pari exiſtimatione cum Lege Dei nequaquam habendæ ſunt. Adde quod neque obſcuræ neque mutæ ſunt iſtæ Ceremoniæ, ſed ita comparatæ ut cuivis obvium ſit intelligere quid ſibi velint & quis ſit earum uſus. Ut non ſit veriſimile fore olim ut, quemadmodum cæteras quas abrogavimus, in abuſus degenerent. His autem inſtitutis noſtris alias Nationes neutiquam damnamus, neque ullis niſi ſolis popularibus noſtris quicquam præſcribimus. In hac enim ſumus ſententia: ut putemus expedire ut quælibet Regio iis utatur Ceremoniis quæ magis conducere videbuntur ad Dei honorem & gloriam illuſtrandam, & ad populum ad perfectiſſimam & maxime piam vivendi rationem abſq; errore aut ſuperſtitione deducendum; & ut cætera quæ viderint maxime in abuſus degenerare (quod ſæpius in hominum inſtitutis varie pro variis Regionibus contingunt) rejiciant.

Ordo

Ordo prælegendi Pſalterii.

PSalterium tam ad Matutinas quam ad Veſpertinas Preces, ſingulis menſibus perlegetur, prout in ipſo Pſalterio præſcribitur. Sed Menſe *Februario* non prælegetur ultra diem vigeſimum octavum, aut vigeſimum nonum.

Cum autem *Januarius*, *Martius*, *Maius*, *Julius*, *Auguſtus*, *October* & *December*, habeant dies Triginta & unum ſinguli; Conſtitutum eſt, ut Pſalmi qui die menſis penultimo prælecti fuerint, iidem ultimo die denuo prælegantur; ut Pſalterium ineunte quolibet menſe incipiat legi.

Quoniam vero Pſalmus 119 in 22 Sectiones dividitur, prolixiorque eſt quam ut totus eodem tempore prælegatur, conſtitutum eſt, ut quatuor aut quinque tantum earum Sectionum una vice prælegantur.

In fine autem uniuſcujuſque Pſalmi, ut & unuſcujuſque Sectionis Pſalmi 119, Hymnus ſequens recitabitur.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto; Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. Amen.

Obſerva * Pſalterium ſequi diviſionem Hebræorum, & Verſionem Anglicam Magnorum Bibliorum, quæ edita & vulgo uſurpata ſunt, Regibus *Henrico* Octavo & *Edvardo* Sexto Regnantibus.

* *Hoc intelligitur de Pſalterio in Editione Anglicana Liturgiæ; Nam in hac Latina Editione, ſequuti ſumus Vulgatam Latinorum Verſionem, quemadmodum in Epiſtolis & Evangelis.*

Ordo reliquæ Scripturæ prælegendæ.

VEtus Teſtamentum Priori Lectioni, tam ad Matutinas, quam Veſpertinas Preces, aſſignatur; quo pacto ſingulis annis maximam partem prælegetur juxta Calendarium.

Novum Teſtamentum Poſteriori Lectioni tam ad Matutinas quam Veſpertinas Preces aſſignatur; Ordineque ter quotannis perlegetur, præter Epiſtolas & Evangelia; excepta Apocalypſi, ex qua quædam tantum Lectiones propriæ Feſtis variis aſſignantur.

Ut autem ſcias quænam Lectiones ſingulis diebus prælegendæ ſint, quære diem menſis in ſequente Calendario, in quo invenies Capita quæ Lectionibus tam ad Matutinas quam ad Veſpertinas Preces, aſſignantur; Exceptis tantum Feſtis Mobilibus, quæ non habentur in Calendario, & Immobilibus è quarum regione ſpatium purum relinquitur in columna Lectionum; Quorum omnium Dierum Lectiones Propriæ habentur in Tabula Propriarum Lectionum.

Obſerva etiam, quod quotieſcunque Proprii Pſalmi aut Lectiones, aſſignantur, tum Pſalmi & Lectiones in Pſalterio & Calendario aſſignatæ (ſi diverſi ſint ab iis) omittuntur.

Obſerva inſuper, Collectam, Epiſtolam, & Evangelium, quæ Dominicæ aſſignantur, non variare per totam ſeptimanam, niſi aliter in hoc Libro conſtitutum fuerit.

16 MAG.

LECTI-

LECTIONES PROPRIÆ
AD
Matutinas & Veſpertinas Preces, Dominicis & aliis Feſtis diebus per totum Annum prælegendæ.

Lectiones Propriæ diebus Dominicis prælegendæ.

Dominicæ Adventus.	*Matut.*	*Veſpert.*
1	Eſai. 1	Eſai. 2
2	5	24
3	25	26
4	30	32
Dominicæ poſt Nat.		
1	37	38
2	41	43
Dominicæ poſt Epiph.		
1	44	46
2	51	53
3	55	56
4	57	58
5	59	64
6	65	66
Septuageſima.	Gen. 1	Gen. 2
Sexageſima.	3	6
Quinquageſima.	9 uſq; ad v. 20	12
Quadrageſima.		
Dominica 1.	19 uſq; ad v. 30	22
2	27	34
3	39	42
4	43	45
5	Exod. 3.	Exod. 5
6		
1 Lectio.	Exod. 9	Exod. 10
2 Lectio.	Matt. 26	Heb. 5. uſq; ad v. 11
Paſcha.		
1 Lectio.	Exod. 12	Exod. 14
2 Lectio.	Rom. 6	Act. 2. v. 22
Dominicæ poſt Paſch.		
1	Numer. 16	Numer. 22
2	23, 24	25
3	Deut. 4	Deut. 5
4	6	7
5	8	9
Dominic. poſt Aſcenſ.	12	13
Pentecoſte.		
1 Lectio.	Deut. 10 uſq; ad v. 18	Eſai. 11
2 Lectio.	Act. 10. v. 34	Act. 19. uſq; ad v. 21

Dominica

LECTIONES PROPRIÆ.

Dominica Trinit.	*Matut.*	*Vesper.*
1 Lectio.	Gen. 1.	Gen. 18
2 Lectio.	Matth. 3.	1 Johan. 5.
Dominicæ post Trin.		
1	Jos. 10.	Jos. 23.
2	Judic. 4.	Judic. 5
3	1 Sam. 2	1 Sam. 3
4	12	13
5	15	17
6	2 Sam. 12	2 Sam. 19
7	21	24
8	1 Reg. 13	1 Reg. 17
9	18	19
10	21	22
11	2 Reg. 5	2 Reg. 9
12	10	18
13	19	23
14	Jer. 5	Jer. 22
15	35	36
16	Ezech. 2	Ezech. 13
17	14	18
18	20	24
19	Dan. 3	Dan. 6
20	Joel. 2	Mich. 6
21	Hab. 2	Prov. 1
22	Prov. 2	3
23	11	12
24	13	14
25	15	16
26	17	19

Lectiones Propriæ diebus Festis prælegendæ.

	Matut.	*Vesper.*
S. *Andreæ.*	Prov. 20	Prov. 21
S. *Thomæ* Apost.	23	24
Nativit. Christi.		(v. 17
1 Lectio.	Esai. 9. usque ad v. 8	Esa. 7. v. 10. usq; ad
2 Lectio.	Luc. 2. usque ad v. 15	Tit. 3. v. 4. usq; ad v. 9
S. *Stephan.*		
1 Lectio.	Prov. 28	Eccles. 4
2 Lectio.	Act. 6. v. 8. & c. 7. usq; (ad v. 30	Act. 7. v. 30. usq; ad (v. 55
S. *Johan.*		
1 Lectio.	Eccles. 5	Eccles. 6
2 Lectio.	Apoc. 1.	Apoc. 22
Innocent.	Jer. 21. usq; ad v. 18	Sap. 1

Cir-

	Matut.	Vespert.
Circumcisio.		
1 Lectio.	Gen. 17	Deut. 10. v. 12
2 Lectio.	Rom. 2	Coloss. 2.
Epiphan.		
1 Lectio.	Esai 60	Esai. 49
2 Lectio.	Luc. 3. usq; ad v. 23	Johan. 1 usq; ad v. 12
Conversio S. Pauli.		
1 Lectio.	Sapient. 5	Sapient. 6
2 Lectio.	Act. 22 usq; ad v. 22	Act. 26
Purific. Virg. Mariæ.	Sapient. 9	Sapient. 12
S. Matthiæ.	19	Eccles. 1
Annuntiat. B. Virg.	Eccles. 2	3
Feria 4. ante Pasch.		
1 Lectio.	Hos. 13	Hos. 14
2 Lectio.	Johan. 11 v. 45	
Feria 5. ante Pasch.		
1 Lectio.	Dan. 9	Jer. 31
2 Lectio.	Johan. 13	
Passio Domini.		
1 Lectio.	Gen. 22 usq; ad v. 20	Esai. 53
2 Lectio.	Johan. 18.	1 Petr. 2
Paschatis Vigil.		
1 Lectio.	Zach. 9.	Exod. 13
2 Lectio.	Luc. 23 v. 50	Heb. 4
Feria 2. post Pasch.		
1 Lectio.	Exod. 16	Exod. 17
2 Lectio.	Matth. 28	Act. 3
Feria 3. post Pasch.		
1 Lectio.	Exod. 20	Exod. 32
2 Lectio.	Luc. 24 usque ad v. 13	1 Cor. 15
S. Marc.	Eccles. 4	Eccles. 5
S. Philip & Jacob.		
1 Lectio.	7	9
2 Lectio.	Johan. 1 v. 43.	
Ascensio Dom.		
1 Lectio.	Deut. 10.	2 Reg. 2
2 Lectio.	Luc. 24 v. 44.	Ephes. 4. usq; ad v. 17 (ad v. 30
Feria 2 post Pentecost.		
1 Lectio.	Gen. 11 usq; ad v. 10	Num. 11 v. 16 usq;
2 Lectio.	1 Cor. 12.	1 Cor. 14 usq; ad v. 26
Feria 3. post Pentecost.		
1 Lectio.	1 Sam. 19 v. 18	Deut. 30
2 Lectio.	1 Thess. 5 v. 12 usq; (ad v. 24	1 Johan. 4 usq; ad v. 14
S. Barnab.		
1 Lectio.	Eccles. 10	Eccles. 12
2 Lectio.	Act. 14	Act 15 usq; ad v. 36

S. Johan

LECTIONES PROPRIÆ.

	Matut.	*Vespert.*
S. *Johan Baptist.*		
1 Lectio.	Malach. 3	Malach. 4.
2 Lectio.	Matth. 3	Mat. 14 usq; ad v. 13.
S. *Petri.*		
1 Lectio.	Ecclus. 15	Ecclus. 19
2 Lectio.	Act. 3	Act. 4
S. *Jacob.*	Ecclus. 21.	Ecclus. 22
S. *Bartholom.*	24	29
S. *Matthæi.*	Ecclus. 35	Ecclus. 38
S. *Mich.*		
1 Lectio.	Gen. 32	Dan. 10. v. 5
2 Lectio.	Act. 12 usq; ad v. 20	Jud. v. 6 usq; ad v. 16
S. *Luc.*	Ecclus. 51	Job 7
S. *Simon & S. Jud.*	Job. 24. 25	42
Omnium Sanct.		
1 Lectio.	Sapien. 3. usq; ad v. 10	Sapien. 5. usq; adv. 17
2 Lectio.	Heb. 11. v. 33 & cap. 12 usq; ad v. 7	Apoc. 19 usq; ad v. 17

¶ *Psalmi Proprii, quibusdam diebus.*

	Matut.	*Vesper.*
	Psal. 19	89
¶ *Die Natal. Christ.*	45	110
	85	132
	6	102
¶ *Die Ciner.*	32	130
	38	143
	22	69
¶ *Die Passion.*	40	88
	54	
	2	113
¶ *Die Pasch.*	57	114
	111	118
¶ *Die Ascens.*	8	24
	15	47
	21	108
¶ *Die Pentecost.*	48	104
	68	145

Janu-

CALENDARIUM.

Januarius habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

				Matut.		*Vespert.*	
				1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
2	1 A	Calend.	*Circum. Dom.*				
	2 b	4 Non.		Gen. 1	Mat. 1	Gen. 2	Rom. 1
10	3 c	3 Non.		3	2	4	2
	4 d	Pr. N.		5	3	6	3
19	5 e	Nonæ.		7	4	8	4
8	6 f	8 Id.	*Epiph. Domini.*				
	7 g	7 Id.		9	5	12	5
16	8 A	6 Id.	Luci. Presb. M.	13	6	14	6
5	9 b	5 Id.		15	7	16	7
	10 c	4 Id.		17	8	18	8
13	11 d	3 Id.		19	9	20	9
2	12 e	Pr. Id.		21	10	22	10
	13 f	Idus.	Hil. Epist. Con.	23	11	24	11
10	14 g	19 C. Fe.		25	12	26	12
	15 A	18 Cal.		27	13	28	13
18	16 b	17 Cal.		29	14	30	14
	17 c	16 Cal.		31	15	32	15
	18 d	15 Cal.	Prisc. Virg. M.	33	16	34	16
15	19 e	14 Cal.		35	17	37	Cor. 1
4	20 f	13 Cal.	Fab. Ep. R. M.	38	18	35	2
	21 g	12 Cal.	Agnes R. V. M.	40	19	41	3
12	22 A	11 Cal.	Vincen. Dia. M.	42	20	43	4
1	23 b	10 Cal.		44	21	45	5
	24 c	9 Cal.		46	22	47	6
9	25 d	8 Cal.	*Conver. S. Pauli.*				
	26 e	7 Cal.		48	23	49	7
17	27 f	6 Cal.		50	24	Exo. 1	8
6	28 g	5 Cal.		Exo. 2	25	3	9
	29 A	4 Cal.		4	26	5	10
13	30 b	3 Cal.	*Car. Reg. Mar.*	* 6	27	7	11
3	31 c	Pr. Cal.		8	28	9	12

* Observa caput 6. Exodi legi tantum usque ad ver. 14.

CALENDARIUM.

Februarius habet XXVIII *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect	2 Lect
	1	d	Calend.	Jejun.	Ex. 10	Mar. 1	Ex. 11	1 Co. 13
11	2	e	4 No.	*Purific. B. Mar.*		2		14
19	3	f	3 No.		12	3	13	15
8	4	g	Pr. No.		14	4	15	16
	5	A	Nonæ.	Agath. Vir. M.	16	5	17	2 Co. 1
16		b	8 Id.		18	6	19	2
5	7	c	7 Id.		20	7	21	3
	8	d	6 Id.		22	8	23	4
13	9	e	5 Id.		24	9	32	5
2	10	f	4 Id.		33	10	34	6
	11	g	3 Id.		Lev. 18	11	Lev. 19	7
10	12	A	Pr. Id.		20	12	26	8
	13	b	Idus.		Nu. 11	13	Nu. 12	9
18	14	c	16 C. Ma.	Valent. Ep. M.	13	14	14	10
7	15	d	15 Cal.		16	15	17	11
	16	e	14 Cal.		20	16	21	12
15	17	f	13 Cal.		22	Lu. 1. 39	23	13
4	18	g	12 Cal.		24	1. 39	25	Gal. 1
	19	A	11 Cal.		27	2	30	2
12	20	b	10 Cal.		31	3	32	3
1	21	c	9 Cal.		35	4	36	4
	22	d	8 Cal.		Deu. 1	5	Deu. 2	5
9	23	e	7 Cal.	Jejun.	3	6	4	6
	24	f	6 Cal.	*S. Matth. A. M.*		7		Eph. 1
17	25	g	5 Cal.		5	8	6	2
6	26	A	4 Cal.		7	9	8	3
	27	b	3 Cal.		9	10	10	4
14	28	c	Pr. Cal.		11	11	12	5
	29				13	Mar. 7	14	Ro. 12

Martius

CALENDARIUM.

Martius habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
3	1	d	Calend.	Dav. Arc. Men.	De. 15	Luc. 12	De. 16	Eph. 6
	2	e	6 No.	Ced. Ep. Lich.	17	13	18	Phil. 1
11	3	f	5 No.		19	14	20	2
	4	g	4 No.		21	15	22	3
19	5	A	3 No.		24	16	25	4
8	6	b	Pr. No.		26	17	27	Col. 1
	7	c	Nonæ.	Perp. Maur. M.	28	18	29	2
16	8	d	8 Id.		30	19	31	3
5	9	e	7 Id.		32	20	33	4
	10	f	6 Id.		34	21	Jos. 1	1 Th. 1
13	11	g	5 Id.		Jos. 2	22	3	2
2	12	A	4 Id.	Gr. M. Ep. R. C.	4	23	5	3
	13	b	3 Id.		6	24	7	4
10	14	c	Pr. Id.		8	Joh. 1	9	5
	15	d	Idus.		10	2	23	2 Th. 1
18	16	e	17 C. Ap.		24	3	Jud. 1	2
7	17	f	16 Cal.		Jud. 2	4	3	3
	18	g	15 Cal.	Edvard. Reg.	4	5	5	1 Tim. 1
15	19	A	14 Cal.		6	6	7	2, 3
4	20	b	13 Cal.		8	7	9	4
	21	c	12 Cal.	Benedicti Abb.	10	8	11	5
12	22	d	11 Cal.		12	9	13	6
1	23	e	10 Cal.		14	10	15	2 Tim. 1
	24	f	9 Cal.	Jejun.	16	11	17	2
9	25	g	8 Cal.	*Ann. Mar. Vir.*		12		3
	26	A	7 Cal.		18	13	19	4
17	27	b	6 Cal.		20	14	21	Pit. 1
6	28	c	5 Cal.		Ruth. 1	15	Ruth 2	2, 3
	29	d	4 Cal.		3	16	4	Phil.
14	30	e	3 Cal.		1 Sa. 1	17	1 Sa. 2	Hebr. 1
2	31	f	Pr. Cal.		3	18	4	2

Aprilis

CALENDARIUM.

Aprilis habet XXX *Dies.*

Luna habet XXIX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect	2 Lect	1 Lect	2 Lect
	1	g	Calend.		1 Sa. 5	Joh. 19	1 Sa. 6	Heb. 3
11	2	A	4 No.		7	20	8	4
	3	b	3 No.	Rich. Ep. Cice.	9	21	10	5
19	4	c	Pr. No.	Ambr. Ep. Med.	11	Act 1	12	6
8	5	d	Nonæ.		13	2	14	7
16	6	e	8 Id.		15	3	16	8
5	7	f	7 Id.		17	4	18	9
	8	g	6 Id.		19	5	20	10
13	9	A	5 Id.		21	6	22	11
2	10	b	4 Id.		23	7	24	12
	11	c	3 Id.		25	8	26	13
10	12	d	Pr. Id.		27	9	28	Jac. 1
	13	e	Idus.		29	10	30	2
18	14	f	18 C. Ma		31	11	2 Sa. 1	3
7	15	g	17 Cal.		2 Sa. 2	12	3	4
	16	A	16 Cal.		4	13	5	5
15	17	b	15 Cal.		6	14	7	1 Pet. 1
4	18	c	14 Cal.		8	15	9	2
	19	d	13 Cal.	Alph. Cant. A.	10	16	11	3
12	20	e	12 Cal.		12	17	13	4
1	21	f	11 Cal.		14	18	15	5
	22	g	10 Cal.		16	19	17	2 Pet. 1
9	23	A	9 Cal.	S. Georgii Mar.	18	20	19	2
	24	b	8 Cal.		20	21	21	3
17	25	c	7 Cal.	*S. Marci Ev. M.*		22		1 Joh. 1
6	26	d	6 Cal.		22	23	23	2
	27	e	5 Cal.		24	24	1 Re. 1	3
14	28	f	4 Cal.		1 Re. 2	25	3	4
3	29	g	3 Cal.		4	26	5	5
	30	A	Pr. Cal.		6	27	7	2, 3 Jo.

Maius

CALENDARIUM.

Maius habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Veſpert.*	
					1 Lect.	2 Lect	1 Lect.	2 Lect
2	1	b	Calend.	*S. Ph. & Jac.*				Jude.
	2	c	6 No.	*Ap. & M.*	1 Re. 8	Act. 28	1 Re. 9	Rom. 1
19	3	d	5 No.	Invent. Cruc.	10	Mat. 1	11	2
8	4	e	4 No.		12	2	13	3
	5	f	3 No.		14	3	15	4
16	6	g	Pr. No.	S. Joh. Eva. ant.	16	4	17	5
5	7	A	Nonæ.	Port Lat.	18	5	19	6
	8	b	8 Id.		20	6	21	7
13	9	c	7 Id.		22	7	2 Re. 1	8
2	10	d	6 Id.		2 Re. 2	8	3	9
	11	e	5 Id.		4	9	5	10
10	12	f	4 Id.		6	10	7	11
	13	g	3 Id.		8	11	9	12
18	14	A	Pr. Id.		10	12	11	13
7	15	b	Idus.		12	13	13	14
	16	c	17 *C. Jun*		14	14	15	15
15	17	d	16 Cal.		16	15	17	16
4	18	e	15 Cal.		18	16	19	1 Cor. 1
	19	f	14 Cal.	Dunſt. Can. Ar.	20	17	21	2
12	20	g	13 Cal.		P 22	18	23	3
1	21	A	12 Cal.		24	19	25	4
	22	b	11 Cal.		Ezra 1	20	Ezr. 3	5
9	23	c	10 Cal.		4	21	5	6
	24	d	9 Cal.		6	22	7	7
17	25	e	8 Cal.	Archiep.	9	23	Neh. 1	8
6	26	f	7 Cal.	Aug. Prim. Ca.	Neh. 2	24	4	9
	27	g	6 Cal.	V. Bed. Presb.	5	25	6	10
14	28	A	5 Cal.		8	26	9	11
3	29	b	4 Cal.	*Carol. II. Nat. & Redit.*	10	27	13	12
	30	c	3 Cal.		Eſth. 1	28	Eſth. 2	13
11	31	d	Pr. Cal.			Marc. 1	4	14

Junius

CALENDARIUM.

Junius habet XXX *Dies.*

Luna habet XXIX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
	1	e	Calend.	Nicome. Rom.	Esth. 5	Mar. 2	Esth. 6	1 Cor. 15
19	2	f	4 No.	Pr. & M.	7	3	8	16
8	3	g	3 No.		9	4	Job. 1	2 Cor. 1
	4	A	Pr. No.		Job. 2	5	3	2
16	5	b	Nonæ.	Bonif. Ep. Mo-	4	6	5	3
5	6	c	8 Id.	gunt. & M.	6	7	7	4
	7	d	7 Id.		8	8	9	5
13	8	e	6 Id.		10	9	11	6
2	9	f	5 Id.		12	10	13	7
	10	g	4 Id.		14	11	15	8
10	11	A	3 Id.	*S. Barn. Apost.*				
	12	b	Pr. Id.	& Ma.	16	12	17,8	9
18	13	c	Idus.		19	13	20	10
7	14	d	19 *C. Jun*		21	14	22	11
	15	e	17 Cal.		23	15	24,25	12
5	16	f	16 Cal.		26,27	16	28	13
14	17	g	15 Cal.	S. Albani Mart.	29	Luc. 1	30	Gal. 1
	18	A	14 Cal.		31	2	32	2
12	19	b	13 Cal.		33	3	34	3
1	20	c	12 Cal.	Transl. Edvar.	35	4	36	4
	21	d	11 Cal.	R. Sax. Oc.	37	5	38	5
9	22	e	10 Cal.		39	6	40	6
	23	f	9 Cal.	Jejun.	41	7	42	Eph. 1
17	24	g	8 Cal.	*S. Joh. Bap. Nat.*				
6	25	A	7 Cal.		Pro. 1	8	Pro. 2	2
	26	b	6 Cal.		3	9	4	3
14	27	c	5 Cal.		5	10	6	4
3	28	d	4 Cal.	Jejun.	7	11	8	5
	29	e	3 Cal.	*S. Petr. Ap. &*				
11	30	f	Pr. Cal.	*Mart.*	9	12	10	6

CALENDARIUM.

Julius habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect
19	1	g	Calend.		Pro. 11	Luc. 13	Pro. 12	Phil. 1
8	2	A	6 No.	Visit. B. Mar. V.	13	14	14	2
	3	b	5 No.		15	15	16	3
16	4	c	4 Non.	Transl. S. Mart.	17	16	18	4
5	5	d	3 Non.	Ep. & Conf.	19	17	20	Col. 1
	6	e	Pr. N.		21	18	22	2
13	7	f	onæ.		23	19	24	3
2	8	g	d.		25	20	26	4
	9	A	7 Id.		27	21	28	1 Th. 1
10	10	b	6 Id.		29	22	31	2
	11	c	5 Id.		Eccl. 1	23	Eccl. 2	3
18	12	d	4 Id.		3	24	4	4
7	13	e	3 Id.		5	Joh. 1	6	5
	14	f	Pr. Id		7	2	8	2 Th. 1
15	15	g	Idus.	Swith. Ep. Win.	9	3	10	2
4	16	A	17 C. *Aug.*	Translat.	11	4	12	3
	17	b	16 Cal.		Jer. 1	5	Jer. 2	1 Tim. 1
12	18	c	15 Cal.		3	6	4	2,3
1	19	d	14 Cal.	Virg. & Mar.	5	7	6	4
	20	e	13 Cal.	Margar. Antio	7	8	8	5
9	21	f	12 Cal.	S. Mar. Magdal.	9	9	10	6
17	22	g	11 Cal.		11	10	12	2 Tim. 1
	23	A	10 Cal.		13	11	14	2
6	24	b	9 Cal.	Jejun.	15	12	16	3
	25	c	8 Cal.	*S. Jac. Ap. & M*		13		4
14	26	d	7 Cal.	S. Ann. Matr. B.	17	14	18	Tit. 1
3	27	e	6 Cal.	Mar. Virg.	19	15	20	2,3
	28	f	5 Cal.		21	16	22	Philē.
11	29	g	4 Cal.		23	17	24	Hebr. 1
	30	A	3 Cal.		25	18	26	2
19	31	b	Pr. Cal.		27	19	28	3

Auguſt.

CALENDARIUM.

Auguſtus habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.		*Veſpert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
8	1	c	Calend.	Pet. ad Vinc.	Jer. 29	Joh. 20	Jer. 30	Hebr. 4
16	2	d	4 No.		31	21	32	5
5	3	e	3 No.	—	32	Act. 1	34	6
	4	f	Pr. No.		35	2	36	7
13	5	g	Nonæ.		37	3	38	8
2	6	A	8 Id.	Transfig. Dom.	39	4	40	9
	7	b	7 Id.	Nom. Jeſus.	41	5	42	10
10	8	c	6 Id.		43	6	44	11
	9	d	5 Id.	S. Laur. Archi.	45,46	7	47	12
18	10	e	4 Id.	Rom. & Ma.	48	8	49	13
7	11	f	3 Id.		50	9	51	Jac. 1
	12	g	Pr. Id.		52	10	Lam. 1	2
15	13	A	Idus.		Lam. 2	11	3	3
4	14	b	19 *C. Sep.*		4	12	5	4
	15		18 Cal.		Ezec. 2	13	Ezec. 3	5
12	16	d	17 Cal.		6	14	7	1 Pet. 1
1	17	e	16 Cal.		13	15	14	2
	18	f	15 Cal.		18	16	33	3
9	19	g	14 Cal.		34	17	Dan. 1	4
	20	A	13 Cal.		Dan. 2	18	3	5
17	21	b	12 Cal.		4	19	5	2 Pet. 1
6	22	c	11 Cal.		6	20	7	2
	23	d	10 Cal.	Jejun.	8	21	9	3
14	24	e	9 Cal.	*S. Bartbol. Ap.*		22		1 Joh. 1
3	25	f	8 Cal.	*& Ma*	10	23	11	2
	26	g	7 Cal.		12	24	Hoſ. 1	3
11	27	A	6 Cal.	Conf. Dod.	Ho. 2,3	25	4	4
	28	b	5 Cal.	S. Aug. Ep. Hip.	5 6	26	7	5
9	29	c	4 Cal.	Decol. Joh. Ba	8	27	9	2,3 Joh.
8	30	d	3 Cal.		10	28	11	Jud.
	31	e	Pr. Cal.		12	Mat. 1	13	Rom. 1

Septem-

CALENDARIUM.

September habet XXX *Dies.*

Luna habet XXIX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
16	1	f	Calend.	Egidii Abb. &	Hos. 14	Mat. 2	Joel 1	Rom. 2
5	2	g	4 No.	Confess.	Joel. 2	3	3	3
	3	A	3 No.		Amos 1	4	Amos 2	4
13	4	b	Pr. No.		3	5	4	5
2	5	c	Nonæ.		5	6	6	6
	6	d	8 Id.	relian.	7	7	8	7
10	7	e	7 Id.	Eunur. Ep. Au-	9	8	Obad.	8
	8	f	6 Id.	Nat. B. Vir. *M.*	Jun. 1	9	Jo. 2, 3	9
18	9	g	5 Id.		4	10	Mich. 1	10
7	10	A	4 Id.		Mich. 2	11	3	11
	11	b	3 Id.		4	12	5	12
15	12	c	Pr. Id.		6	13	7	13
4	13	d	Idus.		Neh. 1	14	Neh. 2	14
	14	e	18 *Oct.*	S. Crucis.	3	15	Hab. 1	15
12	15	f	17 Cal.		Hab. 2	19	3	16
1	16	g	16 Cal.		Zeph. 1	17	Zeph. 2	1 Cor. 1
	17	A	15 Cal.	Lam. Ep. & M.	3	18	Hag. 1	2
9	18	b	14 Cal.		Hag. 2	19	Zach. 1	2
	19	c	13 Cal.		Za. 2, 3	20	4, 5	3
17	20	d	12 Cal.	Jejun.	6	21	7	4
	21	e	11 Cal.	*S. Matt. Ap. Ev.*		22		5
	22	f	10 Cal.	*& M.*	8	23	9	6
14	23	g	9 Cal.		12	24	11	7
3	24	A	8 Cal.		14	25	13	8
	25	b	7 Cal.	Car. & M.	Mal. 2	26	Mal. 1	9
11	26	c	6 Cal.	S. Cypr. Archi.	4	27	3	10
19	27	d	5 Cal.		Tob. 2	28	Tob. 1	11
	28	e	4 Cal.	*nium Ang.*		Mar. 1	3	12
8	29	f	3 Cal.	*S. Mich. & om-*	4	2		13
	30	g	Pr. Cal.	S. Hier. Pr. C & Doct.		3	6	1 15

October

CALENDARIUM.

October habet XXXI Dies.

Luna habet XXX.

					Matut.		Vespert.	
					1 Lect.	2 Lect.	1 Lect.	2 Lect.
16	1	A	Calend.	Remig. Ep. Remens.	Tob. 7	Mar. 4	Tob. 8	1Cor. 16
5	2	b	6 No.		9	5	10	2Cor. 1
13	3	c	5 No.		11	6	12	2
2	4	d	4 No.		13	7	14	3
	5	e	3 No.		Judit. 1	8	Judit. 1	4
10	6	f	Pr. No.	Fid. Virg. & Ma.	3	9	4	5
	7	g	Nonæ.		5	10	6	6
18	8	A	8 Id.		7	11	8	7
7	9	b	7 Id.	S. Dionys. Are.	9	12	10	8
	10	c	6 Id.	Ep. & Mar.	11	13	12	9
15	11	d	5 Id.		13	14	14	10
4	12	e	4 Id.		15	15	16	11
	13	f	3 Id	Transl. S. Edva.	Sapi. 1	16	Sapi. 2	12
12	14	g	Pr. Id.	Confes.	3	Lu. 1. 39	4	13
1	15	A	Idus.		5	1. 39	6	Gal. 1
	16	b	17 C. Nov.		7	2	8	2
9	17	c	16 Cal.	Ethelred. Virg.	9	3	10	3
	18	d	15 Cal.	S. Luc. Evang.		4		4
17	19	e	14 Cal.		11	5	12	5
8	20	f	13 Cal.		13	6	14	6
	21	g	12 Cal.		15	7	16	Eph. 1
14	22	A	11 Cal.		17	8	18	2
3	23	b	10 Cal.		19	9	Eccl. 1	3
	24	c	9 Cal.		Eccl. 2	10	3	4
11	25	d	8 Cal.	Crispini Mart.	4	11	5	5
	26	e	7 Cal.		6	12	7	6
19	27	f	6 Cal.	Jejun.	8	13	9	Phil. 1
8	28	g	5 Cal.	S. Sim. & S. Ju.		14		2
	29	A	4 Cal.	Ap. & M.	10	15	11	3
16	30	b	3 Cal.		12	16	13	4
5	31	c	Pr. Cal.	Jejun.	14	17	15	Col. 1

Novem-

CALENDARIUM.

November habet XXX *Dies.*

Luna habet XXIX.

					Matut.		*Vespert.*	
					1 Lect	2 Lect	1 Lect.	2 Lect
	1	d	Calend.	*Fest. Om. Sanct.*				
13	2	e	4 No.		Ecc. 16	Luc 18	Ecc. 17	Col. 2
2	3	f	3 No.		18	19	19	3
	4	g	Pr. No.		20	20	21	4
1	5	A	Nonæ.	*Conjurat. Pap.*	22	21	23	1Th. 1
	6	b	8 Id.	Leonard. Conf.	24	22	(a) 25	2
18	7	c	7 Id.		27	23	28	3
7	8	d	6 Id.		29	24	(b) 30	4
	9	e	5 Id.		31	Joh. 1	32	5
15	10	f	4 Id.		33	2	34	2Th. 1
4	11	g	3 Id.	S. Mart. Epis. &	35	3	36	2
	12	A	Pr. Id.	Confes.	37	4	38	3
12	13	b	Idus.	Bricii Episcopi	39	5	40	1Tim. 1
1	14	c	18 *C. Dec.*		41	6	42	23
	15	d	17 Cal	Machuti Ep.	43	7	44	4
9	16	e	16 Cal.		45	8	(c) 46	5
	17	f	15 Cal.	Hugon. Epis.	47	9	48	6
17	18	g	14 Cal.	Lincoln.	49	10	50	2Tim. 1
6	19	A	13 Cal.		51	11	Baru. 1	2
	20	b	12 Cal.	Edmund. Reg.	Baru. 2	12	3	3
14	21	c	11 Cal.	& Mart.	4	13	5	4
3	22	d	10 Cal.	Cecil. Vir. & M.	6	14	Hist. S	Tit. 1
	23	e	9 Cal.	S. Clem. 1. Ep.	Bel & D	15	Esa. 1	2 3
11	24	f	8 Cal.	Rom. & M.	Esa. 2	16	3	1ē.
	25	g	7 Cal.	Cathar. Virg. &	4	17	5	Hebr. 1
19	26	A	6 Cal.	Mart.	6	18	7	2
8	27	b	5 Cal.		8	19	9	3
	28	c	4 Cal.		10	20	11	4
16	29	d	3 Cal.	Jejun.	12	21	23	5
5	30	e	Pr. Cal.	*S. Andr. Ap. M.*		Act. 1		6

(a) Observa caput 25 Ecclesiastici legi tantum usque ad v. 13.
(b) Et cap. 30. usque ad vers. 18.
(c) Et cap. 46. usque ad vers. 20.

Decem-

CALENDARIUM.

December habet XXXI *Dies.*

Luna habet XXX.

					Matut.				*Vespert.*	
					1 Lect.	2 Lect.			1 Lect.	2 Lect.
13	1		Calend.		Esa. 14	Act. 2			Esa. 15	Heb. 7.
2	2		4 No.		16	3			17	8
10	3	A	3 No.		18	4			19	9
	4	b	Pr. No.		20, 21	5			22	10
18	5	c	Nonæ.	Lyciæ.	23	6			24	11
	6	d	8 Id.	Nicol. Ep. Mar.	25	7	ad	30	26	12
7	7	e	7 Id.	Mariæ	27	7		30	28	13
	8	f	6 Id.	Concep. B. Vir.	29	8			30	Jac 1
15	9	g	5 Id.		31	9			32	2
4	10	A	4 Id.		33	10			34	3
	11	b	3 Id.		35	11			36	4
12	12	c	Pr. Id.		37	12			38	5
1	13	d	Idus.	Luc. Vir. & Ma.	39	13			40	1 Pet. 1
	14	e	19 *C. Jan.*		41	14			42	2
9	15	f	18 Cal.		43	15			44	3
	16	g	17 Cal.	O Sapientia	45	16			46	4
17	17	A	16 Cal.		47	17			48	5
6	18	b	15 Cal.		49	18			50	2 Pet 1
	19	c	14 Cal.		51	19			52	2
14	20	d	13 Cal.	Jejun.	53	20			54	3
3	21	e	12 Cal.	S. *Thom. Ap. &*		21				1 Joh. 1
	22	f	11 Cal.	*M.*	55	22			56	2
11	23	g	10 Cal.		57	23			58	3
	24	A	9 Cal.	Jejun.	59	24			60	4
19	25	b	8 Cal.	*Nativ. Dom.*						
8	26	c	7 Cal.	*S. Stev. Protom.*						
	27	d	6 Cal.	*S. Johan. Evan.*		25				5
16	28	e	5 Cal.	*Sanct. Innoc.*						
5	29	f	4 Cal.		61	26			62	2 Joh.
	30	g	3 Cal.		63	27			64	3 Joh.
13	31	A	Pr. Cal.	Silvest. Ep. Ro.	65	28			66	Jud.

Tabulæ

Tabulæ ac Regulæ de Feſtis Mobilibus & Immobilibus : Ut de Diebus Jejunii & Abſtinentiæ, per totum Annum.

Regulæ de Feſtis Mobilibus & aliis diebus Feſtis.

PAſcha (ex quo reliqua pendent) ſemper incidit in Dominicam quæ proxime ſuccedit Pleni-Lunium, quod immediate ſequitur **21** *Martii.* Sin vero Pleni-Lunium contingit die Dominica, Paſcha incidit in proxime ſequentem Dominicam.

Dominica Adventus ſemper incidit in Dominicam Feſto S. *Andreæ* proximam, ſive illud ſequatur ſive antecedat.

Septuageſima	antecedit	Novem	ſeptimanis.
Sexageſima		Octo	
Quinquageſima	Paſcha	Septem	
Quadrageſima		Sex	
Dominica *Rogat.*	ſequitur	Quinque	ſeptimanis.
Dies *Aſcenſionis*		Quadraginta	diebus
Pentecoſtes	Paſcha	Septem	ſeptimanis.
Dominica *Trinitat.*		Octo	ſeptimanis.

Tabula Feſtorum quæ obſervari debent in Eccleſia Anglicana, per totum annum.

Omnes Dominicæ in Anno.

FESTA

Circumciſionis Domini noſtri Jeſu Chriſti.	S. *Jacobi* Apoſt.
Epiphaniæ.	S. *Bartholomæi* Apoſt.
Converſionis S. *Pauli.*	S. *Matth.* Apoſt.
Purificationis B. Virginis.	S. *Michaelis* & omnium Angelorum.
S. *Matthiæ* Apoſtoli.	S. *Lucæ* Evangeliſtæ.
Annunciationis B. Virg.	S.S. *Simonis* & *Judæ* Apoſt.
S. *Marci* Evangel.	Omnium Sanctorum.
S.S. *Philippi* & *Jacobi* Apoſt.	S. *Andreæ* Apoſt.
Aſcenſionis Domini noſtri Jeſu Chriſti.	S *Thomæ* Apoſt.
S. *Barnabæ.*	Nativitatis Domini.
Nativ. S. *Joan.* Baptiſtæ.	S *Stephani* Martyris.
S. *Petri* Apoſtoli.	S. *Joannis* Evangeliſtæ.
	Sanctorum Innocentium.

Feria { Secunda & Tert. } poſt Dom. *Paſchatis.* } { Secunda & Tert. } poſt Dominic. *Pentecoſtes.*

Tabula

Tabula Vigiliarum, Jejuniorum, ac Dierum Abſtinentiæ, quæ obſervari debent ſingulis annis.

Veſperæ ſeu Vigiliæ ante

Nativitatem Domini	*S. Petri.*
Purific. B. Virg. *Mar.*	*S. Jacobi.*
Annunc. B. Virg. *Mar.*	*S. Bartholom.*
Paſcha.	*S Matthæi.*
Aſcenſionem.	*S.S. Simonis & Judæ.*
Pentecoſtem.	*S. Andreæ.*
S. Matthiæ.	*S. Thomæ.*
S. Joan. Baptiſt.	Omnium Sanctorum.

Obſerva, quod ſi ullum horum Feſtorum incidat in ſeriam ſecundam, tum Vigilia, ſeu dies Jejunii obſervabitur feria ſeptima præcedentis Hebdomadis, non autem Dominica proxime antecedente.

Dies Jejunii aut Abſtinentiæ.

I. QUadrageſima.

II. Feriæ Jejuniorum Quatuor Temporum, quarta ſcilicet ſexta & ſeptima,

Poſt { Dominicam Primam Quadrageſimæ.
Feſtum Pentecoſtes.
14 *Septembris.*
13 *Decembris.*

III. Dies Rogationum, Feria ſcilicet ſecunda, tertia & quarta ante Aſcenſionem Domini.

IV. Feria ſexta cujuſcunque Hebdomadis in anno, præter Diem Natalem Chriſti.

Dies quidem ſolennes pro quibus ſingularia quædam Officia aſſignantur.

QUintus *Novembris*, qui dies eſt *Conjurationis Pontificiorum.*

Trigeſimus *Januarii*, qui dies eſt *Martyrii* Caroli *Regis* I.

Vigeſimus Nonus *Maii*, qui dies eſt *Nativitatis & Reditus* Caroli *Regis* II.

Tabulæ

Tabula Festorum Mobilium in annos quadraginta.

Annus Domini.	Aureus Numer.	Epacta.	Littera Domin.	Dom. post Epi.	Septuagesima.	Dominica Prim. Quadragesimæ	Pascha.	Dom. Rogat.	Ascensio Dom.	Pentecoste.	Dom. post Trin.	Dom. Advent.
1601	9	9	F	2	Fe. 10	Fe. 27	Ap. 14	Maii 19	Maii 23	Jun. 2	24	Dec. 1
1662	10	20	E	5	Jan. 26	12	Ma. 30	4	8	Maii 18	26	Nov. 30
1663	11	1	D	4	Fe. 15	Ma. 4	Ap. 19	24	28	Jun. 7	23	29
1664	12	12	C B	2	7	Fe. 24	10	Apr. 30	19	Maii 29	24	27
1665	13	23	A	5	Jan. 21	8	Ma. 26	Maii 20	4	14	27	Dec. 3
1666	14	4	G	3	Fe 11	28	Apr. 15	12	24	Jun 3	24	2
1667	15	15	F	1	3	20	7	Apr. 26	16	Maii 26	25	1
1668	15	26	E D	4	Jan. 19	5	Ma. 22	Maii 15	Apr. 30	10	27	Nov. 29
1669	17	7	C	3	Fe. 7	24	Apr. 11	8	Maii 20	30	24	28
1670	18	18	B	6	Jan. 30	16	3	8	12	22	25	27
1671	19	29	A	4	Fe. 19	Ma. 8	23	2	Jun. 1	Jun. 11	23	Dec. 3
1672	1	11	G F	2	4	Fe. 21	7	2	Maii 16	Maii 26	25	1
1673	2	22	E	5	Jan. 26	12	Ma. 30	4	8	18	26	Nov. 30
1674	3	3	D	3	Fe. 15	Ma. 4	Apr. 19	24	28	Jun. 7	23	29
1675	4	14	C	2	Jan. 31	Fe. 17	4	9	13	Maii 23	25	28
1676	5	25	B A	5	23	9	Ma. 26	Apr. 10	4	14	27	Dec. 3
1677	6	6	G	2	Fe. 11	28	Apr. 15	Maii 20	24	Jun. 3	24	2
1678	7	17	F	5	Jan. 27	13	Ma. 31	5	9	Maii 19	26	1
1679	8	28	E	4	Fe. 16	Ma. 5	Apr. 20	25	29	Jun. 8	23	Nov. 30
1680	9	9	D C	3	8	Fe. 25	11	16	20	Maii 30	24	28
1681	10	20	B	5	Jan. 30	16	3	8	12	22	25	27
1682	11	1	A	4	Fe. 12	Ma. 1	16	21	25	Jun. 4	24	Dec. 3
1683	12	12	G	2	4	Fe. 21	8	13	17	Maii 27	25	2
1684	13	23	F E	5	Jan. 27	13	Ma. 30	4	8	18	26	Nov. 30
1685	14	4	D	3	Fe. 15	Ma. 4	Apr. 19	24	28	Jun. 7	23	29
1686	15	15	C	2	Jan. 31	Fe. 17	4	9	13	Maii 23	25	28
1687	16	26	B	5	23	9	Ma. 27	1	5	15	26	27
1688	17	7	A G	2	Fe. 12	Ma. 1	Apr. 15	20	24	Jun. 3	24	Dec. 2
1689	18	18	F	3	Jan. 27	Fe. 13	Ma. 31	5	9	Maii 19	26	1
1690	19	29	E	4	Fe. 16	Ma. 5	Apr. 20	25	29	Jun. 8	23	Nov 30
1691	1	11	D	2	8	Fe. 25	12	17	21	Maii 31	24	29
1692	2	22	C B	5	Jan. 24	10	Ma. 27	1	5	15	26	27
1693	3	3	A	4	Fe. 12	Ma. 1	Apr. 16	21	25	Jun. 4	24	Dec. 3
1694	4	14	G	1	4	Fe. 24	8	13	17	Maii 27	25	2
1695	5	25	F	4	Jan. 20	6	Ma. 24	Apr. 28	2	12	27	1
1696	6	6	E D	3	Fe. 9	26	Apr. 12	Maii 17	21	31	24	Nov. 29
1697	7	17	C	6	Jan. 31	17	4	9	13	23	25	28
1698	8	28	B	4	Fe. 20	Ma. 9	24	20	Jun. 2	Jun. 12	22	27
1699	9	9	A	3	5	Fe. 22	9	14	Maii 18	Maii 28	25	Dec. 3
1700	10	20	G F	3	Jan 28	14	Ma. 31	5	9	19	26	1

Observa annum Domini juxta Supputationem Ecclesiæ Anglicanæ, *incipere vigesimo quinto Mensis* Martii.

Ad

Ad inveniendum diem *Paſchatis* in perpetuum.

Aureus Numer.	A	B	C	D	E	F	G
I	Apr. 9	10	11	12	6	7	8
II	Mar. 26	27	28	29	30	31	Apr. 1
III	Apr. 16	17	58	19	20	14	15
IV	Apr. 9	3	4	5	6	7	8
V	Mar. 26	27	28	29	23	24	25
VI	Apr. 16	17	11	12	13	14	15
VII	Apr. 2	3	4	5	6	Mar. 31	Apr. 1
VIII	Apr. 23	24	25	19	20	21	22
IX	Apr. 9	10	11	12	13	14	8
X	Apr. 2	3	Mar. 28	29	30	31	Apr. 1
XI	Apr. 16	17	18	19	20	21	22
XII	Apr. 9	10	11	5	6	7	8
XIII	Mar. 26	27	28	29	30	31	25
XIV	Apr. 16	17	18	19	13	14	15
XV	Apr. 2	3	4	5	6	7	8
XVI	Mar. 26	27	28	22	23	24	25
XVII	Apr. 16	10	11	12	13	14	15
XVIII	Apr. 2	3	4	5	Mar. 30	31	Apr. 1
XIX	Apr. 23	24	18	19	20	21	22

¶ *CUm inveneris literam Dominicalem in linea ſuperiore, dirige oculum deorſum, donec pervenias è regione Aurei Numeri Ibi autem indicatur tum Menſis tum dies* Paſchatis *illius anni. Obſerva vero Menſis nomen ſcribi à ſiniſtra aut una cùm die Menſis, non autem ſequi, utfieri ſolet in aliis Tabulis per Deſcenſionem, ſed ſicut in Tabulis collateralibus.*

Ordo in Matutinis & Veſpertinis Precibus quotidie obſervandus per totum Annum.

PRECES Matutinæ & Veſpertinæ celebrabuntur in conſueto loco Eccleſiæ, Sacelli, aut Chori, niſi aliter præſcriptum fuerit ab Ordinario loci. Chori autem poſthac eodem ſtatu remanebunt quo ant ea fuerunt.

Hic etiam notandum eſt, quod eadem Ornamenta Eccleſiæ & illius Miniſtrorum, quotieſcunque Sacra celebraverint, retinebuntur & uſurpabuntur, quæ uſurpata ſunt in hac Eccleſia Anglicana, Authoritate Parliamenti, anno ſecundo Regni *Edvardi* Regis Sexti.

ORDO

ORDO

IN

MATUTINIS PRECIBUS

Per totum annum quotidie obſervandus.

¶ *Initio Precum Matutinarum, ſacrorum Miniſter harum ſententiarum quæ ſequuntur ex ſcriptura ſacra deſumptarum, unam aut alteram aut etiam plures altâ voce præleget, deinde id dicet quod iis ſententiis immediate ſubjungitur.*

CUM averterit ſe impius ab impietate ſua quam operatus eſt, & fecerit judicium & juſtitiam, ipſe animam ſuam vivificabit. *Ezek.* 18. 27.

Iniquitatem meam ego cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper. *Pſal.* 51. 3.

Averte faciam tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. *Pſal.* 51. 9.

Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies. *Pſal.* 51. 18.

Scindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & convertimini ad Dominum Deum veſtrum, quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. *Joel* 2. 13.

Tibi autem Domino Deo noſtro miſericordia & propitiatio quia receſſimus à te, & non audivimus vocem Domini Dei noſtri, ut ambularemus in lege ejus quam poſuit nobis per ſervos ſuos prophetas. *Dan.* 9. 9, 10.

Corripe me Domine, veruntamen in judicio: & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me. *Jerem.* 10. 24.

Pœnitentiam agite: appropinquavit enim regnum cœlorum. S. *Marc.* 3. 2.

Surgam, & ibo ad patrem meum, & dicam ei, Pater, peccavi in cœlum & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* 15. 18. & 19.

Non intres in judicium cum ſervo tuo: quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens. *Pſal.* 143. 2.

Si dixerimus quoniam peccatum non habemus: ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Si confiteamur peccata noſtra, fidelis eſt & juſtus ut remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate. 1 S. *Joh.* 1. 8, 9.

DIlectiſſimi fratres, Scriptura ſacra nos paſſim hortatur, ut multiplicia peccata noſtra atque iniquitates agnoſcamus & confiteamur, &

A ne

ne ullum colorem iis tegendis aut diſſimulandis in conſpectu Omnipotentis Dei Patris noſtri cœleſtis adhibeamus, verum quotquot ſunt ea corde humili, demiſſo, pœnitente, atque obſequenti coram ipſo denudemus, quo veniam ab immenſâ ipſius clementiâ ac miſericordiâ conſequamur. Et quanquam peccata noſtra coram Deo magnâ cum animi demiſſione aperire ſemper oportet, id tamen fieri decet maximè in Eccleſiâ, ubi ſumus unà congregati ut ei gratias agamus pro ingentibus in nos collatis beneficiis, ut laudes ejus meritiſſimas prædicemus, ut ſanctiſſimum ipſius verbum audiamus, atque ut ab ipſo ea omnia petamus quæ cum animi tum corporis ſtatus requirit exigitque. Vos itaque quotquot adeſtis omnes rogo atque obteſtor ut me verba præeuntem, animo ſincero ac voce humili ad cœleſtis clementiæ thronum ſequamini, dicentes;

¶ *Generalis confeſſio ab univerſa congregatione poſt Miniſtrum dicenda, ſingulis genua flectentibus.*

PAter Omnipotens ac ſummè miſericors; tanquam oves perditæ à viis tuis abivimus atque aberravimus: cordium noſtrorum inventis & concupiſcentiis nimium indulſimus: ſacroſancta mandata tua violavimus: quæ à nobis præſtanda erant omiſimus; & quæ non præſtanda erant commiſimus: & in nobis nulla eſt ſalus: tu autem Domine propitius eſto nobis miſeris peccatoribus: Parce Deus peccata ſua confitentibus, pœnitentes in integrum reſtitue: juxta promiſſiones tuas humano generi in Chriſto Jeſu Domino noſtro revelatas. Concede etiam propter ipſum, Pater ſumme miſericors; ut in poſterum piè, juſtè ſobriéque vitam inſtituamus; ad ſancti nominis tui gloriam. *Amen.*

¶ *Abſolutio ſeu peccatorum remiſſio à Presbytero tantùm, eoque ſtante, plebe autem genua flectente, pronuncianda.*

OMnipotens Deus, Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui non vult mortem peccatoris, ſed potius ut convertatur ab iniquitatibus ſuis, & vivat, quique Miniſtris ſuis poteſtatem conceſſit & in mandatis dedit, ut populo ſuo pœnitenti abſolutionem peccatorumque ſuorum remiſſionem annunciarent ac pronunciarent, ipſe ſingulis verè penitentibus, & ſancto ejus Evangelio haud fictè credentibus ignoſcit, eoſq; abſolvit. Rogemus itaque ut ipſe veram reſipiſcentiam ſanctumque ſuum ſpiritum nobis largiatur, quo ea ipſi grata ſint quæ impræſentiarum agimus; & reliqua deinceps vita noſtra in hoc mundo adeò pura ſit & ſancta, ut ad gaudium ejus ſempiternum tandem perveniamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum.

¶ *Hîc & ubique poſt finitam unamquamque orationem Populus reſpondebit*, Amen.

¶ *Tum*

¶ *Tum Miniſter genibus flexis orationem Dominicam alta voce recitabit, Populo etiam genua flectente, eamque poſt Miniſtrum repetente: quod fiet tam hic, quam alibi, ubicunque uſurpatur in ſacris officiis.*

PAter noſter qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua ſicut in cœlo, & in terrâ. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum eſt regnum, potentia & gloria, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum etiam ſimiliter dicet,*

Domine, labia noſtra aperias.

Reſponſio.

Et os noſtrum annunciabit laudem tuam.

Miniſter.

Domine, in adjutorium noſtrum intende.

Reſponſio.

Domine, ad adjuvandum nos feſtina.

¶ *Hic ſtantibus omnibus Presbyter dicet,*

Gloria Patri & Filio & Spiritui ſancto.

Reſponſio.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Presbyter.

Laudate Dominum.

Reſponſio.

Sit nomen Domini benedictum.

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur ſequens Pſalmus, præterquam Paſchatis die, quo die canticum aliud uſurpandum eſt in eum diem deſtinatum; die etiam decimo nono menſis cujuſlibet, non eſt in hoc loco, ſed unà cum cæteris Pſalmis ejus diei, pro conſueto more recitandus.*

Pſalm. xcv.

VEnite exultemus Domino, jubilemus Deo ſalutari noſtro.

Præoccupemus faciem ejus in confeſſione: & in Pſalmis jubilemus ei.

Quoniam Deus magnus Dominus, & Rex magnus ſuper omnes Deos.

Quia in manu ejus ſunt fines terræ: & altitudines montium ipſius ſunt.

Quoniam ipſius eſt mare, & ipſe fecit illud: & ſiccam manus ejus formaverunt.

Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum qui fecit nos.

Quia ipſe eſt Dominus Deus noſter, & nos Populus paſcuæ ejus, & oves manuum ejus.

Hodie ſi vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda veſtra, ſicut in irritatione ſecundum diem tentationis in deſerto.

Ubi tentaverunt me Patres veſtri: probaverunt, & viderunt opera mea.

Quadraginta annis offenſus fui generationi illi: & dixi, ſemper hi errant corde.

Et iſti non cognoverunt vias meas: ut juravi in ira mea ſi introibunt in requiem meam.

Gloria Patri & filio & ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum ſequentur Pſalmi juxta præſtitutum ordinem. Poſt finitum autem unumquemque Pſalmum per totum annum, ut & poſt finem canticorum* Benedicite, Benedictus, Magnificat, *&* nunc Dimittis, *ſequitur,*

Gloria Patri & Filio & Spiritui ſancto.

Reſponſio.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum diſtinctâ atque altâ voce prælegetur lectio prior ex veteri Teſtamento deſumpta, prout conſtitutum eſt in Calendario (niſi propriæ lectiones in eum diem fuerint aſſignatæ) lectore ita ſtante & ſe obvertente, ut à cunctis præſentibus commode poſſit audiri. Poſtea decitabitur aut cantabitur linguâ vernaculâ hymnus* Te Deum laudamus, *idque quotidie per totum annum.*

¶ *Nota, quod ante quamlibet lectionem Miniſter dicet,* hîc incipit Caput *aut* verſus capitis *hujus aut illius libri, & finita unâquaque lectione,* hic definit lectio prior *aut* poſterior.

TE Deum laudamus: te Dominum confitemur.

Te æternum Patrem omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli: tibi cœli & univerſæ poteſtates.

Tibi Cherubim & Seraphim; inceſſabili voce proclamant.

Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth.

Pleni ſunt cœli & terra, majeſtatis gloriæ tuæ.

Te glorioſus Apoſtolorum chorus;

Te Prophetarum laudabilis numerus;

Te Martyrum candidatus laudat exercitus.

Te per orbem terrarum ſancta confitetur Eccleſia.

Patrem immenſæ Majeſtatis.

Venerandum tuum, verum & unicum Filium.

Sanctum quoque Paracletum Spiritum.

Tu Rex gloriæ, Chriſte.

Tu Patris Sempiternus es filius.

Tu ad liberandum ſuſceppturus hominem, non horruiſti virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo, aperuiſti credentibus regna cœlorum.

Tu ad dexteram Dei ſedes in gloria Patris.

Judex crederis eſſe venturus.

Te ergo quæſumus famulis tuis ſubveni, quos pretioſo ſanguine redemiſti.

Æterna fac cum ſanctis tuis in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum, Domine, & benedic hæreditati tuæ.

Et rege eos, & extolle illos, uſque in æternum.

Per ſingulos dies benedicimus te.

Et laudamus nomen tuum in ſæculum & in ſæculum ſæculi.

Dignare, Domine, die iſto ſine peccato nos cuſtodire.

Miſerere noſtri Domine, miſerere noſtri.

Fiat

Fiat misericordia tua, Domine, super nos, quemadmodum speravimus in te.

In te Domine speravi, non confundar in æternum.

¶ *Aut hoc canticum* Benedicite omnia opera Domini.

BEnedicite omnia opera Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Angeli Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite aquæ omnes quæ super cœlos sunt Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benenedicite omnes virtutes Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite Sol & Luna Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite stellæ cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes imber & ros Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes spiritus Dei Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite ignis & æstus Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite frigus & æstas Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite rores & pruina Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite gelu & frigus Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite glacies & nives Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite noctes & dies Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite lux & tenebræ Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite fulgura & nubes Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicat terra Dominum, laudet & superexaltet eum in sæcula.

Benedicite montes & colles Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite universa germinantia in terra Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite fontes Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite maria & flumina Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite cete & omnia quæ moventur in aquis Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes volucres cœli Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite omnes bestiæ & pecora Domino, laudate & superaxaltate eum in sæcula.

Benedicite filii hominum Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicat Israel Dominum: laudet & superexaltet eum in sæcula.

Benedicite sacerdotes Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite servi Domini Domino, laudate & superexaltate eum in sæcula.

Benedicite ſpiritus & animæ juſtorum Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite ſancti & humiles corde Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Benedicite Anania, Azaria, Miſael Domino, laudate & ſuperexaltate eum in ſæcula.

Gloria Patri, & filio, & ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum eodem modo prælegetur lectio Poſterior ex novo Teſtamento deſumpta, deinde ſequens canticum, niſi cum forte prælectum fuerit in lectione alicujus diei, aut in Evangelio in ſancti Johannis Baptiſtæ diem aſſignato.*

Luc. i. 68.

BEnedictus Dominus Deus Iſrael: quia viſitavit & fecit redemptionem plebis ſuæ.

Et erexit cornu ſalutis nobis, in domo *David* pueri ſui.

Sicut loquutus eſt per os ſanctorum: qui à ſæculo ſunt Prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis noſtris, & de manu omnium qui oderunt nos.

Ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris, & memorari teſtamenti ſui ſancti.

Jusjurandum quod juravit ad Abraham patrem noſtrum daturum ſe nobis.

Ut ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati, ſerviamus illi.

In ſanctitate & juſtitia coram ipſo, omnibus diebus noſtris.

Et tu puer Propheta Altiſſimi vocaberis, præibis enim ante faciem Domini, parare vias ejus.

Ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus, in remiſſionem peccatorum eorum.

Per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, in quibus viſitavit nos Oriens ex alto.

Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis ſedent, ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis.

Gloria Patri, & filio, & ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Aut hic Pſalmus.* Pſal. C.

JUbilate Deo omnis terra, ſervite Domino in lætitia.

Introite in conſpectu ejus in exultatione.

Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus, ipſe fecit nos & non ipſi nos, populus ejus & oves paſcuæ ejus.

Introite portus ejus in confeſſione, atria ejus in hymnis confitemini illi, laudate nomen ejus.

Quoniam ſuavis eſt Dominus, in æternum miſericordia ejus, & uſque in generatione & generationem veritas ejus,

Gloria Patri, & filio, & ſpiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum*

¶ *Tum* Symbolum Apoſtolorum *à Miniſtro & Populo ſtantibus cantabitur aut recitabitur, exceptis quibuſdam diebus, quibus ſancti Athanaſii Symbolum recitatur.*

CRedo in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Jeſum Chriſtum Filium ejus unicum, Dominum noſtrum, qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, Mortuus & Sepultus; deſcendit ad inferos, tertia die reſurrexit à mortuis; Aſcendit ad Cœlos, ſedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis; inde venturus eſt judicare vivos & mortuos. Credo in ſpiritum ſanctum, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remiſſionem peccatorum, Carnis reſurrectionem, Et vitam æternam. *Amen.*

¶ *Deinde ſequentes orationes ſingulis religioſè genua flectentibus. Miniſtro alta voce prius dicente.*

Dominus vobiſcum.

Reſponſio.

Et cum ſpiritu tuo.

Oremus.

Kyrie Eleyſon.
Chriſte Eleyſon.
Kyrie Eleyſon.

¶ *Tum Miniſter, Clerici ut & Populus alta voce orationem Dominicam recitabunt.*

PAter noſter qui es in Cœlis, Sanctificetur nomen tuum, Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua ſicut in cœlo & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Deinde ſtans Presbyter dicet.*

Oſtende nobis, Domine, miſericordiam tuam.

Reſponſio.

Et ſalutare tuum da nobis.

Presbyter.

Domine ſalvos fac Regem & Reginam.

Reſponſio.

Et clementer exaudi nos cum invocamus te.

Presbyter.

Miniſtri tui induantur juſtitia.

Reſponſio.

Et ſancti tui exultent.

Presbyter.

Salvum fac populum tuum, Domine.

Reſponſio.

Et benedic hæreditati tuæ.

Reſponſio.

Da pacem, Domine, in diebus noſtris.

Reſponſio.

Quia non eſt alius qui pugnet pro nobis, niſi tu Deus noſter.

Presbyter.

Cor mundum crea in nobis, ô Deus.

Reſponſio.

Et Spiritum ſanctum tuum ne auferas à nobis.

¶ *Tum ſequuntur tres Collectæ; Prima diei, quæ eadem erit cum ea quæ in officio ſacræ communionis recitanda eſt. Secunda pro pace impetranda, Tertia ut gratia concedatur ad rectè vivendum. Duæ poſteriores collectæ nunquam variabuntur, ſed quotidie in matutinis precibus recitabuntur per totum annum, prout ſequuntur, ſingulis genua flectentibus.*

Collecta ſecunda pro pace.

DEus author pacis & concordiæ amator, in cujus cognitione vita eſt vita æterna, & cui ſervire vera eſt libertas, nos humiles famulos tuos adverſus omnes hoſtium noſtrorum impetus protegas, ne nobis tuâ protectione fretis, ſit ab ullius adverſarii viribus timendum, per virtutem Jeſu Chriſti Domini noſtri. *Amen.*

Collecta tertia pro gratia petenda.

ODomine Pater noſter cœleſtis, Omnipotens & ſempiterne Deus, qui nos incolumes ad initium hujus diei perduxiſti, tuâ nos hodie potenti virtute protege, da etiam ne in ullum hac die peccatum incidamus, aut in ullum periculum incurramus, ſed ut ſingulæ actiones noſtræ tuo moderamine ita dirigantur, ut quod juſtum eſt in conſpectu tuo id ſemper præſtemus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *In choris & locis in quibus cantatur hic ſequitur Antiphona.*

¶ *Tum ſequentes hæ quinque orationes hic recitandæ ſunt, niſi cum Litania recitatur. Tum enim duæ poſteriores tantum recitandæ ſunt eo ordine quo ibi collocantur.*

Oratio pro Regia Majeſtate.

ODomine Parer noſter cœleſtis, excelſe atque potens, Rex Regum & Domine Dominantium, Principum omnium moderator unice, qui de ſolio tuo omnes mundi incolas intueris, ſupplices te rogamus, ut Regem & Reginam *Wilhelmum* & *Mariam*, benignè reſpicere digneris, & ita illos ſancti ſpiritus tui gratiâ replere, ut ad voluntatem tuam adimplendam prompti paratique in viis tuis indeſinenter ambulent, cœleſtibus eos tuis muneribus ita cumula, ut vitâ utantur longævâ & proſpera, eos adeò corrobora ut hoſtes omnes ſuperent ac devincant, & tandem exacto hujus vitæ curriculo, ad gaudium & fœlicitatem æternam perveniant, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Oratio pro ſtirpe Regiâ.

OMnipotens Deus, omnis boni fons & ſcaturigo, ſupplices te rogamus, *Catharinæ* Reginæ Dotariæ, necnon regiæ Ipſius Celſitudini, Principiſſæ *Annæ de Daniâ*, ut & univerſæ ſtirpi Regiæ benedicere digneris, eos ſancto tuo ſpiritu dona, gratiâ tuâ cœleſti locupleta, fauſta illis & proſpera omnia concede, & eos perducas ad æternum regnum tuum, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Oratio

Oratio pro Clero & Populo.

OMnipotens & æterne Deus, qui ſolus mirabilia operaris, gratiæ tuæ ſpiritum ſalutarem emitte ſuper Epiſcopos & Curatos noſtros, & ſuper univerſos greges eorum curæ demandatos, & ut verè ſint apud te accepti, perpetuum in eos benedictionis tuæ rorem effunde. Hæc largire Domine, propter honorem Advocati & mediatoris noſtri Jeſu Chriſti. *Amen.*

Oratio Sancti Chryſoſtomi.

OMnipotens Deus, cujus gratiâ nobis conceſſum eſt hoc tempore preces noſtras uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris, ubi duo vel tres congregati fuerint in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famulorum tuorum deſideria ac vota, ô Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benigne jam adimple, conceſſâ nobis in hoc ſæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æterna in futuro. *Amen.*

2 *Cor.* xiii. 14.

GRatia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, ſit ſemper cum omnibus nobis. *Amen.*

¶ *Hîc deſinit ordo Matutinarum Precum per totum annum.*

ORDO

IN

VESPERTINIS PRECIBUS

Per totum annum quotidie obſervandus.

¶ *Initio Precum Veſpertinarum, ſacrorum Miniſter harum ſententiarum quæ ſequuntur ex ſacra ſcriptura deſumptarum, unam aut alteram aut etiam plures altâ voce præleget, deinde id dicet quod iis ſententiis immediate ſubjungitur.*

CUm averterit ſe impius ab impietate ſua quam operatus eſt, & fecerit judicium & juſtitiam, ipſe animam ſuam vivificabit. *Ezek.* 18. 27.

Iniquitatem meam ego cognoſco, & peccatum meum contra me eſt ſemper. *Pſal.* 51. 3.

Averte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele. *Pſal.* 51. 9.

Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus, cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies. *Pſal.* 51. 18.

Scindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & convertimini ad Dominum Deum veſtrum

ſtrum, quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. *Joel* ii. 13.

Tibi autem Domino Deo noſtro miſericordia & propitiatio, quia receſſimus à te, & non audivimus vocem Domini Dei noſtri ut ambularemus in lege ejus, quam poſuit nobis per ſervos ſuos Prophetas, *Dan.* ix. 9, 10.

Corripe me Domine, verumtamen in judicio, & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas me. *Jerem.* x. 24.

Pœnitentiam agite, appropinquavit enim regnum cœlorum. S. *Mat.* iii. 2.

Surgam, & ibo ad Patrem meum, & dicam ei, Pater peccavi in cœlum & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* xv. 18, 19.

Non intres in judicium cum ſervo tuo, quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens. *Pſal.* cxliii. 2.

Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Si confiteamur peccata noſtra, fidelis eſt & juſtus ut remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate. 1 S. *Joh.* i. 8, 9.

Dilectiſſimi fratres, Scriptura ſacra nos paſſim hortatur, ut multiplicia peccata noſtra atque iniquitates agnoſcamus & confiteamur, & ne ullum colorem iis tegendis aut diſſimulandis in conſpectu omnipotentis Dei Patris noſtri cœleſtis adhibeamus. Verum quotquot ſunt ea corde humili, demiſſo, pœnitente atque obſequente coram ipſo denudemus, quo veniam ab immenſa ipſius clementiâ ac miſericordia conſequamur. Et quanquam peccata noſtra coram Deo magna cum animi demiſſione aperire ſemper oportet, id tamen fieri decet maximè in Eccleſiâ ubi ſumus unà congregati, ut ei gratias agamus pro ingentibus in nos collatis beneficiis, ut laudes ejus meritiſſimas prædicemus, ut ſanctiſſimum ipſius verbum audiamus, atque ut ab ipſo ea omnia petamus quæ cum animi tum corporis ſtatus requirit exigitque. Vos itaque quotquot adeſtis omnes rogo atque obteſtor ut me verba præeuntem, animo ſincero ac voce humili ad cœleſtis clementiæ thronum ſequamini, dicentes;

¶ *Generalis confeſſio ab univerſa congregatione poſt Miniſtrum dicenda ſingulis genua flectentibus.*

PAter Omnipotens ac ſummè miſericors, tanquam oves perditæ à viis tuis abivimus atq; aberravimus, cordium noſtrorum inventis & concupiſcentiis nimium indulſimus, ſacroſancta mandata tua violavimus. Quæ à nobis præſtanda erant omiſimus, & quæ non præſtanda erant commiſimus, & in nobis nulla eſt ſalus; tu autem Domine propitius eſto nobis miſeris peccatoribus: parce ô Deus peccata ſua confitentibus, pœnitentes in integrum reſtitue, juxta promiſſiones tuas humano generi in Chriſto Jeſu Domino noſtro revelatas, Concede etiam propter ipſum, Pater ſummè miſericors, ut in poſterum piè, juſtè ſobriéque vitam inſtituamus ad ſancti nominis tui gloriam. *Amen.*

¶ *Abſolutio*

¶ *Abſolutio ſeu peccatorum remiſſio à Presbytero tantum, eoque ſtante, plebe autem genua flectente, pronuncianda.*

OMnipotens Deus, Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui non vult mortem peccatoris, ſed potius ut convertatur ab iniquitatibus ſuis, & vivat, quique Miniſtris ſuis poteſtatem conceſſit, & in mandatis dedit, ut populo ſuo pœnitenti abſolutionem peccatorumque ſuorum remiſſionem annunciarent ac pronunciarent, ipſe ſingulis verè pœnitentibus & ſancto ejus Evangelio haud fictè credentibus ignoſcit, eoſq; abſolvit. Rogemus itaque ut ipſe veram reſipiſcentiam ſanctumque ſuum ſpiritum nobis largiatur, quo ea ipſi grata ſint quæ impræſentiarum agimus; & reliqua deinceps vita noſtra in hoc mundo adeo pura ſit & ſancta, ut ad gaudium ejus ſempiternum tandem perveniamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum Miniſter genibus flexis orationem Dominicam recitabit, Populo etiam genua flectente, eamque cum ipſo repetente.*

PAter noſter qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua ſicut in cœlo, & in terrâ. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et nè nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. Quia tuum eſt regnum, potentia & gloria, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum etiam ſimiliter dicet,*

Domine, labia noſtra aperias.

Reſponſio.

Et os noſtrum annunciabit laudem tuam.

Miniſter.

Domine, in adjutorium noſtrum intende.

Reſponſio.

Domine, ad adjuvandum nos feſtina.

¶ *Hic ſtantibus omnibus Presbyter dicet.*

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.

Reſponſio.

Sicut erat in Principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Presbyter.

Laudate Dominum.

Reſponſio.

Sit nomen Domini benedictum.

¶ *Tum recitabuntur aut cantabuntur Pſalmi juxta præſtitutum ordinèm, Tum lectio ex vetere Teſtamento prout conſtitutum eſt. Poſtea vero* Magnificat *ſeu Canticum Beatæ Virginis, linguâ vernaculâ prout ſequitur.*

MAgnificat anima mea Dominum: & exultavit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo.

Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia

Quia fecit mihi magna qui potens est : Et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus à progenie in progenies : timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo : dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede : Et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis : Et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum : recordatus misericordiæ suæ.

Sicut locutus est ad Patres nostros : Abraham & semini ejus in sæcula.

Gloria Patri, & filio, & spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Aut hic Psalmus, præterquam die mensis decimâ nonâ quâ die cum cæteris Psalmis pro consueto more recitatur.*

Psal. 98.

CAntate Domino canticum novum : quia mirabilia fecit.

Salvavit sibi dextera ejus : Et brachium sanctum ejus.

Notum fecit Dominus salutare suum : in conspectu gentium revelavit justitiam suam.

Recordatus est misericordiæ suæ : & veritatis suæ domui Israel.

Viderunt omnes termini terræ : salutare Dei nostri.

Jubilate Domino omnis terra : cantate, & exultate & psallite.

Psallite Domino in cithara, in cithara, & voce Psalmi : in tubis ductilibus, & voce tubæ corneæ.

Jubilate in conspectu regis Domini : moveatur mare & plenitudo ejus : orbis terrarum, & qui habitant in eo.

Flumina plaudent manu, simul montes exultabunt à conspectu Domini, quoniam venit judicare terram.

Judicabit orbem terrarum in justitia : & populos in æquitate.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, &. semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum lectio ex Novo Testamento desumpta, prout constitutum est. Postea vero* Nunc Dimittis *seu Canticum Simeonis linguâ vernaculâ prout sequitur.*

NUnc dimittis servum tuum Domine : secundum verbum in pace.

Quia viderunt oculi mei salutare tuum,

Quod parâsti : ante faciem omnium populorum.

Lumen ad revelationem gentium : & gloriam plebis tuæ Israel.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Aut vero hic Psalmus, præterquam die mensis duodecima.*

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis : Illuminet vultum suum super nos, & misereatur nostri.

Ut cognoscamus in terra viam tuam : in omnibus gentibus salutare tuum.

Con-

Confiteantur tibi populi, Deus, confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi, Deus, confiteantur tibi populi omnes, terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Symbolum Apoſtolorum à Miniſtro & à Populo ſtantibus recitabitur aut cantabitur.*

CRedo in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Jeſum Chriſtum Filium ejus unicum, Dominum noſtrum, qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, Mortuus & Sepultus; deſcendit ad inferos, tertia die reſurrexit à mortuis; Aſcendit ad Cœlos, ſedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis; inde venturus eſt judicare vivos & mortuos. Credo in ſpiritum ſanctum, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, Remiſſionem peccatorum, Carnis reſurrectionem, Et vitam æternam. *Amen.*

¶ *Deinde ſequentes orationes, ſingulis religiosè genua flectentibus Miniſtro alta voce prius dicente.*

Dominus vobiſcum.

Reſponſio.

Et cum ſpiritu tuo.

Miniſter.

Oremus.

Kyrie Eleyſon.
Chriſte Eleyſon.
Kyrie Eleyſon.

¶ *Tum Miniſter, Clerici & Populus orationem Dominicam alta voce recitabunt.*

PAter noſter, qui es in Cœlis, Sanctificetur nomen tuum, Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter ſtans dicet.*

Oſtende nobis, Domine, miſericordiam tuam.

Reſponſio.

Et ſalutare tuum da nobis.

Presbyter.

Domine ſalvos fac Regem & Reginam.

Reſponſio.

Et clementer exaudi nos cum invocamus te.

Presbyter.

Miniſtri tui induantur juſtitia.

Reſponſio.

Et ſancti tui exultent.

Presbyter.

Salvum fac populum tuum, Domine.

Reſponſio.

Responsio.

Et benedic hereditati tuæ.

Presbyter.

Da pacem, Domine, in diebus nostris.

Responsio.

Quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu Deus noster.

Presbyter.

Cor mundum crea in nobis, Deus.

Responsio.

Et Spiritum sanctum tuum ne auferas à nobis.

¶ *Tum sequentur tres Collectæ; Prima diei, Secunda pro pace impetranda, Tertia pro auxilio adversus omnia pericula, prout habetur in sequentibus; quæ quidem duæ posteriores Collectæ quotidie recitabuntur in Vespertinis precibus absque ulla variatione.*

¶ *Collecta secunda in Vespertinis Precibus.*

DEUS, à quo omnia sancta desideria, omnia recta consilia, omnia opera justa proficiscuntur; famulis tuis eam pacem concede, quam mundus dare non potest; adeo ut tum corda nostra ad obtemperandum mandatis tuis attendant, tum nos etiam turi ab hostium nostrorum metu, tranquilli pacatique vitam nostram agamus, propter merita Jesu Christi Servatoris nostri. *Amen.*

¶ *Collecta tertia pro auxilio adversus omnia pericula.*

TEnebras nostras illumina, quæsumus Domine, & nos per immensam misericordiam tuam ab omnibus hujusce noctis insidiis atque periculis immunes præsta, propter charitatem filii tui unigeniti Jesu Christi Servatoris nostri. *Amen.*

¶ *In choris & locis ubi psallitur hic sequitur Antiphona. Oratio pro Regia Majestate.*

O Domine Pater noster cœlestis, excelse atque potens, Rex Regum & Domine Dominantium, Principum omnium moderator unice, qui de solio tuo omnes mundi incolas intueris, supplices te rogamus, ut Regem & Reginam *Wilhelmum* & *Mariam*, benignè respicere digneris, & ita illos sancti spiritus tui gratiâ replere, ut ad voluntatem tuam adimplendam prompti paratique in viis tuis indefinenter ambulent, cœlestibus eos tuis muneribus ita cumula, ut vitâ utantur longævâ & prosperâ, eos adeò corrobora ut hostes omnes superent ac devincant, & tandem exacto hujus vitæ curriculo ad gaudium & fœlicitatem æternam perveniant, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio pro stirpe Regiâ.

OMnipotens Deus omnis boni fons & scaturigo, supplices te rogamus, ut *Catharinæ* Reginæ Dotariæ, necnon regiæ Ipsius Celsitudini, Principissæ *Annæ de Daniâ*, ut & universæ stirpi Regiæ benedicere digneris, eos sancto tuo spiritu dona, gratiâ tuâ cœlesti locupleta, fausta illis & prospera omnia concede, & eos perducas ad æternum regnum tuum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Oratio

Oratio pro Clero & Populo.

OMnipotens & æterne Deus, qui ſolus mirabilia operaris, gratiæ tuæ ſpiritum ſalutarem emitte ſuperEpiſcopos & Curatos noſtros, & ſuper univerſos greges eorum curæ demandatos, & ut verè ſint apud te accepti, perpetuum in eos benedictionis tuæ rorem effunde. Hæc largire Domine, propter honorem Advocati & mediatoris noſtri Jeſu Chriſti. *Amen.*

Oratio Sancti Chryſoſtomi.

OMnipotens Deus, cujus gratiâ nobis conceſſum eſt hoc tempore preces noſtras uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris, ubi duo vel tres congregati fuerint in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famulorum tuorum deſideria ac vota ô Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benigne jam adimple, conceſſâ nobis in hoc ſæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æterna in futuro. *Amen.*

2 *Cor.* xiii. 14.

GRatia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, ſit ſemper cum omnibus nobis. *Amen.*

¶ *Hîc deſinit ordo Veſpertinarum Precum per totum annum.*

¶ *Hiſce feſtis diebus, ſcilicet Natalis Chriſti, Epiphaniæ, Sancti Matthiæ, Paſchatis, Aſcenſionis, Pentecoſtes, Sancti Joannis Baptiſtæ, Sancti Jacobi, Sancti Bartholomæi, Sancti Matthæi, Sanctorum Simonis & Judæ, Sancti Andreæ, ut & feſto Trinitatis, in Matutinis Precibus, loco Symboli Apoſtolorum, hæc Chriſtianæ noſtræ fidei Confeſſio, Sancti Athanaſii Symbolum, vulgò dicta, cantabitur aut recitabitur à Miniſtro ac Populo ſtantibus.*

QUicunque vult ſalvus eſſe, ante omnia opus eſt ut teneat Catholicam fidem.

Quam niſi quiſque integram, inviolatamque ſervaverit, abſq; dubio in æternum peribit.

Fides autem Catholica hæc eſt, ut unum Deum in Trinitate, & Trinitatem in Unitate veneremur.

Neque confundentes Perſonas, neque ſubſtantiam ſeparantes.

Alia eſt enim perſona Patris, alia Filii, alia Spiritus Sancti.

Sed Patris, & Filii, & Spiritus ſancti una eſt Divinitas, æqualis Gloria, coæterna Majeſtas.

Qualis Pater, talis Filius, talis Spiritus ſanctus.

Increatus Pater, increatus Filius, increatus Spiritus Sanctus.

Immenſus Pater, immenſus Filius, immenſus Spiritus ſanctus.

Æternus Pater, æternus Filius, æternus Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres Æterni, ſed unus Æternus.

Sicut non tres increati, nec tres immenſi, ſed unus increatus, & unus immenſus.

Similiter omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres Omnipotentes, ſed unus Omnipotens.

Ita Deus Pater, Deus Filius, Deus ſpiritus ſanctus.

Et

Et tamen non tres Dii, ſed unus eſt Deus.

Ita Dominus Pater, Dominus Filius, Dominus Spiritus ſanctus.

Et tamen non tres Domini, ſed Unus eſt Dominus.

Quia ſicut ſigillatim unamquamque perſonam, Deum ac Dominum confiteri Chriſtiana veritate compellimur, ita tres Deos aut Dominos dicere, Catholica Religione prohibemur.

Pater à nullo eſt factus, nec creatus, nec genitus.

Filius à Patre ſolo eſt, non factus, nec creatus, ſed Genitus.

Spiritus ſanctus à Patre & Filio, non factus, non creatus nec genitus, ſed procedens.

Unus ergo Pater, non tres patres, unus Filius, non tres filii, unus Spiritus Sanctus, non tres Spiritus Sancti.

Et in hac Trinitate nihil prius aut poſterius, nihil majus aut minus, ſed totæ tres Perſonæ coæternæ ſibi ſunt & coæquales.

Ita ut per omnia, ſicut jam ſupra dictum eſt, & unitas in trinitate, & trinitas in unitate veneranda ſit.

Qui vult ergo ſalvus eſſe, ita de Trinitate ſentiat.

Sed neceſſarium eſt ad æternam ſalutem ut incarnationem quoque Domini noſtri Jeſu Chriſti fideliter credat.

Eſt ergo fides recta, ut credamus, & confiteamur, quia Dominus noſter Jeſus Chriſtus Dei filius, Deus & homo eſt.

Deus eſt ex ſubſtantia Patris ante ſæcula genitus, & homo eſt ex ſubſtantia matris in ſæculo natus.

Perfectus Deus, perfectus homo, ex anima rationali & humana carne ſubſiſtens.

Æqualis Patri ſecundum divinitatem, minor Patre ſecundum humanitatem.

Qui licet Deus ſit, & homo; non duo tamen, ſed unus eſt Chriſtus.

Unus autem non converſione divinitatis in carnem, ſed aſſumptione humanitatis in Deum.

Unus omnino non confuſione ſubſtantiæ, ſed unitate perſonæ.

Nam ſicut anima rationalis & caro unus eſt homo, ita Deus & homo unus eſt Chriſtus.

Qui paſſus eſt pro ſalute noſtra, deſcendit ad inferos, tertia die reſurrexit à mortuis.

Aſcendit ad Cœlos, ſedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, indè venturus eſt judicare vivos & mortuos.

Ad cujus adventum omnes homines reſurgere debent cum corporibus ſuis, & reddituri ſunt de factis propriis rationem.

Et qui bona egerunt, ibunt in vitam æternam, qui vero mala, in ignem æternum.

Hæc eſt fides Catholica, quam niſi quiſque fideliter firmiterque crediderit, ſalvus eſſe non poterit.

Gloria Patri, *&c.*

Sicut erat in principio, *&c.*

¶ *Hic ſequitur Litania ſeu ſupplicatio generalis, poſt Matutinas Preces cantanda aut recitanda diebus Dominicis, feriâ quartâ & ſextâ atq; aliis temporibus jubente Ordinario.*

PAter de Cœlis Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Pater

Pater de Cœlis Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Fili Redemptor mundi Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Fili Redemptor mundi Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Spiritus Sancte Deus, à Patre, & Filio procedens, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Spiritus Sancte Deus, à Patre, & Filio procedens, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Sancta, beata & glorioſa Trinitas, tres Perſonæ, unus Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Sancta, beata & glorioſa Trinitas, tres Perſonæ, unus Deus, miſerere nobis miſeris peccatoribus.

Ne memineris Domine, iniquitatum noſtrarum vel parentum noſtrorum, neque vindictam ſumas de peccatis noſtris: parce Domine, parce populo tuo, quem redimiſti pretioſo ſanguine tuo, & ne in perpetuum iraſcaris nobis.

Parce nobis Domine.

Ab omni malo & infortunio, à peccato, ab inſidiis & aggreſſionibus Diaboli, ab irâ tuâ & æterna damnatione,

Libera nos Domine.

Ab omni cœcitate cordis, à ſuperbia, vana gloria & hypocriſi: ab invidia, odio & malitia, & ab omni affectu charitate vacuo,

Libera nos Domine.

A fornicatione & alio omni peccato mortali, & ab omnibus fallaciis carnis, mundi & Diaboli,

Libera nos Domine.

A fulgure & tempeſtate, à plaga, peſtilentia & fame, à bello & cæde, à ſubitaneâ & improviſâ morte,

Libera nos Domine.

Ab omni ſeditione, occultâ conſpiratione & rebellione, ab omni falſo dogmate, hæreſi & ſchiſmate; à duritiâ cordis & contemptu verbi & mandati tui,

Libera nos Domine.

Per myſterium ſanctæ Incarnationis tuæ, per ſanctam Nativitatem & Circumciſionem tuam; per Baptiſmum, Jejunium & Tentationem tuam,

Libera nos Domine.

Per Agonem & ſanguineum ſudorem; per Crucem & Paſſionem; per pretioſam Mortem & Sepulturam, per glorioſam Reſurrectionem & Aſcenſionem tuam in Cœlos; & per Adventum Spiritus Sancti.

Libera nos Domine.

In omni tempore tribulationis, omni tempore proſperitatis noſtræ, horâ mortis & in die judicii,

Libera nos Domine.

Te rogamus, ô Deus, nos peccatores exaudias, & Eccleſiam tuam Sanctam Catholicam in viis tuis regere & gubernare digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut famulos tuos *Wilhelmum* & *Mariam*, Regem, Reginamque noſtros clementiſſimos, in vero tui cultu, in juſtitiâ, & ſanctitate vitæ confirmare & cuſtodire digneris.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut cor illorum in tua fide, in tuo timore & amore dirigere digneris; & ut in te ſemper confidant & in omnibus quærant honorem & gloriam tuam.

Te rogamus audi nos Domine.

Ut eos ſervare & defendere,

& iis victoriam contra omnnes hoſtes ſuos concedere digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut *Catharinæ* Reginæ Dotariæ, necnon regiæ ipſius Celſitudini, Principiſſæ *Annæ de Daniâ*, & univerſæ ſtirpi Regiæ benedicere, eoſque ſervare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut Epiſcopos, Presbyteros & Diaconos, verâ cognitione & recto intellectu verbi tui illuminare digneris; & ut tam doctrinâ quam moribus illud pro viribus patefaciant ac promoveant.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut Conſiliarios Regios & cunctam Nobilitatem regni, gratiâ, ſapientia & intellectu donare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut Magiſtratui noſtro benedicere, eum protegere, eique gratiam concedere digneris, ut juſtitiam rectè adminiſtret, & veritatem propugnet.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut populo tuo univerſo benedicere, eumque ſervare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnibus gentibus unitatem, pacem & concordiam donare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut in nobis cor tui amore inflammatum & timore plenum, & ad diligentem mandatorum tuorum obſervationem inclinatum creare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut univerſo populo tuo incrementum gratiæ, quo verbum tuum humiliter audiat, & puro corde amplectatur, & fructus Spiritus proferat, donare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut errantes & ſeductos, in viam veritatis revocare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut ſtantes confirmare, imbecilles conſolari & ſuſtentare, & lapſos erigere, ac Sathanam ſub pedibus noſtris tandem conculcare digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnes quotquot in periculis, neceſſitatibus & auguſtiis verſantur defendere, juvare & conſolari digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnes terrâ marique peregrinantes; omnes parturientes, ægrotantes & infantes ſervare; & captivorum carcereque detentorum miſereri digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut orphanis omnibus & viduis, deſolatis & oppreſſis proſpicere digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut omnium hominum miſereri digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut inimicis noſtris, iiſque qui nos perſequuntur & calumniantur, ignoſcere & eorum corda convertere digneris.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut terræ fructus genuinos in uſum noſtrum dare & conſervare digneris, adeò ut ſuo tempore iis fruamur.

Te rogamus audi nos, Domine.

Ut veram reſipiſcentiam nobis largiri; omnia peccata noſtra, negligentias & ignorantias nobis condonare, & gratiâ ſancti Spiritus tui nos induere digneris, quo mores noſtros ad ſancti verbi tui normam emendemus.

Te rogamus audi nos, Domine.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Fili Dei, te rogamus audi nos.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,

Pacem tuam concede nobis.

Agnus Dei qui tollis peccata mundi,

Miserere nostri.

Christe audi nos.

Christe audi nos.

Kyrie eleyson.

Kyrie eleyson.

Christe eleyson.

Christe eleyson.

Kyrie eleyson.

Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

Domine, non secundùm peccata nostra facias nobis.

Neque secundùm iniquitates nostras retribue nobis.

Oremus.

DEus Pater misericors, qui nec contriti cordis gemitum nec mœrentium affectum despicis, propitius adesto precibus nostris, quas tibi in omnibus afflictionibus & angustiis nostris effundimus, quotiescunque iis premimur; nosque clementer exaudi, ut mala ea omnia evanescant, quæ Diaboli aut hominum artes & insidiæ contra nos moliuntur, & consilio pietatis tuæ dissipentur, ut nos famuli tui nullis infestationibus læsi, in sancta Ecclesiâ tuâ tibi gratias in æternum referamus: per Jesum Christum Dominum nostrum.

Exurge Domine, adjuva nos & libera nos propter nomen tuum.

DEus, auribus nostris audivimus & Patres nostri annuntiaverunt nobis opera admiranda, quæ operatus es in diebus eorum, & in diebus antiquis.

Exurge Deus, adjuva nos, & libera nos propter honorem tuum.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto.

Responsio.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. *Amen.*

Ab inimicis nostris libera nos, Christe.

Respice clementer afflictiones nostras.

Misericorditer dolorem cordium nostrorum aspice.

Propitius esto peccatis populi tui.

Benigne & cum misericordia audi orationes nostras.

Fili David miserere nostri.

Et nunc & semper dignare exaudire nos, ô Christe.

Christe exaudi nos clementer, exaudi nos clementer, ô Domine Jesu Christe.

Ostende nobis Domine misericordiam tuam,

Sicut speramus in te.

Oremus.

INfirmitates nostras supplices quæsumus, ô Pater, benigne respice, & propter gloriam Nominis tui, mala ea omnia quæ justissimè sumus promeriti à nobis averte, & præsta, ut in cunctis adversitatibus nostris omnem fiduciam nostram in misericordiâ tuâ collocemus, & tibi

tibi ſemper in puritate ac ſanctitate vitæ ſerviamus, ad hunorem & gloriam tuam, per Mediatorem & Advocatum noſtrum unicum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Oratio Sancti Chryſoſtomi.

OMnipotens Deus, cujus gratâ nobis conceſſum eſt noſtras preces uno ore unoque animo tibi offerre, & qui polliceris, ubi duo vel tres congregati fuerint in Nomine tuo, te eorum petitiones exauditurum, famulorum tuorum deſideria ac vota, ô Domine (prout tibi maximè illis expedire videbitur) benignè jam adimple, conceſſâ nobis in hoc ſæculo veritatis tuæ cognitione & vitâ æternâ in futuro. *Amen.*

2 Cor. xiii. 14.

GRatia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, ſit ſemper cum omnibus nobis. *Amen.*

Orationes ac Gratiarum actiones pro variis quæ ſeſe offerunt occaſionibus quæ recitabuntur ante duas dimiſſorias orationes Litaniæ, aut Matutinarum & Veſpertinarum Precum.

ORATIONES.

Pro Pluvia.

DEus Pater cœleſtis, qui per filium tuum Jeſum Chriſtum iis omnibus qui quærunt regnum tuum & juſtitiam ejus, omnia ad corporis ſuſtentationem neceſſaria promiſiſti, Pluviam quæſumus & imbres adeò tempeſtivos in hac neceſſitate noſtrâ immitte, ut terræ fructus ad ſolamen noſtrum & tui honorem percipiamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Cælo Sereno.

DOmine Deus Omnipotens, qui propter peccata generis humani ſemel univerſum mundum ſubmerſiſti, octo hominibus ſolum exceptis, quique poſtea ex ingenti tuâ miſericordiâ pollicitus es te nunquam illum ad eundem modum ſubmerſurum; Te rogamus ſupplices, ut quanquam ob iniquitates noſtras pluviæ & aquarum inundationes ſumus commeriti, digneris tamen cum ſincerè nos pœniteat, eam Cœli ſerenitatem nobis concedere, ut fruges tempore opportuno percipiamus, & ut cum hoc in nos irrogato ſupplicio tum clementiâ tuâ admoniti, vitæ noſtræ emendationi, & laudis gloriæque tuæ celebrationi operam demus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tempore Caritatis & Famis.*

O Deus Pater Cœleſtis, cujus beneficiis pluvia decidit, terra fructificat, animantia creſcunt, & piſces multiplicantur, intuere quæſumus afflictiones Populi tui, & da ut hæc penuria & annonæ caritas quas nunc propter peccata noſtra juſtiſſimè patimur, ex benignitate tuâ clementer convertantur in copiam & vile rerum omnium pretium, idque propter Charitatem Jeſu Chriſti Domini

Domini noſtri, cui tecum unà cum Spiritu Sancto ſit omnis honor & gloria nunc & ſemper. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

PAter miſericors Deus, qui tempore Elizæi Prophetæ ſubitò magnam penuriam & annonæ caritatem apud Samariam in copiam & vile rerum pretium convertiſti, miſerere noſtri, ut qui jam propter peccata noſtra eâdem calamitate plectimur, opportunum etiam auxilium reperiamus. Fruges terræ divinâ tuâ benedictione adauge, ac concede ut cùm benignam tuam liberalitatem experiemur, eadem utamur ad gloriam tuam, egentium ſubſidium & noſtri conſolationem, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tempore Belli ac Tumultuum.*

OMnipotens Deus Rex Regum & rerum omnium Moderator, cujus virtuti Creatura nulla poteſt reſiſtere, cujus eſt peccatores pœnis afficere, eorum verò miſerere qui ſincerâ ducuntur pœnitentiâ, ſupplices te rogamus, ut nos ſerves atque liberes à manu hoſtium noſtrorum, ſuperbiam eorum deprime, malitiam ſupprime, dolos & machinationes diſſipa, ut nos protectione tuâ muniti, & ab omnibus ſemper periculis erepti, gloriam tibi tribuamus, qui unicus es victoriæ omnis largitor, propter merita unigeniti filii tui Jeſu Chriſti Domini noſtri. *Amen.*

¶ *Tempore graſſantis Peſtis.*

OMnipotens Deus, qui iratus populo tuo ei plagam immiſiſti in deſerto ob eorum pervicacem rebellionem adverſus *Moſem* & *Aaronem*, quique tempore *Davidis* Regis ſeptuaginta hominum millia, graſſante peſtilentiâ, interfeciſti: & tuæ tamen memor miſericordiæ, cæteros ſervaſti, miſerere noſtri miſerorum peccatorum qui variis jam morbis ac mortalitate affligimur, ut quemadmodum acceptâ tum propitiatione, Deſtructorem Angelum illum à pœnis inferendis deſiſtere juſſiſti, ita nunc quoque hanc peſtem & gravem morbum à nobis amoliri digneris, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *In feriis quatuor temporum, oratio quotidie recitanda pro iis qui ad ſacros Ordines admittuntur.*

OMnipotens Deus Pater noſter Cœleſtis, qui Filii tui dilecti pretioſo ſanguine Eccleſiam univerſalem tibi acquiſiviſti, clementer eam reſpice, & jam famulorum tuorum Epiſcoporum & Paſtorum gregis tui mentes ita dirige ac guberna, ut nemini ſubito manus imponant, ſed ut ſummâ fide ac prudentiâ eos eligant qui ſint ad ſacrum Eccleſiæ tuæ miniſterium obeundum viri idonei. Iis etiam qui ad ſacrum aliquam functionem ordinati fuerint, gratiam ac cœleſtem tuam benedictionem largire, ut tam vitâ quàm doctrinâ gloriam tuam prædicent, ac omnium ſalutem promoveant, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Aut*

¶ *Aut hæc.*

OMnipotens Deus, bonorum omnium largitor, qui prudentiâ tuâ varios in Ecclesiâ tuâ Ordines constituisti, te rogamus supplices ut quotquot ad munus aut ministerium aliquod in ea vocandi sunt, iis omnibus gratiam tuam largiaris, & eos ita doctrinæ tuæ veritate repleas, & vitæ innocentiâ exornes, ut fideliter in conspectu tuo ministrent ad magni tui Nominis gloriam, & sanctæ Ecclesiæ tuæ commodum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Oratio pro Supremâ curiâ Parlamenti dicenda tempore Sessionis.*

CLementissime Deus, te rogamus supplices cùm pro universo hoc regno, tum maximè pro supremâ curiâ Parlamenti sub pientissimo ac clementissimo Rege nostro jam congregatâ, ut cunctas eorum deliberationes dirigire ac prosperare digneris, ad gloriæ tuæ incrementum, Ecclesiæ tuæ bonum, securitatem, decus & commodum Regis nostri & Regnorum ejus, quo eorum conatibus omnia ita constituantur ac stabiliantur optimis fidissimisque subnixa fundamentis, ut Pax ac Felicitas, Veritas ac Justitia, Religio ac Pietas, apud nos in tuto sint per omnia sæcula. Hæc & alia ipsis, nobis & universæ Ecclesiæ tuæ necessaria supplices à te petimus, in Nomine ac per mediationem beatissimi Domini ac Servatoris nostri Jesu Christi. *Amen.*

¶ *Collecta seu oratio pro omnibus hominum generibus, iis temporibus usurpanda, quibus Litania non recitatur juxta constitutum ordinem.*

DEus humani generis conditor ac Servator, te rogamus supplices pro omnibus hominum generibus & conditionibus, ut vias tuas ipsis patefacere digneris & salutare tuum in omnibus gentibus. Præsertim verò Ecclesiæ tuæ Catholicæ statum prosperum precibus nostris tibi commendamus, quo sic bono tuo spiritu dirigatur ac gubernetur, ut omnes qui se Christianos profitentur, eoque vocantur nomine, in viam veritatis perducantur, fidemque in unitate spiritus retineant, in vinculo pacis & justitia vitæ. Denique quotquot gravia ulla patiuntur & affliguntur in iis quæ ad animum corpusve aut res domesticas attinent, eos omnes Paterno tuo affectui ac favori commendamus, [* hos autem maximè qui preces nostras pro se offerri postulant] Ut eos adjuvare & consolari digneris, pro variis ipsorum necessitatibus concedendo illis patientiam in afflictionibus quibus premuntur, & felicem ex iis omnibus exitum. Hæc autem petimus, propter Jesum Christum. *Amen.*

* *Hoc dicendum, quum aliquis Ecclesiæ precibus commendari postulat.*

¶ *Oratia recitanda post quamlibet præcedentium Orationum.*

DEus cujus naturæ proprium est misereri semper & pascere, humiles nostras supplica-

plicationes accipe, & quamquam delictorum noſtrorum catena nos conſtrictos tenet, clementia tamen ſummæ tuæ miſericordiæ noſtra ſolvat vincula, propter honorem Jeſu Chriſti Mediatoris & Advocati noſtri. *Amen.*

GRATIARUM ACTIONES.

¶ *Gratiarum Actio Generalis.*

OMnipotens Deus, miſerationum omnium Pater, nos indigni famuli tui, tibi ex animo & cum ſumma demiſſione gratias agimus ob univerſam illam beneficentiam, benignitatem & favorem erga nos & omnes homines [* erga eos maximè qui jam laudes & gratiarum actiones ſuas, pro conceſſis ſibi nuper beneficiis, offerri poſtulant] Tibi benedicimus ob creationem noſtram, conſervationem & omnes hujus vitæ benedictiones, ante omnia verò ob inæſtimabilem amorem tuum in Redemptione mundi per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum patefactum; ob gratiæ media & ſpem gloriæ. Te autem rogamus ſupplices ut cunctis à te acceptis beneficiis ita afficiamur, ut animi noſtri verè erga te gratia afficiantur, & laudem tuam prædicemus, non labiis duntaxat, ſed etiam moribus ac vivendi ratione nos totos tuo cultui impendentes, atque in ſanctitate & juſtitia per omnem ætatem noſtram in conſpectu tuo ambulantes, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum; cui tecum & cum Spiritu ſancto ſit omnis honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

* *Hoc dicendum, quum aliquis Eccleſiæ precibus Deo pridem commendatus gratias referre cupit.*

Pro Pluvia terris immiſſâ.

O Deus Pater noſter Cœleſtis, cujus benignâ providentiâ fit ut pluvia matutina & ſerotina in terram deſcendat, quo fructus ferat ad uſus hominis, tibi magna cum animi demiſſione gratias agimus, quod tandem tibi viſum ſit nobis ſummâ neceſſitate preſſis ſubvenire, lætos imbres in hæreditatem tuam immittendo, eamque ſiti & ariditate laborantem refrigerando, ad magnum noſtrum, qui indigni ſumus ut famuli tui habeamur, ſolatium, & ſancti nominis tui gloriam, propter miſerationes tuas in Chriſto Jeſu Domino noſtro. *Amen.*

¶ *Pro Cælo Sereno.*

DOmine Deus, qui animorum noſtrorum ſuperbiam jure merito deprimere voluiſti, immiſſis nuper imbribus & aquis immodicis, animas autem noſtras ex mero miſericordiæ tuæ motu ſolatus es ac recreaſti opportuna hac atque felici tempeſtatis immutatione, ſanctum nomen tuum laudamus eique gloriam tribuimus ob immeritam hanc miſerationem: & ſemper ſummam benignitatem tuam prædicabimus in omnes generationes, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Pro*

¶ *Pro Annonæ Copiâ.*

PAter ſumme miſericors, qui pias Eccleſiæ tuæ preces clementiſſimè exaudire dignatus es, & caritatem ac penuriam noſtram, in eam copiam convertere quæ cum vili rerum pretio conjuncta eſt, tibi magnâ cum animi demiſſione gratias agimus, ob hanc ſingularem tuam largitionem, obteſtantes ut ſummâ illâ tuâ benignitate erga nos uti pergas, quò terra noſtra nobis fructuum ſuorum incrementa præbeat, ad tuam gloriam, noſtrum autem ſolatium, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Pro Pace & ab Hoſtibus liberatione.*

OMnipotens Deus, qui famulis tuis turris fortitudinis & propugnaculum exiſtis adverſus hoſtes ipſorum, tibi laudem & gratiarum actiones tribuimus pro liberatione noſtra à magnis illis atque imminentibus periculis, quibus cingebamur. Benignitati tuæ acceptum ferimus quod ipſis præda facti non ſuimus, obſecrantes ut miſericordiam hanc tuam perpetuam nobis eſſe velis, quo omnibus hominibus palam ſit te ſervatorem noſtrum & liberatorem magnum exiſtere, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Pro reſtitutâ domi Pace publicâ.*

SEmpiterne Deus Pater noſter cœleſtis, qui ſolus efficis ut homines ſint in eadem domo concordes, quique ſolus ferocientes & immorigeri populi æſtus compeſcis: ſancto tuo Nomini benedicimus quod ſeditiones ac tumultus in nobis nuper excitatos ſedare dignatus ſis, ſummâ te animi demiſſione rogantes, ut eam nobis omnibus gratiam concedas, quâ deinceps in ſanctis mandatis tuis obſequenter ambulantes, & tranquillam ac quietam vitam degentes cum omni pietate & honeſtate, laudis tibi & gratiarum actionis ſacrificium continuò offeramus, ob hæc tua in nos immerita beneficia, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Pro liberatione à Peſte aut alio quolibet morbo Epidemico.*

DOmine Deus, qui propter peccata noſtra nobis vulnus inflixiſti, & nos propter trangreſſiones conſumpſiſti, nuperâ tuâ câque gravi atque terribili viſitatione, nunc verò in medio judicio recordatus miſericordiæ animas noſtras è faucibus mortis redemiſti; Paternæ tuæ benignitati noſmet-ipſos animaſque noſtras ac corpora noſtra, quæ liberaſti, hoſtiam vivam offerimus, continuò laudantes & extollentes miſerationes tuas in Eccleſiâ tuâ, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

PAter ſummè miſericors, quâ par eſt animi demiſſione, agnoſcimus in conſpectu tuo eas omnes pœnas, quæ in lege tua peccatoribus intentantur, in nos jure merito cadere potuiſſe, propter multiplicia peccata noſtra & cordis duritiem; quum tamen ex ſummâ miſericordiâ tuâ tibi viſum fuerit, poſt

poſt noſtram quamquam imperfectam & indignam humiliationem, peſtilentem & contagioſum morbum quo nuper graviter afflicti fuimus, auferre & vocem ſalutis lætitiæ denuo inferre in habitationes noſtras: Divinæ tuæ majeſtati offerimus ſacrificium laudis ac gratiarum actionis, collaudantes & extollentes glorioſum Nomen tuum, ob ſuſceptam à te noſtri tutelam & illam tuam erga nos providentiam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Collectæ, Epiſtolæ ac Evangelia per totum annum uſurpanda.

¶ *Obſerva quod Collecta pro qualibet die Dominicâ, aut quolibet Feſto (quod Vigiliam habeat) aſſignata recitabitur in Veſpertinis Precibus immediate præcedentibus Dominicam aut Feſtum.*

Dominica Prima Adventus.

Collecta.

OMniporens Deus, da nobis, quæſumus, ut abjectis operibus tenebrarum, induamur arma lucis in hac mortali vita, in qua Jeſus Chriſtus Filius tuus cum magna humilitate ad nos viſitandos advenit, ut in extremo die, quo rediturus eſt cum gloria Majeſtatis ſuæ ad judicandos vivos & mortuos, reſurgamus ad vitam immortalem, per eum, qui unà tecum, & cum Spiritu ſancto vivit & regnat in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Hæc collecta quotidie repeti debet unà cum reliquis Collectis Adventus, uſque ad Vigiliam Nativitatis Chriſti.*

Epiſtola. Rom. xiii. 8.

NEmini quicquam debeatis: niſi, ut invicem diligatis. Qui enim diligit proximum, legem implevit. Nam non adulterabis, non occides, non furaberis, non falſum teſtimonium dices, non concupiſces: & ſi quod eſt aliud mandatum, in hoc verbo inſtauratur; Diliges proximum tuum ſicut teipſum. Dilectio proximi malum non operatur. Plenitudo ergo legis eſt dilectio. Et hoc ſcientes tempus, quia hora eſt jam nos de ſomno ſurgere. Nunc enim propior eſt noſtra ſalus, quàm cum credidimus. Nox præceſſit, dies autem appropinquavit. Abjiciamus ergo opera tenebrarum & induamur arma lucis. Sicut in die honeſtè ambulemus non in comeſſationibus, & ebrietatibus, non in cubilibus, & impudicitiis, non in contentione, & æmulatione. Sed induamini Dominum Jeſum Chriſtum, & carnis curam ne feceritis in deſideriis.

Evangelium. S. Matt. xxi. 1.

CUM appropinquaſſent Jeroſolymis, & veniſſent Bethphage ad Montem Oliveti, tunc Jeſus miſit duos diſcipulos dicens eis, ite in Caſtellum quod contra vos eſt, & ſtatim

invenietis asinam alligatam & pullum cum ea; solvite & adducite mihi, & si quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet, & confestim dimittet eos. Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dictum est, per Prophetam dicentem, dicite Filiæ Sion, Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus sedens super Asinam, & pullum filium subjugalis. Euntes autem Discipuli fecerunt sicut præcepit illis Jesus, & adduxerunt Asinam, & pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua & eum desuper sedere fecerunt: Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via; alii autem cædebant ramos de arboribus & sternebant in via. Turbæ autem quæ præcedebant & quæ sequebantur, clamabant, dicentes, Hosanna Filio David, benedictus qui venit in Nomine Domini, Hosanna in altissimis. Et cùm intrasset Jerosolymam, commota est universa civitas, dicens, Quis est hic? Populi autem dicebant; Hic est Jesus propheta à Nazareth Galileæ, & intravit Jesus in templum Dei. Et ejiciebat omnes vendentes, & ementes in templo, & mensas numulariorum, & Cathedras vendentium columbas evertit, & dicit eis, scriptum est, Domus mea domus Orationis vocabitur, vos autem fecistis speluncam latronum.

Dominica Secunda Adventus.

Collecta.

BEnedicte Deus, qui effecisti, ut quæcunque scripta sunt, ad nostram doctrinam scriberentur, concede nobis ut Scripturas ita audiamus, legamus, observemus, discamus, & animo meditemur, ut per patientiam, & consolationem Scripturarum amplectamur, & indesinenter retineamus beatam spem vitæ illius æternæ, quam dedisti nobis in Servatore nostro Jesu Christo. *Amen.*

Epistola. Rom. xv. 4.

QUæcunque enim scripta sunt, ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam & consolationem Scripturarum spem habeamus. Deus autem patientiæ & solatii det vobis idipsum sapere in alterutrum secundum Jesum Christum, ut unanimes uno ore honorificetis Deum & Patrem Domini nostri Jesu Christi. Propter quod suscipite invicem, sicut & Christus suscepit vos in honorem Dei. Dico enim Christum Jesum ministrum fuisse circumcisionis; propter veritatem Dei ad confirmandas promissiones patrum. Gentes autem super misericordia honorare Deum, sicut scriptum est, Propterea confitebor tibi in Gentibus Domine, & nomini tuo cantabo. Et iterum dicit, Lætamini Gentes cum plebe ejus. Et iterum, laudate omnes Gentes Dominum & magnificate eum omnes Populi. Et rursus Esaias ait, erit radix Jesse, & qui exurget regere Gentes, in eum Gentes sperabunt, Deus autem spei repleat vos omni gaudio & pace in credendo, ut abundetis in spe & virtute Spiritus sancti.

Evan-

Evangelium. Luc. xxi. 25.

ET erunt ſigna in Sole & Luna, & Stellis, & in terris preſſura Gentium præ confuſione ſonitus Maris & fluctuum areſcentibus hominibus præ timore & expectatione, quæ ſupervenient univerſo orbi. Nam virtutes cœlorum movebuntur, & tunc videbunt Filium hominis venientem in nube, cum poteſtate magna & majeſtate. His autem fieri incipientibus reſpicite, & levate capita veſtra, quoniam appropinquat redemptio veſtra. Et dixit illis ſimilitudinem, Videte ficulneam & omnes arbores, cùm producunt jam ex ſe fructum, ſcitis quoniam propè eſt æſtas; ita & vos cùm videritis hæc fieri, ſcitote quoniam prope eſt regnum Dei. Amen dico vobis quia non præteribit generatio hæc, donec omnia fiant. Cœlum & terra tranſibunt, verba autem mea non tranſibunt.

Dominica Tertia Adventus.

Collecta.

O Domine Jeſu Chriſte, qui in primo tuo Adventu miſiti nuncium tuum, qui viam pararet ante faciem tuam, da ut Myſteriorum tuorum Miniſtri ac Diſpenſatores, ſic etiam viam tuam parent & rectam faciant, cordibus rebellium ad prudentiam juſtorum converſis; ut in ſecundo Adventu tuo ad judicandum mundum habeamur populus acceptus in conſpectu tuo, qui vivis & regnas cum Patre & Spiritu ſancto ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Cor. iv. 1.

SIC nos æſtimet homo ut miniſtros Chriſti & diſpenſatores Myſteriorum Dei. Hic jam quæritur inter diſpenſatores ut fidelis quis inveniatur, mihi autem pro minimo eſt ut à vobis judicer aut ab humano judicio, ſed neque me ipſum judico. Nihil enim mihi conſcius ſum, ſed in hoc juſtificatus non ſum, qui autem judicat me Dominus eſt. Itaque nolite ante tempus judicare quoadusque veniat Dominus qui illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium, & tunc laus erit unicuique à Deo.

Evangelium. Matth. xi. 2.

JOannes autem cùm audiſſet in vinculis opera Chriſti, mittens duos de Diſcipulis ſuis, ait illi, Tu es qui venturus es, an alium expectamus? Et reſpondens Jeſus ait illis, Euntes renunciate Joanni quæ audiſtis & vidiſtis; cœci vident, claudi ambulant, leproſi mundantur, ſurdi audiunt, mortui reſurgunt, pauperes evangelizantur, & beatus eſt qui non fuerit ſcandalizatus in me. Illis autem abeuntibus, cœpit Jeſus dicere ad turbas de Joanne, Quid exiſtis in deſertum videre? Arundinem vento agitatam? Sed quid exiſtis videre? Hominem mollibus veſtitum? Ecce qui mollibus veſtiuntur, in domibus regum ſunt. Sed quid exiſtis videre? Prophetam? Etiam dico vobis & pluſquam Prophetam. Hic enim eſt de quo ſcriptum eſt, Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam qui præparabit viam tuam ante te.

Dominica Quarta Adventus.

Collecta.

EXcita quæsumus Domine, potentiam tuam, & ad nos veni. Ac magna nobis virtute succurre, adeò ut quamquam peccata nostra à decurrendo stadio quod nobis propositum est, admodum nos præpediunt, benigna gratia tua ac misericordia auxilium nobis atque liberationem accelerent, per satisfactionem Filii tui Domini nostri; cui tecum & cum Spiritu sancto, sit honor ac gloria in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. Philip. iv. 4.

GAudete in Domino semper, iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit omnibus hominibus. Dominus prope est. Nihil soliciti sitis, sed in omni oratione & obsecratione cum gratiarum actione petitiones vestræ innotescant apud Deum. Et pax Dei quæ exuperat omnem sensum, custodiat corda vestra & intelligentias vestras in Christo Jesu.

Evangelium. S. Joan. i. 19.

HOC testimonium Joannis quando miserunt Judæi ab Jerosolymis Sacerdotes & Levitas ad eum ut interrogarent eum, Tu quis es? Et confessus est, & non negavit, & confessus est, quia non sum ego Christus. Et interrogaverunt eum quid ergo, Elias es tu? Et dixit non sum. Propheta es tu? Et respondit, non. Dixerunt ergo ei quis es, ut responsum demus his qui miserunt nos? Quid dicis de teipso? Ait, ego vox clamantis in deserto, dirigite viam Domini, sicut dixit Esaias Propheta. Et qui missi fuerant erant ex Pharisæis. Et interrogaverunt eum & dixerunt ei, Quid ergo Baptizas, si tu non es Christus, neque Elias, neque Propheta? Respondit eis Joannes dicens, Ego Baptizo in aqua; medius autem vestrum stetit quem vos nescitis, ipse est qui post me venturus est qui ante me factus est, cujus ego non sum dignus ut solvam ejus corrigiam calceamenti. Hæc in Bethabara facta sunt trans Jordanem ubi erat Joannes baptizans.

Nativitas Domini nostri, seu Dies Natalis CHRISTI.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Filium tuum unigenitum nobis dedisti, qui naturam nostram assumeret, & ex casta Virgine quasi hoc tempore nascceretur, da ut regenerati, & Filii tui per adoptionem ac gratiam facti, sancto tuo Spiritu indies renovemur, per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, qui vivit & regnat tecum, & cum eodem Spiritu sancto semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola.

Epiſtola. Heb. i. 1.

MUltifariam multiſque modis olim Deus loquens patribus in Prophetis, noviſſimè diebus iſtis locutus eſt nobis in Filio, quem conſtituit hæredem univerſorum, per quem fecit & ſæcula: qui cum ſit ſplendor gloriæ & figura ſubſtantiæ ejus, portanſque omnia verbo virtutis ſuæ, purgationem peccatorum per ſeipſum faciens, ſedet ad dexteram majeſtatis in excelſis, tanto melior Angelis effectus quanto differentiis præ illis nomen hæreditavit: cui enim dixit aliquando Angelorum, Filius meus es tu, ego hodie genui te? Et rurſùm, ego ero illi in patrem, Et ipſe erit mihi in Filium? Et cum iterum introducit Primogenitum in orbem terræ, dicit, & adorent eum omnes Angeli Dei. Et ad Angelos quidem dicit, qui facit Angelos ſuos Spiritus & Miniſtros ſuos flammam ignis. Ad Filium autem; Thronus tuus Deus in ſæculum ſæculi, virga æquitatis virga regni tui, dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem. Propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo exultationis præ participibus tuis. Et tu in principio Domine Terram fundaſti, & opera manuum tuarum ſunt cœli; ipſi peribunt, tu autem permanebis, & omnes, ut veſtimentum veteraſcent; & velut amictum mutabis eos, & mutabuntur; tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient.

Evangelium. S. Joan. i. 1.

IN principio erat verbum, & verbum erat apud Deum, & Deus erat verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipſum facta ſunt, & ſine ipſo factum eſt nihil, quod factum eſt. In ipſo vita erat, & vita erat lux hominum. Et lux in tenebris lucet, & tenebræ eam non comprehenderunt. Fuit homo miſſus à Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in teſtimonium, ut teſtimonium perhiberet de Lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, ſed ut teſtimonium perhiberet de lumine. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, & mundus per ipſum factus eſt, & mundus eum non cognovit. In propria venit, & ſui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine ejus: qui non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed ex Deo nati ſunt. Et verbum Caro factum eſt, & habitavit in nobis, (& vidimus gloriam ejus gloriam quaſi unigeniti à Patre) plenum gratiæ & veritatis.

Dies Sancti Stephani.

Collecta.

CONcede Domine, ut in omnibus quibus hic in terris præmimur calamitatibus, propter teſtimonium veritatis tuæ, attentè in cœlum intueamur, & fide perſpiciamus gloriam quæ futura eſt revelati, Et Spiritu ſancto repleti, doceamur perſecutoribus noſtris benedicere, ad exemplum Protomartyris tui Sancti *Stephani*, qui pro interfectoribus ſuis oravit te, O beate Jeſu, qui ſedes ad dexteram Dei, ut eos omnes adjuves, qui pro te, unico Mediatore & Advocato noſtro patiuntur. *Amen.*

¶ *Tum ſequetur Collecta Nativitatis, quæ nunquam intermittetur uſque ad Vigiliam Circumciſionis.*

Pro Epiſtola. Act. vii. 55.

CUM autem eſſet plenus Spiritu ſancto, intendens in Cœlum, vidit gloriam Dei, & Jeſum ſtantem à dextris virtutis Dei. Et ait, video cœlos apertos, & Filium hominis ſtantem à dextris virtutis Dei. Exclamantes autem voce magna continuerunt aures ſuas, & impetum fecerunt unanimiter in eum, & ejicientes eum extra Civitatem, lapidabant; & teſtes depoſuerunt veſtimenta ſua ſecus pedes adoleſcentis, qui vocabatur Saulus. Et lapidabant Stephanum invocantem & dicentem, Domine Jeſu, ſuſcipe Spiritum meum. Poſitis autem genibus clamavit voce magna, dicens, Domine ne ſtatuas illis hoc peccatum. Et cùm hoc dixiſſet, obdormivit.

Evangelium. S. Matt. xxiii. 34.

IDeo dico vobis, Ecce ego mitto ad vos Prophetas, & ſapientes, & Scribas, & ex illis occidetis, & crucifigetis, & ex iis flagellabitis in Synagogis veſtris, & perſequemini de civitate in civitatem: ut veniat ſuper vos omnis ſanguis juſtus, qui effuſus eſt ſuper Terram, à ſanguine Abel juſti, uſque ad ſanguinem Zachariæ filii Barachiæ, quem occidiſtis inter templum & altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia ſuper generationem iſtam. Jeruſalem, Jeruſalem quæ occidis Prophetas, & lapidas eos qui ad te miſſi ſunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum Gallina congregat pullos ſuos ſub alas ſuas, & noluiſti? Ecce relinquetur vobis domus veſtra deſerta. Dico enim vobis, non me videbitis à modo, donec dicatis, benedictus qui venit in nomine Domini.

Dies S. Johannis Evangeliſtæ.

Collecta.

ECcleſiam tuam, benigne Domine, lucis tuæ coruſcantibus radiis illuſtra quæſumus, ut beati Apoſtoli atq; Evangeliſtæ Sancti *Johannis* illuminata doctrinis, in viarum tuarum luce ita ambulet, ut ad vitæ æternæ lucem tandem perveniat, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum.

Epiſtola.

Epiſtola. 1 S. Johan. i. 1.

QUod fuit ab initio, quod audivimus, quod vidimus oculis noſtris, quod perſpeximus, & manus noſtræ contrectaverunt de verbo vitæ; (& vita manifeſta eſt, & vidimus & teſtamur, & annunciamus vobis vitam æternam, quæ erat apud Patrem, & apparuit nobis) quod vidimus & audivimus, annunciamus vobis, ut & vos ſocietatem habeatis nobiſcum; & ſocietas noſtra ſit cum Patre, & cum Filio ejus Jeſu Chriſto. Et hæc ſcribimus vobis ut gaudeatis, & gaudium veſtrum ſit plenum. Et hæc eſt annunciatio quam audivimus ab eo, & annunciamus vobis. Quoniam Deus lux eſt, & tenebræ in eo non ſunt ullæ. Si dixerimus quoniam ſocietatem habemus cum eo, & in tenebris ambulamus, mentimur & veritatem non facimus. Si autem in luce ambulamus, ſicut & ipſe eſt in luce, ſocietatem habemus ad invicem, & ſanguis Jeſu Chriſti Filii ejus emundat nos ab omni peccato. Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Si confiteamur peccata noſtra, fidelis eſt & juſtus ut remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus, quoniam non peccavimus, mendacem facimus eum, & verbum ejus non eſt in nobis.

Evangelium. S. Johan. xxi. 19.

JEſus Petro dixit, ſequere me. Converſus Petrus vidit illum diſcipulum, quem diligebat Jeſus, ſequentem, qui & recubuit in Cœna ſuper pectus ejus, & dixit, Domine quis eſt qui tradet te? Hunc ergo cùm vidiſſet Petrus, dicit, Jeſu Domine hic autem quid? Dicit ei Jeſus, ſi eum volo manere donec veniam, quid ad te? Tu me ſequere. Exivit ergo ſermo iſte inter fratres, quia diſcipulus ille non moritur, & non dixit ei Jeſus non moritur, ſed ſi eum volo manere donec veniam, quid ad te? Hic eſt diſcipulus ille qui teſtimonium perhibet de his, & ſcripſit hæc, & ſcimus quia verum eſt teſtimonium ejus. Sunt autem & alia multa quæ fecit Jeſus, quæ ſi ſcribantur per ſingula, nec ipſum arbitror mundum capere poſſe eos qui ſcribendi ſunt libros.

Dies Innocentium.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui ex ore Infantium & parvulorum adhuc lactantium perfeciſti laudem, atque effeciſti ut infantes te morte ſua glorificarent; vitia omnia in nobis mortifica & perime, ac gratia tua nos ita corrobora, ut innocentiæ noſtræ & fidei conſtantia etiam ad mortem uſque ſanctum nomen tuum glorificemus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Apocal. xiv. 1.

VIdi, & ecce Agnus ſtabat ſupra montem Sion, & cum eo centum quadraginta quatuor millia habentes nomen ejus, & nomen Patris ejus ſcriptum in frontibus ſuis. Et audivi vocem de cœlo tanquam vocem aquarum multarum, & tanquam vocem tonitrui magni, & vocem quem audivi ſicut citharœdorum citharizantium in citharis ſuis, & cantabant quaſi canticum novum ante ſedem, & ante quatuor animalia & ſeniores, & nemo poterat diſcere cantum, niſi illa centum quadraginta quatuor millia qui empti ſunt de terra: hi ſunt qui cum mulieribus non ſunt coinquinati, virgines enim ſunt, hi ſequuntur Agnum quocunque ierit. Hi empti ſunt ex hominibus primitiæ Deo & Agno; & in ore eorum non eſt inventum mendacium: ſine macula enim ſunt ante thronum Dei.

Evangelium. S. Matth. ii. 13.

ANgelus Domini apparuit in ſomnis Joſeph dicens, ſurge & accipe puerum, & matrem ejus, & fuge in Ægyptum, & eſto ibi uſque dum dicam tibi. Futurum eſt enim ut Herodes quærat pueram, ad perdendum eum; qui conſurgens accepit puerum, & matrem ejus nocte. Et ſeceſſit in Ægyptum, & erat ibi uſque ad obitum Herodis, ut adimpleretur quod dictum eſt à Domino per Prophetam, dicentem, ex Ægypto vocavi filium meum. Tunc Herodes videns quoniam illuſus eſſet à Magis, iratus eſt valdè, & mittens occidit omnes pueros qui erant in Bethlem. Et in omnibus finibus ejus à bimatu, & infra, ſecundum tempus quod exquiſierat à Magis. Tunc adimpletum eſt quod dictum eſt per Jeremiam Prophetam dicentem, vox in Rama audita eſt, ploratus & ululatus multus; Rachel plorans filios ſuos, & noluit conſolari, quia non ſunt.

Dominica poſt Nativitatem.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Filium tuum unigenitum nobis dediſti, qui naturam noſtram aſſumeret, & ex caſta Virgine quaſi hoc tempore naſceretur, da ut regenerati & Filii tui per adoptionem ac gratiam facti ſancto tuo Spiritu indies renovemur, per eundem Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui vivit & regnat tecum, & cum eodem Spiritu ſancto, ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. Gal. iv. 1.

DIco autem, quanto tempore hæres parvulus eſt, nihil differt à ſervo, cum ſit Dominus omnium, ſed ſub tutoribus & actoribus eſt uſque ad præfinitum tempus à Patre. Ita & nos cum eſſemus parvuli, ſub elementis mundi eramus ſervientes. Ac ubi venit plenitudo temporis, miſit Deus Filium ſuum, factum ex muliere, factum ſub lege, ut eos qui ſub lege erant redimeret, ut adoptionem

ptionem filiorum reciperemus. Quoniam autem estis filii Dei, misit Deus Spiritum Filii sui in corda vestra clamantem, Abba Pater. Itaque jam non est servus, sed filius. Quod si filius, & hæres per Deum.

Evangelium. S. Matth. i. 18.

CHristi autem generatio sic erat. Cum esset desponsata mater Jesu Maria Joseph, antequam convenirent, inventa est in utero habens de Spiritu Sancto. Joseph autem vir ejus, cùm esset justus, & nollet eam traducere, voluit occultè dimittere eam. Hæc autem eo cogitante, ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei, dicens; Joseph fili David, noli timere accipere Mariam conjugem tuam. Quod enim in ea natum est de Spiritu Sancto est. Pariet autem Filium, & vocabis nomen ejus Jesum; ipse enim salvum faciet populum suum à peccatis eorum. (Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur quod dictum est à Domino per Prophetam, dicentem, Ecce Virgo in utero habebit & pariet Filium, & vocabitur nomen ejus Emanuel, quod est interpretatum, nobiscum Deus) Exurgens autem Joseph à somno, fecit sicut præcepit ei Angelus Domini, & accepit conjugem suam, & non cognoscebat eam donec peperit Filium suum primogenitum, & vocavit nomen ejus Jesum.

Circumcisio Christi.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui beatum Filium tuum circumcidi voluisti, veram Spiritus circumcisionem da nobis, ut cordibus ac membris nostris universis, quoad mundanas omnes & carnales concupiscentias, mortificatis, beatæ voluntati tuæ in omnibus obsequamur, per eundem Filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum, *Amen.*

Epistola. Rom. iv. 8.

BEatus vir cui non imputavit Dominus peccatum. Beatitudo ergo hæc in Circumcisione tantum manet, an etiam in præputio? Dicimus enim quia reputata est Abrahæ fides ad justitiam: quomodo ergo reputata est? In circumcisione an in præputio? Non in circumcisione, sed in præputio. Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei quæ est in præputio; ut sit Pater omnium credentium per præputium: ut reputetur & illis ad justitiam. Et sit Pater circumcisionis non iis tantum qui sunt ex circumcisione, sed & eis qui sectantur vestigia fidei, quæ est in præputio patris nostri Abrahæ. Non enim per legem promissio Abrahæ aut semini ejus ut hæres esset mundi, sed per justitiam fidei; si enim qui ex lege hæredes sunt, exinanita est fides, abolita est promissio.

Evangelium. S. Luc. ii. 15.

ET factum eſt ut diſceſſerunt ab eis Angeli in Cœlum, paſtores loquebantur ad invicem: Tranſeamus uſque Bethlehem, & videamus hoc verbum quod factum eſt, quod fecit Dominus & oſtendit nobis. Et venerunt feſtinantes, & invenerunt Mariam & Joſeph, & infantem poſitum in præſepi. Videntes autem cognoverunt de verbo, quod dictum erat illis de puero hoc, & omnes qui audierunt mirati ſunt de his quæ dicta erant à paſtoribus ad ipſos. Maria autem conſervabat omnia verba hæc conferens in corde ſuo. Et reverſi ſunt Paſtores glorificantes & laudantes Deum in omnibus quæ audierant & viderant, ſicut dictum eſt ad illos. Et poſtquam conſummati ſunt dies octo ut circumcideretur puer, vocatum eſt nomen ejus Jeſus, quod vocatum eſt ab Angelo priuſquam in utero conciperetur.

¶ *Collecta eadem, eadem Epiſtola, & idem Evangelium prælegentur exinde uſq; ad Epiphaniam.*

Epiphania, ſeu Chriſtus Gentibus revelatus.

Collecta.

DEus, qui unigenitum Filium tuum Gentibus, ſtella duce, revelaſti: concede propitius ut qui jam te fide cognoſcimus, poſt hanc vitam glorioſi Numinis fruitionem conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Epheſ. iii. 1.

CUjus rei gratia, ego Paulus, vinctus Chriſti Jeſu pro vobis Gentibus: ſi autem audiſtis diſpenſationem gratiæ Dei, quæ data eſt mihi in vobis: quoniam ſecundum revelationem notum mihi factum eſt ſacramentum, ſicut ſuprà ſcripſi in brevi, prout poteſtis legentes intelligere prudentiam meam in myſterio Chriſti, quod aliis generationibus non eſt agnitum filiis hominum, ſicuti nunc revelatum eſt ſanctis Apoſtolis ejus & Prophetis in Spiritu. Gentes eſſe cohæredes, & concorporales, & comparticepes promiſſionis ejus in Chriſto Jeſu, per Evangelium: cujus factus ſum ego Miniſter, ſecundum donum gratiæ Dei quæ data eſt mihi ſecundum operationem virtutis ejus. Mihi enim omnium ſanctorum minimo data eſt gratia hæc, in Gentibus evangelizare inveſtigabiles divitias Chriſti; & illuminare omnes, quæ ſit diſpenſatio ſacramenti abſconditi à ſeculis in Deo, qui omnia creavit, ut innoteſcat principatibus & poteſtatibus in cœleſtibus per Eccleſiam, multiformis ſapientia Dei; ſecundum præfinitionem ſæculorum quam fecit in Chriſto Jeſu Domino noſtro. In quo habemus fiduciam & acceſſum in confidentia per fidem ejus.

Evangelium. S. Matth. ii. 1.

CUM ergo natus eſſet Jeſus in Bethlehem Judæ in diebus Herodis regis, ecce, Magi ab Oriente venerunt Jeroſolymam, dicentes. Ubi eſt qui

natus

natus eſt Rex Judæorum? Vidimus enim ſtellam ejus in Oriente, & venimus adorare eum. Audiens autem Herodes Rex turbatus eſt, & omnis Jeroſolyma cum illo. Et congregans omnes principes Sacerdotum & Scribas populi, ſciſcitabatur ab eis ubi Chriſtus naſceretur. Et illi dixerunt ei, In Bethlehem Judæ. Sic enim ſcriptum eſt per Prophetam: & tu Bethlehem terra Juda, nequaquam minima es in principibus Juda: ex te enim exiet dux qui regat populum Iſrael. Tunc Herodes clam vocatis Magis, diligenter didicit ab eis tempus ſtellæ quæ apparuit eis. Et mittens illos in Bethlehem, dixit, ite, & interrogate diligenter de puero: & cùm inveneritis, renunciate mihi, ut & ego veniens adorem eum. Qui cùm audiſſent regem abierunt: & ecce ſtella quam viderant in Oriente, antecedebat eos, uſque dum veniens ſtaret ſupra, ubi erat puer. Videntes autem ſtellam, gaviſi ſunt gaudio magno valde. Et intrantes domum, invenerunt puerum cum Maria matre ejus, & procidentes adoraverunt eum: & apertis Theſauris ſuis obtulerunt ei munera; aurum, thus, & myrrham. Et reſponſo accepto in ſomnis ne redirent ad Herodem, per aliam viam reverſi ſunt in Regionem ſuam.

Dominica prima poſt Epiphaniam.

Collecta.

VOta, quæſumus, Domine, ſupplicantis populi tui propitius exaudi, ac concede ut quæ illi facienda ſunt percipiat, & ut gratia & virtute tua adjutus, ea quæ perceperit fideliter impleat, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Rom, xii. 1.

OBſecro itaque vos fratres per miſericordiam Dei, ut exhibeatis corpora veſtra hoſtiam viventem, ſanctam, Deo placentem, rationabile obſequium veſtrum. Et nolite conformari huic ſæculo; ſed reformamini in novitate ſenſus veſtri, ut probetis quæ ſit voluntas Dei, bona, & beneplacens, & perfecta. Dico enim per gratiam quæ data eſt mihi, omnibus qui ſunt inter vos, non plus ſapere quàm oportet ſapere; ſed ſapere ad ſobrietatem, & unicuique ſicut Deus diviſit menſuram fidei. Sicut enim in uno corpore, multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent; ita multi unum corpus ſumus in Chriſto, ſinguli autem alter alterius membra.

Evangelium. S. Luc. ii. 41.

ET ibant parentes ejus per omnes annos in Jeruſalem, in die ſolemni Paſchæ. Et cùm factus eſſet annorum duodecim, aſcendentibus illis in Jeroſolymam, ſecundum conſuetudinem diei feſti. Conſummatiſque diebus cùm redirent, remanſit

remansit puer Jesus in Jerusalem, & non cognoverunt parentes ejus. Existimantes autem illum esse in comitatu, venerunt iter diei, & requirebant eum inter cognatos & notos. Et non evenientes, regressi sunt in Jerusalem, requirentes eum. Et factum est post triduum invenerunt illum in templo, sedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem eos. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, super prudentia & responsis ejus. Et videntes admirati sunt: & dixit mater ejus ad illum, Fili, quid fecisti nobis sic? Ecce, pater tuus & ego dolentes quærebamus te. Et ait ad illos, Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt verbum, quod locutus est ad eos. Et descendit cum eis, & venit Nazareth, & erat subditus illis: & mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. Et Jesus proficiebat sapientia & ætate, & gratia apud Deum & homines.

Dominica Secunda post Epiphaniam.

Collecta.

OMnipotens & sempiterne Deus, qui cuncta moderaris in cœlo pariter atque in terris, pópuli tui supplicationes propitius exaudi, & pacem tuam omnibus vitæ nostræ diebus concede nobis, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. xii. 6.

HAbentes donationes, secundum gratiam quæ data est nobis differentes, sive prophetiam, secundum rationem fidei; sive ministerium, in ministrando; sive qui docet, in doctrina; qui exhortatur, in exhortando; qui tribuit, in simplicitate; qui præest, in solicitudine; qui miseretur, in hilaritate. Dilectio sine simulatione. Odientes malum; adhærentes bono. Charitatem fraternitatis invicem diligentes, honore invicem prævenientes: solicitudine non pigri; Spiritu ferventes; Domino servientes; spe gaudentes; in tribulatione patientes; orationi instantes; necessitatibus sanctorum communicantes; hospitalitatem sectantes. Benedicite persequentibus vos; benedicite, & nolite maledicere. Gaudere cum gaudentibus, flere cum flentibus. Idipsum invicem sentientes. Non alta sapientes, sed humilibus consentientes.

Evangelium. S. Johan. ii. 1.

ET die tertia nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ, & erat mater Jesu ibi. Vocatus est autem & Jesus, & discipuli ejus ad nuptias. Et deficiente vino dicit mater Jesu ad eum, vinum non habent. Et dicit ei Jesus, quid mihi & tibi mulier? Nondum venit hora mea. Dicit mater ejus ministris, quodcunque dixerit vobis, facite. Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ secundum purificationem Judæorum, capientes

pientes ſingulæ metretas binas vel ternas. Dicit eis Jeſus: implete hydrias aqua. Et impleverunt eas uſque ad ſummum. Et dicit eis Jeſus, Haurite nunc, & ferte architriclino. Et tulerunt. Ut autem guſtavit architriclinus aquam vinum factam, & non ſciebat unde eſſet, miniſtri autem ſciebant qui hauſerant aquam: vocat ſponſum architriclinus, & dicit ei, Omnis homo primùm bonum vinum ponit, & cùm inebriati fuerint, tunc id quod deterius eſt: tu autem ſervaſti bonum vinum uſque adhuc. Hoc fecit initium ſignorum Jeſus in Cana Galilææ, & manifeſtavit gloriam ſuam, & crediderunt in eum diſcipuli ejus.

Dominica Tertia poſt Epiph.

Collecta.

OMnipotens & ſempiterne Deus, infirmitates noſtras propitius reſpice, atque in omnibus, in quibus verſamur, periculis ac neceſſitatibus dexteram tuam ad adjuvandum & protegendum nos extende, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Rom. xii. 16.

NOlite eſſe prudentes apud voſmetipſos. Nulli malum pro malo reddentes. Providentes bona non tantum coram Deo, ſed etiam coram omnibus hominibus. Si fieri poteſt, quod ex vobis eſt, cum omnibus hominibus pacem habentes: non voſmetipſos defendentes chariſſimi; ſed date locum iræ; Scriptum enim eſt, mihi vindicta, & ego retribuam, dicit Dominus. Sed ſi eſurierit inimicus tuus, ciba illum; ſi ſitit, potum da illi: Hoc enim faciens carbones ignis congeres ſuper caput ejus. Noli vinci à malo, ſed vince in bono malum.

Evangelium. S. Matth. viii. 1.

CUM autem deſcendiſſet Jeſus de monte, ſecutæ ſunt eum turbæ multæ. Et ecce, leproſus veniens adorabat eum dicens, Domine, ſi vis, potes me mundare. Et extendens Jeſus manum, tetigit eum, dicens, volo, mundare. Et confeſtim mundata eſt lepra ejus. Et ait illi Jeſus, vide nemini dixeris, ſed vade, oſtende te Sacerdoti, & offer munus tuum quod præcepit Moiſes, in teſtimonium illis. Cùm autem introiſſet Capharnaum, acceſſit ad eum Centurio, rogans eum, & dicens, Domine, puer meus jacet in domo paralyticus, & malè torquetur. Et ait illi Jeſus, Ego veniam, & curabo eum. Et reſpondens Centurio, ait, Domine, non ſum dignus ut intres ſub tectum meum; ſed tantùm dic verbo & ſanabitur puer meus. Nam & ego homo ſum ſub poteſtate conſtitutus, habens ſub me milites; & dico huic, vade, & vadit; & alii, veni & venit; & ſervo meo, fac hoc, & facit. Audiens autem Jeſus,

Jeſus, miratus eſt, & ſequentibus ſe dixit, Amen dico vobis non inveni tantam fidem, in Iſrael. Dico autem vobis quod multi ab Oriente & Occidente venient, & recumbent cum Abraham, & Iſaac, & Jacob in Regno Cœlorum. Filii autem regni ejicientur in tenebras exteriores: ibi erit fletus & ſtridor dentium. Et dicit Jeſus Centurioni, vade, & ſicut credidiſti fiat tibi. Et ſanatus eſt puer ex illa hora.

Dominica quarta poſt Epiph.

Collecta.

DEus, qui ſcis nos in tot tantiſque periculis conſtituros pro naturæ noſtræ fragilitate non poſſe ſubſiſtere, ea nos virtute protege, quæ nos in omnibus periculis ſuſtentet, & per omnes tentationes traducat incolumes, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Rom. xiii. 1.

OMnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit. Non eſt enim poteſtas niſi à Deo: quæ autem ſunt, à Deo ordinatæ ſunt. Itaque qui reſiſtit poteſtati, Dei Ordinationi reſiſtit. Qui autem reſiſtunt, ipſi ſibi damnationem acquirunt. Nam principes non ſunt timori boni operis, ſed mali. Vis autem non timere poteſtatem? Bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim miniſter eſt tibi in bonum. Si autem malum feceris, time. Non enim ſine cauſa gladium portat. Dei enim miniſter eſt: vindex in iram ei qui malum agit. Ideoque neceſſitate ſubditi eſtote, non ſolùm propter iram, ſed etiam propter conſcientiam. Ideo enim & tributa præſtatis. Miniſtri enim Dei ſunt, in hoc ipſum ſervientes. Reddite ergo omnibus debita; cui tributum, tributum; cui vectigal, vectigal; cui timorem, timorem; cui honorem, honorem.

Evangelium. S. Matth. viii. 23

ET aſcendente eo in naviculam, ſecuti ſunt eum diſcipuli ejus. Et ecce motus magnus factus eſt in mari, ita ut navicula operiretur fluctibus; ipſe vero dormiebat. Et acceſſerunt ad eum diſcipuli ejus, & ſuſcitarunt eum dicentes, Domine, ſalva nos, perimus. Et dicit eis Jeſus, Quid timidi eſtis, modicæ fidei? Tunc ſurgens imperavit ventis & mari, & facta eſt tranquillitas magna. Porro homines mirati ſunt, dicentes, Qualis eſt hic, quia venti & mare obediunt ei? Et cùm veniſſet Jeſus trans fretum, in Regionem Geraſenorum, occurrerunt ei duo habentes dæmonia, de monumentis exeuntes, ſævi nimis, ita ut nemo poſſet tranſire per viam illam. Et ecce clamaverunt, dicentes, Quid nobis & tibi, Jeſu Fili Dei? Veniſti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longè ab illis grex multorum porcorum paſcens. Dæmones autem rogabant eum, dicentes, Si ejicis nos hinc, mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis, ite. Ac illi exeuntes, abierunt in porcos: & ecce, magno impetu abiit totus grex per præceps in mare, & mortui ſunt in aquis.

aquis. Paſtores autem fugerunt, & venientes in civitatem, nunciaverunt hæc omnia, & de iis qui dæmonia habuerant. Et ecce tota civitas exiit obviam Jeſu: & viſo eo, rogabant eum ut tranſiret à finibus eorum.

Dominica quinta poſt Epiph.

Collecta.

ECcleſiam & familiam tuam, quæſumus, Domine, in vera tua Religione ſemper cuſtodi, ut qui gratiæ tuæ cœleſti unica ſpe nituntur, potenti tua virtute ſemper protegantur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Coloſſ. iii. 12.

INduite vos ergo (ſicut electi Dei, ſancti, & dilecti) viſcera miſericordiæ, benignitatem, humilitatem, modeſtiam, patientiam, ſupportantes invicem, & donantes vobiſmetipſis, ſiquis adverſus aliquem habeat querelam: ſicut & Dominus donavit vobis, ita & vos. Super autem omnia hæc, charitatem habete, quod eſt vinculum perfectionis. Et pax Chriſti exultet in cordibus veſtris in qua & vocati eſtis in uno corpore; & grati eſtote. Verbum Chriſti habitet in vobis abundanter, in omni ſapientia, docentes & commonentes voſmetipſos in pſalmis, hymnis, & canticis ſpiritualibus, in gratia cantantes in cordibus veſtris Deo. Omne quodcunque facitis in verbo, aut in opere, omnia in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti, gratias agentes Deo & Patri per ipſum.

Evangelium. S. Matth. xiii. 24.

SImile factum eſt regnum cœlorum homini, qui ſeminavit bonum ſemen in agro ſuo. Quum autem dormirent homines, venit inimicus ejus & ſuperſeminavit zizania in medio tritici & abiit. Quum autem creviſſet herba, & fructum feciſſet, tunc apparuerunt & zizania. Accedentes autem ſervi patris-familias, dixerunt ei, Domine, nonne bonum ſemen ſeminaſti in agro tuo? Unde ergo habet zizania? Et ait illis, inimicus homo hoc fecit. Servi autem dixerunt ei, vis igitur imus & colligimus ea? Et ait, non, ne fortè colligentes zizania, eradicetis ſimul & triticum. Sinite utraque creſcere uſque ad meſſem, & in tempore meſſis dicam meſſoribus, colligite primum zizania, & alligate ea in faſciculos ad comburendum: triticum autem congregate in horreum meum.

Dominica ſexta poſt Epiph.

Collecta.

O Deus, cujus benedictus Filius apparuit, ut opera Diaboli everteret, nos autem faceret filios Dei, & hæredes vitæ æternæ; Da quæſumus, ut hanc ſpem habentes nos ipſos mundemus, ſicuti ipſe mundus eſt; adeò ut cùm iterum apparuerit cum virtute & gloria magna, aſſimulemur ipſi in æterno ac glorioſo illius regno,

in

in quo tecum, ô Pater, & tecum ô ſancte Spiritus, vivit & regnat unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Joh. iii. 1.

VIdete qualem charitatem dedit nobis Pater, ut Filii Dei nominemur & ſumus. Propter hoc mundus non novit nos, quia non novit eum. Chariſſimi, nunc Filii Dei ſumus, & nondum apparuit quid erimus: ſcimus quoniam cùm apparuerit, ſimiles ei erimus; quoniam videbimus eum ſicuti eſt. Et omnis qui habet hanc ſpem in eo, ſanctificat ſe, ſicut & ille ſanctus eſt. Omnis qui facit peccatum, & iniquitatem facit, & peccatum eſt iniquitas. Et ſcitis quia ille apparuit ut peccata noſtra tolleret: & peccatum in eo non eſt. Omnis qui in eo manet, non peccat; & omnis qui peccat, non vidit eum, nec cognovit eum. Filioli, nemo vos ſeducat: qui facit juſtitiam, juſtus eſt, ſicut & ille juſtus eſt. Qui facit peccatum, ex Diabolo eſt: quoniam ab initio Diabolus peccat. In hoc apparuit Filius Dei, ut diſſolvat opera Diaboli.

Evangelium. S. Matth. xxiv. 23.

TUnc ſi quis vobis dixerit, Ecce hic eſt Chriſtus, aut illic: nolite credere. Surgent enim pſeudo-Chriſti, & pſeudo-Prophetæ, & dabunt ſigna magna & prodigia: ita ut in errorem inducantur (ſi fieri poteſt) etiam electi. Ecce, prædixi vobis. Si ergo dixerint vobis Ecce, in deſerto eſt, nolite exire: Ecce, in penetralibus, nolite credere. Sicut enim fulgur exit ab Oriente, & paret uſque in Occidentem: ita & erit adventus Filii hominis. Ubicunque fuerit corpus, illuc congregabuntur & aquilæ. Statim autem poſt tribulationem dierum illorum Sol obſcurabitur, & Luna non dabit lumen ſuum, & Stellæ cadent de Cœlo, & virtutes Cœlorum commovebuntur. Et tunc parebit ſignum Filii hominis in Cœlo: & tunc plangent omnes tribus terræ, & videbunt Filium hominis venientem in nubibus Cœli cum virtute multa, & majeſtate. Et mittet Angelos ſuos cum tuba & voce magna, & congregabunt electos ejus à quatuor ventis, à ſummis cœlorum uſque ad terminos eorum.

Dominica quæ Septuageſima dicitur, ſeu Dominica tertia ante Quadrageſimam.

Collecta.

PRæces populi tui, quæſumus Domine propitius exaudi, ut qui juſtè ob delicta noſtra plectimur, per clementiam tuam, pro nominis tui gloria liberemur, per Jeſum Chriſtum Servatorem noſtrum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu ſancto, ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola.

Epiſtola. 1 Cor. ix. 24.

NEſcitis quod ii qui in ſtadio currunt, omnes quidem currunt, ſed unus accipit bravium; Sic currite ut comprehendatis. Omnis auten. qui in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet. Et illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam. Ego igitur ſic curro non quaſi in incertum: ſic pugno non quaſi aerem verberans: Sed caſtigo corpus meum, & in ſervitutem redigo, nè fortè quum aliis prædicaverim, ipſe reprobus efficiar.

Evangelium. S. Matth. xx. 1.

SImile eſt regnum cœlorum homini patri-familias, qui exiit primo mane conducere operarios in vineam ſuam. Conventione autem facta cum operariis ex denario diurno, miſit eos in vineam ſuam. Et egreſſus circa horam tertiam, vidit alios ſtantes in foro otioſos, & dixit illis, Ite & vos in vineam meam, & quod juſtum fuerit, dabo vobis. Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa ſextam & nonam horam, & fecit ſimiliter. Circa undecimam vero exiit & invenit alios ſtantes, & dicit illis, quid hic ſtatis tota die otioſi? Dicunt ei, quia nemo nos conduxit. Dicit illis, Ite & vos in vineam meam. Cùm ſero autem factum eſſet, dicit Dominus vineæ procuratori ſuo, Voca operarios & redde illis mercedem, incipiens à noviſſimis uſque ad primos. Cùm veniſſent ergo qui circa undecimam horam venerant; acceperunt ſingulos denarios. Venientes autem & primi, arbitrati ſunt quod plus eſſent accepturi; acceperunt autem & ipſi ſingulos denarios. Et accipientes, murmurabant adverſus patrem-familias, dicentes, Hi noviſſimi una hora fecerunt, & pares illos nobis fecisti, qui portavimus pondus diei & æſtus. At ille reſpondens uni eorum dixit, Amice, non facio tibi injuriam: nonne ex denario conveniſti mecum? Tolle quod tuum eſt, & vade, volo autem & huic noviſſimo dare ſicut & tibi. Aut non licet mihi quod volo facere? An oculus tuus nequam eſt, quia ego bonus ſum? Sic erunt noviſſimi primi, & primi noviſſimi: multi enim ſunt vocati, pauci vero electi.

Dominica quæ Sexageſima dicitur, ſeu Dominica ſecunda ante Quadrageſimam.

Collecta.

DOmine Deus, qui vides quod in nullo opere noſtro confidimus; propitius concede ut potentia tua contra adverſa omnia muniamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola.

Epiſtola. 2 Cor. xi. 19.

LIbenter enim ſuffertis inſipientes, cum ſitis ipſi ſapientes. Suſtinetis enim, ſiquis vos in ſervitutem redigit, ſiquis devorat, ſiquis accipit, ſiquis extollitur, ſiquis in faciem vos cædit. Secundum ignobilitatem dico, quaſi nos infirmi fuerimus in hac parte : in quo quis audet (in inſipientia dico) audeo & ego. Hebræi ſunt ? & ego : Iſraëlitæ ſunt ? & ego : ſemen Abrahæ ſunt ? & ego : Miniſtri Chriſti ſunt ? & ego : (ut minus ſapiens dico) plus ego : in laboribus plurimis, in carceribus abundantius ; in plagis ſupra modum ; in mortibus frequenter. A Judæis quinquies quadragenas, una minus, accepi. Ter virgis cæſus ſum. Semel lapidatus ſum. Ter naufragium feci : nocte dieque in profundum maris fui : in itineribus ſæpe ; periculis fluminum ; periculis latronum ; periculis ex genere ; periculis ex Gentibus ; periculis in civitate ; periculis in ſolitudine ; periculis in mari ; periculis in falſis fratribus ; in labore & ærumna ; in vigiliis multis ; in fame & ſiti ; in jejuniis multis ; in frigore & nuditate. Præter illa quæ extrinſecus ſunt, inſtantia mea quotidiana, ſolicitudo omnium Eccleſiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor ? Quis ſcandalizatur, & ego non uror ? ſi gloriari oportet, quæ infirmitatis meæ ſunt gloriabor. Deus & Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt benedictus in ſæcula, ſcit quod non mentior.

Evangelium. S. Luc. viii. 4.

CUM autem turba plurima conveniret, & de civitatibus properant ad eum, dixit per ſimilitudinem. Exiit qui ſeminat, ſeminare ſemen ſuum : & dum ſeminat aliud cecidit ſecus viam, & conculcatum eſt, & volucres cœli comederunt illud. Et aliud cecidit ſupra petram, & natum aruit, quia non habebat humorem. Et aliud cecidit inter ſpinas, & ſimul exortæ ſpinæ ſuffocaverunt illud. Et aliud cecidit in terram bonam, & ortum, fecit fructum centuplum. Hæc dicens clamabat, qui habet aures audiendi, audiat. Interrogabant autem eum diſcipuli ejus quæ eſſet hæc parabola ? Quibus ipſe dixit, Vobis datum eſt noſſe myſterium Regni Dei : cæteris autem in paraboli : ut videntis non videant, audientes non intelligant. Eſt autem hæc parabola : ſemen eſt verbum Dei. Qui autem ſecus viam, hi ſunt qui audiunt : deinde venit Diabolus, & tollit verbum de corde eorum, ne credentes ſalvi fiant. Nam qui ſupra petram, qui cùm audierint, cum gaudio ſuſcipiunt verbum : & hi radices non habent, quia ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt. Quod autem in ſpinas cecidit, hi ſunt qui audierunt, & à ſolicitudinibus, & divitiis, & voluptatibus vitæ euntes, ſuffocantur, & non referunt fructum. Quod autem in bonam terram, hi ſunt qui in corde bono, & optimo audientes verbum retinent, & fructum afferunt in patientia.

Dominica

Dominica quæ Quinquageſima dicitur, ſeu Dominica ante Quadrageſimam proxima.

Collecta.

DOmine, qui nos docuiſti, quod omnia opera noſtra ſine charitate nihil ſunt: mitte ſanctum Spiritum tuum, & cordibus noſtris infunde præſtantiſſimum illud donum charitatis, pacis ac virtutum omnium vinculum, quo ſiquis deſtitutus vivit, pro mortuo habetur in conſpectu tuo. Hoc largire propter Jeſum Chriſtum Filium tuum unicum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Cor. xiii. 1.

SI linguis hominum loquor & Angelorum, charitatem autem non habeam, factus ſum velut æs ſonans, aut Cymbalum tinniens. Et ſi habuero prophetiam, & noverim myſteria omnia, & omnem ſcientiam; & ſi habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil ſum. Et ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas, & ſi tradidero corpus meum ita ut ardeam, charitatem autem non habuero, nihil mihi prodeſt. Charitas patiens eſt, benigna eſt; charitas non æmulatur, non agit perperam, non inflatur, non eſt ambitioſa, non quærit quæ ſua ſunt, non irritatur, non cogitat malum, non gaudet ſuper iniquitatem, congaudet autem veritati; omnia ſuffert, omnia credit, omnia ſperat, omnia ſuſtinet. Charitas nunquam excidit, ſive prophetiæ, evacuabuntur; ſive linguæ, ceſſabunt; ſive ſcientia, deſtruetur. Ex parte enim cognoſcimus, ex parte prophetamus. Cum autem venerit quod perfectum eſt, evacuabitur quod ex parte eſt. Cùm eſſem parvulus, loquebar ut parvulus, ſapiebam ut parvulus, cogitabam ut parvulus: quando autem factus ſum vir, evacuavi quæ erant parvuli. Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate: tunc autem facie ad faciem: nunc cognoſco ex parte; tunc autem cognoſcam ſicut & cognitus ſum. Nunc autem manent, fides, ſpes, charitas, tria hæc; major autem horum eſt charitas.

Evangelium. S. Luc. xviii. 31.

ASſumpſit autem Jeſus duodecim, & ait illis, Ecce, aſcendimus Jeroſolymam, & conſummabuntur omnia quæ ſcripta ſunt per Prophetas de Filio hominis. Tradetur enim Gentibus, & illudetur, & flagellabitur, & conſpuetur. Et poſtquam flagellaverint occident eum; & tertia die reſurget. Et ipſi nihil horum intellexerunt: & erat verbum iſtud abſconditum ab eis, & non intelligebant quæ dicebantur. Factum eſt autem, cùm appropinquaret Jericho, cæcus quidam ſedebat ſecus viam, mendicans: Et cùm audiret turbam prætereuntem interrogabat quid hoc eſſet. Dixerunt autem ei, quod Jeſus Nazarenus tranſiret. Et clamavit dicens, Jeſu Fili David, miſerere mei. Et qui præibant, increpabant eum ut taceret: ipſe verò multo

to magis clamabat, Fili David miſerere mei. Stans autem Jeſus juſſit illum adduci ad ſe: & cùm appropinquaſſet interrogavit illum, dicens, Quid tibi vis faciam? Ac ille dixit, Domine, ut videam. Et Jeſus dixit illi, Reſpice, fides tua te ſalvum fecit. Et confeſtim vidit, & ſequebatur illum magnificans Deum: & omnis plebs ut vidit, dedit laudem Deo.

Feria quarta poſt Quinquageſimam, vulgò dies Cinerum.

Collecta.

OMnipotens & ſempiterne Deus, qui nihil eorum odiſti quæ condidiſti, quique peccata condonas omnibus reſipiſcentibus; Crea & finge in nobis corda nova & contrita, ut peccata noſtra pro meritis lamentantes, & miſeriam noſtram agnoſcentes, à te omnis miſericordiæ Deo, perfectam remiſſionem conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Hæc Collecta recitanda eſt quotidie per totam Quadrageſimam, poſt Collectam diei.*

Pro Epiſtola. Joel ii. 12.

NUnc ergo, dicit Dominus, convertimini ad me in toto corde veſtro, in jejunio, & in fletu, & in planctu. Et ſcindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & convertimini ad Dominum Deum veſtrum: quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. Quis ſcit ſi convertatur, & ignoſcat Deus & relinquat poſt ſe benedictionem, ſacrificium, & libamen Domino Deo noſtro? Canite tuba in Sion, ſanctificate jejunium, vocate cœtum, congregate populum, ſanctificate Eccleſiam, coadunate ſenes, congregate parvulos, & ſugentes ubera; egrediatur ſponſus de cubili ſuo, & ſponſa de thalamo ſuo; inter veſtibulum & altare plorabunt ſacerdotes miniſtri Domini, & dicent; Parce Domine, parce populo tuo, & ne des hæreditatem tuam in opprobrium, ut dominentur eis nationes: quare dicunt in populis, Ubi eſt Deus eorum?

Evangelium. S. Matth. vi. 16.

CUM autem jejunatis, nolite fieri ſicut Hypocritæ triſtes. Exterminant enim facies ſuas, ut appareant hominibus jejunantes. Amen dico vobis, quia receperunt mercedem ſuam. Tu autem, cum jejunas, unge caput tuum, & faciem tuam lava, ne videaris hominibus jejunans, ſed Patri tuo qui eſt in abſconſo. Et Pater tuus qui videt in abſconſo, reddet tibi. Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra, ubi ærugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur. Theſaurizate autem vobis theſauros in cœlo, ubi neque ærugo neque tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt nec furantur. Ubi enim eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum.

Dominica

Dominica prima Quadrageſimæ.

Collecta.

DOmine, qui noſtra cauſa dies quadraginta & quadraginta noctes jejunaſti; Da nobis ea uti abſtinentia, ut carne noſtra Spiritui ſubjecta piis tuis monitis ſemper obſequamur in juſtitia & vera ſanctitate, ad honorem & gloriam tuam, qui vivis & regnas unà cum Patre & Spiritu ſancto, unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. 2 Cor. vi. 1.

ADjuvantes autem exhortamur, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis, (ait enim, Tempore accepto exaudivi te, & in die ſalutis adjuvi te: ecce nunc tempus acceptabile: ecce, nunc dies ſalutis) nemini dantes ullam offenſionem, ut non vituperetur miniſterium noſtrum; ſed in omnibus exhibeamus noſmetipſos ſicut Dei miniſtros, in multa patientia, in tribulationibus, in neceſſitatibus, in anguſtiis, in plagis, in carceribus, in ſeditionibus, in laboribus, in vigiliis, in jejuniis; in caſtitate, in ſcientia, in loganimitate, in ſuavitate, in Spiritu ſancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei; per arma juſtitiæ à dextris, & à ſiniſtris, per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famam; ut ſeductores, & veraces; ſicut qui ignoti, & cogniti; quaſi morientes, & ecce vivimus: ut caſtigati, & non mortificati; quaſi triſtes, ſemper autem gaudentes; ſicut egentes, multos autem locupletantes; tanquam nihil habentes, & omnia poſſidentes.

Evangelium. S. Matth. iv. 1.

TUnc Jeſus ductus eſt in deſertum à Spiritu, ut tentaretur à Diabolo. Et cùm jejunaſſet quadraginta diebus & quadraginta noctibus, poſtea eſuriit. Et accedens tentator, dixit ei, Si Filius Dei es, dic ut lapides iſti panes fiant. Qui reſpondens dixit, Scriptum eſt, Non in ſolo pane vivit homo, ſed in omni verbo quod procedit de ore Dei. Tunc aſſumpſit eum Diabolus in ſanctam Civitatem, & ſtatuit eum ſuper pinnaculum Templi, & dixit ei, Si Filius Dei es, mitte te deorſum; ſcriptum eſt enim, quia Angelis ſuis mandavit de te, & in manibus tollent te, ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum. Ait illi Jeſus, rurſum ſcriptum eſt, Non tentabis Dominum Deum tuum. Iterum aſſumpſit eum Diabolus in montem excelſum valdè, & oſtendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum; & dixit ei, Hæc omnia tibi dabo, ſi cadens adoraveris me. Tunc dicit ei Jeſus, Vade Satana; ſcriptum enim eſt, Dominum Deum tuum adorabis, & illi ſoli ſervies. Tunc reliquit eum Diabolus, & ecce, Angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei.

Dominica

Dominica ſecunda Quadrageſimæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui vides nullam nobis ineſſe virtutem ad adjuvandum nos ipſos; Interiùs nos quoad animam, & exteriùs quoad corpus cuſtodi, ut contra adverſa omnia quæ corpori poſſint accidere, & omnes malas cogitationes quæ animam impetere valeant, probe muniamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Theſſ. iv. 1.

ROgamus vos & obſecramus in Domino Jeſu, ut quemadmodum accepiſtis à nobis quomodo oporteat vos ambulare, & placere Deo, ſicut & ambulatis, ut abundetis magis. Scitis enim quæ præcepta dederim vobis per Dominum Jeſum. Hæc enim eſt voluntas Dei, ſanctificatio veſtra, ut abſtineatis vos à fornicatione; ut ſciat unuſquiſque veſtrum vas ſuum poſſidere in ſanctificatione & honore; non in paſſione deſiderii, ſicut & Gentes quæ ignorant Deum; & nequis ſupergrediatur neque circumveniat in negotio fratrem ſuum, quoniam vindex eſt Dominus de his omnibus, ſicut prædiximus vobis, & teſtificati ſumus. Non enim vocavit nos Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem. Itaque qui hæc ſpernit, non hominem ſpernit, ſed Deum qui etiam dedit Spiritum ſuum ſanctum in nobis.

Evangelium. S. Matth. xv. 21.

ET egreſſus inde Jeſus, ſeceſſit in partes Tyri & Sidonis. Et ecce mulier Cananæa à finibus illis egreſſa, clamavit dicens ei, Miſerere mei, Domine Fili David, filia mea malè à dæmonio vexatur. Qui non reſpondit ei verbum. Et accedentes diſcipuli ejus rogabant eum, dicentes, Dimitte eam quia clamat poſt nos. Ipſe autem reſpondens, ait, Non ſum miſſus, niſi ad oves quæ perierunt domus Iſrael. At illa venit, & adoravit eum, dicens, Domine, adjuva me. Qui reſpondens ait, Non eſt bonum ſumere panem filiorum & mittere canibus. At illa dixit, etiam Domine; nam & catelli edunt de micis quæ cadunt de menſa Dominorum ſuorum. Tunc reſpondens Jeſus, ait illi, ô mulier, magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis. Et ſanata eſt filia ejus ex illa hora.

Dominica tertia Quadrageſimæ.

Collecta.

QUæſumus, Omnipotens Deus, humilium famulorum tuorum vota fervidè reſpice, & in defenſionem noſtram adverſus omnes inimicos noſtros, Majeſtatis tuæ dextram extende, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Epih. v. 1.

ESTote ergo imitatores Dei ſicut Filii chariſſimi; & ambulate in dilectione, ſicut & Chriſtus dilexit nos, & tradidit

dit ſemetipſum pro nobis oblationem & hoſtiam Deo in odorem ſuavitatis. Fornicatio autem, & omnis immunditia, aut avaritia, nec nominetur in vobis, ſicut decet ſanctos; aut turpitudo, aut ſtultiloquium, aut ſcurrilitas, quæ ad rem non pertinet; ſed magis gratiarum actio. Hoc enim ſcitote intelligentes, quod omnis fornicator, aut immundus, aut avarus (quod eſt idolorum ſervitus) non habet hæreditatem in Regno Chriſti, & Dei. Nemo vos ſeducat inanibus verbis: propter hæc enim venit ira Dei in filios diffidentiæ. Nolite ergo effici participes eorum; eratis enim aliquando tenebræ, nunc autem lux in Domino: ut filii lucis ambulate; (fructus enim lucis eſt in omni bonitate, & juſtitia, & veritate) probantes quid ſit beneplacitum Deo. Et nolite communicare operibus infructuoſis tenebrarum, magis autem redarguite: Quæ enim in occulto fiunt ab ipſis, turpe eſt, & dicere. Omnia autem quæ arguuntur à lumine manifeſtantur; omne enim quod manifeſtat, lumen eſt. Propter quod dicit, Surge, qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Chriſtus.

Evangelium, S. Luc. xi. 14.

ERat Jeſus ejiciens Dæmonium, & illud erat mutum. Et cum ejeciſſet Dæmonium, locutus eſt mutus; & admiratæ ſunt turbæ. Quidam autem ex iis dixerunt, in Beelzebub, principe Dæmoniorum ejicit Dæmonia. Et alii tentantes, ſignum de Cœlo quærebant ab eo. Ipſe autem ut vidit cogitationes eorum dixit eis, Omne regnum in ſe diviſum deſolabitur; & domus ſupra domum cadet. Si autem & Satanas in ſeipſum diviſus eſt, quomodo ſtabit regnum ejus? Quia dicitis in Beelzebub me ejicere Dæmonia. Si autem ego in Beelzebub ejicio Dæmonia, filii veſtri in quo ejiciunt? Ideo ipſi judices veſtri erunt. Porro, ſi in digito Dei ejicio Dæmonia, profectò pervenit in vos regnum Dei. Cum fortis armatus cuſtodit atrium ſuum, in pace ſunt ea quæ poſſidet; ſi autem fortior eo ſuperveniens viceret eum, univerſa arma ejus auferet in quibus confidebat, & ſpolia ejus diſtribuet. Qui non eſt mecum, contra me eſt: & qui non colligit mecum, diſpergit. Cùm immundus ſpiritus exierit de homine, ambulat per loca inaquoſa, quærens requiem. Et non inveniens, dicit, Revertar in domum meam unde exivi: & cùm venerit, Invenit eam ſcopis mundatam. Tunc vadit, & aſſumit ſeptem alios ſpiritus ſecum nequiores ſe: Et ingreſſi habitant ibi. Et fiunt noviſſima hominis illius pejora prioribus. Factum eſt autem cùm hæc diceret, extollens vocem quædam mulier de turba dixit illis; Beatus venter qui te portavit, & ubera quæ ſuxiſti. At ille dixit, quinimò beati qui audiunt verbum Dei, & cuſtodiunt illud.

Dominica quarta Quadrageſimæ.

Collecta.

COncede quæſumus omnipotens Deus, ut qui propter iniquitates noſtras jure pœnis affici meremur, gratiæ tuæ conſolatione clementer ſublevemur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Gal. iv. 21.

DIcite mihi qui ſub lege vultis eſſe, legem non legiſtis? Scriptum eſt enim quoniam Abraham duos filios habuit: unum de ancilla & unum de libera. Sed qui de ancilla ſecundum carnem natus eſt: qui autem de libera, per repromiſſionem: quæ ſunt per allegoriam dicta. Hæc enim ſunt duo teſtamenta; unum quidem à monte Sina, in ſervitutem generans, quæ eſt Agar: (Sina enim mons eſt in Arabia: qui conjunctus eſt ei, quæ nunc eſt Jeruſalem) & ſervit cum filiis ſuis. Illa autem quæ ſurſum eſt Jeruſalem, libera eſt, quæ eſt mater noſtra. Scriptum eſt enim lætare ſterilis quæ non paris, erumpe & clama quæ non parturis: quia multi filii deſertæ, magis quàm ejus quæ habet virum. Nos autem fratres ſecundum Iſaac promiſſionis filii ſumus. Sed quomodo tunc is qui ſecundum carnem natus fuerat, perſequebatur eum qui ſecundum ſpiritum; ita & nunc. Sed quid dicit ſcriptura? Ejice ancillam & filium ejus: non enim hæres erit filius ancillæ cum filio liberæ. Itaque fratres, non ſumus ancillæ filii, ſed liberæ.

Evangelium. S. Joh. vi. 1.

ABiit Jeſus trans mare Galileæ, quod eſt Tiberiadis: Et ſequebatur eum multitudo magna, quia videbant ſigna quæ faciebat ſuper his qui infirmabantur. Subiit ergo in montem Jeſus: & ibi ſedebat cum diſcipulis ſuis. Erat autem proximum Paſcha, dies Feſtus Judæorum. Cùm ſublevaſſet ergo oculos Jeſus, & vidiſſet quia multitudo maxima venit ad eum, dicit ad Philippum, unde ememus panes, ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum. Ipſe enim ſciebat, quod eſſet facturus. Reſpondit ei Philippus, Ducentorum denariorum panes non ſufficient eis, ut unuſquiſque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex diſcipulis ejus Andreas, frater Simonis Petri, eſt puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos piſces: ſed hæc quid ſunt inter tantos? Dicit ergo Jeſus, facite homines diſcumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Diſcubuerunt ergo viri, numero quaſi quinque millia. Accepit ergo Jeſus panes, & cum gratias egiſſet, diſtribuit diſcumbentibus, ſimiliter & ex piſcibus quantum volebant. Ut autem impleti ſunt, dixit diſcipulis ſuis, colligite quæ ſuperfuerunt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, & duobus piſcibus quæ ſuperfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines, cùm

vidiſſent

vidiſſent quod fecerat ſignum, dicebant, Quia hic eſt verè Propheta qui venturus eſt in mundum.

Dominica quinta Quadrageſimæ.

Collecta.

POpulum tuum, Omnipotens Deus, clementer reſpice, ut magna tua bonitate dirigatur, & corpore atque animo indeſinenter conſervetur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Heb. ix 11.

CHriſtus autem aſſiſtens, pontifex futurorum bonorum, per amplius & perfectius tabernaculum, non manu factum; id eſt, non hujus creationis; neque per ſanguinem hircorum aut vitulorum; ſed per proprium ſanguinem introivit ſemel in ſancta, æterna redemptione inventa. Si enim ſanguis hircorum, & taurorum, & cinis vitulæ aſperſus, inquinatos ſanctificat, ad emundationem carnis; quanto magis ſanguis Chriſti, qui per Spiritum ſanctum ſemetipſum obtulit immaculatum Deo, emundabit conſcientiam noſtram ab operibus mortis, ad ſerviendum Deo viventi? Et ideò novi teſtamenti mediator eſt, ut morte intercedente, in redemptionem earum prævaricationum quæ erant ſub priori Teſtamento, repromiſſionem accipiant qui vocati ſunt, hæreditatis æternæ.

Evangelium. S. Joh. viii. 46.

DIxit Jeſus, Quis ex vobis arguet me de peccato? Si veritatem dico, quare non creditis mihi? Qui ex Deo eſt, verba Dei audit; propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis. Reſponderunt ergo Judæi, & dixerunt ei, Nonne bene dicimus nos, quia Samaritanus es tu, & Dæmonium habes? Reſpondit Jeſus, Ego Dæmonium non habeo: ſed honorifico Patrem meum, & vos inhonoraſtis me. Ego autem non quæro gloriam meam; eſt qui quærat, & judicet. Amen, amen dico vobis, ſi quis ſermonem meum ſervaverit, mortem non videbit in æternum. Dixerunt ergo ei Judæi, Nunc cognovimus, quia Dæmonium habes. Abraham mortuus eſt, & Prophetæ; & tu dicis ſi quis ſermonem meum ſervaverit, non guſtabit mortem in æternum. Nunquid tu major es Patre noſtro Abraha, qui mortuus eſt? Et Prophetæ mortui ſunt: quem teipſum facis? Reſpondit Jeſus, Si ego glorifico meipſum, gloria mea nihil eſt; Eſt Pater meus qui glorificat me, quem vos dicitis, quia Deus veſter eſt; & non cognoviſtis eum; ego autem novi eum: & ſi dixero, quia non ſcio eum, ero ſimilis vobis mendax; ſed ſcio eum & ſermonem ejus ſervo. Abraham pater veſter exultavit ut videret diem meum, & vidit, & gaviſus eſt. Dixerunt ergo Judæi, ad eum, Quinquaginta annos nondum habes, & Abraham vidiſti? Dixit eis Jeſus, Amen, amen, dico vobis, Antequam

Abraham fieret, ego ſum. Tulerunt ergo lapides ut jacerent in eum: Jeſus autem abſcondit ſe, & exivit de templo.

Dominica proxima ante Paſcha.

OMnipotens & æterne Deus, qui ex ſummo tuo amore erga genus humanum, Jeſum Chriſtum Filium tuum Servatorem noſtrum miſiſti, ut carnem noſtram ſibi aſſumeret, & mortem crucis ſubiret, ut univerſum genus hominum ejus magnæ humilitatis exemplum ſequeretur, concede propitius ut ipſius tum patientiæ exemplum ſequi, tum reſurrectionis participes fieri valeamus, per eundem Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Phil. ii. 5.

HOC enim ſentite in vobis, quod & in Chriſto Jeſu: qui cùm in formo Dei eſſet, non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo: ſed ſemetipſum exinanivit formam ſervi accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo: Humiliavit ſemetipſum, factus obediens uſque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltavit illum, & donavit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen: ut in nomine Jeſu omne genu flectatur cœleſtium, terreſtrium, & infernorum; & omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jeſus Chriſtus, in gloria eſt Dei Patris.

Evangelium. S. Matth. xxvii. 1.

MAne autem facto conſilium inierunt omnes principes ſacerdotum, & ſeniores populi adverſus Jeſum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato præſidi. Tunc videns Judas qui eum tradidit, quod damnatus eſſet, pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos principibus ſacerdotum & ſenioribus, dicens, Peccavi, tradens ſanguinem juſtum. At illi dixerunt, quid ad nos? tu videris. Et projectis argenteis in templo, receſſit, & abiens, laqueo ſe ſuſpendit. Principes autem ſacerdotum acceptis argenteis, dixerunt, Non licet mittere eos in corbonam, quia pretium ſanguinis eſt. Conſilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in ſepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus eſt ager ille, Haceldama, hoc eſt ager ſanguinis, uſque in hodiernum diem. (Tunc impletum eſt quod dictum eſt per Jeremiam Prophetam, dicentem, Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati, quem appretiaverunt à filiis Iſrael, & dederunt eos in agrum figuli, ſicut conſtituit mihi Dominus.) Jeſus autem ſtetit ante præſidem; & interrogavit eum præſes, dicens, Tu es Rex Judæorum? Dicit illi Jeſus, Tu dicis. Et cùm accuſaretur a principibus ſacerdotum, & ſenioribus, nihil reſpondit. Tunc dicit illi Pilatus. Non audis quanta adverſum te dicunt teſtimonia? Et non reſpondit ei ad ullum verbum, ita ut miraretur

raretur præſes vehementer. Per diem autem ſolennem conſueverat præſes populo dimittere unum vinctum quem voluiſſet. Habebat autem tunc vinctum inſignem, qui dicebatur Barabbas. Congregatis autem illis, dixit Pilatus, Quem vultis dimittam vobis? Barabbam an Jeſum, qui dicitur Chriſtus, Sciebat enim quod per invidiam tradidiſſent eum. Sedente autem illo pro tribunali, miſit ad eum uxor ejus, dicens, Nihil tibi & juſto illi: multa enim paſſa ſum hodie per viſum propter eum. Principes autem ſacerdotum & ſeniores perſuaſerunt populo ut peterent Barabbam, Jeſum verò perderent. Reſpondens autem præſes, ait illis, Quem vultis vobis de duobus dimitti? At illi dixerunt, Barrabbam. Dixit illis Pilatus, Quid igitur faciam de Jeſu, qui dicitur Chriſtus? Dicunt omnes, crucifigatur. Ait illis præſes, Quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, dicentes, Crucifigatur. Videns autem Pilatus, quia nihil proficeret, ſed magis tumultus fieret, accepta aqua, lavit manus coram populo, dicens, Innocens ego ſum à ſanguine juſti hujus: vos videritis. Et reſpondens univerſus populus; dixit, ſanguis ejus ſuper nos, & ſuper filios noſtros. Tunc dimiſit illis Barabbam: Jeſum autem flagellatum tradidit eis ut crucifigeretur, Tunc milites præſidis ſuſcipientes Jeſum in prætorium, congregaverunt ad eum univerſam cohortem. Et exeuntes eum clamydem coccineam circumdederunt ei. Et plectentes coronam de ſpinis, poſuerunt ſuper caput ejus, & arundinem in dextra ejus: & genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes, Ave, Rex Judæorum. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem, & percutiebant caput ejus. Et poſtquam illuſerunt ei, exuerunt eum clamyde, & induerunt eum veſtimentis ejus, & duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem invenerunt hominem Cyrenæum, nomine Simonem: hunc angariaverunt ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum qui dicitur Golgotha, quod eſt Calvariæ locus, & dederunt ei vinum bibere, cum felle miſtum: & cum guſtaſſet, noluit bibere. Poſtquam autem crucifixerunt eum, diviſerunt veſtimenta ejus, ſortem mittentes: ut impleretur quod dictum eſt per Prophetam, dicentem, Diviſerunt ſibi veſtimenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem. Et ſedentes ſervabant eum; & impoſuerunt ſuper caput ejus cauſam ipſius ſcriptam, HIC EST JESUS REX JUDÆORUM. Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones: unus à dextris, & unus à ſiniſtris. Prætereuntes autem blaſphemabant eum, moventes capita ſua, & dicentes, Vah qui deſtruis templum Dei, & in triduo illud reædificas, ſalva teipſum: ſi Filius Dei es, deſcende de cruce. Similiter & principes ſacerdotum illudentes, cum ſcribis & ſenioribus, dicebant, Alios ſalvos fecit, ſeipſum non poteſt ſalvum facere: ſi rex Iſrael eſt, deſcendat nunc de cruce, & credemus ei. Confidit in Deo; liberet nunc eum ſi vult: dixit enim, Quia Dei Filius ſum.

Idipſum autem & latrones qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A ſexta autem hora, tenebræ factæ ſunt ſuper univerſam terram, uſque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jeſus voce magna, dicens, *Eli, Eli, lamma ſabachthani?* hoc eſt, Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquiſti me? Quidam autem illic ſtantes, & audientes dicebant, Eliam vocat iſte. Et continuo currens unus ex eis, acceptam ſpongiam implevit aceto, & impoſuit arundini, & dabat ei bibere. Cæteri autem dicebant, Sine, videamus an veniat Elias liberans eum. Jeſus autem iterum clamans voce magnâ, emiſit Spiritum. Et ecce, velum templi ſciſſum eſt in duas partes, à ſummo uſque deorſum, & terra mota eſt, & petræ ſciſſæ ſunt, & monumenta aperta ſunt, & multa corpora ſanctorum qui dormierant, ſurrexerunt, & exeuntes de monumentis poſt reſurrectionem ejus venerunt in ſanctam civitatem, & apparuerunt multis. Centurio autem, & qui cum eo erant cuſtodientes Jeſum, viſo terræ motu, & his quæ fiebant, timuerunt valdè, dicentes, Verè, Dei Filius erat iſte.

Feria ſecunda ante Paſcha.

Iro Epiſtola. Eſaiæ lxiii. 1.

QUis eſt iſte qui venit de Edom, tinctis veſtibus de Boſra? Iſte formoſus in ſtola ſua, gradiens in multitudine fortitudinis ſuæ? Ego qui loquor juſtitiam, & propugnator ſum ad ſalvandum. Quare ergo eſt rubeum indumentum tuum, & veſtimenta tua ſicut calcantium in torculari? Torcular calcavi ſolus, & de gentibus non eſt vir mecum: calcavi eos in furore meo, & conculcavi eos in ira mea, & aſperſus eſt ſanguis eorum ſuper veſtimenta mea, & omnia indumenta mea inquinavi. Dies enim ultionis in corde meo, annus redemptionis meæ venit. Circumſpexi, & non erat auxiliator; quæſivi, & non fuit qui adjuvaret: & ſalvavit mihi brachium meum, & indignatio mea ipſa auxiliata eſt mihi. Et conculcavi populos in furore meo, & inebriavi eos in indignatione mea, & detraxi in terram virtutem eorum. Miſerationum Domini recordabor, laudem Domini ſuper omnibus quæ reddidit nobis Dominus, & ſuper multitudinem bonorum domui Iſrael, quæ largitus eſt eis ſecundum indulgentiam ſuam, & ſecundum multitudinem miſericordiarum ſuarum. Et dixit, Veruntamen populus meus eſt filii non negantes: & factus eſt eis Salvator. In omni tribulatione eorum, non eſt tribulatus, & Angelus faciei ejus ſalvavit eos: in dilectione ſua, & in indulgentia ſua, ipſe redemit eos, & portavit eos, & elevavit eos cunctis diebus ſæculi. Ipſi autem ad iracundiam provocaverunt, & afflixerunt Spiritum ſanctum ejus, & converſus eſt eis in inimicum, & ipſe debellavit eos. Et recordatus eſt dierum ſæculi, Moyſi & populi ſui: Ubi eſt qui eduxit eos de mari, cum paſtoribus gregis ſui? Ubi eſt qui poſuit in medio ejus Spiritum ſancti ſui? Qui eduxit ad dextram Moyſen brachio

chio majeſtatis ſuæ, qui ſcidit aquas ante eos, ut faceret ſibi nomen ſempiternum? Qui eduxit eos per abyſſos quaſi equum in deſerto non impingentem? Quaſi animal in campo deſcendens, Spiritus Domini ductor ejus fuit: ſic adduxiſti populum tuum, ut faceres tibi nomen gloriæ. Attende de cœlo; & vide de habitaculo ſancto tuo, & ſolio gloriæ tuæ: Ubi eſt zelus tuus, & fortitudo tua, multitudo viſcerum tuorum, & miſerationum tuarum? Super me continuerunt ſe. Tu enim Pater noſter, & Abraham neſcivit nos, & Iſrael ignoravit nos: Tu Domine, Pater noſter, Redemptor noſter, à ſæculo Nomen tuum. Quare errare nos feciſti Domine de viis tuiis? Induraſti cor noſtrum, ne timeremus te? Convertere propter ſervos tuos, tribus hæreditatis tuæ. Quaſi nihilum poſſederunt populum ſanctum tuum: hoſtes noſtri conculcaverunt ſanctificationem tuam. Facti ſumus quaſi in principio, cùm non dominareris noſtri; neque invocaretur Nomen tuum ſuper nos.

Evangelium. S. Marc. xiv. 1.

ERat autem Paſcha & Azyma poſt biduum: & quærebant ſummi ſacerdotes, & ſcribæ quomodo dolo eum tenerent, & occiderent. Dicebant autem, Non in die Feſto, ne fortè tumultus fieret in populo. Et cùm eſſet Bethaniæ, in domo Simonis leproſi, & recumberet, venit mulier, habens alabaſtrum unguenti nardi ſpicati pretioſi; & fracto alabaſtro, effudit ſuper caput ejus. Erant autem quidam indignè ferentes intra ſemetipſos, & dicentes, Ut quid perditio iſta unguenti facta eſt? Poterat enim unguentum illud venundari pluſquam trecentis denariis, & dari pauperibus. Et fremebant in eam. Jeſus autem dixit, Sinite eam, quid illi moleſti eſtis? Bonum opus operata eſt in me. Semper enim pauperes habetis vobiſcum, & cùm volueritis, poteſtis illis benefacere: me autem non ſemper habetis. Quod habuit hæc fecit: prævenit ungere corpus meum in ſepulturam. Amen dico vobis, Ubicunque prædicatum fuerit Evangelium iſtud in univerſo mundo; & quod fecit hæc, narrabitur in memoriam ejus. Et Judas Iſcariotes unus de duodecim abiit ad ſummos ſacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audientes gaviſi ſunt, & promiſerunt ei pecuniam ſe daturos. Et quærebat quomodo illum opportunè traderet. Et primo die Azimorum quando Paſcha immolabant, dicunt ei diſcipuli. Quo vis eamus, & paremus tibi ut manduces Paſcha? Et mittit duos ex diſcipulis ſuis, & dicit eis, Ite in civitatem, & occurret vobis homo lagenam aquæ bajulans, ſequimini eum. Et quocunque introierit, dicite Domino domus, quia magiſter dicit, Ubi eſt refectio mea, ubi Paſcha cum diſcipulis meis manducem? Et ipſe vobis demonſtrabit cœnaculum grande, ſtratum: & illic parate nobis. Et abierunt diſcipuli ejus, & venerunt in civitatem, & invenerunt ſicut dixerat illis: & paraverunt Paſcha. Veſpere autem facto venit cum duodecim.

cim. Et discumbentibus eis & manducantibus, ait Jesus, Amen dico vobis quia unus ex vobis tradet me, qui manducat mecum. At illi cœperunt contristari, & dicere ei singulatim, Nunquid ego? Qui ait illis, unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo: væ autem homini illi per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si non esset natus homo ille. Et manducantibus illis, accepit Jesus panem, & benedicens fregit, & dedit eis, & ait, Sumite, hoc est corpus meum. Et accepto calice, gratias agens dedit eis: & biberunt ex illo omnes. Et ait illis, Hic est sanguis meus novi Testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc genimine vitis, usque in diem illum cum illud bibam (novum) in regno Dei. Et hymno dicto exierunt in montem Olivarum. Et ait eis Jesus, Omnes scandalizabimini in me in nocte ista: quia scriptum est, percutiam Pastorem, & dispergentur oves. Sed postquam resurrexero, præcedam vos in Galilæam. Petrus autem ait illi, Etsi omnes scandalizati fuerint, sed non ego. Et ait illi Jesus, Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac priusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus. At ille amplius loquebatur, Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant. Et veniunt in prædium cui nomen Gethsemani, & ait discipulis suis, Sedete hic, donec orem. Et assumit Petrum, & Jacobum, & Joannem secum, & cœpit pavere, & tædere, & ait illis, Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, & vigilate. Et cùm processisset paululum, procidit super terram, & orabat ut si fieri posset transiret ab eo hora. Et dixit, Abba, Pater, omnia tibi possibilia sunt; transfer calicem hunc à me. Sed non quod ego volo, sed quod tu. Et venit, & invenit eos dormientes, & ait Petro, Simon, dormis? Non potuisti una hora vigilare? Vigilate & orate, ut non intretis in tentationem; Spiritus quidem promptus est, caro verò infirma. Et iterum abiens oravit, eundem sermonem dicens. Et reversus, denuo invenit eos dormientes (erant enim oculi eorum gravati) & ignorabant quid responderent ei. Et venit tertio, & ait illis, Dormite jam, & requiescite, sufficit, venit hora. Ecce Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus; ecce, qui me tradit prope est. Et adhuc eo loquente, venit Judas Iscariotes, unus de duodecim, & cum eo turba multa cum gladiis & lignis, missi à summis sacerdotibus, & scribis, & senioribus. Dederat autem traditor eis signum, dicens, Quemcunque osculatus fuero, ipse est, tenete eum, & ducite caute. Et cùm venisset, statim accedens ad eum, ait, Ave, Rabbi, & osculatus est eum. At illi manus injecerunt in Jesum, & tenuerunt eum. Unus autem quidam de circumstantibus educens gladium, percussit servum summi pontificis, & apputavit

illi

illi auriculam. Et reſpondens Jeſus, ait illis, Tanquam ad latronem exiiſtis, cum gladiis, & lignis comprehendere me? Quotidiè eram apud vos in templo, docens; & non me tenuiſtis: ſed ut impleantur Scripturæ. Tunc diſcipuli ejus relinquentes eum omnes fugerunt. Adoleſcens autem quidam ſequebatur eum amictus ſindone ſuper nudo, & tenuerunt eum. At ille rejecta ſindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Jeſum ad ſummum ſacerdotem, & convenerunt omnes ſacerdotes, & ſcribæ, & ſeniores; Petrus autem à longe ſecutus eſt eum, uſque intro in atrium ſummi ſacerdotis, & ſedebat cum miniſtris ad ignem, & calefaciebat ſe. Summi verò ſacerdotes, & omne concilium quærebant adverſus Jeſum teſtimonium, ut eum morti traderent, nec inveniebant. Multi autem teſtimonium falſum dicebant adverſus eum, Et convenientia teſtimonia non erant. Et quidam ſurgentes, falſum teſtimonium ferebant adverſus eum, dicentes, Quoniam nos audivimus eum dicentem, Ego diſſolvam templum hoc manufactum, & poſt triduum aliud non manufactum ædificabo. Et non erat conveniens teſtimonium illorum. Exurgens autem ſummus ſacerdos in medium, interrogavit Jeſum, dicens, Non reſpondes quidquam ad ea quæ tibi objiciuntur ab his? Ille autem tacebat, & nihil reſpondit. Rurſum ſummus ſacerdos interrogabat eum, & dixit ei, Tu es Chriſtus Filius Dei benedicti? Jeſus autem dixit illi, Ego ſum; & videbitis Filium hominis ſedentem à dextris virtutis Dei, & venientem cum nubibus cœli. Summus autem ſacerdos ſcindens veſtimenta ſua, ait, Quid adhuc deſideramus teſtes? Audiſtis blaſphemiam: quid vobis videtur? Qui omnes condemnaverunt eum eſſe reum mortis. Et cœperunt quidam conſpuere in eum, & velare faciem ejus, & colaphis eum cædere, & dicere ei, Prophetiza; & miniſtri alapis eum cedebant. Et cùm eſſet Petrus in atrio deorſum, venit una ex Ancillis ſummi ſacerdotis; & cùm vidiſſet Petrum calefacientem ſe, aſpiciens illum ait, Et tu cùm Jeſu Nazareno eras. At ille negavit, dicens, Neque ſcio, neque novi quid dicas. Et exiit foras ante atrium, & gallus cantavit. Rurſus autem cùm vidiſſet illum ancilla, cœpit dicere circumſtantibus, quia hic ex illis eſt. At ille iterum negavit. Et poſt puſillum rurſus, qui aſtabant dicebant Petro, Vere ex illis es, nam & Galilæus es. Ille autem cœpit anathematizare, & jurare, quia neſcio hominem iſtum quem dicitis. Et ſtatim gallus iterum cantavit. Et recordatus eſt Petrus verbi quod dixerat ei Jeſus, priuſquam gallus cantet bis, ter me negabis. Et cœpit flere.

Feria tertia ante Paſcha.

Pro Epiſtola. Eſaiæ. L. 5.

DOminus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico; retrorſum non abii. Corpus meum dedi percutientibus, & genas meas vellen-

tibus : Faciem meam non averti ab increpantibus, & conſpuentibus in me. Dominus Deus auxiliator meus, ideo non ſum confuſus, ideò poſui faciem meam ut petram duriſſimam, & ſcio quoniam non confundar. Juxta eſt qui juſtificat me, quis contradicet mihi? Stemus ſimul. Quis eſt adverſarius meus? Accedat ad me. Ecce, Dominus Deus auxiliator meus: quis eſt qui condemnet me? Ecce, omnes quaſi veſtimentum conterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timens Dominum, audiens vocem ſervi ſui, qui ambulavit in tenebris, & non eſt lumen ei? Speret in nomine Domini, & innitatur ſuper Deum ſuum. Ecce, vos omnes accendentes ignem accincti flammis, ambulate in lumine ignis veſtri, & in flammis quas ſuccendiſtis, de manu mea factum eſt hoc vobis, in doloribus dormietis.

Evangelium. S. Marc. xv. 1.

ET confeſtim, mane conſilium facientes ſummi ſacerdotes, cum ſenioribus & ſcribis, & univerſo concilio, vinctentes Jeſum duxerunt, & tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus? Tu es Rex Judæorum? At ille reſpondens ait illi; Tu dicis. Et accuſabant eum ſummi ſacerdotes in multis. Pilatus autem interrogavit eum, dicens; non reſpondes quidquam? Vide in quantis te accuſant. Jeſus autem amplius nihil reſpondit: ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem feſtum ſolebat dimittere illis unum ex vinctis quemcunque petiiſſent. Erat autem qui dicebatur Barabbas, qui cum ſeditioſis erat vinctus, qui in ſeditione fecerat homicidium. Et cùm aſcendiſſet turba, cœpit rogare, ſicut ſemper faciebat illis. Pilatus autem reſpondit eis, & dixit: vultis dimittam vobis Regnum Judæorum? Sciebat enim quod per invidiam tradidiſſent eum ſummi ſacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabban dimitteret eis. Pilatus autem iterum reſpondens, ait illis; Quid ergo vultis faciam Regi Judæorum? At illi iterum clamaverunt; crucifige eum. Pilatus verò dicebat illis, quid enim mali fecit? At illi magis clamabant, crucifige eum. Pilatus autem volens populo ſatisfacere, dimiſit illis Barrabban, & tradidit Jeſum flagellis cæſum, ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium prætorii, & convocant totam cohortem, & induunt eum purpura, & imponunt ei, plectentes ſpineam coronam. Et cœperunt ſalutare eum: ave Rex Judæorum. Et percutiebant caput ejus arundine: & conſpuebant eum, & ponentes genua adorabant eum. Et poſtquam illuſerunt ei, exuerunt illum purpura, & induerunt eum veſtimentis ſuis: & educunt illum ut crucifigerent eum. Et angariaverunt prætereuntem quempiam, Simonem Cyrenæum, venientem de villa, patrem Alexandri & Rufi, ut tolleret crucem ejus. Et perducunt eum in Golgotha locum: quod eſt interpretatum, Calvariæ locus; & dabant ei bibere myrrhatum vinum: & non accepit. Et crucifigentes eum, diviſerunt veſtimenta ejus, mitten-

tentes ſortem ſuper eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia: & crucifixerunt eum, & erat titulus cauſæ ejus Inſcriptus, REX JUDÆORUM. Et cum eo crucifigunt duos latrones; unum à dextris, alterum à ſiniſtris ejus. Et impleta eſt ſcriptura, quæ dicit; & cum iniquis reputatus eſt. Et prætereuntes blaſphemabant eum, moventes capita ſua, & dicentes, Vah qui deſtruis templum Dei, & in tribus diebus reædificas: ſalvum fac temetipſum deſcendens de cruce. Similiter & ſummi ſacerdotes illudentes, ad alterutrum cum ſcribis dicebant: Alios ſalvos fecit, ſeipſum non poteſt ſalvum facere; Chriſtus Rex Iſrael deſcendat nunc de Cruce, ut videamus, & credamus. Et qui cum eo crucifixi erant conviciabantur ei. Et facta hora ſexta, tenebræ factæ ſunt ſuper totam terram uſque in horam nonam. Et hora nona exclamavit Jeſus voce magna, dicens: Eloi, Eloi, lamma ſabacthani? Quod eſt interpretatum: Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquiſti me? Et quidam de circumſtantibus audientes, dicebant, Ecce Eliam vocat. Currens autem unus & implens ſpongiam aceto, circumponenſque calamo, potum dabat ei, dicens: Sinite; videamus ſi veniat Elias ad deponendum eum. Jeſus autem emiſſa voce magna exſpiravit. Et velum Templi ſciſſum eſt in duo, à ſummo uſque deorſum. Videns autem Centurio qui ex adverſo ſtabat, quia ſic clamitans expiraſſet: ait, Vecè hic homo Filius Dei erat.

Feria quarta ante Paſcha.

Epiſtola. Heb. ix. 16.

UBi teſtamentum eſt, mors neceſſe eſt intercedat teſtatoris. Teſtamentum enim in mortuis confirmatum eſt: alioquin nondum valet, dum vivit qui teſtatus eſt. Unde nec primum quidem ſine ſanguine dedicatum eſt. Lectio enim omni mandata legis à Moyſe univerſo populo: accipiens ſanguinem vitulorum & hircorum, cum aqua & lana coccinea & hyſſopo; ipſum quoque librum & omnem populum aſperſit, dicens: Hic ſanguis teſtamenti, quod mandavit ad vos Deus, Etiam tabernaculum & omnia vaſa miniſterii ſanguine ſimiliter aſperſit. Et omnia pene in ſanguine ſecundum legem mundantur: & ſine ſanguinis effuſione non fit remiſſio. Neceſſe eſt ergo exemplaria quidem cœleſtium, his mundari: ipſa autem Cœleſtia, melioribus hoſtiis quàm iſtis. Non enim in manufacta ſancta Jeſus introivit, exemplaria verorum: ſed in ipſum cœlum, ut appareat nunc vultui Dei pro nobis: neque ut ſæpe offerat ſemetipſum, quemadmodum Pontifex intrat in ſancta per ſingulos annos in ſanguine alieno: alioquin oportebat eum frequenter pati ab origine mundi: nunc autem ſemel in conſummatione ſæculorum, ad deſtitutionem peccati, per hoſtiam ſuam apparuit. Et quemadmodum ſtatutum eſt hominibus ſemel mori, poſt hoc autem judicium: ſic & Chriſtus ſemel oblatus eſt ad multorum

exhaurienda peccata; ſecundò ſine peccato apparebit expectantibus ſe in ſalutem.

Evangelium. S. Luc. xxii. 1.

APpropinquabat autem dies feſtus Azymorum, qui dicitur Paſcha: Et quærebant principes ſacerdotum, & ſcribæ, quomodo eum interficerent; timebant verò plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iſcariotes, unum de duodecim: & abiit, & locutus eſt cum principibus ſacerdotum & magiſtratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gaviſi ſunt, & pacti ſunt pecuniam illi dare. Et ſpoſpondit. Et quærebat opportunitatem ut traderet illum ſine turbis. Venit autem dies Azymorum, in qua neceſſe erat occidi Paſcha. Et miſit Petrum & Joannem dicens, euntes parate nobis Paſcha, ut manducemus: illi dixerunt, ubi vis paremus? Et dixit ad eos; Ecce introeuntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquæ portans: ſequimini eum in domum, in quam intrat, & dicetis patri-familias domus; dicit tibi magiſter; Ubi eſt diverſorium ubi Paſcha cum diſcipulis meis manducem? Et ipſe oſtendet vobis cœnaculum magnum ſtratum, & ibi parate. Euntes autem, invenerunt ſicut dixit illis: & paraverunt Paſcha. Et cùm facta eſſet hora, diſcubuit, & duodecim Apoſtoli cum eo. Et ait illis; deſiderio deſideravi hoc Paſcha manducare vobiſcum, antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. Et accepto calice gratias egit, & dixit: accipite, & dividite inter vos; dico enim vobis quod non bibam de generatione vitis, donec Regnum Dei veniat. Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis, dicens; Hoc eſt corpus meum quod pro vobis datur. Hoc facite in meam commemorationem. Similiter & Calicem, poſtquam cœnavit, dicens: Hic calix eſt novum teſtamentum in ſanguine meo, qui pro vobis fundetur. Verumtamen ecce manus tradentes me, mecum eſt in menſa. Et quidem Filius hominis, ſecundum quod definitum eſt, vadit: verumtamen væ homini illi, per quem tradetur. Et ipſi cœperunt quærere inter ſe, quis eſſet ex eis, qui hoc facturus eſſet. Facta eſt autem & contentio inter eos, quis eorum videretur eſſe major. Dixit autem eis: Reges gentium dominantur eorum: & qui poteſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur. Vos autem non ſic; ſed qui major eſt in vobis, fiat ſicut minor; & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtrator. Nam quis major eſt, qui recumbit, an qui miniſtrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio veſtrum ſum, ſicut qui miniſtrat. Vos autem eſtis, qui permanſiſtis mecum in tentationibus meis; & ego diſpono vobis, ſicut diſpoſuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis ſuper menſam meam in Regno meo: & ſedeatis ſuper Thronos, judicantes duodecim tribus Iſrael. Ait autem Dominus: Simon, Simon, ecce

ecce Satanas expetivit vos ut cribraret ſicut triticum : Ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua : & tu aliquando converſus, confirma fratres tuos. Qui dixit ei ; Domine, tecum paratus ſum & in carcerem & in mortem ire. At ille dixit ; Dico tibi Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges noſſe me. Et dixit eis ; quando miſi vos ſine ſaculo & pera, & calceamentis, nunquid aliquid defuit vobis ? At illi dixerunt, nihil. Dixit ergo eis : ſed nunc qui habet ſacculum, tollat ; ſimiliter & peram : & qui non habet, vendat tunicam ſuam, & emat gladium. Dico enim vobis quoniam adhuc hoc quod ſcriptum eſt, oportet impleri in me. Et cum iniquis deputatus eſt. Etenim ea, quæ ſunt de me, finem habent. At illi dixerunt ; Domine, ecce duo gladii hic, at ille dixit eis : ſatis eſt. Et egreſſus ibat ſecundum conſuetudinem in Montem Olivarum. Secuti ſunt autem illum & diſcipuli. Et cùm perveniſſet ad locum, dixit illis ; Orate ne intretis in tentationem. Et ipſe avulſus eſt ab eis quantum jactus eſt lapidis : & poſitis genibus orabat, dicens : Pater, ſi vis, transfer calicem iſtum à me : veruntamen non mea voluntas ſed tua fiat. Apparuit autem illi Angelus de cœlo, confortans eum. Et factus in Agonia, prolixius orabat. Et factus eſt ſudor ejus, ſicut guttæ ſanguinis decurrentis in terram. Et cùm ſurrexiſſet ab oratione, & veniſſet ad diſcipulos ſuos, invenit eos dormientes præ triſtitia. Et ait illis ; Quid dormitis ? Surgite, orate, ne intretis in tentationem. Adhuc colloquente, ecce turba ; & qui vocabatur Judas, unus de duodecim, antecedebat eos : Et appropinquavit Jeſu ut oſcularetur eum. Jeſus autem dixit illi : Juda, oſculo Filium hominis tradis ? Videntes autem hi, qui circa ipſum erant, quod futurum erat, dixerunt : Domine, ſi percutimus in gladio ? Et percuſſit unus ex illis ſervum principis ſacerdotum, & amputavit auriculam ejus dexteram. Reſpondens autem Jeſus, ait : Sinite uſque huc. Et cùm tetigiſſet auriculam ejus ſanavit eum. Dixit autem Jeſus ad eos qui veniebant ad ſe, principes ſacerdotum, & magiſtratus Templi, & ſeniores : Quaſi ad latronem exiiſtis cum gladiis & fuſtibus ? Cùm quotidie vobiſcum fuerim in templo, non extendiſtis manus in me : ſed hæc eſt hora veſtra, & poteſtas tenebrarum. Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis ſacerdotum : Petrus verò ſequebatur à longe. Accenſo autem igne in medio atrii, & circumſedentibus illis, erat Petrus in medio eorum. Quem cùm vidiſſet ancilla quædam ſedentem ad lumen, & eum fuiſſet intuita, dixit ; Et hic cum illo erat. At ille negavit eum, dicens : Mulier, non novi illum. Et poſt puſillum, alius videns eum, dixit : Et tu de illis es. Petrus verò ait, O homo, non ſum. Et intervallo facto, quaſi horæ unius, alius quidam affirmabat, dicens, Verè & hic cum illo erat : nam & Galilæus eſt. Et ait Petrus ; homo, neſcio quid dicis. Et continuo, adhuc illo loquente, cantavit gallus. Et converſus

Do-

Dominus, reſpexit Petrum. Et recordatus eſt Petrus verbi Domini ſicut dixerat: quia prius quàm gallus cantet, ter me negabis, & egreſſus foras Petrus flevit amare. Et viri qui tenebant illum, illudebant ei, cædentes. Et velaverunt eum, & percutiebant faciem ejus: & interrogaverunt eum, Dicentes, Prophetiza, quis eſt qui te percuſſit? Et alia multa blaſphemantes dicebant in eum, & ut factus eſt dies convenerunt ſeniores plebis, & principes ſacerdotum, & ſcribæ, & duxerunt illum in concilium ſuum, dicentes; ſi tu es Chriſtus, dic nobis. Et ait illis; ſi vobis dixero, non credetis mihi: ſi autem & interrogavero, non reſpondebitis mihi, neque dimittetis. Ex hoc autem erit Filius hominis ſedens à dextris virtutis Dei. Dixerunt autem omnes, Tu ergo es Filius Dei? Qui ait, Vos dicitis, quia ego ſum. At illi dixerunt, quid adhuc deſideramus teſtimonium? Ipſi enim audivimus de ore ejus.

Feria quinta ante Paſcha.

Epiſtola. 1 Cor. ix. 17.

HOc autem præcipio; non laudans, quod non in melius, ſed in deterius convenitis. Primùm quidem convenientibus vobis in Eccleſiam, audio ſciſſuras eſſe inter vos, & ex parte credo. Nam oportet & hæreſes eſſe: ut & qui probati ſunt manifeſti fiant in vobis. Convenientibus ergo vobis in unum, jam non eſt Dominicam cœnam manducare. Unuſquiſque enim ſuam cœnam præſumit ad manducandum. Et alius quidem eſurit, alius autem ebrius eſt. Nunquid domos non habetis ad manducandum & bibendum? Aut eccleſiam Dei contemnitis, & confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo. Ego enim accepi à Domino quod & tradidi vobis, quoniam Dominus Jeſus in qua nocte tradebatur, accepit panem, & gratias agens fregit, & dixit; Accipite & manducate: hoc eſt corpus meum quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter & calicem, poſtquam cœnavit, dicens: Hic calix, novum teſtamentum eſt in meo ſanguine, hoc facite, quotieſcunque bibetis, in meam commemorationem. Quotieſcunque enim manducabitis panem hunc, & calicem bibetis, mortem Domini annunciabitis, donec veniat. Itaque quicunque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indignè, reus erit corporis & ſanguinis Domini. Probet autem ſeipſum homo: & ſic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui enim manducat, & bibit indignè, judicium ſibi manducat & bibit: non dijudicans corpus domini. Ideò inter vos multi infirmi, & imbecilles, & dormiunt multi. Quod ſi noſmetipſos dijudicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem à Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque fratres mei, cum convenitis ad manducandum, invicem expectate. Si quis eſurit,

ſurit, domi manducet: ut non in judicium conveniatis. Cætera autem cum venero, diſponam.

Evangelium. S. Luc. xxiii. 1.

SUrgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Cœperunt illum accuſare, dicentes; Hunc invenimus ſubvertentem gentem noſtram, & prohibentem tributa dare Cæſari, & dicentem ſe Chriſtum regem eſſe. Pilatus autem interrogavit eum dicens: Tu es Rex Judæorum? At ille reſpondens ait, Tu dicis. Ait autem Pilatus ad principes ſacerdotum, & turbas, nihil invenio cauſæ in hoc homine. At illi invaleſcebant, dicentes; Commovet populum, docens per univerſam Judæam, incipiens à Galilæâ uſque huc. Pilatus autem audiens Galilæam, interrogavit ſi homo Galilæus eſſet. Et ut cognovit quod de Herodis poteſtate eſſet, remiſit eum ad Herodem, qui & ipſe Jeroſolymis erat illis diebus. Herodes autem viſo Jeſu, gaviſus eſt valdè; erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eò quòd audiret multa de eo; & ſperabat ſignum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis ſermonibus. At ipſe nihil illi reſpondebat. Stabant autem principes ſacerdotum & ſcribæ conſtanter accuſantes eum. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu ſuo: & illucit indutum veſte alba, & remiſit ad Pilatum. Et facti ſunt amici Herodes & Pilatus in ipſa die; nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus autem convocatis principibus ſacerdotum, & magiſtratibus, & plebe, dixit ad illos: obtuliſtis mihi hunc hóminem, quaſi avertentem populum: & ecce ego coram vobis interrogans, nullam cauſam inveni in homine iſto ex his in quibus eum accuſatis. Sed neque Herodes: nam remiſi vos ad illum; & ecce nihil dignum morte actum eſt ei. Emendatum ergo illum dimittam, neceſſe autem habebat dimittere eis per diem feſtum, unum. Exclamavit autem ſimul univerſa turba dicens; Tolle hunc, & dimitte nobis Barabbam. Qui erat propter ſeditionem quandam factam in civitate & homicidium, miſſus in carcerem. Iterum autem Pilatus locutus eſt ad eos, volens dimittere Jeſum. At illi ſuccłamabant, dicentes: Crucifige, crucifige eum. Ille autem tertio dixit ad illos: Quid enim mali fecit iſte? Nullam cauſam mortis invenio in eo: corripiam ergo illum, & dimittam. At illi inſtabant vocibus magnis poſtulantes ut crucifigeretur: & invaleſcebant voces eorum: & Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimiſit autem illis eum, qui propter homicidium, & ſeditionem miſſus fuerat in carcerem, quem petebant? Jeſum verò tradidit voluntati eorum. Et cùm ducerent eum, apprehenderunt Simonem quendam: Cyrenenſem, venientem de villa: & impoſuerunt illi crucem portare poſt Jeſum. Sequebatur autem illum multa turba populi, & mulierum: quæ plangebant & lamentabantur eum. Converſus autem ad illas Jeſus, dixit: Filiæ Jeruſalem, nolite flere ſuper me: ſed ſuper vos ipſas flete, & ſuper filios

ſos veſtros. Quoniam, ecce venient dies in quibus dicent: Beatæ ſteriles, & ventres qui non genuerunt, & ubera quæ non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus, Cadite ſuper nos; & collibus; operite nos. Quia ſi in viridi ligno hæc faciunt, in arido quid fiet? Ducebantur autem & alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et poſtquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariæ, ibi crucifixerunt eum; & latrones, unum à dextris, & alterum à ſiniſtris. Jeſus autem dicebat: Pater, dimitte illis: non enim ſciunt quid faciunt. Dividentis verò veſtimenta ejus miſerunt ſortes. Et ſtabat Populus ſpectans, & deridebant eum principes cum eis, dicentes: Alios ſalvos fecit, ſe ſalvum faciat, ſi hic eſt Chriſtus, Dei electus. Illudebant autem ei & milites accedentes, & acetum offerentes ei, dicentes: ſi tu es Rex Judæorum, ſalvum te fac. Erat autem & ſuperſcriptio ſcripta ſuper eum literis Græcis & Latinis, & Hebraicis: HIC EST REX JUDÆORUM. Unus autem de his qui pendebant latronibus, blaſphemabat eum, dicens: Si tu es Chriſtus, ſalvum fac temetipſum & nos. Reſpondens autem alter increpabat eum, dicens: Neque tu times Deum qui in eadem damnatione es? Et nos quidem juſtè; nam digna factis recipimus: hic verò nihil mali geſſit. Et dicebat ad Jeſum: Domine, memento mei, cùm veneris in regnum tuum. Et dixit illi Jeſus, amen dico tibi, hodie mecum eris in Paradiſo. Erat autem fere hora ſexta: & tenebræ factæ ſunt in univerſam terram uſque in horam nonam. Et obſcuratus eſt Sol: & velum Templi ſciſſum eſt medium. Et clamans voce magna Jeſus, ait, Pater, in manus tuas commendo Spiritum meum. Et hæc dicens, expiravit. Videns autem Centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: verè, hic homo juſtus erat, & omnis turba eorum, qui ſimul aderant ad ſpectaculum iſtud, & videbant quæ fiebant, percutientes pectora ſua revertebantur. Stabant autem omnes noti ejus à longe, & mulieres, quæ ſecutæ eum erant à Galilæa, hæc videntes.

Feria ſexta in Paraſceue, ſeu Dies Paſſionis Domini.

Collecta.

OMnipotens Deus, hanc familiam tuam, quæſumus clementer reſpice, pro qua Dominus noſter Jeſus Chriſtus prodi, in manus nocentum tradi, ac in cruce mortem ſubire non recuſavit, qui jam vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

OMnipotens & ſempiterne Deus, cujus Spiritu Eccleſiæ corpus univerſum regitur ac ſanctificatur, ſupplicationes ac preces noſtras quas tibi offerimus pro omnibus ordinibus eorum qui ſanctæ Eccleſiæ tuæ accenſentur propitius exaudi, ut omnes & ſinguli pro ſuo quiſque munere, & miniſterio piè ac ſincerè tibi ſerviant, per Dominum & Servatorem noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

O Mi-

OMiſericos Deus omnium hominum creator, qui nihil odiſti eorum quæ condidiſti, neque vis mortem peccatoris, ſed potius ut convertatur ac vivat, miſerere Judæorum, Turcarum, Infidelium ac Hæreticorum omnium; aufer ab iis omnem ignorantiam ac duritiem cordis & contemptum verbi tui, & eos ita adducas, miſericors Domine, ad gregem tuum, ut ſerventur inter reliquias veri Iſraelis, fiantque unum ovile ſub uno Paſtore Jeſu Chriſto Domino noſtro, qui vivit & regnat unà tecum & cum Spiritu Sancto, unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. Heb. x. 1.

UMbram habens lex futurorum bonorum, non ipſam imaginem rerum, per ſingulos annos eiſdem ipſis hoſtiis, quas offerunt indeſinenter, nunquam poteſt accedentes perfectos facere: alioquin ceſſaſſent offerri: ideò quod nullam haberent ultra conſcientiam peccati, cultores ſemel mundati: ſed in ipſis commemoratio peccatorum per ſingulos annos fit. Impoſſibile enim eſt, ſanguine taurorum & hircorum auferri peccata. Ideò ingrediens mundum dicit: Hoſtiam & oblationem noluiſti: corpus autem aptaſti mihi; Holocautomata pro peccato non tibi placuerunt. Tunc dixi, Ecce venio; (in capite libri ſcriptum eſt de me,) ut faciam Deus voluntatem tuam, ſuperius dicens: quia hoſtias, & oblationes & holocautomata, pro peccato noluiſti, nec placita ſunt tibi, quæ ſecundum legem offeruntur. Tunc dixi, Ecce venio, ut faciam Deus, voluntatem tuam; aufert primum, ut ſequens ſtatuat. In qua voluntate ſanctificati ſumus per oblationem corporis Jeſu Chriſti ſemel. Et omnis quidem ſacerdos præſto eſt quotidie miniſtrans, & eaſdem ſæpe offerens hoſtias, quæ nunquam poſſunt auferre peccata: hic autem unam pro peccatis offerens hauſtiam, in ſempiternum ſedet in dextra Dei, de cætero expectans, donec ponantur inimici ejus ſcabellum pedum ejus. Una enim oblatione, conſummavit in ſempiternum ſanctificatos. Conteſtatur autem nos & Spiritus Sanctus. Poſtquam enim dixit: hoc autem teſtamentum, quod teſtabor ad illos poſt dies illos, dicit Dominus, dando leges meas in cordibus eorum, & in mentibus eorum ſuperſcribam eas: & peccatorum, & iniquitatum eorum jam non recordabor amplius. Ubi autem horum remiſſio: jam non eſt oblatio pro peccato. Habentes itaq; fratres fiduciam in introitu ſanctorum in ſanguine Chriſti, quam initiavit nobis viam novam, & viventem per velamen, id eſt, carnem ſuam, & ſacerdotem magnum ſuper domum Dei: accedamus cum vero corde in plenitudine fidei, aſperſi corda à conſcientia mala & abluti corpus aqua munda, teneamus ſpei noſtræ confeſſionem indeclinabilem (fidelis enim eſt, qui repromiſit.) Et conſideremus invicem in provocationem charitatis, & bonorum operum: non deſerentes collectionem noſtram ſicut con-

consuetudinis est quibusdam, sed consolantes, & tanto magis, quanto vi leritis appropinquantem diem.

Evangelium. S Joan. xix. 1.

TUnc ergo apprehendit Pilatus Jesum, & flagellavit, & milites plectentes coronam de spinis, imposuerunt capiti ejus: & veste purpurea circumdederunt eum. Et veniebant ad eum, & dicebant, Ave Rex Judæorum; & dabant ei alapas. Exivit ergo iterum Pilatus foras, & dicit eis: Ecce adduco vobis eum foras, ut cognoscatis quia in eo nullam invenio causam; exivit ergo Jesus portans coronam spineam, & purpureum vestimentum. Et dicit eis; Ecce homo. Cùm ergo vidissent eum Pontifices, & ministri, clamabant, dicentes; Crucifige, crucifige eum. Dicit eis Pilatus, Accipite eum vos; & crucifigite: Ego enim non invenio in eo causam. Respondérunt ei Judæi, nos legem habemus: & secundum legem nostram debet mori, quia Filium Dei se fecit. Cùm ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est Prætorium iterum: & dicit ad Jesum; unde es tu? Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus; Mihi non loqueris? Nescis quia potestatem habeo crucifigere te, & potestatem habeo dimittere te? Respondit Jesus; non haberes potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. Et exinde quærebat Pilatus dimittere eum. Judæi autem clamabant, dicentes, si hunc dimittis, non es amicus Cæsaris. Omnis enim qui se regem facit, contradicit Cæsari. Pilatus autem cùm audisset hos sermones adduxit foràs Jesum: & sedit pro tribunali, in loco qui dicitur Lithostrotos, Hebraicè autem Gabbatha. Erat autem Parasceue Paschæ, hora quasi sexta: & dicit Judæis, Ecce Rex vester. Illi autem clamabant, Tolle, tolle, crucifige eum, Dicit eis Pilatus, Regem vestrum crucifigam? Respondérunt pontifices; non habemus Regem, nisi Cæsarem. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, & eduxerunt. Et bajulans sibi crucem exivit in eum, qui dicitur, Calvariæ locum, Hebraicè autem Golgotha: ubi crucifixerunt eum, & cum eo alios duos hinc & hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem & titulum Pilatus: & posuit super crucem. Erat autem Scriptum; JESUS NAZARENUS REX JUDÆORUM. Hunc ergo titulum multi Judæorum legerunt: quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum Hebraicè, Græcè, & Latinè, dicebant ergo Pilato Pontifices Judæorum: noli scribere Rex Judæorum: sed quia ipse dixit: Rex sum Judæorum. Respondit Pilatus; quod scripsi, scripsi. Milites ergo cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus (& fecerunt quatuor partes: unicuique militi partem) & tunicam. Erat autem tunica inconsutilis, desuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem, non scindamus eam, sed sor-

ſorſitamur de illa cujus ſit. Ut ſcriptura impleretur, dicens, partiti ſunt veſtimenta mea ſibi; & in veſtem meam miſerunt ſortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jeſu mater ejus, & ſoror matris ejus Maria Cleophæ, & Maria Magdalene. Cùm vidiſſet ergo Jeſus matrem, & diſcipulum ſtantem, quem diligebat, dicit matri ſuæ: Mulier, ecce filius tuus. Deinde dicit diſcipulo, ecce mater tua. Et ex illa hora accepit eam diſcipulus in ſuam. Poſtea ſciens Jeſus quia omnia jam conſummata ſunt, ut conſummaretur ſcriptura, dixit: ſitio. Vas ergo erat poſitum aceto plenum. Illi autem ſpongiam plenam aceto, hyſſopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Cùm ergo accepiſſet Jeſus acetum, dixit; conſummatum eſt. Et inclinato capite, tradidit ſpiritum. Judæi ergo, (quoniam Paraſceue erat) ut non remanerent in cruce corpora Sabbatho (erat enim magnus Dies ille Sabbathi) rogaverunt Pilatum ut frangerentur eorum crura, & tollerentur. Venerunt ergo milites: & primi quidem fregerunt crura, & alterius, qui crucifixus eſt cum eo. Ad Jeſum autem cum veniſſent, & viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura: ſed unus militum lancea latus ejus aperuit, & continuo exivit ſanguis & aqua. Et qui vidit teſtimonium perhibuit: & verum eſt teſtimonium ejus; Et ille ſcit quia vera dicit: ut & vos credatis. Facta ſunt enim hæc ut ſcriptura impleretur, os non comminuetis ex eo. Et iterum alia ſcriptura dicit, videbunt in quem transfixerunt.

Vigilia Paſchæ.

Collecta.

CONcede Domine, ut quemadmodum in mortem Filii tui benedicti Servatoris noſtri Jeſu Chriſti baptiſamur, ita mortificatis indefinenter pravis noſtris affectibus ſepeliamur cum eo, ſicque per ſepulchrum & portam mortis ad lætam reſurrectionem noſtram perveniamus propter merita ipſius, qui mortuus ac ſepultus eſt, quique reſurrexit pro nobis, Filii tui Jeſu Chriſti Domini noſtri. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Pet. iii. 17.

MElius eſt bene facientes (ſi voluntas Dei velit) pati, quam malè facientes. Quia & Chriſtus ſemel pro peccatis noſtris mortuus eſt, juſtus pro injuſtis: ut nos offerret Deo, mortificatus quidem carne, vivificatus autem ſpiritu. In quo & his, qui in carcere erant, ſpiritibus veniens prædicavit: qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientiam in diebus Noe, cùm fabricaretur arca; in qua pauci, id eſt, octo animæ ſalvæ factæ ſunt per aquam. Quod & vos nunc ſimilis formæ ſalvos facit baptiſma (non carnis depoſitio Sordium ſed conſcientiæ bonæ interrogatio in Deum) per reſurrectionem Jeſu Chriſti; Qui eſt in dextera Dei, deglutiens mortem, ut vitæ æternæ hæredes efficeremur: profectus in Cœlum, ſubjectis ſibi Angelis, & poteſtatibus, & virtutibus,

Evan-

Evangelium. S. Mat. xxvii. 57.

CUm ſero factum eſſet, venit quidam homo dives ab Arimathea, nomine Joſeph, qui & ipſe diſcipulus erat Jeſu. Hic acceſſit ad Pilatum, & petiit corpus Jeſu. Tunc Pilatus juſſit reddi corpus. Et accepto corpore, Joſeph involvit illud in ſindone munda. Et poſuit illud in monumenta ſuo novo, quod exciderat in petra. Et advolvit ſaxum magnum ad oſtium monumenti, & abiit. Erat autem ibi Maria Magdalene, & altera Maria, ſedentes contra ſepulchrum. Altera autem die, quæ eſt poſt Paraſceuen, convenerunt principes Sacerdotum, & Phariſæi ad Pilatum, dicentes; Domine, recordati ſumus, quia ſeductor ille dixit adhuc vivens; poſt tres dies reſurgam. Jube ergo cuſtodiri Sepulchrum uſque in diem tertium: nè fortè veniant diſcipuli ejus & furentur eum, & dicant plebi: ſurrexit à mortuis: & erit noviſſimus error pejor priore. Ait illis Pilatus, habetis cuſtodiam: ite, cuſtodite, ſicut ſcitis. Illi autem abeuntes, munierunt ſepulchrum, ſignantes lapidem, cum cuſtodibus.

DIES PASCHÆ.

℣ *Ad Matutinas, loco Pſalmi,* Venite exultemus, *&c. Cantabuntur, ſeu dicemur hæ Antiphonæ.*

PAſcha noſtrum Chriſtus immolatus eſt pro nobis; itaque epulemur, non in fermento veteri neq; in fermento malitiæ & nequitiæ; ſed in Azymis ſinceritatis & veritatis. 1 *Cor.* v. 7.

CHriſtus reſurgens ex mortuis jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quòd enim mortuus eſt, peccato mortuus eſt ſemel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita & vos exiſtimate, vos mortuos quidem eſſe peccato, viventes autem Deo, in Chriſto Jeſu Domino noſtro. *Rom.* vi. 9.

NUnc Chriſtus reſurrexit à mortuis, primitiæ dormientium. Quoniam quidem per hominem mors, & per hominem reſurrectio mortuorum. Et ſicut in Adam omnes moriuntur: ita in Chriſto omnes vivificabuntur. 1 *Cor.* xv. 20.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Reſponſio.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jeſum Chriſtum unigenitum Filium tuum, vitæ æternæ nobis aditum devicta morte, reſeraſti; ſupplices te rogamus, ut quemadmodum ſpeciali gratia tua nos præveniente in animos noſtros pia deſideria inducis, ſic eadem nobis continuo opitulante ad effectum ea perducamus: per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui vivit & regnat unà tecum & cum Spiritu Sancto, ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola.

Epiſtola. Coloſſ. iii. 1.

IGitur ſi conſurrexiſtis cum Chriſto, quæ ſurſum ſunt quærite, ubi Chriſtus eſt ſedens ad dexteram Dei. Quæ ſurſum ſunt ſapite, non quæ ſuper terram, mortui enim eſtis: & vita veſtra eſt abſcondita cum Chriſto in Deo. Cum Chriſtus apparuerit vita veſtra; tunc & vos apparebitis cum ipſo in gloria. Mortificate ergo membra veſtra, quæ ſunt ſuper terram; fornicationem, immunditiam, libidinem, concupiſcentiam malam, & avaritiam quæ eſt ſimulachrorum ſervitus. Propter quæ venit ira Dei ſuper filios incredulitatis. In quibus & vos ambulaſtis aliquando, cùm viveretis in illis.

Evangelium. S. Joan. xx. 1.

UNa Sabbathi, Maria Magdalene venit manè, cum adhuc tenebræ eſſent, ad monumentum: & vidit lapidem ſublatum à monumento. Cucurrit ergo, & venit ad Simonem Petrum, & ad alium diſcipulum, quem amabat Jeſus, & dixit illis: Tulerunt Dominum de monumento, & neſcimus ubi poſuerunt eum. Exiit autem Petrus & ille alius diſcipulus, & venerunt ad monumentum. Currebant autem duo ſimul, & ille alius diſcipulus præcucurrit citiùs Petro, & venit primus ad monumentum. Et cùm ſe inclinaſſet, vidit poſita linteamina, non tamen introivit. Venit ergo Simon Petrus ſequens eum, & introivit in monumentum: & vidit linteamina poſita, & ſudarium quod fuerat ſuper caput ejus, non cum linteaminibus poſitum, ſed ſeparatim involutum in unum locum. Tunc ergo introivit & ille diſcipulus qui venerat primus ad monumentum: & vidit, & credidit, nondum enim ſciebant ſcripturam, quia oportuit eum à mortuis reſurgere. Abierunt ergo iterum diſcipuli ad ſemetipſos.

Feria ſecunda poſt Paſcha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jeſum Chriſtum Filium tuum vitæ æternæ nobis aditum devicta morte reſeràſti, ſupplices te rogamus ut quemadmodum ſpeciali gratia tua nos præveniente, in animos noſtros pia deſideria inducis, ſic eadem continuo nobis opitulante ad effectum ea perducamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui vivit ac regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto, ſemper unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. x. 34.

APeriens Petrus os ſuum, dixit: in veritate comperi, quia non eſt perſonarum acceptor Deus: ſed in omni gente, qui timet eum, & operatur juſtitiam, acceptus eſt illi. Verbum miſit Deus filiis Iſrael, annuncians pacem per Jeſum Chriſtum: (hic eſt omnium Dominus) vos ſcitis quod factum eſt verbum per univerſam Judæam: incipiens enim à Gali-

Galilæa, poſt baptiſmum quod prædicavit Joannes : Jeſum à Nazareth, quomodo unxit eum Deus Spiritu ſancto, & virtute, qui pertranſiit benefaciendo & ſanando omnes oppreſſos à Diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos teſtes ſumus omnium, quæ fecit in Regione Judæorum, & Jeruſalem, quem occiderunt ſuſpendentes in ligno. Hunc Deus ſuſcitavit tertia die, & dedit eum manifeſtum fieri, non omni populo, ſed teſtibus præordinatis à Deo; nobis qui manducavimus & bibimus cum illo poſtquam reſurrexit à mortuis. Et præcepit nobis prædicare populo, & teſtificari, quia ipſe eſt qui conſtitutus eſt à Deo Judex vivorum & mortuorum. Huic omnes Prophetæ teſtimonium perhibent, remiſſionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum.

Evangelium. S. Luc. xxiv. 13.

ECce duo ex diſcipulis ejus ibant ipſa die in caſtellum, quod erat in ſpatio ſtadiorum ſexaginta ab Jeruſalem, nomine Emmaus. Et ipſi loquebantur ad invicem de his omnibus quæ acciderant. Et factum eſt, dum fabularentur, & ſæcum quærerent; & ipſe Jeſus appropinquans ibat cum illis: oculi autem eorum tenebantur ne eum agnoſcerent. Et ait ad illos, qui ſunt hi ſermones, quos confertis ad invicem ambulantes, & eſtis triſtes? Et reſpondens unus cui nomen Cleophas, dixit ei : Tu ſolus peregrinus es in Jeruſalem, & non cognoviſti quæ facta ſunt in illa, his diebus? Quibus ille dixit. Quæ? Et dixerunt; de Jeſu Nazareno, qui fuit vir Propheta, potens in opere & ſermone, coram Deo, & omni populo : Et quomodo eum tradiderunt ſummi ſacerdotes, & principes noſtri in damnationem mortis & crucifixerunt eum. Nos autem ſperabamus, quia ipſe eſſet redempturus Iſrael : & nunc ſuper hæc omnia, tertia dies eſt hodie quod hæc facta ſunt. Sed & mulieres quædam ex noſtris terruerunt nos, quæ ante lucem fuerunt ad monumentum, &, non invento corpore ejus venerunt, dicentes ſe etiam viſionem Angelorum vidiſſe, qui dicunt eum vivere, & abierunt quidam ex noſtris ad monumentum : & ita invenerunt, ſicut mulieres dixerunt, ipſum vero non invenerunt. Et ipſe dixit ad eos, O ſtulti & tardi corde ad credendum, in omnibus quæ locuti ſunt prophetæ : nonne hæc oportuit pati Chriſtum, & ita intrare in gloriam ſuam? Et incipiens à Moyſe, & omnibus Prophetis, interpretabatur illis in omnibus ſcripturis, quæ de ipſo erant. Et appropinquaverunt caſtello quo ibant, & ipſe ſe finxit longiùs ire. Et coegerunt illum, dicentes : Mane nobiſcum, quoniam adveſperaſcit, & inclinata jam eſt dies. Et intravit cum illis. Et factum eſt dum recumberet cum eis, accepit panem, & benedixit, & fregit, & porrigebat illis. Et apperti ſunt oculi eorum, & cognoverunt eum : & ipſe evanuit ex oculis eorum. Et dixerunt ad invicem : nonne cor noſtrum ardens erat in nobis, dum loqueretur in via, & aperiret nobis ſcripturas? Et

ſur-

ſurgentes eadem horâ regreſſi ſunt in Jeruſalem : & invenerunt congregatos undecim, & eos qui cum illis erant, dicentes : Quod ſurrexit Dominus verè, & apparuit Simoni. Et ipſi narrabant quæ geſta erant in via, & quomodo cognoverunt eum in fractione panis.

Feria tertia poſt Paſcha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jeſum Chriſtum unigenitum Filium tuum vitæ æternæ nobis aditum devicta morte, reſeraſti, ſupplices te rogamus ut quemadmodum ſpeciali gratia tua nos præveniente in animos noſtros pia deſideria inducis, ſic eadem continuò nobis opitulante ad effectum ea perducamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui vivit ac regnat una tecum & cum Spiritu Sancto, ſemper unus Deus in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Prò Epiſtola. Act. xiii. 26.

VIri fratres, filii generis Abraham, & qui in vobis timent Deum, vobis verbum ſalutis hujus miſſum eſt. Qui enim habitabant Jeruſalem, & principes ejus hunc ignorantes, & voces Prophetarum quæ per omne Sabbathum leguntur, judicantes impleverunt : Et nullam cauſam mortis inventes in eo, petierunt à Pilato, ut interficerent eum. Cumque conſummaſſent omnia, quæ de eo ſcripta erant, deponentes eum de ligno, poſuerunt eum in monumento. Deus verò ſuſcitavit eum à mortuis tertia die : qui viſus eſt per dies multos his, qui ſimul aſcenderant cum eo de Galilæa in Jeruſalem, qui uſque nunc ſunt teſtes ejus ad plebem. Et nos vobis annunciamus eam quæ ad patres noſtros repromiſſio facta eſt : quoniam hanc Deus adimplevit filiis noſtris, reſuſcitans Jeſum, ſicut & in Pſalmo ſecundo ſcriptum eſt : Filius meus es tu, ego hodie genui te. Quod autem ſuſcitavit eum à mortuis, amplius jam non reverſurum in corruptionem, ita dixit : quia dabo vobis ſancta David fidelia. Ideoque & alias dicit non dabis ſanctum tuum videre corruptionem. David enim in ſua generatione cùm adminiſtraſſet voluntati Dei dormivit, & appoſitus eſt ad patres ſuos, & vidit corruptionem. Quem verò Deus ſuſcitavit à mortuis, non vidit corruptionem. Notum igitur ſit vobis viri fratres, quia per hunc vobis remiſſio peccatorum annunciatur, & ab omnibus quibus non potuiſtis in lege Moyſi juſtificari. In hoc omnis qui credit juſtificatur. Videte ergo ne ſuperveniat vobis quod dictum eſt in Prophetis, videte contemptores, & admiramini, & diſperdimini : quia opus operor ego in diebus veſtris, opus quod non credetis, ſi quis enarraverit vobis.

Evangelium. S. Luc. xxiv. 36.

STetit Jeſus in medio eorum, & dicit eis : Pax vobis ; ego ſum, nolite timere. Conturbati verò, & conterriti, exiſtimabant ſe ſpiritum videre, & dixit eis : quid turbati eſtis,

estis, & cogitationes ascendunt in corda vestra? Videte manus meas & pedes, quia ego sum ipse, palpate & videte: Quia spiritus carnem & ossa non habet, sicut me videtis habere. Et cùm hæc dixisset, ostendit eis manus & pedes. Adhuc autem illis non credentibus & mirantibus præ gaudio, dixit: habetis hic aliquid, quod manducetur? At illi obtulerunt ei partem piscis assi, & favum mellis. Et cùm manducasset coram eis, sumens reliquias dedit eis. Et dixit ad eos: hæc sunt verba quæ locutus sum ad vos, cùm adhuc essem vobiscum, quoniam necesse est impleri omnia, quæ scripta sunt in lege Moysi, & Prophetis, & Psalmis de me, Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas; & dixit eis, quoniam sic scriptum est, & sic oportebat Christum pati, & resurgere à mortuis tertia die; & prædicari in nomine ejus pœnitentiam & remissionem peccatorum in omnes gentes, incipientibus ab Jerosolyma, Vos autem testes estis horum.

Dominica prima post Pascha.

Collecta.

OMnipotens Pater, qui Filium tuum unigenitum dedisti ut pro peccatis nostris moreretur, & propter justificationem nostram resurgeret, concede ut abjecto malitiæ & nequitiæ fermento, in puritate vitæ & veritate semper tibi serviamus, per merita ejusdem Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

Epistola. 1 S. Joan. v. 4.

OMne quod natum est ex Deo, vincit mundum, & hæc est victoria quæ vincit mundum, fides nostra. Quis est, qui vincit mundum, nisi qui credit quoniam Jesus est Filius Dei? Hic est, qui venit per aquam, & sanguinem, Jesus Christus: non in aqua solum: sed in aqua & sanguine. Et spiritus est, qui testificatur: quoniam Christus est veritas: quoniam tres sunt, qui testimonium dant in Cœlo: Pater, Verbum & Spiritus Sanctus, & hi tres, unum sunt. Et tres sunt, qui testimonium dant in terra, Spiritus, & aqua, & sanguis: & hi tres unum sunt. Si testimonium hominum accipimus: testimonium Dei majus est, quoniam hoc est testimonium Dei quod majus est, quoniam testificatus est de Filio suo. Qui credit in Filium Dei, habet testimonium Dei in se. Qui non credit filio, mendacem facit eum, quia non credit in testimonium quod testificatus est Deus de Filio suo. Et hoc testimonium, quoniam vitam æternam dedit nobis Deus; & hæc vita, in Filio ejus est: qui habet Filium Dei: habet vitam: qui non habet Filium Dei, vitam non habet.

Evangelium. S. Joan. xx. 19.

CUm sero esset die illo, una Sabbathorum, & fores essent clausæ, ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum; venit Jesus, & stetit in medio, & dixit eis:

pax

pax vobis. Et cùm hoc dixiſſet, oſtendit eis manus & latus. Gaviſi ſunt ergo diſcipuli viſo domino : dixit ergo eis iterum , pax vobis: ſicut miſit mé Pater, & ego mitto vos, & hoc cùm dixiſſet, inſufflavit, & dixit eis: accipite Spiritum Sanctum : quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt.

Dominica ſecunda poſt Paſcha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui filium tuum unigenitum dediſti ut eſſet nobis & ſacrificium pro peccato, & exemplum piæ vitæ, da ut gratiſſimis mentibus illud ipſius inæſtimabile in nos collatum beneficium accipiamus, vitæque illius ſanctiſſimæ beata veſtigia indeſinenter ſequi ſtudeamus, per eundem Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Pet. ii. 19.

HÆc eſt gratia, ſi propter Dei conſcientiam ſuſtinet quis triſtitias , patiens injuſte. Quæ enim eſt gratia, ſi peccantes , & colaphizati ſuffertis ? Sed ſi benefacientes patienter ſuſtinetis, hæc eſt gratia apud Deum. In hoc enim vocati eſtis : quia & Chriſtus paſſus eſt pro nobis, vobis relinquens exemplum, ut ſequamini veſtigia ejus, Qui peccatum non fecit, nec inventus eſt dole in ore ejus. Qui cùm maledíceretur , non maledicebat: cùm pateretur, non comminabatur : tradebat autem judicanti ſe injuſté, qui peccata noſtra ipſe pertulit in corpore ſuo ſuper lignum : ut peccatis mortui, juſtitiæ vivamus ; cujus livore ſanati eſtis. Eratis enim ſicut oves errantes: ſed converſi eſtis nunc ad Paſtorem & Epiſcopum animarum veſtrarum.

Evangelium. S. Joan. x. 11.

DIxit Jeſus, Ego ſum Paſtor bonus ; bonus Paſtor animam ſuam dat pro ovibus ſuis. Mercenarius autem & qui non eſt Paſtor cujus non ſunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit : & lupus rapit, & diſpergit oves. Mercenarius autem fugit quia mercenarius eſt ; & non pertinet ad eum de ovibus. Ego ſum bonus Paſtor ; & cognoſco oves meas, & cognoſcunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego agnoſco Patrem : & animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non ſunt ex hoc ovili : & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile & unus Paſtor.

Dominica tertia poſt Paſcha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui in errore verſantibus veritatis tuæ lumen oſtendis, ut in juſtitiæ viam redeant, concede omnibus qui in Chriſtianæ Religionis ſocietatem admiſſi ſunt, ut ea omnia repudient, quæ profeſſioni ſuæ adverſantur

vero

verò omnia ipſi quæ ſunt congrua ſectentur, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Pet. ii. 11.

CHariſſimi, obſecro vos tanquam advenas, & peregrinos, abſtinere vos à carnalibus deſideriis, quæ militant adverſus animam, converſationem veſtram inter Gentes habentes bonam: ut in eo, quod detrectant de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos conſiderantes, glorificent Deum in die viſitationis. Subjecti igitur eſtote omni humanæ Creaturæ propter Deum. Sive Regi, quaſi præcellenti, ſive ducibus tanquam ab eo miſſis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum, Quia ſic eſt voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam: Quaſi liberi, & non quaſi velamen habentes malitiæ libertatem, ſed ficut ſervi Dei. Omnes honorate, fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate.

Evangelium. S. Joan. xvi. 16.

DIxit Jeſus diſcipulis ſuis, modicum, & jam non videbitis me; & iterum modicum, & videbitis me; quia vado ad Patrem. Dixerunt ergo ex diſcipulis ejus ad invicem; quid eſt hoc quod dicit nobis, modicum, & non videbitis me? & iterum modicum, & videbitis me, quia vado ad Patrem? Dicebant ergo, quid eſt hoc quod dicit modicum? Neſcimus quid loquitur. Cognovit autem Jeſus, quia volebant eum interrogare: & dixit eis: De hoc quæritis inter vos quia dixi, modicum, & non videbitis me: & iterum modicum, & videbitis me. Amen, Amen, dico vobis quia plorabitis & flebitis vos, mundus autem gaudebit: vos autem contriſtabimini, ſed triſtitia veſtra vertetur in gaudium. Mulier cùm parit, triſtitiam habet, quia venit hora ejus; cùm autem pepererit puerum, jam non meminit preſſuræ, propter gaudium, quia natus eſt homo in mundum. Et vos igitur nunc quidem triſtitiam habetis, iterum autem videbo vos, & gaudebit cor veſtrum: & gaudium veſtrum nemo tollet à vobis.

Dominica quarta poſt Paſcha.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui ſolus potes regere immorigeras hominum peccatorum voluntates & affectus, da populo tuo amare quod præcipis, idque optare quod promittis, ut inter varias multipliceſque, mundi mutationes, corda noſtra ibi tutò fixa ſint, ubi gaudia vera repoſita ſunt, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. S. Jacob. i. 17.

OMne datum optimum, & omne donum perfectum, de ſurſum eſt, deſcendens à Patre luminum, apud quem non eſt tranſmutatio, nec viciſſitudinis obumbratio. Voluntariè enim genuit nos verbo veri-

ritatis, ut ſimus initium aliquod creaturæ ejus. Scitis fratres mei dilectiſſimi. Sit autem omnis homo velox ad audiendum, tardus autem ad loquendum, & tardus ad iram. Ira enim viri, juſtitiam Dei non operatur: Propter quod abjicientes omnem immunditiam & abundantiam malitiæ, in manſuetudine ſuſcipite inſitum verbum, quod poteſt ſalvare animas veſtras.

Evangelium. S. Joan. xvi. 5.

DIxit Jeſus diſcipulis ſuis, nunc vado ad eum, qui miſit me, & nemo ex vobis interrogat me, quo vadis? ſed quia hæc locutus ſum vobis, triſtitia implevit cor veſtrum. Sed ego veritatem dico vobis, expedit vobis ut ego vadam. Si enim ego non abiero, Paracletus non veniet ad vos: ſi autem abiero, mittam eum ad vos. Et cum venerit ille arguet mundum de peccato, & de juſtitia, & de judicio. De peccato quidem, quia non crediderunt in me. De juſtitia verò; quia ad Patrem vado, & jam non videbitis me. De judicio autem; quia princeps hujus mundi jam judicatus eſt. Adhuc habeo multa vobis dicere: ſed non poteſtis portare modo; cùm autem venerit ille ſpiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem, non enim loquetur à ſemetipſo: ſed quæcunque audiet loquetur, & quæ ventura ſunt annunciabit vobis. Ille me glorificabit quia de meo accipiet & annunciabit vobis. Omnia quæcunque habet Pater, mea ſunt, propterea dixi, quia de meo accipiet, & annunciabit vobis.

Dominica Quinta poſt Paſcha.

Collecta.

DOmine, à quo bona cuncta procedunt, largire nobis ſupplicibus famulis tuis, ut quæ vera ſunt, ea, afflante ſancto tuo ſpiritu, cogitemus, & te clementer regente, eadem præſtemus, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

Epiſtola. S. Jacob. i. 22.

EStote factores verbi, & non auditores tantum; fallentes voſmetipſos. Quia ſi quis auditor eſt verbi, & non factor, hic comparabitur viro conſideranti vultum nativitatis ſuæ in ſpeculo. Conſideravit enim ſe, & abiit, & ſtatim oblitus eſt qualis fuerit. Qui autem perſpexerit in legem perfectam libertatis, & permanſerit in ea, non auditor obliviosus factus, ſed factor operis: hic beatus in facto ſuo erit. Si quis autem putat ſe religioſum eſſe, non refrænans linguam ſuam, ſed ſeducens cor ſuum: hujus vana eſt religio. Religio munda & immaculata apud Deum & Patrem, hæc eſt: viſitare pupillos & viduas in tribulatione eorum: & immaculatum ſe cuſtodire ab hoc ſæculo.

Evangelium. S. Joan. xvi. 23.

AMen, amen, dico vobis: ſi quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.

Uſque modo non petiſtis quicquam in nomine meo; petite, & accipietis; ut gaudium veſtrum ſit plenum. Hæc in proverbiis locutus ſum vobis: venit hora cùm jam non in proverbiis loquar vobis, ſed palam de Patre annunciabo vobis in illo die, in nomine meo petetis, & non dico vobis quia ego rogabo Patrem de vobis. Ipſe enim Pater amat vos, quia vos me amaſtis, & credidiſtis quia ego à Deo exivi. Exivi à Patre, & veni in mundum, iterum relinquo mundum, & vado ad Patrem. Dicunt ei diſcipuli ejus, Ecce nunc palam loqueris, & proverbium nullum dicis. Nunc ſcimus quia ſcis omnia, & non opus eſt tibi ut quis te interroget, in hoc credimus quia à Deo exiſti. Reſpondit eis Jeſus, modo creditis? Ecce venit hora, & jam venit, ut diſpergamini unuſquiſque in propria, & me ſolum relinquatis: & tamen non ſum ſolus, quia Pater mecum eſt. Hæc locutus ſum vobis, ut in me pacem habeatis. In mundo preſſuram habebiris, ſed confidite, ego vici mundum.

Dies Aſcenſionis Domini.

Collecta.

COncede, quæſumus omnipotens Deus, ut qui Jeſum Chriſtum Filium tuum unigenitum in cœlos aſcendiſſe credimus, ipſi quoque corde ac mente illuc aſcendamus, & cum eo perpetuò habitemus, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Pro Epiſtola, Act. i. 1.

PRimum ſermonem feci de omnibus ô Theophile, quæ cœpit Jeſus facere & docere, uſq; in diem qua præcipiens Apoſtolis per Spiritum Sanctum, quos elegit, aſſumptus eſt: quibus & præbuit ſeipſum vivum poſt paſſionem ſuam in multis argumentis per dies quadraginta apparens eis, & loquens de Regno Dei. Et conveſcens, præcipit eis, ab Jeroſolymis ne diſcederent, ſed expectarent promiſſionem patris, quam audiſtis (inquit) per os meum, quia Joannes quidem baptizavit aquâ, vos autem baptizabimini Spiritu Sancto non poſt multos hos dies. Igitur qui convenerant, interrogabant eum, dicentes; Domine, ſi in tempore hoc reſtitues Regnum Iſrael? Dixit autem eis: Non eſt veſtrum noſſe tempora, vel momenta quæ Pater poſuit in ſua poteſtate: ſed accipietis virtutem ſupervenientis Spiritus Sancti in vos, & eritis mihi teſtes in Jeruſalem, & in omni Judæa, & Samaria, & uſque ad ultimum terræ. Et cùm hæc dixiſſet, videntibus illis elevatus eſt; & nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum. Cumque intuerentur in cœlum euntem illum, ecce duo viri aſtiterunt juxta illos in veſtibus albis, qui & dixerunt, viri Galilæi, quid ſtatis aſpicientes, in cœlum? Hic Jeſus, qui aſſumptus eſt à vobis in cœlum, ſic veniet quemadmodum vidiſtis eum euntem in cœlum.

Evan-

Evangelium. S. Marc. xvi. 14.

NOviſſime recumbentibus illis undecim apparuit; & exprobravit incredulitatem eorum & duritiam cordis; quia iis qui viderant eum reſurrexiſſe, non crediderunt. Et dixit eis; Euntes in mundum univerſum, prædicare Evangelium omni creaturæ. Qui crediderit, & baptizatus fuerit ſalvus erit, qui verò non crediderit; condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo Dæmonia ejicient: linguis loquentur novis. Serpentes tollent; Et ſi mortiferum quid biberint, non eis nocebit: ſuper ægros manus imponent: & bene habebunt. Et Dominus quidem Jeſus, poſtquam locutus eſt eis, aſſumptus eſt in cœlum, & ſedit à dextris Dei. Illi autem profecti prædicaverant ubique; Domino cooperante, & ſermonem confirmante, ſequentibus ſignis.

Dominica poſt Aſcenſionem.

Collecta.

DEUS Rex gloriæ, qui Jeſum Chriſtum Filium tuum unigenitum cum ingenti triumpho in Regnum tuum cœleſte exaltaſti, nos omni conſolatione deſtitutos quæſumus ne relinque, ſed Sanctum tuum Spiritum mitte nobis, qui nos conſoletur, quique nos evehat ad eandem gloriam ad quam prior aſcendit Servator noſter Chriſtus, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto, unus Deus in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Pet. iv. 7.

OMnium finis appropinquavit. Eſtote itaque prudentes; & vigilate in orationibus. Ante omnia autem, mutuam in vobiſmetipſis charitatem continuam habentes, quia charitas operit multitudinem peccatorum: hoſpitales invicem ſine murmuratione, unuſquiſque ſicut accepit gratiam, in alterutrum illam adminiſtrantes: ſicut boni diſpenſatores multiformis gratiæ Dei. Si quis loquitur quaſi Sermones Dei: ſiquis miniſtrat tanquam ex virtute, quam adminiſtrat Deus, ut in omnibus honorificetur Deus per Jeſum Chriſtum cui eſt gloria, & imperium in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Joan. xv. 26.

CUM venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, ſpiritum veritatis, qui à Patre procedit: ille teſtimonium perhibebit de me: & vos teſtimonium perhibebitis, quia ab initio mecum eſtis. Hæc locutus ſum vobis, ut non ſcandalizemini. Abſque Synagogis facient vos; ſed venit hora, ut omnis qui interficit vos arbitratur obſequium ſe præſtare Deo, & hæc facient vobis, quia non noverunt Patrem neque me. Sed hæc locutus ſum vobis: ut cùm venerit hora, eorum reminiſcamini, quia ego dixi vobis.

Dies Pentecoſtes.

Collecta.

DEus qui quaſi hoc tempore fidelis populi tui corda docuiſti, ſancti Spiritus tui lumine in nos immiſſo, da nobis per eundem ſpiritum in omnibus recta ſapere, & in ejus ſancta conſolatione ſemper lætari, per merita Jeſu Chriſti Servatoris noſtri qui vivit & regnat tecum in unitate ejuſdem ſpiritus, unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Iro Epiſtola. Act. ii. 1.

CUM complerentur dies Pentecoſtes, erant omnes pariter in eodem loco: & factus eſt repentè de cœlo ſonus: tanquam advenientis ſpiritus vehementis, & replevit totam domum ubi erant ſedentes. Et apparuerunt illis diſpertitæ linguæ tanquam ignis, ſeditque ſupra ſingulos eorum: Et repleti ſunt omnes Spiritu Sancto, & cœperunt loqui variis linguis, prout ſpiritus dabat eloqui illis. Erant autem in Jeruſalem habitantes, Judæi, viri religioſi ex omni natione quæ ſub cœlo eſt. Facta autem hac voce, convenit multitudo, & mente confuſa eſt, quoniam audiebat unuſquiſque lingua ſua illos loquentes. Stupebant autem omnes & mirabantur, dicentes: Nonne, ecce, omnes iſti, qui loquuntur Galilæi ſunt? Et quomodo nos audimus unuſquiſque linguam noſtram, in qua nati ſumus? Parthi, & Medi, & Elamitæ, & qui habitant Meſopotamiam, & Judæam & Cappadociam, pontum & Aſiam, Phrygiam & Pamphyliam, Ægyptum & partes Libyæ, quæ eſt circa Cyrenem & advenæ Romani. Judæi quoque, & Proſelyti, Cretes, & Arabes: audimus eos loquentes linguis noſtris magnalia Dei.

Evangelium. S. Joh. xiv. 15.

JEſus dixit diſcipulis ſuis, ſi diligitis me mandata mea ſervate. Et ego rogabo Patrem & alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiſcum in æternum, ſpiritum veritatis quem mundus non poteſt accipere: quia non videt eum, nec ſcit eum. Vos autem cognoſcetis eum; quia apud vos manebit, & in vobis erit. Non relinquam vos orphanos: veniam ad vos, adhuc modicum, & mundus me jam non videt. Vos autem videtis me; quia ego vivo, & vos vivetis. In illo die vos cognoſcetis, quia ego ſum in Patre meo, & vos in me, & ego in vobis. Qui habet mandata mea, & ſervat ea: ille eſt qui diligit me. Qui autem diligit me, diligetur à Patre meo: & ego diligam eum, & manifeſtabo ei meipſum. Dicit ei Judas, non ille Iſcariotes, Domine quid factum eſt, quia manifeſtaturus es nobis teipſum, & non mundo? Reſpondit Jeſus, & dixit ei, ſi quis diligit me, ſermonem meum ſervabit, & Pater meus diliget eum. Et ad eum veniemus, & manſionem apud eum faciemus: Qui non diligit me; ſermones meos non ſervat. Et ſermonem quem audiſtis, non eſt meus,

ſed

ſed ejus qui miſit me, Patris. Hæc locutus ſum vobis, apud vos manens. Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & ſuggeret vobis omnia quæcunque dixero vobis. Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis, non quomodo mundus dat, ego do vobis. Non turbetur cor veſtrum, neque formidet. Audiſtis quia ego dixi vobis, vado, & venio ad vos. Si diligeretis me, gauderetis utique quia vado ad Patrem; quia Pater major eſt me. Et nunc dixi vobis priuſquam fiat; ut cum factum fuerit credatis. Jam non multa loquar vobiſcum. Venit enim princeps mundi hujus, & in me non habet quicquam. Sed ut cognoſcat mundus quia diligo Patrem, & ſicut mandatum dedit mihi Pater, ſic facio.

Feria ſecunda poſt Pentecoſten.

Collecta.

DEus qui quaſi hoc tempore fidelis populi tui corda docuiſti, ſancti Spiritus tui lumine in eos immiſſo, da nobis per eundem ſpiritum, in omnibus recta ſapere, & in ejus ſancta conſolatione ſemper lætari, per merita Jeſu Chriſti Servatoris noſtri, qui vivit & regnat tecum, in unitate ejuſdem Spiritus, unus Deus in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. x. 34.

APeriens Petrus os ſuum, dixit; in veritate comperi quia non eſt perſonarum acceptor Deus: ſed in omni gente, qui timet eum, & operatur juſtitiam, acceptus eſt illi. Verbum miſit Deus Filiis Iſrael annuncians pacem per Jeſum Chriſtum (hic eſt omnium Dominus) vos ſcitis quod factum eſt verbum per univerſam Judæam, incipiens enim à Galilæa, poſt Baptiſmum, quod prædicavit Joannes. Jeſum à Nazareth quomodo unxit eum Deus Spiritu ſancto & virtute, qui pertranſiit benefaciendo & ſanando omnes oppreſſos à Diabolo, quoniam Deus erat cum illo. Et nos ſumus teſtes omnium quæ fecit in regione Judæorum & Jeruſalem, quem occiderunt ſuſpendentes in ligno. Hunc Deus ſuſcitavit tertia die; & dedit eum manifeſtum fierî non omni populo, ſed teſtibus præordinatis à Deo, nobis qui manducavimus & bibimus cum illo, poſtquam reſurrexit à mortuis. Et præcepit nobis prædicare, & teſtificari quia ipſe eſt qui conſtitutus eſt à Deo judex vivorum & mortuorum. Huic omnes Prophetæ teſtimonium perhibent remiſſionem peccatorum accipere per nomen ejus omnes qui credunt in eum: Adhuc loquente Petro verba hæc, cecidit Spiritus ſanctus ſuper omnes, qui audiebant verbum, & obſtupuerunt ex circumciſione fideles, qui venerant cum Petro; quia & in nationes gratia Spiritus ſancti effuſa eſt: audiebant enim illos

loquentes linguis, & magnificantes Deum. Tunc reſpondit Petrus, nunquid aquam quis prohibere poteſt, ut non baptizentur hi, qui Spiritum Sanctum acceperunt, ſicut & nos? Et juſſit eos baptizari in nomine Domini Jeſu Chriſti. Tunc rogaverunt eum ut maneret apud eos aliquot diebus.

Evangelium. S. Joan. iii. 16.

SIC Deus dilexit mundum, ut Filium ſuum unigenitum daret: ut omnis qui credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam æternam. Non enim miſit Deus Filium ſuum in mundum, ut judicet mundum, ſed ut ſalvetur mundus per ipſum. Qui credit in eum non judicatur: qui autem non credit jam judicatus eſt, quia non credidit in nomine unigeniti Filii Dei. Hoc eſt autem judicium; quia lux venit in mundum, & dilexerunt homines magis tenebras, quàm lucem; erant enim eorum mala opera: omnis enim qui malè agit, odit lucem & non venit ad lucem, ut non arguantur opera ejus. Qui autem facit veritatem, venit ad lucem, ut manifeſtentur opera ejus, quia in Deo ſunt facta.

Feria tertia poſt Pentecoſten.

Collecta.

DEUS, qui quaſi hoc tempore fidelis populi tui corda docuiſti, Sancti Spiritus tui lumine in eos immiſſo, da nobis per eundem Spiritum in omnibus recta ſapere, & in ejus ſancta conſolatione ſemper lætari, per merita Jeſu Chriſti Servatoris noſtri, qui vivit & regnat tecum; in unitate ejuſdem Spiritus, unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. viii. 14.

CUM audiſſent Apoſtoli, qui erant in Jeroſolymis, quod recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum & Joannem. Qui cum veniſſent, oraverunt pro ipſis, ut acciperent Spiritum Sanctum: Nondum enim in quemquam eorum venerat, ſed baptizati tantum erant in nomine Domini Jeſu. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.

Evangelium. S. Joan. x. 1.

AMen, amen, dico vobis: qui non intrat per oſtium in ovile ovium, ſed aſcendit aliunde; ille fur eſt & latro. Qui autem intrat per oſtium, paſtor eſt ovium. Huic oſtiarius aperit, & oves vocem ejus audiunt: & proprias oves vocat nominatim & educit eas. Et cùm proprias oves emiſerit, ante eas vadit: & oves illum ſequuntur, quia ſciunt vocem ejus. Alienum autem non ſequuntur, ſed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Jeſus. Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Jeſus, Amen, amen, dico vobis, quia ego ſum oſtium ovium. Omnes quotquot venerunt, fures ſunt & latrones: ſed non audierunt eos oves. Ego ſum oſtium, per me ſi quis introierit, ſalvabi-

tur:

tur: & ingredietur, & egredietur, & paſcua inveniet. Fur non venit, niſi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, abundantius habeant.

Dominica Trinitatis.

Collecta.

OMnipotens & æterne Deus, qui nobis famulis tuis gratiam largitus es ad cognoſcendam in confeſſione, veræ fidei, æternæ Trinitatis gloriam, & ad adorandam, in potentia divina Majeſtatis unitatem; quæſumus ut in ejuſdem fidei firmitate tuo beneficio permanentes, ab omnibus adverſis nos immunes ſemper præſtare velis, qui vivis & regnas unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Apocal. iv. 1.

POſt hæc vidi; & ecce oſtium apertum in cœlo; & vox prima quam audivi tanquam tubæ loquentis mecum, dicens, aſcende huc, & oſtendam tibi quæ oportet fieri poſt hæc, & ſtatim fui in ſpiritu: & ecce ſedes erat poſita in cœlo, & ſupra ſedem ſedens. Et qui ſedebat, ſimilis erat aſpectui lapidis iaſpidis & ſardii: Et iris erat in circuitu ſedis, ſimilis viſioni ſmaragdinæ. Et in circuitu ſedis, ſedilia viginti quatuor: & ſuper thronos viginti quatuor ſeniores ſedentes, circum-amicti veſtimentis albis, & in capitibus eorum coronæ aureæ. Et de throno procedebant fulgura, & voces, & tonitrua: & ſeptem lampades ardentes ante thronum, quæ ſunt ſeptem ſpiritus Dei. Et in conſpectu ſedis, tanquam mare vitreum ſimile cryſtallo, & in medio ſedis, & in circuitu ſedis quatuor animalia plena oculis ante & retro. Et animal primum, ſimile leoni: & ſecundum animal ſimile vitulo; & tertium animal, habens faciem quaſi hominis: & quartum animal, ſimile aquilæ volanti. Et quatuor animalia, ſingula eorum habebant alas ſenas: & in circuitu & intus plena ſunt oculis, & requiem non habebant die ac nocte dicentia; ſanctus, ſanctus, ſanctus, Dominus Deus omnipotens, qui erat, qui eſt, & qui venturus eſt. Et cùm darent illa animalia gloriam, & honorem & benedictionem ſedenti ſuper thronum, viventi in ſæcula ſæculorum, procidebant viginti quatuor ſeniores ante ſedentem in throno, & adorabant viventem in ſæcula ſæculorum, & mittebant coronas ſuas ante thronum dicentes: dignus es Domine Deus noſter accipere gloriam, & honorem, & virtutem, quia tu creaſti omnia, & propter voluntatem tuam erant & creata ſunt.

Evangelium. S. Joan. iii. 1.

ERat homo ex Phariſæis, Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hic venit ad Jeſum nocte, & dixit ei; Rabbi, ſcimus quia à Deo veniſti magiſter: nemo enim poteſt hæc ſigna facere quæ tu facis, niſi fuerit Deus cum eo. Reſpondit Jeſus, & dixit ei, Amen, amen, dico tibi niſi quis natus

fuerit denuo, non poteſt videre regnum Dei. Dicit ad eum Nicodemus; quomodo poteſt homo naſci cùm ſit ſenex? Nunquid poteſt in ventrem matris ſuæ iterum introire, & renaſci? Reſpondit Jeſus; Amen, amen, dico tibi, niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. Quod natum eſt ex carne, caro eſt; & quod natum eſt ex ſpiritu, ſpiritus eſt. Non mireris quia dixi tibi, oportet vos denuo naſci. Spiritus ubi vult ſpirat; & vocem ejus audis, ſed neſcis unde veniat aut quo vadat: ſic eſt omnis, qui natus eſt ex ſpiritu. Reſpondit Nicodemus & dixit ei: quomodo poſſunt hæc fieri? Reſpondit Jeſus, & dixit ei, Tu es magiſter in Iſrael, & hæc ignoras? Amen, amen, dico tibi, quia quod ſcimus loquimur, & quod vidimus teſtamur, & teſtimonium noſtrum non accipitis. Si terrena dixi vobis & non creditis: quomodo, ſi dixero vobis cœleſtia, credetis? Et nemo aſcendit in cœlum, niſi qui deſcendit de cœlo, filius hominis, qui eſt in cœlo. Et ſicut Moyſes exaltavit ſerpentem in deſerto; ita exaltari oportet Filium hominis; ut omnis qui credit in ipſum non pereat, ſed habeat vitam æternam.

Dominica prima poſt Trinit.

Collecta.

DEus omnium in te ſperantium fortitudo, precibus noſtris adeſto propitius: & quia ſine te nihil boni præſtare poteſt mortalis infirmitas, gratiæ tuæ auxilium nobis largire, ut in exequendis mandatis tuis, & voluntate, & factis tibi acceptis ſimus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Joan. iv. 7.

CHariſſimi, diligamus nos invicem; quia Charitas ex Deo eſt. Et omnis qui diligit, ex Deo natus eſt, & cognoſcit Deum: qui non diligit non novit Deum, quoniam Deus charitas eſt. In hoc apparuit charitas Dei in nobis, quoniam Filium ſuum unigenitum miſit Deus in mundum, ut vivamus per eum. In hoc eſt charitas; non quaſi nos dilexerimus Deum, ſed quoniam ille prior dilexit nos, & miſit Filium ſuum propitiationem pro peccatis noſtris. Chariſſimi, ſi ſic Deus dilexit eos: & nos debemus alterutrum diligere. Deum nemo vidit unquam. Si diligamus invicem, Deus in nobis manet: Et charitas ejus in nobis perfecta eſt. In hoc cognoſcimus quòd in eo manemus, & ipſe in nobis: quoniam de Spiritu ſancto ſuo dedit nobis. Et nos vidimus & teſtificamur, quoniam Pater miſit Filium ſuum ſalvatorem mundi. Quiſquis confeſſus fuerit quoniam Jeſus eſt Filius Dei, Deus in eo manet, & ipſe in Deo. Et nos cognovimus, & credidimus charitati quam habet Deus in nobis: Deus charitas eſt; & qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo. In hoc perfecta eſt charitas Dei nobiſcum, ut fiduciam habeamus in die judicii: quia ſicut ille eſt & nos ſumus in hoc mundo. Timor

mor non est in charitate; sed perfecta charitas foras mittit timorem, quoniam timor pœnam habet; qui autem timet non est perfectus in charitate. Nos ergo diligamus Deum: quoniam Deus prior dilexit nos. Si quis dixerit, quoniam diligo Deum, & fratrem suum oderit, mendax est. Qui enim non diligit fratrem suum quem videt: Deum quem non videt, quomodo potest diligere? Et hoc mandatum habemus à Deo: ut qui diligit Deum, diligat & fratrem suum.

Evangelium. S. Luc. xvi. 19.

HOmo quidam erat dives, qui induebatur purpurâ, & byssô; & epulabatur quotidie splendide. Et erat quidam mendicus nomine Lazarus, qui jacebat ad januam ejus, ulceribus plenus, cupiens saturari de micis, quæ cadebant de mensa divitis, & nemo illi dabat: sed & canes veniebant, lingebant ulcera ejus. Factum est autem, ut moreretur mendicus, & portaretur ab Angelis in sinum Abrahæ. Mortuus est autem & dives, & sepultus est in inferno. Elevans autem oculos suos cùm esset in tormentis, vidit Abraham à longè, & Lazarum in sinu ejus: Et ipse clamans dixit: Pater Abraham, miserere mei, & mitte Lazarum ut intingat extremum digiti sui in aquam ut refrigeret linguam meam, quia crucior in hac flamma. Et dixit illi Abraham: Fili, recordare quia recepisti bona in vita tua, & Lazarus similiter mala: nunc autem hic consolatur, tu vero cruciaris. Et in his omnibus, inter nos & vos chaos magnum firmatum est: ut hi qui volunt hinc transire ad vos, non possint, neque inde huc transmeare. Et ait, Rogo ergo te, Pater, ut mittas eum in domum patris mei. Habeo enim quinque fratres, ut testetur illis, ne & ipsi veniant in hunc locum tormentorum. Et ait illi Abraham: habent Moysen & Prophetas audiant illos. At ille dixit; Non, Pater Abraham: sed si quis ex mortuis ierit ad eos pœnitentiam agent. Ait autem illi, si Moysen & Prophetas non audiunt, neque si quis ex mortuis resurrexit, credent.

Dominica secunda post Trinit.

Collecta.

DOmine, qui eos semper juvas ac dirigis, quos in solido tui timore & amore instituere dignaris; Custodi nos, quæsumus, onæ providentiæ tuæ clypeo munitos, & sancti tui nominis timorem pariter & amorem fac nos habere perpetuum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Joan. iii. 13.

NOLITE mirari fratres, si odit vos mundus. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit, manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum, homicida est. Et scitis quoniam omnis homicida non habet vitam

æternam in ſemetipſo manentem. In hoc cognovimus charitatem Dei, quoniam ille animam ſuam pro nobis poſuit: & nos debemus pro fratribus animas ponere. Qui habuerit ſubſtantiam hujus mundi, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo charitas Dei manet in eo? Filioli mei, non diligamus verbo, neque lingua, ſed opere & veritate. In hoc cognoſcimus, quoniam ex veritate ſumus: & in conſpectu ejus ſuadebimus corda noſtra. Quoniam ſi reprehenderit nos cor noſtrum: major eſt Deus corde noſtro, & novit omnia. Chariſſimi, ſi cor noſtrum non reprehenderit nos, fiduciam habemus ad Deum. Et quicquid perierimus, accipiemus ab eo: quoniam mandata ejus cuſtodimus, & ea quæ ſunt placita coram eo, facimus. Et hoc eſt mandatum ejus; ut credamus in nomine Filii ejus Jeſu Chriſti: & diligamus alterutrum, ſicut dedit mandatum nobis. Et qui ſervat mandata ejus in illo manet; & ipſe in eo, & in hoc ſcimus quoniam manet in nobis, de ſpiritu quem dedit nobis.

Evangelium. S. Luc. xiv. 16.

HOmo quidam fecit cœnam magnam; & vocavit multos. Et miſit ſervum ſuum hora cœnæ dicere invitatis ut venirent, quia jam parata ſunt omnia. Et cœperunt omnes ſimul excuſare. Primus dixit ei, villam emi: & neceſſe habeo exire, & videre illam. Rogo te habe me excuſatum. Et alter dixit, juga boum emi quinque: & eo probare illa: rogo te habe me excuſatum. Et alius dixit, uxorem duxi; & ideo non poſſum venire. Et reverſus ſervus nunciavit hæc Domino ſuo. Tunc iratus Pater-familias, dixit ſervo ſuo, exi cito in plateas & vicos civitatis: & pauperes, ac debiles & cœcos, & claudos introduc huc. Et ait ſervus: Domine, factum eſt ut imperaſti: & adhuc locus eſt. Et ait Dominus ſervo. Exi in vias & ſepes: & compelle intrare, ut impleatur domus mea. Dico autem vobis, quòd nemo virorum illorum qui vocati ſunt, guſtabit cœnam meam.

Dominica tertia poſt Trinit.

Collecta.

QUæſumus Domine, ut nos clementer exaudias, & ut nobis quibus tibi ſupplicandi ſincerum affectum ingeneraſti, potentis tuæ defenſionis in periculis ac rebus adverſis omnibus auxilium pariter atque conſolationem indulgeas, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum *Amen.*

Epiſtola. 1 S. Pet. v. 5.

ADoleſcentes, ſubditi eſtote ſenioribus. Omnes autem invicem humilitatem inſinuate, quia Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam. Humiliamini igitur ſub potenti manu Dei, ut vos exaltet in tempore viſitationis, omnem ſolicitudinem veſtram projicientes in eum, quoniam

ipſi

ipſi cura eſt de vobis. Sobrii eſtote & vigilate: quia adverſarius veſter Diabolus tanquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret. Cui reſiſtite fortes in fide: ſcientes eandem paſſionem ei, quæ in mundo eſt, veſtræ fraternitati fieri. Deus autem omnis gratiæ, qui vocavit nos in æternam ſuam gloriam in Chriſto Jeſu, modicum paſſos ipſe perficiet, confirmabit, ſolidabitque, ipſi gloria & imperium in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Luc. xv. 1.

ERant autem appropinquantes ei Publicani, & peccatores; ut audirent illum. Et murmurabant Phariſæi, & Scribæ, dicentes, quia hic peccatores recipit & manducat cum illis. Et ait ad illos parabolam iſtam dicens: Quis ex vobis homo qui habet centum oves: & ſi perdiderit unam ex illis, nonne dimittit nonaginta novem in deſerto, & vadit ad illam quæ perierat, donec inveniat eam? Et cum invenerit eam, imponit in humeros ſuos gaudens: & veniens domum convocat amicos, & vicinos, dicens illis: congratulamini mihi, quia inveni ovem meam, quæ perierat. Dico vobis quod ita gaudium erit in cœlo ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta novem juſtis, qui non indigent pœnitentia. Aut quæ mulier habens drachmas decem, ſi perdiderit drachmam unam, nonne accendit lucernam, & everrit domum, & quærit diligenter, donec inveniat eam? Et cum invenerit convocat amicas, & vicinas, dicens, congratulamini mihi, quia inveni drachmam quam perdideram. Ita dico vobis, gaudium erit coram Angelis Dei ſuper uno peccatore pœnitentiam agente.

Dominica quarta poſt Trinit.

Collecta.

PRotector omnium in te ſperantium Deus, ſine quo nihil eſt validum, nihil ſanctum, adauge & multiplica ſuper nos miſericordiam tuam, ut te rectore, te duce, ſic tranſeamus per bona temporalia, ut non amittamus æterna, Hæc concede, ô Pater cœleſtis, propter Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Rom. viii. 18.

EXiſtimo quod non ſunt condignæ paſſiones hujus temporis, ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Nam expectatio creaturæ revelationem Filiorum Dei expectat. Vanitati enim creatura ſubjecta eſt, non volens, ſed propter eum, qui ſubjecit eam in ſpe: Quia & ipſa creatura liberabitur à ſervitute corruptionis in libertatem gloriæ Filiorum Dei. Scimus enim quod omnis creatura ingemiſcit, & parturit uſque adhuc: Non ſolum autem illa, ſed & nos ipſi primitias ſpiritus habentes, & ipſi intra nos gemimus, adoptionem Filiorum Dei expectantes redemptionem corporis noſtri.

Evan-

Evangelium. S. Luc. vi. 36.

ESTOTE ergo misericordes, sicut & Pater vester misericors est. Nolite judicare, & non judicabimini; nolite condemnare, & non condemnabimini; dimittite & dimittemini. Date & dabitur vobis: mensuram bonam, & confertam, & agitatam, & supereffluentem dabunt in sinum vestrum. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis, remetietur vobis. Dicebat autem illis & similitudinem: Nunquid potest cæcus cæcum ducere? Nonne ambo in foveam cadent? Non est discipulus supra magistrum: perfectus autem omnis erit, si sit sicut magister ejus. Quid autem vides festucam in oculo fratris tui: trabem autem quæ in oculo tuo est, non consideras? aut quomodo potes dicere fratri tuo: frater, sine ejiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non videns? Hypocrita, ejice primùm trabem de oculo tuo; & tunc perspicies ut educas festucam de oculo fratris tui.

Dominica quinta post Trinit.

Collecta.

DA nobis, quæsumus, Domine, ut hujus mundi cursus ita pacificè tua à gubernatione dirigatur, ut Ecclesia tua tibi alacriter in piâ quiete famuletur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. Pet. iii. 8.

OMnes unanimes, compatientes, fraternitatis amatores, misericordes, modesti, & humiles: non reddentes malum pro malo: nec maledictum pro maledicto, sed è contrario benedicentes: quia in hoc vocati estis, ut benedictionem hæreditate possideatis. Qui enim vult vitam diligere, & dies videre bonos; Coerceat linguam suam à malo, & labia ejus ne loquantur dolum; declinet à malo, & faciat bonum: inquirat pacem, & sequatur eam: Quia oculi Domini super justos, & aures ejus in preces eorum. Vultus autem Domini super facientes mala: Et quis est qui vobis noceat, si boni æmulatores fueritis? Sed & si quid patimini propter justitiam, beati. Timorem autem eorum ne timueritis, & non conturbemini. Dominum autem Christum sanctificate in cordibus vestris.

Evangelium. S. Luc. v. 1.

FActum est cùm turbæ irruerent in eum ut audirent verbum Dei, & ipse stabat secus stagnum Genesareth. Et vidit duas naves stantes secus stagnum: piscatores autem descenderant, & lavabant retia. Ascendens autem in unam navim quæ erat Simonis, rogavit eum à terra reducere pusillum. Et sedens docebat de navicula turbas. Ut cessavit autem loqui, dixit ad Simonem, duc in altum, & laxate retia vestra in capturam. Et respondens Simon dixit illi, Præceptor, per totam noctem labo-

laborantes nihil cepimus, in verbo autem tuo laxabo rete. Et cùm hoc feciſſent, concluſerunt piſcium multitudinem copioſam, rumpebatur autem rete eorum. Et annuerunt ſociis qui erant in alia navi, ut venirent & adjuvarent eos. Et venerunt & impleverunt ambas naviculas, ita ut pene mergerentur. Quod cùm videret Simon Petrus, procidit ad genua Jeſu, dicens: Exi à me, quia homo peccator ſum, Domine. Stupor enim circumdederat eum & omnes qui cum illo erant in captura piſcium quam ceperant: Similiter autem Jacobum & Joannem filios Zebedæi, qui erant ſocii Simonis. Et ait ad Simonem Jeſus, noli timere: Ex hoc jam homines eris capiens; & ſubductis ad terram navibus, relictis omnibus, ſecuti ſunt eum.

Dominica Sexta poſt Trinit.

Collecta.

DEus, qui diligentibus te bona quæ captum humanum ſuperant præparaſti, tam eximium tui amorem cordibus noſtris infunde ut te ſuper omnia diligentes, promiſſiones tuas, quæ omne deſiderium ſuperant, conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Rom. vi. 3.

AN ignoratis fratres, quia quicunque baptizati ſumus in Chriſto Jeſu, in morte ipſius baptizati ſumus? Conſepulti enim ſumus cum illo per baptiſmum in mortem: ut quomodo Chriſtus ſurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus. Si enim complantati facti ſumus ſimilitudini mortis ejus: ſimul & reſurrectionis erimus. Hoc ſcientes, quia vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt, ut deſtruatur corpus peccati, ut ultra non ſerviamus peccato. Qui enim mortuus eſt, juſtificatus eſt à peccato. Si autem mortui ſumus cum Chriſto: credimus quia etiam ſimul vivemus cum Chriſto: ſcientes quod Chriſtus reſurgens ex mortuis, jam non moritur, mors illi ultra non dominabitur. Quod enim mortuus eſt, peccato mortuus eſt ſemel: quod autem vivit, vivit Deo. Ita & vos exiſtimate, vos mortuos quidem eſſe peccato: viventes autem Deo, in Chriſto Jeſu Domino noſtro.

Evangelium. S. Matth. v. 20.

DIco enim vobis, quia niſi abundaverit juſtitia veſtra pluſquam Scribarum & Phariſæorum, non intrabitis in regnum cœlorum. Audiſtis quia dictum eſt antiquis, non occides, qui autem occiderit, reus erit judicio. Ego autem dico vobis, quia omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit judicio. Qui autem dixerit fratri ſuo, raca, reus erit concilio. Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ ignis. Si ergo offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris quia frater tuus habet aliquid adverſum te; Relinque ibi munus tuum ante altare, vade, & prius reconciliare fratri tuo: & tunc veni-

ens offeres munus tuum. Esto consentiens adversario tuo citò, dum es in via cum eo: ne fortè tradat te adversarius judici, & judex tradat te ministro, & in carcerem mittaris. Amen dico tibi non exies inde donec reddas novissimum quadrantem.

Dominica septima post Trin.

Collecta.

DEus virtutum & omnis fortitudinis, bonorum omnium author & largitor, cordibus nostris amorem nominis tui insere; veræ religionis incrementum in nobis promove, iis quæ bona sunt nos innutri, & innutritos clementissimè custodi, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Rom. vi. 19.

HUmanum dico, propter infirmitatem carnis vestræ, sicut enim exhibuistis membra vestra servire immunditiæ, & iniquitati ad iniquitatem: Ita nunc exhibete membra vestra servire justitiæ, in sanctificatione. Cum enim servi essetis peccati, liberi fuistis justitiæ. Quem ergo fructum habuistis tunc in illis, in quibus nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Nunc vero liberati à peccato, servi autem facti Deo, habetis fructum vestrum in sanctificationem, finem verò vitam æternam. Stipendia enim peccati mors. Gratia autem Dei, vita æterna in Christo Jesu Domino nostro.

Evangelium. S. Marc. viii. 1.

IN diebus illis cum turba multa esset, nec haberent quod manducarent, convocatis discipulis, ait illis Jesus. Misereor super turbam: quia ecce jam triduo sustinent me, nec habent quod manducent. Et si dimisero eos jejunos in domum suam, deficient in via: quidam enim ex eis de longe venerunt. Et responderunt ei discipuli sui, unde illos quis poterit hic saturare panibus in solitudine? Et interrogavit eos, quot panes habetis? Qui dixerunt septem. Et præcepit turbæ discumbere super terram. Et accipiens septem panes, gratias agens fregit: & dabat discipulis suis ut apponerent, & posuerunt turbæ. Et habebant pisciculos paucos: & ipsos benedixit & jussit apponi, & manducaverunt, & saturati sunt; & sustulerunt quod superfuerat de fragmentis septem sportas. Erant autem qui manducaverant, quasi quatuor millia; & dimisit eos.

Dominica Octava post Trinit.

Collecta.

DEus, cujus nunquam deficiens providentia cuncta moderatur tam in cœlo quàm in terra, te supplices rogamus ut noxia omnia à nobis avertas, & omnia profutura nobis largiaris, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola.

Epiſtola. Rom. viii. 12.

FRatres, debitores ſumus: non carni, ut ſecundum carnem vivamus. Si enim ſecundum carnem vixeritis, moriemini. Si autem ſpiritu facta carnis mortificaveritis, vivetis. Quicunque enim ſpiritu Dei aguntur, ii ſunt Filii Dei. Non enim accepiſtis Spiritum ſervitutis iterum in timore: ſed accepiſtis ſpiritum adoptionis Filiorum Dei in quo clamamus Abba, (Pater.) Ipſe enim ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro quod ſumus Filii Dei. Si autem Filii: & hæredes, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti: ſi tamen compatimur, ut & conglorificemur.

Evangelium. S. Matth. vii. 15.

ATtendite à falſis prophetis qui veniunt ad vos in veſtimentis ovium, intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. A fructibus eorum cognoſcetis eos. Nunquid de ſpinis colligunt uvas, aut de tribulis ficus? Sic omnis arbor bona, fructus bonos facit, mala autem arbor malos fructus facit, non poteſt arbor bona malos fructus facere, neque arbor mala bonos fructus facere. Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur, Igitur ex fructibus eorum cognoſcetis eos. Non omnis qui dicit mihi Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum. Sed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis eſt.

Dominica nona poſt Trinit.

Collecta.

LArgire nobis quæſumus, Domine, ſpirituum cujus ope ea ſemper, & cogitare, & agere quæ recta ſunt poſſimus, ut qui ſine te recti quicquam facere non poſſumus per te juxta voluntatem tuam vivere valeamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Cor. x. 1.

NOlo vos ignorare fratres, quoniam Patres noſtri omnes ſub nube fuerunt, & omnes mare tranſierunt. Et omnes in Moyſe baptizati ſunt in nube & in mari; & omnes eandem eſcam ſpiritualem manducaverunt, & omnes eundem potum ſpiritualem biberunt. (Bibebant enim de ſpirituali conſequente eos, Petra: Petra autem erat Chriſtus) Sed non in pluribus eorum beneplacitum eſt Deo: Nam proſtrati ſunt in deſerto. Hæc autem in figura facta ſunt noſtri, ut non ſimus concupiſcentes malorum, ſicut & illi concupierunt. Neque idololatræ efficiamini, ſicut quidam ex ipſis: quemadmodum ſcriptum eſt: ſedit populus manducare & bibere, & ſurrexerunt ludere. Neque fornicemur, ſicut quidam ex ipſis fornicati ſunt: & ceciderunt una die viginti tria millia: Neque tentemus Chriſtum: ſicut quidam eorum tentaverunt, & à ſerpentibus perierunt. Neque murmuraveritis, ſicut quidam eorum

eorum murmuraverunt, & perierunt ab exterminatore. Hæc autem omnia in figurâ contingebant illis: ſcripta autem ſunt ad correptionem noſtram, in quos fines ſæculorum devenerunt. Itaque qui ſe exiſtimat ſtare, videat ne cadat. Tentatio vos non apprehendit, niſi humana. Fidelis autem Deus eſt, qui non patietur vos tentari, ſupra id quod poteſtis: ſed faciet etiam cum tentatione proventum, ut poſſitis ſuſtinere.

Evangelium. S. Luc. xvi. 1.

DIcebat Jeſus ad diſcipulos ſuos: Homo quidam erat dives, qui habebat villicum: & hic diffamatus eſt apud illum, quaſi diſſipaſſet bona ipſius. Et vocavit illum, & ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Ait autem villicus intra ſe: quid faciam, quia Dominus meus aufert à me villicationem? Fodere non valeo, mendicare erubeſco. Scio quid faciam; ut cùm amotus fuero à villicatione recipiant me in domos ſuas. Convocatis itaque ſingulis debitoribus Domini ſui, dicebat primo, quantum debes Domino meo? At ille dixit, centum cados olei, dixitque illi, accipe cautionem tuam: & ſede citò; ſcribe quinquaginta. Deinde alii dixit. Tu verò quantum debes? Qui ait, centum choros triciti. Ait illi, accipe literas tuas, & ſcribe octoginta. Et laudavit Dominus villicum iniquitatis; quia prudenter feciſſet: quia filii hujus ſæculi prudentiores filiis lucis in generatione ſua ſunt. Et ego vobis dico, facite vobis amicos de mammona iniquitatis; ut cum defeceritis, recipiant vos in æterna tabernacula.

Dominica Decima poſt Trinit.

Collecta.

PAteant aures miſericordiæ tuæ Domine, precibus ſupplicantium famulorum tuorum, & ut petita conſequantur, fac eos quæ tibi accepta ſunt poſtulare, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Cor. xii. 1.

DE ſpiritualibus, nolo vos ignorare fratres. Scitis quoniam cùm gentes eſſetis ad ſimulachra muta prout ducebamini euntes. Ideò notum vobis facio quod nemo in ſpiritu Dei loquens, dicit Anathema Jeſum. Et nemo poteſt dicere, Dominus Jeſus, niſi in Spiritu ſancto. Diviſiones vero gratiarum ſunt: idem autem Spiritus & diviſiones miniſtrationum ſunt: idem autem Dominus. Et diviſiones operationum ſunt, idem verò Deus, qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifeſtatio ſpiritus ad utilitatem. Alii quidem per ſpiritum datur ſermo ſapientiæ, alii autem ſermo ſcientiæ ſecundum eundem ſpiritum. Alteri fides in eodem ſpiritu, alii gratia ſanitatum, in uno ſpiritu: alii operatio virtutum, alii prophetia, alii diſcretio ſpirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio ſermonum, hæc autem

tem omnia operatur unus atque idem ſpiritus, dividens ſingulis prout vult.

Evangelium. S. Luc. xix. 41.

ET ut appropinquavit videns civitatem flevit ſuper illam, dicens, quia ſi cognoviſſes & tu, & quidem in hac die tua quæ ad pacem tibi, nunc autem abſcondita ſunt ab oculis tuis. Quia venient dies in te, & circumdabunt te inimici tui vallo, & circumdabunt te, & coangustabunt te undique. Et ad terram proſternent te, & filios tuos qui in te ſunt, & non relinquent in te lapidem ſuper lapidem, eo quod non cognoveris tempus viſitationis tuæ. Et ingreſſus in templum cœpit ejicere vendentes in illo & ementes, dicens illis: Scriptum eſt, quia domus mea domus orationis eſt, vos autem feciſtis illam ſpeluncam latronum. Et erat docens quotidiè in templo.

Dominica undecima poſt Trinit.

Collecta.

O Deus, qui omnipotentem virtutem tuam parcendo maximè & miſerendo manifeſtas, eam nobis gratiæ tuæ menſuram clementer impertire, qua nos in mandatis tuis gnaviter ambulantes, tuas promiſſiones utcunque immeriti conſequamur, & cœleſtis tui theſauri fiamus participes; per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Cor. xv. 1.

NOtum vobis facio, fratres, Evangelium quod prædicavi vobis, quod & accepiſtis, in quo & ſtatis, per quod & ſalvamini, qua ratione prædicaverim vobis ſi tenetis, niſi fruſtra credidiſtis. Tradidi enim vobis imprimis quod & accepi: quod Chriſtus mortuus eſt pro peccatis noſtris ſecundum ſcripturas: Et quia ſepultus eſt, & quia reſurrexit tertia die ſecundum ſcripturas: & quia viſus eſt Cephæ: & poſt hoc undecim. Deinde viſus eſt pluſquam quingentis fratribus ſimul: ex quibus multi manent uſque adhuc, quidam autem dormierunt. Deinde viſus eſt Jacobo: deinde Apoſtolis omnibus. Noviſſimè autem omnium, tanquam abortivo, viſus eſt & mihi. Ego enim ſum minimus Apoſtolorum: quia non ſum dignus vocari Apoſtolus, quoniam perſecutus ſum Eccleſiam Dei. Gratia autem Dei ſum id quod ſum: & gratia ejus in me vacua non fuit, ſed abundantius illis omnibus laboravi: non ego autem ſed gratia Dei mecum. Sive enim ego, ſive illi: ſic prædicavimus & ſic credidiſtis.

Evangelium. S. Luc. xviii. 9.

DIxit Jeſus ad quoſdam qui in ſe confidebant tanquam juſti, & aſpernabantur cæteros, parabolam iſtam. Duo homines Aſcenderunt in templum ut orarent: unus Phariſæus, & alter Publicanus. Phariſæus ſtans, hæc apud ſe orabat; Deus gratias ago tibi quia non

non ſum ſicut cæteri hominum, raptores, injuſti, adulteri, velut etiam hic Publicanus. Jejuno bis in Sabbatho, decimas do omnium quæ poſſideo. Et Publicanus à longe ſtans, nolebat nec oculos ad cœlum levare: ſed percutiebat pectus ſuum, dicens, Deus propitius eſto mihi peccatori. Dico vobis, deſcendit hic juſtificatus in domum ſuam ab illo, quia omnis qui ſe exaltat humiliabitur: & qui ſe humiliat, exaltabitur.

Dominica duodecima poſt Trin.

Collecta.

OMnipotens, æterne Deus, qui ſemper promptior es ad audiendum, quàm nos ad orandum, quique vota pariter atque merita ſupplicantium ſuperas, effunde ſuper nos abundantiam miſericordiæ tuæ, ea nobis quæ conſcientia metuit, condonans, atque ea concedens quæ noſtra oratio poſtulare non audet, niſi per merita & mediationem Filii tui Domini noſtri Jeſu Chriſti. *Amen.*

Epiſtola. 2 Cor. iii. 4.

FIduciam talem habemus per Chriſtum ad Deum: non quod ſimus ſufficientes cogitare aliquid à nobis, quaſi ex nobis, ſed ſufficientia noſtra ex Deo eſt, qui & idoneos nos fecit miniſtros Novi Teſtamenti, non Literæ, ſed Spiritus. Litera enim occidit, Spiritus autem vivificat. Quod ſi miniſtratio mortis literis deformata in lapidibus fuit in gloria, ita ut non poſſent intendere filii Iſrael in faciem Moyſi propter gloriam vultus ejus quæ evacuatur: quomodo non magis miniſtratio Spiritus erit in gloria? Nam ſi miniſtratio damnationis, gloria eſt: multo magis abundat miniſterium juſtitiæ in gloria.

Evangelium. S. Marc. vii. 31.

ITerum exiens Jeſus de finibus Tyri venit per Sidonem ad Mare Galilææ, inter medios fines Decapoleos. & adducunt ei ſurdum & mutum: & deprecabantur eum ut imponeret illi manum. Et apprehendens eum de turba ſeorſim, miſit digitos ſuos in auriculas ejus: & expuens tetigit linguam ejus: Et ſuſpiciens in cœlum, ingemuit: & ait illi Hephethah, quod eſt adaperire. Et ſtatim apertæ ſunt aures ejus: & ſolutum eſt vinculum linguæ ejus, & loquebatur recte, & præcepit illis ne cui dicerent. Quanto autem eis præcipiebat tanto magis plus prædicabant: & eo amplius admirabantur, dicentes, bene omnia fecit, ſurdos fecit audire, & mutos loqui.

Domin. decima tertia poſt Trin.

Collecta.

OMnipotens & miſericors Deus, cujus beneficentia ſola fit, ut fideles tui digne & laudabiliter tibi ſerviant, nobis tribue quæſumus, ut eam tuo cultui fidelem navemus operam in hac vita, qua tandem promiſſiones tuas cœleſtes conſequi valeamus, per merita

merita Jeſu Chriſti Domini noſtri. *Amen.*

Epiſtola. Galat. iii. 16.

ABrahæ dictæ ſunt promiſſiones; & ſemini ejus. Non dicit, & ſeminibus, quaſi in multis; ſed quaſi in uno, & ſemini tuo, qui eſt Chriſtus. Hoc autem dico confirmatum teſtamentum à Deo, quæ poſt quadringentos & triginta annos facta eſt lex, non irritum facit ad evacuandam promiſſionem. Nam ſi ex lege hæreditas, jam non ex promiſſione. Abrahæ autem per repromiſſionem donavit Deus. Quid igitur lex? Propter tranſgreſſiones poſita eſt, donec veniret ſemen cui promiſerat: ordinata per Angelos in manu mediatoris. Mediator autem unius non eſt: Deus autem unus eſt. Lex ergo adverſus promiſſa Dei? Abſit: Si enim data eſſet lex quæ poſſet vivificare, verè ex lege eſſet juſtitia. Sed concluſit ſcriptura omnia ſub peccato, ut promiſſio ex fide Jeſu Chriſti daretur credentibus.

Evangelium. S. Luc. x. 23.

BEati oculi qui vident quæ vos videtis. Dico enim vobis quod multi Prophetæ & Reges voluerunt videre quæ vos videtis, & non viderunt: & audire quæ auditis, & non audierunt. Et ecce quidam legiſperitus ſurrexit, tentans illum, & dicens, Magiſter, quid faciendo vitam æternam poſſidebo. At ille dixit ad eum, in lege quid ſcriptum eſt? Quomodo legis? Ille reſpondens dixit, Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex omnibus viribus tuis, & ex omni mente tua: & proximum tuum ſicut teipſum. Dixitque illi, rectè reſpondiſti: hoc fac & vives. Ille autem volens juſtificare ſeipſum, dixit ad Jeſum, Et quis eſt meus proximus? Suſcipiens autem Jeſus dixit, Homo quidam deſcendebat ab Jeruſalem, ad Jericho, & incidit in latrones, qui etiam diſpoliaverunt eum: & plagis impoſitis abierunt ſemimortuo relicto. Accidit autem ut ſacerdos quidam deſcenderet eâdem viâ; & viſo illo præterivit. Similiter & Levita, cùm eſſet ſecus locum, & videret eum pertranſivit. Samaritanus autem quidam iter faciens, venit ſecus eum: & videns eum, miſericordia motus eſt. Et appropians, alligavit vulnera ejus, infundens olium & vinum: & imponens illum in jumentum ſuum duxit in ſtabulum, & curam ejus egit. Et altera die protulit duos denarios, & dedit ſtabulario, & ait, Curam illius habe, & quodcunque ſupererogaveris, ego cùm rediero, reddam tibi. Quis horum trium videtur tibi proximus fuiſſe illi qui incidit in latrones? At ille dixit, qui fecit miſericordiam in illum. At ait illi Jeſus, vade, & tu fac ſimiliter.

Domin. decima quarta poſt Trin.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, da nobis fidei, ſpei & charitatis incrementa: atque ut ea quæ

quæ promittis aſſequi valeamus, fac ea nos amare quæ præcipis, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Gal. v. 16.

DIco autem ſpiritu ambulate, & deſideria carnis non perficietis. Caro enim concupiſcit adverſus ſpiritum, ſpiritus autem adverſus carnem: hæc enim ſibi invicem adverſantur: ut non quæcunque vultis, illa faciatis. Quod ſi ſpiritu ducimini, non eſtis ſub lege: manifeſta ſunt autem opera carnis; quæ ſunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria, idolorum ſervitus, veneficia, inimicitiæ, contentiones, æmulationes, iræ, rixæ, diſſenſiones, ſectæ, invidiæ, homicidia, ebrietates, comeſſationes, & his ſimilia: quæ prædico vobis, ſicut prædixi; quoniam qui talia agunt, regnum Dei non conſequentur. Fructus autem ſpiritus eſt charitas, gaudium, pax, patientia, benignitas, bonitas, longanimitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia, caſtitas. Adverſus hujuſmodi non eſt lex. Qui autem ſunt Chriſti, carnem ſuam crucifixerunt cum vitiis & concupiſcentiis.

Evangelium. S. Luc. xvii. 11.

ET factum eſt, dum iret in Jeruſalem, tranſibat per mediam Samariam & Galilæam. Et cùm ingrederetur quoddam caſtellum, occurrerunt ei decem viri leproſi, qui ſteterunt à longe: & levaverunt vocem, dicentes, Jeſu præceptor, miſerere noſtri. Quos ut vidit, dixit, ite, oſtendite vos ſacerdotibus. Et factum eſt, dum irent mundati ſunt. Unus autem ex illis ut vidit quia mundatus eſt, regreſſus eſt, cum magna voce magnificans Deum, & cecidit in faciem ante pedes ejus, gratias agens: & hic erat Samaritanus: Reſpondens autem Jeſus, dixit, Nonne decem mundati ſunt? Et novem ubi ſunt? Non eſt inventus qui rediret, & daret gloriam Deo, niſi hic alienigena, & ait illi, ſurge, vade; quia fides tua te ſalvum fecit.

Domin. decima quinta poſt Trin.

Collecta.

CUſtodi quæſumus, Domine, Eccleſiam tuam, miſeratione perpetua. Et quia ſine te non poteſt non labi humana fragilitas, gratiæ tuæ auxilium concede nobis, quo ab omnibus noxiis abſtrahamur, & ad cuncta ſalutaria dirigamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Gal. vi. 11.

VIdete qualibus literis ſcripſi vobis mea manu. Quicunque volunt placere in carne: hi cogunt vos circumcidi, tantum ut crucis Chriſti perſecutionem non patiantur. Neque enim qui circumciduntur, legem cuſtodiunt: ſed volunt vos circumcidi, ut in carne veſtra glorientur. Mihi autem abſit gloriari, niſi in cruce Domini noſtri Jeſu Chriſti, per quem mihi mundus cru-

crucifixus eſt, & ego mundo. In Chriſto enim Jeſu neque circumciſio aliquid valet, neque præputium: ſed nova creatura. Et quicunque hanc regulam ſecuti fuerint, pax ſuper illos, & miſericordia, & ſuper Iſrael Dei. De cætero nemo mihi moleſtus ſit. Ego enim ſtigmata Domini Jeſu in corpore meo porto. Gratia Domini noſtri Jeſu Chriſti cum ſpiritu veſtro, fratres. *Amen*.

Evangelium. S. Matth. vi. 24.

NEmo poteſt duobus Dominis ſervire, aut enim unum odio habebit, & alterum diliget, aut unum ſuſtinebit, & alterum contemnet. Non poteſtis Deo ſervire, & mammonæ. Ideò dico vobis, ne ſoliciti ſitis animæ veſtræ quid manducetis, neque corpori veſtro quid induamini. Nonne anima plus eſt quàm eſca, & corpus pluſquam veſtimentum? Reſpicite volatilia cœli quoniam non ſerunt, neque metunt, neque congregant in horrea: Et Pater veſter cœleſtis paſcit illa. Nonne vos magis pluris eſtis illis? Quis autem veſtrum cogitans, poteſt adjicere ad ſtaturam ſuam cubitum unum? Et de veſtimento quid ſoliciti eſtis? Conſiderate lilia agri quomodo creſcunt, non laborant neque nent. Dico autem vobis quoniam nec Salomon in omni gloria ſua coopertus eſt ſicut unum ex iſtis: ſi autem fœnum agri quod hodiè eſt, & cras in clibanum mittitur Deus ſic veſtit, quanto magis vos modicæ fidei? Nolite ergo ſoliciti eſſe, dicentes. Quid manducabimus, aut quid bibemus, aut quo operiemur? Hæc enim omnia Gentes inquirunt. Scit enim Pater veſter, quia his omnibus indigetis. Quærite ergo primùm regnum Dei & juſtitiam ejus, & hæc omnia adjicientur vobis. Nolite ergo ſoliciti eſſe in craſtinum; craſtinus enim dies ſolicitus erit ſibi ipſi. Sufficit diei malitia ſua.

Domin. Decima ſexta poſt Trin.

Collecta.

ECcleſiam tuam Domine, perpetuo miſericordiæ tuæ ſubſidio mundato & munito: & quia ſine ope tua non poteſt ſalva conſiſtere, tuo ſemper auxilio tuaque bonitate cuſtodiatur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen*.

Epiſtola. Epheſ. iii. 13.

PEto, ne deficiatis in tribulationibus meis pro vobis, quæ eſt gloria veſtra: hujus rei gratia flecto genua mea, ad Patrem Domini noſtri Jeſu Chriſti, ex quo omnis paternitas in cœlis, & in terra nominatur: ut det vobis ſecundum divitias gloriæ ſuæ virtute corroborari per Spiritum ejus in interiori homine, Chriſtum habitare per fidem in cordibus veſtris in charitate radicati & fundati, ut poſſitis comprehendere cum omnibus ſanctis, quæ ſit latitudo, & longitudo, & ſublimitas, & profundum, ſcire etiam ſupereminentiam ſcientiæ charitatem Chriſti,

ut

ut impleamini in omnem plenitudinem Dei. Et autem qui potens est omnia facere superabundanter quam petimus aut intelligimus, secundum virtutem quæ operatur in nobis, ipsi gloria in Ecclesia, & in Christo Jesu, in omnes generationes sæculi sæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Luc. vii. 11.

ET factum, deinceps ibat Jesus in civitatem, quæ vocatur Naim: & ibant cum eo discipuli ejus, & turba copiosa. Cùm autem appropinquaret portæ civitatis, ecce defunctus efferebatur filius unicus matris suæ: & hæc vidua erat: & turba civitatis multa cum illa. Quam cùm vidisset Dominus misericordia motus super eam dixit illi, noli flere. Et accessit & tetigit loculum; hi autem qui portabant steterunt. Et ait; Adolescens, tibi dico surge: & resedit qui erat mortuus, & cœpit loqui. Et dedit illum matri suæ. Accepit autem omnes timor: & magnificabant Deum, dicentes, Quia propheta magnus surrexit in nobis: & quia Deus visitavit plebem suam. Et exiit hic sermo in universam Judæam de eo, & in omnem circa regionem.

Domin. Decima septima post Trin.

Collecta.

TUA nos Domine, semper gratia præveniat & sequatur, adeoque bonis omnibus operibus jugiter præstet intentos, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. Ephes. iv. 1.

OBsecro itaque vos ego vinctus in Domino, ut digne ambuletis vocatione qua vocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine, cum patientia, supportantes invicem in charitate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus, & unus spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestræ: unus Dominus, una fides, unum baptisma. Unus Deus & Pater omnium, qui super omnes, & per omnia, & in omnibus nobis.

Evangelium. S. Luc. xiv. 1.

FActum est cùm intrasset Jesus in domum cujusdam principis Pharisæorum Sabbatho manducare panem, & ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam hydropicus erat ante illum. Et respondens Jesus dixit ad Legisperitos, & Pharisæos, dicens, si licet Sabbatho curare? At illi tacuerunt. Ipse verò apprehensum sanavit eum, ac dimisit. Et respondens ad illos dixit. Cujus vestrum Asinus aut Bos in puteum cadet, & non continuò extrahet illum die Sabbathi? Et non poterant ad hæc respondére illi. Dicebat autem & ad invitatos parabolam, intendens quomodo primos accubitus eligerent, dicens ad illos: cum invitatus fueris ad nuptias, non discumbas in primo loco, ne fortè honoratior te sit invitatus ab illo: Et veniens

ens is qui te & illum vocavit, dicat tibi, da huic locum, & tunc incipias cum rubore noviſſimum locum tenere. Sed cùm vocatus fueris, vade, recumbe in noviſſimo loco: ut cùm venerit qui te invitavit, dicat tibi, Amice aſcende ſuperiùs. Tunc erit tibi gloria coram ſimul diſcumbentibus: quia omnis qui ſe exaltat humiliabitur, & qui ſe humiliat exaltabitur.

Domin. Decima octava poſt Trin.

Collecta.

GRatiam eam Populo tuo concede quæſumus, Domine, qua mundi, carnis & Diaboli tentationibus reſiſtere, & te ſolum verum deum puro affectu puraque mente ſectari poſſit, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Cor. i. 4.

GRatias ago Deo meo ſemper pro vobis, in gratia Dei quæ data eſt vobis in Chriſto Jeſu, quod in omnibus facti eſtis divites in illo in omni verbo, & in omni ſcientia (ſicut teſtimonium Chriſti confirmatum eſt in vobis) ita ut nihil vobis deſit in ulla gratia expectantibus revelationem Domini noſtri Jeſu Chriſti. Qui & confirmabit vos uſque in finem ſine crimine in die adventus Domini noſtri Jeſu Chriſti.

Evangelium. S. Matth. xxii. 34.

PHariſæi autem audientes quod ſilentium impoſuiſſet Sadducæis, convenerunt in unum: & interrogavit eum unus ex eis, Legis doctor tentans eum, magiſter quod eſt mandatum magnum in Lege? Ait illi Jeſus, diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & in tota anima tua, & in tota mente tua. Hoc eſt maximum & primum mandatum. Secundum autem ſimile eſt huic, diliges proximum tuum ſicut teipſum. In his duobus mandatis tota lex pendet & prophetæ. Congregatis autem Phariſæis, interrogavit eos Jeſus dicens; quid vobis videtur de Chriſto? Cujus filius eſt? Dicunt ei, David. Aît illis, quomodo ergo David in ſpiritu vocat eum Dominum, dicens, dixit Dominus Domino meo, ſede à dextris meis, donec ponam inimicos tuos ſcabellum pedum tuorum? Si ergo David vocat eum Dominum, quomodo filius ejus eſt? Et nemo poterat ei reſpondere verbum, neque auſus fuit quiſquam ex illa die eum amplius interrogare.

Domin. Decima nona poſt Trin.

Collecta.

QUæſumus Domine, quia tibi ſine te placere non poſumus, dirigat corda noſtra in omnibus Sanctus Spiritus tuus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola.

Epiſtola. Epheſ. iv. 17.

HOC igitur dico, & teſtificor in Domino, ut jam non ambuletis, ſicut & Gentes ambulant in vanitate ſenſûs ſui, tenebris obſcuratum habentes intellectum, alienati à vita Dei per ignorantiam quæ eſt in illis, propter cœcitatem cordis ipſorum: qui deſperantes, ſemetipſos tradiderunt impudicitiæ in operationem immunditiæ omnis, in avaritiam. Vos autem non ita didiciſtis Chriſtum: ſi tamen illum audiſtis, & in ipſo edocti eſtis, ſicut eſt veritas in Jeſu, deponere vos ſecundum priſtinam converſationem veterem hominem, qui corrumpitur ſecundum deſideria erroris. Renovamini autem ſpiritu mentis veſtræ: & induite novum hominem, qui ſecundum Deum creatus eſt in juſtitia, & ſanctitate veritatis. Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unuſquiſque cùm proximo ſuo: quoniam ſumus invicem membra. Iraſcimini & nolite peccare: Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram: nolite locum dare Diabolo. Qui furabatur, jam non furetur: magis autem laboret operando manibus ſuis quod bonum eſt, ut habeat unde tribuat neceſſitatem patienti. Omnis ſermo malus ex ore veſtro non procedat: Sed ſi quis bonus ad ædificationem fidei, ut det gratiam audientibus. Et nolite contriſtare Spiritum ſanctum Dei: in quo ſignati eſtis in diem redemptionis. Omnis amaritudo, & ira, & indignatio, & clamor, & blaſphemia tollatur à vobis cum omni malitia. Eſtote autem invicem benigni, miſericordes, donantes invicem ſicut & Deus in Chriſto donavit vobis.

Evangelium. S. Matth. ix. 1.

ASCendens Jeſus in naviculam, transfretavit: & venit in civitatem ſuam, & ecce offerebant ei paralyticum jacentem in lecto. Et videns Jeſus fidem illorum, dixit paralytico; confide fili, remittuntur tibi peccata tua: Et ecce quidam de Scribis dixerunt intra ſe, hic blaſphemat. Et cùm vidiſſet Jeſus cogitationes eorum, dixit: Ut quid cogitatis mala in cordibus veſtris? Quid eſt facilius dicere, Dimittuntur tibi peccata tua: An dicere, Surge, & ambula? Ut autem ſciatis, quia Filius hominis habet poteſtatem in terra dimittendi peccata: tunc ait paralytico, ſurge, tolle lectum tuum, & vade in domum tuam: & ſurrexit, & abiit in domum ſuam. Videntes autem turba timuerunt, & glorificaverunt Deum, qui dedit poteſtatem talem hominibus.

Dominica Vigeſima poſt Trinit.

Collecta.

OMnipotens ac ſumme miſericors Deus, ab omnibus noxiis clementi tua bonitate, nos protege; ut mente juxta atque corpore expediti, ea quæ fieri vis, alacriter exequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epi-

Epiſtola. Epheſ. v. 15.

VIdete itaque fratres quomodo cautè ambuletis, non quaſi inſipientes, ſed ut ſapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali ſunt, Propterea nolite fieri imprudentes: ſed intelligentes quæ ſit voluntas Dei. Et nolite inebriari vino in quo eſt luxuria, ſed impleamini Spiritu ſancto. Loquentes vobiſmetipſis in Pſalmis & hymnis, & canticis ſpiritualibus, cantantes & pſallentes in cordibus veſtris Domino: gratias agentes ſemper pro omnibus, in nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti Deo & Patri; ſubjecti invicem, in timore Chriſti.

Evangelium. S. Matth. xxii. 1.

REſpondens Jeſus, dixit iterum in parabolis eis, dicens; Simile factum eſt regnum cœlorum homini regi, qui fecit nuptias filio ſuo, & miſit ſervos ſuos vocare invitatos ad nuptias: & nolebant venire. Iterum miſit alios ſervos dicens, Dicite invitatis, Ecce prandium meum paravi; tauri mei, & altilia occiſa ſunt, & omnia parata, venite ad nuptias. Illi autem neglexerunt, & abierunt, alius in villam ſuam, alius vero ad negotiationem ſuam: reliqui vero tenuerunt ſervos ejus, & contumeliis affectos occiderunt. Rex autem cùm audiſſet iratus eſt, & miſſis exercitibus ſuis perdidit homicidas illos & civitatem illorum ſuccendit. Tunc ait ſervis ſuis, nuptiæ quidem paratæ ſunt: ſed qui invitati erant non fuerunt digni. Ite ergo ad exitus viarum: & quoſcunque inveneritis, vocate ad nuptias. Et egreſſi ſervi ejus in vias congregaverunt omnes quos invenerunt malos & bonos: & impletæ ſunt nuptiæ diſcumbentium. Intravit autem rex ut videret diſcumbentes: & vidit ibi hominem non veſtitum veſte nuptiali. Et ait illi, Amice, quomodo huc intraſti non habens veſtem nuptialem? At ille obmutuit. Tunc dixit rex miniſtris, ligatis manibus & pedibus ejus, mittite eum in tenebras exteriores: ibi erit fletus & ſtridor dentium. Multi enim ſunt vocati, pauci verò electi.

Domin. vigeſim. prima poſt Trin.

Collecta.

LArgire quæſumus, miſericors Domine, fidelibus tuis veniam ac pacem, ut ab omnibus peccatis mundati, ſecura tibi mente deſerviant, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Epheſ. vi. 10.

DE cætero fratres, confortamini in Domino, & in potentia virtutis ejus. Induite vos armaturam Dei, ut poſſitis ſtare adverſus inſidias Diaboli; quoniam non eſt nobis colluctatio adverſus carnem & ſanguinem: Sed adverſus principes & poteſtates, adverſus mundi rectores tenebrarum harum, contra ſpiritualia nequitiæ in cœleſtibus. Propterea accipite armaturam

turam Dei, ut poſſitis reſiſtere in die malo & in omnibus perfecti ſtare. State ergo ſuccincti lumbos veſtros in veritate, & induti loricam juſtitiæ & calceati pedes in præparatione Evangelii pacis: in omnibus ſumentes ſcutum fidei, in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere. Et galeam ſalutis aſſumite; & gladium ſpiritus (quod eſt Verbum Dei) per omnem orationem & obſecrationem orantes omni tempore in ſpiritu: & in ipſo vigilantes in omni inſtantia, & obſecratione pro omnibus ſanctis: & pro me; ut detur mihi ſermo in apertione oris mei cum fiducia, notum facere myſterium Evangelii; pro quo legatione fungor in catena, ita ut in ipſo audeam, prout oportet me loqui.

Evangelium. S. Joan. iv. 46.

ERat quidam regulus cujus filius infirmabatur Capharnaum. Hic cùm audiſſet quia Jeſus adveniret à Judæa in Galilæam, abiit ad eum: & rogabat eum, ut deſcenderet & ſanaret filium ejus: Incipiebat enim mori. Dixit ergo Jeſus ad eum; Niſi ſigna & prodigia videritis, non creditis. Dicit ad eum regulus, Domine deſcende, priuſquam moriatur filius meus. Dicit ei Jeſus, vade, filius tuus vivit. Credidit homo ſermoni quem dixit ei Jeſus, & ibat; jam autem eo deſcendente, ſervi occurrerunt ei, & nunciaverunt, dicentes quia filius ejus viveret. Interrogabat ergo horam ab eis in qua melius habuerit; & dixerunt ei, quia heri horâ ſeptimâ reliquit eum febris. Cognovit ergo Pater quia illa hora erat in qua dixit ei Jeſus: Filius tuus vivit; & credidit ipſe & domus ejus tota. Hoc iterum ſecundum ſignum fecit Jeſus, cùm veniſſet à Judæa in Galilæam.

Dominica vigeſim. ſecund. poſt Trinitatem.

Collecta.

ECcleſiam familiam tuam, quæſumus Domine, in continua pietate cuſtodi, ut ab omnibus adverſis, te protegente ſit libera, & ad tibi ſerviendum in bonis operibus devota, ad tui nominis gloriam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Philip. i. 3.

GRatias ago Deo meo in omni memoria veſtri, (ſemper in cunctis orationibus meis pro omnibus vobis, cum gaudio deprecationem faciens) ſuper communicatione veſtra in Evangelio Chriſti à prima die uſque nunc: Confidens hoc ipſum, quia qui cœpit in vobis opus bonum, perficiet uſque in diem Chriſti Jeſu; ſicut eſt mihi juſtum hoc ſentire pro omnibus vobis: eò quod habeam vos in corde & in vinculis meis, & in defenſione, & confirmatione Evangelii ſocios gaudii mei omnes vos eſſe. Teſtis enim mihi eſt Deus quomodo cupiam omnes vos in viſceribus Jeſu Chriſti: & hoc oro, ut charitas veſtra magis ac magis abundet in ſcientia, & in omni ſenſu: ut probetis potiora,

tiora, ut ſitis ſinceri & ſine offenſa in diem Chriſti, repleti fructu juſtitiæ, per Jeſum Chriſtum in gloriam & laudem Dei.

Evangelium. S. Matth. xviii. 21.

PEtrus dixit ad Jeſum, Domine, quoties peccabit in me frater meus, & dimittam ei? Uſque ſepties? Dixit illi Jeſus, non dico tibi uſque ſepties, ſed uſque ſeptuagies ſepties. Ideò aſſimilatum eſt regnum cœlorum homini regi, qui voluit rationem ponere cum ſervis ſuis, Et cùm cœpiſſet rationem ponere, oblatus eſt ei unus qui debebat ei decem millia talenta. Cùm autem non haberet unde redderet, juſſit eum Dominus ejus venundari, & uxorem ejus, & filios, & omnia quæ habebat, & reddi. Procidens autem ſervus ille, orabat eum dicens, patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Miſertus autem Dominus ſervi illius dimiſit eum, & debitum dimiſit ei. Egreſſus autem ſervus ille, invenit unum de conſervis ſuis qui debebat ei centum denarios: & tenens ſuffocabat eum, dicens, redde quod debes. Et procidens conſervus ejus rogabat eum, dicens, patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Ille autem noluit: ſed abiit, & miſit eum in carcerem donec redderet debitum. Videntes autem conſervi ejus quæ fiebant, contriſtati ſunt valdè: & venerunt, & narraverunt Domino ſuo omnia quæ facta fuerant. Tunc vocavit illum Dominus ſuus, & ait illi, ſerve nequam, omne debitum dimiſi tibi, quoniam rogaſti me. Nonne ergo oportuit & te miſereri conſervi tui, ſicut & ego tui miſertus ſum? Et iratus Dominus ejus tradidit eum tortoribus, quoad uſque redderet ei univerſum debitum. Sic & Pater meus cœleſtis faciet vobis, ſi non remiſeritis unuſquiſque fratri ſuo de cordibus veſtris.

Domin. vigeſim. tertia poſt Trin.

Collecta.

DEus noſtrum refugium & virtus, omnis bonitatis author, piis quæſumus Eccleſiæ tuæ precibus adeſto propitius, ac præſta ut quæ fideliter petimus ea efficaciter conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Phil. iii. 17.

IMitatores mei eſtote, fratres: & obſervate eos, qui ita ambulant ſicut habetis formam noſtram: multi enim ambulant, quos ſæpe dicebam vobis (nunc autem & flens dico) inimicos crucis Chriſti: quorum finis, interitus: quorum Deus venter eſt: & gloria in confuſione ipſorum: qui terrena ſapiunt. Noſtra autem converſatio in cœlis eſt, unde etiam ſalvatorem expectamus Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, qui reformabit corpus humilitatis noſtræ configuratum corpori claritatis ſuæ ſecundum operationem virtutis ſuæ, quæ etiam poſſit ſubjicere ſibi omnia.

Evangelium. S. Matth. xxii. 15.

TUnc abeuntes Phariſæi conſilium inierunt ut caperent eum in ſermone. Et mittunt ei diſcipulos ſuos cum Herodianis, dicentes: Magiſter, ſcimus quia verax es, & viam Dei in veritate doces, & non eſt tibi cura de aliquo; non enim reſpicis perſonam hominum: Dic ergo nobis quid tibi videtur, licet cenſum dare Cæſari an non? Cognita autem Jeſus nequitia eorum, ait, Quid me tentatis hypocritæ? Oſtendite mihi numiſma cenſus. Ac illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis Jeſus, Cujus eſt imago hæc, & ſuperſcriptio? Dicunt ei, Cæſaris. Tunc ait illis, reddite ergo quæ ſunt Cæſaris, Cæſari: & quæ ſunt Dei, Deo. Et audientes mirati ſunt; & relicto eo abierunt.

Domin. vigeſim. quarta poſt Trin.

Collecta.

POpulos tuos quæſumus, Domine, à delictis ſuis abſolve, ut à peccatorum eorum nexibus, quæ pro noſtra fragilitate contraximus, tua benignitate liberemur, propter benedictum Dominum & Servatorem noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

Epiſtola. Col. i. 3.

GRatias agimus Deo, & Patri Domini noſtri Jeſu Chriſti ſemper pro vobis orantes. Audientes fidem veſtram in Chriſto Jeſu & dilectionem quam habetis in ſanctos omnes, propter ſpem quæ repoſita eſt vobis in cœlis, quam audiſtis in verbo veritatis Evangelii, quod pervenit ad vos; ſicut & in univerſo mundo eſt; & fructificat, & creſcit ſicut in vobis, ex ea die qua audiſtis & cognoviſtis gratiam Dei in veritate, ſicut didiciſtis ab Epaphra chariſſimo conſervo noſtro, qui eſt fidelis pro vobis miniſter Chriſti Jeſu, Qui etiam manifeſtavit nobis dilectionem veſtram in ſpiritu: Ideò & nos ex qua die audivimus, non ceſſamus pro vobis orantes & poſtulantes, ut impleamini agnitione voluntatis ejus in omni ſapientia & intellectu ſpirituali: ut ambuletis dignè, Deo per omnia placentes, in omni opere bono fructificantes, & creſcentes in ſcientia Dei, in omni virtute confortati ſecundum potentiam claritatis ejus, in omni patientia & longanimitate cum gaudio gratias agentes Deo Patri, qui dignos nos fecit in partem ſortis ſanctorum in lumine.

Evangelium. S. Matth. ix. 18.

JEſu hæc loquente ad eos, ecce princeps unus acceſſit & adoravit eum, dicens, Domine filia mea modò defuncta eſt: ſed veni, impone manum tuam ſuper eam, & vivet. Et ſurgens Jeſus, ſequebatur eum, & diſcipuli ejus. (Et ecce mulier quæ ſanguinis fluxum patiebatur duodecim annis, acceſſit retro, & tetigit fimbriam veſtimenti ejus. Dicebat enim intra ſe, ſi tetigero tantum

tùm veſtimentum ejus ſalva ero. At Jeſus converſus & videns eam, dixit, Confide filia, fides tua te ſalvam fecit, & ſalva facta eſt mulier ex illa hora.) Et cùm veniſſet Jeſus in domum Principis, & vidiſſet tibicines, & turbam tumultuantem dicebat, recedite; non eſt enim mortua puella, ſed dormit. Et deridebant eum. Et cùm ejecta eſſet turba; intravit, & tenuit manum ejus, & ſurrexit puella. Et exiit fama hæc in univerſam terram illam.

Dom. vigeſim. quinta poſt Trin.

Collecta.

EXcita quæſumus, Domine, tuorum fidelium voluntates, ut uberes bonorum operum fructus ferentes uberem à te mercedem conſequantur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Jer. xxiii. 9.

ECCE, dies veniunt, dicit Dominus: & ſuſcitabo David germen juſtum: & regnabit rex, & ſapiens erit: & faciet judicium, & juſtitiam in terra. In diebus illius ſalvabitur Juda, & Iſrael habitabit confidenter: Et hoc eſt nomen quod vocabunt eum, Dominus juſtus noſter. Propter hoc ecce dies veniunt, dicit Dominus: & non dicent ultra, vivit Dominus qui eduxit filios Iſrael de terra Ægypti: ſed vivit Dominus, qui eduxit & adduxit ſemen domus Iſrael de terra Aquilonis, & de cunctis terris ad quas ejeceram eos illuc, & habitabunt in terra ſua.

Evangelium. S. Joan. vi. 5.

CUM ſublevaſſet ergo oculos Jeſus, & vidiſſet quia multitudo magna venit ad eum, dicit ad Philippum, unde ememus panes ut manducent hi? Hoc autem dicebat tentans eum. Ipſe enim ſciebat quid eſſet facturus; reſpondit ei Philippus, ducentorum denariorum panes non ſufficiunt eis, ut unuſquiſque modicum quid accipiat. Dicit ei unus ex diſcipulis ejus, Andreas frater Simonis Petri; eſt puer unus hic qui habet quinque panes hordeaceos, & duos piſces: ſed hæc quid ſunt inter tantos? Dicit ergo Jeſus facite homines diſcumbere. Erat autem fœnum multum in loco. Diſcubuerunt ergo viri, numero quaſi quinque millia: accepit ergo Jeſus panes; & cùm gratias egiſſet, diſtribuit diſcumbentibus: ſimiliter & ex piſcibus quantum volebant. Ut autem impleti ſunt, dixit diſcipulis ſuis, Colligite quæ ſuperfuerunt fragmenta ne pereant. Collegerunt ergo, & impleverunt duodecim cophinos fragmentorum ex quinque panibus hordeaceis, quæ ſuperfuerunt his qui manducaverant. Illi ergo homines cùm vidiſſent quod Jeſus fecerat ſignum, dicebant: Quia hic eſt vere propheta qui venturus eſt in mundum.

¶ *Si ante Dominicam Adventus plures Dominicæ ſupra nominatis fuerint, Collecta,*

Epiſtola, & Evangelium, earum Dominicarum quæ poſt Epiphaniam omiſſa ſunt recitabuntur iis Dominicis quæ hic ſupererunt: ſi pauciores extiterint, cætera omittantur. Modo hæc ultima Collecta, Epiſtola, & Evangelium ſemper uſurpentur Dominica proxima ante Adventum.

Dies Sancti Andreæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Sancto Andreæ Apoſtolo tuo audiſti ut vocanti Filio tuo Jeſu Chriſto ſtatim pareret; eumque ſine mora ſequeretur; nobis omnibus concede, ut per ſanctum verbum tuum vocati, noſmet ipſi ſtatim tradamus ad ſancta mandata tua omni obſequio adimplenda, per eundem Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Rom. x. 9.

QUia ſi confiteàris in ore tuo Dominum Jeſum, & in corde tuo crediderìs quod Deus illum excitavit à mortuis; ſalvus eris. Corde enim creditur ad juſtitiam: ore autem confeſſio fit ad ſalutem. Dicit enim ſcriptura; omnis qui credit in illum non confundetur, non enim eſt diſtinctio Judæi & Græci, nam idem Dominus omnium, dives in omnes qui invocant illum; omnis enim qui invocaverit nomen Domini ſalvus erit. Quomodo ergo invocabunt in quem non crediderunt? Aut quomodo credent ei quem non audierunt? Quomodo autem audient ſine prædicante? Quomodo verò prædicabunt. niſi mittantur? Sicut ſcriptum eſt, quàm ſpecioſi pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona? Sed non omnes obediunt Evangelio. Eſaias enim dicit, Domine quis credidit auditui noſtro? Ergo fides ex auditu: auditus autem per verbum Chriſti. Sed dico, nunquid non audierunt: Et quidem in omnem terram exivit ſonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum. Sed dico, Nunquid Iſrael non cognovit? Primus Moyſes dicit, Ego ad æmulationem vos adducam in non gentem: in gentem inſipientem, in iram vos mittam. Eſaias autem audet & dicit, Inventus ſum à non quærentibus me: palam apparui iis qui me non interrogabant. Ad Iſrael autem dicit, Tota die expandi manus meas ad populum non credentem & contradicentem.

Evangelium. S. Matth. iv. 1.

AMbulans Jeſus juxta mare Galilææ, vidit duos fratres, Simonem qui vocatur Petrus, & Andream fratrem ejus, mittentes rete in mare, (erant enim piſcatores) & ait illis, venite poſt me: & faciam vos fieri piſcatores hominum. Ac illi continuò relictis retibus ſecuti ſunt eum. Et procedens inde vidit alios duos fratres, Jacobum Zebedæi & Joannem fratrem ejus in navi cum Zebedæo patre eorum, reficientes retia ſua: & vocavit eos. Illi autem ſtatim

tim relictis retibus, & patre, ſecuti ſunt eum.

Sanctus Thomas Apoſtolus.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, qui ad majorem fidei confirmationem Thomam Sanctum Apoſtolum tuum de Filii tui reſurrectione dubitare permiſiſti; da nobis adeò perfectè & ſine ulla dubitatione in Filium tuum Jeſum Chriſtum credere, ut fides noſtra in conſpectu tuo nunquam reprehendi mereatur. Exaudi nos Domine, per eundem Jeſum Chriſtum, cui una tecum, & cum Spiritu Sancto ſit omnis honor & gloria nunc & ſemper. *Amen.*

Epiſtola. Epheſ. ii. 19.

ERgo jam non eſtis hoſpites & advenæ: ſed eſtis cives ſanctorum & domeſtici Dei, ſuperædificati ſuper fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, ipſo ſummo angulari lapide Jeſu Chriſto: in quo omnis ædificatio conſtructa, creſcit in templum ſanctum in Domino, in quo & vos coædificamini in habitaculum Dei in ſpiritu.

Evangelium. S. Joan. xx. 24.

THomas unus ex duodecim, qui dicitur Didymus, non erat cum eis quando venit Jeſus; dixerunt ergo ei alii diſcipuli, vidimus Dominum: Ille autem dixit eis, Niſi videro in manibus ejus fixuram clavorum, & mittam digitum meum in locum clavorum, & mittam manum meam in latus ejus; non credam. Et poſt dies octo, iterum erant diſcipuli ejus intus: & Thomas cum eis. Venit Jeſus januis clauſis, & ſtetit in medio, & dixit eis, Pax vobis; deinde dicit Thomæ, Infer digitum tuum huc, & vide manus meas, & affer manum tuam, & mitte in latus meum: & noli eſſe incredulus, ſed fidelis. Reſpondit Thomas & dixit ei, Dominus meus & Deus meus. Dixit ei Jeſus, quia vidiſti me Thoma credidiſti: beati qui non viderunt & crediderunt. Multa quidem & alia ſigna fecit Jeſus in conſpectu diſcipulorum ſuorum, quæ non ſunt ſcripta in libro hoc. Hæc autem ſcripta ſunt, ut credatis quia Jeſus eſt Chriſtus Filius Dei: & ut credentes, vitam habeatis in nomine ejus.

Converſio Sancti Pauli.

Collecta.

DEus, qui beati Pauli Apoſtoli prædicatione mundum univerſum Evangelii luce colluſtraſti, concede quæſumus, ut qui mirabilem illius converſionem memoria recolimus, gratitudinem noſtram erga te hoc nomine teſtatam faciamus, ſanctam doctrinam quam docuit ſequendo, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. ix. 1.

SAulus adhuc ſpirans minarum & cædis in Diſcipulos Domini, acceſſit ad Principem Sacerdotum, & petiit ab eo Epiſtolas in Damaſcum ad Synagogas: ut ſi quos inveniſſet hujus viæ viros ac mulieres, vinctos perduceret in Jeruſalem. Et cùm iter faceret, contigit ut appropinquaret Damaſco: & ſubitò circumfulſit eum lux de cœlo, & cadens in terram, audivit vocem dicentem ſibi, Saule, Saule, quid me perſequeris? Qui dixit, Quis es Domine? Et ille, Ego ſum Jeſus quem tu perſequeris. Durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare. Et tremens ac ſtupens dixit, Domine quid me vis facere? Et Dominus ad eum, ſurge, & ingredere civitatem, & ibi dicetur tibi quid te oporteat facere. Viri autem illi qui comitabantur cum eo ſtabant ſtupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Surrexit autem Saulus de terra, apertiſque oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerunt Damaſcum. Et erat ibi tribus diebus non videns, & non manducavit, neque bibit. Erat autem quidam Diſcipulus Damaſci nomine Ananias: & dixit ad illum in viſu Dominus, Anania; at ille ait, Ecce ego Domine. Et Dominus ad eum, ſurge, & vade in vicum qui vocatur Rectus: & quære in domo Judæ Saulum nomine, Tarſenſem. Ecce enim orat. (Et vidit virum Ananiam nomine, introeuntem & imponentem ſibi manus ut viſum recipiat.) Reſpondit autem Ananias, Domine, audivi à multis de viro hoc, quanta mala fecerit ſanctis tuis in Jeruſalem. Et hic habet poteſtatem à principibus Sacerdotum alligandi omnes qui invocant nomen tuum. Dixit autem ad eum Dominus, vade quoniam vas electionis eſt mihi iſte, ut portet nomen meum coram Gentibus & Regibus, & filiis Iſrael. Ego enim oſtendam illi quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Et abiit Ananias & introvit in domum: & imponens ei manus, dixit, Saule frater, Dominus miſit me Jeſus, qui apparuit tibi in via qua veniebas; ut videas & implearis Spiritu ſancto. Et confeſtim ceciderunt ab oculis ejus tanquam ſquamæ, & viſum recepit; & ſurgens baptizatus eſt. Et cùm accepiſſet cibum, comfortatus eſt. Fuit autem cum diſcipulis qui erant Damaſci, per dies aliquot. Et continuò ingreſſus in Synagogas, prædicabat Jeſum quoniam hic eſt Filius Dei.

Evangelium. S. Matth. xix. 27.

REſpondens Petrus dixit ad Jeſum, Ecce nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus te: qui ergo erit nobis? Jeſus autem dixit illis, Amen dico vobis quod vos qui ſecuti eſtis me, in regeneratione cùm ſederit Filius hominis in ſede majeſtatis ſuæ, ſedebitis & vos ſuper ſedes duodecim judicantes duodecim tribus Iſrael. Et omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores, aut patrem, aut matrem, aut uxorem,

orem, aut filios, aut agros propter nomen meum, centuplum accipiet; & vitam æternam poſſidebit. Multi autem erunt primi noviſſimi, & noviſſimi primi.

Præſentatio Chriſti in Templo, quæ vulgò dicitur Purificatio Sanctæ Mariæ Virginis.

Collecta.

OMnipotens æterne Deus, Majeſtatem tuam rogamus ſupplices, ut quemadmodum Filius tuus unigenitus, in carnis noſtræ ſubſtantia tibi hodie in Templo præſentatus eſt, ſic nos tibi purgatis ac mundis cordibus præſentemur, per eundem Filium tuum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Malac. iii. 1.

ECCE ego mitto Angelum meum, & præparabit viam ante faciem meam: & ſtatim veniet ad Templum ſuum dominator quem vos quæritis. Et Angelus teſtamenti, quem vos vultis: ecce venit, dicit Dominus exercituum. Et quis poterit cogitare diem adventus ejus? Et quis ſtabit ad videndum eum? Ipſe enim quaſi ignis conflans, & quaſi herba fullonum. Et ſedebit conflans & emundans argentum, & purgabit filios Levi, & colabit eos quaſi aurum, & quaſi argentum; Et erunt Domino offerentes ſacrificia in juſtitia. Et placebit Domino ſacrificium Judæ & Jeruſalem, ſicut dies ſæculi, & ſicut anni antiqui. Et accedam ad vos in judicio, & ero teſtis velox maleficis & adulteris, & perjuris, & qui calumniantur mercedem mercenarii, & humiliant viduas & pupillos, & opprimunt peregrinum, nec timuerunt me, dicit Dominus exercituum.

Evangelium. S. Luc. ii. 22.

ET poſtquam impleti ſunt dies purgationis ejus ſecundum legem Moyſi, tulerunt illum in Jeruſalem, ut ſiſterent eum Domino. (Sicut ſcriptum eſt in lege Domini, quia omne maſculinum adaperiens vulvam ſanctum Domino vocabitur.) Et ut darent hoſtiam ſecundum quod dictum eſt in lege Domini: par turturum, aut duos pullos columbarum. Et ecce; homo erat in Jeruſalem, cui nomen Simeon, & homo iſte juſtus & timoratus, expectans conſolationem Iſrael; & Spiritus ſanctus erat in eo. Et reſponſum acceperat à Spiritu ſancto, non viſurum ſe mortem, niſi prius videret Chriſtum Domini. Et venit in ſpiritu in templum, & cùm inducerent puerum Jeſum parentes ejus, ut facerent ſecundum conſuetudinem legis pro eo, & ipſe accepit eum in ulnas ſuas, & benedixit Deum & dixit. Nunc dimittis ſervum tuum, Domine, ſecundum verbum tuum in pace, quia viderunt oculi mei ſalutare tuum, quod paraſti ante faciem omnium populorum: lumen ad revelationem gentium & gloriam plebis tui Iſrael. Et erant pater ejus & mater mirantes ſuper his quæ dicebantur de illo.

Et benedixit illis Simeon & dixit ad Mariam matrem ejus, ecce positus est hic in ruinam; & in resurrectionem multorum in Israel. Et in signum cui contradicetur, & tuam ipsius animam pertransibit gladius, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Et erat Anna Prophetissa, filia Phanuel de tribu Aser; hæc processerat in diebus multis, & vixerat cum viro suo, annis septem à virginitate sua: Et hæc vidua usque ad annos octoginta quatuor, quæ non discedebat de Templo, jejuniis, & obsecrationibus serviens nocte ac die. Et hæc ipsa hora superveniens confitebatur Domino, & loquebatur de illo omnibus, qui expectabant redemptionem Israel. Et ut perfecerunt omnia secundum legem domini, reversi sunt in Galilæam in civitatem suam Nazareth: Puer autem crescebat & confortabatur, plenus sapientia; & gratia Dei erat in illo.

Dies Sancti Matthiæ.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui in locum Judæ proditoris fidelem famulum tuum Matthiam elegisti, qui esset unus ex numero duodecim Apostolorum, da ut Ecclesia tua à Pseudo-Apostolis tuta semper existens, à fidelibus & veris Pastoribus semper dirigatur ac gubernetur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Act. i. 15.

IN diebus illis exurgens Petrus in medio fratrum dixit, (Erat autem turba hominum simul ferè centum viginti) Viri fratres, oportet impleri scripturam, quam prædixit Spiritus sanctus per os David de Juda, qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Jesum: qui connumeratus erat in nobis, & sortitus erat sortem ministerii hujus. Et hic quidem possedit agrum de mercede iniquitatis, & suspensus crepuit medius: & diffusa sunt omnia viscera ejus. Et notum factum est omnibus habitantibus Jerusalem: ita ut appellaretur ager ille, lingua eorum, Haceldema, hoc est, ager sanguinis. Scriptum est enim in libro Psalmorum: Fiat commoratio ejus deserta: & non sit qui inhabitet in ea. Et Episcopatum ejus accipiat alter. Oportet ergo ex his viris qui nobiscum sunt congregati in omni tempore quo intravit & exivit inter nos Dominus Jesus, incipiens à Baptismate Joannis usque in diem qua assumptus est à nobis, testem resurrectionis ejus nobiscum fieri unum ex istis. Et statuerunt duos, Joseph qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Justus; & Matthiam: Et orantes dixerunt, Tu Domine qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus unum, accipere locum ministerii hujus & Apostolatus, de quo prævaricatus est Judas, ut abiret in locum suum. Et dederunt sortes eis; & cecidit sors super Matthiam: Et annumeratus

ratus est cum undecim Apostolis.

Evangelium. S. Matth. xi. 25.

IN illo tempore respondens Jesus dixit, confiteor tibi Pater Domine cœli & terræ, quia abscondisti hæc à sapientibus & prudentibus, & revelasti ea parvulis. Ita Pater, quoniam sic fuit placitum ante te, Omnia mihi tradita sunt à Patre meo, & nemo novit Filium, nisi Pater: neque Patrem quis novit, nisi Filius, & cui voluerit Filius revelare. Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis: & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde: & invenietis requiem animabus vestris. Jugum enim meum suave est, & onus meum leve.

Annuntiatio Beatæ Virginis.

Collecta.

MEntibus nostris, quæsumus Domine, gratiam tuam infunde, ut quemadmodum Angelo annuntiante Filii tui incarnationem cognovimus, sic per crucem & passionem ejus, ad ejus resurrectionis gloriam perducamur, per eundem Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epistola. Esa. vii. 10.

ADjecit Dominus loqui ad Achaz, dicens, Pete tibi signum à Domino Deo tuo, in profundum inferni, sive in excelsum supra. Et dicit Achaz non petam & non tentabo Dominum. Et dixit, Audite ergo domus David. Nunquid parum vobis est, molestos esse hominibus, quia molesti estis & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum, Ecce, Virgo concipiet & pariet filium, & vocabitur nomen ejus Emmanuel: Butyrum & mel comedet, ut sciat reprobare malum & eligere bonum.

Evangelium. S. Luc. i. 26.

IN mense autem sexto missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ, cui nomen Nazareth, ad Virginem desponsatam viro, cui nomen erat Joseph de domo David: & nomen Virginis Maria. Et ingressus Angelus ad eam dixit. Ave gratia plena, Dominus tecum: Benedicta tu in mulieribus; quæ cùm audisset turbata est in sermone ejus & cogitabat qualis esset ista salutatio. Et ait Angelus ei, Ne timeas Maria, invenisti enim gratiam apud Deum. Ecce concipies in utero, & paries filium & vocabis nomen ejus Jesum. Hic erit magnus & filius Altissimi vocabitur, & dabit illi Dominus Deus sedem David patris ejus: & regnabit in domo Jacob in æternum, & regni ejus non erit finis. Dixit autem Maria ad Angelum, quomodo fiet istud: quoniam virum non cognosco; & respondens Angelus, dixit ei, Spiritus Sanctus superveniet in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Ideoque & quod nascetur ex te sanctum, vocabitur Filius Dei.

Dei. Et ecce Elizabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua: & hic menſis ſextus eſt illi quæ vocatur ſterilis: quia non erit impoſſibile apud Deum omne verbum. Dixit autem Maria, Ecce ancilla Domini, fiat mihi ſecundum verbum tnum. Et diſceſſit ab illa Angelus.

Dies Sancti Marci.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui ſanctam Eccleſiam tuam ſancti Evangeliſtæ tui Marci doctrinâ cœleſti inſtituiſti, gratiam nobis concede, per quam non ſimus ſemper pueri ad omnem doctrinæ ventum fluctuantes, ſed in ſancti Evangelii tui veritate ſtabiliamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. 1 Epheſ. iv. 7.

UNicuique noſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram donationis Chriſti, propter quod dicit; aſcendens in altum, captivam duxit captivitatem; dedit dona hominibus (quod autem aſcendit, quid eſt, niſi quia & deſcendit primùm in inferiores partes terræ? Qui deſcendit, ipſe eſt & qui aſcendit ſupra omnes cœlos ut impleret omnia) & ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios verò Evangeliſtas, alios autem Paſtores & Doctores ad conſummationem ſanctorum in opus miniſterii, in ædificationem corporis Chriſti: donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei in virum perfectum, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti: ut jam non ſimus parvuli fluctuantes, & circumferamur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, in aſtutia ad circumventionem erroris, veritatem autem facientes in charitate, creſcamus in illo per omnia, qui eſt caput, Chriſtus: ex quo totum corpus compactum & connexum per omnem junctúram ſubminiſtrationis, ſecundum operationem in menſuram uniuſcujuſque membri, augmentum corporis facit in ædificationem ſui in charitate.

Evangelium. S. Joan. xv. 1.

EGO ſum vitis vera, & Pater meus agricola eſt. Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum: & omnem qui fert fructum purgabit eum ut plus fructus afferat. Jam vos mundi eſtis propter ſermonem quem locutus ſum vobis. Manete in me, & ego in vobis: ſicut palmes non poteſt ferre fructum à ſemetipſo, niſi manſerit in vite, ſic nec vos niſi in me manſeritis. Ego ſum vitis, vos palmites. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum, quia ſine me nihil poteſtis facere. Si quis in me non manſerit, mittetur foras ſicut palmes, & areſcet, & colligent eum, & in ignem mittent & ardet. Si manſeritis in me, & verba mea in vobis manſerint, quodcunque volueritis, petetis & fiet vobis. In hoc clarificatus eſt Pater meus: ut fructum plu-

plurimum afferatis, & efficiamini mei diſcipuli. Sicut dilexit me Pater & ego dilexi vos: manete in dilectione mea. Si præcepta mea ſervaveritis, manebitis in dilectione mea: ſicut & ego Patris mei præcepta ſervavi, & maneo in ejus dilectione. Hæc locutus ſum vobis, ut gaudium meum in vobis ſit, & gaudium veſtrum impleatur.

Dies Sanct. Philippi & Jacobi.

Collecta.

OMnipotens Deus, quem verè noſſe vita æterna eſt, da nobis certò cognoſcere Filium tuum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum eſſe viam, veritatem, & vitam, ut ſanctorum tuorum Apoſtolorum Philippi & Jacobi veſtigia prementes, in via quæ ducit ad vitam æternam conſtanter ambulemus, per eundem Filium tuum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. S. Jacob. i. 1.

JAcobus Dei & Domini noſtri Jeſu Chriſti ſervus, duodecim tribubus quæ ſunt in diſperſione; ſalutem. Omne gaudium exiſtimate, fratres mei, cum in tentationes varias incideritis: ſcientes quod probatio fidei veſtræ patientiam operatur. Patientia autem opus perfectum habeat: ut ſitis perfecti & integri, in nullo deficientes: ſi quis autem veſtrum indiget ſapientia, poſtulet à Deo qui dat omnibus affluenter, & non improperat, & dabitur ei. Poſtulet autem in fide, nihil hæſitans. Qui enim hæſitat, ſimilis eſt fluctui maris, qui à vento movetur & circumfertur. Non ergo exiſtimet homo ille quod accipiat aliquid à Domino. Vir duplex animo, inconſtans eſt in omnibus viis ſuis. Glorietur autem frater humilis in exaltatione ſua: Dives autem in humilitate ſua, quoniam ſicut flos fœni tranſibit: Exortus eſt enim ſol cum ardore, & arefecit fœnum, & flos ejus decidit, & decor vultus ejus deperiit: ita & dives in itineribus ſuis marceſcet. Beatus vir qui ſuffert tentationem, quoniam cùm probatus fuerit accipiet coronam vitæ quam repromiſit Deus diligentibus ſe.

Evangelium. S. Joh. xiv. 1.

ET ait Jeſus diſcipulis ſuis, non turbetur cor veſtrum. Creditis in Deum, & in me credite. In domo Patris mei manſiones multæ ſunt. Si quo minus, dixiſſem vobis, quia vado parare vobis locum. Et ſi abiero & præparavero vobis locum; iterum venio, & accipiam vos ad meipſum ut ubi ſum ego & vos ſitis. Et quo ego vado ſcitis, & viam ſcitis. Dicit ei Thomas, Domine neſcimus quo vadis, & quomodo poſſumus viam ſcire? Dicit ei Jeſus, Ego ſum via, & veritas & vita. Nemo venit ad Patrem niſi per me. Si cognoviſſetis me & Patrem meum utique cognoviſſetis, & à modo cognoſcitis eum, & vidiſtis eum. Dicit ei Philippus, Domine, oſtende nobis Patrem, & ſufficit nobis. Dicit ei Jeſus, tanto tempore vobiſ-

vobiſcum ſum, & non cognoviſti me, Philippe? qui videt me, videt & Patrem: quomodo tu dicis, oſtende nobis Patrem? Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me eſt? Verba, quæ ego loquor vobis, à meipſo non loquor. Pater autem in me manens ipſe facit opera. Non creditis quia ego in Patre, & Pater in me eſt? Alioquin propter opera ipſa credite. Amen, amen dico vobis, qui credit in me opera quæ ego facio & ipſe faciet, & majora horum faciet quia ego ad Patrem vado. Et quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, hoc faciam; ut glorificetur Pater in filio. Si quid petieritis me in nomine meo, hoc faciam.

Sanctus Barnabas Apoſtolus.

Collecta.

DOmine Deus omnipotens, qui ſanctum Apoſtolum tuum Barnabam Spiritus ſancti donis ſingularibus ornaſti, ne nos ſinas quæſumus, multiplicibus donis tuis, neque gratiâ deſtitui, quibus utamur ad honorem & gloriam tuam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. xi. 22.

PErvenit ſermo ad aures Eccleſiæ quæ erat Jeroſolymis, ſuper iſtis; & miſerunt Barnabam uſque ad Antiochiam. Qui cùm perveniſſet, & vidiſſet gratiam Dei, gaviſus eſt: & hortabatur omnes in propoſito cordis permanere in Domino: quia erat vir bonus, & plenus Spiritu ſancto, & fide. Et appoſita eſt multa turba Domino. Profectus eſt autem Barnabas Tharſum ut quæreret Saulum: quem cùm inveniſſet, perduxit Antiochiam, & annum totum converſati ſunt ibi in Eccleſia: & docuerunt turbam multam; ita ut cognominarentur primùm Antiochiæ diſcipuli, Chriſtiani. In his autem diebus ſupervenerunt ab Jeroſolymis Prophetæ Antiochiam. Et ſurgens unus ex eis, nomine Agabus, ſignificabat per ſpiritum famem magnam futuram in univerſo orbe terrarum, quæ facta eſt ſub Claudio Cæſare. Diſcipuli autem prout quiſque habebat, propoſuerunt ſinguli eorum in miniſterium mittere habitantibus in Judæa fratribus, quod & fecerunt, mittentes ad ſeniores per manus Barnabæ & Sauli.

Evangelium. S. Joan. xv. 12.

HOC eſt præceptum meum, ut diligatis invicem, ſicut dilexi vos. Majorem hac dilectionem nemo habet ut animam ſuam ponat quis pro amicis ſuis. Vos amici mei eſtis, ſi feceritis quæ ego præcipio vobis. Jam non dico vos ſervos; quia ſervus neſcit quid faciat Dominus ejus. Vos autem dixi amicos: quis omnia quæcunque audivi à Patre meo nota feci vobis. Non vos me elegiſtis; ſed ego elegi vos; & poſui vos ut eatis, & fructum afferatis, & fructus veſter maneat; ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo det vobis.

Sanctus Joannes Baptiſta.

Collecta.

OMnipotens Deus, cujus providentiâ famulus tuus Joannes Baptiſta miraculosè natus eſt, & miſſus, ut Filio tuo Servatori noſtro per prædicationem pœnitentiæ viam pararet, fac nos illius doctrinam ac vitam ſanctam ita imitari, ut verè reſipiſcamus juxta illius doctrinam, & ſecundum illius exemplum conſtanter veritatem annunciemus, libereque crimina reprehendamus, atque patienter pro confeſſione veritatis mortem perferamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola, Iſa. xl. 1.

CONſolamini, conſolamini, populo meus, dicit Deus veſter: loquimini ad cor Jeruſalem, & advocate eam, quoniam completa eſt malitia ejus, dimiſſa eſt iniquitas illius, ſuſcepit de manu Domini duplicia pro omnibus peccatis ſuis. Vox clamantis in deſerto. Parate viam Domini, rectas facite in ſolitudine ſemitas Dei noſtri, omnis vallis exaltabitur, & omnis mons & collis humiliabitur; & erunt prava in directa, & aſpera in vias planas; & revelabitur gloria Domini, & videbit omnis caro pariter quod os Domini locutum eſt. Vox dicentis, Clama: Et dixi, Quid clamabo? Omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus quaſi flos agri. Exſiccatum eſt fœnum, & cecidit flos, quia Spiritus Domini ſufflavit in eo. Verè fœnum eſt populus. Exſiccatum eſt fœnum, & cecidit flos: verbum autem Dei noſtri manet in æternum. Super montem excelſum aſcende tu qui evangelizas Sion: exalta in fortitudine vocem tuam, qui evangelizas Jeruſalem: exalta, noli timere, dic civitatibus Judæ. Ecce Deus veſter: ecce Dominus Deus in fortitudine veniet: & brachium ejus dominabitur: Ecce merces ejus cum eo, & opus illius coram illo. Sicut Paſtor gregem ſuum paſcet, in brachio ſuo congregabit agnos, & in ſinu ſuo levabit, fœtus ipſe portabit.

Evangelium. S. Luc. i. 57.

ELizabeth impletum eſt tempus pariendi, & peperit filium. Et audierunt vicini & cognati ejus, quia magnificavit Dominus miſericordiam ſuam cum illa, & congratulabantur ei. Et factum eſt in die octavo venerunt circumcidere puerum, & vocabant eum nomine Patris ſui, Zachariam. Et reſpondens mater ejus dixit, nequaquam, ſed vocabitur Joannes. Et dixerunt ad illam, quia nemo eſt in cognatione tua, qui vocetur hoc nomine. Innuebant autem Patri ejus quem vellet vocari eum, & poſtulans pugillarem ſcripſit, dicens, Joannes eſt nomen ejus; & mirati ſunt univerſi. Apertum eſt autem illico os ejus, & lingua ejus: & loquebatur benedicens Deum. Et factus eſt timor ſuper omnes vicinos eorum: & ſuper omnia montana Judææ divul-

divulgabantur omnia verba hæc. Et poſuerunt omnes qui audierant in corde ſuo dicentes, quis, putas, puer iſte erit? Etenim manus Domini erat cum illo. Et Zacharias Pater ejus repletus eſt Spiritu ſancto: & prophetavit dicens. Benedictus Dominus Deus Iſrael, quia viſitavit & fecit redemptionem plebi ſuæ, & erexit cornu ſalutis nobis in domo David pueri ſui, ſicut locutus eſt per os ſanctorum, qui à ſæculo ſunt prophetarum ejus. Salutem ex inimicis noſtris, & de manu omnium qui oderunt nos: ad faciendam miſericordiam cum patribus noſtris, & memorari teſtamenti ſui ſancti. Jusjurandum, quod juravit ad Abraham patrem noſtrum, daturum ſe nobis; ut ſine timore de manu inimicorum noſtrorum liberati ſerviamus illi, in ſanctitate & juſtitia coram ipſo omnibus diebus noſtris. Et tu puer propheta Altiſſimi vocaberis: præibis enim ante faciem Domini parare vias ejus, ad dandam ſcientiam ſalutis plebi ejus, in remiſſionem peccatorum eorum, per viſcera miſericordiæ Dei noſtri, in quibus viſitavit nos oriens ex alto. Illuminare his qui in tenebris & in umbra mortis ſedent: ad dirigendos pedes noſtros in viam pacis. Puer autem creſcebat, & comfortabatur ſpiritu, & erat in deſertis uſque in diem oſtenſionis ſuæ ad Iſrael.

Dies Sancti Petri.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Filium tuum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Sancto Petro Apoſtolo tuo multa excellentia dona contuliſti, & ſeriò uti gregem tuum diligenter paſceret præcepiſti; præſta quæſumus, ut omnes Epiſcopi & Paſtores diligenter ſanctum verbum tuum prædicent, & ut populus eorum doctrinæ ſit obſequens, ut coronam æternæ gloriæ conſequantur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. xii. 1.

EOdem tempore miſit Herodes rex manus, ut affligeret quoſdam de Eccleſia. Occidit autem Jacobum fratrem Joannis gladio. Videns autem quia placeret Judæis, appoſuit apprehendere & Petrum (erant autem dies Azymorum.) Quem cùm apprehendiſſet, miſit in carcerem tradens quatuor quaternionibus militum ad cuſtodiendum eum, volens poſt Paſcha producere eum populo. Et Petrus quidem ſervabatur in carcere. Oratio autem fiebat ſine intermiſſione ab Eccleſia ad Deum pro eo. Cùm autem producturus eum eſſet Herodes, in ipſa nocte erat Petrus dormiens inter duos milites, vinctus catenis duobus: & cuſtodes ante oſtium cuſtodiebant carcerem. Et Ecce Angelus Domini aſtitit, & lumen refulſit in

in habitaculo: percuſſoque latere Petri, excitavit eum dicens, Surge velociter; & ceciderunt catenæ de manibus ejus. Dixit autem Angelus ad eum, præcingere, & calceare caligas tuas. Et fecit ſic, & dicit illi, circunda tibi veſtimentum tuum & ſequere me: Et exiens ſequebatur eum, & neſciebat quia verum eſt quod fiebat per Angelum; exiſtimabat autem ſe viſum videre. Tranſeuntes autem primam & ſecundam cuſtodiam, venerunt ad portam ferream quæ ducit ad civitatem, quæ ultro aperta eſt eis: & exeuntes proceſſerunt vicum unum: & continuò diſceſſit Angelus ab eo. Et Petrus ad ſe reverſus, dixit, Nunc ſcio verè quia Dominus miſit Angelum ſuum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Judæorum.

Evangelium. S. Matth. xvi. 13.

VEnit Jeſus in partes Cæſareæ Philippi: & interrogabat diſcipulos ſuos, dicens, Quem me dicunt homines eſſe Filium hominis? At illi dixerunt, Alii Joannem Baptiſtam, alii autem Eliam, alii verò Jeremiam, aut unum ex prophetis. Dicit illis Jeſus, Vos autem quem me eſſe dicitis? Reſpondens Simon Petrus dixit, Tu es Chriſtus Filius Dei vivi. Reſpondens autem Jeſus, dixit ei, Beatus es Simon Bar-Jona: quia caro & ſanguis non revelavit tibi, ſed Pater meus qui in cœlis eſt. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus; & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam, Et tibi dabo claves regni cœlorum. Et quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis.

Sanctus Jacobus Apoſtolus.

Collecta.

MIſericors Deus, concede ut ſicut S. Jacobus Apoſtolus tuus, parente & omnibus quæ habebat relictis, ſtatim vocanti Filio tuo Jeſu Chriſto obſequens fuit, & eum ſecutus eſt, ita nos relictis omnibus mundanis & carnalibus affectibus, ſemper parati ſimus, ad exequenda mandata tua ſancta, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. xi. 27. *& pars Cap.* xii.

IN his diebus ſupervenerunt ab Jeroſolymis Prophetæ Antiochiam. Et ſurgens unus ex eis nomine Agabus, ſignificabat per ſpiritum famem magnam futuram in univerſo orbe terrarum, quæ facta eſt ſub Claudio Cæſare. Diſcipuli autem prout quiſque habebat, propoſuerunt in miniſterium mittere habitantibus in Judæa fratribus: quod & fecerunt, mittentes ad ſeniores per manus Barnabæ & Sauli. Eodem autem tempore miſit Herodes Rex manus, ut affligeret quoſdam de Eccleſia. Occidit autem Jacobum fra-

fratrem Joannis gladio; videns autem quia placeret Judæis, appoſuit apprehendere & Petrum.

Evangelium. S. Matth. xx. 10.

TUnc acceſſit ad eum mater filiorum Zebedæi cum filiis ſuis, adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit ei, quid vis? Ait illi, dic ut ſedeant hi duo filii mei, unus ad dextram tuam & unus ad ſiniſtram in regno tuo. Reſpondens autem Jeſus dixit, Neſcitis quid petatis. Poteſtis bibere calicem quem ego bibiturus ſum? Dicunt ei, poſſumus. Ait illis calicem quidem meum bibetis, ſedere autem ad dextram meam & ſiniſtram non eſt meum dare vobis: ſed quibus paratum eſt à Patre meo. Et audientes decem indignati ſunt de duobus fratribus. Jeſus autem vocavit eos ad ſe: & ait, Scitis quia Principes Gentium dominantur eorum: & qui majores ſunt poteſtatem exercent in eos: non ita erit inter vos. Sed quicunque voluerit inter vos major fieri, ſit veſter miniſter: & qui voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſervus. Sicut filius hominis non venit miniſtrari, ſed miniſtrare & dare animam ſuam redemptionem pro multis.

Sanctus Bartholomæus Apoſtolus.

Collecta.

OMnipotens & æterne Deus, qui dediſti Apoſtolo tuo Bartholomæo ut verè verbo tuo crederet, & illud annunicaret, da quæſumus Eccleſiæ tuæ verbum cui credidit, adamare: tum etiam illud ipſum annunciare, & recipere per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Act. v. 12.

PER manus Apoſtolorum fiebant ſigna, & prodigia multa in plebe (& erant unanimiter omnes in porticu Salomonis; Cæterorum autem nemo audebat ſe conjungere illis: ſed magnificabat eos populus. Magis autem augebatur credentium in Domino multitudo virorum ac mulierum:) Ita ut in plateas ejicerent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabbatis: ut veniente Petro ſaltem umbra illius obumbraret quenquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus ſuis. Concurrebat autem & multitudo vicinarum civitatum Jeruſalem afferentes ægros & vexatos à ſpiritibus immundis: qui curabantur omnes.

Evangelium. S. Luc. xxii. 24.

FActa eſt autem & contentio inter eos, quis eorum videretur eſſe major. Dixit autem eis, Reges Gentium dominantur eorum: & qui poteſtatem habent ſuper eos, benefici vocantur. Vos autem non ſic: ſed qui major eſt in vobis, fiat ſicut minor: & qui præceſſor eſt ſicut miniſtrator. Nam quis major eſt, qui recumbit, an qui miniſtrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio veſtrum ſum, ſicut qui miniſtrat. Vos autem eſtis qui permanſiſtis mecum in ten-

tentationibus meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis & bibatis super mensam meam in regno meo; & sedeatis super thronos judicantes duodecim tribus Israel.

Sanctus Matthæus Apostolus.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per benedictum Filium tuum vocasti Matthæum, ut ex Publicano fieret Apostolus ac Evangelista; gratiam largire nobis quâ omnes avaras cupiditates, & opum inordinatum studium abjiciamus, & eundem Filium tuum Jesum Christum sequamur, qui vivit & regnat tecum, & cum Spiritu sancto unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

Epistola. 2 Cor. iv. 1.

IDeo habentes hanc ministrationem juxta quod misericordiam consecuti sumus, non deficimus, sed abdicamus occulta dedecoris, non ambulantes in astutia, neque adulterantes verbum Dei; sed in manifestatione veritatis commendantes nosmetipsos ad omnem conscientiam hominum coram Deo. Quod si etiam opertum est Evangelium nostrum: in iis qui pereunt est opertum, in quibus Deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat eis illuminatio Evangelii gloriæ Christi, qui est imago Dei. Non enim nosmetipsos prædicamus, sed Jesum Christum Dominum nostrum: nos autem, servos vestros, per Jesum. Quoniam Deus qui dixit de tenebris lucem splendescere ipse illuxit in cordibus nostris, ad illuminationem scientiæ claritatis Dei in facie Christi Jesu.

Evangelium. S. Matth. ix. 9.

ET cùm transiret inde Jesus, vidit hominem sedentem in telonio Matthæum nomine. Et ait illi, Sequere me. Et surgens secutus est eum: Et factum est, discumbente eo in domo, ecce, multi Publicani & peccatores venientes, discumbebant cum Jesu, & discipulis ejus. Et videntes Pharisæi dicebant discipulis ejus, quare cum Publicanis & peccatoribus manducat magister vester? At Jesus audiens, ait, Non est opus valentibus medico, sed male habentibus: euntes autem discite quid est misericordiam volo, & non sacrificium; non enim veni vocare justos, sed peccatores ad pœnitentiam.

Sanct. Michael & omnes Angeli.

Collecta.

OÆterne Deus, qui miro ordine Angelorum hominumque ministeria dispensas, concede propitius, ut quemadmodum Sancti Angeli tui tibi ministrant in cœlo, ità ad nutum tuum nos hic in terra versantes adjuvent atque tueantur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Apocal. xii. 7.

FActum eſt prælium magnum in cœlo, Michael & Angeli ejus præliabantur cum dracone, & draco pugnabat & Angeli ejus, & non valuerunt; neque locus inventus eſt eorum amplius in cœlo. Et projectus eſt draco ille magnus, ſerpens antiquus, qui vocatur Diabolus & Satanas, qui ſeducit univerſum orbem: & projectus eſt in terram, & Angeli ejus cum illo miſſi ſunt. Et audivi vocem magnam in cœlo dicentem, nunc facta eſt ſalus & virtus, & regnum Dei noſtri, & poteſtas Chriſti ejus. Quia projectus eſt accuſator fratrum noſtrorum, qui accuſabat illos ante conſpectum Dei noſtri die ac nocte: & ipſi vicerunt eum propter ſanguinem Agni & propter verbum teſtimonii ſui, & non dilexerunt animas ſuas uſque ad mortem. Propterea lætamini cœli, & qui habitatis in eis. Væ terræ & mari: quia deſcendit Diabolus ad vos habens iram magnam, ſciens quod modicum tempus habet.

Evangelium. S. Matth. xviii. 1.

IN illa hora acceſſerunt diſcipuli ad Jeſum, dicentes, Quis putas major eſt in regno cœlorum? Et advocans Jeſus parvulum, ſtatuit eum in medio eorum, & dixit; Amen dico vobis, niſi converſi fueritis, & efficiamini ſicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum. Quicunque ergo humiliaverit ſe ſicut parvulus iſte, hic eſt major in regno cœlorum: & qui ſuſceperit unum parvulum talem in nomine meo, me ſuſcipit. Qui autem ſcandalizaverit unum de puſillis iſtis, qui in me credunt, expedit ei ut ſuſpendatur mola aſinaria in collo ejus, & demergatur in profundum maris. Væ mundo à ſcandalis, neceſſe eſt enim ut veniant ſcandala: veruntamen væ homini illi per quem ſcandalum venit. Si autem manus tua, vel pes tuus ſcandalizat te, abſcinde eum & projice abs te: bonum tibi eſt ad vitam ingredi debilem vel claudum quàm duas manus, vel duos pedes habentem mitti in ignem æternum. Et ſi oculus tuus ſcandalizat te, erue eum, & projice abs te; bonum tibi eſt unum oculum habentem in vitam intrare, quàm duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. Videte ne contemnatis unum ex his puſillis. Dico enim vobis, quia Angeli eorum in cœlis ſemper vident faciem Patris mei qui in cœlis eſt.

Sanctus Lucas Evangeliſta.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui vocaſti Lucam medicum, cujus laus eſt in Evangelio, ut Evangeliſta fieret, & animarum quoque curam ſuſciperet, præſta quæſumus, ut ſalubribus doctrinæ illius medicinis omnes animarum noſtrarum morbi ſanentur, per merita Filii tui Jeſu Chriſti Domini noſtri. *Amen.*

Epi-

Epiſtola. 2 Tim. iv. 5.

TU vigila in omnibus, labora, opus fac Evangeliſtæ, miniſterium tuum imple. Sobrius eſto. Ego enim jam delibor: & tempus reſolutionis meæ inſtat. Bonum certamen certavi, curſum conſummavi, fidem ſervavi: in reliquo repoſita eſt mihi corona juſtitiæ, quam reddet mihi Dominus in illa die, juſtus judex: non ſolum autem mihi, ſed & iis, qui diligunt adventum ejus. Feſtina ad me venire cito. Demas enim me reliquit, diligens hoc ſæculum, & abiit Theſſalonicam. Creſcens in Galatiam. Titus in Dalmatiam. Lucas eſt mecum ſolus. Marcum aſſume, & adduc tecum: eſt enim mihi utilis in miniſterio. Tychicum autem miſi Epheſum. Penulam quam reliqui Troade apud Carpum, veniens affer tecum, & libros, maximè autem membranas. Alexander ærarius multa mala mihi oſtendit, reddat illi Dominus ſecundum opera ejus: quem & tu devita; valde enim reſiſtit verbis noſtris.

Evangelium. S. Luc. x. 1.

DEſignavit Dominus & alios ſeptuaginta duos: & miſit illos binos ante faciem ſuam in omnem civitatem, & locum quo erat ipſe venturus. Et dicebat illis, Meſſis quidem multa: operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum meſſis ut mittat operarios in meſſem ſuam. Ite, ecce, ego mitto vos ſicut agnos, inter lupos; nolite portare ſaculum, neque peram, neque calceamenta: & neminem per viam ſalutaveritis. In quancunque domum intraveritis, primùm dicite, Pax huic domui: Et ſi ibi fuerit filius pacis, requieſcet ſuper illum pax veſtra; ſin autem, ad vos revertetur. In eadem autem domo manete edentes & bibentes, quæ apud illos ſunt, dignus eſt enim operarius mercede ſua.

Sancti Simon & Judas Apoſtoli.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui Eccleſiam tuam ſuper fundamentum Prophetarum & Apoſtolorum, in ipſo ſummo angulari lapide Jeſu Chriſto, ædificaſti, concede nobis ut per eorum doctrinam in unitate Spiritus ita conjungamur, ut in ſanctum Templum tibi gratum evadamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. S. Judas i.

JUdas Chriſti Jeſus Servus, frater autem Jacobi: his qui ſunt in Deo Patre dilectis, & Chriſto Jeſu conſervatis, & vocatis: miſericordia vobis & pax & charitas adimpleatur. Chariſſimi, omnem ſolicitudinem faciens ſcribendi vobis de communi veſtra ſalute, neceſſe habui ſcribere vobis: deprecans ſuper certare ſemel traditæ ſanctis fidei. Subintroierunt enim quidam homines (qui olim præſcripti

ſunt

ſunt in hoc judicium) impii, Domini noſtri gratiam tranſferentes in luxuriam, & ſolum dominatorem, & Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum negantes. Commonere autem vos volo ſcientes ſemel omnia, quod Jeſus populum de terra Ægypti ſalvens, ſecundo eos qui non crediderunt perdidit. Angelos verò qui non ſervaverunt ſuum principatum, ſed dereliquerunt ſuum domicilium, in judicium magni diei, vinculis æternis ſub caligine reſervavit. Sicut Sodoma & Gomorrha, & finitimæ civitates ſimili modo exfornicatæ, & abeuntes poſt carnem alteram factæ ſunt exemplum, ignis æterni pœnam ſuſtinentes. Similiter & hi carnem quidem maculant, dominationem autem ſpernunt, majeſtatem autem blaſphemant.

Evangelium. S. Joan. xv. 17.

HÆc mando vobis, ut diligatis invicem. Si mundus vos odit: ſcitote quia me priorem vobis odio habuit: ſi de mundo fuiſſetis, mundus quod ſuum erat diligeret: quia verò de mundo non eſtis, ſed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus. Mementote ſermonis mei quem ego dixi vobis, non eſt ſervus major Domino ſuo: ſi me perſecuti ſunt, & vos perſequentur: ſi ſermonem meum ſervaverunt: & veſtrum ſervabunt. Sed hæc omnia facient vobis propter nomen meum: quia neſciunt eum qui miſit me. Si non veniſſem & locutus fuiſſem eis, peccatum non haberent. Nunc autem excuſationem non habent de peccato ſuo. Qui me odit; & Patrem meum odit. Si opera non feciſſem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent; nunc autem & viderunt, & oderunt & me, & Patrem meum; ſed ut adimpleatur ſermo qui in lege eorum ſcriptus eſt, quia odio me habuerunt gratis. Cùm autem venerit Paracletus, quem ego mittam vobis à Patre, ſpiritum veritatis qui à Patrè procedit: ille teſtimonium perhibebit de me. Et vos teſtimonium perhibebitis quia ab initio mecum eſtis.

Dies omnium Sanctorum.

Collecta.

OMnipotens Deus, qui omnes electos tuos conjunxiſti in una communione, & ſocietate myſtici corporis Domini noſtri Jeſu Chriſti, da ut omnes ſanctos tuos in omnibus virtutibus ac operibus bonis imitemur, ut ad ineffabilia illa gaudia quæ preparaſti iis qui te haud fictè diligunt perveniamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Pro Epiſtola. Apocal. vii. 2.

ET vidi alterum Angelum aſcendentem ab ortu ſolis habentem ſignum Dei vivi: & clamavit voce magna quatuor Angelis, quibus datum eſt nocere terræ & mari, dicens, Nolite nocere terræ neque mari, neque arboribus, quoadusque ſignemus ſervos Dei noſtri in frontibus ſuis. Et audivi numerum ſignatorum centum quadraginta

draginta quatuor millia ſignati ex omni tribu filiorum Iſrael.

Ex tribu Juda duodecim millia ſignati.

Ex tribu Ruben duodecim millia ſignati.

Ex tribu Gad duodecim millia ſignati.

Ex tribu Aſer duodecim millia ſignati.

Ex tribu Nephthali duodecim millia ſignati.

Ex tribu Manaſſe duodecim millia ſignati.

Ex tribu Simeon duodecim millia ſignati.

Ex tribu Levi duodecim millia ſignati.

Ex tribu Iſſachar duodecim millia ſignati.

Ex tribu Zabulon duodecim millia ſignati.

Ex tribu Joſeph duodecim millia ſignati.

Ex tribu Benjamin duodecim millia ſignati.

Poſt hæc vidi turbam magnam quam dinumerare nemo poterat, ex omnibus gentibus & tribubus, & populis, & linguis, ſtantes ante thronum & in conſpectu Agni, amicti ſtolis albis, & palmæ in manibus eorum. Et clamabant voce magna dicentes, Salus Deo noſtro qui ſedet ſuper thronum, & Agno. Et omnes Angeli ſtabant in circuitu throni, & ſeniorum, & quatuor animalium, & ceciderunt in conſpectu throni in facies ſuas, & adoraverunt Deum, dicentes, Amen: benedictio, & claritas, & ſapientia, & gratiarum actio, honor & virtus, & fortitudo Deo noſtro in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Evangelium. S. Matth. v. 1.

VIdens autem Jeſus turbas, aſcendit in montem: & cùm ſediſſet, acceſſerunt ad eum diſcipuli ejus. Et aperiens os ſuum docebat eos dicens: Beati pauperes ſpiritu; quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Beati mites; quoniam ipſi poſſidebunt terram. Beati qui lugent; quoniam ipſi conſolabuntur. Beati qui eſuriunt, & ſitiunt juſtitiam, quoniam ipſi ſaturabuntur. Beati miſericordes; quoniam ipſi miſericordiam conſequentur. Beati mundo corde; quoniam ipſi Deum videbunt. Beati pacifici; quoniam Filii Dei vocabuntur. Beati qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam; quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. Beati eſtis cùm maledixerint vobis homines, & perſecuti vos fuerint, & dixerint omne malum adverſum vos mentientes, propter me. Gaudete & exultate, quoniam merces veſtra copioſa eſt in cœlis. Sic enim perſecuti ſunt prophetas qui fuerunt ante vos.

Ordo

Ordo Administrandæ Cœnæ Domini, seu Sacræ Communionis.

¶ *Quotquot cupiunt participes fieri sacræ Communionis, nomina sua, pridie saltem sacrorum, Ministro indicabunt.*

¶ *Si quis autem sit manifestè flagitiosus, aut proximum verbis factisve injuriâ affecerit, ita ut Ecclesia eo pacto sit offensa; de hoc certior factus Minister eum advocabit, & monebit ne ullo modo audeat ad Mensam Domini accedere, usque dum veræ resipiscentiæ, & morum emendationis indicia manifesta præbuerit; ita ut Ecclesiæ quam prius offenderat sit satisfactum, ut & iis quos affecerat injuria; aut saltem promittat id sibi propositum quam primum id commode fieri poterit.*

¶ *Eundem agendi modum & ordinem tenebit Minister cum iis, inter quos intelliget vigere simultates & odia, nec sinet eos mensæ Domini communicare donec certior factus fuerit de eorũ reconciliatione. Quod si pars altera alteri offensam acceptam ex animo remittere, aut pro illata satisfacere parata sit, altera id detrectante & in odio & malitia sua persistente, ita ut ad piam concordiam adduci nolit: Minister pœnitentem ad sacram Communionem admittet, non vero pertinacem. Cum hac cautela, ut Minister qui quemquam à sacris arcuerit prout habetur in hoc aut præcedente hujus Rubricæ paragrapho, totum negotium cum Ordinario communicet intra dies quatuordecim ad summũ. Ordinarius autem inquiret in eum qui sic offenderit, juxta Canonem.*

¶ *Quo tempore Cœna Domini celebrabitur, mensa panno mundo lineo strata stabit in medio vel Templi, vel Chori, ubi Matutinæ & Vespertinæ Preces debent recitari, Presbyter autem stans ad Septentrionalem partem Mensæ, Orationem Dominicam cum Collecta sequente recitabit, populo in genua provoluto.*

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

Collecta.

OMnipotens Deus, cui omne cor patet, omnes affectus cogniti sunt, & nullum

lum ſecretum eſt abſconditum; Purifica cogitationes cordium noſtrorum per inſpirationem Spiritus ſancti, ut te ex animo amemus ſanctumque nomen tuum debitâ veneratione celebremus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter converſus ad populum, Decalogum integrum clarâ voce recitabit, Populus autem in genua adhùc provolutus poſt unumquodque mandatum, veniam petet à Deo pro illius violatione tempore præterito, & rogabit ut ſibi gratia concedatur quâ illud ſervet in futurum, in hunc modum.*

Miniſter.

I. LOcutus eſt Deus hos ſermones, & dixit, Ego ſum Dominus Deus tuus, non habebis Deos alienos coram me.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

II. Non facies tibi ſculptile, neque omnem ſimilitudinem quæ eſt in cœlo deſuper, & quæ in terra deorſum, nec eorum quæ ſunt in aquis ſub terra. Non adorabis ea neque coles; Ego enim ſum Dominus Deus tuus fortis, Zelotes, viſitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me, & faciens miſericordiam in millia his qui diligunt me & cuſtodiunt præcepta mea.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

III. Non aſſumes nomen Domini Dei tui in vanum, nec enim hebebit inſontem Dominus eum qui aſſumpſerit nomen Domini Dei ſui fruſtra.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

IV. Memento ut diem Sabbati ſanctifices, ſex diebus operaberis & facies omnia opera tua; ſeptimo autem die Sabbatum Domini Dei tui eſt, non facies omne opus in eo, tu & filius tuus & filia tua, ſervus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui eſt intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & mare & omnia quæ in eis ſunt; & requievit in die ſeptimo, idcirco benedixit Dominus diei Sabbati & ſanctificavit eum.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

V. Honora patrem tuum & matrem tuam, ut ſis longævus ſuper terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

VI. Non occides.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

VII. Non mœchaberis.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

VIII. Non furtum facies.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

IX. Non loquêris contra proximum tuum falſum teſtimonium.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & corda noſtra ad ſervandum hoc mandatum inclina.

Miniſter.

X. Non concupiſces domum proximi tui, nec deſiderabis uxorem ejus, non ſervum, non ancillam, non bovem, non aſinum, nec omnia quæ illius ſunt.

Populus.

Domine miſerere noſtri, & hæc omnia mandata tua cordibus noſtris, quæſumus, inſcribe.

¶ *Tum ſequetur harum Collectarum alterutra pro Rege, Presbytero ut antea ſtante, ac dicente,*

Oremus.

OMnipotens Deus, cujus regnum æternum, & potentia infinita, miſerere univerſæ Eccleſiæ; & corda electorum famulorum tuorum *Wilhelmi* & *Mariæ*, Regis ac Reginæ ita dirige, ut ipſi (gnari cujus ſint Miniſtri) ſupra omnia honorem & gloriam tuam quærant; nos verò, & quotquot iis ſubjecti ſunt (debitè penſitantes à quo ſit illorum authoritas) fideliter iis ſerviamus, illos honoremus, & iis humiliter obediamus, in te, ac propter te, juxta ſacrum verbum & mandatum tuum; per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui unà tecum & cum Spiritu ſuncto vivit & regnat, ſemper unus Deus in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Aut,*

OMnipotens & ſempiterne Deus, ex ſacro verbo tuo diſcimus corda regum in manu tua eſſe, eáque à te dirigi atque inclinari, prout divinæ tuæ ſapientiæ optimè viſum fuerit; ſupplices te rogamus uti corda famulorum tuorum *Wilhelmi* & *Mariæ*, Regis ac Reginæ, ita inclines atque dirigas ut omni cogitatione, verbo, ac opere, indeſinenter quærant honorem ac gloriam tuam; & populum tuum curæ ſuæ demandatum cuſtodire opibus, pace ac pietate florentem ſtudeant. Hæc concede, ô Pater miſericors, propter dilectum Filium tuum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum dicetur Collecta diei. Ac immediate poſt Collectam, Presbyter leget Epiſtolam, dicens,* Epiſtola [*ſeu* portio Scripturæ aſſignata pro Epiſtola] ſcripta eſt capite ——— Epiſt. —— verſa—— *Finitâ autem Epiſtolâ, dicet,* Hîc deſinit Epiſtola. *Tum leget Evangelium* (*ſtante univerſo populo*

populo) *dicent*, Sanctum Evangelium ſcriptum eſt capite ——— Evangelii——verſu———*Finito autem Evangelio, cantabitur, aut recitabitur ſequens Symbolum, ſtante adhuc univerſo populo ut antea.*

CRedo in unum Deum Patrem Omnipotentem, factorem cœli & terræ, atque viſibilium omnium & inviſibilium: Et in unum Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, Filium Dei unigenitum, ex Patre natum ante omnia ſæcula. Deum de Deo, Lumen de Lumine: Deum verum de Deo vero; Genitum non factum: Conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt: Qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis, Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto, ex Mariâ Virgine, & homo factus eſt, Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato. Paſſus & ſepultus eſt, Et reſurrexit tertiâ die ſecundum ſcripturas, Et aſcendit in cœlum, Sedet ad dextram Patris. Et iterum venturus eſt cum gloriâ, judicare vivos & mortuos: Cujus regni non erit finis.

Et in Spiritum ſanctum, Dominum & vivificantem, Qui ex Patre Filióque procedit, Qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur, Qui loquutus eſt per Prophetas. Et unam ſanctam, Catholicam, & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum, Et expecto reſurrectionem mortuorum, Et vitam venturi ſæculi, *Amen.*

¶ *Tum Miniſter populo renunciabit ſi qui ſunt dies Feſti, aut jejunii per ſequentem hebdomadam obſervandi. Tum etiam ſi dabitur occaſio, futura Communio prænunciabitur, & Matrimoniorum futurorum ſolemnitas; Brevia etiam, Citationes & Excommunicationes legentur. Nec quicquam promulgabitur aut publicabitur in Eccleſia, quo tempore Sacra peraguntur, præterquam ab ipſo Miniſtro. Nec quicquam ab ipſo niſi quod Regulis hujus Libri continetur, aut à Regia Majeſtate imperatum, aut à loci Ordinario præſcriptum fuerit.*

¶ *Tum ſequetur Concio, ſeu aliqua Homiliarum jam editarum, aut in poſterum publicâ authoritate edendarum.*

¶ *Tum Presbyter ad Menſam Domini revertetur, & Offertorium incipiet, unâ aut alterâ, aut etiam pluribus harum ſententiarum recitatis, prout ipſi convenientius videbitur.*

SIc luceat lux veſtra coram hominibus ut videant opera veſtra bona, & glorificent Patrem veſtrum qui in cœlis eſt. S. *Matth.* v. 16.

Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra; ubi ærugo & tinea demolitur, & ubi fures effodiunt & furantur. Theſaurizate autem vobis theſauros in cœlo; ubi neque ærugo neque tinea demolitur; & ubi fures non effodiunt nec furantur. S. *Matth.* vi. 19, 20.

Omnia ergo quæcunque vultis, ut faciant vobis homines: ita & vos facite illis. Hæc eſt enim lex & prophetæ. S. *Matth.* vii. 12.

Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnum cœlorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei qui in cœlis eſt; ipſe intrabit in regnum cœlorum. S. *Matth.* vii. 21.

Stans autem Zachæus dixit ad Dominum, Ecce, dimidium bonorum meorum, Domine, do pauperibus; & ſi quid aliquem defraudavi, reddo quadruplum. S. *Luc.* xix. 8.

Quis militat ſuis ſtipendiis unquam? Quis plantavit vineam, & de fructu ejus non edit? Quis paſcit gregem, & de lacte gregis non manducat? 1 *Cor.* ix. 7.

Si nos vobis ſpiritualia ſeminavimus; magnum eſt ſi nos carnalia veſtra metamus? 1 *Cor.* ix. 11.

Neſcitis quoniam qui in ſacrario operantur; quæ & de ſacrario ſunt edunt: & qui altario deſerviunt, cum altario participant? Ita & Dominus ordinavit iis qui Evangelium annunciant, de Evangelio vivere. 1 *Cor.* ix. 13, 14.

Hoc autem dico, qui parcè ſeminat, parcè & metet; & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Unuſquiſque prout diſtinavit in corde; non ex triſtitia aut ex neceſſitate. Hilarem enim datorem diligit Deus. 2 *Cor.* ix. 6, 7.

Communicet autem is qui cathechizatur verbo, ei qui ſe cathechizat, in omnibus bonis. Nolite errare, Deus non irridetur. Quæ enim ſeminaverit homo; hæc & metet. *Gal.* vi. 6, 7.

Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maximè autem ad domeſticos fidei. *Gal.* vi. 10.

Eſt autem quæſtus magnus pietas cum ſufficientia. Nihil enim intulimus in hunc mundum; haud dubium quod nec auferre quid poſſumus. 1 *Tim.* vi. 6, 7.

Divitibus hujus ſæculi præcipe non ſublime ſapere, neque ſperare in incerto divitiarum, ſed in Deo vivo (qui præſtat nobis omnia abunde ad fruendum;) bene agere, divites fieri in bonis operibus, facile tribuere, communicare, theſaurizare ſibi fundamentum bonum in futurum, ut apprehendant bonam vitam. 1 *Tim.* vi. 17, 18, 19.

Non enim injuſtus Deus, ut obliviſcatur operis veſtri & dilectionis quam oſtenditis in nomine ipſius, qui miniſtraſtis ſanctis & miniſtratis. *Heb.* vi. 10.

Beneficentiæ autem & communionis nolite obliviſci. Talibus enim hoſtiis promeretur Deus. *Heb.* xiii. 16.

Qui habuerit ſubſtantiam hujus mundi, & viderit fratrem ſuum neceſſe habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo; quomodo charitas Dei manet in eo? 1 S. *Joan.* iii. 17.

Ex ſubſtantiâ tuâ fac eleemoſynam, & noli avertere faciem tuam ab ullo paupere: ita enim fiet ut nec à te avertatur facies Domini. *Tob.* iv. 7.

Quo-

Quomodo potueris, ita esto misericors. Si multum tibi fuerit, abundanter tribue: si exiguum tibi fuerit, etiam exiguum libenter impertiri stude. Præmium enim bonum tibi thesaurizas in die necessitatis. *Tob.* iv. 8, 9.

Fœneratur Domino, qui miseretur pauperis & vicissitudinem suam reddit ei. *Prov.* xix. 17.

Beatus vir qui intelligit super egenum & pauperem; in die mala liberabit eum Dominus. *Psal.* xli. 1.

¶ *Dum ista recitantur, Diaconi, Æditui, aliive ad hoc idonei, quibus illud muneris demandatum est, Eleemosynam in pauperum usus erogatam colligent, ut & alias populi oblationes in pios usus, in Amulâ seu lance idoneâ à Parochianis in hunc usum comparatâ, eamque ad Presbyterum reverenter afferat, ab illo autem, gestu modesto ac humili super sacrâ Mensâ collocabitur.*

¶ *Quoties verò sacra Communio celebrabitur, tum Presbyter tantum Panis & Vini super Mensa reponet quantum sufficere videbitur. Quibus peractis dicat Presbyter.*

Oremus pro universo statu Ecclesiæ Christi hic in terra militantis.

OMnipotens & æterne Deus, qui per sanctum Apostolum tuum nos docuisti orare, obsecrare, deprecari, & gratias agere pro omnibus hominibus, te rogamus supplices ut clementer (* *eleemosynas atque oblationes nostras accipias ac*) has nostras orationes quas divinæ majestati tuæ offerimus, exaudias; supplicantes, ut spiritum veritatis, unitatis ac concordiæ universæ Ecclesiæ tuæ inspires. Concede etiam ut quotquot sanctum nomen tuum confitentur, ii omnes in sancti verbi tui veritate consentiant, vivantq; inter se in charitate concordes. Insuper te rogamus supplices ut omnes Reges, Principes ac Dynastas, Christum profitentes, serves ac tuearis, imprimis autem famulos tuos *Wilhelmum* & *Mariam*, Regem & Reginam, ut sub iis pie & tranquille vivamus. Da etiam Consiliariis ipsorum universis, singulisque Magistratu aliquo sub ipsis fungentibus, ut rectè ac sine personarum acceptione jus dicant, nequitiam & vitia coercendo, & veram Dei religionem, & virtutem tuendo & propagando. Eam autem gratiam Episcopis ac Ministris omnibus largire, quâ cum moribus tum doctrinâ, verbum tuum vivum patefaciant ac promoveant, illustrent & rectè ritéq; Sacramenta administrent. Et populo tuo universo, huic autem Cœtui præsertim, concede ut animo miti ac debitâ reverentiâ sanctum verbum tuum audiant ac excipiant, tibi verè servientes in sanctitate & justitia, omnibus diebus vitæ suæ. Maxima insuper cum animi demissione

* Si eleemosynæ oblationesve nullæ fiant, tum ista (*eleemosynas atque oblationes nostras accipias ac*) quæ parenthesi includuntur, omittenda erunt.

miſſione te rogamus Domine, pro benignitate tuâ ut eos omnes conſoleris & adjuves, qui in anguſtiis, doloribus, inopia, morbo, aliiſque rebus adverſis premuntur. Atque ſancto nomini tuo benedicimus pro omnibus famulis tuis, qui in fide ac timore tuo ex hac vita migrarunt, ſuppliciter te rogantes ut gratia nobis concedatur qua eorum exempla bona ſequuti unà cum illis regni tui cœleſtis fiamus participes. Hæc nobis concede, Pater, propter Jeſum Chriſtum Mediatorem & Advocatum noſtrum unicum. *Amen.*

¶ *Quum Miniſter futuram Communionem ſacram prænunciat, (quam ſemper prænunciabit Dominicâ aut Feſto die aliquo immediate præcedente) finita Concione, aut Homiliâ ſequentem exhortationem præleget.*

CHariſſimi ac dilectiſſimi, die ——— proxime ſequenti mihi propoſitum eſt, favente Deo, quotquot fuerint eâ quâ decet pietate ac devotione affecti, iis omnibus ac ſingulis adminiſtrare maximè ſalutare illud Sacramentum corporis ac ſanguinis Chriſti; ab iis participandum in memoriam meritoriæ illius crucis ac paſſionis, quâ ſolâ, peccatorum noſtrorum remiſſionem impetramus, & ad regni cœlorum conſortium pervenimus. Noſtrum eſt itaque ſubmiſſe atque ex animo gratias agere, omnipotenti Deo Patri noſtro cœleſti, quia dedit Filium ſuum Servatorem noſtrum Jeſum Chriſtum, non tantum ut pro nobis moreretur, verùm etiam ut eſſet nobis ſpiritualis cibus & ſuſtentatio in ſancto illo Sacramento. Quod quidem cùm adeù divinum ac ſalutare ſit dignè illud participantibus, adeò verò periculoſum indignè illud ſumere audentibus, meum eſt vos hortari ut interea temporis, dignitatem illius ſancti myſterii perpendatis, magnumque illud quod indignæ illius participationi imminet periculum; utque ſuam quiſque conſcientiam exploretis atque examinetis, idque non perfunctoriè, uti ſolent hypocritæ; ſed ita ut ſancti mundique ad tam cœleſtes epulas accedatis, induti veſte illâ nuptiali, quam requirit Deus in ſacris Scripturis, & admittamini tanquam digni qui ſacram illam Menſam participent.

Ad hæc via atque ratio prima eſt, ut vitam ac converſationem veſtram explorare velitis ad normam mandatorum Dei; atque ubicunque animadvertetis à vobis peccatum eſſe voluntate, verbove aut facto, ibi gemere ac lamentari ob peccata veſtra, confiterique Omnipotenti Deo cum firmo conſtantique vitæ emendandæ propoſito. Quod ſi peccata veſtra ejuſmodi vobis eſſe videantur, ut non tantùm Deum, verùm etiam proximos veſtros offenderint, tum eorum gratiam vobis conciliabitis, parati ad reſtituendum & ſatisfaciendum quantum quidem in vobis erit, pro contumeliis ac injuriis quibuſcunque alteri à vobis illatis: Parati etiam ad condonandum iis qui in vos pecca-

peccaverint, prout peccata veſtra vobis à Deo condonari in votis eſt. Secus enim, ſacræ Communionis participatio, hoc unum præſtat quod reatum veſtrum adaugebit. Quapropter ſi quis veſtrum ſit blaſphemus adverſus Deum, aut verbi illius hoſtis ac calumniator; ſi quis ſit adulter, aut malitiâ, aut invidiâ laboret, aut in alio quocunque magno ſcelere verſetur, reſipiſcite à peccatis veſtris; ſin minus nolite ad ſacram illam menſam accedere, ne poſt participatum ſanctum illud Sacramentum, Diabolus in vos ingrediatur, quemadmodum in Judam ingreſſus eſt, & vos repleat omni iniquitate, & vos perducat in exitium tum corporis tum animæ.

Quandoquidem verò neminem par eſt ad hanc ſacram Communionem accedere, abſque ſancta fiduciâ in Dei miſericordiam, ac puratâ conſcientiâ; ſi quis veſtrum conſcientiæ ſuæ tranquillitatem comparare ſupradictis rationibus non valeat, ſed ampliore conſolatione aut conſilio ſibi opus eſſe putet, ad me accedat aut alium prudentem ac doctum verbi Dei Miniſtrum adeat; & id quo gravatur illi exponat, ut verbi Dei miniſterio abſolutionis beneficium conſequatur, ut & ſpirituale conſilium & admonitionem, ad conſcientiæ æſtus ſedandos, & dubia ac ſcrupulos omnes eximendos.

¶ *Aut ſi animadvertat quod Populus negligat ad ſacram Communionem accedere, loco præcedentis, hac utetur exhortatione.*

CHariſſimi ac dilectiſſimi fratres, ——— conſtitui, favente Deo, Cœnam Domini celebrare: ad quam ego vos quotquot adeſtis, omnes voco nomine Dei, voſque obſecro propter Dominum Jeſum Chriſtum ne ad illam accedere recuſetis, tam amanter ſcilicet à Deo ipſo vocati atque invitati. Noſtis quàm graviter quámque iniquo animo ferri ſolet, ſi quis lautum convivium apparaverit, & menſâ omni genere eduliorum jam inſtructa, adeo ut nihil deſit niſi ut convivæ accumbant; vocati tam ingrato animo ſint, ut temere nullâque de cauſa accedere dedignentur. Quis veſtrum ſi ſecum ita ageretur, non commoveretur? Quis non ingentem fieri ſibi injuriam putaret? Quamobrem chariſſimi & in chriſto prædilecti, cavete ne ſubducentes vos à ſancta hac cœna iram Dei in vos provocetis. Facile dici poteſt abs quovis homine Cœnam Domini accipere nolo, quoniam aliàs ſum mundanis negotiis impeditus. Verùm ejuſmodi excuſationes non tam facile à Deo admittuntur aut probantur coram Deo. Si quis dicat ſum gravium peccatorum reus, ideóque metuo accedere, cur ergo non reſipiſcitis, & malos mores emendatis? Deo vocanti nonne pudet reſpondere, vos nolle accedere; Quum redeundum eſt ad Deum, num cauſamini, vos nondum eſſe paratos? Hoc apud vos diligenter reputate, quam parum valebunt apud Deum ejuſmodi ficte ac ſimulatæ cauſationes. Qui convivium reſpuerant, juxta quod

habetur in Evangelio quia villam emerant, aut juga boum experiri vellent, aut matrimonium contraxerant, non excusati, sed indigni habiti sunt cœlesti convivio. Ego quidem præsto adero ac pro officio meo, invito vos Dei nomine, voco vos propter Christum; vos exhortor, quantum salus vestra vobis curæ est, ut sitis hujus sacræ Communionis participes. Et quemadmodum Filius Dei animam in cruce pro salute vestra morte profundere dignatus est: ita hoc officii vobis incumbit ut sacræ cœnæ sitis convivæ in recordationem sacrificii mortis illius, prout ipse præcepit. Quod quidem si à vobis neglectum fuerit, apud vos reputate, quantam Deo faciatis injuriam, & quantum inde vobis immineat periculum, quandoquidem scientes volentes à mensâ Domini abstinetis, secessum facientes à fratribus vestris, qui accedunt ut pascantur epulis cibi illius admodum cœlestis. Hæc si attente perpenderitis, ad meliorem mentem Deo dante reversuri estis. Quam ut consequamini Omnipotentem Deum Patrem nostrum cœlestem indesinenter rogabimus.

¶ *Quum celebrabitur sacra Communio, communicantibus in locis idoneis ad sacrum sacramentum commodè accipiendum dispositis, Presbyter hanc exhortationem recitabit.*

CHarissimi ac dilectissimi in Domino, quibus propositum est accedere ad sanctam Communionem corporis ac sanguinis Christi Servatoris nostri, oportet ut attendatis quomodo Sanctus Paulus omnes homines exhortatur, ut seipsos probent diligenter; priusquam audeant panem illum comedere ac calicem illum bibere. Nam sicuti magnum inde redundat in nos beneficium, si fide vivâ sancti illius Sacramenti fiamus participes (tum enim spiritualiter carnem Christi comedimus, & illius sanguinem bibimus, tum in Christo habitamus, & Christus in nobis; unum sumus cum Christo, & Christus nobiscum) ita nobis imminet ingens periculum, si indignè illud accipimus. Tum enim rei efficimur corporis & sanguinis Christi Servatoris nostri, edimus & bibimus judicium nostrum, non discernentes corpus Domini; iram Dei adversus nos accendimus, illum provocamus ad nos plectendos morbis ac mortis generibus variis. Quapropter fratres vos ipsos judicate, ne à Domino judicemini; præteritorum peccatorum vos serió pœniteat; vivâ ac solidâ fide Christum servatorem nostrum amplectimini. Vitam emendate, & omnes homines ex animo diligite; sic enim futuri estis idonei qui horum sanctorum mysteriorum fiatis participes. Verùm ante omnia vos oportet demissè atque ex animo gratias agere Deo, Patri, Filio, & Spiritui sancto, ob redemptionem mundi per mortem ac passionem Christi Servatoris nostri, veri Dei simul & veri hominis, qui seipsum humiliavit usque ad mortem, mortem autem Crucis, pro nobis miseris peccatoribus cum habitaremus in tenebris & umbrâ mortis, ut

nos

nos faceret Filios Dei, & ad vitam æternam eveheret. Ut autem perpetuâ memoriâ recoleremus immensam charitatem Domini nostri & Servatoris unici Jesu Christi eo pacto pro nobis morientis; ut & innumera beneficia quæ sanguinis sui pretiosâ effusione nobis impetravit, sacrosancta mysteria amoris sui veluti pignora, ad perpetuam mortis suæ recordationem, instituit ac ordinavit, ad magnam atque æternam consolationem nostram. Ipsi itaque unà cum Patre & Spiritu sancto indesinenter (prout tenemur maximè) gratias agamus, sanctissimæ illius voluntati prorsus nos subjicientes, & operam dantes ut ei serviamus in sanctitate, & justitiâ omnibus diebus vitæ nostræ. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter ad accipiendam sacram Communionem accedentibus dicet,*

VOs quos verè & seriò peccatorum vestrorum penitet, quique proximos verâ charitate complectimini, & vitam novam instituere decreviſtis, mandatis Dei obsequendo, & in viis ejus sanctis posthac ambulando: cum fide accedite, & hoc sanctum Sacramentum accipite in solatium vestrum: atque omnipotenti Deo magna cum animi demissione confitemini, in genua modeste provoluti.

¶ *Tum hæc generalis Confessio eorum omnium nomine quibus propositum est sacram Communionem accipere, fiet ab aliquo Ministrorum, ipso & Populo universo in genua humiliter provolutis, ac dicentibus:*

OMnipotens Deus, Pater Domini nostri Jesu Christi rerum omnium conditor, hominum omnium judex, confitemur ac deploramus multiplicia peccata & scelera nostra, quæ subinde flagitiosè admodùm commissimus, cogitatione, verbo, & opere, contra divinam tuam majestatem, iram atque indignationem tuam adversus nos justissimè provocantes. Seriò nos pœnitet; & ex animo dolemus ob ejusmodi delicta nostra; Eorum recordatio nobis acerba est, onus intolerabile. Miserere nostrî, miserere nostrî, Pater summè misericors. Propter filium tuum Jesum Christum Dominum nostrum, præteritorum omnium veniam concede; da etiam ut in posterum semper tibi serviamus & placeamus in novitate vitæ, ad Nominis tui honorem & gloriam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter (aut Episcopus si adsit) eriget se, & conversus ad Populum hanc absolutionem pronunciabit:*

OMnipotens Deus Pater noster cœlestis, qui ex summa misericordia peccatorum remissionem promisit iis omnibus qui seriò atque ex animo pœnitentes cum vera fide ad eum se convertunt, vestrî misereatur, peccata vestra vobis omnia condonet, ab iisque vos liberet, vos confirmet

net & roboret in omni bono, vósque perducat ad vitam æternam, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Deinde Presbyter dicet.*

Audite suavissima verba Christi Servatoris nostri ad consolandum eos omnes qui ad ipsum revera convertuntur.

VEnite ad me omnes qui laboratis atque onerati estis, & ego reficiam vos. S. *Matth.* xi. 28.

Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum dederit, ut omnis qui credit in eum; non pereat sed habeat vitam æternam. S. *Joan.* iii. 16.

Audite etiam quid dicat Sanctus Paulus.

Fidelis sermo, & omni acceptione dignus, quod Christus Jesus venit in hunc mundum peccatores salvos facere, 1 *Tim.* i. 15.

Audite etiam quid dicat Sanctus Joannes.

Si quis peccaverit, Advocatum habemus apud Patrem, Jesum Christum justum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris. 1 S. *Joan.* ii. 1.

¶ *Post quæ perget Presbyter dicens.*

Sursum corda.

Responsio.

Elevamus ad Dominum.

Presbyter.

Gratias agamus Domino Deo nostro.

Responsio.

Dignum & justum est.

¶ *Tum Presbyter ad mensam Domini conversus dicet.*

VEre dignum & justum est, & indispensabili officio tenemur tibi semper & ubique gratias agere, Domine, * Sancte Pater, Omnipotens æterne Deus.

* Hæc verba (*Sancte Pater*) in Festo Trinitatis omittentur.

¶ *Hic sequetur Præfatio solennitati peculiaris, si qua sit expresse assignata, alioqui statim subjungetur.*

IDeo cum Angelis & Archangelis, cumque omni malitia cœlestis exercitûs, glorioſum nomen tuum laudamus & magnificamus, te sine fine celebrantes ac dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt cœli ac terra gloriâ tuâ, Osanna tibi in excelsis Deus. *Amen.*

¶ *Præfationes Propriæ.*

¶ *Natali die Christi, & septem diebus sequentibus.*

QUia dedisti nobis unicum Filium tuum Jesum Christum, ut pro nobis quasi hoc tempore nasceretur, qui per operationem Spiritûs sancti factus est verus homo ex substantiâ Mariæ Virginis Matris suæ, idque sine labe peccati, ut nos ab omni peccato mundaret. Ideò cum Angelis, &c.

¶ *Die*

¶ *Die Paſchatis, & ſeptem diebus ſequentibus.*

IMprimis autem te laudare tenemur propter glorioſam Reſurrectionem Filii tui Jeſu Chriſti Domini noſtri, ipſe enim verus eſt Paſchalis Agnus pro nobis oblatus qui abſtulit peccatum mundi; qui morte ſuâ mortem deſtruxit, & ſuâ Reſurrectione vitam æternam nobis reſtituit. Ideò, *&c.*

¶ *Die aſcenſionis, & ſeptem diebus ſequentibus.*

PEr Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum Filium tuum prædilectum, qui poſt glorioſiſſimam ſuam Reſurrectionem manifeſtò apparuit omnibus Apoſtolis ſuis, ipſiſque ſpectantibus in cœlos aſcendit ut locum nobis præpararet, adeò ut ubi ipſe eſt, eò nos etiam aſcendamus, & cum ipſo regnemus in gloria. Ideò, *&c.*

¶ *Die Pentecoſtes, & ſex diebus ſequentibus.*

PEr Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum juxta cujus certiſſimam promiſſionem, Spiritus ſanctus hoc quaſi tempore, cum ſubito & ingenti ſonitu de cœlo deſcendit, tanquam flatus vehemens ad inſtar linguarum ignearum reſidens ſuper Apoſtolos, ut eos doceret & deduceret in omnem veritatem, impertitò ipſis variarum linguarum donò conceſsâque fiducia & ferventi zelò ad Evangelium conſtanter prædicandum omnibus gentibus. Quibus eductî ſumus è tenebris & errore ad puram lucem, & veram tui adeóque Jeſu Chriſti Filii tui cognitionem. Ideò cum Angelis, *&c.*

¶ *In Feſto Trinitatis tantùm.*

QUi unus es Deus, unus Dominus; non una tantum Perſona, ſed tres perſonæ in una ſubſtantia. Quod enim de gloriâ Patris, illud idem de Filio & de Spiritu ſancto credimus, abſque ulla differentia aut inæqualitate. Ideò, *&c.*

¶ *Poſt unamquamque ex his Præfationibus, immediate cantabitur aut recitabitur.*

IDeo cum Angelis, & Archangelis, cumque omni militia cœleſtis exercitus, glorioſum nomen tuum laudamus, & magnificamus, te ſine fine celebrantes ac dicentes, Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus Sabaoth, pleni ſunt cœli & terra gloriâ tuâ. Oſanna tibi in excelſis Deus. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter in genua provolutus ad Menſam Domini, hanc ſequentem Orationem dicet eorum omnium nomine qui ſunt communicaturi.*

NOn ideò ad hanc menſam tuam audemus accedere, Domine miſericors, quod in noſtra juſtitia confidamus, ſed in multitudine ac magnitudine miſerationum tuarum. Non ſumus digni qui micas colligamus ſub menſa tua. Tu verò idem

idem es Dominus cujus proprium eſt ſemper miſereri, nobis igitur concede Domine miſericors, carnem Filii tui dilectiſſimi Jeſu Chriſti, ſic edere, ſicque ſanguinem illius bibere ut corpora noſtra peccatis inquinata munda fiant, & per illius corpus animæ noſtræ abluantur in pretioſo ipſius ſanguine, útque perpetuò in ipſo habitemus, & ipſe in nobis. *Amen.*

¶ *Quum Presbyter ſtans ante Menſam Domini, Panem & Vinum ita diſpoſuerit ut expeditius ac decentius poſſit panem frangere coram Populo, & Calicem in manus ſumere, dicet orationem conſecrationis prout ſequitur.*

OMnipotens Deus, Pater noſter cœleſtis, qui ex immenſa tua miſericordia Jeſum Chriſtum Filium tuum unicum dediſti, ut mortem crucis ſubiret pro redemptione noſtra, qui ibi (unicâ ſui ipſius oblatione ſemel factâ) plenum, perfectum, & ſufficiens ſacrificium obtulit, oblationem & ſatisfactionem pro peccatis totius mundi, & inſtituit præcepitque nobis in ſancto Evangelio ſuo perpetuam memoriam pretioſæ ſuæ mortis celebrare, uſque dum redeat. Exaudi nos quæſumus ſupplices, Pater miſericors, ac concede ut nos ſumentes has creaturas panis & vini, juxta ſanctam inſtitutionem Filii tui Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, in memoriam mortis ac paſſionis illius, participes fiamus beatiſſimi illius corporis ac ſanguinis, qui eâ nocte quâ tradebatur accepit [1] panem; & cùm gratias egiſſet, illum [2] fregit, ac dedit diſcipulis ſuis, dicens, Accipite, comedite, [3] hoc eſt corpus meum, quod pro vobis datur, hoc facite in meam cōmemorationem. Similiter poſtquam cœnatum eſt [4] accepit Calicem, & poſtquam gratias egiſſet, dedit illis dicens, Bibite ex hoc omnes, [5] hic eſt enim ſanguis meus Novi Teſtamenti, qui pro vobis & pro multis effunditur in remiſſionem peccatorum. Hoc facite quotieſcunque biberitis in meam commemorationem.

[1] *Hic Preſbyter accipiat patenā in manus.*
[2] *Hic autem frangat panem.*
[3] *Hic manu porrecta tāgat quicquid panis ibi fuerit.*
[4] *Hic calicem manu prehendat.*
[5] *Et hic vaſa ōnia (ſive ſint calices ſive lagenæ) in quibus eſt vinum conſecrandum, tanget porrectâ mānu.*

¶ *Tunc Miniſter primus ſacram Communionem ſumet ipſe ſub utraque ſpecie, tum perget eum porrigere Epiſcopis, Preſbyteris & Diaconis, eodem modo, ſi qui adfuerint, poſtea verò et am plebi in manus ordine, ſingulis humiliter ingenua provolutis. Unicuique autem panem porrigens dicet:*

COrpus Domini noſtri Jeſu Chriſti, quod pro te traditum eſt, Corpus & animam tuam ſervet in vitam æternam. Et accipe & comede hoc

in

in memoriam quod Chriſtus mortuus eſt pro te, fide illo veſcitor, in corde tuo, cum gratiarum actione.

¶ *Miniſter Calicem porrigens unicuique, dicet:*

SAnguis Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui pro te effuſus eſt, Corpus & animam tuam ſervet in vitam æternam, Bibe hoc in memoriam quod ſanguis Chriſti pro te effuſus eſt, & gratias age.

¶ *Si quantum panis aut vini conſecratum fuerat, id totum abſumptum eſt priuſquam omnes communicaverint; Preſbyter majorem copiam conſecrabit juxta prius præſcriptam formulam: incipiens à verbis* (Servator noſter Chriſtus eâdem nocte quâ, *&c.*) *ad benedicendum Pani, & ab his* (ſimiliter poſtquam Cœnatum) *ad benedicendum Calici.*

¶ *Poſtquam omnes communicaverint, Miniſter redibit ad Menſam Domini, & reverenter ſuper eâ reponet quicquid ſuperfuerit ex conſecratis Elementis, illud cooperiens mundo linteo.*

¶ *Tum Presbyter recitabit Orationem Dominicam, Populo unamquamque Petitionem, poſt ipſum iterante.*

PAter noſter, qui es in cœlis. Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo & in terrâ. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. Quia tuum eſt regnum, & potentia, & gloria, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Poſtea dicetur ut habetur in ſequentibus.*

O Domine ac Pater cœleſtis, nos humiles famuli rogamus ſupplices paternam tuam bonitatem, ut hoc laudis & gratiarum actionis ſacrificium clementer accipias, humillimè ſupplicantes ut propter merita & mortem Filii tui Jeſu Chriſti, & per fidem in illius ſanguinem concedas, ut nos cum univerſa Eccleſia peccatorum noſtrorum remiſſionem, cæteraque omnia beneficia paſſionis illius conſequamur. Hîc autem offerimus ac præſentamus tibi, O Domine, nos ipſos, animas noſtras & corpora, tibi hoſtiam rationalem ſanctam & vivam, ſubmiſſe rogantes ut quotquot participes ſumus hujus ſanctæ Communionis, tuâ gratiâ & cœleſti benedictione repleamur. Et quanquam indigni ſumus ob multiplicia peccata noſtra, qui tibi ullum ſacrificium offeramus, attamen te rogamus ſupplices, ut acceptum habeas hoc debitum obſequium ac hunc cultum noſtrum, non intuendo merita noſtra, ſed condonando delicta, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, per quem & cum quo, in unitate Spiritus ſancti, tibi ſit, Pater Omnipotens, omnis honor & gloria, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Aut*

¶ *Aut hoc.*

OMnipotens & æterne Deus, ex animo tibi gratias agimus quod nos, qui hæc ſancta myſteria ritè percepimus, paſcere digneris ſpirituali cibo pretioſiſſimi corporis & ſanguinis Filii tui Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, nobiſq; gratiam ac favorem tuum erga nos eo pacto confirmas, quódque ſumus genuina membra Filii tui myſtico corpori inſita, quod eſt benedicta omnium fidelium Eccleſia. Et quod ſpe ſumus etiam hæredes regni tui ſempiterni, per merita pretioſiſſimæ mortis ac paſſionis Filii tui dilectiſſimi. Summa autem cum animi demiſſione rogamus, ô Pater cœleſtis, uti nobis gratiâ tuâ ſemper ita adſis, ut in ſanctâ tuâ Communione perſeveremus & in omnibus iis bonis operibus quæ tu præparaſti ut in iis ambulemus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, cui unà tecum, & cum Spiritu ſancto, ſit omnis honor & gloria, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Deinde dicatur aut cantetur.*

GLoria in excelſis Deo, & in terra pax, bona voluntas hominibus. Te laudamus, tibi benedicimus; te adoramus, te glorificamus; tibi gratias agimus propter ſummam gloriam tuam, Domine Deus Rex cœli, Deus Pater omnipotens.

Domine Fili unigenite Jeſu Chriſte, Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris qui tollis peccata mundi, miſerere noſtri. Qui tollis peccata mundi miſerere noſtri. Qui tollis peccata mundi ſuſcipe orationem noſtram. Qui ſedes ad dexteram Dei Patris miſerere noſtri.

Quoniam tu ſolus ſanctus, tu ſolus Dominus, tu ſolus ô Chriſte, cum Spiritu ſancto, altiſſimus in gloria Dei Patris. *Amen.*

¶ *Poſtremo Presbyter (aut Epiſcopus ſi adſit) Eccleſiam dimittet cum hac benedictione:*

PAx Dei, quæ ſuperat omnem intellectum ſervet corda veſtra & mentes veſtras, in cognitione & amore Dei & Filii ejus Jeſu Chriſti Domini noſtri: Et favor omnipotentis Dei, Patris, Filii, & Spiritûs Sancti, vobis adſit ſemperque vobiſcum maneat. *Amen.*

¶ *Collectæ poſt Offertorium dicendæ, quando non celebratur Communio, quolibet die, una, aut altera, aut etiam plures. Dici etiam poterunt pro datâ occaſione, poſt Collectas Matutinarum, aut Veſpertinarum Precum, Communionis aut Litaniæ, prout Miniſtro videbitur.*

ADeſto propitius Domine, his noſtris ſupplicationibus ac precibus, & viam famulorum tuorum ad conſequendam vitam æternam dirige; ut inter omnes mortalis hujus vitæ mutationes, ac caſus tuo ſemper clementiſſimo, ac præſentiſſimo auxilio protegantur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Domine

DOmine omnipotens, & æterne Deus, corda & corpora noſtra, quæſumus, dirigere, ſanctificare, ac regere digneris, in viis legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum: ut potentiſſima tua protectione cum corpore tum animo hic, & in æternum tui ſimus, per Jeſum Chriſtum Dominum & Servatorum noſtrum. *Amen.*

DA quæſumus omnipotens Deus, ut quæ verba hodie externis auribus audivimus, ea ſic cordibus noſtris per gratiam tuam inſerantur, ut in nobis probæ vitæ fructum ſemper proferant, ad nominis tui honorem ac laudem, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

ACtiones noſtras ſingulas Domine clementiſſimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio proſequere, ut in omnibus operibus noſtris in te incœptis, continuatis & finitis, ſanctum nomen tuum glorificemus, & tandem miſeratione tuâ vitam æternam conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

OMnipotens Deus, fons omnis ſapientiæ, cui perſpecta eſt indigentia noſtra priuſquam petamus, & nota ignorantia noſtra dum petimus, infirmitates noſtras miſerere quæſumus, & quæ vel propter indignitatem noſtram non audemus, vel propter cæcitatem petere non valeamus, ea nobis largiri digneris per merita Filii tui Domini noſtri Jeſu Chriſti. *Amen.*

OMnipotens Deus, qui pollicitus es te eorum preces exauditurum qui in Filii tui nomine petituri ſunt, aures tuas nobis qui orationes & ſupplicationes noſtras jam tibi obtulimus, propitius inclina, & da ut quæ ſecundum voluntatem tuam verâ fide petiimus, revera impetremus, ad indigentiæ noſtræ ſubſidium, & gloriæ tuæ patefactionem, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *DIebus Dominicis, aliiſque diebus feriatis (ſi non celebratur ſacra Communio) dicentur ea omnia quæ præſcripta ſunt in Officio pro ſacra Communione, uſq; ad finem Precationis illius Generalis* (pro ſtatu proſpero Catholicæ Chriſti Eccleſiæ) *atq; una aut altera Collectarum jam memoratarum, quæ omnia concludet benedictio.*

¶ *Non celebrabitur autem Cœna Domini niſi adſit cummunicantiũ numerus competens ad communicandum cum Presbytero, prout ipſi viſum fuerit.*

¶ *Quod ſi non ſint ſupra viginti in Parochia idonei ad communicandum, non tamen celebrabitur ſacra Communio, niſi quatuor (aut ad minimum tres) cum Presbytero communicent.*

¶ *In Cathedralibus autem aut Collegiatis Eccleſiis, aut Collegiis,*

legiis, ubi ſunt Presbyteri & Diaconi complures, communicabunt ſinguli unà cum Presbytero, ad minimum quâlibet Dominicâ, niſi cauſam juſtam habeant ſecus faciendi.

¶ *Atque ut præcidatur omnis occaſio diſſentionis & ſuperſtitionis quæ ſuboriri poſſet circa Panem aut Vinum, ſatis erit ſi modo Panis ſit vulgaris uſus; ſed lectiſſimus & ex meliore tritico confectus qui commode parari queat.*

¶ *Quod ſi ſuperſit aliquid panis aut vini non conſecrati, id ſibi ſumat Miniſter in privatos uſus: ſin verò conſecrati panis aut vini quicquam ſuperſit, extra Eccleſiam non efferetur, quin Presbyter unà cum aliis communicantibus, quos tum advocabit, ſtatim à Benedictione, illud reverenter comedet & bibet.*

¶ *Panem & vinum parabunt Miniſter & Oeconomi, ſumptibus Parochiæ.*

¶ *Obſerva autem unicuique Parochianorum ad minimum ter in anno communicandum: nominatim verò in feſto Paſchatis. Ac ſingulis annis quilibet Parochianus cum Parocho, Vicario, aut Miniſtro, & cum ejus eorúmve Deputato aut Deputatis rationes conferet, & ipſis ipsive perſolvet omnia Eccleſiaſtica debita, tum ſolvenda, & ſolvi ſolita.*

¶ *Sacris peractis pecunia, in offertorio erogata collocabitur in pios uſus, à Miniſtro & Oeconomis prout ipſis viſum fuerit. Quod ſi non fuerint concordes, tum pro arbitrio Ordinarii collocabitur.*

QUandoquidem in hoc Officio pro adminiſtratione Cœnæ Domini præſcribitur, ut communicantes illam ſumant in genua provoluti; (quod quidem rectè præſcriptum eſt, nempe, ut hoc pacto ſubmiſſum & gratum animum ſignificemus pro beneficiis Chriſti, quæ in ea omnibus dignè communicantibus tribuuntur; atque ut ſic omnis abſit à ſacra Communione profanatio & confuſio, quæ alioqui oriri poſſent) Attamen, ne genuflectio illa à quoquam ſeu ex ignorantiâ & infirmitate, ſeu ex malitiâ & obſtinatâ pervicaciâ ſecus quàm par eſt accipiatur, aut etiam depravetur; hîc declaramus, & omnibus no um facimus eâ genuflectione nullam Adorationem deferri, aut deferri debere pani aut vino Sacramentali, quæ ibi corporaliter accipiuntur, aut ulli præſentiæ corporali naturalis carnis, aut ſanguinis Chriſti. Quippe panis Sacramentalis & Sacramentale vinum manent in veris ſuis naturalibus ſubſtantiis, ideóque non debent adorari, (id enim Idololatria foret, à quâ fideles omnes Chriſtiani abhorrere debent) Et naturale corpus & ſanguis Chriſti Servatoris noſtri ſunt in cœlo, non autem hîc; quandoquidem eſſe ſimul & ſemel in pluribus locis veritati corporis naturalis Chriſti adverſatur.

Admi-

Adminiſtratio Pædobaptiſmi quemadmodum publice uſurpari debet in Eccleſia.

¶ *Monendus eſt populus quàm maxime decere ut Baptiſmus, non niſi Dominicis aut aliis diebus Feriatis adminiſtretur: cùm frequentiſſimus convenit populus; cùm ut ibi præſens cœtus teſtari poſſit recens-Baptizatorum admiſſionem in Eccleſiam Chriſti; tum etiam ut quotquè præſentes adfuerint dum Infantes baptizantur, ſuæ ipſorum profeſſionis admoneantur, quam Deo fecerunt in Baptiſmo. Quâ de cauſa etiam convenit ut Baptiſmus vulgari idiomate adminiſtretur. Attamen poterunt Infantes, (ſic urgente neceſſitate) aliis diebus Baptizari.*

¶ *Obſerva autem quòd unicuique maſculo baptizando aderunt Suſceptores duo & Suſceptrix unica: fœminæ autem, Suſceptor unicus, Suſceptrices autem duæ.*

¶ *Si quando Infantes fuerint Baptizandi, Parentes eorum veſpera præcedente, aut mane ante initium Precum Matutinarum, id notum facient Miniſtro. Tum autem Suſceptores & Suſceptrices, & Populus unà cum Infantibus ad Baptiſterium præſtò aderunt, ſtatim à finita lectione poſteriori, ad Preces ſeu Matutinas, ſeu Veſpertinas, prout Miniſtro viſum fuerit. Accedens autem Presbyter ad Baptiſterium (quod tum aquâ purâ implendum eſt) ibique ſtans dicet:*

An Infans iſte baptizatus eſt, an non?

¶ *Si reſponderint*, Minime: *Tum perget Presbyter, prout ſequitur:*

CHariſſimi, quoniam in peccato concepti ac nati ſunt omnes homines, dicitque Servator noſter Chriſtus, neminem ingredi poſſe in regnum Dei, niſi regenitus atque ex aquâ & Spiritu ſancto denuo natus fuerit, obſecro vos ut Deum Patrem invocetis, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum; ut pro benigna illa ſua miſericordia illud iſti Infanti concedat, quod à natura ſua habere non poteſt, nempe ut aquâ & Spiritu ſancto baptizatus, in ſanctam Chriſti Eccleſiam admittatur, & fiat illius membrum vivum.

¶ *Tum dicet Pre byter.*

Oremus.

OMnipotens & æterne Deus, qui ex ingenti miſericordia tua Noachum & familiam ejus in Arca ſervaſti ne aqua-

aquarum diluvio perirent, quique filios Iſrael Populum tuum traduxiſti per mare rubrum incolumem, figuram in eo ſacri Baptiſmatis exhibens: atq; per Baptiſmum prædilecti Filii tui Jeſu Chriſti in Jordane flumine aquam ad myſticam peccati ablutionem ſanctificaſti; Supplices te rogamus, pro infinitis tuis miſerationibus, ut clementer Infantem iſtum ab alto reſpicias; ipſum abluas & ſancto Spiritu tuo ſanctifices, ut ab ira tua liberatus, in arcam Eccleſiæ Chriſti admittatur; atque fide confirmatus, ſpe lætus & in charitate radicatus, turbulenti hujus mundi fluctus ſic pertranſeat, ut ad portum vitæ æternæ tandem perveniat, ibi tecum in ſæcula ſæculorum regnaturus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

OMnipotens & immortalis Deus, indigentium omnium auxilium, eorum quotquot opis implorandæ causâ ad te confugiunt, adjutor; vita credentium, & reſurrectio mortuorum: Te in infantis hujus gratiam invocamus, ut ad ſacrum tuum Baptiſma accedens, peccati remiſſionem per ſpirituálem regenerationem conſequatur. Admitte ipſum ô Domine, prout promiſiſti per dilectum Filium tuum, dicens, Petite & dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulſate, & aperietur vobis: Da itaque nobis jam petentibus; fac ut quærentes inveniamus; pulſantibus aperi, ut hic Infans cœleſtis tuæ ablutionis æternâ benedictione fruatur & perveniat ad regnum illud ſempiternum quod promiſiſti, per Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum eriget ſe Populus, Presbyter autem dicet.*

Audite verba Evangelii, à Sancto Marco ſcripti, capite decimo, verſu decimo tertio.

ET offerebant illi parvulos, ut tangeret illos; Diſcipuli autem comminabantur offerentibus. Quos cùm videret Jeſus indignè tulit, & ait illis, Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos. Talium enim eſt regnum Dei. Amen dico vobis quiſquis non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus ſuper illos, benedicebat iis. S. *Marc.* x. 13.

¶ *Poſt prælectum Evangelium, Miniſter hanc brevem exhortationem ſuper verba Evangelii recitabit.*

DIlecti, auditis in hoc Evangelio verba Chriſti Servatoris noſtri, quod juſſerit pueros ad ſe adduci; utq; volentes à ſe eos prohibere objurgaverit; ut etiam omnes & ſingulos exhortetur ad imitandum eorum innocentiam. Intelligitis ut externo geſtu & facto ſuo propenſam ſuam in eos voluntatem declaraverit; eos enim ulnis amplexus eſt; manus ipſis impoſuit eiſque benedixit. Nolite igitur dubitare, ſed ſerió credite ipſum, Infantem iſtum benignè excepturum; ulnis miſericordiæ ſuæ amplexurum; vitæ æternæ benedictione donaturum; & ſempiterni

regni

regni ſui facturum participem. Itaque cùm ſimus perſuaſi de Patris noſtri cœleſtis in hunc Infantem propenſa voluntate per Jeſum Chriſtum Filium ſuum patefactâ: neque ſit ulla dubitandi cauſa quin pium hoc officium noſtrum, quum Infantem iſtum ad ſacrum illius baptiſma adducimus, ipſi acceptum ſit, ipſi cum fide ac devotione gratias agamus, dicentes,

OMnipotens & æterne Deus, Pater cœleſtis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & ad fidem in te, dignatus es. Cognitionem iſtam auge, & in iſta fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu Infantem hunc dona, quo renaſcatur & æternæ ſalutis hæres conſtituatur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui vivit & regnat tecum, & cum Spiritu ſancto, nunc & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter, Suſceptores & Suſceptrices alloquetur in hunc modum.*

CHari ac dilecti, Infantem iſtum huc attuliſtis ut baptizaretur, oraſtis ut Dominus noſter Jeſus Chriſtus eum accipere, peccati veniam facere, ſancto Spiritu ſanctificare, regnóque cœlorum atque vitâ æternâ donare dignetur. Audiviſtis etiam Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum in Evangelio ſuo promiſiſſe ſe conceſſurum ea omnia quæ orando ab ipſo petiiſtis, quibus ille quidem promiſſis ſtabit certiſſimè. Itaque cum tali promiſſione ſe Chriſtus obſtrinxerit; Infantem etiam iſtum opertet per vos illius fide-juſſores pollicèri (donec ad eam ætatem pervenerit qua poſſit hoc in ſe ſuſcipere) Diabolo & omnibus ejus operibus ſe renunciaturum, ſeque conſtanter ſacro Dei verbo crediturum, & obſequenter mandata ejus ſervaturum.

Quæro itaque,

AN abrenuncias, Infantis iſtius nomine, Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus ſæculi, omnibus ejuſdem cupiditatibus, & carnis concupiſcentiis, adeò ut nec eas ſequuturus ſis, nec iis te duci permiſſurus?

Reſponſio.

Abrenuncio iſtis omnibus.

Miniſter.

CRedis in Deum Patrem, *&c.*

Et in Jeſum Chriſtum, *&c.*

Tune etiam credis in Spiritum ſanctum, *&c.*

Reſponſio.

Hæc omnia firmâ fide credo.

Miniſter.

NUm vis in hanc fidem baptizari?

Reſponſio.

Cupio.

Miniſter.

NUm itaque ſanctam Dei voluntatem & mandata ejus obſequenter ſervaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ?

Reſponſio.

Eam ſervaturus ſum, & in iis ambulaturus.

¶ *Tum*

¶ *Tum dicet Presbyter:*

CONcede misericors Deus, ut vetus Adam in isto Infante ita sepeliatur, ut novus homo in eo suscitetur. *Amen.*

Concede ut omnes carnales affectus in ipso moriantur, & omnia quæ sunt Spiritus, in eo vivant & augeantur. *Amen.*

Concede illi potestatem & vim ad victoriam reportandam, & ad triumphandum de Diabolo, mundo, & carne. *Amen.*

Concede ut quicunque hic per nostrum officium atque Ministerium tibi dicatur, virtutibus etiam cœlestibus & æterno præmio donetur, per misericordiam tuam, ô benedicte Domine Deus, qui vivis, quique cuncta moderaris, in sæcula sæculorum. *Amen.*

OMnipotens sempiterne Deus, cujus charissimus ac dilectissimus Filius Jesus Christus, ex pretiosissimo latere suo aquam simul & sanguinem in remissionem peccatorum nostrorum profudit, & discipulis suis in mandatis dedit, ut euntes, omnes gentes docerent, & eos baptizarent in nomine Patris & Filii & Spiritus sancti; respice quæsumus supplicationes Ecclesiæ tuæ; aquam hanc sanctifica ad mysticam peccati ablutionem; ac concede ut Infans iste eâ jam baptizandus accipiat gratiæ tuæ plenitudinem, & semper maneat in numero fidelium & electorum Filiorum tuorum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter Infantem in manus accipiet, & Susceptoribus ac Susceptricibus dicet:*

Huic Infanti nomen imponite.

¶ *Tunc ipsum nomine jam ab ipsis impositio compellans (si affirmaverint Infantem ferre posse) aquæ cautè & circumspectè immerget, dicens:*

NEgo baptizo te in nomine . Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Si verò infirmum esse Infantem affirment, satis erit aquam in illum leniter effudisse, verba supra memorata recitando.*

NEgo baptizo te in nomine . Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter.*

INfantem hunc in cœtum gregis Christi admittimus, atque * illum signamus signo crucis, in signum quod ipsum posthac non pudebit fidem in Christum Crucifixum profiteri, & sub ejus signo contra Peccatum, Mundum, & Satanam viriliter pugnare, fidelémque Christi militem ac famulum ad vitæ finem usque permanere. *Amen.*

* *Hic Presbyter Infantis frontem signo crucis signabit.*

¶ *Deinde*

¶ *Deinde dicet Presbyter:*

CUm jam Infans iſte, chari ac dilecti fratres, regenitus ſit & in corpus Eccleſiæ Chriſti inſitus, gratias agamus Omnipotenti Deo, pro iſtis beneficiis, & unanimes ipſum comprecemur ut infans iſte reliquam vitam ſuam inſtituat juxta hoc initium.

¶ *Tum cunctis in genuâ provolutis, dicetur,*

PAter noſter, qui es in Cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cælo & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo. *Amen.*

¶ *Deinde Presbyter dicet:*

EX animo tibi gratias agimus, Pater ſummè miſericors, quod dignatus ſis Infantem hunc ſancto Spiritu tuo regenerare, eum in Filium tuum adoptivum aſſumere, & ſanctæ Eccleſiæ corpori inſerere, ſupplices etiam te rogamus largiaris, ut peccato mortuus, viventſque juſtitiæ, atque conſepultus Chriſto in mortem illius, veterem hominem crucifigat, & totum corpus peccati penitus aboleat, ut quemadmodum Filii tui mortis ſit particeps, ſic fiat particeps reſurrectionis illius, adeò ut tandem cum reliqua ſancta tua Eccleſia, æterni regni tui hæreditatem conſequatur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum cunctis ſtantibus, Preſbyter ac Suſceptores & Suſceptrices hanc ſequentem exhortationem diriget.*

QUoniam infans iſte per vos ſponſores ſuos promiſit ſe abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus ejus; in Deum crediturum, & illi ſerviturum; meminiſſe vos oportet veſtri muneris eſſe ac officii, providere ut Infans iſte doceatur, ubi primum per ætatem doceri potuerit, quam ſolenne votum, promiſſionem, & profeſſionem per vos fecerit. Quo autem iſta melius cognoſcat; ipſum monebitis ut ſacras conciones audiat, imprimis verò curabitis ut ſymbolum Apoſtolorum, Orationem Dominicam, & decalogum addiſcat vulgari idiomate; atque ea omnia quæ chriſtianum hominem ad ſalutem animæ oportet cognoſcere ac credere: ut etiam Infans iſte ad ducendam piam & Chriſtianam vitam inſtituatur; ſemper memor quod Baptiſmus nobis repræſentat profeſſionem noſtram, nempe ut Chriſti Servatoris noſtri exemplum imitemur, & ad ejus ſimilitudinem conformemur; ut quemadmodum ille pro nobis mortuus eſt & reſurrexit, ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur & ad juſtitiam reſurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indeſinenter mortificantes, & indies progreſſus facientes in omni virtute & piâ vivendi ratione.

¶ *Tum*

¶ *Tum addet ac dicet.*

CUrare vos oportet, ut Infans iſte ad Epiſcopum adducatur, ut ab ipſo confirmetur, quam primum recitare poterit ſymbolum Apoſtolicum, orationem Dominicam, & Decalogum linguâ vernaculâ, & in Catechiſmo in eum finem edito, plenius inſtituatur.

COnſtat ex verbo Dei Infantes baptizatos, qui moriuntur antequam peccatum ullum actuale commiſerint, indubie ſalvari.

AD eximendum omnem ſcrupulum, circa uſum ſigni Crucis in Baptiſmo, vera rei iſtius explicatio, & juſtæ cauſæ illius retinendæ, videri poterunt, in Canone XXX. Anno Domini 1604. *primum edito.*

Adminiſtratio Pædobaptiſmi in Privatis Ædibus.

¶ *CUrati Populum ſæpe admonebunt, ne Infantium Baptiſmum longius differant quam in Dominicam nativitatem eorum proxime ſequentem, aut à navitate ſecundam, aut in alium diem feſtum inter utramque Dominicam, niſi ob cauſam gravem juſtamque atq; Miniſtro probatam.*

¶ *Ipſos etiam monebunt, ne niſi gravi & neceſſaria de cauſa liberos ſuos procurent domi intra privatos parietes baptizandos. Urgente autem neceſſitate, tum adminiſtrabitur Baptiſmus in hunc modum.*

¶ *Primo Parochus, aut eo abſente, alius quilibet Miniſter legitimus, qui præſto aderit, unà cum iis qui præſentes adjuerint, Deum invocabunt. Orationem Dominicam recitantes, ſimulque tot Collectas ex iis quæ habentur in forma Baptiſmi Publici, quot per temporis angustias, & rei exigentiam licuerit. Deindè nomine ab aliquo eorum qui præſentes aderunt, Infanti impoſito, Miniſter aquam in eum effundet, hæc verba recitando.*

EGo baptizo te in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum cunctis in genua provolutis, Miniſter Deo gratias aget, dicens.*

EX animo tibi gratias agimus, Pater ſumme miſericors, quod dignatus ſis Infantem hunc ſancto Spiritu tuo regenerare, eum in Filium tuum adoptivum aſſumere, & ſanctæ Eccleſiæ tuæ corpori inſerere. Supplices etiam te rogamus largiaris, ut quemadmodum jam particeps factus eſt mortis

mortis Filii tui, ſic & reſurrectionis ejus fiat particeps: Et tandem cum reliquis ſanctis tuis æterni regni hæreditatem conſequatur, per eundem Filium tuum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Ne autem ullo modo dubitent quin Infans eo modo ſacro Baptiſmo tinctus, ſit ritè & ſufficienter Baptizatus; adeò ut nefas ſit eum denuo baptizari. Si tamen Infans ad hunc modum baptizatus ſuperſtes fuerit, eum expedit in Eccleſiam afferri, ut ſi Parochus ipſe illum baptizaverit, Eccleſia certior fiat de verâ formâ baptiſmi ab eo privatim uſurpata: re autem ſic ſe habente ita dicet:*

Ego vobis denuncio, me Infantem iſtum, tali tempore & loco, juxta legitimum præſcriptúmque Eccleſiæ ordinem coram multis teſtibus baptizaſſe.

¶ *Si autem Infans ab aliquo alio Miniſtro legitimo baptizatus fuerit, tunc Miniſter Parochiæ illius in quâ natus eſt Infans & baptizatus, examinabit atque perquiret fueritne Infans ritè baptizatus an non? Si fuerit, & illi qui Infantem in Eccleſiam afferunt, reſponderint, Infantem iſtum jam baptizatum eſſe, tunc Miniſter eos ulterius examinabit dicens.*

AQuo baptizatus eſt Infans iſte?

Quis præſens adfuit, cùm baptizatus eſt infans iſte?

Quoniam fieri poteſt ut nonnulla quæ ad hujus ſacramenti eſſentiam ſpectant, præ metu aut nimia feſtinatione in tantâ periculi urgentis neceſſitate, omiſſa ſint, ideò quæro à vobis,

Quo liquore baptizatus eſt Infans iſte?

Quibus verbis infans iſte baptizatus eſt?

¶ *Quod ſi Miniſter ex eorum reſponſionibus qui Infantem ſiſtunt, omnia ritè legitiméq; peracta comperiat; tunc Infantis baptiſmum non iterabit, ſed illum recipiet tanquam unum è grege verè Chriſtiani Populi, dicens in hunc modum,*

EGo vobis denuncio, re ita ſe habente, ritè legitiméque atque juxta ordinem cuncta eſſe peracta circa baptiſmum hujus Infantis; qui natus in originali peccata & ſub irâ Dei, nunc eſt per lavacrum regenerationis, in Baptiſmo, in numerum Filiorum Dei & hæredum vitæ æternæ cooptatus. Quippe Dominus noſter Jeſus Chriſtus gratiam ſuam ejuſmodi infantibus non denegat, ſed eos ad ſe peramanter invitat ut teſtatur Evangelium ad magnam noſtram conſolationem, in hunc modum.

Evangelium. S. Marc. x. 13.

ET offerebant illi parvulos, ut tangeret illos; Diſcipuli autem comminabantur offerentibus. Quod cùm videret Jeſus indignè tulit, & ait illis, Sinite parvulos venire ad me, & ne prohibueritis eos. Talium

lium enim est regnum Dei. Amen dico vobis quisquis non receperit regnum Dei velut parvulus non intrabit in illud. Et complexans eos, & imponens manus super illos, benedicebat iis.

¶ *Post prælectum Evangelium, Minister hanc brevem exhortationem super verba Evangelii recitabit.*

DIlecti, auditis in hoc Evangelio verba Christi Servatoris nostri, quod jusserit pueros ad se adduci; utque volentes à se eos prohibere objurgaverit; ut etiam omnes & singulos exhortetur ad imitandum eorum innocentiam. Intelligitis ut externo gestu & facto suo propensam suam in eos voluntatem declaraverit; eos enim ulnis amplexus est; manus ipsis imposuit eisque benedixit. Nolite igitur dubitare, sed serio credite ipsum Infantem istum benignè excepisse; ulnis misericordiæ suæ amplexum esse; vitæ æternæ benedictione donavisse; & (prout in sancto verbo suo promisit) sempiterni regni facturum participem. Itaque cùm simus persuasi de Patris nostri cœlestis in hunc Infantem propensâ voluntate per Jesum Christum Dominum nostrum patefactâ; ipsi cum fide & devotione gratias agamus, Orationem quam Dominus nos docuit recitantes.

PAter noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terrâ. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et nè nos inducas in tentationem, sed libera nos à malo. *Amen.*

OMnipotens & æterne Deus, Pater cœlestis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & ad fidem in te, dignatus sis. Cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu Infantem istum dona, ut renatus & salutis æternæ hæres constitutus, per Dominum nostrum Jesum Christum, servus tuus permaneat, & promissionem tuam consequatur, per eundem Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu sancto, nunc & semper. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter quæret Infantis nomen, quo à Susceptoribus & Susceptricibus prolato, Minister dicet:*

AN abrenuncias, Infantis istius nomine, Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus sæculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis: adeò ut nec eas sequuturus sis, nec iis te duci permissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Minister.

CRedis in Deum Patrem, &c. Et in Jesum Christum, &c.

Tunc

Tune etiam credis in Spiritum ſanctum, &c.

Reſponſio.
Hæc omnia firma fide credo.

Miniſter.

NUM itaque ſanctam Dei voluntatem & mandata ejus obſequenter ſervaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ ?

Reſponſio.
Eam ſervaturus ſum, & in iis ambulaturus.

¶ *Tum dicet Presbyter,*

INfantem hunc in cœtum gregis Chriſti admittimus, atque * illum ſignamus ſigno crucis, in ſignum quod ipſũ poſthac non pudebit fidem in Chriſtum crucifixum profiteri, & ſub ejus ſigno contra Peccatum, Mundum, & Satanam, viriliter pugnare, fidelemque Chriſti militem ac famulum ad vitæ finem uſque permanere. *Amen.*

* *Presbyter Infantis frontem ſigno crucis ſignabit.*

¶ *Deinde dicet Presbyter,*

CUM jam Infans iſte, chari ac prædilecti fratres, regenitus ſit & in corpus Eccleſiæ Chriſti inſitus, gratias agamus Omnipotenti Deo, pro iſtis beneficiis, & unanimes ipſum comprecemur ut Infans iſte reliquam vitam ſuam inſtituat juxta hoc initium.

¶ *Tum Presbyter dicet,*

EX animo tibi gratias agimus, Pater ſummè miſericors, quod dignatus ſis Infantem hunc ſancto Spiritu tuo regenerare, eum in Filium tuum adoptivum aſſumere, & ſanctæ Eccleſiæ corpori inſerere. Supplices etiam te rogamus largiaris, ut peccato mortuus, vivenſque juſtitiæ, atque conſepultus Chriſto in mortem illius, veterem hominem crucifigat, & totum corpus peccati penitus aboleat, ut quemadmodum Filii tui mortem participat, ſic fiat particeps reſurrectionis illius, adeò ut tandem cum reliqua ſancta tua Eccleſia, æterni regni tui hæreditatem conſequatur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum cunctis ſtantibus, Miniſter ad Suſceptores & Suſceptrices hanc exhortationem dirigat.*

QUoniam Infans iſte per vos ſponſores ſuos promiſit ſe abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus ejus ; in Deum crediturum, & illi ſerviturum ; meminiſſe vos oportet veſtri muneris eſſe ac officii, videre ut Infans iſte doceatur, ubi primum per ætatem doceri potuerit quam ſolenne votum, promiſſionem, ac profeſſionem, per vos fecerit. Quo autem iſta melius cognoſcat ; ipſum monebitis ut ſacras conciones audiat, imprimis verò curabitis ut ſymbolum Apoſtolorum, Orationem Dominicam, & Decalogum addiſcat vulgari idiomate ; atque ea omnia quæ chriſtianum hominem

ad ſalutem animæ oportet cognoſcere ac credere: ut etiam Infans iſte ad ducendam piam & Chriſtianam vitam inſtituatur; ſemper memor quod Baptiſmus nobis repræſentat profeſſionem noſtram, nempe ut Chriſti Servatoris noſtri exemplum imitemur, & ad ejus ſimilitudinem conformemur; ut quemadmodum ille pro nobis mortuus eſt & reſurrexit, ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur & ad juſtitiam reſurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indeſinenter mortificantes, & indies progreſſus facientes in omni virtute & piâ vivendi ratione.

¶ *Quod ſi autem ii qui Infantem adferunt in Eccleſiam incertas adeò reſponſiones dederint quæſtionibus à Presbytero propoſitis, ut inde non liqueat Infantem aquâ baptizatum fuiſſe, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti (quæ ſunt Baptiſmi partes eſſentiales) tunc Presbyter eum baptizet juxta formam in præcedentibus præſcriptam pro Pædobaptiſmo publico; excepto quod in immerſione Infantis in Baptiſterium, utetur hac verborum formula.*

QUod ſi jam non ſis baptizatus, N. ego baptizo te, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

Adminiſtratio Baptiſmi Adultorum, qui pro ſeipſis poſſunt reſpondere.

¶ *QUum baptizandi ſunt adulti, maturè id Epiſcopo (aut cui hoc munus ab Epiſcopo demandatum fuerit) à Parentibus aut aliis viris prudentibus renunciabitur ſeptem ad minimum dies priuſquam baptizentur; ut eo pacto cum debita diligentia examinentur, num ſcilicet elementa Chriſtianæ Religionis ſatis probè teneant; & moneantur ut ſe orationibus & jejunio præparent ad ſanctum hoc Sacramentum recipiendum.*

¶ *Et ſi idonei reperti fuerint, tum Suſceptores & Suſceptrices, (congregato Populo die Dominica, aut Feriato die ad id deſignato) præſto aderunt ut eos præſentent ad Baptiſterium ſtatim à poſteriori lectione, ad Preces ſeu Matutinas, ſeu Veſpertinas, prout Miniſtro viſum fuerit.*

¶ *Iis autem ibi ſtantibus, Presbyter quæret num ullus eorum, qui præſentantur, baptizatus fuerit an non? Si reſponderint, minime: tunc ſic dicet Presbyter,*

Dile-

DIlectiſſimi, quoniam in peccato concepti ac nati ſunt omnes homines, (& quod ex carne natum eſt, caro eſt) & qui in carne ſunt Deo placere non poſſunt, ſed vivunt in peccatis, actuales multas tranſgreſſiones perpetrantes; dicit autem Servator noſter Chriſtus, neminem ingredi poſſe in regnum cœlorum, niſi regenitus, atque ex aqua & Spiritu Sancto denuo natus fuerit, obſecro vos ut Deum Patrem invocetis, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum; ut ex illa ſua benigna miſericordia hoc iſtis concedat, quod à natura habere non poſſunt, nempe ut aqua & Spiritu Sancto baptizentur, & in ſanctam Chriſti Eccleſiam admittantur, fiantque illius membra viva.

¶ *Tum dicet Presbyter,*

Oremus.

(¶ *Hic autem genua flectet Cœtus univerſus.*)

OMnipotens & æterne Deus, qui ex ingenti miſericordia tua Noachum & familiam ejus in Arca ſervaſti ne aquarum diluvio perirent, quique filios Iſrael Populum tuum traduxiſti per mare rubrum incolumem, figuram in eo ſacri Baptiſmatis exhibens; atque per Baptiſmum dilectiſſimi Filii tui Jeſu Chriſti in Jordane flumine elementum aquæ ad myſticam peccati ablutionem ſanctificaſti; Supplices quæſumus pro infinitis tuis miſerationibus, ut clementer iſtos homines ex alto reſpicias; ipſos abluas & ſancto Spiritu tuo ſanctifices, ut ab ira tua liberati, in arcam Eccleſiæ Chriſti admittantur; atque fide confirmati, ſpe læti & in charitate radicati, turbulenti hujus mundi fluctus ſic pertranſeant, ut ad portum vitæ æternæ tandem deveniant, ibi tecum in ſæcula ſæculorum regnaturi, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

OMnipotens & immortalis Deus, indigentium omnium auxilium, eorum quotquot opis implorandæ cauſa ad te confugiunt, adjutor; vita credentium, & reſurrectio mortuorum; Te in horum gratiam invocamus, ut ad ſacrum tuum Baptiſma accedentes, peccatorum ſuorum remiſſionem per ſpiritualem regenerationem conſequantur. Ipſos admitte, ô Domine, prout promiſiſti per dilectum Filium tuum, dicens, Petite & dabitur vobis; quærite, & invenietis; pulſate, & aperietur vobis. Da igitur nobis jam petentibus; fac ut quærentes inveniamus; pulſantibus aperi, ut hi cœleſtis tuæ ablutionis æterna benedictione fruantur & perveniant ad regnum illud ſempiternum quod promiſiſti, per Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum eriget ſe Populus, & dicet Presbyter,*

Audite verba Evangelii, à Sancto Joanne ſcripti, capite decimo, verſu primo.

ERat homo ex Phariſæis Nicodemus nomine, princeps Judæorum. Hinc venit ad Jeſum nocte, & dixit ei Rabbi,

ſcimus quia à Deo veniſti magiſter: nemo enim poteſt hæc ſigna facere quæ tu facis, niſi fuerit Deus cum eo. Reſpondit Jeſus & dixit ei, Amen, amen dico tibi, niſi quis natus fuerit denuo, non poteſt videre regnum Dei. Dixit ad eum Nicodemus, quomodo poteſt homo naſci cum ſit ſenex? Nunquid poteſt in ventrem matris ſuæ iterum introire & renaſci? Reſpondit Jeſus, Amen, amen dico tibi, niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto non poteſt introire in regnum Dei. Quod natum eſt ex carne caro eſt: & quod natum eſt ex Spiritu, Spiritus eſt. Non mireris quia dixi tibi, oportet vos naſci denuo. Spiritus ubi vult ſpirat: & vocem ejus audis, ſed neſcis unde veniat, aut quo vadat: ſic eſt omnis qui natus eſt ex Spiritu. S. *Joan.* 3 1.

¶ *Poſt prælectum Evangelium hanc ſequentem exhortationem recitabit.*

DIlecti, auditis in hoc Evangelio, Chriſti Servatoris noſtri expreſſa verba, quod niſi quis renatus fuerit aqua, & Spiritu, ingredi non poteſt in regnum cœlorum; ex quibus poteſtis intelligere quanta ſit hujus Sacramenti neceſſitas, ubi copia illius conceditur. Similiter immediate antequam in cœlum aſcenderet, (quemadmodum legitur in Evangelio ſecundum Sanctum Marcum capite ultimo) in mandatis dedit diſcipulis ſuis, dicens, Ire in orbem univerſum & Evangelium prædicate omni creaturæ; qui credit, & baptizatus eſt ſervabitur, qui autem non credit damnabitur. Unde etiam liquet quantum ſit quod inde in nos redundat beneficium. Itaque Sanctus Petrus Apoſtolus, quum audita prima ejus Evangelica concione multi corde compungerentur & ipſi cæteriſque Apoſtolis dicerent, viri fratres quid agemus? Reſpondit & dixit eis, Reſipiſcite & baptizetur unuſquiſque veſtrum in remiſſionem peccatorum, & accipietis donum Spiritus ſancti. Vobis enim eſt repromiſſio & filiis veſtris, & omnibus qui longe ſunt, quoſcunque advocaverit Dominus Deus noſter. Et multis aliis verbis eos hortabatur dicens, Servate vos ipſos ab iſta perverſa generatione. Quippe (ſicuti teſtatur alio loco idem Apoſtolus) Baptiſma etiamnum nos ſalvos facit, (non carnis depoſitio ſordium, ſed conſcientiæ bonæ interrogatio in Deum) per reſurrectionem Jeſu Chriſti. Nolite igitur dubitare, ſed ſeriò credite ipſum hoſce præſentes homines verè reſipiſcentes & fide ad eum accedentes benignè excepturum; peccatorum remiſſionem ipſis conceſſurum, iiſque Spiritum Sanctum largiturum; vitæ æternæ benedictione eos donaturum, facturumque æterni regni ſui participes. Quum itaque ſimus perſuaſi de Patris noſtri cœleſtis erga ipſos propenſa voluntate, per Jeſum Chriſtum Filium ſuum patefacta, cum fide ac devotione ipſi gratias agamus, dicentes,

OMnipotens & æterne Deus, Pater noſter cœleſtis, humillimas tibi gratias agimus, quod nos vocare ad cogni-

cognitionem gratiæ tuæ, & ad fidem in te dignatus es: cognitionem istam auge, & in ista fide nos in æternum confirma: Hosce homines dona tuo sancto Spiritu, quo renascantur, & æternæ salutis hæredes constituantur, per Dominum nostrum Jesum Christum, qui vivit & regnat unà tecum, & cum Spiritu Sancto, in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter Baptizandos sic alloquetur.*

Dilecti, qui huc accessistis cum proposito suscipiendi Baptismum, audivistis quomodo Cœtus oraverit, ut Dominus noster Jesus Christus dignaretur vos excipere, vobisque benedicere, vos à peccatis absolvere, vos regno cœlorum, & vita æterna donare. Audivistis etiam quomodo Dominus noster Jesus Christus promiserit in sancto verbo suo ea omnia se concessurum quæ orando ab ipso petiistis; quibus ille quidem promissis stabit certissime.

Itaque cum tali promissione se Christus obstrinxerit, vos etiam oportet fideliter promittere coram his testibus vestris, & hoc Cœtu universo, quod Diabolo & omnibus ejus operibus estis abrenunciaturi, & constanter sacro Dei verbo credituri; & obsequenter mandata ejus servaturi.

¶ *Tum Presbyter singulis baptizandis has sequentes quæstiones seorsim proponet.*

Quæstio.

An abrenuncias Diabolo & omnibus operibus ejus, inani pompæ & gloriæ hujus sæculi, omnibus ejusdem cupiditatibus, & carnis concupiscentiis, adeò ut nec eas sequuturus sis nec iis te duci permissurus?

Responsio.

Abrenuncio istis omnibus.

Quæstio.

Credis in Deum Patrem, &c.
Et in Jesum Christum, &c.
Tune etiam credis in Spiritum Sanctum, &c.

Responsio.

Hæc omnia firma fide credo.

Quæstio.

Num vis in hac fide baptizari?

Responsio.

Cupio.

Quæstio.

Num itaque sanctam Dei voluntatem, & mandata ejus obsequenter servaturus es, & in iis ambulaturus omnibus diebus vitæ tuæ.

Responsio.

Dabo operam mihi opitulante Domino.

¶ *Tum dicet Presbyter,*

Concede, misericors Deus, ut vetus Adam in hisce hominibus ita sepeliatur, ut novus homo in illis suscitetur. *Amen.*

Concede ut omnes carnales affectus in ipsis moriantur, & omnia quæ sunt Spiritus, in illis vivant & augeantur. *Amen.*

Concede illis potestatem & vim ad victoriam reportandam, & ad triumphandum de Satana, mundo, & carne. *Amen.*

Concede, cum tibi hi sint per officium ac ministerium nostrum

ſtrum dicati, ut virtutibus etiam cœleſtibus & æterno præmio donentur, per miſericordiam tuam, ô benedicte Domine Deus, qui vivis, quique cuncta moderaris, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

OMnipotens æterne Deus, cujus chariſſimus ac prædilectus Filius Jeſus Chriſtus, ex pretioſiſſimo latere ſuo aquam ſimul & ſanguinem in remiſſionem peccatorum noſtrorum profudit, & diſcipulis ſuis in mandatis dedit, ut euntes omnes gentes docerent, & eos baptizarent in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; reſpice quæſumus ſupplicationes Eccleſiæ tuæ; aquam hanc ſanctifica ad myſticam peccati ablutionem; ac concede ut hi eâ jam baptizandi accipiant gratiæ tuæ plenitudinem, & ſemper maneant in numero fidelium & electorum Filiorum tuorum, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter prehensâ uniuſcujuſque baptizandorum dexterâ, eoque, loco commodo, juxta Baptiſterium collocato, prout ipſi viſum fuerit, quæret nomen ipſius à Suſceptoribus & Suſceptricibus; deinde ipſum immerget in aquam, aut aquam in eum effundet, dicent,*

NEgo baptizo te, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter,*

HUnc virum in cœtum gregis Chriſti admittimus, atque * illum ſignamus ſigno crucis, in ſignum quod ipſum poſthac non pudebit fidem in Chriſtum crucifixum profiteri, & ſub ejus ſigno contra Peccatum, Mundum, & Satanam viriliter pugnare, fidelemque Chriſti militem ac famulum ad vitæ finem uſque permanere. *Amen.*

* *Hic Presbyter ejus frontem ſigno crucis ſignabit.*

CUM jam homines iſti (chari ac prædilecti fratres regeniti ſint, & in corpus Eccleſiæ Chriſti inſiti, gratias agamus Deo omnipotenti, pro iſtis beneficiis, & unanimes ipſum comprecemur ut hi reliquam vitam ſuam inſtituant juxta hoc initium.

¶ *Tum recitabitur Oratio Dominica, omnibus in genua provolutis.*

PAter noſter, qui es in cœlis, &c.

DEmiſſo animo tibi gratias agimus Pater cœleſtis, quod nos vocare ad cognitionem gratiæ tuæ & fidem in te dignatus es, cognitionem iſtam auge, & in iſta fide nos in æternum confirma. Sancto tuo Spiritu hoſce homines dona, ut renati & æternæ ſalutis hæredes conſtituti per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, famuli tui permaneant, & promiſſionem tuam conſequantur, per eundem Jeſum Chriſtum Filium tuum Dominum noſtrum, qui vivit & regnat tecum, in unitate ejuſdem Spiritus Sancti in æternum. *Amen.*

¶ *Tum*

¶ *Tum cunctis ſtantibus, Presbyter hanc ſequentem exhortationem habebit; Suſceptores & Suſceptrices primum alloquens.*

QUoniam homines iſti vobis præſentibus promiſerunt ſe abrenunciaturos Satanæ & omnibus operibus ejus, in Deum credituros & ipſi ſervituros: meminiſſe vos oportet veſtri muneris eſſe ac officii ipſos monere, quam ſolenne votum, promiſſionem ac profeſſionem fecerint coram hoc Cœtu, maximè vero coram vobis ipſorum teſtibus ad hoc delectis. Vobis etiam incumbit eos monere omnem illis diligentiam adhibendam ut rectè in ſancto Dei verbo erudiantur, quo creſcant in gratia & in cognitione Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac piè juſteque atque ſobriè vivant in hoc mundo.

(¶ *Tum recens baptizatos alloquens, perget ac dicet,*)

AD vos autem quod attinet, qui jam per baptiſmum Chriſtum induiſtis, veſtri etiam muneris ac officii eſt, Filios Dei & lucis factos per fidem in Jeſum Chriſtum, pro dignitate Chriſtianæ veſtræ vocationis ambulare, atque ut decet filios lucis: ſemper memores quod Baptiſmus nobis repreſentat profeſſionem noſtram, nempe ut Chriſti Servatoris noſtri exemplum imitemur & ad ejus ſimilitudinem conformemur: ut quemadmodum pro nobis mortuus eſt & reſurrexit; ita nos etiam qui baptizamur, peccato moriamur, & ad juſtitiam reſurgamus, pravos omnes & corruptos affectus indeſinenter mortificantes, & indies progreſſus facientes in omni virtute & pia vivendi ratione.

¶ *Expedit ut unuſquiſque ita baptizatus, ab Epiſcopo confirmetur quam cito fieri poterit à Baptiſmo, ut ſic ad ſacram Communionem admittatur.*

¶ *Si qui in prima Infantia non Baptizati offerantur ad Baptiſmum priuſquam ad adultam ætatem pervenerint, ita ut pro ſe reſpondere non valeant; ſatis erit ſi adhibeatur Officium Pædobaptiſmi publici; aut (ſi verſentur in ſummo periculo) Officium Pædopaptiſmi privati, mutato tantum vocabulo,* Infans, *in vocabulum* Puer, *aut* Homo, *prout res poſtulabit.*

CATECHISMUS,

Hoc eſt,

Inſtitutio quam unuſquiſque addiſcere tenetur, priuſquam adducatur ad Epiſcopum ut ab illo Confirmetur.

Quæſtio.

QUod eſt tibi nomen?

Reſponſio.

N. aut M.

Quæſtio.

Quis tibi hoc nomen impoſuit?

Reſponſio.

Suſceptores mei & Suſceptrices in Baptiſmo, in quo factus ſum membrum Chriſti, filius Dei, & hæres regni cœlorum.

Quæſtio.

Quid Suſceptores tui & Suſceptrices tum tuo nomine præſtiterunt?

Reſponſio.

Tria meo nomine promiſerunt ac voverunt; *Primùm*, me abrenunciaturum Satanæ & omnibus operibus, pompis & vanitatibus hujus mundi nequam; & omnibus pravis concupiſcentiis carnis. *Secundùm*, me omnes fidei Chriſtianæ articulos creditu rum. *Tertiùm*, me ſanctam Dei voluntarem & illius mandata ſervaturum, & in iis ambulaturum omnibus diebus vitæ meæ.

Quæſtio.

An non putas te teneri ea credere, & facere quæ tuo nomine promiſerunt?

Reſponſio.

Imò ſanè, Deoque adjuvante faciam. Et ex animo Patri noſtro cœleſti gratias ago quod me ad hanc ſalutis viam vocaverit per Jeſum Chriſtum Servatorem noſtrum. Deum etiam rogo ut me ita ſua gratia confirmet, ut in ea permaneam uſque ad finem vitæ meæ.

Catechiſtes.

Recita Fidei tui Articulos.

Reſponſio.

CRedo in Deum Patrem omnipotentem; creatorem cœli & terræ: Et in Jeſum Chriſtum Filium ejus unicum, Dominum noſtrum, Qui conceptus eſt de Spiritu Sancto, Natus ex Maria Virgine, Paſſus ſub Pontio Pilato, Crucifixus, mortuus & ſepultus, Deſcendit ad inferos; Tertia die Reſurrexit à mortuis, Aſcendit ad Cœlos, Sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis: Inde venturus eſt judicare vivos & mortuos.

Credo in Spiritum Sanctum, Sanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum Communionem, Remiſſionem peccatorum, Carnis reſurrectionem, ac Vitam æternam. *Amen.*

Quæſtio.

Quid potiſſimùm doceris in his fidei tuæ articulis?

Reſponſio.

Primò, doceor credere in Deum Patrem, qui me & mundum univerſum condidit.

Secundò, in Deum Filium, qui

qui me & totum genus humanum redemit.

Tertiò, in Spiritum Sanctum Deum, qui me & omnes electos Dei ſanctificavit.

Quæſtio.

Dicebas Suſceptores tuos & Suſceptrices tuo nomine promiſiſſe, te mandata Dei ſervaturum. Dic mihi quot ſunt illa?

Reſponſio.

Decem.

Quæſtio.

Quæ ſunt illa?

Reſponſio.

EA ipſa quæ Deus tradidit capite vigeſimo Exodi, dicens, Ego ſum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo ſervitutis.

I. Non habebis Deos alienos coram me.

II. Non facies tibi ſculptile, neque omnem ſimilitudinem quæ eſt in cœlo deſuper, & quæ in terra deorſum, nec eorum quæ ſunt in aquis ſub terra. Non adorabis ea neque coles; Ego enim ſum Dominus Deus tuus fortis, zelotes, viſitans iniquitatem patrum in filios, in tertiam & quartam generationem eorum qui oderunt me, & faciens miſericordiam in millia his qui diligunt me & cuſtodiunt præcepta mea.

III. Non aſſumes nomen Domini Dei tui in vanum, nec enim habebit inſontem Dominus eum qui aſſumpſerit nomen Domini Dei ſui fruſtra.

IV. Memento ut diem Sabbati ſanctifices, ſex diebus operaberis & facies omnia opera tua: ſeptimo autem die Sabbatum Domini Dei tui eſt, non facies omne opus in eo, tu & filius tuus & filia tua, ſervus tuus & ancilla tua, jumentum tuum, & advena qui eſt intra portas tuas. Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram, & mare & omnia quæ in eis ſunt; & requievit die ſeptimo, idcirco benedixit Dominus diei Sabbati & ſanctificavit eum.

V. Honora patrem tuum & matrem tuam ut ſis longævus ſuper terram, quam Dominus Deus tuus dabit tibi.

VI. Non occides.

VII. Non mœchaberis.

VIII. Non furtum facies.

IX. Non loqueris contra proximum tuum falſum teſtimonium.

X. Non concupiſces domum proximi tui, nec deſiderabis uxorem ejus, non ſervum, non ancillam, non bovem, non aſinum, nec omnia quæ illius ſunt.

Quæſtio.

Quid potiſſimùm ex his mandatis diſcis?

Reſponſio.

Duo; nempe officium meum erga Deum, & meum etiam officium erga proximum.

Quæſtio.

Quodnam eſt officium tuum erga Deum?

Reſponſio.

Officium meum erga Deum eſt, ut in ipſum credam, ipſum timeam & diligam ex toto corde, ex tota mente, ex tota anima, & ex totis viribus; ut ipſum colam, ipſi gratias agam, in ipſo ſolo confidam, ipſum invocem; ipſius ſanctum nomen ejuſque verbum honorem; & ipſi verè ſerviam omnibus diebus vitæ meæ.

Quæſtio.

Quodnam eſt officium tuum erga proximum?

Reſponſio.

Officium meum erga proximum eſt, ut eum diligam ſicut meipſum, & id omnibus hominibus faciam, quod ab iis vellem mihi fieri. Et ut Patrem meum & Matrem meam diligam & honorem, iiſque ſuccurram. Ut regem honorem, ipſique atque iis omnibus qui ſub ipſo aliqua pollent authoritate obſequar; omnibus meis ſuperioribus, Doctoribus ſpiritualibus, Paſtoribus ac præceptoribus meipſum ſubjiciam; ſubmiſſè ac reverenter me geram erga omnes qui re ulla me antecellunt. Neminem verbo factove lædam. Fidelem ac juſtum me in omnibus præſtem: neque malitiam neque odium in animo meo foveam. Manus meas à furto & latrocinio cohibeam; & linguam à maledicentia, mendacio, ac calumnia. Ut corpus meum temperanter, ſobriè, atque caſtè cuſtodiam. Bona aliena neque concupiſcam neque aveam, ſed diſcam artem ad vitam ſuſtentandam idoneam, & in ea gnaviter laborem. Et meo officio fungar in eo vitæ ſtatu, ad quem Deo viſum fuerit me vocare.

Catechiſtes.

Mi puer, ſcias hoc, te ex teipſo iſta præſtare non poſſe, neque in Dei mandatis ambulare & ipſi ſervire abſque gratia illius ſpeciali, quam omni tempore diligenter invocare diſcas oportet. Audiam itaque num orationem Dominicam poſſis recitare.

Reſponſio.

PAter noſter, qui es in cœlis, ſanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo. *Amen.*

Quæſtio.

Quid petis à Deo in hac oratione?

Reſponſio.

Peto à Domino Deo meo, Patre noſtro cœleſti, omnis boni largitore, ut gratiam ſuam mihi, & omnibus largiatur, ut ipſum colamus, ipſi ſerviamus & obſequamur prout tenemur. Deum etium oro ut nobis ea omnia impertiatur quæ ſunt menti & corpori neceſſaria; utque ſit nobis propitius, & peccata noſtra nobis dimittat; ut nos etiam verſantes in quolibet periculo tam animæ, quam corpori imminente cuſtodire ac tueri dignetur: & nos ſervare ab omni peccato, ac malitia, ab hoſte animarum & ab æterna morte. Et hoc confido ipſum pro clementia ac benignitate ſua præſtiturum, per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Ideoque dico. *Amen.* Sic fiat.

Quæſtio.

QUot Sacramenta inſtituit Chriſtus in Eccleſia ſua?

Reſponſio.

Duo tantùm, quæ quidem in genere neceſſaria ſint ad ſalutem conſequendam, nempe Baptiſmum & Cœnam Domini.

Quæſtio.

Quid intelligis per vocem iſtam Sacramentum?

Reſponſio.

Externum & viſibile ſignum intelligo, internæ ac ſpiritualis gra-

gratiæ, quod nobis datur, ab ipso Christo institutum, tanquam medium quo eam recipimus, & arrabonem ad nos de eâ certos faciendos.

Quæstio.

Quot sunt partes in Sacramento?

Responsio.

Duæ, externum visibile signum, & interna spiritualis gratia.

Quæstio.

Quodnam est externum visibile signum, aut forma in Baptismo?

Responsio.

Aqua qua quis Baptizatur, *In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.*

Quæstio.

Quænam est spiritualis & interna gratia?

Responsio.

Mori peccato, & denuo nasci justitiæ: cùm enim simus naturaliter in peccato nati, & iræ filii, hâc ratione facti sumus Filii Dei.

Quæstio.

Quid ab iis requiritur qui baptizandi sunt?

Responsio.

Resipiscentia, quâ deserant peccatum; & fides, quâ firmiter credant promissionibus Dei sibi factis in eo Sacramento.

Quæstio.

Qui fit itaque ut infantes baptizentur, quum ob immaturam ætatem ista præstare non valeant?

Responsio.

Quia utrumque promittunt per sponsores suos, quod promissum tenentur ipsi præstare, postquam adoleverint.

Quæstio.

Quamobrem Sacramentum Cœnæ Domini institutum est?

Responsio.

Ad perpetuam memoriam sacrificii mortis Christi, & beneficiorum quæ inde percepimus.

Quæstio.

Quænam est pars externa, seu signum Cœnæ Domini?

Responsio.

Panis & Vinum, quæ Dominus jussit accipi.

Quæstio.

Quænam est pars interna, seu res significata.

Responsio.

Corpus & sanguis Christi, quæ vere & re ipsa sumuntur, & percipiuntur à fidelibus in Cœna Domini.

Quæstio.

Quænam sunt beneficia quæ inde percipimus?

Responsio.

Animarum nostrarum corroboratio & recreatio per corpus & sanguinem Christi; quemadmodum pane & vino corpora nostra corroborantur ac recreantur.

Quæstio.

Quid ab iis requiritur qui accedunt ad Cœnam Domini?

Responsio.

Ut probent seipsos, num verè præcedentium peccatorum eos pœniteat, firmum propositum habentes novam vitam instituendi; num fidem vivam habeant in misericordiam Dei per Christum, grata memoria mortem illius recolentes; num tandem ea qua par est charitate omnes homines amplectantur.

¶ *Curatus uniuscujusque Parochiæ diebus Dominicis & Feriatis, post lectionem posteriorem, ad Vespertinas Preces, publice*

publicè in Eccleſia inſtituet & examinabit in parte aliquâ hujus Catechiſmi, pueros ex ſua Parochia ad ſe adductos, quot ipſi viſum fuerit.

¶ *Omnes autem Patres, Matres, Heri & Heræ, curabunt ut liberi, famuli ac tyrones (qui Catechiſmum ſuum nondum didicerunt) in Eccleſiam ſe confirant tempore præſtituto, & obſequentes aures præbeant, & à Miniſtro dirigantur donec ea omnia addidicerint quæ hic jubentur addiſcere.*

¶ *Ubi primùm Infantes adoleverint, ita ut linguâ vernaculâ poſſint recitare ſymbolum Apoſtolorum, orationem Dominicam, Decalogum; & ad alias quæſtiones reſpondere, quæ habentur in breviori hoc Catechiſmo; ad Epiſcopum adducentur. Habebunt autem ſinguli Suſceptorem aut Suſceptricem, ſuæ ſcilicet Confirmationis teſtem.*

¶ *Quotieſcunque verò Epiſcopus indicaverit ut pueri ad ſe Confirmationis gratiâ adducantur; uniuſcujuſque Parochiæ Miniſter, aut ipſe afferet, aut ſaltem mittet eorum omnium nomina chartæ inſcripta (ſuo etiam manu propriâ ſubſcripto nomine) qui ipſi videbuntur idonei qui Epiſcopo præſententur ut ab eo Confirmentur. Quòd ſi Epiſcopo probentur, eos Confirmabit juxta ſequentem formulam.*

ORDO CONFIRMATIONIS,

Seu Impoſitionis Manuum ſuper eos qui Baptizati, ad adultam ætatem pervenerunt.

¶ *Die ad hoc præſtituta, quotquot tunc Confirmandi ſunt ordine diſpoſitis, ac ſtantibus coram Epiſcopo; vel ipſe, vel alius Miniſter ad hoc ab eo conſtitutus hanc ſequentem præfationem præleget.*

UT Confirmatio cum majori eorum ædificatione qui confirmandi ſunt, adminiſtretur, Eccleſiæ viſum eſt ſtatuere, ut nemo in poſterum Confirmetur, niſi qui teneat Symbolum Apoſtolicum, orationem Dominicam, & Decalogum, & poſſit reſpondere ad alias illas quæſtiones quæ habentur in breviore Catechiſmo. Quod quidem inſtitutum maximè decet obſervari, ut pueri jam adulti, edoctique quid Suſceptores & Suſceptrices pro ipſis in Baptiſmo, promiſerint, illud ipſum ipſi ore & motu proprio coram Eccleſia palam ratum habeant ac confirment; atque ut etiam promittant ſe, adjuvante Dei gratiâ, magis ac magis daturos operam ut ea fideliter præſtent, quibus aſſentiri ſe profeſſi ſunt.

¶ *Tum*

¶ *Tum dicet Episcopus.*

NUM hic coram Deo & hoc Cœtu iteratis solennem illam promissionem quæ facta, & votum quod nuncupatum est vestro nomine in baptismo vestro; ipsi eadem rata habentes ac confirmantes, & agnoscentes vos teneri ea omnia credere & præstare, quæ tunc vestri Susceptores & Susceptrices pro vobis susceperunt?

¶ *Et unusquisque ita ut audiri possit, respondebit,* Maxime.

Episcopus.

ADjutorium nostrum in nomine Domini.

Responsio.

Qui fecit cœlum & terram.

Episcopus.

Sit nomen Domini benedictum.

Responsio.

Ab hinc & in sæcula sæculorum.

Episcopus.

Domine, exaudi orationes nostras.

Responsio.

Et clamor noster ad te perveniat.

Episcopus.

Oremus.

OMnipotens & æterne Deus, qui hos famulos tuos aqua & Spiritu sancto regenerare dignatus es, quique iis concessisti omnium peccatorum suorum remissionem; eos quæsumus Domine, sancto Spiritu Paracleto confirma, & indies gratiæ tuæ dona multiplica; Spiritum sapientiæ & intelligentiæ; spiritum consilii & spiritualis roboris, spiritum cognitionis & veræ pietatis in illis adauge, eosque reple Spiritu sancti timoris tui nunc & in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Tunc omnibus ordine in genua provolutis coram Episcopo, uniuscujusque capiti successivè manum imponet, dicens.*

HUNC filium [*aut hunc famulum*] tuum cœlesti tuâ gratiâ protege, tuus ut semper maneat; & indies magis magisque Spiritu tuo augeatur, donec ad æternum regnum tuum perveniat. *Amen.*

¶ *Tum dicet Episcopus,*

Dominus vobiscum.

Responsio.

Et cum spiritu tuo.

¶ *Et (singulis in genua provolutis) Episcopus subjunget,*

Oremus.

PATER noster, qui es in cœlis, Sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum: Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem. Sed libera nos à malo. *Amen.*

¶ Et

¶ *Et hanc Collectam.*

OMnipotens & æterne Deus, qui das velle & præstare quæ bona sunt & divini Majestati tuæ accepta; Supplices te rogamus pro his famulis tuis quibus, juxta sanctorum Apostolorum tuorum exemplum manus nostras imposuimus, ut (hoc signo) certiores fiant de tuo favore, clementia & bonitate erga ipsos. Maneat semper super eis quæsumus, paterna manus tua; semper cum illis sit sanctus Spiritus tuus; & eos ita deducas in cognitionem & obsequium verbi tui; ut tandem vitam æternam consequantur, per Jesum Christum, qui unà tecum & cum Spiritu sancto vivit & regnat, semper unus Deus, in sæcula sæculorum. *Amen.*

DOmine Omnipotens & æterne Deus, corda & corpora nostra quæsumus, dirigere, sanctificare ac regere digneris in viis legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum; ut potentissima tua protectione cum corpore tum animo hic, & in æternum tuti simus, per Jesum Christum Dominum & Servatorem nostrum. *Amen.*

¶ *Tum eis benedicet Episcopus ita dicens,*

BEnedictio Omnipotentis Dei, Patris, Filii & Spiritus sancti vobis adsit, semperque vobiscum maneat. *Amen.*

¶ *Nec quisquam admittetur, ad Sacram Communionem, donec fuerit Confirmatus, aut nisi sit idoneus qui Confirmetur, & Confirmari cupiat.*

Formula MATRIMONII Celebrandi.

¶ PRimo *Banna eorum qui sunt Matrimonio copulandi, promulganda sunt tribus diebus Dominicis aut Festivis successive, dum Sacra peraguntur, immediate antequam prælegantur sententiæ Offertorii, Ministro juxta consuetum morem dicente.*

Ego promulgo Banna futuri Matrimonii inter M. & N. ex —— si quis vestrum cognoscat causam aliquam aut justum impedimentum, quominus isti sancto Matrimonio copulentur, vos illud (quidquid est) oportet aperire. Hæc Primâ [*secundâ* aut *tertiâ*] vice promulgantur.

¶ *Quod si ii qui sunt matrimonio copulandi vivant in diversis Parochiis; in utraque Parochia Banna promulganda sunt. Unius autem Parochiæ Minister eos Matrimonio non copulabit, nisi certior factus*

Eum ab alterius Parochiæ Miniſtro, exhibito ipſius Chirographo, Banna fuiſſe tribus vicibus promulgata.

¶ *Tempore & die ad celebrandum Matrimonium præſtitutis, copulandi unà cum amicis & vicinis ingredientur in Eccleſiam: atque ibi ſtantibus illis, viro à dexteris, muliere à ſiniſtris, Presbyter dicet,*

CHariſſimi, hic ſumus unà congregati, in conſpectu Dei, & in facie hujus congregationis, ut virum hunc & hanc mulierem ſancto Matrimonio copulemus; quod quidem vitæ genus honorabile eſt à Deo, dum homo in innocentia adhuc permaneret, inſtitutum, typum nobis exhibens myſticæ illius unionis quæ eſt inter Chriſtum & Eccleſiam ejus; & hic ſanctus vitæ ſtatus à Chriſto præſentia ſua, & primò illo ſigno quod fecit in Cana Galileæ, fuit honeſtatus ac condecoratus; & à Sancto Paulo laudatus eo quod ſit inter omnes honorabilis; quapropter non eſt à quopiam inconſultè, temerè, aut laſcivè ſuſcipiendus ac ineundus, ut ſic indulgeatur carnalibus hominum affectibus ac concupiſcentiis more brutorum ratione carentium; ſed reverenter, modeſtè, conſultò, ſobrie & in timore Dei, cauſis ob quas matrimonium inſtitutum eſt attentè penſitatis.

Harum prima, liberorum procreatio eſt, ut in timore & diſciplina Domini & ad ſancti nominis ejus gloriam educentur.

Secunda conjugii inſtituendi cauſa, ut ſit remedium adverſus peccatum, & ad vitandam fornicationem; ut ſiqui continentiæ dono non ſunt prædiți, matrimonio copulentur, & ſic corporis Chriſti membra incontaminata remaneant.

Tertia illius inſtituendi cauſa eſt, utriuſque mutua vitæ ſocietas, auxilium & conſolatio tam rebus proſperis quam adverſis; atque ille eſt ſanctus vitæ ſtatus in quem ut copulentur, huc accesſerunt hi duo qui præſentes adſunt. Quamobrem ſiquis eſt qui juſtam cauſam afferre poſſit quominus legitimo conjugio copulari poſſint, ipſe jam proferat, aut poſthac ſileat in æternum.

¶ *Eos etiam alloquens qui ſunt matrimonio copulandi, dicet:*

DIco & edico vobis, prout rationem eſtis reddituri in tremendo illo die judicii, quum cordium omnium arcana aperientur, ſi cui veſtrum compertum ſit aliquod impedimentum quominus vobis fas ſit matrimonio copulari, id nunc palam ut aperiat. Hoc enim ſit vobis certo certius, quotquot alia ratione copulantur quàm quæ verbo Dei probatur, eos à Deo non copulari, & eorum conjugium non eſſe legitimum.

¶ *Quo nuptiarum die ſi quis allegaverit ac denunciaverit aliquod impedimentum quominus matrimonio copulentur juxta legem Dei aut ſtatuta hujuſce Regni; & ſeipſum cum fide-juſſoribus idoneis obligare velit Perſonis Matrimonio*

monio copulandis, aut pignus cautionis deponat (quod par sit sumptibus quos fecerint qui Matrimonio copulandi sunt, persolvendis) si rem allegatam non probaverit. Tum oportet Matrimonii celebrationem differri tantisper dum constet de rei veritate.

¶ *Si nullum impedimentum allegatum fuerit, tum Minister viro dicet.*

N. Vis habere hanc mulierem in uxorem tuam, ut in sancto conjugii statu juxta Dei institutionem simul vivatis? Vis eam diligere, consolari, honorare, illiusque tam adversa quàm prospera valetudine utentis, curam gerere, atque aliis omnibus repudiatis, illi soli adhærere quamdiu vixerit uterque vestrum?

¶ *Vir respondebit:*

Volo.

¶ *Tum dicet Presbyter Mulieri:*

N. Vis habere hunc virum in maritum tuum, ut in sancto conjugii statu juxta Dei Institutionem simul vivatis? Vis ipsi obsequi, servire, ipsum amare, honorare, illius tam adversa quàm prospera valetudine utentis, curam gerere; atque aliis omnibus repudiatis, illi soli adhærere quamdiu vixerit uterq; vestrum?

¶ *Mulier respondebit,*

Volo.

¶ *Tum Minister dicet:*

Quis hanc mulierem tradit ut huic viro nubat?

¶ *Tum fidem suam mutuò sibi obligabunt in hunc modum:*

¶ *Minister accepta de Parentis, aut affinis alicujus manibus Muliere, Virum jubebit illius dexteram dextrâ suâ prensare, & se verba præeuntem ita sequi:*

EGO N. accipio te N. in uxorem meam legitimam ut te ab hoc die & in posterum, seu meliorem seu pejorem; seu ditiorem seu pauperiorem, habeam & teneam, tam adversa quàm prospera valetudine, donec mors nos sejunxerit, juxta sanctam Dei institutionem, atque in ejus rei confirmationem fidem meam tibi adstringo.

¶ *Tum sejungent manus suas, ac Mulier dextrâ sua, dextrâ Viri prehensâ, eodem modo Ministrum verba præeuntem sequetur:*

EGO N. accipio te N. in maritum meum legitimum, ut te ab hoc die in posterum, seu meliorem seu pejorem; seu ditiorem seu pauperiorem, habeam & teneam, tam adversa quàm prospera valetudine; ut te diligam, foveam, & tibi morem geram, donec mors nos sejunxerit, juxta

juxta ſanctam Dei inſtitutionem: atque in ejus rei confirmationem fidem meam tibi adſtringo.

¶ *Tum denuò manus ſejungent: Vir autem Mulieri Annulum dabit, illum ponens ſuper librum unà cum eo quicquid ſit, quod Presbytero & Clerico jure pendi debet. Presbyter acceptum Annulum Viro tradet ut eum aptet digito annulari manus ſiniſtræ mulieris, atque Vir annulum ibi digitis tenens, Miniſtrum verba præeuntem ſequetur, dicens.*

EGO te hoc Annulo matrimonio legitimo mihi conjungo. Te corpore meo honoro, & bonorum meorum omnium facio participem, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum poſtquam reliquerit Annulum in digito annulari ſiniſtræ manus Mulieris, ambo genua flectent, & Miniſter dicet:*

Oremus.

ÆTerne Deus, Creator & conſervator totius generis humani, omnis gratiæ ſpiritualis largitor, author vitæ æternæ, mitte benedictionem tuam ſuper hos famulos tuos, hunc virum & hanc mulierem, quibus in tuo Nomine benedicimus, ut ſicut Iſaac & Rebecca ſumma fide ſimul vixerunt, ſic iſti duo votum à ſe ſuſceptum certo perſolvant, & fœdus inter ſe initum (cujus Annuli iſtius datio & acceptio, ſymbolum & pignus exiſtit) obſervent, atque in mutuo perfecti amoris ac pacis vinculo perſeverent, vitamque ad normam mandatorum tuorum exigant, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter eorum dextras jungit, ac dicet,*

Quos Deus conjunxit, homo non ſeparet.

¶ *Poſtea Miniſter Populum alloquetur.*

QUum N. & N. in ſacrum conjugium conſenſerint, idque in conſpectu Dei & coram hoc cœtu conteſtati ſint, atque in ejus rei confirmationem, fidem mutuam ſibi adſtrinxerint, idque dato receptoque annulo atque manuum conjunctione palam fecerint, ego eos maritum uxoremque invicem eſſe pronuntio, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Addet etiam Miniſter hanc benedictionem:*

DEUS Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus, vobis benedicat, voſque tueatur ac protegat; Dominus ſuo favore vos clementer reſpiciat, atque ita vos omni benedictione ſpirituali ac gratia repleat, ut in hoc ſæculo ſic vivatis, ut in futuro vitam æternam conſequamini. *Amen.*

¶ *Tum Miniſter aut Clerici ad menſam Domini accedentes ſequentem Pſalmum dicent aut cantabunt.*

Pſalm.

Pſal. cxxviii.

BEati omnes qui timent Dominum, qui ambulant in viis ejus.

Labores manuum tuarum quia manducabis: beatus es, & bene tibi erit.

Uxor tua ſicut vitis abundans in lateribus domus tuæ.

Filii tui ſicut novellæ olivarum: in circuitu menſæ tuæ.

Ecce ſic benedicetur homo; qui timet Dominum.

Benedicat tibi Dominus ex Sion: & videas bona Jeruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.

Et videas filios filiorum tuorum pacem ſuper Iſrael.

Gloria Patri, & Filio, *&c.*

Aut hunc Pſalmum.

Pſal. lxvii.

Deus miſereatur & benedicat nobis: illuminet vultum ſuum ſuper nos & miſereatur noſtri.

Ut cognoſcamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus ſalutare tuum.

Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

Lætentur & exultent gentes: quoniam judicas populos in æquitate, & gentes in terra dirigis.

Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum ſuum.

Benedicat nos Deus, Deus noſter, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

Gloria Patri, & Filio, *&c.*

¶ *Finito hoc Pſalmo, & in genua provolutis Viro ac Mulier ante menſam Domini, ad menſam ſtans Presbyter & ad eos converſus dicet:*

Kyrie eleyſon.

Reſponſum.

Chriſte eleyſon.

Miniſter.

Kyrie eleyſon.

PAter noſter, qui es in cœlis, Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Miniſter.

Domine ſalvum fac famulum tuum & ancillam tuam.

Reſponſum.

Qui ſperant in te.

Miniſter.

Mitte eis Domino, auxilium de ſancto.

Reſponſum.

Et eos tempore protege.

Miniſter.

Eſto eis Domine, turris fortitudinis.

Reſponſum.

A facie inimici.

Miniſter.

Domine exaudi orationem noſtram.

Reſponſum.

Et clamor noſter ad te perveniat.

Miniſter.

Miniſter.

DEus Abraham, Deus Iſaac, Deus Jacob, benedic his famulis tuis, & ſemina ſemen vitæ æternæ in mentibus eorum, ut quicquid in verbo tuo utiliter didicerint, illud opere compleant. Eos Domine clementer de cœlis reſpice, & benedic ipſis. Et quemadmodum miſiſti benedictionem tuam ſuper Abraham & Saram ad eorum ingentem conſolationem; ita mittere digneris tuam benedictionem ſuper hos famulos tuos, ut voluntati tuæ obſequentes & ſemper ſub protectione tuâ tuti, in amore tuo permaneant uſque ad extremam vitam; per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. *Amen.*

¶ *Sequens oratio omittetur, ubi Mulier parere deſierit.*

MIſericors Domine ac Pater cœleſtis, cujus gratioſo munere genus humanum propagatur, hos famulos tuos quæſumus, benedictione tuâ proſequere, ut liberorum procreatione ſint fœcundi, & tamdiu in ſancto ſuo mutuo amore & vitæ honeſtate perſeverint, donec liberos ſuos viderent in Chriſtianâ pietate ac virtute educatos, ad laudem & gloriam tuam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

DEus qui potenti virtute tua de nihilo cuncta feciſti; quique etiam, (rebus aliis rectè diſpoſitis) decreviſti ut de Viro, ad imaginem & ſimilitudinem tuam creato, Mulier originem ſuam haberet, atque eos copulando docuiſti nunquam licere eos ſeparare quos tu matrimonii vinculo unum feceras; O Deus qui conjugalem copulam in tam excellens myſterium conſecratum voluiſti; ut in ea ſpirituale conjugium & unionem inter Chriſtum & Eccleſiam ſuam ſignificares ac repræſentares; hos famulos tuos clementer reſpice, ut & hic vir juxta verbum tuum uxorem diligat, (ſicut Chriſtus Eccleſiam ſponſam ſuam dilexit, qui ſeipſum pro ea tradidit, eam amando ac fovendo non ſecus ac ſuam ipſius carnem) & hæc mulier virum ſuum amet & ſe dignam præſtet quæ ab ipſo ametur, ſitque ipſi fidelis ac morigera, atque in omni quiete, ſobrietate & pace fiat ſanctarum ac piarum matronarum imitatrix. Benedicas utrique Domine, & æterni illius regni tui hæreditatem ipſis concede, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum dicet Presbyter.*

OMnipotens Deus, qui in principio primos parentes noſtros Adam & Evam creavit, atque eos ſanctificavit & matrimonio copulavit, effundat ſuper vos divitias gratiæ ſuæ, vos ſanctificet, vobiſque benedicat, ut ipſi corpore & mente accepti in ſancta dilectione ſimul vivere uſque ad extremum vitæ veſtræ terminum valeatis. *Amen.*

¶ *Poſtea*

¶ *Poſtea ſi non habeatur concio in qua mutua viri ac uxoris officia declarentur, Miniſter ea leget quæ ſequuntur:*

VOS quotquot aut jam conjugati eſtis, aut quibus ſanctum conjugium inire propoſitum eſt, audite quid dicat Scriptura ſacra de mutuis virorum erga uxores & uxorum erga viros officiis.

Sanctus Paulus in Epiſtola ad Epheſios cap. v. Maritis omnibus hæc præcipit; Viri diligite uxores veſtras ſicut & Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea: ut illam ſanctificaret, mundans eam lavacro aquæ in verbo vitæ: ut exhiberet ipſe ſibi glorioſam Eccleſiam, non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid hujuſmodi: ſed ut ſit ſancta, & immaculata. Ita & viri debent diligere uxores ſuas, ut corpora ſua. Qui ſuam uxorem diligit, ſeipſum diligit. Nemo enim unquam carnem ſuam odio habuit: ſed nutrit & fovet eam, ſicut & Chriſtus Eccleſiam. Quia membra ſumus corporis ejus, de carne ejus, & de oſſibus ejus. Propter hoc relinquet homo Patrem & Matrem ſuam: & adhærebit uxori ſuæ. Et erunt duo in carne una. Sacramentum hoc magnum eſt: ego autem dico in Chriſto & in Eccleſia. Veruntamen & vos ſinguli unuſquiſq; uxorem ſuam ſicut ſeipſum diligat. *Epheſ.* v. 25.

Similiter idem Sanctus Paulus ſcribens ad Coloſſenſes, conjugatos omnes ſic alloquitur, viri diligite uxores veſtras: & nolite amari eſſe ad illas. *Coloſſ.* iii. 19.

Audite etiam quid maritis dicat Sanctus Petrus Chriſti Apoſtolus, qui ipſe maritus erat. Viri ſimiliter, cohabitantes ſecundum ſcientiam, quaſi infirmiori vaſculo muliebri impertientes honorem, tanquam cohæredibus gratiæ vitæ, ut non impediantur orationes veſtræ. 1 S. *Petr.* iii. 7.

Huc uſque audiviſtis Officium viri erga uxorem; jam verò & vos uxores audite ac diſcite officium veſtrum erga viros veſtros, prout manifeſtò habetur in Scriptura ſacra.

Sanctus Paulus in prædicta Epiſtola ad Epheſios. Vos his verbis docet: Uxores viris ſuis ſubditæ ſint, ſicut Domino. Quoniam vir caput eſt mulieris: ſicut Chriſtus caput eſt Eccleſiæ. Ipſe ſalvator corporis ejus. Sed ſicut Eccleſia ſubjecta eſt Chriſto: ita & uxores viris ſuis in omnibus; & iterum dicit: uxor autem timeat virum ſuum. *Epheſ.* v. 22.

Et in Epiſtola ad Coloſſ. paucis vos hortatur in hunc modum; uxores ſubjicite vos viris ſicut oportet in Domino. *Coloſſ.* iii. 18.

Vos etiam S. Petrus rectè admodum inſtituit dicens, ſimiliter & uxores ſubditæ ſint viris ſuis: ut & ſiqui non credunt verbo, per mulierum converſationem ſine verbo lucri fiant. Conſiderantes in timore ſanctam converſationem veſtram. Quarum non ſit extrinſecus capillatura, aut circundatio auri, aut indumenti veſtimentorum cultus: ſed qui abſconditus eſt cordis homo, in incorruptibilitate quieti & modeſti ſpiritus, qui eſt in con-

conſpectu Dei locuples. Sic enim aliquando & ſanctæ mulieres ſperantes in Deo, ornabant ſe, ſubjectæ propriis viris. Sicut Sara obediebat Abrahæ Dominum eum vocans: cujus eſtis Filiæ, benefacientes, & non pertimentes ullam perturbationem. 1 S. *Pet.* iii. 1.

¶ *Expedit ut recens conjugati ſacram communionem participent; quum Matrimonio copulantur, aut oblatâ primâ occaſione poſt Nuptiarum ſolennia.*

Ordo pro Viſitatione Infirmorum.

¶ *Cum quis infirmatur, id ſignificabitur Parocho qui ingrediens domum infirmi, dicet:*

PAX huic domui & omnibus habitantibus in ea.

¶ *Accedens ad infirmum dicet, flexis genibus.*

NE reminiſcaris Domine delicta noſtra, vel delicta parentum noſtrorum. Parce nobis Domine, parce populo tuo quem redemiſti pretioſiſſimo tuo ſanguine, & ne in æternum iraſcaris nobis.

Reſponſum.

Parce nobis Domine.

¶ *Tum Miniſter dicet:*

Oremus.

Kyrie eleyſon.
Chriſte eleyſon.
Kyrie eleyſon.

PAter noſter, qui es in cœlis, Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Miniſter.

Domine, ſalvum fac famulum tuum.

Reſponſum.

Qui ſperat in te.

Miniſter.

Mitte ei auxilium de ſancto tuo.

Reſponſum.

Et ſemper eum potenter protege.

Miniſter.

Nihil proficiat inimicus in eo.

Reſponſum.

Et filius iniquitatis non appropinquet ad nocendum ei.

Miniſter.

Eſto ei Domine, turris fortitudinis.

Reſponſum.

A facie inimici.

Miniſter.

Domine exaudi orationem noſtram.

Reſponſum.

Et clamor noſter ad te perveniat.

Miniſter.

Miniſter.

REſpice Domine, de cœlo, intuere & adjuva famulum tuum. Reſpice eum oculis miſericordiæ tuæ, conſolare eum, & da ut fiduciam ſuam in te collocet. Defende eum ab inſidiis inimici, & eum in pace ac quiete perpetua cuſtodi per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

EXaudi nos omnipotens & ſummè miſericors Deus ac Servator; extende conſuetam benignitatem tuam ſuper hunc famulum tuum morbo laborantem. Hanc Paternam tuam correctionem ei quæſumus, ſanctifica, ut infirmitatis ſuæ ſenſus robur addat fidei ipſius, & pœnitentiam reddat magis ſinceram. Quod ſi tibi viſum fuerit eum priſtinæ ſanitati reſtituere, fac ut reliquam vitam agat, in timore tui & ad gloriam tuam; aut verò da illi ita perferre tuam viſitationem ut peracta vita hac ærumnoſa, tecum habitet in vita æterna, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum Miniſter infirmum hortabitur in hunc modum, aut alium ſimilem.*

CHare ac dilecte, ſcito hoc, Deum omnipotentem eſſe Dominum vitæ ac mortis & eorum omnium quæ eò ſpectant, juventutis ſcilicet, roboris, ſanitatis, ſenectutis, infirmitatis & morborum. Quare tibi perſuaſiſſimum eſto, quocunque morbi genere labores, eum à Deo viſitante diſpenſari, ſeu is tibi contingat ad probandam patientiam tuam ad aliorum exemplum, & ut fides tua in die Domini, tibi ſit laudi, gloriæ & honori, ad incrementum gloriæ ac vitæ æternæ; ſeu immiſſus ſit ad corrigendum, & emendandum illud quicquid ſit, quod in te offendit Patris tui cœleſtis oculos; pro comperto habe, quod ſi te peccatorum tuorum verè pœniteat, ac morbum tuum patienter feras, miſericordiæ Dei propter Jeſum Chriſtum chariſſimum filium ſuum innitens; ipſique demiſſo animo gratias egeris pro paterna ſua viſitatione, teipſum prorſus ſubjiciens illius voluntati, in tuam cedet utilitatem, teque promovebit in recta via quæ ducit ad vitam æternam.

¶ *Si infirmus qui viſitatur, vehementer laboret, tum Miniſter hic exhortandi finem facere poterit, aut pergere.*

QUamobrem æquo animo feras hanc caſtigationem Domini: quippe (prout dicit Sanctus Paulus Epiſtola ad Hebræos capite duodecimo) quem diligit Dominus eum caſtigat, flagellat autem omnem filium quem recipit. In diſciplina perſeverate. Tanquam filiis vobis ſe offert Deus. Quis enim filius quem non corripit pater? Quod ſi extra diſciplinam eſtis, cujus participes facti ſunt omnes, ergo adulteri & non

filii

filii eſtis. Deinde patres quidem carnis noſtræ, eruditores habuimus & reverebamur eos; non multò magis obtemperabimus Patri ſpirituum & vivemus? Et illi quidem in tempore paucorum dierum, ſecundum voluntatem ſuam erudiebant nos; hic autem ad id quod utile eſt in recipiendo ſanctificationem ejus. Hæc verba, mi frater, in ſacrâ Scripturâ propter conſolationem & inſtitutionem noſtram, ſcripta ſunt, ut patienter & cum gratiarum actione feramus caſtigationem Patris noſtri cœleſtis, quotieſcunque ipſi pro propenſâ ſuâ in nos benignitate, viſum fuerit, nos adverſis quibuſcunque rebus immiſſis viſitare. Neque etiam Chriſtianis hominibus acceptius quicquam eſſe deberet, quam fieri ſimiles Chriſto in adverſis, ærumnis, morbiſque patienter perferendis. Neque enim ad gaudium aſcendit antequam paſſus eſſet; & non antè ingreſſus eſt in gloriam quam crucifixus eſſet. Ita profectò cum Chriſto pati, via eſt ad gaudium ſempiternum; & alacriter cum Chriſto mori, aditus eſt ad vitam æternam; ut â morte ſuſcitati cum ipſo vivamus in æternum. Jam verò moneo ut morbum tuum qui tot modis tibi ſalutaris eſt, patienter feras, teque exhortor in nomine Dei ut eorum recorderis quæ in Baptiſmo coram Deo profeſſus es. Quandoquidem autem poſt hanc vitam ratio reddenda eſt juſto judici à quo omnes oportet judicari; obteſtor ut teipſum tuaque omnia probes; nempè quomodo tibi cum Deo, cumque hominibus conveniat; ut ſilicet dum teipſum accuſas ac judicas propter delicta tua, invenias miſericordiam apud Patrem noſtrum cœleſtem propter Chriſtum, & non accuſeris aut judiceris in tremendo illo judicio. Recitabo igitur, te audiente, fidei noſtræ articulos, ut experiaris utrum ea credas an non, quæ Chriſtianum oportet credere.

¶ *Hic Miniſter Articulos fidei recitabit in hunc modum.*

CRedis in Deum Patrem Omnipotentem, creatorem cœli & terræ, & in Jeſum Chriſtum Filium ejus unicum, Dominum noſtrum, qui conceptus eſt de ſpiritu ſancto, natus ex Maria Virgine, paſſus ſub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus & ſepultus, deſcendit ad inferos, tertia die reſurrexit à mortuis, Aſcendit ad Cœlos, ſedet ad dexteram Dei Patris Omnipotentis, inde venturus eſt judicare vivos & mortuos? Num etiam credis in Spiritum ſanctum, ſanctam Eccleſiam Catholicam, Sanctorum communionem, peccatorum remiſſionem, carnis reſurrectionem, & vitam æternam poſt mortem?

¶ *Infirmus reſpondebit.*

Firmiter credo iſta omnia.

¶ *Tum Miniſter quæret num ipſum ſuorum omnium peccatorum verè pœniteat, & omnes homines Chriſtianâ charitate complectatur, exhortans illum ut à quibuſcunque injuriâ affectus fuerit, iis*

iis omnibus ignoſcat ex animo. Et ſi aliquos ipſe offenderit, roget ut ignoſcatur ſibi. Si quos autem injuriâ, aut contumeliâ affecerit, pro viribus ſatisfaciat. Et ſi nondum Teſtamentum ſcripſerit, moneatur ut Teſtamento rebus ſuis conſulat, ac declaret quantum habeat æris alieni, quantumque ipſi ſit in tabulis & nominibus, ut eo pacto ſcilicet ipſius conſcientiæ, & quieti Teſtamentariæ procuratione præpoſitorum melius proſpiciatur. Verùm operæ pretium foret mortales omnes ſæpe admonere, ut dum proſperâ fruuntur valetudine, rebus ſuis Teſtamento caveant.

¶ *Superiora verba à Miniſtro haberi poſſunt ante precationem, prout ipſi viſum fuerit.*

¶ *Videat Miniſter ne omittat Divites ſeriò exhortari, ut liberales ſint erga pauperes.*

¶ *Hîc monebitur infirmus ut peccata ſua privatim confiteatur, ſi in re ullâ magni momenti gravatam conſcientiam ſentiat. Quâ finitâ confeſſione, Presbyter (ſi id infirmus ſuppliciter atque ex animo petierit) eum abſolvet in hunc modum.*

DOMINUS noſter Jeſus Chriſtus, qui reliquit Eccleſiæ ſuæ poteſtatem abſolvendi omnes peccatores verè pœnitentes & in eum credentes; ipſe pro ingenti miſericordia ſuâ delicta tua tibi condonet. Ego verò authoritate ipſius mihi commiſſa abſolvo te ab omnibus peccatis tuis, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter dicet ſequentem collectam.*

Oremus.

CLementiſſime Deus, qui juxta multitudinem miſerationum tuarum ita deles peccata eorum quos peccatorum ſuorum verè pœnitet, ut eorum amplius non recorderis; aperi oculos miſericordiæ tuæ ſuper hunc famulum qui veniam & remiſſionem peccatorum efflagitat. In eo renova (Pater amantiſſime) quicquid in eo aſtu ac malitiâ Satanæ, aut ipſius carnali concupiſcentia, aut humana fragilitate corruptum eſt. Conſerva & cuſtodi infirmum hoc membrum in unitate Eccleſiæ; illius contritionem reſpice, illius lacrymas accipe, illius dolorem mitiga: prout tibi viſum fuerit ipſi magis expedire. Et quia ſe ſuaque omnia uni miſericordiæ tuæ committit, peccata præterita noli ipſi imputare; verùm eum beato Spiritu tuo corrobora. Cùm vero tibi viſum fuerit ipſum hinc abducere, in gratiam tuam illum recipe, per merita chari ac prædilecti Filii tui Jeſu Chriſti Domini noſtri. *Amen.*

¶ *Tum*

¶ *Tum Miniſter hunc Pſalmum recitabit.*

Pſalm. lxxi.

IN te Domine ſperavi, non confundar in æternum: in juſtitia tua libera me, & eripe me.

Inclina ad me aurem tuam: & ſalva me.

Eſto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut ſalvum me facias.

Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

Deus meus eripe me de manu peccatoris, & de manu contra legem agentis & iniqui.

Quoniam tu es patientia mea Domine, Domine ſpes mea à juventute mea.

In te confirmatus ſum ex utero: & de ventre matris meæ tu es protector meus.

In te cantatio mea ſemper: tanquam prodigium factus ſum multis, & tu adjutor fortis.

Repleatur os meum laude: ut cantem gloriam tuam totâ die magnitudinem tuam.

Ne projicias me in tempore ſenectutis: cùm deficiet virtus mea, ne derelinquas me.

Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui cuſtodiebant animam meam, conſilium fecerunt in unum.

Dicentes, Deus dereliquit eum: perſequimini, & comprehendite eum: quia non eſt qui eripiat.

Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum reſpice.

Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confuſione & pudore qui quærunt mala mihi.

Ego autem ſemper ſperabo: & adjiciam ſuper omnem laudem tuam.

Os meum annunciabit juſtitiam tuam totâ die ſalutare tuum.

Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentiam Domini: Domine memorabor juſtitiæ tuæ ſolius.

Deus docuiſti me à juventute mea: & uſque nunc pronunciabo mirabilia tua.

Et uſque in ſenectam & ſenium Deus, ne derelinquas me.

Donec annuntiem brachium tuum generationi omni quæ ventura eſt.

Potentiam tuam & juſtitiam tuam, Deus uſque in altiſſima quæ feciſti magnalia, Deus quis ſimilis ſit tibi?

Gloria Patri, *&c.*

Sicut erat in principio, *&c.*

¶ *His Additis.*

SAlvator mundi, qui per crucem & pretioſum ſanguinem redemiſti nos, ſalva nos & adjuva nos, ſupplices te rogamus ô Deus.

¶ *Deinde dicet Miniſter:*

OMnipotens Deus, qui eſt turris fortitudinis omnium ſperantium in ſe: cui omnia ſubjiciuntur & obtemperant in cœlo, & in terra & ſub terra, nunc & ſemper tuum eſto munimentum; & faciat ut cognoſcas ac ſentias quod non ſit aliud nomen ſub cœlo datum hominibus, in quo & per quod poſſis ſanitatem & ſalutem conſequi, præter unum

nomen Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *Et postea dicet.*

BEnignæ misericordiæ ac protectioni Dei te committimus, benedicat tibi Dominus, & custodiat te. Ostendat Dominus faciem suam tibi, & misereatur tui. Convertat Dominus vultum suum ad te & det tibi pacem, nunc & semper. *Amen.*

¶ *Oratio pro Infante morbo laborante.*

OMnipotens Deus ac Pater summè misericors, cujus unius sunt vitæ ac mortis exitus. Infantem hunc, quæsumus, in lecto infirmitatis nunc jacentem oculis misericordiæ tuæ de cœlo respice. Visita eum ô Deus, in salutari tuo, eum præstituto tuo tempore dolore corporis libera, & salvum fac illius animam propter misericordiam tuam. Quod si tibi visum fuerit vitam illi in terrâ prorogare, tibi vivat, & fiat instrumentum gloriæ tuæ tibi navando fidelem operam, & benefaciendo in diebus suis; aut verò ipsum recipe in cœlestes illas mansiones, ubi animæ eorum qui obdormiunt in Domino Jesu, fruuntur sempiternâ quiete ac felicitate. Hæc concede, ô Domine, propter misericordiam tuam, in eodem Filio tuo Domino nostro Jesu Christo, qui vivit & regnat unà tecum & cum Spiritu Sancto, semper unus Deus in sæcula sæculorum. *Amen.*

¶ *Oratio pro infirmis, dicenda cum vix ulla spes reliquafuerit futuræ convalescentiæ.*

OMiserationum Pater & Deus omnis consolationis, unicum auxilium nostrum in angustiis: Ad te confugimus, opem tuam implorantes in gratiam hujus famuli tui sub manu tuâ in extremâ corporis infirmitate jacentis. Benigne ipsum respicias Domine; & quanto magis qui foris est homo corrumpitur, tanto magis eum gratiâ Spiritus tui corrobora quæsumus, in eo qui intus est. Da ut seriò errorum ante-actæ vitæ eum pœniteat, & firmiter credat in Jesum Christum Filium tuum, ut peccata illius per misericordiam tuam deleantur, & venia in cœlo obsignetur priusquam migret ex hac vitâ & non conspiciatur amplius. Compertum habemus, Domine, non esse verbum ullum impossibile apud te, & quod possis, si tibi videatur, eum etiamnum erigere, eique concedere ut diutius nobiscum maneat. Attamen quoniam, quantum quidem conjicere est, prope adest naturæ illius dissolutio, eum item idoneum ac paratum præsta, quæsumus, adversus horam mortis, ut postquam hinc in pace ac favore tuo migraverit, anima illius in æternum illud regnum tuum admittatur, per merita & mediationem Jesu Christi Filii tui unici Domini & Servatoris nostri. *Amen.*

¶ Cum

¶ *Commendatoria precatio pro infirmo ſub horam deceſſus ex hac vitâ.*

OMnipotens Deus apud quem vivunt ſpiritus juſtorum conſummatorum, poſtquam ex terreno carcere liberati ſunt; Hujuſce famuli tui fratris noſtri, animam in manus tuos humiliter commendamus, tanquam in manus fidelis conditoris ac clementiſſimi Servatoris, ſummâ cum animi demiſſione ſupplicantes, ut pretioſa habeatur in conſpectu tuo. Eam ablue, quæſumus, in ſanguine agni illius immaculati, qui occiſus eſt ad tollenda peccata mundi ut purgatis ablatiſque inquinamentis quibuſcunque, in medio mundi hujuſce miſeri & nequam, ſe contaminaverit per concupiſcentiam carnis & fraudes Satanæ, exhiberi poſſit ſancta & immaculata in conſpectu tuo. Nos autem ſuperſtites, hoc aliiſque ſimilibus quotidianis mortalitatis noſtæ ſpectaculis, edoce quàm fragilis ſit & incerta conditio noſtra; & dies noſtros ita computare ut dum hîc vivimus animum ſeriò intendamus ad ſanctam & cœleſtem illam ſapientiam, quæ tandem nos perducat ad vitam æternam, propter merita Jeſu Chriſti Filii tui unici Domini noſtri. *Amen.*

¶ *Oratio pro mente motis, aut iis qui conſcientiæ ſtimulis exagitantur.*

BEnedicte Deus, miſerationum Pater & Deus omnis conſolationis, hunc famulum tuum afflictum & jacentem benignè ac miſericorditer reſpice. Amara ſcribis adverſus eum, & facis ut eum poſſideant priores iniquitates ſuæ, ipſi graviter inſidet ira tua, anima autem ejus tota conturbata eſt. Verùm, Deus miſericors, qui ſanctum Verbum tuum ſcripſiſti ad noſtram doctrinam, ut per patientiam & conſolationem ſanctarum Scripturarum ſpem habeamus, da ut ſeipſum cognoſcat, & minas ac promiſſiones tuas rectè capiat, adeò ut neque deſinat in te confidere, neque fiduciam ſuam in ullo alio præterquam in te uno collocet. Eum corrobora ac ſuſtenta adverſus eas omnes tentationes quibus impetitur, & omnes illius animi æſtus tranquilla. Noli quaſſatam arundinem frangere, & linum fumigans extinguere. Ne januam miſerationum tuarum occludas in ira; ſed fac ut audiat gaudium & lætitiam, ut lætentur oſſa quæ confregiſti. Eum à metu inimici libera, & oſtende faciem tuam ei, & da ei pacem, per merita & mediationem Jeſu Chriſti Domini noſtri. *Amen.*

COMMUNIO
INFIRMORUM.

¶ *CUm omnes mortales improviſis multis periculis, morbis & infirmitatibus obnoxii ſint, & ſemper incerti quando ipſis ex hac vitâ emigrandum fuerit. Ideò ut ſemper ſint ad mortem parati quandocunque omnipotenti Deo viſum fuerit eos vocare. Parochi ſuos ſubinde (maximè verò graſſante peſtilentiâ aut aliâ lue contagioſâ) Parochianos ſedulò monebunt, ut ſacram corporis & ſanguinis Chriſti Servatoris noſtri Communionem frequenter participent, quando ſcilicet publicè adminiſtrabitur in Eccleſia. Sic enim fiet ut ſiquando fuerint ſubitaneo morbo correpti, minus ſint ſolicitι, ſi tunc eâ caruerint. Verùm ſic infirmus non poſſit in Eccleſiam ſe conferre & interea cupiat Sacræ Communionis particeps fieri in privatis ædibus; tum id opportunè Parocho ſignificabit, ut & numerum eorum qui ſunt Sacram Communionem cum ipſo participaturi (erunt autem numero tres aut ſaltem duo) nactúſque locum idoneum in domo infirmi cum omnibus neceſſariis ita paratis ut Parochus ritè & eâ quâ par eſt reverentiâ, miniſtrare queat, ibidem Sacram Communionem celebrabit, facto initio à Collectâ, Epiſtolâ & Evangelio ſubſequentibus.*

Collecta.

OMnipotens æternæ Deus, humani generis conditor, qui quos diligis corripis, & caſtigas quemcunque recipis, ut hujus famuli tui ſub manu tuâ morbo laborantis miſerearis, quæſumus; præſtes etiam ut infirmitatem ſuam patienter ferat, & corporis ſanitatem recipiat (ſi ſic clementiæ tuæ videatur) quandocunque autem anima ejus è corpore migraverit, exhibeatur immaculata coram te, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Epiſtola. Heb. xii. 5.

FIli mi, noli negligere diſciplinam Domini; neque fatigeris dum ab eo argueris. Quem enim diligit Dominus, caſtigat, flagellat autem omnem filium quem recipit.

Evan-

Evangelium. S. Joan. v. 24.

AMen, amen dico vobis, quia qui verbum meum audit, & credit ei qui misit me, habet vitam æternam, & in judicium non venit sed transit à morte in vitam.

¶ *Quibus peractis Presbyter perget juxta formulam jam præscriptam pro Sacra Communione, initio facto ab his verbis* [Vos quos verè & seriò peccatorum, *&c.*]

¶ *Quum ventum fuerit ad distributionem Sancti Sacramenti, Presbyter primò Sacram Communionem ipse accipiet; deinde iis qui eam cum infirmo participaturi sunt, postremo infirmo ipsi administrabit.*

¶ *Si quis verò Sacramentum corporis & sanguinis Christi non participet, sive id contingat propter morbi vehementiam, sive quod id tempest vè Parocho non significaverit; aut quod defuerint qui cum eo Sacram Communionem partic parent, aut propter aliud quodpiam legitimum impedimentum Parochus hoc ipsum edocebit, nempe quod si eum peccatorum suorum verè pœniteat, & firmiter credat quod Jesus Christus pro eo mortem in cruce pertulerit, & propter ipsius redemptionem sanguinem suum effuderit, beneficia quæ inde acceperit gratâ memoriâ recolens, & pro iis gratias agens ex animo, tum corpus & sanguinem Christi Servatoris nostri manducat & bibit, quantum attinet ad salutem, animæ, etiamsi ore Sacramentum non participet.*

¶ *Cum infirmus simul visitatur & Sacram Communionem participat, Presbyter, quo citius absolvat, cùm ventum fuerit ad Psalmum* [In te Domine speravi] *in formulâ pro Visitatione Infirmorum, ibi finem faciet & statim transibit ad Sacram Communionem.*

¶ *Pestilentiâ, sudore, aut aliis ejusmodi morbis contagiosis grassantibus, adeo ut nullus Parochianorum reperiatur qui cum infirmis Sacram Communionem participet, in eorum privatis ædibus propter metum contagionis, si id expressè & enixè flagitaverit infirmus, Ministro licebit cum eo solo eam participare.*

O R D O

Pro Sepultura Mortuorum.

¶ *Hîc notandum eſt quod ſequens Officium eſt uſurpandum pro iis qui mortui fuerint ſacro Baptiſmo non initiati aut Excommunicati, aut qui mortem ſibi ipſi intulerint.*

¶ *Presbyter & Clerici obviam euntes feretro ad ingreſſum Cœmeterii, ac præeuntes ſeu in Eccleſiam, ſeu ad Sepulchrum, dicent aut cantabunt.*

EGo ſum reſurrectio & vita, qui credit in me etiamſi mortuus fuerit vivet, & omnis qui vivit & credit in me, non morietur in æternum. S. *Joan.* xi. 25, 26.

Scio quod redemptor meus vivit, & in noviſſimo die de terra ſurrecturus ſum; & rurſum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum meum; quem viſurus ſum ego ipſe, & oculi mei conſpecturi ſunt & non alius. *Job.* xix. 25, 26, 27.

Nihil intulimus in hunc mundum, haud dubium quòd nec auferre quid poſſimus. Dominus dedit, Dominus abſtulit, ſit Nomen Domini benedictum. 2 *Tim.* vi. 7. *Job.* i. 21.

¶ *Poſtquam ingreſſi fuerint Eccleſiam, alter horum ſequentium Pſalmorum aut etiam uterque prælegetur.*

Pſalm. xxxix.

DIxi cuſtodiam vias meas, ut non delinquam in lingua mea.

Poſui ori meo cuſtodiam cum conſiſteret peccator adverſum me.

Obmutui & humiliatus ſum; & ſilui à bonis: & dolor meus renovatus eſt.

Concaluit cor meum intra me: & meditatione mea exardeſcet ignis.

Locutus ſum in lingua mea, notum fac mihi Domine finem meum.

Et numerum dierum meorum quis eſt; ut ſciam quid deſit mihi.

Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos, & ſubſtantia mea tanquam nihilum ante te.

Verumtamen univerſa vanitas, omnis homo vivens.

Veruntamen in imagine pertranſit homo: ſed & fruſtra conturbatur.

Theſaurizat: & ignorat cui congregabit ea.

Et nunc quæ eſt expectatio mea? Nonne Dominus?

Et

Et ſubſtantia mea apud te eſt.

Ab omnibus iniquitatibus meis erue me: opprobrium inſipienti dediſti me.

Obmuti & non aperui os meum, quoniam tu feciſti: amove a me plagas tuas.

A fortitudine manus tuæ ego defeci: in increpationibus propter iniquitatem corripuiſti hominem.

Et tabeſcere feciſti ſicut araneam animam ejus: veruntamen vanè conturbatur omnis homo.

Exaudi orationem meam, Domine, & deprecationem meam, auribus percipe lacrymas meas.

Ne fileas: quoniam advena ego ſum apud te, & peregrinus, ſicut omnes patres mei.

Remitte mihi, ut refrigerer prius quàm abeam, & amplius non ero.

Gloria Patri, *&c.*

Pſalm. xc.

DOmine, refugium factus es nobis à generatione in generationem.

Priuſquam montes fierent aut formaretur terra & orbis, à ſæculo, & in ſæculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem: & dixiſti, convertimini filii hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos tanquam dies heſterna quæ præteriit.

Et cuſtodia in nocte: Quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

Mane ſicut herba tranſeat, mane floreat & tranſeat: veſpere decidat, induret, & areſcat.

Quia defecimus in ira tua, & in furore tuo turbati ſumus.

Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo: ſæculum noſtrum in illuminatione vultus tui.

Quoniam omnes dies noſtri defecerunt, & in ira tua defecimus.

Anni noſtri ſicut aranea meditabuntur: dies annorum noſtrorum in ipſis ſeptuaginta anni.

Si autem in potentatibus, octoginta anni, & amplius eorum, labor & dolor.

Quoniam ſupervenit manſuetudo, & corripiemur.

Quis novit poteſtatem iræ tuæ, & præ timore tuo iram tuam dinumerare.

Dexteram tuam ſic notam fac: & eruditos corde in ſapientia.

Convertere Domine uſquequo: & deprecabils eſto ſuper ſervos tuos.

Repleti ſumus manè miſericordiâ tuâ: & exultavimus & delectati ſumus in omnibus diebus noſtris.

Lætati ſumus pro diebus quibus nos humiliaſti: annis quibus vidimus mala.

Reſpice in ſervos tuos, & in opera tua: & dirige filios eorum.

Et ſic ſplendor Domini Dei noſtri ſuper nos, & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos: & opus manuum noſtrarum erige.

Gloria Patri, *&c.*

¶ *Tum ſequetur lectio deſumpta ex Epiſtola S. Pauli ad Corinthios, priore, capite decimo quinto.*

CHriſtus ſurrexit ex mortuis primitiæ dormientium. Quoniam quidem per hominem mors: & per hominem reſurrectio mortuorum. Et ſicut in Adem omnes moriuntur: ita & in Chriſto omnes vivificabuntur: unuſquiſque autem in ſuo ordine, primitiæ Chriſtus: deinde ii qui ſunt Chriſti, qui in adventum ejus crediderunt. Deinde finis: cùm tradiderit regnum Deo, & Patri, cùm evacuaverit omnem principatum, & poteſtatem, & virtutem. Oportet autem illum regnare, donec ponat omnes inimicos ſub pedibus ejus. Noviſſimè autem inimica deſtruetur mors. Omnia enim ſubjecit ſub pedibus ejus. Cùm autem dicat, omnia ſubjecta ſunt ei: ſine dubio præter eum qui ſubjecit ei omnia. Cùm autem ſubjecta fuerint illi omnia: tunc & ipſe Filius ſubjectus erit ei, qui ſubjecit ſibi omnia, aſt ſit Deus omnia in omnibus. Alioquin quid facient qui baptizantur pro mortuis, ſi omnino mortui non reſurgunt? Utquid & baptizantur pro illis? Utquid & nos periclitamur omni hora? Quotidiè morior propter veſtram gloriam fratres, quam habeo in Chriſto Jeſu Domino noſtro, Si (ſecundum hominem) ad beſtias pugnavi Epheſi: quid mihi prodeſt ſi mortui non reſurgunt? Manducemus & bibamus; cras enim moriemur. Nolite ſeduci. Corrumpunt mores bonos colloquia mala. Evigilate juſtè: & nolite peccare, ignorantiam enim Dei quidam habent, ad reverentiam vobis loquor. Sed dicit aliquis, quomodo reſurgunt mortui? Quali autem corpore venient? Inſipiens tu, quod ſeminas non vivicatur, niſi prius moriatur. Et quid ſeminas? non corpus quod futurum eſt ſeminas, ſed nudum granum: ut puta tritici, aut alicujus cæterorum. Deus dat illi corpus ſicut vult: & unicuique ſeminum proprium corpus. Non omnis caro, eadem caro: ſed alia hominum, alia pecorum, alia volucrium, alia piſcium. Et corpora cœleſtia, & corpora terreſtria: ſed alia quidem cœleſtium gloria, alia autem terreſtrium. Alia claritas ſolis, alia claritas lunæ, & alia claritas ſtellarum. Stella enim differt à ſtella in claritate: ſic & reſurrectio mortuorum. Seminatur in corruptione, ſurget in incorruptione. Seminatur in ignobilitate, ſurget in gloria. Seminatur in infirmitate: ſurget in virtute. Seminatur corpus animale; ſurget corpus ſpiritale. Si eſt corpus animale, eſt & ſpiritale, ſicut ſcriptum eſt, factus primus homo Adam, in animam viventem: noviſſimus Adam in ſpiritum vivificantem. Sed non prius quod ſpiritale eſt, ſed quod animale: deinde quod ſpiritale. Primus homo de terra, terrenus: ſecundus homo de cœlo, cœleſtis. Qualis terrenus, tales & terreni: & qualis cœleſtis, tales & cœleſtes. Igitur ſicut portavimus imaginem terreni, portemus & imaginem cœleſtis. Hoc autem dico fratres, quia caro

caro & ſanguis regnum Dei poſſidere non poſſunt, neque corruptio incorruptelam poſſidebit. Ecce myſterium vobis dico: omnes quidem reſurgemus: ſed non omnes immutabimur. In momento, in ictu oculi, in noviſſima tuba (canet enim tuba & mortui reſurgent incorrupti: & nos immutabimur.) Oportet enim corruptibile hoc, induere incorruptionem; & mortale hoc, induere immortalitatem. Cùm autem mortale hoc induerit immortalitatem: tum fiet ſermo qui ſcriptus eſt, abſorpta eſt mors in victoria. Ubi eſt mors victoria tua? Ubi eſt mors ſtimulus tuus? Stimulus autem mortis peccatum eſt: virtus vero peccati, lex; Deo autem gratias qui dedit nobis victoriam per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum. Itaque fratres mei dilecti, ſtabiles eſtote & immobiles: abundantes in omni opere Domini ſemper, ſcientes quod labor veſter non eſt inanis in Domino.

¶ *Cum ventum eſt ad ſepulchrum, dum paratur cadaver mox terræ mandandum, Presbyter dicet, aut Presbyter & Clerici cantabunt:*

HOmo natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miſeriis. Qui quaſi flos, egreditur & conteritur, & fugit, velut umbra & nunquam in eodem ſtatu permanet.

Mediâ vitâ in morte ſumus, quem quærimus adjutorem niſi te Domine, qui ob peccata noſtra juſtè iraſceris.

Aſt Domine Deus ſanctiſſime, Domine fortiſſime, ſancte & ſummè miſericors Salvator, amaris doloribus æternæ mortis ne tradas nos.

Tu Domine qui cognoſcis occulta cordium noſtrorum, precibus noſtris miſericordiæ tuæ aures ne occludas; ſed parce nobis Domine ſanctiſſime, Deus fortiſſime, ſancte & miſericors Salvator, tu æquiſſime judex æterne, ne patiaris nos in extremâ horâ ullis mortis doloribus à te excidere.

¶ *Deinde dum terra in cadaver injicietur ob aliquo adſtantium, Presbyter dicet:*

CUm omnipotenti Deo viſum ſit pro ingenti miſericordiâ ſuâ, animam chariſſimi fratris noſtri jam defuncti ad ſe ſuſcipere; mortuum ejus corpus humo mandamus, terram terræ, cinerem cineribus, pulverem pulveri, in ſpem certam & indubitatam reſurrectionis ad vitam æternam; per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum qui transformabit corpus humilitatis noſtræ, configurandum corpori claritatis ſuæ, ſecundum operationem virtutis ſuæ quâ poſſit ſubjicere ſibi omnia.

¶ *Tum dicetur aut cantabitur,*

AUdivi vocem de cœlo, dicentem mihi, ſcribe, beati mortui qui in Domino moriuntur, A modo jam dicit ſpiritus, ut requieſcant à laboribus ſuis, *Apoc.* 14.13.

¶ *Tum dicet Presbyter:*

Kyrie eleyſon.
Chriſte eleyſon.
Kyrie eleyſon.

PAter noſter, qui es in cœlis. Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Presbyter.

OMnipotens Deus, apud quem vivunt ſpiritus eorum qui hinc diſcedunt in Domino, & apud quem animæ fidelium poſtquam exuerunt onus corporis lætantur & felicitate fruuntur, agimus tibi gratias ex animo propterea quod hunc fratrem noſtrum eximere voluiſti ærumnis hujus mundi nequam; ſupplicantes ut velis pro ingenti illâ tuâ benignitate, numerum electorum tuorum brevi adimplere; & regnum tuum accelerare; ut nos cùm iis omnibus qui ex hac vitâ migrarunt in verâ fide ſancti Nominis tui, perfectam conſummationem noſtram ac felicitatem tam corporis quàm animæ conſequamur in gloriâ tuâ ſempiternâ, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Collecta.

MIſericors Deus, Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, qui eſt reſurrectio & vita; in quem quicunque credit, vivet etiamſi moriatur; & quicunque vivit & credit in ipſum, non morietur in æternum. Qui etiam nos docuit per ſanctum ſuum Apoſtolum Paulum, ut non triſtaremur, tanquam ii qui ſpem non habent, eorum causâ qui dormiunt in ipſo; ſupplices te rogamus ô Pater, ut nos ſuſcites à morte peccati ad vitam juſtitiæ, ut cùm ex hac vita migrabimus, in ipſo quieſcamus, prout ſpes eſt hunc fratrem noſtrum quieſcere; & ut in communi illa reſurrectione in die noviſſimo, reperiamur accepti in conſpectu tuo, & benedictionem eam conſequamur quam dilectiſſimus Filius tuus pronunciabit omnibus diligentibus ac timentibus te, dicens, Venite Patris mei filii benedicti, recipite regnum illud quod vobis paratum eſt ab origine mundi. Hoc largire, quæſumus, ô Pater miſericors, per Jeſum Chriſtum Mediatorem & Redemptorem noſtrum. *Amen.*

GRatia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus ſit ſemper cum omnibus nobis. *Amen.*

GRA-

GRATIARUM ACTIO

PRO

MULIERIBUS POST PARTUM,

VULGO

PURIFICATIO MULIERUM.

¶ *Mulier conſueto tempore poſt puerperium veniet in Eccleſiam decente habitu induta ibique loco conveniente genua flectet, pro more ſolito, aut prout juſſerit Ordinarius, deinde dicet ei Presbyter.*

QUandoquidem omnipotenti Deo viſum eſt pro benignitate ſuâ in partu ſalvam te præſtare, & magno puerperii periculo eximere, propterea Deo gratias ages ex animo ac dices:

¶ *Tum Presbyter dicet hunc Pſalmum.*

Pſalm cxvi.

DIlexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.

Qui inclinavit aurem ſuam mihi: & in diebus meis invocabo.

Circundederunt me dolores mortis: & pericula inferni invenerunt me.

Tribulationem & dolorem inveni, & nomen Domini invocavi.

O Domine libera animam meam: miſericors Dominus, & juſtus, & Deus noſter miſeretur.

Cuſtodiens parvulos Dominus: humiliatus ſum & liberavit me.

Convertere anima mea in requiem tuam: quia Dominus benefecit tibi:

Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapſu.

Placebo Domino in regione vivorum.

Gloria Patri, & Filio, *&c.*

Aut hunc Pſalmum.

Pſalm. cxxvii.

NIſi Dominus ædificaverit domum, in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

Niſi Dominus cuſtodierit civitatem: fruſtra vigilat, qui cuſtodit eam.

Vanum eſt vobis ante lucem ſurgere, ſurgite poſtquam ſederitis, qui manducatis panem doloris.

Cùm

Cùm dederit dilectis ſuis ſomnum: ecce hæreditas Domini, Filii: merces fructus ventris.

Sicut ſagittæ in manu parentis ita: filii excuſſorum.

Beatus vir qui implevit deſiderium ſuum ex ipſis: non confundetur cùm loquetur inimicis ſuis in porta.

Gloria Patri, *&c.*

¶ *Deinde Presbyter dicet:*

Oremus.

Kyrie eleyſon.
Chriſte eleyſon.
Kyrie eleyſon.

PAter noſter, qui es in cœlis, ſanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, ſicut in cœlo, & in terra. Panem noſtrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris. Et ne nos inducas in tentationem, ſed libera nos à malo. Quia tuum eſt regnum, & potentia & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Miniſter.

℣ Salvum fac Domine hanc mulierem ancillam tuam.

Reſponſum.

Quæ ſperat in te.

Miniſter.

Eſto ei turris fortitudinis.

Reſponſum.

A facie inimici.

Miniſter.

Domine exaudi orationem noſtram.

Reſponſum.

Et clamor noſter ad te perveniat.

Miniſter.

Oremus.

OMnipotens Deus, demiſſe gratias tibi agimus, quod hanc mulierem ancillam tuam à partûs dolore & periculo ingenti liberare dignatus ſis; concede quæſumus, Pater ſummè miſericors. Ut auxiliante gratiâ tuâ tum fideliter vivat, & juxta voluntatem tuam in hac præſenti vitâ ambulet, tum etiam particeps fiat æternæ gloriæ in futurâ, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Mulier quæ accedit ut gratias agat, offerre debet ſolitas oblationes; & ſi Sacra Communio celebretur, eam decet illius participem fieri.*

COMMINATIO,

SEU

Denunciatio iræ & judiciorum Dei adverſus peccatores, cum quibuſdam orationibus, Quadrageſimæ prima die & aliis temporibus, jubente Ordinario, uſurpanda.

¶ *Poſt abſolutas Preces Matutinas, & recitatam pro more conſueto Litaniam, Presbyter de ſuggeſtu illo inferiore de quo recitantur Preces, aut de ſuperiore, unde Conciones habentur, dicet:*

FRatres, in Eccleſiâ Primitivâ, pia fuit olim diſciplina ut initio Quadrageſimæ, manifeſtorum criminum rei ad publicam pœnitentiam cogerentur, & in hoc mundo plecterentur quo eorum animæ ſalvæ fierent in die Domini; & ut alii eorum exemplo admoniti, magis metuerent peccare.

Hujus publicæ pœnitentiæ loco donec eadem diſciplina reſtitui poſſit: (quod maximè expetendum) viſum eſt ut hoc tempore generales maledictionis Dei adverſus impœnitentes peccatores ſententiæ, audientibus vobis omnibus, legerentur ex vigeſimo capite Deuteronomii, aliiſque Scripturæ locis deſumpte; & ut vos ad ſingulas ſententias reſpondeatis, *Amen.* In eum nempe finem ut vos edocti quanta ſit Dei indignatio adverſus peccatores, citius ad ſeriam verámque pœnitentiam excitemini, & circumſpectè ambuletis, his præſertim periculoſis temporibus, ab iis vitiis abhorrentes, quæ maledictioni Divinæ obnoxia eſſe ore proprio affirmatis.

Miniſter.

MAledictus homo qui facit ſculptile & conflatile, ut illud colat. *Deut.* 27. 15.

¶ *Reſpondebit Populus & dicet,*

Amen.

Mini-

Minister.

Vers. 16. Maledictus qui maledixerit Patri suo aut Matri suæ.

Responsio.

Amen.

Minister.

Ver. 17. Maledictus qui transfert terminum Proximi sui.

Responsio.

Amen.

Minister.

Ver. 18. Maledictus qui errare facit cœcum in itinere.

Responsum.

Amen.

Minister.

Ver. 19. Maledictus qui pervertit judicium advenæ, pupilli & viduæ.

Responsum.

Amen.

Minister.

Ver. 24. Maledictus qui clam percusserit Proximum suum.

Responsum.

Amen.

Minister.

Levit. 20. 10. Maledictus si quis mœchatus fuerit cum uxore Proximi sui.

Responsum.

Amen.

Minister.

Deut. 27. 25. Maledictus qui accipit munera, ut percutiat animam sanguinis innocentis.

Responsum.

Amen.

Minister.

Jer. 17, 5. Maledictus homo qui confidit in homine, & ponit carnem brachium suum, & à Domino recedit cor ejus.

Responsum.

Amen.

Minister.

S. Mat. 25. 41. *1 Cor.* 6. 9, 10. Maledicti qui sunt immisericordes, scortatores & adulteri, avari, idololatræ, maledici, ebriosi & rapaces.

Responsum.

Amen.

Psalm. 119. 21. JAm verò, cum maledicti sint omnes (attestante Davide Propheta) qui errant & declinant à mandatis Dei, agite, terribilis illius judici, capitibus nostris imminentis ac semper instantis memores, convertamur ad Dominum Deum nostrum cum omni contriti-

contritione cordis animiq; demiſſione, plangentes ac lamentantes vitam noſtram flagitioſam ; delicta noſtra agnoſcentes & confitentes,atq; operam dantes ut fructus feramus dignos pœnitentiæ.Jam enim ſecuris ad radicem arborum poſita eſt, adeò ut omnis arbor quæ non facit fructum bonũ,excindetur & in ignem mittetur.Horrendũ eſt incidere in manus Dei viventis. Ipſe pluet ſuper peccatores laqueos, ignis & ſulphur & ſpiritus procellarum pars calicis eorum. Ecce enim Dominus egredietur de loco ſuo, ut viſitet iniquitatem habitatoris terræ contra eum. Et quis poterit cogitare diem adventus ejus? Et quis ſtabit ad videndum eum ? Ejus ventilabrum in manu ſua & permundabit aream ſuam ; & congregabit triticum ſuum in horreum ; paleas autem comburet igni inextinguibili. Dies Domini ſicut fur in nocte, ita veniet. Cùm enim dixerint pax & ſecuritas ; tum repentinus eis ſuperveniet interitus, ſicut dolor in utero habentis & non effugient. Tunc apparebit ira Dei in die vindictæ quam obſtinati peccatores,ſecundum duritiam cordis ſui theſaurizaverunt ſibi quidivitias bonitatis Dei & patientiæ & longanimitatis contempſerunt, quum eos quotidie vocaret ad pœnitentiam. Tunc clamabunt ad me (inquit Dominus) & non exaudiam ; quærent me matutino tempore & non invenient ; quia oderant ſcientiam, nec receperunt diſciplinam Domini, ſed abhorruerunt à conſilio meo ; & correctionem meam deſpexerunt. Tunc nimis ſerò poſtulabunt poſt clauſum oſtium, & petent miſericordiam in die judicii. O terribilem vocem juſtiſſimi judicii, quæ contra eos pronunciabitur, quum dicetur ad illos ; Ite maledicti in ignem æternum qui paratus eſt Diabolo & angelis ſuis. Ideò fratres proſpiciamus nobis tempore accepto, dum adeſt dies ſalutis, Ecce enim nox veniet quum nemo poterit operari. Sed dum lucem habemus credamus in lucem & ambulemus tanquam filii lucis, ne abjiciamur in tenebras exteriores, ubi fletus & ſtridor dentium. Non abutamur bonitate Dei nos ad reſipiſcentiam miſericorditer invitantis, & pro immenſâ clementiâ ſuâ, præteritorum veniam promittentis, modo ad eum ex animo & ſincero corde convertamur. Quia ſi fuerint peccata veſtra ut coccinum, quaſi nix dealbabuntur ; & ſi fuerint rubra quaſi vermiculus,velut lana,alba erunt. Convertimini (ait Dominus) ab omnibus iniquitatibus veſtris,& non erit vobis in ruinam iniquitas. Projicite a vobis omnes iniquitates veſtras, in quibus prævaricati eſtis, & facite vobis cor novum & ſpiritum novum : & quare

Mat. 3. 10. *Heb.* 10. 31. *Pſal.* 11. 6. *Eſ.* 26. 21. *Mal.* 3. 2. *Mat.* 3. 12. 1 *Theſſ.* 5. 2, 3. *Rom.* 2. 4, 5. *Prov.* 1. 28, 29, 30. *Mat.* 25. 10, 11, 12. *Mat.* 5. 41. 1 *Cor.* 6. 2. *Joan.* 9. & 12. 35, 36. *Mat.* 25. 30. *Eſ.* 1. 18. *Ezech.* 18. 30, 31, 32.

quare moriemini domus Iſrael, quia nolo mortem morientis, dicit Dominus Deus? revertimini & vivite. Quanquam peccaverimus, advocatum habemus
1 *Joan.* 2. 1. apud Patrem Jeſum Chriſtum, juſtum; & ipſe eſt propitiatio pro peccatis noſtris. Quia ipſe vulneratus
Eſ. 53. 5. eſt propter iniquitates noſtras, & attritus propter ſcelera noſtra. Convertamus igitur ad eum qui miſericorditer recipit omnes recipiſcentes peccatores, perſuaſum nobis habentes ipſum paratum eſſe ad recipiendum nos, & ad ignoſcendum nobis, ſi verè reſipiſcentes ad eum accedamus; ſi noſmetipſos ei ſubjiciamus, & deinceps in viis illius ambulemus: ſi
Mat. 11. 30. ſuave jugum & onus ſuum leve tollere velimus ſuper nos, ut eum ſequamur in humilitate, patientia & charitate, & ſancti ſui Spiritus moderamine dirigamur; ejus gloriam ſemper quærentes, & ipſi inſervientes in noſtra vocatione prout tenemur, cum gratiarum actione. Hæc ſi præſtiterimus, liberavit nos Chriſtus ab execratione legis, & ab extrema maledictione quæ illis eveniet, qui collocabuntur ad ſiniſtram; nos autem ad dextram collocabit, & gratuitâ illâ Patris ſui benedictione nos vocabit, jubens ut regnum ſuum glorioſum poſſideamus; ad quod ipſe dignetur nos omnes perducere propter infinitam ſuam miſericordiam. *Amen.*

¶ *Tum univerſi in genua procumbent, Presbyter autem & Clerici flexis genibus, in eo loco ubi ſolet dici Litania hunc Pſalmum recitabunt.*

Pſal. LI.

MIſerere mei Deus ſecundum magnam miſericordiam tuam: & ſecundum multitudinem miſerationum tuarum dele iniquitatem meam.

Amplius lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco: & peccatum meum contra me eſt ſemper.

Tibi ſoli peccavi, & malum coram te feci: ut juſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cum judicaris.

Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: & in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtaſti mihi.

Aſperges me Domine hyſſopo & mundabor: lavabis me, & ſuper nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt oſſa humiliata.

Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me Deus: & Spiritum rectum innova in viſceribus meis.

Ne projicias me à facie tua: & Spiritum Sanctum tuum ne auferas à me.

Redde mihi lætitiam ſalutaris tui: & Spiritu principali confirma me.

Docebo

Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus Deus, Deus salutis meæ: & exultabit lingua mea justitiam tuam.

Domine labia mea aperies: & os meum annuntiabit laudem tuam.

Quoniam si voluisses sacrificium, dedissem: utique holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo, Spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non despicies.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Jerusalem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiæ, oblationes & holocausta: tunc imponent super altare tuum vitulos.

Gloria Patri, &c.

Kyrie eleyson.
Christe eleyson.
Kyrie eleyson.

PAter noster, qui es in cœlis, Sanctificetur Nomen tuum. Adveniat Regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo, & in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem: Sed libera nos à malo. *Amen.*

Minister.
Salvos fac Domine famulos tuos.
Responsum.
Qui sperant in te.
Minister.
Mitte illis auxilium ab alto.
Responsum.
Et omni tempore potenter eos protege.
Minister.
Adjuva nos ô Deus Servator noster.
Responsum.
Et propter gloriam Nominis tui libera nos; propitius esto nobis peccatoribus, propter nomen tuum.
Minister.
Domine exaudi orationem nostram.
Responsum.
Et clamor noster ad te perveniat.
Minister.

Oremus.

PReces nostras quæsumus Domine, clementer exaudi, & illis omnibus parce qui tibi peccata sua confitentur, ut quos conscientia delictorum accusat, indulgentia propitiationis tuæ absolvat, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

OPotentissime Deus, ac patet misericors, qui omnium hominum misereris, & nihil odisti eorum quæ condidisti, qui non vis mortem peccatoris, sed potius ut convertatur ab iniquitate suâ & salvus fiat, misericorditer peccata nostra nobis condona; recipe & consolare nos qui laboramus & fatiscimus sub onere peccatorum nostrorum. Tuum est semper misereri; non nisi uni tibi licet peccata condonare. Parce nobis Domine, parce populo tuo quem redemisti. Non intres in judicium cum servis tuis qui vilis terra sumus & miseri peccatores; sed ita iram tuam

à

à nobis averte, qui demisse vilitatem nostram agnoscimus & quos verè peccatorum pœnitet; & sic festina ad adjuvandum nos in hoc sæculo, ut in futuro tecum vivamus in æternum per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Populus hic dicet quod sequitur post Ministrum.*

COnverte nos, misericors Domine, & convertemur. Propitius esto Domine, propitius esto populo tuo qui ad te convertitur in lacrymis, jejuniis & precibus. Quia tu es Deus misericors & plenus miserationum, longanimis & multæ misericordiæ. Tu parcis cum pœnas meremur, & in irâ tuâ de misericordia cogitas. Parce populo tuo, misericors Domine, parce, & ne des hæreditatem tuam in opprobrium. Exaudi nos Domine quia multa est misericordia tua; & secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos; per merita & mediationem Filii tui benedicti Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *Sum Minister solus dicet:*

BEnedicat nobis Dominus & custodiat nos. Convertat Dominus vultum suum ad nos, & det nobis pacem, nunc & semper. *Amen.*

PSAL-

PSALTERIUM DAVIDIS,

JUXTA

Vulgatam Latinorum VERSIONEM:

Matutinæ Preces. Dies I.

Pſal. I.

BEatus vir, qui non abiit in conſilio impiorum, & in via peccatorum non ſtetit : & in cathedra peſtilentiæ non ſedit.

2 Sed in lege Domini voluntas ejus : & in lege ejus meditabitur die ac nocte.

3 Et erit tanquam lignum, quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum : quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo.

4 Et folium ejus non defluet : & omnia quæcunque faciet proſperabuntur.

5 Non ſic impii, non ſic : ſed tanquam pulvis, quem projicit ventus à facie terræ.

6 Idò non reſurgent impii in judicio : neque peccatores in concilio juſtorum.

7 Quoniam novit Dominus viam juſtorum : & iter impiorum peribit.

Pſal. II.

QUare fremuerunt gentes : & populi meditati ſunt inania ?

2 Aſtiterunt reges terræ, & principes convenerunt in unum : adverſus Dominum, & adverſus Chriſtum ejus.

3 Dirumpamus vincula eorum : & projiciamus à nobis jugum ipſorum.

4 Qui habitat in cœlis irridebit eos : & Dominus ſubſannabit eos.

5 Tunc loquetur ad eos in ira ſua : & in furore ſuo conturbabit eos.

6 Ego autem conſtitutus ſum rex ab eo ſuper Sion montem ſanctum ejus : prædicans præceptum ejus.

7 Dominus dixit ad me : Filius meus es tu, ego hodie genui te.

8 Poſtula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam : & poſſeſſionem tuam terminos terræ.

9 Reges eos in virga ferrea : & tanquam vas figuli confringes eos.

10 Et nunc Reges intelligite :

te: erudimini qui judicatis terram.

12 Servite Domino in timore: & exultate ei cum tremore.

12 Apprehendite disciplinam, nequando irascatur Dominus: & pereatis de via justa.

13 Cùm exarserit in brevi ira ejus: beati omnes qui confidunt in eo.

Psal. III.

DOmine quid multiplicati sunt qui tribulant me? Multi insurgunt adversùm me.

2 Multi dicunt animæ meæ: Non est salus ipsi in Deo ejus.

3 Tu autem Domine susceptor meus es: gloria mea, & exaltans caput meum.

4 Voce meâ ad Dominum clamavi: & exaudivit me de monte sancto suo.

5 Ego dormivi & soporatus sum, & exurrexi: quia Dominus susscepit me.

6 Non timebo millia populi circundantis me: exurge Domine, salvum me fac Deus meus.

7 Quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa: dentes peccatorum contrivisti.

8 Domini est salus: & super populum tuum benedictio tua.

Psal. IV.

CUm invocarem, exaudivit me Deus justitiæ meæ: in tribulatione dilatâsti mihi.

2 Miserere mei: & exaudi orationem meam.

3 Filii hominum usquequò gravi corde: Ut quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium?

2 Et scitote, quoniam mirificavit Dominus sanctum suum: Dominus exaudiet me cùm clamavero ad eum.

5 Irascimini, & nolite peccare: quæ dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini.

6 Sacrificate sacrificium justitiæ, & sperate in Domino: Multi dicunt, Quis ostendit nobis bona?

7 Signatum est super nos lumen vultus tui Domine: dedisti lætitiam in corde meo.

8 A fructu frumenti, vini, & olei sui: multiplicati sunt.

9 In pace in idipsum dormiam: & requiescam.

10 Quoniam tu Domine singulariter in spe: constituisti me.

Psal. V.

VErba mea auribus percipe Domine. intellige clamorem meum.

2 Intende voci orationis meæ: Rex meus & Deus meus.

3 Quoniam ad te orabo: Domine manè exaudies vocem meam.

4 Manè astabo tibi & videbo: quoniam non Deus volens iniquitatem tu es.

5 Neque habitabit juxta te malignus: neque permanebunt injusti ante oculos tuos.

6 Odisti omnes, qui operantur iniquitatem: perdes omnes, qui loquuntur mendacium.

7 Virum sanguinum & dolosum: abominabitur Dominus.

8 Ego autem in multitudine misericordiæ tuæ introibo in domum tuam: adorabo ad templum sanctum tuum in timore tuo.

9 Do-

9 Domine deduc me in justitia tua : propter inimicos meos dirige in conspectu tuo viam meam.

10 Quoniam non est in ore eorum veritas : cor eorum vanum est.

11 Sepulchrum patens est guttur eorum, linguis suis dolose agebant : judica illos Deus.

12 Decidant à cogitationibus suis, secundùm multitudinem impietatum eorum expelle eos : quoniam irritaverunt te Domine.

13 Et lætentur omnes qui sperant in te : in æternum exultabunt, & habitabis in eis.

14 Et gloriabuntur in te omnes qui diligunt nomen tuum : quoniam tu benedices justo.

15 Domine, ut scuto bonæ voluntatis tuæ : coronâsti nos.

VESP. PRECES.

Psal. VI.

DOmine ne in furore tuo arguas me : neque in ira tua corripias me.

2 Miserere mei Domine, quoniam infirmus sum : sana me Domine, quoniam conturbata sunt ossa mea.

3 Et anima mea turbata est valde : sed tu Domine usquequo ?

4 Convertere Domine, & eripe animam meam : salvum me fac propter misericordiam tuam.

5 Quoniam non est in morte qui memor sit tui : in inferno autem quis confitebitur tibi ?

6 Laboravi in gemitu meo, lavabo per singulas noctes lectum meum : lachrymis meis stratum meum rigabo.

7 Turbatus est à furore oculus meus : inveteravi inter omnes inimicos meos.

8 Discedite à me omnes qui operamini iniquitatem : quoniam exaudivit Dominus vocem fletûs mei.

9 Exaudivit Dominus deprecationem meam : Dominus orationem meam suscepit.

10 Erubescant & conturbentur vehementer omnes inimici mei : convertantur & erubescant valde velociter.

Psal. VII.

DOmine Deus meus in te speravi : salvum me fac ex omnibus persequentibus me, & libera me.

2 Nequando rapiat ut leo animam meam : dum non est qui redimat, neque qui salvum faciat.

3 Domine Deus meus, si feci istud : si est iniquitas in manibus meis.

4 Si reddidi retribuentibus mihi mala : decidam meritò ab inimicis meis inanis.

5 Persequatur inimicus animam meam, & comprehendat, & conculcet in terra vitam meam : & gloriam meam in pulverem deducat.

6 Exurge Domine in ira tua : & exaltare in finibus inimicorum meorum.

7 Et exurge Dominus Deus meus in præcepto quod mandasti : & synagogâ populorum circundabit te.

8 Et propter hanc in altum regredere : Dominus judicat populos.

9 Judica me Domine secundum justitiam meam : & secundùm innocentiam meam super me.

10 Con-

10 Consumetur nequitia peccatorum, & diriges justum : scrutans corda & renes Deus.

11 Justum adjutorium meum à Domino : qui salvos facit rectos corde.

12 Deus judex justus, fortis, & patiens : nunquid iratscitur per singulos dies.

13 Nisi conversi fueritis, gladium suum vibrabit : arcum suum tetendit, & paravit illum.

14 Et in eo paravit vasa morti : sagittas suas ardentibus effecit.

15 Ecce parturiit injustitiam : concœpit dolorem, & peperit iniquitatem.

16 Lacum aperuit, & effodit eum : & incidit in foveam, quam fecit.

17 Convertetur dolor ejus in caput ejus : & in verticem ipsius iniquitas ejus descender.

18 Confitebor Domino secundum justitiam ejus : & psallam nomini Domini altissimi.

Psal. VIII.

DOmine Dominus noster : quam admirabile est nomen tuum in universa terra !

2 Quoniam elevata est magnificentia tua : super cœlos.

3 Ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem propter inimicos tuos : ut destruas inimicum & ultorem.

4 Quoniam videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum : lunam & stellas, quæ tu fundasti.

5 Quid est homo, quòd memor es ejus ? aut filius hominis, quoniam visitas eum.

6 Minuisti eum paulò minus ab Angelis ; gloriâ & honore coronasti eum, & constituisti eum super opera manuum tuarum.

7 Omnia subjecisti sub pedibus ejus : oves & boves universas, insuper, & pecora campi.

8 Volucres cœli, & pisces maris : qui perambulant semitas maris.

9 Domine Dominus noster : quam amirabile est nomen tuum in universa terra !

MATUT.

Psal. IX.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo : narrabo omnia mirabilia tua.

2 Lætabor & exultabo in te : psallam nomine tuo, Altissime.

3 In convertendo inimicum meum retrorsum : infirmabuntur, & peribunt à facie tua.

4 Quoniam fecisti judicium meum, & causam meam : sedisti super thronum qui judicas justitiam.

5 Increpâsti gentes, & periit impius : nomen eorum delêsti in æternum, & in sæculum sæculi.

6 Inimici defecerunt frameæ in finem : & civitates eorum destruxisti.

7 Periit memoria eorum cum sonitu : & Dominus in æternum permanet.

8 Paravit in judicio thronum suum : & ipse judicabit orbem terræ in æquitate, judicabit populos in justitia.

9 Et factus est Dominus refugium pauperi : adjutor in op-

opportunitatibus in tribulatione.

10 Et ſperent in te qui noverunt nomen tuum : quoniam non dereliquiſti quærentes te Domine.

11 Pſallite Domino qui habitat in Sion : annunciate inter gentes ſtudia ejus.

12 Quoniam requirens ſanguinem eorum recordatus eſt : non eſt oblitus clamorem pauperum.

13 Miſerere mei Domine : vide humilitatem meam de inimicis meis.

14 Qui exaltas me de portis mortis : ut annunciem omnes laudationes tuas in portis filiæ Sion.

15 Exultabo in ſalutari tuo : infixæ ſunt gentes in interitu quem fecerunt.

16 In laqueo iſto quem abſconderunt : comprehenſus eſt pes eorum.

17 Cognoſcetur Dominus judicia faciens : in operibus manuum ſuarum comprehenſus eſt peccator.

18 Convertantur peccatores in infernum : omnes gentes quæ obliviſcuntur Deum.

19 Quoniam non in finem oblivio erit pauperis : patientia pauperum non peribit in finem.

20 Exurge Domine, non confortetur homo: judicentur gentes in conſpectu tuo.

21 Conſtitue Domine legiſlatorem ſuper eos : ut ſciant gentes quoniam homines ſunt.

Pſal. X. *Secundum Heb.*

UT quid Domine receſſiſti longe : deſpicis in opportunitatibus, in tribulatione ?

2 Deum ſuperbit impius, incenditur pauper : comprehenduntur in conſiliis quibus cogitant.

3 Quoniam laudatur peccator in deſideriis animæ ſuæ : & iniquus benedicitur.

4 Exacerbavit Dominum peccator : ſecundùm multitudinem iræ ſuæ non quæret.

5 Non eſt Deus in conſpectu ejus: inquinatæ ſunt viæ illius in omni tempore.

6 Auferuntur judicia tua à facie ejus : omnium inimicorum ſuorum dominabitur.

7 Dixit enim in corde ſuo : Non movebor à generatione in generationem, ſine malo.

8 Cujus maledictione os plenum eſt, & amaritudine, & dolo : ſub lingua ejus labor & dolor.

9 Sedet in inſidiis cum divitibus in occultis : ut interficiat innocentem.

10 Oculi ejus in pauperem reſpiciunt : inſidiatur in abſcondito, quaſi leo in ſpelunca ſua.

11 Inſidiatur ut rapiat pauperem : rapere pauperem dum attrahit eum.

12 In laqueo ſuo humiliabit eum : inclinabit ſe, & cadet cum dominatus fuerit pauperum.

13 Dixit enim in corde ſuo : Oblitus eſt Deus, avertit faciem ſuam ne videat in finem.

14 Exurge Domine Deus, exaltetur manus tua : ne obliviſcaris pauperum.

15 Propter quid irritavit impius Deum : dixit enim in corde ſuo, non requiret.

16 Vides quoniam tu laborem, & dolorem conſideras : ut tradas eos in manus tuas.

17 Tibi

17 Tibi derelictus est pauper: orphano tu eris adjutor.

18 Contere brachium peccatoris & maligni: quæritur peccatum illius, & non invenietur.

19 Dominus regnabit in æternum, & in sæculum sæculi: peribitis Gentes de terra illius.

20 Desiderium pauperum exaudivit Dominus: præparationem cordis eorum audivit auris tua.

21 Judicare pupillo & humili: ut non apponat ultra magnificare se homo super terram.

Psal. *Lat.* 10. *Heb.* 11.

IN Domino confido, quomodo dicitis animæ meæ: transmigra in montem sicut passer.

2 Quoniam ecce peccatores intenderunt arcum, paraverunt sagittas suas in pharetra: ut sagittent in obscuro rectos corde.

3 Quoniam quæ perfecisti destruxerunt: justus autem quid fecit?

4 Dominus in templo sancto suo: Dominus in cœlo sedes ejus.

5 Oculi ejus in pauperem respiciunt: palpebræ ejus interrogant filios hominum.

6 Dominus interrogat justum & impium: qui autem diligit iniquitatem odit animam suam.

7 Pluet super peccatores laqueos: ignis & sulphur, & spiritus procellarum, pars calicis eorum.

8 Quoniam justus Dominus, & justitias dilexit: æquitatem vidit vultus ejus.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 11. *Heb.* 12.

SAlvum me fac Domine; quoniam defecit sanctus: quoniam diminutæ sunt veritates à filiis hominum.

2 Vana locuti sunt unusquisque ad proximum suum: labia dolosa in corde, & corde loquuti sunt.

3 Disperdat Dominus universa labia dolosa: linguam magniloquam.

4 Qui dixerunt, Linguam nostram magnificabimus, labia nostra à nobis sunt: quis noster Dominus est?

5 Propter miseriam inopum, & gemitum pauperum: nunc exurgam, dicit Dominus.

6 Ponam in salutari: fiducialiter agam in eo.

7 Eloquia Domini, eloquia casta: argentum igne examinatum, probatum terræ, purgatum septuplum.

8 Tu Domine servabis nos: & custodies nos à generatione hac in æternum.

9 In circuitu impii ambulant: secundùm altitudinem tuam multiplicasti filios hominum.

Psal. *Lat.* 12. *Heb.* 13.

USquequo Domine oblivisceris me in finem? Usquequò avertis faciem tuam à me?

2 Quandiu ponam consilia in anima mea: dolorem in corde meo per diem?

3 Usquequò exaltabitur inimicus meus super me? Respice,

ſpice, & exaudi me Domine Deus meus.

4 Illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte: nequando dicat inimicus meus, Prævalui adverſus eum.

5 Qui tribulant me, exultabunt ſi motus fuero: Ego autem in miſericordia tua ſperavi.

6 Exultabit cor meum in ſalutari tuo: cantabo Domino qui bona tribuit mihi, & pſallam nomini Domini altiſſimi.

Pſal. *Lat.* 13. *Heb.* 14.

DIxit inſipiens in corde ſuo: Non eſt Deus.

2 Corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in ſtudiis ſuis: non eſt qui faciat bonum, non eſt uſque ad unum.

3 Dominus de cœlo proſpexit ſuper filios hominum: ut videat ſi eſt intelligens, aut requirens Deum.

4 Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonum, non eſt uſque ad unum.

5 Sepulchrum patens eſt guttur eorum, linguis ſuis doloſe agebant: venenum aſpidum ſub labiis eorum.

6 Quorum os maledictione & amaritudine plenum eſt: veloces pedes eorum ad effundendum ſanguinem.

7 Contritio & infelicitas in viis eorum, & viam pacis non cognoverunt: non eſt timor Dei ante oculos eorum.

8 Nonne cognoſcent omnes qui operantur iniquitatem? qui devorant plebem meam ſicut eſcam panis?

9 Dominum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.

10 Quoniam Dominus in generatione juſta eſt, conſilium inopis confudiſtis: quoniam Dominus ſpes ejus eſt.

11 Quis dabit ex Sion ſalutare Iſrael? Cùm averterit Dominus captivitatem plebis ſuæ, exultabit Jacob, & lætabitur Iſrael.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 14. *Heb.* 15.

DOmine quis habitabit in tabernaculo tuo? Aut quis requieſcet in monte ſancto tuo?

2 Qui ingreditur ſine macula: & operatur juſtitiam.

3 Qui loquitur veritatem in corde ſuo: qui non egit dolum in lingua ſua.

4 Nec fecit proximo ſuo malum: & opprobrium non accepit adverſus proximos ſuos.

5 Ad nihilum deductus eſt in conſpectu ejus malignus: timentes autem Dominum glorificat.

6 Qui jurat proximo ſuo, & non decipit: qui pecuniam ſuam non dedit ad uſuram, & munera ſuper innocentes non accepit.

7 Qui facit hæc: non movebitur in æternum.

Pſal. *Lat* 15. *Heb.* 16.

COnverſa me Domine, quoniam ſperavi in te: dixi Domino, Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

2 Sanctis qui ſunt in terra ejus: mirificavit omnes voluntates meas in eis.

3 Multiplicatæ ſunt infirmi-

tates eorum: poſtea acceleraverunt.

4 Non congregabo conventicula eorum de ſanguinibus: nec memor ero nominum eorum per labia mea.

5 Dominus pars hæreditatis meæ, & calicis mei: tu es qui reſtitues hæreditatem meam mihi.

6 Funes ceciderunt mihi in præclaris: etenim hæreditas mea præclara eſt mihi.

7 Benedicam Dominum qui tribuit mihi intellectum: inſuper & uſque ad noctem increpuerunt me renes mei.

8 Providebam Dominum in conſpectu meo ſemper: quoniam à dextris eſt mihi ne commovear.

9 Propter hoc lætatum eſt cor meum, & exultavit lingua mea: inſuper & caro mea requieſcet in ſpe.

10 Quoniam non de relinques animam meam in inferno: nec dabis ſanctum tuum videre corruptionem.

11 Notas mihi feciſti vias vitæ, adimplebis me lætitiâ cum vultu tuo: delectationes in dextera tua uſque in finem.

Pſal. *Lat.* 16. *Heb.* 17.

EXaudi Domine juſtitiam meam: intende deprecationem meam.

2 Auribus percipe orationem meam: non in labiis doloſis.

3 De vultu tuo judicium meum prodeat: oculi tui videant æquitatem.

4 Probâſti cor meum, & viſitâſti nocte, igne me examinâſti, & non eſt inventa in me iniquitas.

5 Ut non loquatur os meum opera hominum: propter verba labiorum tuorum ego cuſtodivi vias duras:

6 Perfice greſſus meos in ſemitis tuis: ut non moveantur veſtigia mea.

7 Ego clamavi, quoniam exaudiſti me Deus: inclina aurem tuam mihi, & exaudi verba mea.

8 Mirifica miſericordias tuas: qui ſalvos facis ſperantes in te.

9 A reſiſtentibus dextræ tuæ cuſtodi me: ut pupillam oculi.

10 Sub umbra alarum tuarum protege me à facie impiorum: qui me afflixerunt.

11 Inimici mei animam meam circundederunt, adipem ſuum concluſerunt: os eorum loquutum eſt ſuperbiam.

12 Projicientes me nunc circundederunt me: oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram.

13 Suſceperunt me ſicut leo paratus ad prædam, & ſicut catulus leonis habitans in abditis.

14 Exurge Domine, prævени eum, & ſupplanta eum: eripe animam meam ab impio, framean tuam ab inimicis manûs tuæ.

15 Domine à paucis de terra divide eos in vita eorum: de abſconditis tuis adimpletus eſt venter eorum.

16 Saturati ſunt filiis: & demiſerunt reliquias ſuas parvulis ſuis.

17 Ego autem in juſtitia apparebo conſpectui tuo: ſatiabor quum apparuerit gloria tua.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 17. *Heb.* 18.

Diligam te Domine fortitudo mea: Dominus firmamentum meum, & refugium meum, & liberator meus.

2 Deus meus adjutor meus: & sperabo in eum.

3 Protector meus, & cornu salutis meæ: & susceptor meus.

4 Laudans invocabo Dominum: & ab inimicis meis salvus ero.

5 Circundederunt me dolores mortis: & torrentes iniquitatis conturbaverunt me.

6 Dolores inferni circundederunt me: præoccupaverunt me laquei mortis.

7 In tribulatione mea invocavi Dominum: & ad Deum meum clamavi.

8 Et exaudivit de templo sancto suo vocem meam: & clamor meus in conspectu ejus introivit in aures ejus.

9 Commota est & contremuit terra: & fundamenta montium conturbata sunt, & commota sunt quoniam iratus est eis.

10 Ascendit fumus in ira ejus: & ignis a facie ejus exarsit; carbones succensi sunt ab eo.

11 Inclinavit cœlos & descendit: & caligo sub pedibus ejus.

12 Et ascendit super cherubim, & volavit: volavit super pennas ventorum.

13 Et posuit tenebras latibulum suum: in circuitu ejus tabernaculum ejus, tenebrosa aqua in nubibus aëris.

14 Præ fulgore in conspectu ejus nubes transierunt: grando, & carbones ignis.

15 Et intonuit de cœlo Dominus, & Altissimus dedit vocem suam: grando & carbones ignis.

16 Et misit sagittas suas, & dissipavit eos: fulgura multiplicavit, & conturbavit eos.

17 Et apparuerunt fontes aquarum: & revelata sunt fundamenta orbis terrarum.

18 Ab increpatione tua Domine: ab inspiratione spiritûs iræ tuæ.

19 Misit de summo & accepit me: & assumpsit me de aquis multis.

20 Eripuit me de inimicis meis fortissimis, & ab his qui oderunt me: quoniam confortati sunt super me.

21 Prævenerunt me in die afflictionis meæ: & factus est Dominus protector meus.

22 Et eduxit me in latitudinem: salvum me fecit, quoniam voluit me.

23 Et retribuet mihi Dominus secundum justitiam meam: & secundùm puritatem manuum mearum retribuet mihi.

24 Quia custodivi vias Domini: nec impiè gessi a Deo meo.

25 Quoniam omnia judicia ejus in conspectu meo: & justitias ejus non repuli à me.

26 Et ero immaculatus cum eo: & observabo me ab iniquitate mea.

27 Et retribuet mihi Dominus secundùm justitiam meam: & secundùm puritatem manuum mearum in conspectu oculorum ejus.

28 Cum sancto sanctus eris: & cum viro innocente innocens eris.

29 Et cum electo electus eris: & cum perverso perverteris.

30 Quoniam tu populum humilem ſalvum facies: & oculos ſuperborum humiliabis.

31 Quoniam tu illuminas lucernam meam Domine: Deus meus illumina tenebras meas.

32 Quoniam in te eripiar à tentatione: & in Deo meo tranſgrediar murum.

33 Deus meus impolluta via ejus, eloquia Domini igne examinata: protector eſt omnium ſperantium in ſe.

34 Quoniam quis Deus præter Dominum: aut quis Deus præter Deum noſtrum?

35 Deus qui præcinxit me virtute: & poſuit immaculatam viam meam.

36 Qui perfecit pedes meos tanquam cervorum: & ſuper excelſa ſtatuens me.

37 Qui docet manus meas ad prælium: & poſuiſti ut arcum æreum brachia mea.

38 Et didiſti mihi protectionem ſalutis tuæ: & dextera tua ſuſcepit me.

39 Et diſciplina tua correxit me in finem: & diſciplina tua ipſa me docebit.

40 Dilataſti greſſus meos ſubtus me: & non ſunt infirmata veſtigia mea.

41 Perſequar inimicos meos, & comprehendam illos: & non convertar donec deficiant.

42 Confringam illos: nec poterunt ſtare: cadent ſubtus pedes meos.

43 Et præcinxiſti me virtute ad bellum: ſupplantaſti inſurgentes in me ſubtus me.

44 Et inimicos meos dediſti mihi dorſum: & odientes me diſperſiſti.

45 Clamaverunt, nec erat qui ſalvos faceret: ad Dominum, nec exaudivit eos.

46 Et comminuam eos ut pulverem ante faciem venti: ut lutum platearum delebo eos.

47 Eripies me de contradictionibus populi: conſtitues me in caput gentium.

48 Populus quem non cognovi ſervivit mihi: in auditu auris obedivit mihi.

49 Filii alieni mentiti ſunt mihi: filii alieni inveterati ſunt, & claudicaverunt à ſemitis ſuis.

50 Vivit Dominus, & benedictus Deus meus: & exaltetur Deus ſalutis meæ.

51 Deus qui das vindictas mihi, & ſubdis populos ſub me: liberator meus de inimicis meis iracundis.

52 Et ab inſurgentibus in me exaltabis me: à viro iniquo eripies me.

53 Propterea confitebor tibi in nationibus Domine: & nomini tuo pſalmum dicam.

54 Magnificans ſalutes Regis ejus, & faciens miſericordiam Chriſto ſuo David: & ſemini ejus uſque in ſæculum.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 18. *Heb.* 19.

COEli enarrant gloriam Dei: & opera manuum ejus annunciat firmamentum.

2 Dies diei eructat verbum: & nox nocti indicat ſcientiam.

3 Non ſunt loquelæ neque ſermones: quorum non audiantur voces eorum.

4 In omnem terram exivit ſonus eorum: & in fines orbis terræ verba eorum.

5 In ſole poſuit tabernaculum

culum ſuum: & ipſe tanquam ſponſus procedens de thalamo ſuo.

6 Exultavit ut gigas ad currendam viam: à ſummo cœlo egreſſio ejus.

7 Et occurſus ejus uſque ad ſummum ejus: nec eſt qui ſe abſcondat à calore ejus.

8 Lex Domini immaculata, convertens animas: teſtimonium Domini fidele, ſapientiam præſtans parvulis.

9 Juſtitiæ Domini rectæ, lætificantes corda, præceptum Domini lucidum, illuminans oculos.

10 Timor Domini ſanctus permanet in ſæculum ſæculi: judicia Domini vera, juſtificata in ſemetipſa.

11 Deſiderabilia ſuper aurum & lapidem pretioſum multum: & dulciora ſuper mel & favum.

12 Etenim ſervus tuus cuſtodit ea: in cuſtodiendis illis retributio multa.

13 Delicta quis intelligit? Ab occultis meis munda me, & ab alienis parce ſervo tuo.

14 Si mei non fuerint dominati, tunc immaculatus ero: & emundabor à delicto maximo.

15 Et erunt ut complaceant eloquia oris mei: & meditatio cordis mei in conſpectu tuo ſemper.

16 Domine adjutor meus: & redemptor meus.

Pſal. *Lat.* 19. *Heb.* 20.

EXaudiat te Dominus in die tribulationis: protegat te nomen Dei Jacob.

2 Mittat tibi auxilium de ſancto: & de Sion tueatur te.

3 Memor ſit omnis ſacrificii tui: & holocauſtum tuum pingue fiat.

4 Tribuat tibi ſecundùm cor tuum: & omne conſilium tuum confirmet.

5 Lætabimur in ſalutari tuo: & in nomine Dei noſtri magnificabimur.

6 Impleat Dominus omnes petitiones tuas: nunc cognovi quoniam ſalvum fecit Dominus Chriſtum ſuum.

7 Exaudiet illum de cœlo ſancto ſuo: in potentatibus ſalus dexteræ ejus.

8 Hi in curribus, & hi in equis: nos autem in nomine Domini Dei noſtri invocabimus.

9 Ipſi obligati ſunt & ceciderunt: nos autem ſurreximus & erecti ſumus.

10 Domine ſalvum fac regem: & exaudi nos in die qua invocaverimus te.

Pſal. *Lat.* 20. *Heb.* 21.

DOmine in virtute tua lætabitur rex: & ſuper ſalutare tuum exultabit vehementer.

2 Deſiderium cordis ejus tribuiſti ei: & voluntate labiorum ejus non fraudâſti eum.

3 Quoniam præveniſti eum in benedictionibus dulcedinis: poſuiſti in capite ejus coronam de lapide pretioſo.

4 Vitam petiit à te: & tribuiſti ei longitudinem dierum, in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.

5 Magna eſt gloria ejus in ſalutari tuo: gloriam & magnum decorem impones ſuper eum.

6 Quoniam dabis eum in benedictionem in ſæculum ſæculi: lætificabis eum in gaudio cum vultu tuo.

7 Quoniam rex ſperat in Domino : & in miſericordia Altiſſimi non commovebitur.

8 Invenitur manus tua omnibus inimicis tuis : dextera tua inveniat omnes qui te oderunt.

9 Pones eos ut clibanum ignis in tempore vultus tui : Dominus in ira ſua conturbabit eos, & devorabit eos ignis.

10 Fructum eorum de terra perdes : & ſemen eorum a filiis hominum.

11 Quoniam declinaverunt in te mala : cogitaverunt conſilia quæ non potuerunt ſtabilire.

12. Quoniam pones eos deorſum : in reliquis tuis præparabis vultum eorum.

13 Exaltare Domine in virtute tua : cantabimus & pſallemus virtutes tuas.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 21: *Heb.* 22.

DEus Deus meus reſpice me, quare me dereliquiſti ? Longè à ſalute mea verba delictorum meorum.

2 Deus meus clamabo per diem, & non exaudies : & nocte, & non ad inſipientiam mihi.

3 Tu autem in ſancto habitas : laus Iſrael.

4 In te ſperaverunt patres noſtri : ſperaverunt & liberâſti eos.

5 Ad te clamaverunt, & ſalvi facti ſunt : in te ſperaverunt, & non ſunt confuſi.

6 Ego autem ſum vermis & non homo : opprobrium hominum, & abjectio plebis.

7 Omnes videntes me deriſerunt me : locuti ſunt labiis, & moverunt caput.

8 Speravit in Domino, eripiat eum : ſalvum faciat eum, quoniam vult eum.

9 Quoniam tu es qui extraxiſti me de ventre : ſpes mea ab uberibus matris meæ, in te projectus ſum ex utero.

10 De ventre matris meæ Deus meus es tu : ne diſceſſeris à me.

11 Quoniam tribulatio proxima eſt : quoniam non eſt qui adjuvet.

12 Circundederunt me vituli multi : tauri pingues obſederunt me.

13 Aperuerunt ſuper me os ſuum : ſicut leo rapiens & rugiens.

14 Sicut aqua effuſus ſum : & diſperſa ſunt omnia oſſa mea.

15 Factum eſt cor meum tanquam cera liqueſcens : in medio ventris mei.

16 Aruit tanquam teſta virtus mea, & lingua mea adhæſit faucibus meis : & in pulverem mortis deduxiſti me.

17 Quoniam circundederunt me canes multi : concilium malignantium obſedit me.

18 Foderunt manus meas & pedes meos : dinumeraverunt omnia oſſa mea.

19 Ipſi verò conſiderâverunt & inſpexerunt me : diviſerunt ſibi veſtamenta mea, & ſuper veſtem meam miſerunt ſortem.

20 Tu autem Domine ne elongaveris auxilium tuum a me : ad defenſionem meam conſpice.

21 Erue a framea animam meam : & de manu canis unicam meam.

22 Salva me ex ore leonis : &

& a cornibus unicornium humilitatem meam.

22 Narrabo nomen tuum fratribus meis: in medio Eccleſiæ laudabo te.

24 Qui timetis Dominum laudate eum: univerſum ſemen Jacob glorificate eum.

25 Timeat eum omne ſemen Iſrael: quoniam non ſprevit, neque deſpexit deprecationem pauperis.

26 Nec avertit faciem ſuam à me: & cum clamarem ad eum, exaudivit me.

27 Apud te laus mea in Eccleſia magna: vota mea reddam in conſpectu timentium eum.

28 Edent pauperes & ſaturabuntur: & laudabunt Dominum qui requirunt eum: vivent corda eorum in ſæculum ſæculi.

29 Reminiſcentur, & convertentur ad Dominum: univerſi fines terræ.

30 Et adorabunt in conſpectu ejus: univerſæ familiæ gentium.

31 Quoniam Domini eſt regnum: & ipſe dominabitur gentium.

32 Manducaverunt & adoraverunt omnes pingues terræ: in conſpectu ejus cadent omnes qui deſcendunt in terram.

33 Et anima mea illi vivet: & ſemen meum ſerviet ipſi.

34 Annunciabitur Domino generatio ventura: & annunciabunt cœli juſtitiam ejus populo qui naſcetur, quem fecit Dominus.

Pſal. *Lat.* 22. *Heb.* 23.

DOminus regit me, & nihil mihi deerit: in loco paſcuæ ibi me collocavit.

2 Super aquam refectionis educavit me: animam meam convertit.

3 Deduxit me ſuper ſemitas juſtitiæ: propter nomen ſuum.

4 Nam etſi ambulavero in medio umbræ mortis, non timebo mala: quoniam tu mecum es.

5 Virga tua & baculus tuus: ipſa me conſolata ſunt.

6 Parâſti in conſpectu meo menſam adverſus eos: qui tribulant me.

7 Impinguâſti in oleo caput meum: & calix meus inebrians quam præclarus eſt!

8 Et miſericordia tua ſubſequetur me: omnibus diebus vitæ meæ.

9 Et ut inhabitem in domo Domini: in longitudine dierum.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 23. *Heb.* 24.

DOmini eſt terra & plenitudo ejus: orbis terrarum, & univerſi qui habitant in eo.

2 Quia ipſe ſuper maria fundavit eum: & ſuper flumina præparavit eum.

3 Quis aſcendit in montem Domini: Aut quis ſtabit in loco ſancto ejus?

4 Innocens manibus, & mundo corde: qui non accepit in vano animam ſuam, nec juravit in dolo proximo ſuo.

5 Hic accipiet benedictionem a Domino: & miſericordiam a Deo ſalutari ſuo.

6 Hæc eſt generatio quærentium eum: quærentium faciem Dei Jacob.

7 Attollite portas principes veſtras, & elevamini portæ

æternales : & introibit Rex gloriæ.

8 Quis eſt iſte Rex gloriæ ? Dominus fortis & potens : Dominus potens in prælio.

9 Attollite portas principes veſtras, & elevamini portæ æternales : & introibit Rex gloriæ.

10 Quis eſt iſte Rex gloriæ ? Dominus virtutum ipſe eſt Rex gloriæ.

Pſal. *Lat.* 24. *Heb.* 25.

AD te Domine levavi animam meam : Deus meus in te confido non erubeſcam.

2 Neque irrideant me inimici mei : etenim univerſi qui ſuſtinent te, non confundentur.

3 Confundantur omnes iniqua agentes : ſupervacue.

4 Vias tuas Domine demonſtra mihi : & ſemitas tuas edoce me.

5 Dirige me in veritate tua, & doce me : quia tu es Deus ſalvator meus, & te ſuſtinui totâ die.

6 Reminiſcere miſerationum tuarum Domine : & miſericordiarum tuarum, quæ à ſæculo ſunt.

7 Delicta juventutis meæ : & ignorantias meas ne memineris.

8 Secundum miſericordiam tuam memento mei tu : propter bonitatem tuam Domine.

9 Dulcis & rectus Dominus : propter hoc legem dabit delinquentibus in via.

10 Diriget manſuetos in judicio : docebit mites vias ſuas.

11 Univerſæ viæ Domini, miſericordia & veritas : requirentibus teſtamentum ejus & teſtimonia ejus.

12 Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo : multum eſt enim.

13 Quis eſt homo qui timet Dominum ? Legem ſtatuet ei in via, quam elegit.

14 Anima ejus in bonis demorabitur : & ſemen ejus hæreditabit terram.

15 Firmamentum eſt Dominus timentibus eum : & teſtamentum ipſius ut manifeſtetur illis.

16 Oculi mei ſemper ad Dominum : quoniam ipſe evellet de laqueo pedes meos.

17 Reſpice in me & miſerere mei : quia unicus & pauper ſum ego.

18 Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſunt : de neceſſitatibus meis erue me.

19 Vide humilitatem meam & laborem meum : & dimitte univerſa delicta mea.

20 Reſpice inimicos meos quoniam multiplicati ſunt : & odio iniquo oderunt me.

21 Cuſtodi animam meam & erue me : non erubeſcam, quoniam ſperavi in te.

22 Innocentes & recti adhæſerunt mihi : quia ſuſtinui te.

23 Libera Deus Iſrael : ex omnibus tribulationibus ſuis.

Pſal. *Lat.* 25. *Heb.* 26.

JUdica me Domine, quoniam ego in innocentia mea ingreſſus ſum : & in Domino ſperans non infirmabor.

2 Proba me Domine & tenta me : ure renes meos & cor meum.

3 Quoniam miſericordia tua ante oculos meos eſt : & complacui in veritate tua.

4 Non ſedi cum concilio vanitatis

nitatis, & cum iniqua gerentibus non introibo.

5 Odivi Eccleſiam malignantium : & cum impiis non ſedebo.

6 Lavabo inter innocentes manus meas : & circundabo altare tuum Domine.

7 Ut audiam vocem laudis tuæ : & enarrem univerſa mirabilia tua.

8 Domine dilexi decorem domûs tuæ : & locum habitationis gloriæ tuæ.

9 Ne perdas cum impiis animam meam, & cum viris ſanguinum vitam meam.

10 In quorum manibus iniquitates ſunt : dextera eorum repleta eſt muneribus.

11 Ego autem in innocentia mea ingreſſus ſum : redime me & miſerere mei.

12 Pes meus ſtetit in directo : in Eccleſiis benedicam te Domine.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 26. *Heb.* 27.

DOminus illuminatio mea, & ſalus mea : quem timebo?

2 Dominus protector vitæ meæ : à quo trepidabo ?

3 Dum approximant ſuper me nocentes : ut edant carnes meas.

4 Qui tribulant me inimici mei : ipſi infirmati ſunt & ceciderunt.

5 Si conſiſtant adverſum me caſtra : non timebit cor meum.

6 Si exurgat adverſum me prælium : in hoc ego ſperabo.

7 Unam petii à Domino, hanc requiram : ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ,

8 Ut videam voluptatem Domini : & viſitem templum ejus.

9 Quoniam abſcondit me in tabernaculo ſuo : in die malorum protexit me in abſcondito tabernaculi ſui.

10 In petra exaltavit me : & nunc exaltavit caput meum ſuper inimicos meos.

11 Circumivi, & immolavi in tabernaculo ejus hoſtiam vociferationis : cantabo & pſalmum dicam Domino.

12 Exaudi Domine vocem meam, qua clamavi ad te : miſerere mei, & exaudi me.

13 Tibi dixit cor meum, Exquiſivit te facies mea : faciem tuam Domine requiram.

14 Ne avertas faciem tuam à me : ne declines in ira à ſervo tuo.

15 Adjutor meus eſto : ne derelinquas me, neque diſpicias me Deus ſalutaris meus.

16 Quoniam pater meus, & mater mea derelinquerunt me : Dominus autem aſſumpſit me.

17 Legem pone mihi Domine in via tua : & dirige me in ſemita recta propter inimicos meos.

18 Ne tradideris me in animas tribulantium me : quoniam inſurrexerunt in me teſtes iniqui, & mentita eſt iniquitas ſibi.

19 Credo videre bona Domini : in terra viventium.

20 Expecta Dominum, viriliter age : & confortetur cor tuum, & ſuſtine Dominum.

Pſal. *Lat.* 27. *Heb.* 28.

AD te Domine clamabo, Deus meus ne ſileas à me : ne quando taceas à me, &

assimilabor descendentibus in lacum.

2 Exaudi Domine vocem deprecationis meæ dum oro ad te, dum extollo manus meas ad templum sanctum tuum.

3 Ne simul trahas me cum peccatoribus : & cum operantibus iniquitatem ne perdas me.

4 Qui loquuntur pacem cum proximo suo : mala autem in cordibus eorum.

5 Da illis secundùm opera eorum: & secundum nequitiam adinventionum ipsorum.

6 Secundùm opera manuum earum tribue illis: redde retributionem eorum ipsis.

7 Quoniam non intellexerunt opera Domini: & in opera manuum ejus, destrues illos & non ædificabis eos.

8 Benedictus Dominus: quoniam exaudivit vocem deprecationis meæ.

9 Dominus adjutor meus, & protector meus : & in ipso speravit cor meum, & adjutus sum.

10 Et refloruit caro mea : & ex voluntate mea confitebor ei.

11 Dominus fortitudo plebis suæ : & protector salvationum Christi sui est.

12 Salvum fac populum tuum Domine, & benedic hæreditati tuæ: & rege eos, & extolle illos usque in æternum.

Psal. *Lat.* 28. *Heb.* 29.

AFferte Domino filii Dei : afferte Domino filios arietum.

2 Afferte Domino gloriam & honorem, afferte Domino gloriam nomini ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

3 Vox Domini super aquas, Deus majestatis intonuit: Dominus super aquas multas.

4 Vox Domini in virtute : vox Domini in magnificentia.

5 Vox Domini confringentis cedros : & confringet Dominus cedros Libani.

6 Et comminuet eas tanquam vitulum Libani, & delectus quemadmodum filius unicornium.

7 Vox Domini intercidentis flammam ignis, vox Domini concutientis desertum : & commovebit Dominus desertum Cades.

8 Vox Domini præparantis cervos, & revelabit condensa : & in templo ejus omnes dicent gloriam.

9 Domini diluvium inhabitare facit : & sedebit Dominus rex in æternum.

10 Dominus virtutem populo suo dabit : Dominus benedicet populo suo in pace.

MATUT.

Psal. *Lat.* 29. *Heb.* 30.

EXaltabo te Domine, quoniam suscepisti me : nec delectâsti inimicos meos super me.

2 Domine Deus meus clamavi ad te : & sanâsti me.

3 Domine eduxisti ab inferno animam meam : salvâsti me a descendentibus in lacum.

4 Psallite Domino sancti ejus : & confitemini memoriæ sanctitatis ejus.

5 Quoniam ira in indignatione ejus : & vita in voluntate ejus.

6 Ad vesperum demorabitur fletus : & ad matutinum lætitia.

7 Ego

7 Ego autem dixi in abundantia mea : Non movebor in æternum.

8 Domine in voluntate tua : præſtitiſti decori meo virtutem.

9 Avertiſti faciem tuam à me : & factus ſum conturbatus.

10 Ad te Domine clamabo : & ad Deum meum deprecabor.

11 Quæ utilitas in ſanguine meo : dum deſcendo in corruptionem ?

12 Nunquid confitebitur tibi pulvis : aut annunciabit veritatem tuam ?

13 Audivit Dominus, & miſertus eſt mei : Dominus factus eſt adjutor meus.

14 Convertiſti planctum meum in gaudium mihi : conſciditi ſaccum meum, & circundediſti me lætitiâ.

15 Ut cantet tibi gloria mea, & non compungar : Domine Deus meus in æternum confitebor tibi.

Pſal. *Lat.* 30. *Heb.* 31.

IN te Domine ſperavi, non confundar in æternum : in juſtitia tua libera me.

2 Inclina ad me aurem tuam : accelera ut eruas me.

3 Eſto mihi in Deum protectorem : & in domum refugii, ut ſalvum me facias.

4 Quoniam fortitudo mea, & refugium meum es tu : & propter nomen tuum deduces me, & enutries me.

5 Educes me de laqueo hoc, quem abſconderunt mihi : quoniam tu es protector meus.

6 In manus tuas commendo ſpiritum meum ; redemiſti me Domine Deus veritatis.

7 Odiſti obſervantes vanitates ; ſupervacué.

8 Ego autem in Domino ſperavi : exultabo, & lætabor in miſericordia tua.

9 Quoniam reſpexiſti humilitatem meam : ſalvâſti de neceſſitatibus animam meam.

10 Nec concluſiſti me in manibus inimici : ſtatuiſti in loco ſpatioſo pedes meos.

11 Miſerere mei Domine quoniam tribulor : conturbatus eſt in ira oculus meus, anima mea, & venter meus.

12 Quoniam defecit in dolore vita mea : & anni mei in gemitibus.

13 Infirmata eſt in paupertate virtus mea : & oſſa mea conturbata ſunt.

14 Super omnes inimicos meos factus ſum opprobrium, & vicinis meis valdé : & timor notis meis.

15 Qui videbant me foras fugerunt à me : oblivioni datus ſum tanquam mortuus à corde.

16 Factus ſum tanquam vas perditum : quoniam audivi vituperationem multorum commorantium in circumitu.

17 In eo dum convenirent ſimul adverſum me : accipere animam meam conſiliati ſunt.

18 Ego autem in te ſperavi Domine : dixi, Deus meus es tu, in manibus tuis ſortes meæ.

19 Eripe me de manu inimicorum meorum, & à perſequentibus me.

20 Illuſtra facem tuam ſuper ſervum tuum, ſalvum me fac in miſericordia tua : Domine non confundar, quoniam invocavi te.

21 Erubeſcant impii, & deducantur in infernum : muta fiant labia doloſa.

22 Quæ loquuntur adverſus juſtum,

Juſtum iniquitatem in ſuperbia : & in abuſione.

23 Quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine : quam abſcondiſti timentibus te !

24 Perfeciſti eis qui ſperant in te : in conſpectu filiorum hominum.

25 Abſcondes eos in abſcondito faciei tuæ : à conturbatione hominum.

26 Proteges eos in tabernaculo tuo : à contradictione linguarum.

27 Benedictus Dominus : quoniam mirificavit miſericordiam ſuam mihi in civitate munita.

28 Ego autem dixi in exceſſu mentis meæ : Projectus ſum à facie oculorum tuorum.

29 Ideo exaudiſti vocem orationis meæ : dum clamarem ad te.

30 Diligite Dominum omnes ſancti ejus : quoniam veritatem requiret Dominus, & retribuet abundanter facientibus ſuperbiam.

31 Viriliter agite, & confortetur cor veſtrum : omnes qui ſperatis in Domino.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 31. *Heb.* 32.

BEati, quorum remiſſæ ſunt iniquitates : & quorum tecta ſunt peccata.

2 Beatus vir, cui non imputavit Dominus peccatum : nec eſt in ſpiritu ejus dolus.

3 Quoniam tacui, inveteraverunt oſſa mea : dum clamarem totâ die.

4 Quoniam die ac nocte gravata eſt ſuper me manus tua : converſus ſum in ærumna mea, dum configitur ſpina.

5 Delictum meum cognitum tibi feci : & injuſtitiam meam non abſcondi.

6 Dixi, Confitebor adversùm me injuſtitiam meam Domino : & tu remiſiſti impietatem peccati mei.

7 Pro hac orabit ad te omnis ſanctus : in tempore opportuno.

8 Veruntamen in diluvio aquarum multarum ad eum non approximabunt.

9 Tu es refugium meum à tribulatione, quæ circundedit me : exultatio mea erue me à circundantibus me.

10 Intellectum tibi dabo, & inſtruam te via hac quâ gradieris : firmabo ſuper te oculos meos.

11 Nolite fieri ſicut equus & mulus : quibus non eſt intellectus.

12 In camo & fræno maxillas eorum conſtringe : qui non approximant ad te.

13 Multa flagella peccatoris : ſperantem autem in Domino miſericordia circundabit.

14 Lætamini in Domino & exultate juſti : & gloriamini omnes recti corde.

Pſal. *Lat.* 32. *Heb.* 33.

EXultate juſti in Domino : rectos decet collaudatio.

2 Confitemini Domino in cithara : in Pſalterio decem chordarum pſallite illi.

3 Cantate ei Canticum novum : bene pſallite ei in vociferatione.

4 Quia rectum eſt verbum Domini : & omnia opera ejus in fide.

5 Diligit miſericordiam & judi-

judicium: misericordia Domini plena est terra.

6 Verbo Domini cœli firmati sunt: & spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

7 Congregans sicut in utre aquas maris: ponens in thesauris abyssos.

8 Timeat Dominum omnis terra: ab eo autem commoveantur omnes inhabitantes orbem.

9 Quoniam ipse dixit, & facta sunt: ipse mandavit, & creata sunt.

10 Dominus dissipat consilia gentium: reprobat autem cogitationes populorum, & reprobat concilia principum.

11 Consilium autem Domini in æternum manet: cogitationes cordis ejus in generatione & generationem.

12 Beata gens cujus est Dominus Deus ejus: populus quem elegit in hæreditatem sibi.

13 De cœlo respexit Dominus: vidit omnes filios hominum.

14 De præparato habitaculo suo: respexit super omnes qui habitant terram.

15 Qui finxit sigillatim corda eorum: qui intelligit omnia opera eorum.

16 Non salvatur rex per multam virtutem: & gigas non salvabitur in multitudine virtutis suæ.

17 Fallax equus ad salutem; in abundantia autem virtutis suæ non salvabitur.

18 Ecce oculi Domini super metuentes eum: & in eis qui sperant super misericordiam ejus.

19 Ut eruat à morte animas eorum: & alat eos in fame.

20 Anima nostra sustinet Dominum: quoniam adjutor & protector noster est.

21 Quia in eo lætabitur cor nostrum: & in nomine sancto ejus speravimus.

22 Fiat misericordia tua Domine super nos: quemadmodum speravimus in te.

Psal. *Lat.* 33. *Heb.* 34.

BEnedicam Dominum in omni tempore: semper laus ejus in ore meo.

2 In Domino laudabitur anima mea: audiant mansueti & lætentur.

3 Magnificate Dominum mecum: & exaltemus nomen ejus in idipsum.

4 Exquisivi Dominum, & exaudivit me: ex omnibus tribulationibus eripuit me.

5 Accedite ad eum: & illuminamini: & facies vestræ non confundentur.

6 Iste pauper clamavit, & Dominus exaudivit eum: & ex omnibus tribulationibus salvavit eum.

7 Immittet Angelus Domini in circuitu timentium eum: & eripiet eos.

8 Gustate & videte, quoniam suavis est Dominus: beatus vir qui sperat in eo.

9 Timete Dominum omnes sancti ejus: quoniam non est inopia timentibus eum.

10 Divites eguerunt & esurierunt: inquirentes autem Dominum non minuentur omni bono.

11 Venite filii, audite me: timorem Domini docebo vos.

12 Quis

12 Quis est homo qui vult vitam: diligit dies videre bonos?

13 Prohibe linguam tuam à malo: & labia tua ne loquantur dolum.

14 Diverte à malo, & fac bonum: inquire pacem, & persequere eam.

15 Oculi Domini super justos: & aures ejus in preces eorum.

16 Vultus autem Domini super facientes mala: ut perdat de terra memoriam eorum.

17 Clamaverunt justi, & Dominus exaudivit eos: & ex omnibus tribulationibus eorum liberavit eos.

19 Juxta est Dominus his qui tribulato sunt corde: & humiles spiritu salvabit.

19 Multæ tribulationes justorum: & de omnibus his liberabit eos Dominus.

20 Custodit Dominis omnia ossa eorum: unum ex his non conteretur.

21 Mors peccatorum pessima: & qui oderunt justum delinquent.

32 Redimet Dominus animas servorum suorum: & non delinquent omnes qui sperant in eo.

MATUT.

Psal. *La.* 34. *Heb.* 35.

JUdica Domine nocentes me: expugna impugnantes me.

2 Apprehende arma & scutum: & exurge in adjutorium mihi.

3 Effunde framcam, & conclude adversus eos qui persequuntur me: dic animæ meæ, Salus tua ego sum.

4 Confundantur & revereantur: quærentes animam meam.

5 Avertantur retrorsum: & confundantur cogitantes mihi mala.

6 Fiant tanquam pulvis ante faciem venti: & Angelus Domini coarctans eos.

7 Fiat via illorum tenebræ & lubricum: & Angelus Domini persequens eos.

8 Quoniam gratis absconderunt mihi interitum laquei sui: supervacuè exprobraverunt animam meam.

9 Veniat illi laqueus quem ignorat, & captio quam abscondit apprehendat eum: & in laqueum cadat in ipsum.

10 Anima autem mea exultabit in Domino: & delectabitur super salutari suo.

11 Omnia ossa mea dicent: Domine, quis similis tibi?

12 Eripiens inopem de manu fortiorum ejus: egenum & pauperem à diripientibus eum.

13 Surgentes testes iniqui: quæ ignorabam interrogabant me.

14 Retribuebant mihi mala pro bonis: sterilitatem animæ meæ.

15 Ego autem cum mihi molesti essent: induebar cilicio.

16 Humiliabam in jejunio animam meam: & oratio mea in sinu meo convertetur.

17 Quasi proximum, & quasi fratrem nostrum sic complacebam: quasi lugens & contristatus sic humiliabar.

18 Et adversum me lætati sunt, & convenerunt: congregata

gata ſunt ſuper me flagella, & ignoravi.

19. Diſſipati ſunt nec compuncti, tentaverunt me, ſubſannaverunt ſubſannatione: frenduerunt ſuper me dentibus ſuis.

20 Domine quando reſpicies? Reſtitue animam meam à malignitate eorum, à leonibus unicam meam.

21 Confitebor tibi in Eccleſia magna: in populo gravi laudabo te.

22 Non ſupergaudeant mihi qui adverſantur mihi iniquè: qui oderunt me gratis, & annuunt oculis.

23 Quoniam mihi quidem pacifice loquebantur: & in iracundia terræ loquentes, dolos cogitabant.

24 Et dilataverunt ſuper me os ſuum: dixerunt, Euge, euge, viderunt oculi noſtri.

25 Vidiſti Domine, ne ſileas? Domine, ne diſcedas a me.

26 Exurge & intende judicio meo: Deus meus, & Dominus meus in cauſam meam.

27 Judica me ſecundùm juſtitiam tuam Domine Deus meus: & non ſupergaudeant mihi.

28 Non dicant in cordibus ſuis, Euge, euge, animæ noſtræ: nec dicant, Devoravimus eum.

29 Erubeſcant & revereantur ſimul: qui gratulantur malis meis.

30 Induantur confuſione & reverentia: qui magna loquuntur ſuper me.

31 Exultent & lætentur qui volunt juſtitiam meam: & dicant ſemper, Magnificetur Dominus, qui volunt pacem ſervi ejus.

32 Et lingua mea meditabitur juſtitiam tuam: totâ die laudem tuam.

Pſal. *Lat.* 35. *Heb.* 36.

DIxit injuſtus ut delinquat in ſemetipſo: non eſt timor Dei ante oculos ejus.

2 Quoniam doloſe egit in conſpectu ejus: ut inveniatur iniquitas ejus ad odium.

3 Verba oris ejus iniquitas & dolus: noluit intelligere ut bene ageret.

4 Iniquitatem meditatus eſt in cubili ſuo: aſtitit omni viæ non bonæ, malitiam autem non odivit.

5 Domine in cœlo miſericordia tua: & veritas tua uſq; ad nubes.

6 Juſtitia tua ſicut montes Dei: judicia tua abyſſus multa.

7 Homines & jumenta ſalvabis Domine: quemadmodum multiplicâſti miſericordiam tuam Deus.

8 Filii autem hominum: in tegmine alarum tuarum ſperabunt.

9 Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ: & torrente voluptatis tuæ potabis eos.

10 Quoniam apud te eſt fons vitæ: & in lumine tuo videbimus lumen.

11 Prætende Domine miſericordiam tuam ſcientibus te: & juſtitiam tuam his qui recto ſunt corde.

12 Non veniat mihi pes ſuperbiæ: & manus peccatoris non moveat me.

13 Ibi ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem: expulſi

expulſi ſunt, nec potuerunt ſtare.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 36. *Heb.* 37.

NOli æmulari in malignantibus: neque zelaveris facientes iniquitatem.

2 Quoniam tanquam fœnum velociter areſcent: & quemadmodum olera herbarum citò decident.

3 Spera in Domino, & fac bonitatem: & inhabita terram, & paſcêris in divitiis ejus.

4 Delectare in Domino: & dabit tibi petitiones cordis tui.

5 Revela Domino viam tuam, & ſpera in eo: & ipſe faciet.

6 Et educet quaſi lumen juſtitiam tuam, & judicium tuum tanquam meridiem: ſubditus eſto Domino, & ora eum.

7 Noli emulari in eo qui proſperatur in via ſua: in homine faciente injuſtitias.

8 Deſine ab ira, & derelinque furorem: noli æmulari ut malignêris.

9 Quoniam qui malignantur, exterminabuntur: ſuſtinentes autem Dominum, ipſi hæreditabunt terram.

10 Et adhuc puſillum, & non erit peccator: & quæres locum ejus, & non invenies.

11 Manſueti autem hæreditabunt terram: & delectabuntur in multitudinie pacis.

12 Obſervabit peccator juſtum: & ſtridebit ſuper eum dentibus ejus.

13 Dominus autem irridebit eum: quoniam proſpicit quòd veniet dies ejus.

14 Gladium evaginaverunt peccatores: intenderunt arcum ſuum.

15 Ut dejiciant pauperem & inopem: ut trucident rectos corde.

16 Gladius eorum intret in corda ipſorum: & arcus eorum confringatur.

17 Melius eſt modicum juſto: ſuper divitias peccatorum multas.

18 Quoniam brachia peccatorum conterentur: confirmat autem juſtos Dominus.

19 Novit Dominus dies immaculatorum: & hæreditas eorum in æternum erit.

20 Non confundentur in tempore malo, & in diebus famis ſaturabuntur: quia peccatores peribunt.

21 Inimici verò Domini mox ut honorificati fuerint & exaltati deficientes: quemadmodum fumus deficient.

22 Mutuabitur peccator, & non ſolvet: juſtus autem miſeretur & tribuet.

23 Quia benedicentes ei hæreditabunt terram: maledicentes autem ei diſperibunt.

24 Apud Dominum greſſus hominis dirigentur: & viam ejus volet.

25 Cum ceciderit, non collidetur: quia Dominus ſupponit manum ſuam.

26 Junior fui, etenim ſenui: & non vidi juſtum derelictum, nec ſemen ejus quærens panem.

27 Tota die miſeretur & commodat: & ſemen illius in benedictione erit.

28 Declina à malo & fac bonum: & inhabita in ſæculum ſæculi.

29 Quia

29 Quia Dominus amat judicium: & non derelinquet ſanctos ſuos, in æternum conſervabuntur.

30 Injuſti punientur: & ſemen impiorum peribit.

31 Juſti autem hæreditabunt terram: & inhabitabunt in ſæculum ſæculi ſuper eam.

32 Os juſti meditabitur ſapientiam: & lingua ejus loquetur judicium.

33 Lex Dei ejus in corde ipſius: & non ſupplantabuntur greſſus ejus.

34 Conſiderat peccator juſtum: & quærit mortificare eum.

35 Dominus autem non derelinquet eum in manibus ejus: nec damnabit eum cum judicabitur illi.

36 Expecta Dominum, & cuſtodi viam ejus: & exaltabit te ut hæreditate capias terram; cùm perierint peccatores videbis.

37 Vidi impium ſuperexaltatum: & elevatum ſicut cedros Libani.

38 Et tranſivi, & ecce non erat: quæſivi eum, & non eſt inventus locus ejus.

39 Cuſtodi innocentiam, & vide æquitatem: quoniam ſunt reliquiæ homini pacifico.

40 Injuſti autem diſperibunt ſimul: reliquiæ impiorum interibunt.

41 Salus autem juſtorum à Domino: & protector eorum in tempore tribulationis.

42 Et adjuvabit eos Dominus, & liberabit eos: & eruet eos à peccatoribus & ſalvabit eos, quia ſperaverunt in eo.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 37. *Heb.* 38.

DOmine ne in furore tuo arguas me: neque in ira tua corripias me.

2 Quoniam ſagittæ tuæ infixæ ſunt mihi: & confirmâſti ſuper me manum tuam.

3 Non eſt ſanitas in carne mea à facie iræ tuæ: non eſt pax oſſibus meis, à facie peccatorum meorum.

4 Quoniam iniquitates meæ ſupergreſſæ ſunt caput meum: & ſicut onus grave gravatæ ſunt ſuper me.

5 Putruerunt & corruptæ ſunt cicatrices meæ: à facie inſipientiæ meæ.

6 Miſer factus ſum & curvatus ſum uſque in finem: totâ die conſternatus ingrediebar.

7 Quoniam lumbi mei impleti ſunt illuſionibus: & non eſt ſanitas in carne mea.

8 Afflictus ſum & humiliatus ſum nimis: rugiebam à gemitu cordis mei.

9 Domine, ante te omne deſiderium meum: & gemitus meus à te non eſt abſconditus.

10 Cor meum conturbatum eſt, dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum.

11 Amici mei, & proximi mei adverſum me appropinquaverunt: & ſteterunt.

12 Et qui juxta me erant de longè ſteterunt: & vim faciebant qui quærebant animam meam.

13 Et qui inquirebant mala mihi, locuti ſunt vanitates:

tes : & dolos totâ die meditabantur.

14 Ego autem tanquam ſurdus non audiebam : & ſicut mutus non aperiens os ſuum.

15 Et factus ſum ſicut homo non audiens : & non habens in ore ſuo redargutiones.

16 Quoniam in te Domine ſperavi : tu exaudies me Domine Deus meus.

17 Quia dixi, Nequando ſupergaudeant mihi inimici mei : & dum commoventur pedes mei, ſuper me magna locuti ſunt.

18 Quoniam ego in flagella paratus ſum : & dolor meus in conſpectu meo ſemper.

19 Quoniam iniquitatem meam annunciabo : & cogitabo pro peccato meo.

20 Inimici autem mei vivunt, & confirmati ſunt ſuper me, & multiplicati ſunt qui oderunt me iniquè.

21 Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi : quoniam ſequebar bonitatem.

22 Ne derelinquas me Domine Deus meus : ne diſceſſeris à me.

23 Intende in adjutorium meum : Domine Deus ſalutis meæ.

Pſal. *Lat.* 38. *Heb.* 39.

DIxi Cuſtodiam vias meas : ut non delinquam in lingua mea.

2 Poſui ori meo cuſtodiam : cùm conſiſteret peccator adverſum me.

2 Obmutui, & humiliatus ſum : & ſilui a bonis, & dolor meus renovatus eſt.

4 Concaluit cor meum intra me : & in meditatione mea exardeſcet ignis.

5 Locutus ſum in lingua mea : notum fac mihi Domine finem meum.

6 Et numerum dierum meorum quis eſt ? Ut ſciam quid deſit mihi.

7 Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos : & ſubſtantia mea tanquam nihilum ante te.

8 Veruntamen univerſa vanitas : omnis homo vivens.

9 Veruntamen in imagine pertranſit homo : ſed & fruſtrà conturbatur.

10 Theſaurizat : & ignorat cui congregabit ea.

11. Et tunc quæ eſt expectatio mea ? Nonne Dominus, & ſubſtantia mea apud te eſt ?

12 Ab omnibus iniquitatibus meis erue me, opprobrium inſipienti dediſti me.

13 Obmutui & non aperui os meum, quoniam tu feciſti : amove à me plagas tuas.

14 A fortitudine manus tuæ ego defeci : in increpationibus propter iniquitatem corripuiſti hominem.

15 Et tabeſcere feciſti ſicut araneam animam ejus : veruntamen vanè conturbatur omnis homo.

16 Exaudi orationem meam Domine, & deprecationem meam : auribus percipe lacrymas meas.

17 Ne ſileas ; quoniam advena ego ſum apud te, & peregrinus : ſicut omnes patres mei.

18 Remitte mihi, ut refrigerer priuſquam abeam : & amplius non ero.

Pſal.

Pſal. *Lat.* 39. *Heb.* 49.

EXpectans expectavi Dominum: & intendit mihi.

2 Et exaudivit preces meas: & eduxit me de lacu miſeriæ, & de luto fæcis.

3 Et ſtatuit ſupra petram pedes meos: & direxit greſſus meos.

4 Et immiſit in os meum canticum novum: carmen Deo noſtro.

5 Videbunt multi & timebunt: & ſperabunt in Domino.

6 Beatus vir cujus eſt nomen Domini ſpes ejus: & non reſpexit in vanitates, & inſanias falſas.

7 Multa feciſti tu Domine Deus meus mirabilia tua: & cogitationibus tuis non eſt qui ſimilis ſit tibi.

8 Annunciavi & loquutus ſum: multiplicati ſunt ſuper numerum.

9 Sacrificium & oblationem noluiſti: aures autem perfeciſti mihi.

10 Holocauſtum & pro peccato non poſtulâſti: tunc dixi, Ecce venio.

11 In capite libri ſcriptum eſt de me, ut facerem voluntatem tuam: Deus meus volui, & legem tuam in medio cordis mei.

12 Annunciavi juſtitiam tuam in Eccleſia magna: ecce labia mea non prohibebo, Domine tu ſciſti.

13 Juſtitiam tuam non abſcondi in corde meo: veritatem tuam & ſalutare tuum dixi.

14 Non abſcondi miſericordiam tuam: & veritatem tuam à conſilio multo.

15 Tu autem Domine ne longè facias miſerationes tuas à me: miſericordia tua & veritas tua ſemper ſuſceperunt me.

16 Quoniam circundederunt me mala quorum non eſt numerus: comprehenderunt me iniquitates meæ, & non potui ut viderem.

17 Multiplicatæ ſunt ſuper capillos capitis mei: & cor meum dereliquit me.

18 Complaceat tibi Domine ut eruas me: Domine ad adjuvandum me reſpice.

19 Confundantur & revereantur ſimul qui quærunt animam meam: ut auferant eam.

20 Convertantur retrorſum & revereantur: qui volunt mihi mala.

21 Ferant confeſtim confuſionem ſuam: qui dicunt mihi, Euge, euge.

22 Exultent & lætentur ſuper te omnes quærentes te: & dicant ſemper, Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.

23 Ego autem mendicus ſum & pauper: Dominus ſolicitus eſt mei.

24 Adjutor meus & protector meus tu es: Deus meus ne tardaveris.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 40. *Heb.* 41.

BEatus qui intelligit ſuper egenum & pauperem: in die mala liberabit eum Dominus.

2 Dominus conſervet eum, & vivificet eum, & beatum faciat

faciat eum in terra: & non tradat eum in animam inimicorum ejus.

3 Dominus opem ferat illi ſuper lectum doloris ejus: univerſum ſtratum ejus verſâſti in infirmitate ejus.

4 Ego dixi, Domine miſerere mei: ſana animam meam quia peccavi tibi.

5 Inimici mei dixerunt mala mihi: Quando morietur & peribit nomen ejus?

6 Et ſi ingrediebatur ut videret, vana loquebatur, cor ejus congregavit iniquitatem ſibi: egrediebatur foras, & loquebatur in idipſum.

7 Adverſum me ſuſurrabant omnes inimici mei: adverſum me cogitabant mala mihi.

8 Verbum iniquum conſtituerunt adverſum me: nunquid qui dormit non adjiciet ut reſurgat?

9 Etenim homo pacis meæ in quo ſperavi, qui edebat panes meos: magnificavit ſuper me ſupplantationem.

10 Tu autem Domine miſerere mei: & reſuſcita me, & retribuam eis.

11 In hoc cognovi, quoniam voluiſti me: quoniam non gaudebit inimicus meus ſuper me.

12 Me autem propter innocentiam ſuſcepiſti: & confirmâſti me in conſpectu tuo in æternum.

13 Benedictus Dominus Deus Iſrael: à ſæculo & uſque in ſæculum; fiat, fiat.

Pſal. *Lat.* 41. *Heb.* 42.

QUemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te Deus.

2 Sitivit anima mea ad Deum fortem vivum: quando veniam & apparebo ante faciem Dei?

3 Fuerunt mihi lachrymæ meæ panes die ac nocte: dum dicitur mihi quotidie, Ubi eſt Deus tuus?

4 Hæc recordatus ſum, & effudi in me animam meam: quoniam tranſibo in locum tabernaculi admirabilis uſque ad domum Dei.

5 In voce exultationis & confeſſionis: ſonus epulantis.

6 Quare triſtis es anima mea? Et quare conturbas me?

7 Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei, & Deus meus.

8 Ad meipſum anima mea conturbata eſt: propterea memor ero tui de terra Jordanis, & Hermonii à monte modico.

9 Abyſſus abyſſum invocat: in voce cataractarum tuarum.

10 Omnia exceſſa tua & fluctus tui: ſuper me tranſierunt.

11 In die mandavit Dominus miſericordiam ſuam: & nocte canticum ejus.

12 Apud me oratio Deo vitæ meæ: dicam Deo, Suſceptor meus es.

13 Quare oblitus es mei? Et quare contriſtatus incedo, dum affligit me inimicus?

14 Dum confringuntur oſſa mea: exprobraverunt mihi qui tribulant me inimici mei.

15 Dum dicunt mihi per ſingulos dies, Ubi eſt Deus tuus? Quare triſtis es anima mea, & quare conturbas me?

16 Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei, & Deus meus.

Pſal. *Lat.* 42. *Heb.* 43.

JUdica me Deus, & diſcerne cauſam meam de gente non ſancta: ab homine iniquo & doloſo erue me.

2 Quia tu es Deus fortitudo mea, quare me repuliſti? Et quare triſtis incedo, dum affligit me inimicus?

3 Emitte lucem tuam, & veritatem tuam: ipſæ me deduxerunt & adduxerunt in montem ſanctum tuum, & in tabernacula tua.

4 Et introibo ad altare Dei: ad Deum qui lætificat juventutem meam.

5 Confitebor tibi in cithara Deus Deus meus: quare triſtis es anima mea. & quare conturbas me?

6 Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi: ſalutare vultus mei, & Deus meus.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 43. *Heb.* 44.

DEus auribus noſtris audivimus: patres noſtri annunciaverunt nobis.

2 Opus quod operatus es in diebus eorum: in diebus antiquis.

3 Manus tua gentes diſperdidit, & plantâſti eos: afflixiſti populos, & expuliſti eos.

4 Nec enim in gladio ſuo poſſederunt terram: & brachium eorum non ſalvabit eos.

5 Sed dextera tua, & brachium tuum, & illuminatio vultus tui: quoniam complacuiſti in eis.

6 Tu es ipſe rex meus & Deus meus: qui mandas ſalutes Jacob.

7 In te inimicos noſtros ventilabimus cornu. & in nomine tuo ſpernemus inſurgentes in nobis.

8 Non enim in arcu meo ſperabo: & gladius meus non ſalvabit me.

9 Salvâſti enim nos de affligentibus nos: & odientes nos confudiſti.

10 In Deo laudabimur totâ die: & in nomine tuo confitebimur in ſæcula.

11 Nunc autem repuliſti & confudiſti nos: & non egredieris Deus in virtutibus noſtris.

12 Avertiſti nos retrorſum poſt inimicos noſtros: & qui oderunt nos diripiebant ſibi.

13 Dediſti nos tanquam oves eſcarum: & in gentibus diſperſiſti nos.

14 Vendidiſti populum tuum ſine pretio: & non fuit multitudo in commutationibus eorum.

15 Poſuiſti nos opprobrium vicinis noſtris: ſubſannationem & deriſum his qui ſunt in circuitu noſtro.

16 Poſuiſti nos in ſimilitudinem gentibus: commotionem capitis in populis.

17 Tota die verecundia mea contra me eſt: & confuſio faciei meæ cooperuit me.

18 A voce exprobrantis & obloquentis: à facie inimici & perſequentis.

19 Hæc omnia venerunt ſuper nos, nec obliti ſumus te: & inique non egimus in teſtamento tuo.

20 Et non receſſit retro cor noſtrum: & declinâſti ſemitas noſtras à via tua.

21 Quoniam humiliâſti nos in loco afflictionis: & cooperuit nos umbra mortis.

22 Si obliti ſumus nomen Dei noſtri: & ſi expandimus manus noſtras ad Deum alienum.

23 Nonne Deus requiret iſta? Ipſe enim novit abſcondita cordis.

24 Quoniam propter te mortificamur totâ die: æſtimati ſumus ſicut oves occiſionis.

25 Exurge, quare obdormis Domine? Exurge, & ne repellas in finem.

26 Quare faciem tuam avertis: obliviſceris inopiæ noſtræ, & tribulationis noſtræ.

27 Quoniam humiliata eſt in pulvere anima noſtra: conglutinatus eſt in terra venter noſter.

28 Exurge Domine adjuva nos: & redime nos propter nomen tuum.

Pſal. *Lat.* 44. *Heb.* 45.

ERuctavit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea regi.

2 Lingua mea calamus ſcribæ: velociter ſcribentis.

4 Specioſus forma præ filiis hominum, diffuſa eſt gratia in labiis tuis: propterea benedixit te Deus in æternum.

4 Accingere gladio tuo ſuper femur tuum: potentiſſime

5 Specie tua & pulchritudine tuâ: incende, proſperè procede, & regna.

6 Propter veritatem & manſuetudinem & juſtitiam: & deducet te mirabiliter dextera tua.

7 Sagittæ tuæ acutæ: populi ſub te cadent in corda inimicorum Regis.

8 Sedes tua Deus in ſæculum ſæculi: virga directionis virga regni tui.

9 Dilexiſti juſtitiam, & odiſti iniquitatem: propterea unxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ conſortibus tuis.

10 Myrrha, & gutta, & caſia à veſtimentis tuis, à domibus eburneis: ex quibus delectaverunt te filiæ regnum in honore tuo.

11 Aſtitit regina à dextris tuis in veſtitu deaurato: circundata varietate.

12 Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam: & obliviſcere populum tuum, & domum patris tui.

13 Et concupiſcet rex decorem tuum: quoniam ipſe eſt Dominus Deus tuus: & adorabunt eum.

14 Et filiæ Tyri in muneribus: vultum tuum deprecabuntur omnes divites plebis.

15 Omnis gloria ejus filiæ regis ab intus: in fimbriis aureis circumamicta varietatibus.

16 Adducentur regi virgines poſt eam: proximæ ejus afferentur tibi.

17 Afferentur in lætitia & exultatione: adducentur in templum regis.

18 Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii: conſtitues eos prin-

principes ſuper omnem terram.

19 Memores erunt nominis tui: in omni generatione & generationem.

20 Propterea populi confitebuntur tibi in æternum: & in ſæculum ſæculi.

Pſal. *Lat.* 45. *Heb.* 46.

DEus noſter refugium & virtus: adjutor in tribulationibus quæ invenerunt nos nimis.

2 Propterea non timebimus dum turbabitur terra: & tranſferentur montes in cor maris.

3 Sonuerunt & turbatæ ſunt aquæ eorum: conturbati ſunt montes in fortitudine ejus.

4 Fluminis impetus lætificat civitatem Dei: ſanctificavit tabernaculum ſuum Altiſſimus.

5 Deus in medio ejus non commovebitur: adjuvabit eam Deus mane diluculo.

6 Conturbatæ ſunt gentes, & inclinata ſunt regna: dedit vocem ſuam, mota eſt terra.

7 Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Jacob.

8 Venite & videte opera Domini, quæ poſuit prodigia ſuper terram: auferentes bella uſque ad finem terræ.

9 Arcum conteret, & confringet arma: & ſcuta comburet igni.

10 Vacate, & videte quoniam ego ſum Deus: exaltabor in gentibus, & exaltabor in terra.

11 Dominus virtutum nobiſcum: ſuſceptor noſter Deus Jacob.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 46. *Heb.* 47.

OMnes gentes plaudite manibus: jubilate Deo in voce exultationis.

2 Quoniam Dominus excelſus, terribils: rex magnus ſuper omnem terram.

3 Subjecit populos nobis: & gentes ſub pedibus noſtris.

4 Elegit nobis hæreditatem ſuam: ſpecimen Jacob quam dilexit.

5 Aſcendit Deus in Jubilo: & Dominus in voce tubæ.

6 Pſallite Deo noſtro, pſallite: pſallite regi noſtro, pſallite.

7 Quoniam rex omnis terræ Deus: pſallite ſapienter.

8 Regnabit Deus ſuper gentes: Deus ſedet ſuper ſedem ſanctam ſuam.

9 Principes populorum congregati ſunt cum Deo Abraham: quoniam dii fortes terræ vehementer elevati ſunt.

Pſal. *Lat.* 47. *Heb.* 48.

MAgnus Dominus & laudabilis nimis in civitate Dei noſtri: in monte ſancto ejus.

2 Fundatur exultatione univerſæ terræ mons Sion: latera Aquilonis; civitas regis magni.

3 Deus in domibus ejus cognoſcetur: cùm ſuſcipiet eam.

4 Quoniam ecce reges terræ congregati ſunt: convenerunt in unum.

5 Ipſi videntes ſic admirati ſunt : conturbati ſunt, commoti ſunt, tremor apprehendit eos.

6 Ibi dolores ut parturientis : in ſpiritu vehementi conteres naves Tharſis.

7 Sicut audivimus, ſic vidimus in civitate Domini virtutum, in civitate Dei noſtri : Deus fundavit eam in æternum.

8 Suſcepimus Deus miſericordiam tuam : in medio templi tui.

9 Secundùm nomen tuum Deus, ſic & laus tua in fines terræ : juſtitiâ plena eſt dextera tua.

10 Lætetur mons Sion : & exultent filiæ Judæ propter judicia tua Domine.

11 Circundate Sion, & complectimini eam : narrate in turribus ejus.

12 Ponite corda veſtra in virtute ejus : & diſtribuite domos ejus, ut enarretis in progenie altera.

13 Quoniam hic eſt Deus, Deus noſter in æternum : & in ſæculum ſæculi, ipſe reget nos in ſæcula.

Pſal. *Lat.* 48. *Heb.* 49.

AUdite hæc omnes gentes : auribus percipite omnes qui habitatis orbem.

2 Quique terrigenæ & filii hominum : ſimul in unum dives & pauper.

3 Os meum loquetur ſapientiam : & meditatio cordis mei prudentiam.

4 Inclinabo in parabolam aurem meam : aperiam in pſalterio propoſitionem meam.

5 Cur timebo in die mala ? Iniquitas calcanei mei circundabit me.

6 Qui confidunt in virtute ſua : & in multitudine divitiarum ſuarum gloriantur.

7 Frater non redimit, redimet homo ? Non dabit Deo placationem ſuam.

8 Et pretium redemptionis animæ ſuæ, & laborabit in æternum : & vivet adhuc in finem.

9 Non videbit interitum, cùm viderit ſapientes morientes : ſimul inſipiens & ſtultus peribunt.

10 Et relinquet alienis divitias ſuas : & ſepulchra eorum domus illorum in æternum.

11 Tabernacula eorum in progenie & progenie : vocaverunt nomina ſua in terris ſuis.

12 Et homo cum in honore eſſet non intellexit : comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.

13 Hæc via illorum ſcandalum ipſis : & poſteà in ore ſuo complacebunt.

14 Sicut oves in inferno poſiti ſunt : mors depaſcet eos.

15 Et dominabuntur eorum juſti in matutino : & auxilium eorum veteraſcet in inferno à gloria eorum.

16 Veruntamen Deus redimet animam meam de manu inferi : cùm acceperit me.

17 Ne timueris cùm dives factus fuerit homo : & cùm multiplicata fuerit gloria domûs ejus.

18 Quoniam cùm interierit, non ſumet omnia : neque

que deſcendet cum eo gloria ejus.

19 Quia anima ejus in vita ipſius benedicitur: confitebitur tibi cùm benefeceris ei.

20 Introibit uſque in progenies patrum ſuorum: & uſque in æternum non videbit lumen.

21 Homo quum in honore eſſet, non intellexit: comparatus eſt jumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt illis.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 49. *Heb.* 50.

DEus Deorum Dominus locutus eſt: & vocavit terram.

2 A ſolis ortu uſque ad occaſum: ex Sion ſpecies decoris ejus.

3 Deus manifeſtè veniet: Deus noſter, & non ſilebit.

4 Ignis in conſpectu ejus exardeſcet: & in circuitu ejus tempeſtas valida.

5 Advocabit cœlum de ſurſum, & terram: diſcernere populum ſuum.

6 Congregate illi ſanctos ejus: qui ordinant teſtamentum ejus ſuper ſacrificia.

7 Et anunciabunt cœli juſtitiam ejus: quoniam Deus judex eſt.

8 Audi populus meus, & loquar: Iſrael, & teſtificabor tibi, Deus tuus ego ſum.

9 Non in ſacrificiis tuis arguam te: holocauſta autem tua in conſpectu meo ſunt ſemper.

10 Non accipiam de domo tua vitulos: neque de gregibus tuis hircos.

11 Quoniam meæ ſunt omnes feræ ſylvarum: jumenta in montibus, & boves.

12 Cognovi omnia volatilia cœli: & pulchritudo agri mecum eſt.

13 Si eſuriero, non dicam tibi: meus eſt enim orbis terræ, & plenitudo ejus.

14 Nunquid manducabo carnes taurorum? Aut ſanguinem hircorum potabo?

15 Immola Deo ſacrificium laudis: & redde Altiſſimo vota tua.

16 Et invoca me in die tribulationis: eruam te, & honorificabis me.

17 Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras juſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum?

18 Tu verò odiſti diſciplinam: & projeciſti ſermones meos retrorſum.

19 Si videbas furem, currebas cum eo: & cum adulteris portionem tuam ponebas.

20 Os tuum abundavit malitia: & lingua tua concinnabat dolos.

21 Sedens adverſus fratrem tuum loquebaris: & adverſus filium matris tuæ ponebas ſcandalum; hæc feciſti, & tacui.

22 Exiſtimâſti iniquè quòd ero tui ſimilis: arguam te, & ſtatuam contra faciem tuam.

23 Intelligite hæc qui obliviſcimini Deum: nequando rapiat & non ſit, qui eripiat.

24 Sacrificium laudis honorificabit me: & illic iter quo oſtendam illi ſalutare Dei.

Pſal. *Lat.* 50. *Heb.* 51.

MIſerere mei Deus: ſecundùm magnam miſericordiam tuam.

2 Et ſecundùm multitudinem miſerationum tuarum: dele iniquitatem meam.

3 Ampliùs lava me ab iniquitate mea: & à peccato meo munda me.

4 Quoniam iniquitatem meam ego cognoſco, peccatum meum contra me eſt ſemper.

5 Tibi ſoli peccavi, & malum coram te feci: ut juſtificeris in ſermonibus tuis, & vincas cùm judicaris.

6 Ecce enim in iniquitatibus conceptus ſum: & in peccatis concepit me mater mea.

7 Ecce enim veritatem dilexiſti: incerta & occulta ſapientiæ tuæ manifeſtâſti mihi.

8 Aſperges me hyſſopo, & mundabor: lavabis me, & ſuper nivem dealbabor.

9 Auditui meo dabis gaudium & lætitiam: & exultabunt oſſa humiliata.

10 Averte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.

11 Cor mundum crea in me Deus: & ſpiritum rectum innova in viſceribus meis.

12 Ne projicias me à facie tua: & ſpritum ſanctum tuum ne auferas à me.

13 Redde mihi lætitiam ſalutaris tui: & ſpiritu principali confirma me.

14 Docebo iniquos vias tuas: & impii ad te convertentur.

15 Libera me de ſanguinibus Deus Deus ſalutis meæ: & exultabit lingua mea juſtitiam tuum.

16 Domine labia mea aperies: & os meum annunciabit laudem tuam.

17 Quoniam ſi voluiſſes, ſacrificium dediſſem: utique holocauſtis non delectaberis.

18 Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.

19 Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: ut ædificentur muri Jeruſalem.

20 Tunc acceptabis ſacrificium juſtitiæ, oblationes, & holocauſta: tunc imponent ſuper altare tuum vitulos.

Pſal. *Lat.* 51. *Heb.* 52.

QUid gloriaris in malitia: qui potens es in iniquitate?

2 Tota die injuſtitiam cogitavit lingua tua: ſicut novacula acuta feciſti dolum.

3 Dilexiſti malitiam ſuper benignitatem: iniquitatem magis quàm loqui æquitatem.

4 Dilexiſti omnia verba præcipitationis: lingua doloſa.

5 Propterea Deus deſtruet te in finem: evellet te, & emigrabit te de tabernaculo tuo, & radicem tuam de terra viventium.

6 Videbunt juſti & timebunt, & ſuper eum ridebunt: & dicent, Ecce homo qui non poſuit Deum adjutorem ſuum.

7 Sed ſperavit in multitudine divitiarum ſuarum: & prævaluit in vanitate ſua.

8 Ego autem ſicut oliva fructifera in domo Dei: ſperavi in miſericordia Dei in æternum, & in ſæculum ſæculi.

9 Con-

9 Confitebor tibi in ſæculum, quia feciſti: & expectabo nomen tuum, quoniam bonum eſt in conſpectu ſanctorum tuorum.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 52. *Heb.* 53.

DIxit inſipiens in corde ſuo: Non eſt Deus.

2 Corrupti ſunt, & abominabiles facti ſunt in iniquitatibus: non eſt qui faciat bonum.

3 Deus de cœlo proſpexit ſuper filios hominum: ut videat ſi eſt intelligens aut requirens Deum.

4 Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt: non eſt qui faciat bonum, non eſt uſque ad unum.

5 Nonne ſcient omnes qui operantur iniquitatem: qui devorant plebem meam ut cibum panis?

6 Deum non invocaverunt: illic trepidaverunt timore, ubi non erat timor.

7 Quoniam Deus diſſipavit oſſa eorum qui hominibus placent: confuſi ſunt, quoniam Deus ſprevit eos.

8 Quis dabit ex Sion ſalutare Iſrael? Cùm converterit Deus captivitatem plebis ſuæ, exultabit Jacob, & lætabitur Iſrael.

Pſal. *Lat.* 53. *Heb.* 54.

DEus in nomine tuo ſalvum me fac: & in virtute tua judica me:

2 Deus exaudi orationem meam: auribus percipe verba oris mei.

3 Quoniam alieni inſurrexerunt adverſum me, & fortes quæſierunt animam meam: & non propoſuerunt Deum ante conſpectum ſuum.

4 Ecce enim Deus adjuvat me: & Dominus ſuſceptor eſt animæ meæ.

5 Averte mala inimicis meis: & in veritate tua diſperde illos.

6 Voluntariè ſacrificabo tibi, & confitebor nomini tuo Domine: quoniam bonum eſt.

7 Quoniam ex omni tribulatione eripuiſti me: & ſuper inimicos meos diſpexit oculus meus.

Pſal. *Lat.* 54. *Heb.* 55.

EXaudi Deus orationem meam, & ne deſpexeris deprecationem meam: intende mihi & exaudi me.

2 Contriſtatus ſum in exercitatione mea: & conturbatus ſum à voce inimici, & à tribulatione peccatoris.

3 Quoniam declinaverunt in me iniquitates: & in ira moleſti erant mihi.

4 Cor meum conturbatum eſt in me: & formido mortis cecidit ſuper me.

5 Timor & tremor venerunt ſuper me: & contexerunt me tenebræ.

6 Et dixi, Quis dabit mihi pennas ſicut columbæ: & volabo & requieſcam?

7 Ecce elongavi fugiens: & manſi in ſolitudine.

8 Expectabam eum qui ſalvum me fecit à puſillanimitate ſpiritus: & tempeſtate.

9 Præcipita Domine, divide lingua eorum : quoniam vidi iniquitatem & contradictionem in civitate.

10 Die ac nocte circundabit eam ſuper muros ejus iniquitas : & labor in medio ejus, & injuſtitia.

11 Et non defecit de plateis ejus : uſura & dolus.

12 Quoniam ſi inimicus meus maledixiſſet mihi: ſuſtinuiſſem utique.

13 Et ſi is qui oderat me, ſuper me magna loquutus fuiſſet : abſcondiſſem me forſitan ab eo.

14 Tu verò homo unanimis: dux meus & notus meus.

15 Qui ſimul mecum dulces capiebas cibos : in domo Dei ambulavimus cum conſenſu.

16 Veniat mors ſuper illos : & deſcendant in infernum viventes.

17 Quoniam nequitiæ in habitaculis eorum : in medio eorum.

18 Ego autem ad Deum clamavi : & Dominus ſalvabit me.

19 Veſperè & mane & meridie narrabo & annunciabo : & exaudiet vocem meam.

20 Redimet in pace animam meam, ab his qui appropinquant mihi : quoniam inter multos erant mecum.

21 Exaudiet Deus, & humiliabit illos : qui eſt ante ſæcula.

22 Non enim eſt illis commutatio, & non timuerunt Deum: extendit manum ſuam in retribuendo.

23 Contaminaverunt teſtamentum ejus, diviſi ſunt ab ira vultus ejus: & appropinquavit cor illius.

24 Molliti ſunt ſermones ejus ſuper oleum : & ipſi ſunt jacula.

25 Jacta ſuper Dominum curam tuam, & ipſe te enutriet : non dabit in æternum fluctuationem juſto :

26 Tu verò Deus deduces eos : in puteum interitus.

27 Viri ſanguinum & doloſi, non dimidiabunt dies ſuos: ego autem ſperabo in te Domine.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 55. *Heb.* 56.

MIſerere mei Deus, quoniam conculcavit me homo ? totâ die impugnans tribulavit me.

2 Conculcaverunt me inimici mei totâ die : quoniam multi bellantes adverſùm me.

3 Ab altitudine diei timebo : ego verò in te ſperabo.

4 In Deo laudabo ſermones meos, in Deo ſperavi : non timebo quid faciat mihi caro.

5 Totâ die verba mea execrabantur : adverſùm me omnes cogitationes eorum in malum.

6 Inhabitabunt & abſcondent : ipſi calcaneum meum obſervabunt.

7 Sicut ſuſtinuerunt animam meam, pro nihilo ſalvos facies illos : in ira populos confringes.

8 Deus vitam meam annunciavi tibi : poſuiſti lachrymas meas in conſpectu tuo.

9 Sicut & in promiſſione tua : tua tunc convertentur inimici mei retrorſùm.

10 In quacunque die invocavero te: ecce cognovi quoniam Deus meus es.

11 In Deo laudabo verbum, in Domino laudabo sermonem: in Deo speravi, non timebo quid faciat mihi homo.

12 In me sunt Deus vota tua: quæ reddam laudationes tibi?

13 Quoniam eripuisti animam meam de morte, & pedes meos de lapsu: ut placeam coram Deo in lumine viventium.

Psal. *Lat.* 56. *Heb.* 57.

MIserere mei Deus, miserere mei: quoniam in te confidit anima mea.

2 Et in umbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas.

3 Clamabo ad Deum altissimum: Deum qui benefecit mihi.

4 Misit de cœlo, & liberavit me: dedit in opprobrium conculcantes me.

5 Misit Deus misericordiam suam & veritatem suam, & eripuit animam meam de medio catulorum leonum: dormivi conturbatus.

6 Filii hominum, dentes eorum arma & sagittæ: & lingua eorum gladius acutus.

7 Exaltare super cœlos Deus: & in omnem terram gloria tua.

8 Laqueum paraverunt pedibus meis: & incurvaverunt animam meam.

9 Foderunt ante faciem meam foveam: & inciderunt in eam.

10 Paratum cor meum Deus, paratum cor meum: cantabo & psalmum dicam.

11 Exurge gloria mea, exurge psalterium & cithara: exurgam diluculo.

12 Confitebor tibi in populis Domine: psalmum dicam tibi in gentibus.

13 Quoniam magnificata est usque ad cœlos misericordia tua: & usque ad nubes veritas tua.

14 Exaltare super cœlos Deus: & super omnem terram gloria tua.

Psal. *Lat.* 57. *Heb.* 58.

SI verè utique justitiam loquimini: recta judicate filii hominum.

2 Etenim in corde iniquitates operamini in terra: injustitias manus vestræ concinnant.

3 Alienati sunt peccatores à vulva: erraverunt ab utero, locuti sunt falsa.

4 Furor illis secundùm similitudinem serpentis: sicut aspidis surdæ, & obturantis aures suas.

5 Quæ non exaudiet vocem incantantium: & venefici incantantis sapienter.

6 Deus conteret dentes eorum in ore ipsorum: malas leonum confringet Dominus.

7 Ad nihilum devenient tanquam aqua decurrens: intendit arcum suum donec infirmentur.

8 Sicut cera quæ fluit auferentur: supercecidit ignis, & non viderunt solem.

9 Priusquam intelligerent spinæ vestræ rhamnum: sicut viventes, sic in ira absorbet eos.

10 Lætabitur justus cùm viderit vindictam: manus suas lavabit in sanguine peccatoris.

11 Et dicet homo, Si utique eſt fructus juſto: utique eſt Deus judicans eos in terra.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 58. *Heb.* 59.

ERipe me de inimicis meis Deus meus: & ab inſurgentibus in me libera me.

2 Eripe me de operantibus iniquitatem: & de viris ſanguinum ſalva me.

3 Quia ecce ceperunt animam meam: irruerunt in me fortes.

4 Neque iniquitas mea, neque peccatum meum Domine: ſine iniquitate cucurri & direxi.

5 Exurge in occurſum meum & vide: & tu Domine Deus virtutum Deus Iſrael.

6 Intende ad viſitandas omnes gentes: non miſereariſ omnibus qui operantur iniquitatem.

7 Convertentur ad veſperam, & famen patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

8 Ecce loquentur in ore ſuo, & gladius in labiis eorum: quoniam quis audivit?

9 Et tu Domine deridebis eos: ad nihilum deduces omnes gentes.

10 Fortitudinem meam ad te cuſtodiam, quia Deus ſuſceptor meus es: Deus meus miſericordia ejus præveniet me.

11 Deus oſtendit mihi ſuper inimicos meos, ne occidas eos: nequando obliviſcantur populi mei.

12 Diſperde illos in virtute tua: & depone eos protector meus, Domine.

13 Delictum oris eorum ſermonem labiorum ipſorum: & comprehendantur in ſuperbia ſua.

14 Et de execratione & mendacio annunciabuntur in Conſummatione: in ira conſummationis, & non erunt.

15 Et ſcient quia Deus dominabitur Jacob: & finium terræ.

16 Convertentur ad veſperam & famem patientur ut canes: & circuibunt civitatem.

17 Ipſi diſpergentur ad manducandum: ſi vero non fuerint ſaturati, & murmurabunt.

18 Ego autem cantabo fortitudinem tuam: & exultabo manè miſericordiam tuam.

19 Quia factus eſt ſuſceptor meus: & refugium meum in die tribulationis meæ.

20 Adjutor meus tibi pſallam, quia Deus ſuſceptor meus es: Deus meus miſericordia mea.

Pſal. *Lat.* 59. *Heb.* 60.

DEus repuliſti nos, & deſtruxiſti nos: iratus es, & miſertus es nobis.

2 Commoviſti terram, & conturbâſti eam: ſana contritiones ejus, quia commota eſt.

3 Oſtendiſti populo tuo dura: potâſti nos vino compunctionis.

4 Dediſti metuentibus te ſignificationem: ut refugiant à facie arcûs.

5 Ut liberentur dilecti tui: ſalvum fac dextera tua, & exaudi me.

6 Deus locutus eſt in ſancto ſuo: Lætabor, & partibor Sichimam, & convallem tabernaculorum metibor.

7 Meus

7 Meus eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes: & Ephraim fortitudo capitis mei.

8 Juda rex meus: Moab olla ſpei meæ.

9 In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ ſubditi ſunt.

10 Quis deducet me in civitatem munitam: quis deducet me uſque in Idumæam?

11 Nonne tu Deus qui repuliſti nos: & non egredieris Deus in virtutibus noſtris.

12 Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana ſalus hominis.

13 In Deo faciemus virtutem: & ipſe ad nihilum deducet tribulantes nos.

Pſal. *Lat.* 60. *Heb.* 61.

EXaudi Deus deprecationem meam: intende orationi meæ.

2 A finibus terræ ad te clamavi, dum anxiaretur cor meum: in petra exaltâſti me.

3 Deduxiſti me, quia factus es ſpes mea: turris fortitudinis à facie inimici.

4 Inhabitabo in tabernaculo tuo in ſæcula: protegar in velamento alarum tuarum.

5 Quoniam tu Deus meus exaudiſti orationem meam: dediſti hæreditatem timentibus nomen tuum.

6 Dies ſuper dies regis adjicies: annos ejus uſque in diem generationis & generationis.

7 Permanet in æternum in conſpectu Dei: miſericordiam & veritatem ejus quis requiret?

8 Sic pſalmum dicam nomini tuo in ſæculum ſæculi: ut reddam vota mea de die in diem.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 61. *Heb.* 62.

NOnne Deo ſubjecta erit anima mea? Ab ipſo enim ſalutare meum.

2 Nam & ipſe Deus meus, & ſalutaris meus: ſuſceptor meus, non movebor amplius.

3 Quouſq irruitis in hominem? Interficitis univerſi vos; tanquam parieti inclinato, & maceriæ depulſæ?

4 Veruntamen pretium meum cogitaverunt repellere, cucurri in ſiti: ore ſuo benedicebant, & corde ſuo maledicebant.

5 Veruntamen Deo ſubjecta eſto anima mea: quoniam ab ipſo patientia mea.

6 Quia ipſe Deus meus & ſalvator meus: adjutor meus, non emigrabo.

7 In Deo ſalutare meum, & gloria mea: Deus auxilii mei, & ſpes mea in Deo eſt.

8 Sperate in eo omnis congregatio populi, effundite coram illo corda veſtra: Deus adjutor noſter in æternum.

9 Veruntamen vani filii hominum, mendaces filii hominum in ſtateris: ut decipiant ipſi de vanitate in idipſum.

10 Nolite ſperare in iniquitate, & rapinas nolite concupiſcere: divitiæ ſi affluant, nolite cor apponere.

11 Semel locutus eſt Deus; duo hæc audivi, quia poteſtas Dei eſt, & tibi Domine miſeri-

misericordia: quia tu reddes unicuique juxta opera sua.

Psal. *Lat.* 62. *Heb.* 63.

DEus Deus meus: ad te de luce vigilo.

2 Sitivit in te anima mea: quàm multipliciter tibi caro mea.

3 In terra deserta, invia, & inaquosa: sic in sancto apparui tibi, ut viderem virtutem tuam & gloriam tuam.

4 Quoniam melior est misericordia tua super vitas: labia mea laudabunt te.

5 Sic benedicam te in vita mea: & in nomine tuo levabo manus meas.

6 Sicut adipe & pinguedine repleatur anima mea: & labiis exultationis laudabit os meum.

7 Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te: quia fuisti adjutor meus.

8 Et in velamento alarum tuarum exultabo, adhæsit anima mea post te: me suscepit dextera tua.

9 Ipsi vero in vanum quæsierunt animam meam, introibunt in inferiora terræ: tradentur in manus gladii, partes vulpium erunt.

10 Rex verò lætabitur in Deo, laudabuntur omnes qui jurant in eo: quia obstructum est os loquentium iniqua.

Psal. *Lat.* 63. *Heb.* 64.

EXaudi Deus orationem meam cum deprecor: à timore inimici eripe animam meam.

2 Protexisti me à conventu malignantium: à multitudine operantium iniquitatem.

3 Quia exacuerunt ut gladium linguas suas, intenderunt arcum rem amaram: ut sagittent in occultis immaculatum.

4 Subito sagittabunt eum, & non timebunt: firmaverunt sibi sermonem nequam.

5 Narraverunt ut absconderent laqueos: dixerunt, Quis videbit eos?

6 Scrutati sunt iniquitates: defecerunt scrutantes scrutinio.

7 Accedet homo ad cor altum: & exaltabitur Deus.

8 Sagittæ parvulorum factæ sunt plagæ eorum: & infirmatæ sunt contra eos linguæ eorum.

9 Conturbati sunt omnes qui videbant eos: & timuit omnis homo.

10 Et annunciaverunt opera Dei: & facta ejus intellexerunt.

11 Lætabitur justus in Domino, & sperabit in eo: & laudabuntur omnes recti corde.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 64. *Heb.* 65.

TE decet hymnus Deus in Sion: & tibi reddetur votum in Jerusalem.

2 Exaudi orationem meam: ad te omnis caro veniet.

3 Verba iniquorum prævaluerunt super nos: & impietatibus nostris tu propitiaberis.

4 Beatus quem elegiſti & aſſumpſiſti: inhabitabit in atriis tuis.

5 Replebimur in bonis domus tuæ: ſanctum eſt templum tuum, mirabile in iniquitate.

6 Exaudi nos Deus ſalutaris noſter: ſpes omnium finium terræ, & in mari longé.

7 Præparans montes in virtute tua, accinctus potentiâ: qui conturbas profundum maris, ſonum fluctuum ejus.

8 Turbabuntur gentes, & timebunt qui habitant terminos à ſignis tuis: exitus matutini & veſpere delectabis.

9 Viſitâſti terram & inebriâſti eam: multiplicâſti locupletare eum.

10 Flumen Dei repletum eſt aquis; parâſti cibum illorum, quoniam ita eſt præparatio ejus.

11 Rivos ejus inebria, multiplica genimina ejus: in ſtillicidiis ejus lætabitur germinans.

12 Benedices coronæ anni benignitatis tuæ: & campi tui replebuntur ubertate.

13 Pingueſcent ſpecioſa deſerti: & exultatione colles accingentur.

14 Induti ſunt arietes ovium, & valles abundabunt frumento: clamabunt, etenim hymnum dicent.

Pſal. *Lat.* 65. *Heb.* 66.

JUbilate Deo omnis terra, pſalmum dicite nomini ejus: date gloriam laudi ejus.

2 Dicite Deo, Quam terribilia ſunt opera tua Domine? In multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

3 Omnis terra adoret te, & pſallat tibi: pſalmum dicat nomini tuo.

4 Venite & videte opera Dei: terribilis in conſiliis ſuper filios hominum.

5 Qui convertit mare in aridam, in flumine pertranſibunt pede: ibi lætabimur in ipſo.

6 Qui dominatur in virtute ſua in æternum, oculi ejus ſuper gentes reſpiciunt: qui exaſperant, non exaltentur in ſemetipſis.

7 Benedicite gentes Deum noſtrum: & auditam facite vocem laudis ejus.

8 Qui poſuit animam meam ad vitam: & non dedit in commotionem pedes meos.

9 Quoniam probâſti nos Deus: igne nos examinâſti, ſicut examinatur argentum.

10 Induxiſti nos in laqueum, poſuiſti tribulationes in dorſo noſtro: impoſuiſti homines ſuper capita noſtra.

11 Tranſivimus per ignem & aquam: & eduxiſti nos in refrigerium.

12 Introibo in domum tuam in holocauſtis: reddam tibi vota mea, quæ diſtinxerunt labia mea.

13 Et locutum eſt os meum: in tribulatione mea.

14 Holocauſta medullata offeram tibi cum incenſo arietum. offeram tibi boves cum hircis.

15 Venite, audite, & narrabo omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.

16 Ad ipſum ore meo clamavi: & exaltavi ſub lingua mea.

17 Iniquitatem ſi aſpexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

18 Propterea exaudivit Deus: & attendit voci deprecationis meæ.

19 Benedictus Deus: qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Psal. *Lat.* 66. *Heb.* 67.

DEus misereatur nostri, & benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos & misereatur nostri.

2 Ut cognoscamus in terra viam tuam: in omnibus gentibus salutare tuum.

3 Confiteantur tibi populi Deus: confiteantur tibi populi omnes.

4 Lætentur & exultent gentes, quoniam judicas populos in æquitate: & gentes in terra dirigis.

5 Confiteantur tibi populi Deus, confiteantur tibi populi omnes: terra dedit fructum suum.

6 Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus: & metuant eum omnes fines terræ.

MATUT.

Psal. *Lat.* 67. *Heb.* 68.

EXurgat Deus, & dissipentur inimici ejus: & fugiant qui oderunt eum à facie ejus.

2 Sicut deficit fumus deficiant: sicut fluit cera à facie ignis; sic pereant peccatores à facie Dei.

3 Et justi epulentur, & exultent in conspectu Dei: & delectentur in lætitia.

4 Cantate Deo, psalmum dicite nomini ejus: iter facite ei qui ascendit super occasum: Dominus nomen illi.

5 Exultate in conspectu ejus: turbabuntur à facie ejus patris orphanorum, & judicis viduarum.

6 Deus in loco sancto suo: Deus qui inhabitare facit unius moris in domo.

7 Qui educit vinctos in fortitudine: similiter eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris.

8 Deus cum egredereris in conspectu populi tui: cum pertransires in deserto.

9 Terra mota est, etenim cœli distillaverunt à facie Dei Sinai: à facie Dei Israel.

10 Pluviam voluntariam segregabis Deus hæreditati tuæ: & infirmata est, tu verò perfecisti eam.

11 Animalia tua habitabunt in ea: parâsti in dulcedine tua pauperi Deus.

12 Dominus dabit verbum evangelizantibus: virtute multâ.

13 Rex virtutum dilecti dilecti: & speciei domus dividere spolia.

14 Si dormiatis inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ: & posteriora dorsi ejus in pallore auri.

15 Dum discernit cœlestis reges super eam, nive dealbabuntur in Selmon: mons Dei mons pinguis.

16 Mons coagulatus, mons pinguis: ut quid suspicamini montes coagulatos.

17 Mons in quo beneplacitum est Deo habitare in eo: etenim Dominus habitabit in finem.

18 Currus Dei decem millibus multiplex, millia lætantium:

tium: Dominus in eis in Sinai in ſancto.

19 Aſcendiſti in altum, cepiſti captivitatem: accepiſti dona in hominibus.

20 Etenim non credentes: inhabitare Dominum Deum.

21 Benedictus Dominus die quotidie: proſperum iter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrorum.

22 Deus noſter, Deus ſalvos faciendi: Domini Domini exitus mortis.

23 Veruntamen Deus confringet capita inimicorum ſuorum: verticem capilli perambulantium in delictis ſuis.

24 Dixit Dominus: Ex Baſan convertam, convertam in profundum maris.

25 Ut intingatur pes tuus in ſanguine: lingua canum tuorum ex inimicis ab ipſo.

26 Viderunt ingreſſus tuos Deus, ingreſſus Dei mei: regis mei qui eſt in ſancto.

27 Prævenerunt principes conjuncti pſallentibus: in medio juvencularum tympaniſtriarum.

28 In Eccleſiis benedicite Deo Domino: de fontibus Iſrael.

29 Ibi Benjamin adoleſcentulus: in mentis exceſſu.

30 Principes Juda Deus eorum: principes Zabulon, & principes Nephthalim.

31 Manda Deus virtuti tuæ: confirma hoc Deus quod operatus es in nobis.

32 A templo tuo in Jeruſalem: tibi offerent reges munera.

33 Increpa feras arundinis, congregatio taurorum in vaccis populorum: ut excludant eos qui probati ſunt argento.

34 Diſſipa gentes quæ bella volunt, venient legati ex Ægypto: Æthiopia præveniet manus ejus Deo.

35 Regna terræ cantate Deo: pſallite Domino.

36 Pſallite qui aſcendit ſuper cœlum cœli: ad orientem.

37 Ecce dabit voci ſuæ vocem virtutis, date gloriam Deo ſuper Iſrael: magnificentia ejus, & virtus ejus in nubibus.

38 Mirabilis Deus in ſanctis ejus, Deus Iſrael, ipſe dabit virtutem & fortitudinem plebi ſuæ: benedictus Deus.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 68. *Heb.* 69.

SAlvum me fac Deus: quoniam intraverunt aquæ uſque ad animam meam.

2 Infixus ſum in limo profundi: & non eſt ſubſtantia.

3 Veni in altitudinem maris: & tempeſtas demerſit me.

4 Laboravi clamans, raucæ factæ ſunt fauces meæ: defecerunt oculi mei, dum ſpero in Deum meum.

5 Multiplicati ſunt ſuper capillos capitis mei: qui oderunt me gratis.

6 Confortati ſunt qui perſecuti ſunt me inimici mei injuſtè: quæ non rapui, tunc exolvebam.

7 Deus tu ſcis inſipientiam meam: & delicta mea à te non ſunt abſcondita.

8 Non erubeſcant in me: qui expectant te Domine, Domine virtutum.

9 Non

9 Non confundantur ſuper me qui quærunt te: Deus Iſrael.

10 Quoniam propter te ſuſtinui opprobrium: operuit confuſio faciem meam.

11 Extraneus factus ſum fratribus meis: & peregrinus filiis matris meæ.

12 Quoniam zelus domus tuæ comedit me: & opprobria exprobrantium tibi, ceciderunt ſuper me.

13 Et operui in jejunio animam meam: & factum eſt in opprobrium mihi.

14 Et poſui veſtimentum meum cilicium: & factus ſum illis in parabolam.

15 Adverſum me loquebantur qui ſedebant in porta: & in me pſallebant qui bibebant vinum.

16 Ego vero orationem meam ad te Domine: tempus beneplaciti Deus.

17 In multitudine miſericordiæ tuæ, exaudi me: in veritate ſalutis tuæ.

18 Eripe me de luto ut non infigar: libera me ab his qui oderunt me: & de profundis aquarum.

19 Non me demergat tempeſtas aquæ, neque abſorbeat me profundum: neque urgeat ſuper me puteus os ſuum.

20 Exaudi me Domine quoniam benigna eſt miſericordia tua: ſecundum multitudinem miſerationum tuarum reſpice in me.

21 Et ne avertas faciem tuam à puero tuo: quoniam tribulor, velociter exaudi me.

22 Intende animæ meæ & libera eam: propter inimicos meos eripe me.

23 Tu ſcis improperium meum: & confuſionem meam, & reverentiam meam.

24 In conſpectu tuo ſunt omnes qui tribulant me: improperium expectavit cor meum & miſeriam.

25 Et ſuſtinui qui ſimul contriſtaretur, & non fuit: & qui conſolaretur, & non inveni.

26 Et dederunt in eſcam meam fel: & in ſiti mea potaverunt me aceto.

27 Fiat menſa eorum, coram ipſis in laqueum: & in retributiones, & in ſcandalum.

28 Obſcurentur oculi eorum ne videant: & dorſum eorum ſemper incurva.

29 Effunde ſuper eos iram tuam: & furor iræ tuæ comprehendat eos.

30 Fiat habitatio eorum deſerta: & in tabernaculis eorum non ſit qui inhabitet.

31 Quoniam quem tu percuſſiſti perſecuti ſunt: & ſuper dolorem vulnerum meorum addiderunt.

32 Appone iniquitatem ſuper iniquitatem eorum: & non intrent in juſtitiam tuam.

33 Deleantur de libro viventium: & cum juſtis non ſcribantur.

34 Ego ſum pauper & dolens: ſalus tua Deus ſuſcepit me.

35 Laudabo nomen Dei cum cantico: & magnificabo eum in laude.

36 Et placebit Deo ſuper vitulum novellum: cornua producentem & ungulas.

37 Videant pauperes & lætentur: quærite Deum, & vivet anima veſtra.

38 Quoniam exaudivit pauperes Dominus: & vinctos ſuos non deſpexit.

39 Laudent illum cœli & terra: mare & omnia reptilia in eis.

40 Quo-

40 Quoniam Deus ſalvum faciet Sion: & ædificabuntur civitates Judæ.

41 Et inhabitabunt ibi: & hæreditate acquirent eam.

42 Et ſemen ſervorum ejus poſſidebit eam: & qui diligunt nomen ejus, habitabunt in ea.

Pſal. *Lat.* 69. *Heb.* 70.

DEus in adjutorium meum intende: Domine ad adjuvandum me feſtina.

2 Confundantur & revereantur: qui quærunt animam meam.

3 Avertantur retrorſum & erubeſcant: qui volunt mihi mala.

4 Avertantur ſtatim erubeſcentes: qui dicunt mihi, Euge, euge.

5 Exultent & lætentur in te omnes qui quærunt te, & dicant ſemper: Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare tuum.

6 Ego verò egenus & pauper ſum: Deus adjuva me.

7 Adjutor meus & liberator meus es tu: Domine ne moreris.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 70. *Heb.* 71.

IN te Domine ſperavi, non confundar in æternum: in juſtitia tua libera me & eripe me.

2 Inclina ad me aurem tuam: & ſalva me.

3 Eſto mihi in Deum protectorem, & in locum munitum: ut ſalvum me facias.

4 Quoniam firmamentum meum: & refugium meum es tu.

5 Deus meus eripe me de manu peccatoris: & de manu contra legem agentis & iniqui.

6 Quoniam tu es patientia mea Domine: Domine ſpes mea à juventute mea.

7 In te confirmatus ſum ex utero: de ventre matris meæ tu es protector meus.

8 In te cantatio mea ſemper: tanquam prodigium factus ſum multis, & tu adjutor fortis.

9 Repleator os meum laude, ut cantem gloriam tuam: totâ die magnitudinem tuam.

10 Ne projicias me in tempore ſenectutis: cùm defecerit virtus mea ne derelinquas me.

11 Quia dixerunt inimici mei mihi: & qui cuſtodiebant animam meam, conſilium fecerunt in unum.

12 Dicentes, Deus dereliquit eum, perſequimini, & comprehendite eum: quia non eſt qui eripiat.

13 Deus ne elongeris à me: Deus meus in auxilium meum reſpice.

14 Confundantur & deficiant detrahentes animæ meæ: operiantur confuſione & pudore, qui quærunt mala mihi.

15 Ego autem ſemper ſperabo: & adjiciam ſuper omnem laudem meam.

16 Os meum annunciabit juſtitiam tuam: totâ die ſalutare tuum.

17 Quoniam non cognovi literaturam, introibo in potentias Domini: Domine memorabor juſtitiæ tuæ ſolius.

18 Deus Docuiſti me à juventute mea: & uſque nunc pronunciabo mirabilia tua.

19 Et uſque in ſenectam & ſenium: Deus ne derelinquas me.

20 Donec annunciem brachium tuum: generationi omni quæ ventura eſt.

21 Po-

21 Potentiam tuam & juſtitiam tuam Deus uſque in altiſſima quæ feciſti magnalia: Deus quis ſimilis tibi?

22 Quantas oſtendiſti mihi tribulationes multas & malas? Et converſus vivificâſti me: & de abyſſis terræ iterum reduxiſti me.

23 Multiplicâſti magnificentiam tuam: & converſus conſolatus es me.

24 Nam & ego confitebor tibi in vaſis pſalmi veritatem tuam Deus: pſallam tibi in cithara ſanctus Iſrael.

25 Exultabunt labia mea cùm cantavero tibi: & anima mea quam redemiſti.

26 Sed & lingua mea totâ die meditabitur juſtitiam tuam: cùm confuſi & reveriti fuerint qui quærunt mala mihi.

Pſal. *Lat.* 71. *Heb.* 72.

DEus judicium tuum regi da: & juſtitiam tuam filio regis.

2 Judicare populum tuum in juſtitia: & pauperes tuos in judicio.

3 Suſcipiant montes pacem populo: & colles juſtitiam.

4 Judicabit pauperes populi, & ſalvos faciet filios pauperum: & humiliabit calumniatorem.

5 Et permanebit cum ſole & ante lunam: in generatione & generationem.

6 Deſcendet ſicut pluvia in vellus: & ſicut ſtillicidia ſtillantia ſuper terram.

7 Orietur in diebus ejus juſtitia & abundantia pacis: donec auferatur luna.

8 Et dominabitur à mari uſque ad mare: & à flumine uſque ad terminos orbis terrarum.

9 Coram illo procident Æthiopes: & inimici ejus terram lingent.

10 Reges Tharſis & inſulæ munera offerent: reges Arabum & Saba dona adducent.

11 Et adorabunt eum omnes reges: omnes gentes ſervient ei.

12 Quia liberabit pauperem à potente: & pauperem cui non erat adjutor.

13 Parcet pauperi & inopi: & animas pauperum ſalvas faciet.

14 Ex uſuris & iniquitate redimet animas eorum: & honorabile nomen eorum coram illo.

15 Et vivet, & dabitur ei de auro Arabiæ, & adorabunt de ipſo ſemper: totâ die benedicent ei.

16 Et erit firmamentum in terra in ſummis montium, ſuperextolletur ſuper libanum fructus ejus: & florebunt de civitate ſicut fœnum terræ.

17 Sit nomen ejus benedictum in ſæcula: ante ſolem permanet nomen ejus.

18 Et benedicentur in ipſo omnes tribus terræ: omnes gentes magnificabunt eum.

19 Benedictus Dominus Deus Iſrael: qui facit mirabilia ſolus.

20 Et benedictum nomen majeſtatis ejus in æternum: & replebitur majeſtate ejus omnis terra: fiat, fiat.

VES-

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 72. *Heb.* 73.

QUam bonus Iſrael Deus his : qui recto ſunt corde !

2 Mei autem penè moti ſunt pedes : penè effuſi ſunt greſſus mei.

3 Quia zelavi ſuper iniquos : pacem peccatorum videns.

4 Quia non eſt reſpectus morti eorum : & firmamentum in plaga eorum.

5 In labore hominum non ſunt : & cum hominibus non flagellabuntur.

6 Ideò tenuit eos ſuperbia : operti ſunt iniquitate & impietate ſuâ.

7 Prodiit quaſi ex adipe iniquitas eorum : tranſierunt in affectum cordis.

8 Cogitaverunt & locuti ſunt nequitiam : iniquitatem in excelſo locuti ſunt.

9 Poſuerunt in cœlum os ſuum : & lingua eorum tranſivit in terra.

10 Ideo convertetur populus meus hic : & dies pleni invenientur in eis.

11 Et dixerunt, Quomodo ſcit Deus : & ſi eſt ſcientia in excelſo?

12 Ecce ipſi peccatores & abundantes in ſæculo : obtinuerunt divitias.

13 Et dixi, Ergo ſine cauſa juſtificavi cor meum : & lavi inter innocentes manus meas.

14 Et fui flagellatus totâ die : & caſtigatio mea in matutinis.

15 Si dicebam : Narrabo ſic : ecce nationem filiorum tuorum reprobavi.

16 Exiſtimabam ut cognoſcerem hoc : labor eſt ante me.

17 Donec intrem in ſanctuarium Dei : & intelligam in noviſſimis eorum.

18 Veruntamem propter dolos poſuiſti eis : dejeciſti eos dum allevarentur.

19 Quomodo facti ſunt in deſolationem, ſubitò defecerunt : perierunt propter iniquitatem ſuam.

20 Velut ſomnium ſurgentium Domine in civitate tua : imaginem ipſorum ad nihilum rediges.

21 Quia inflammatum eſt cor meum, & renes mei commutati ſunt : & ego ad nihilum redactus ſum, & neſcivi.

22 Ut jumentum factus ſum apud te : & ego ſemper tecum.

23 Tenuiſti manum dexteram meam, & in voluntate tua deduxiſti me : & cum gloria ſuſcepiſti me.

24 Quid enim mihi eſt in cœlo : & à te quid volui ſuper terram ?

25 Defecit caro mea & cor meum : Deus cordis mei, & pars mea Deus in æternum.

26 Quia ecce qui elongant ſe à te, peribunt : perdidiſti omnes qui fornicantur abs te.

27 Mihi autem adhærere Deo bonum eſt : ponere in Domino Deo ſpem meam.

28 Ut annunciem omnes prædicationes tuas : in portis filiæ Sion.

Pſal. *Lat.* 73. *Heb.* 74.

UT quid Deus repuliſti in finem : iratus eſt furor tuus ſuper oves paſcuæ tuæ.

2 Memor eſto congregationis

nis tuæ : quam poſſediſti ab initio.

3 Redemiſti virgam hæreditatis tuæ : mons Sion in quo habitâſti in eo.

4 Leva manus tuas in ſuperbias eorum in finem : quanta malignatus eſt inimicus in ſancto !

5 Et gloriati ſunt qui oderunt te : in medio ſolennitatis tuæ.

6 Poſuerunt ſigna ſua, ſigna : & non cognoverunt ſicut in exitu ſuper ſummum.

7 Quaſi in ſylva lignorum ſecuribus exciderunt januas ejus in idipſum : in ſecuri & aſcia dejecerunt eam.

8 Incenderunt igni ſanctuarium tuum in terra : polluerunt tabernaculum nominis tui.

9 Dixerunt in corde ſuo cognatio eorum ſimul : Quieſcere faciamus omnes dies feſtos Dei à terra.

10 Signa noſtra non vidimus, jam non eſt Propheta : & nos non cognoſcet ampliùs.

11 Uſquequò Deus improperabit inimicus : irritat adverſarius nomen tuum in finem ?

12 Ut quid avertis manum tuam & dexteram tuam : de medio ſinu tuo in finem ?

13 Deus autem rex noſter : ante ſæcula operatus eſt ſalutem in medio terræ.

14 Tu confirmâſti in virtute tua mare : contribulâſti capita draconum in aquis.

15 Tu confregiſti capita draconis : dediſti eum eſcam populi Æthiopum.

16 Tu dirupiſti fontes & torrentes : tu ſiccâſti fluvios Ethan.

17 Tuus eſt dies & tua eſt nox : tu fabricatus es auroram & ſolem.

18 Tu feciſti omnes terminos terræ : æſtatem & ver tu pſalmâſti ea.

19 Memor eſto hujus, inimicus improperaverit Domino : & populus inſipiens incitavit nomen tuum.

20 Ne tradas beſtiis animas confitentes tibi : & animas pauperum tuorum ne obliviſcaris in finem.

21 Reſpice in teſtamentum tuum : quia repleti ſunt qui obſcurati ſunt terræ domibus iniquitatum.

22 Ne avertatur humilis factus confuſus : pauper & inops laudabunt nomen tuum.

23 Exurge Deus, judica cauſam tuam : memor eſto inproperiorum tuorum, eorum quæ ab inſipiente ſunt totâ die.

24 Ne obliviſcaris voces inimicorum tuorum : ſuperbia eorum, qui te oderunt, aſcendit ſemper.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 74. *Heb.* 75.

CONfitebimur tibi Deus : confitebimur, & invocabimus nomen tuum.

2 Narrabimus mirabilia tua : cum accepero tempus, ego juſtitias judicabo.

3 Liquefacta eſt terra, & omnes qui habitant in ea : ego confirmavi columnas ejus.

4 Dixi iniquis, Nolite iniquè agere : & delinquentibus, nolite exaltare cornu.

5 Nolite extollere in altum cornu veſtrum : nolite loqui adverſus Deum iniquitatem.

6 Quia neque ab oriente neque ab occidente, neque à deſer-

desertis montibus : quoniam Deus judex est.

7 Hunc humiliat, & hunc exaltat : quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto.

8 Et inclinavit ex hoc in hoc ; veruntamen fæx ejus non est exinanita : bibent omnes peccatores terræ.

9 Ego autem annunciabo in sæculum : cantabo Deo Jacob.

10 Et omnia cornua peccatorum confringam : & exaltabuntur cornua justi.

Psal. *Lat.* 75. *Heb.* 76.

NOtus in Judæa Deus : in Israel magnum nomen ejus.

2 Et factus est in pace locus ejus : & habitatio ejus in Sion.

3 Ibi confregit potentias arcuum : scutum, gladium & bellum.

4 Illuminas tu mirabiliter à montibus æternis : turbati sunt omnes insipientes corde.

5 Dormierunt somnum suum : & nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis.

6 Ab increpatione tua Deus Jacob : dormitaverunt qui ascenderunt equos.

7 Tu terribilis es, & quis resistet tibi : Ex tunc ira tua.

8 De cœlo auditum fecisti judicium : terra tremuit & quievit.

9 Cùm exurgeret in judicio Deus : ut salvos faceret omnes mansuetos terræ.

10 Quoniam cogitatio hominis confitebitur tibi : & reliquiæ cogitationis diem festum agent tibi.

11 Vovete, & reddite Domino Deo vestro : omnes qui in circuitu ejus affertis munera.

12 Terribili & ei qui aufert spiritum principum : terribili apud reges terræ.

Psal. *Lat.* 76. *Heb.* 77.

VOce meâ ad Dominum clamavi : voce meâ ad Deum, & intendit mihi.

2 In die tribulationis meæ Deum exquisivi, manibus meis nocte contra eum & non sum deceptus.

3 Renuit consolari anima mea, memor fui Dei & delectatus sum, & exercitatus sum : & defecit spiritus meus.

4 Anticipaverunt vigilias oculi mei : turbatus sum, & non sum loquutus.

5 Cogitavi dies antiquos : & annos æternos in mente habui.

6 Et meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar : & scopebam spiritum meum.

7 Nunquid in æternum projiciet Deus : aut non apponet ut complacitior sit adhuc ?

8 Aut in finem misericordiam suam abscindet : à generatione in generationem ?

9 Aut obliviscetur misereri Deus : Aut continebit in ira sua misericordias suas ?

10 Et dixi, Nunc cœpi : hæc mutatio dexteræ excelsi.

11 Memor fui operum Domini : quia memor ero ab initio mirabilium tuorum.

12 Et meditabor in omnibus operibus tuis : & in adinventionibus tuis exercebor.

13 Deus in sancto via tua, quis Deus magnus sicut Deus noster ? Tu es Deus qui facis mirabilia.

14 Notam fecisti in populis virtutem tuam : redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Jacob & Joseph.

15 Vi-

15 Viderunt te aquæ Deus, viderunt te aquæ, & timuerunt: & turbatæ ſunt abyſſi.

16 Multitudo ſonitus aquarum: vocem dederunt nubes.

17 Etenim ſagittæ tuæ tranſeunt: vox tonitrui tui in rota.

18 Illuxerunt coruſcationes tuæ orbi terræ: commota eſt & contremuit terra.

19 In mari via tua, & ſemitæ tuæ in aquis multis: & veſtigia tua non cognoſcentur.

20 Deduxiſti ſicut oves populum tuum: in manu Moyſi & Aaron.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 77. *Heb.* 78.

ATtendite populo meus legem meam: inclinate aurem veſtram in verba oris mei.

2 Aperiam in parabolis os meum: loquar propoſitiones ab initio.

3 Quanta audivimus & cognovimus ea: & patres noſtri narraverunt nobis.

4 Non ſunt occultata à filiis eorum in generatione altera.

5 Narrantes laudes Domini & virtutes ejus: & mirabilia ejus quæ fecit.

6 Et ſuſcitavit teſtimonium in Jacob: & legem poſuit in Iſrael.

7 Quanta mandavit patribus noſtris nota facere ea filiis ſuis: ut cognoſcat generatio altera.

8 Filii qui naſcentur & exurgent: & narrabunt filiis ſuis.

9 Ut ponant in Deo ſpem ſuam, & non obliviſcantur operum Dei: & mandata ejus exquirant.

10 Ne fiant ſicut patres eorum: generatio prava & exaſperans.

11 Generatio quæ non direxit cor ſuum: & non eſt creditus cum Deo ſpiritus ejus.

12 Filii Ephrem intendentes & mittentes arcum: converſi ſunt in die belli.

13 Non cuſtodierunt teſtamentum Dei: & in lege ejus noluerunt ambulare.

14 Et obliti ſunt benefactorum ejus: & mirabilium ejus quæ oſtendit eis.

15 Coram patribus eorum fecit mirabilia in terra Ægypti: in campo Taneos.

16 Interrupit mare & perduxit eos: & ſtatuit aquas quaſi in utre.

17 Et deduxit eos in nube diei: & totâ nocte in illuminatione ignis.

18 Interrupit petram in eremo: & adaquavit eos velut in abyſſo multa.

19 Et eduxit aquam de petra: & deduxit tanquam flumina aquas.

20 Et appoſuerunt adhuc peccare ei: in iram concitaverunt excelſum in inaquoſo.

21 Et tentaverunt Deum in cordibus ſuis: ut peterent eſcas animabus ſuis.

22 Et malè loquuti ſunt de Deo: dixerunt, Nunquid poterit Deus parare menſam in deſerto?

23 Quoniam percuſſit petram, & fluxerunt aquæ: & torrentes inundaverunt.

24 Nunquid panem poterit dare: aut parare menſam populo ſuo?

25 Ideò audivit Dominus, &

& diſtulit, & ignis accenſus eſt in Jacob: & ira aſcendit in Iſrael.

26 Quia non crediderunt in Deo: nec ſperaverunt in ſalutari ejus.

27 Et mandavit nubibus deſuper: & januas cœli aperuit.

28 Et pluit illis Manna ad manducandum: & panem cœli dedit eis.

29 Panem Angelorum manducavit homo: cibaria miſit eis in abundantia.

30 Tranſtulit auſtrum de cœlo: & induxit in virtute ſua Africum.

31 Et pluit ſuper eos ſicut pulverem carnes: & ſicut arenam maris volatilia pennata.

32 Et ceciderunt in medio caſtrorum eorum: circa tabernacula eorum.

33 Et manducaverunt, & ſaturati ſunt nimis, & deſiderium eorum attulit eis: non ſunt fraudati à deſiderio ſuo.

34 Adhuc eſcæ eorum erant in ore ipſorum: & ira Dei aſcendit ſuper eos.

35 Et occidit pingues eorum: & electos Iſrael impedivit.

36 In omnibus his peccaverunt adhuc: & non crediderunt in mirabilibus ejus.

37 Et defecerunt in vanitate dies eorum: & anni eorum cum feſtinatione.

38 Cùm occideret eos quærebant eum: & revertebantur, & diluculo veniebant ad eum.

39 Et rememorati ſunt, quia Deus adjutor eſt eorum: & Deus excelſus redemptor eorum eſt.

40 Et dilexerunt eum in ore ſuo: & linguâ ſuâ mentiti ſunt ei.

41 Cor autem eorum non erat rectum cum eo: nec fideles habiti ſunt in teſtamento ejus.

42 Ipſe autem eſt miſericors, & propitius fiet peccatis eorum: & non diſperdet eos.

43 Et abundavit ut averteret iram ſuam: & non accendit omnem iram ſuam.

44 Et recordatus eſt quia caro ſunt: ſpiritus vadens & non rediens.

45 Quoties exacerbaverunt eum in deſerto: in iram concitaverunt eum in inaquoſo?

46 Et converſi ſunt, & tentaverunt Deum: & ſanctum Iſrael exacerbaverunt.

47 Non ſunt recordati manus ejus: die quâ redemit eos de manu tribulantis.

48 Sicut poſuit in Ægypto ſigna ſua: & prodigia ſua in campo Taneos.

49 Et convertit in ſanguinem flumina eorum: & imbres eorum ne biberent.

50 Miſit in eos cœnomyiam, & comedit eos: & ranam, & diſperdidit eos.

51 Et dedit ærugini fructus eorum: & labores eorum locuſtæ.

52 Et occidit in grandine vineas eorum: & moros eorum in pruina.

53 Et tradidit grandini jumenta eorum: & poſſeſſionem eorum regni.

54 Miſit in eos iram indignationis ſuæ, indignationem, & iram, & tribulationem: immiſſiones per angelos malos.

55 Viam fecit ſemitæ iræ ſuæ, non pepercit à morte animabus eorum: & jumenta eorum in morte concluſit.

56 Et percuſſit omne primogenitum in terra Ægypti: primitias

mitias omnis laboris eorum in tabernaculis Cham.

57 Et abſtulit ſicut oves populum ſuum : & perduxit eos tanquam gregem in deſerto.

58 Et deduxit eos in ſpe, & non timuerunt : & inimicos eorum operuit mare.

59 Et induxit eos in montem ſanctificationis ſuæ : montem quem acquiſivit dextera ejus.

60 Et ejecit à facie eorum gentes : & ſorte diviſit eis terram in funiculo diſtributionis.

61 Et habitare fecit in tabernaculis eorum : tribus Iſrael.

62 Et tentaverunt, & exacerbaverunt Deum excelſum : & teſtimonia ejus non cuſtodierunt.

63 Et averterunt ſe, & non ſervaverunt pactum : quemadmodum patres eorum converſi ſunt in arcum pravum.

64 In iram concitaverunt eum in collibus ſuis : & in ſculptilibus ſuis ad æmulationem eum provocaverunt.

65 Audivit Deus & ſprevit : & ad nihilum redegit valde Iſrael.

66 Et repulit tabernaculum Silo : tabernaculum ſuum, ubi habitavit in hominibus.

67 Et tradidit in captivitatem virtutem eorum : pulchritudinem eorum in manus inimici.

68 Et concluſit in gladio populum ſuum : & hæreditatem ſuam ſprevit.

69 Juvenes eorum comedit ignis : & virgines eorum non ſunt lamentatæ.

70 Sacerdotes eorum in gladio ceciderunt : & viduæ eorum non plorabantur.

71 Et excitatus eſt tanquam dormiens Dominus : tanquam potens crapulatus à vino.

72 Et percuſſit inimicos ſuos in poſteriora : opprobrium ſempiternum dedit illis.

73 Et repulit tabernaculum Joſeph : & tribum Ephraim non elegit.

74 Sed elegit tribum Juda : montem Sion quem dilexit.

75 Et ædificavit ſicut unicornium ſanctificium ſuum in terra : quam fundavit in ſæcula.

76 Et elegit David ſervum ſuum, & ſuſtulit eum de gregibus ovium : de poſt fœtantes accepit eum.

77 Paſcere Jacob ſervum ſuum : & Iſrael hæreditatem ſuam.

78 Et pavit eos in innocentia cordis ſui : & intellectibus manuum ſuarum deduxit eos.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 78. *Heb.* 79.

DEus venerunt gentes in hæreditatem tuam, polluerunt templum ſanctum tuum : poſuerunt Jeruſalem in pomorum cuſtodiam.

2 Poſuerunt morticinia ſervorum tuorum eſcas volatilibus cæli : carnes ſanctorum tuorum beſtiis terræ.

3 Effuderunt ſanguinem eorum tanquam aquam in circuitu Jeruſalem : & non erat qui ſepeliret.

4 Facti ſumus opprobrium vicinis noſtris : ſubſannatio & illuſio his qui in circuitu noſtro ſunt.

5 Uſquequò Domine iraſcêris in finem : accendetur velut ignis zelus tuus ?

6 Effunde iram tuam in gentes quæ te non noverunt : & in

in regna quæ nomen tuum non invocaverunt.

7 Quia comederunt Jacob: & locum ejus desolaverunt.

8 Ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: citò anticipent nos misericordiæ tuæ, quia pauperes facti sumus nimis.

9 Adjuva nos Deus salutaris noster: & propter gloriam nominis tui Domine libera nos, & propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

10 Ne fortè dicant in gentibus, Ubi est Deus eorum? & innotescat in nationibus coram oculis nostris.

11 Ultio sanguinis servorum tuorum qui effusus est: introeat in conspectu tuo gemitus compeditorum.

12 Secundum magnitudinem brachii tui: possîde filios mortificatorum.

13 Et redde vicinis nostris septuplum in sinu eorum: improperium ipsorum quod exprobraverunt tibi Domine.

14 Nos autem populus tuus, & oves pascuæ tuæ confitebimur tibi in sæculum: in generationem & generationem annunciabimus laudem tuam.

Psal. *Lat.* 79 *Heb.* 80.

QUi regis Israel intende: qui deducis velut ovem Joseph.

2 Qui sedes super Cherubim: manifestare coram Ephraim, Benjamin & Manasse.

3 Excita potentiam tuam, & veni: ut salvos facias nos.

4 Deus converte nos, & ostende faciem tuam: & salvi erimus.

5 Domine Deus virtutum: quousque iraſcêris super orationem servi tui?

6 Cibabis nos pane lachrymarum: & potum dabis nobis in lachrymis in mensura.

7 Posuisti nos in contradictionem vicinis nostris: & inimici nostri subsannaverunt nos.

8 Deus virtutum converte nos: & ostende faciem tuam, & salvi erimus.

9 Vineam de Ægypto transtulisti: ejecisti gentes, & plantâsti eam.

10 Dux itineris fuisti in conspectu ejus: & plantâsti radices ejus, & implevit terram.

11 Operuit montes umbra ejus: & arbusta ejus cedros Dei.

12 Extendit palmites suos usque ad mare: & usque ad flumen propagines ejus.

13 Ut quid destruxisti maceriam ejus: & vindemiant eam omnes qui prætergrediuntur viam?

14 Exterminavit eam aper de sylva: & singularis ferus depastus est eam.

15 Deus virtutum convertere: respice de cœlo, & vide, & visita vineam istam.

16 Et perfice eam quam plantavit dextera tua: & super filium hominis quem confirmâsti tibi.

17 Incensa igni & suffossa: ab increpatione vultus tui peribunt.

18 Fiat manus tua super virum dexteræ tuæ: & super filium hominis, quem confirmâsti tibi.

19 Et non discedimus à te, vivificabis nos: & nomen tuum invocabimus.

20 Domine Deus virtutum converte nos: & ostende faciem tuam, & salvi erimus.

Psal.

Pſal. *Lat.* 80. *Heb.* 81.

EXultate Deo adjutori noſtro: jubilate Deo Jacob.

2 Sumite pſalmum, & date tympanum: pſalterium jucundum cum cythara.

3 Buccinate in neomenia tubâ: in inſigni die ſolennitatis veſtræ.

4 Quia præceptum in Iſrael eſt: & judicium Deo Jacob.

5 Teſtimonium in Joſeph poſuit illud: cum exiret de terra Ægypti, linguam quam non noverat audivit.

6 Divertit ab oneribus dorſum ejus: manus ejus in cophino ſervierunt.

7 In tribulatione invocâſti me, & liberavi te, & exaudivi te in abſcondito tempeſtatis: probavi te apud aquam contradictionis.

8 Audi populus meus, & conteſtabor te: Iſrael ſi audieris me, non erit in te Deus recens, neque adorabis Deum alienum.

9 Ego enim ſum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti: dilata os tuum, & implebo illud.

10 Et non audivit populus meus vocem meam: & Iſrael non intendit mihi.

11 Et dimiſi eos ſecundùm deſideria cordis eorum: ibunt in adinventionibus ſuis.

12 Si populus meus audiſſet me: Iſrael ſi in viis meis ambulâſſet.

13 Pro nihilo forſitan inimicos eorum humiliâſſem: & ſuper tribulantes eos miſiſſem manum meam.

14 Inimici Domini mentiti ſunt ei: & erit tempus eorum in ſæcula.

15 Et cibavit eos ex adipe frumenti: & de petra melle ſaturavit eos.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 81. *Heb.* 82.

DEus ſtetit in Synagoga deorum: in medio autem deos dijudicat.

2 Uſquequo judicatis iniquitatem: & facies peccatorum ſumitis?

3 Judicate egeno & pupillo: humilem & pauperem juſtificate.

4 Eripite pauperem: & egenum de manu peccatoris liberate.

5 Neſcierunt neque intellexerunt, in tenebris ambulant: movebuntur omnia fundamenta terræ.

6 Ego dixi, Dii eſtis: & filii Excelſi omnes.

7 Vos autem ſicut homines moriemini: & ſicut unus de principibus cadetis.

8 Surge Deus, judica terram: quoniam tu hæreditabis in omnibus gentibus.

Pſal. *Lat.* 82. *Heb.* 83.

DEus quis ſimilis erit tibi? Ne taceas, neque compeſcaris Deus.

2 Quoniam ecce inimici tui ſonuerunt: & qui oderunt te, extulerunt caput.

3 Super populum tuum malignaverunt conſilium: & cogitaverunt adverſus ſanctos tuos.

4 Dixerunt, Venite, & diſperdamus eos de gente: & non memoretur nomen Iſrael ultra.

5 Quo-

5 Quoniam cogitaverunt unanimiter : ſimul adverſus te teſtamentum diſpoſuerunt tabernacula Idumæorum & Iſmaelitæ.

6 Moab, & Agareni, Gebal & Ammon & Amalech : alienigenæ cum habitantibus Tyrum.

7 Etenim Aſſur venit cum illis : facti ſunt in adjutorium filiis Loth.

8 Fac illis ſicut Madian & Siſare : ſicut Jabin in torrente Ciſon.

9 Diſperierunt in Endor : facti ſunt ut ſtercus terræ.

10 Pone principes eorum ſicut Oreb & Zeb : & Zebee & Salmana.

11 Omnes principes eorum qui dixerunt : Hæreditate poſſideamus ſanctuarium Dei.

12 Deus meus pone illos ut rotam : & ſicut ſtipulam ante faciem venti.

13 Sicut ignis qui comburit ſylvam : & ſicut flamma comburens montes.

14 Ita perſequeris illos in tempeſtate tua : & in ira tua turbabis eos.

15 Imple facies eorum ignominia : & quærent nomen tuum Domine.

16 Erubeſcant , & conturbentur in ſæculum ſæculi : & confundantur, & pereant.

17 Et cognoſcent quia nomen tibi Dominus : tu ſolus altiſſimus in omni terra.

Pſal. *Lat.* 83. *Heb.* 84.

QUam dilecta tabernacula tua Domine virtutum : concupiſcit & deficit anima mea in atria Domini.

2 Cor meum & caro mea : exultaverunt in Deum vivum.

3 Etenim paſſer invenit ſibi domum : & turtur nidum ſibi, ubi reponat pullos ſuos.

4 Altaria tua Domine virtutum : Rex meus & Deus meus.

5 Beati qui habitant in domo tua Domine : in ſæcula ſæculorum laudabunt te.

6 Beatus vir, cujus eſt auxilium abs te, aſcenſiones in corde ſuo diſpoſuit in valle lachrymarum : in loco quem poſuit.

7 Etenim benedictionem dabit legiſlator, ibunt de virtute in virtutem : videbitur Deus Deorum in Sion.

8 Domine Deus virtutum exaudi orationem meam : auribus percipe Deus Jacob.

9 Protector noſter aſpice Deus : & reſpice in faciem Chriſti tui.

10 Quia melior eſt dies una in atriis tuis : ſuper millia.

11 Elegi abjectus eſſe in domo Dei mei : magis quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

12 Quia miſericordiam & veritatem diligit Deus : gratiam & gloriam dabit Dominus.

13 Non privabit bonis eos qui ambulant in innocentia : Domine virtutum beatus homo qui ſperat in te.

Pſal. *Lat.* 84. *Heb.* 85.

BEnedixiſti Domine terram tuam : avertiſti captivitatem Jacob.

2 Remiſiſti iniquitatem plebis tuæ : operuiſti omnia peccata eorum.

3 Mi-

3 Mitigâsti omnem iram tuam : avertisti ab ira indignationis tuæ.

4 Converte nos Deus salutaris noster : & averte iram tuam à nobis.

5 Nunquid in æternum irasceris nobis : aut extendes iram tuam à generatione in generationem ?

6 Deus tu conversus vivificabis nos : & plebs tua lætabitur in te.

7 Ostende nobis Domine misericordiam tuam : & salutare tuum da nobis.

8 Audiam quid loquatur in me Dominus Deus : quoniam loquetur pacem in plebem suam.

9 Et super sanctos suos : & in eos qui convertuntur ad cor.

10 Veruntamen prope timentes eum salutare ipsius : ut inhabitet gloria in terra nostra.

11 Misericordia & veritas obviaverunt sibi : justitia & pax osculatæ sunt.

12 Veritas de terra orta est : & justitia de cœlo prospexit.

13 Etenim Dominus dabit benignitatem : & terra nostra dabit fructum suum.

14 Justitia ante eum ambulabit : & ponet in via gressus suos.

MATUT.

Psal. *Lat.* 85. *Heb.* 86.

INclina Domine aurem tuam, & exaudi me : quoniam inops & pauper sum ego.

2 Custodi animam meam, quoniam sanctus sum : salvum fac servum tuum Deus meus sperantem in te.

3 Miserere mei Domine quoniam ad te clamavi totâ die : lætifica animam servi tui, quoniam ad te Domine animam meam levavi.

4 Quoniam tu Domine suavis & mitis : & multæ misericordiæ omnibus invocantibus te.

5 Auribus percipe Domine orationem meam : & intende voci deprecationis meæ.

6 In die tribulationis meæ clamavi ad te : quia exaudisti me.

7 Non est similis tui in diis Domine : & non est secundùm opera tua.

8 Omnes gentes quascunque fecisti, venient & adorabunt coram te Domine : & glorificabunt nomen tuum.

9 Quoniam magnus es tu, & faciens mirabilia : tu es Deus solus.

10 Deduc me Domine in via tua, & ingrediar in veritate tua : lætetur cor meum, ut timeat nomen tuum.

11 Confitebor tibi Domine Deus meus in toto corde meo : & glorificabo nomen tuum in æternum.

12 Quia misericordia tua magna est super me : & eruisti animam meam ex inferno inferiori.

13 Deus, iniqui insurrexerunt super me, & synagoga potentium quæsierunt animam meam : & non proposuerunt te in conspectu suo.

14 Et tu Domine Deus meus miserator & misericors : patiens & multæ misericordiæ, & verax.

15 Respice in me, & miserere

rere mei: da imperium tuum puero tuo, & ſalvum fac filium ancillæ tuæ.

16 Fac mecum ſignum in bonum, ut videant qui oderunt me, & confundantur: quoniam tu Domine adjuviſti me, & conſolatus es me.

Pſal. *Lat.* 86. *Heb.* 87.

FUndamenta ejus in montibus ſanctis: diligit Dominus portas Sion ſuper omnia tabernacula Jacob.

2 Gloriosa dicta ſunt de te: civitas Dei.

3 Memor ero Raab: & Babylonis ſcientium me.

4 Ecce alienigenæ, & Tyrus, & populus Æthiopum: hi fuerunt illic.

5 Nunquid Sion dicet, Homo, & homo natus eſt in ea: & ipſe fundavit eam Altiſſimus?

6 Dominus narrabit in ſcripturis populorum: & principum horum qui fuerunt in ea.

7 Sicut lætantium omnium: habitatio eſt in te.

Pſal. *Lat.* 87. *Heb.* 88.

DOmine Deus ſalutis meæ: in die clamavi, & nocte coram te.

2 Intret in conſpectu tuo oratio mea: inclina autem tuam ad precem meam.

3 Quia repleta eſt malis anima mea: & vita mea inferno appropinquavit.

4 Æſtimatus ſum cum deſcendentibus in lacum: factus ſum ſicut homo ſine adjutorio, inter mortuos liber.

5 Sicut vulnerati dormientes in ſepulchris, quorum non es memor amplius: & ipſi de manu tua repulſi ſunt.

6 Poſuerunt me in lacu inferiori: in tenebroſis, & in umbra mortis.

7 Super me confirmatus eſt furor tuus: & omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me.

8 Longè feciſti notos meos à me: poſuerunt me abominationem ſibi.

9 Traditus ſum, & non egrediebar: oculi mei languerunt præ inopia.

10 Clamavi ad te Domine: tota die expandi ad te manus meas.

11 Nunquid mortuis facies mirabilia: aut medici ſuſcitabunt, & confitebuntur tibi?

12 Nunquid narrabit aliquis in ſepulchro miſericordiam tuam: & veritatem tuam in perditione?

13 Nunquid cognoſcentur in tenebris mirabilia tua: & juſtitia tua in terra oblivionis?

14 Et ego ad te Domine clamavi: & mane oratio mea præveniet te.

15 Ut quid Domine repellis orationem meam: avertis faciem tuam à me?

16 Pauper ſum ego & in laboribus à juventute mea: exaltatus autem, humiliatus ſum & conturbatus.

17 In me tranſierunt iræ tuæ: & terrores tui conturbaverunt me.

18 Circundederunt me ſicut aqua: tota die circundederunt me ſimul.

19 Elongaſti à me amicum & proximum: & notos meos à miſeria.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 88. *Heb.* 89.

MIſericordias Domini: in æternum cantabo.

2 In generationem & generationem: annunciabo veritatem tuam in ore meo.

3 Quoniam dixiſti, In æternum miſericordia ædificabitur in cœlis: præparabitur veritas tua in eis.

4 Diſpoſui teſtamentum electis meis, juravi David ſervo meo; Uſque in æternum præparabo ſemen tuum.

5 Et ædificabo in generationem: & generationem ſedem tuam.

6 Confitebuntur cœli mirabilia tua Domine: etenim veritatem tuam in Eccleſia ſanctorum.

7 Quoniam quis in nubibus æquabitur Domino? Similis erit Deo in filiis Dei?

8 Deus qui glorificatur in concilio ſanctorum: magnus & terribilis ſuper omnes qui in circuitu ejus ſunt.

9 Domine Deus virtutum, quis ſimilis tibi? Potens es Domine, & veritas tua in circuitu tuo.

10 Tu dominaris poteſtati maris: motum autem fluctuum ejus tu mitigas.

11 Tu humiliâſti ſicut vulneratum ſuperbum: in brachio virtutis tuæ diſperſiſti inimicos tuos.

12 Tui ſunt cœli, & tua eſt terra, orbem terræ, & plenitudinem ejus tu fundâſti: Aquilonem & mare tu creâſti.

13 Thabor & Hermon in nomine tuo exultabunt: tuum brachium cum potentia.

14 Firmetur manus tua, & exaltetur dextera tua: juſtitia & judicium præparatio ſedis tuæ.

15 Miſericordia & veritas præcedent faciem tuam: beatus populus qui ſcit jubilationem.

16 Domine in lumine vultus tui ambulabunt, & in nomine tuo exultabunt totâ die: & in juſtitia tua exaltabuntur.

17 Quoniam gloria virtutis eorum tu es: & in beneplacito tuo exaltabitur cornu noſtrum.

18 Quia Domini eſt aſſumptio noſtra: & ſancti Iſrael regis noſtri.

19 Tunc locutus es in viſione ſanctis tuis, & dixiſti: Poſui adjutorium in potente, & exaltavi electum de plebe mea.

20 Inveni David ſervum meum: oleo ſancto meo unxi eum.

21 Manus enim mea auxiliabitur ei: & brachium meum confortabit eum.

22 Nihil proficiet inimicus in eo: & filius iniquitatis non apponet nocere ei.

23 Et concidam à facie ipſius inimicos ejus: & odientes eum in fugam convertam.

24 Et veritas mea & miſericordia mea cum ipſo: & in nomine meo exaltabitur cornu ejus.

25 Et ponam in mare manum ejus: & in fluminibus dexteram ejus.

26 Ipſe invocabit me: Pater meus es tu, Deus meus, & ſuſceptor ſalutis meæ.

27 Et ego primogenitum ponam illum: excelſum præ regibus terræ.

28 In

28 In æternum ſervabo illi miſericordiam meam: & teſtamentum meum fidele ipſi.

29 Et ponam in ſæculum ſæculi ſemen ejus: & thronum ejus ſicut dies cœli.

30 Si autem dereliquerint filii ejus legem meam: & in judiciis meis non ambulaverint.

31 Si juſtitias meas prophanaverint: & mandata mea non cuſtodierint.

32 Viſitabo in virga inquitates eorum: & in verberibus peccata eorum.

33 Miſericordiam autem meam non diſpergam ab eo: neque nocebo in veritate mea.

34 Neque prophanabo teſtamentum meum: & quæ procedunt de labiis meis non faciam irrita.

35 Semel juravi in ſancto meo, ſi David mentiar, ſemen ejus in æternum manebit.

36 Et thronus ejus ſicut ſol in conſpectu meo, & ſicut luna perfecta in æternum: & teſtis in cœlo fidelis.

37 Tu verò repuliſti & deſpexiſti: diſtuliſti Chriſtum tuum.

38 Evertiſti teſtamentum ſervi tui: prophanâſti in terra ſanctuarium ejus.

39 Deſtruxiſti omnes ſepes ejus: poſuiſti firmamentum ejus formidinem.

40 Diripuerunt eum omnes tranſeuntes viam: factus eſt opprobrium vicinis ſuis.

41 Exaltaſti dexteram deprimentium eum: lætificâſti omnes inimicos ejus.

42 Avertiſti adjutorium gladii ejus: & non es auxiliatus ei in bello.

43 Deſtruxiſti eum ab emundatione: & ſedem ejus in terram collidiſti.

44 Minorâſti dies temporis ejus: perfudiſti eum confuſione.

45 Uſquequò Domine avertis in finem: exardeſcet ſicut ignis ira tua?

46 Memorare quæ mea ſubſtantia: nunquid enim vanè conſtituiſti omnes filios hominum.

47 Quis eſt homo qui vivet, & non videbit mortem: eruet animam ſuam de manu inferi?

48 Ubi ſunt miſericordiæ tuæ antiquæ Domine: ſicut jurâſti David in veritate tua?

49 Memor eſto Domine opprobrii ſervorum tuorum: quod continui in ſinu meo multarum gentium.

50 Quòd exprobraverunt inimici tui Domine: quòd exprobraverunt commutationem Chriſti tui.

51 Benedictus Dominus in æternum: fiat, fiat.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 89. *Heb.* 90.

DOmine refugium factus es nobis: à generatione in generationem.

2 Priuſquam montes fierent, aut formaretur terra, & orbis: à ſæculo & uſque in ſæculum tu es Deus.

3 Ne avertas hominem in humilitatem: & dixiſti, Convertimini filii hominum.

4 Quoniam mille anni ante oculos tuos: tanquam dies heſterna quæ præteriit.

5 Et cuſtodia in nocte: quæ pro nihilo habentur, eorum anni erunt.

6 Mane ſicut herba tranſ-

eat, mane floreat & tranſeat: veſpere decidat, induret & arefcat.

7 Quia defecimus in ira tua: & in furore tuo turbati ſumus.

8 Poſuiſti iniquitates noſtras in conſpectu tuo: ſæculum noſtrum in illuminatione vultus tui.

9 Quoniam omnes dies noſtri defecerunt: & in ira tua defecimus.

10 Anni noſtri ſicut aranea meditabuntur: dies annorum noſtrorum in ipſis ſeptuaginta annis.

11 Si autem in potentatibus, octoginta anni: & amplius eorum, labor & dolor.

12 Quoniam ſupervenit manſuetudo: & corripiemur.

13 Quis novit poteſtatem iræ tuæ: & præ timore tuo iram tuam dinumerare?

14 Dexteram tuam ſic notam fac: & eruditos corde in ſapientia.

15 Convertere Domine, uſquequò: Et deprecabilis eſto ſuper ſervos tuos.

16 Repleti ſumus mane miſericordia tua: & exaltavimus & delectati ſumus omnibus diebus noſtris.

17 Lætati ſumus pro diebus quibus nos humiliaſti: annis quibus vidimus mala.

18 Reſpice in ſervos tuos, & in opera tua: & dirige filios eorum.

19 Et ſit ſplendor Domini Dei noſtri ſuper nos, & opera manuum noſtrarum dirige ſuper nos: & opus manuum noſtrarum dirige.

Pſal. *Lat.* 90. *Heb.* 91.

QUi habitat in adjutorio Altiſſimi: in protectione Dei cœli commorabitur.

2 Dicet Domino, Suſceptor meus es tu: & refugium meum Deus meus, ſperabo in eum.

3 Quoniam ipſe liberavit me de laqueo venantium: & à verbo aſpero.

4 Scapulis ſuis obumbrabit tibi: & ſub pennis ejus ſperabis.

5 Scuto circundabit te veritas ejus: non timebis à timore nocturno.

6 A ſagitta volante in die, à negotio perambulante in tenebris: ab incurſu & dæmonio meridiano.

7 Cadent à latere tuo mille, & decem millia à dexteris tuis: ad te autem non appropinquabit.

8 Veruntamen oculis tuis conſiderabis: & retributionem peccatorum videbis.

9 Quoniam tu es Domine ſpes mea: Altiſſimum poſuiſti refugium tuum.

10 Non accedet ad te malum: & flagellum non appropinquabit tabernaculo tuo.

11 Quoniam angelis ſuis mandavit de te: ut cuſtodiant te in omnibus viis tuis.

12 In manibus portabunt te: ne fortè offendas ad lapidem pedem tuum.

13 Super aſpidem & baſiliſcum ambulabis: & conculcabis leonem & draconem.

14 Quoniam in me ſperavit, liberabo eum: protegam eum, quoniam cognovit nomen meum.

15 Clamabit ad me, & ego exau-

exaudiam eum, cum ipso sum in tribulatione: eripiam eum, & glorificabo eum.

16 Longitudine dierum replebo eum: & ostendam illi salutare meum.

Psal. *Lat.* 91. *Heb.* 92.

BOnum est confiteri Domino: & psallere nomini tuo Altissime.

2 Ad annunciandum mane misericordiam tuam; & veritatem tuam per noctem.

3 In decachordo, psalterio: cum cantico, in cithara.

4 Quia delectâsti me Domine in factura tua: & in operibus manuum tuarum exultabo.

5 Quàm magnificata sunt opera tua Domine! nimis profundæ factæ sunt cogitationes tuæ.

6 Vir insipiens non cognoscet: & stultus non intelliget hæc.

7 Cùm exorti fuerint peccatores sicut fœnum: & apparuerint omnes qui operantur iniquitatem.

8 Ut intereant in sæculum sæculi: tu autem altissimus in æternum Domine.

9 Quoniam ecce inimici tui Domine, quoniam ecce inimici tui peribunt: & dispergentur omnes qui operantur iniquitatem.

10 Et exaltabitur sicut unicornis cornu meum: & senectus mea in misericordia uberi.

11 Et despexit oculus meus inimicos meos: & in insurgentibus in me malignantibus, audiet auris mea.

12 Justus ut palma florebit: sicut cedrus Libani multiplicabitur.

13 Plantati in domo Domini: in atriis domus Dei nostri florebunt.

14 Adhuc multiplicabuntur in senecta uberi: & bene patientes erunt ut annuncient.

15 Quoniam rectus Dominus Deus noster: & non est iniquitas in eo.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 92. *Heb.* 93.

DOminus regnavit, decorem indutus est: indutus est Dominus fortitudinem, & præcinxit se.

2 Etenim firmavit orbem terræ: qui non commovebitur.

3 Parata sedes tua Deus ex tunc: à sæculo tu es.

4 Elevaverunt flumina Domine: elavaverunt flumina vocem suam.

5 Elevaverunt flumina fluctus suos: à vocibus aquarum multarum.

6 Mirabiles elationes maris: mirabilis in altis Dominus.

7 Testimonia tua credibilia facta sunt nimis: domum tuam decet sanctitudo Domine in longitudinem dierum.

Psal. *Lat.* 93. *Heb.* 94.

DEus ultionum Dominus. Deus ultionum liberè egit.

2 Exaltare qui judicas terram: redde retributionem superbis.

3 Usquequò peccatores Domine? Usquequò peccatores gloriabuntur?

4 Effabuntur, & loquentur iniquitatem: loquentur omnes qui operantur injustitiam.

5 Populum tuum Domine humiliaverunt: & hæreditatem tuam vexaverunt.

6 Viduam & advenam interfecerunt: & pupillos occiderunt.

7 Et dixerunt, Non videbit Dominus: nec intelliget Deus Jacob.

8 Intelligite inficientes in populo: & ſtulti aliquando ſapite.

9 Qui plantavit aurem, non audiet? Aut qui finxit oculum, non conſiderat?

10 Qui corripit gentes, non arguet? Qui docet hominem ſcientiam,

11 Dominus ſcit cogitationes hominum: quoniam vanæ ſunt.

12 Beatus homo quem tu erudieris Domine: & de lege tua docueris eum.

13 Ut mitiges ei à diebus malis: donec fodiatur peccatori fovea.

13 Quia non repellet Dominus plebem ſuam: & hæreditatem ſuam non derelinquet.

15 Quoadusque juſtitia convertatur in judicium: & qui juxta illam, omnes qui recto ſunt corde.

16 Quis conſurget mihi adverſus malignantes? Aut quis ſtabit mecum adverſus operantes iniquitatem?

17 Niſi quia Dominus adjuvit me? paulominus habitaſſet in inferno anima mea.

18 Si decebam, Motus eſt pes meus: miſericordia tua Domine adjuvabat me.

19 Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo: conſolationes tuæ lætificaverunt animam meam.

20 Nunquid adhæret tibi ſedes iniquitatis: qui fingis laborem in præcepto.

21 Captabunt in animam juſti: & ſanguinem innocentem condemnabunt.

22 Et factus eſt mihi Dominus in refugium: & Deus meus in adjutorium ſpei meæ.

23 Et reddet illis iniquitatem ipſorum: & in malitia eorum diſperdet eos, diſperdet illos Dominus Deus noſter.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 94. *Heb.* 95.

VEnite exultemus Domino: jubilemus Deo ſalutari noſtro.

2 Præoccupemus faciem ejus in confeſſione: & in Pſalmis jubilemus ei.

3 Quoniam Deus magnus Dominus: & rex magnus ſuper omnes deos.

4 Quia in manu ejus ſunt omnes fines terræ: & altitudines montium ipſius ſunt.

5 Quoniam ipſius eſt mare, & ipſe fecit illud: & ſiccam manus ejus formaverunt.

6 Venite adoremus, & procidamus, & ploremus ante Dominum qui fecit nos: quia ipſe eſt Dominus Deus noſter.

7 Et nos populus paſcuæ ejus: & oves manûs ejus.

8 Hodie ſi vocem ejus audieritis: nolite obdurare corda veſtra.

9 Sicut in irritatione: ſecundùm diem tentationis in deſerto.

10 Ubi tentaverunt me patres veſtri: probaverunt me, & viderunt opera mea.

11 Qua-

11 Quadraginta annis offensus fui generationi illi: & dixi, Semper hi errant corde.

12 Et isti non cognoverunt vias meas: ut juravi in ira mea. Si introibunt in requiem meam.

Psal. *Lat.* 95. *Heb.* 96.

CAntate Domino canticum novum: cantate Domino omnis terra.

2 Cantate Domino, & benedicite nomini ejus: annunciate de die in diem salutare ejus.

3 Annunciate inter gentes gloriam ejus: in omnibus populis mirabilia ejus.

4 Quoniam magnus Dominus, & laudabilis nimis: terribilis est super omnes Deos.

5 Quoniam omnes dii gentium dæmonia: Dominus autem cœlos fecit.

6 Confessio & pulchritudo in conspectu ejus: sanctimonia & magnificentia in sanctificatione ejus.

7 Afferte Domino patriæ gentium, afferte Domino gloriam & honorem: afferte Domino gloriam nomini ejus.

8 Tollite hostias, & introite in atria ejus: adorate Dominum in atrio sancto ejus.

9 Commoveatur à facie ejus universa terra: dicite in gentibus, Quia Dominus regnavit,

10 Etenim correxit orbem terræ, qui non commovebitur: judicabit populos in æquitate.

11 Lætentur cœli & exultet terra, commoveatur mare & plenitudo ejus: gaudebunt campi, & omnia quæ in eis sunt.

12 Tunc exultabunt omnia ligna sylvarum à facie Domini quia venit: quoniam venit judicare terram.

13 Judicabit orbem terræ in æquitate: & populos in veritate sua.

Psal. *Lat.* 96. *Heb.* 97.

DOminus regnavit, exultet terra: lætentur insulæ multæ.

2 Nubes & caligo in circuitu ejus: justitia & judicium correctio sedis ejus.

3 Ignis ante ipsum præcedet: inflammabit in circuitu inimicos ejus.

4 Illuxerunt fulgura ejus orbi terræ: vidit, & commota est.

5 Montes sicut ceta fluxerunt à facie Domini: à facie Domini omnis terræ.

6 Annunciaverunt cœli justitiam ejus: & viderunt omnes populi gloriam ejus.

7 Confundantur omnes qui adorant sculptilia: & qui gloriantur in simulacris suis.

8 Adorate eum omnes Angeli ejus: audivit, & lætata est Sion.

9 Et exultaverunt filiæ Judæ: propter judicia tua Domine.

10 Quoniam tu Dominus altissimus super omnem terram: nimis exaltatus es super omnes deos.

11 Qui diligitis Dominum odite malum: custodit Dominus animas sanctorum suorum, de manu peccatoris liberabit eos.

12 Lux orta est justo: & rectis corde lætitia.

13 Lætamini justi in Domino: & confitemini memoriæ sanctificationis ejus.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 97. *Heb.* 98.

CAntate Domino canticum novum: quia mirabilia fecit.

2 Salvavit ſibi dextera ejus: & brachium ſanctum ejus.

3 Notum fecit Dominus ſalutare ſuum: in conſpectu gentium revelavit juſtitiam ſuam.

4 Recordatus eſt miſericordiæ ſuæ: & veritatis ſuæ domui Iſrael.

5 Viderunt omnes termini terræ: ſalutare Dei noſtri.

6 Jubilate Deo omnis terra: cantate & exultate, & pſallite.

7 Pſallite Domino in cithara, in cithara & voce Pſalmi: in tubis ductilibus, & voce tubæ corneæ.

8 Jubilate in conſpectu regis Domini: moveatur mare & plenitudo ejus: orbis terrarum, & qui habitant in eo.

9 Flumina plaudent manu, ſimul montes exultabunt à conſpectu Domini: quoniam venit judicare terram.

10 Judicabit orbem terrarum in juſtitia: & populos in æquitate.

Pſal. *Lat.* 98. *Heb.* 99.

DOminus regnavit, iraſcantur populi: qui ſedet ſuper Cherubim, moveatur terra.

2 Dominus in Sion magnus: & excelſus ſuper omnes populo.

3 Confiteantur nomini tuo magno, quoniam terribile & ſanctum eſt: & honor regis judicium diligit.

4 Tu paraſti directiones: judicium & juſtitiam in jacob tu feciſti.

5 Exaltate Dominum Deum noſtrum: & adorate ſcabellum pedum ejus, quoniam ſanctum eſt.

6 Moyſes & Aaron in ſacerdotibus ejus: & Samuel inter eos, qui invocant nomen ejus.

7 Invocabant Dominum & ipſe exaudiebat eos: in columna nubis loquebatur ad eos.

8 Cuſtodiebant teſtimonia ejus: & præceptum quod dedit illis.

9 Dominus Deus noſter tu exaudiebas eos: Deus tu propitius fuiſti eis, & ulciſcens in omnes adinventiones eorum.

10 Exaltate Dominum Deum noſtrum, & adorate in monte ſancto ejus: quoniam ſanctus Dominus Deus noſter.

Pſal. *Lat.* 99. *Heb.* 100.

JUbilate Deo omnis terra: ſervite Domino in lætitia.

2 Introite in conſpectu ejus: in exultatione.

3 Scitote quoniam Dominus ipſe eſt Deus: ipſe fecit nos, & non ipſi nos.

4 Populus ejus, & oves paſcuæ ejus: introite portas ejus in confeſſione, atria ejus in hymnis, confitemini illi.

5 Laudate nomen ejus quoniam ſuavis eſt Dominus: in æternum miſericordia ejus, & uſque in generationem & generationem veritas ejus.

Pſal. *Lat.* 100. *Heb.* 101.

MIſericordiam & judicium: cantabo tibi Domine.

2 Pſal-

2 Psallam & intelligam in via immaculata: quando venies ad me.

3 Perambulabam in innocentia cordis mei: in medio domus meæ.

4 Non proponebam ante oculos meos rem injustam: facientes prævaricationes odivi.

5 Non adhæsit mihi cor pravum: declinantem à me malignum non cognoscebam.

6 Detrahentem secretè proximo suo: hunc persequebar.

7 Superbo oculo & insatiabili corde: cum hoc non edebam.

8 Oculi mei ad fideles terræ, ut sedeant mecum: ambulans in via immaculata, hic mihi ministrabit.

9 Non habitabit in medio domus meæ qui facit superbiam: qui loquitur iniqua, non direxit in conspectu oculorum meorum.

10 In matutino interficiebam omnes peccatores terræ: ut disperderem de civitate Domini omnes operantes iniquitatem.

MATUT.

Psal. *Lat.* 101. *Heb.* 102.

DOmine exaudi orationem meam: & clamor meus ad te veniat.

2 Non avertas faciem tuam à me in quacunque die tribulor: inclina ad me aurem tuam.

3 In quacunque die invocavero te: velociter exaudi me.

4 Quia defecerunt sicut fumus dies mei: & ossa mea sicut cremium aruerunt.

5 Percussus sum ut fœnum, & aruit cor meum: quia oblitus sum comedere panem meum.

6 A voce gemitus mei: adhæsit os meum carni meæ.

7 Similis factus sum Pelicano solitudinis: factus sum sicut Nycticorax in domicilio.

8 Vigilavi: & factus sum sicut passer solitarius in tecto.

9 Tota die exprobrabant mihi inimici mei: & qui laudabant me, adversùm me jurabant.

10 Quia cinerem tanquam panem manducabam: & potum meum cum fletu miscebam.

11 A facie iræ & indignationis tuæ: quia elevans allisisti me.

12 Dies mei sicut umbra declinaverunt: & ego sicut fœnum arui.

13 Tu autem Domine in æternum permanes: & memoriale tuum in generationem & generationem.

14 Tu exurgens misereberis Sion: quia tempus miserendi ejus, quia venit tempus.

15 Quoniam placuerunt servis tuis lapides ejus: & terræ ejus miserebuntur.

16 Et timebunt gentes nomen tuum Domine: & omnes reges terræ gloriam tuam.

17 Quia ædificabit Dominus Sion: & videbitur in gloria sua.

18 Respexit in orationem humilium: & non sprevit precem eorum.

19 Scribantur hæc in generatione altera: & populus qui creabitur laudabit Dominum.

20 Quia prospexit de excelso sancto suo: Dominus de cœlo in terram aspexit.

21 Ut audiret gemitus compeditorum: ut solveret filios interemptorum.

22 Ut annuncient in Sion nomen Domini: & laudem ejus in Jerusalem.

23 In conveniendo populos in unum: & reges ut ſerviant Domino.

24 Reſpondit in via virtutis ſuæ: paucitatem dierum meorum nuncia mihi.

25 Ne revoces me in dimidio dierum meorum: in generationem & generationem anni tui.

26 Initio tu Domine terram fundâſti: & opera manuum tuarum ſunt cœli.

27 Ipſi peribunt, tu autem permanes: & omnes ſicut veſtimentum veteraſcent.

28 Et ſicut opertorium mutabis eos, & mutabuntur: tu autem idem ipſe es, & anni tui non deficient.

29 Filii ſervorum tuorum habitabunt: & ſemen eorum in ſæculum dirigetur.

Pſal. *Lat.* 102. *Heb.* 103.

BEnedic anima mea Domino: & omnia quæ intra me ſunt nomini ſancto ejus.

2 Benedic anima mea Domino: & noli obliviſci omnes retributiones ejus.

3 Qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis: qui ſanat omnes infirmitates tuas.

4 Qui redimit de interitu vitam tuam: qui coronat te in miſericordia & miſerationibus.

5 Qui replet in bonis deſiderium tuum: renovabitur ut aquilæ juventus tua.

6 Faciet miſericordiam Dominus: & judicium omnibus injuriam patientibus.

7 Notas fecit vias tuas Moyſi: filiis Iſrael voluntates ſuas.

8 Miſerator, & miſericors Dominus: longanimis, & multum miſericors.

9 Non in perpetuum iraſcetur: neque in æternum comminabitur.

10 Non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis: neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis.

11 Quoniam ſecundùm altitudinem cœli à terra: corroboravit miſericordiam ſuam ſuper timentes ſe.

12 Quantum diſtat ortus ab occidente: longè fecit à nobis iniquitates noſtras.

13 Quomodo miſeretur pater filiorum, miſertus eſt Dominus timentibus ſe: quoniam ipſe cognovit figmentum noſtrum.

14 Recordatus eſt quoniam pulvis ſumus: homo ſicut fœnum, dies ejus tanquam flos agri ſic efflorebit.

15 Quoniam ſpiritus pertranſibit in illo, & non ſubſiſtet: & non cognoſcet amplius locum ſuum.

16 Miſericordia autem Domini ab æterno: & uſque in æternum ſuper timentes eum.

17 Et juſtitia illius in filios filiorum: his qui ſervant teſtamentum ejus.

18 Et memores ſunt mandatorum ipſius: ad faciendum ea.

19 Dominus in cœlo paravit ſedem ſuam: & regnum ipſius omnibus dominabitur.

20 Benedicite Domino omnes Angeli ejus: potentes virtute, facientes verbum illius, ad audiendam vocem ſermonem ejus.

21 Benedicite Domino omnes virtutes ejus: miniſtri ejus, qui facitis voluntatem ejus.

22 Benedicite Domino omnia opera ejus: in omni loco dominationis ejus, benedic anima mea Domino.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 103. *Heb.* 104.

BEnedic anima mea Domino: Domine Deus meus magnificatus es vehementer.

2 Confeſſionem & decorem induiſti: amictus lumine ſicut veſtimento.

3 Extendens cœlum ſicut pellem: qui tegis aquis ſuperiora ejus.

4 Qui ponis nubem aſcenſum tuum: qui ambulas ſuper pennas ventorum.

5 Qui facis Angelos tuos ſpiritus: & miniſtros tuos ignem urentem.

6 Qui fundâſti terram ſuper ſtabilitatem ſuam: non inclinabitur in ſæculum ſæculi.

7 Abyſſus ſicut veſtimentum amictus ejus: ſuper montes ſtabunt aquæ.

8 Ab increpatione tua fugient: à voce tonitrui tui formidabunt.

9 Aſcendunt montes, & deſcendunt campi; in locum quem fundâſti eis.

10 Terminum poſuiſti quem non tranſgredientur: neque convertentur operire terram.

11 Qui emittis fontes in convallibus: inter medium montium pertranſibunt aquæ.

12 Potabunt omnes beſtiæ agri: expectabunt onagri in ſiti ſua.

13 Super ea volucres cœli habitabunt: de medio petrarum dabunt voces.

14 Rigans montes de ſuperioribus ſuis: de fructu operum tuorum ſatiabitur terra.

15 Producens fœnum jumentis: & herbam ſervituti hominum.

16 Ut educas panem de terra: & vinum lætificet cor hominis.

17 Ut exhilaret faciem in oleo: & panis cor hominis confirmet.

18 Saturabuntur ligna campi, & cedri Libani quas plantavit: illic paſſeres nidificabunt.

19 Erodii domus dux eſt eorum, montes excelſi cervis: petra refugium herinaceis.

20 Fecit lunam in tempora: ſol cognovit occaſum ſuum.

21 Poſuiſti tenebras, & facta eſt nox: in ipſa pertranſibunt omnes beſtiæ ſylvæ.

22 Catuli leonum rugientes ut rapiant: & quærant à Deo eſcam ſibi.

23 Ortus eſt Sol, & congregati ſunt: & in cubilibus ſuis collocabuntur.

24 Exibit homo ad opus ſuum: & ad operationem ſuam uſque ad veſperam.

25 Quàm magnificata ſunt opera tua Domine! omnia in ſapientia feciſti: impleta eſt terra poſſeſſione tua.

26 Hoc mare magnum & ſpacioſum manibus: illic reptilia, quorum non eſt numerus.

27 Animalia puſilla cum magnis: illic naves pertranſibunt.

28 Draco iſte quem formaſti ad illudendum ei: omnia à te expectant ut des illis eſcam in tempore.

29 Dante te illis, colligent: aperiente te manum tuam, omnia replebuntur bonitate.

30 Avertente autem te faciem, turbabuntur: auferes ſpiritum eorum & deficient, & in pulverem ſuum revertentur.

31 Emitte ſpiritum tuum & creabuntur: & renovabis faciem terræ.

32 Sit

32 Sit gloria Domini in ſæculum : lætabitur Dominus in operibus ſuis.

33 Qui reſpicit terram, & facit eam tremere : qui tangit montes, & fumigant.

34 Cantabo Domino in vita mea : pſallam Deo meo quamdiu ſum.

35 Jucundum ſit ei eloquium meum : ego vero delectabor in Domino.

36 Deficient peccatores à terra, & iniqui, ita ut non ſint : benedic anima mea Domino.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 104. *Heb.* 105.

COnfitemini Domino, & invocate nomen ejus : annunciate inter gentes opera ejus.

2 Cantate ei, & pſallite ei : narrate omnia mirabilia ejus,

3 Laudamini in nomine ſancto ejus : lætetur cor quærentium Dominum.

4 Quærite Dominum & confirmamini : quærite faciem ejus ſemper.

5 Mementote mirabilium ejus quæ fecit : prodigia ejus & judicia oris ejus.

6 Semen Abraham : ſervi ejus filii Jacob electi ejus.

7 Ipſe Dominus Deus noſter : in univerſa terra judicia ejus.

8 Memor fuit in ſæculum teſtamenti ſui : verbi quod mandavit in mille generationes.

9 Quod diſpoſuit ad Abraham : & juramenti ſui ad Iſaac.

10 Et ſtatuit illud Jacob in præceptum : & Iſrael in teſtamentum æternum.

11 Dicens, Tibi dabo terram Chanaan : funiculum hæreditatis veſtræ.

12 Cùm eſſent numero brevi : pauciſſimi & incolæ ejus.

13 Et pertranſierunt de gente in gentem : & de regno ad populum alterum.

14 Non reliquit hominem nocere eis : & corripuit pro eis reges.

15 Nolite tangere chriſtos meos : & in prophetis meis nolite malignari.

16 Et vocavit famem ſuper terram : & omne firmamentum panis contrivit.

17 Miſit ante eos virum : in ſervum venundatus eſt Joſeph.

18 Humiliaverunt in compedibus pedes ejus : ferrum pertranſiit animam ejus, donec veniret verbum ejus.

19 Eloquium Domini inflammavit eum : miſit rex & ſolvit eum, princeps populorum & dimiſit eum.

20 Conſtituit eum dominum domus ſuæ : & principem omnis poſſeſſionis ſuæ.

21 Ut erudiret principes ejus ſicut ſemetipſum : & ſenes ejus prudentiam doceret.

22 Et intravit Iſrael in Ægyptum : & Jacob accola fuit in terra Cham.

23 Et auxit populum ſuum vehementer : & firmavit eum ſuper inimicos ejus.

24 Convertit cor eorum ut audirent populum ejus : & dolum facerent in ſervos ejus.

25 Miſit Moyſen ſervum ſuum : Aaron quem elegit ipſum.

26 Poſuit in eis verba ſignorum ſuorum : & prodigiorum in terra Cham.

27 Miſit tenebras & obſcuravit : & non exacerbavit ſermones ſuos.

28 Con-

28 Convertit aquas eorum in ſanguinem: & occidit piſces eorum.

29 Edidit terra eorum ranas: in penetralibus regum ipſorum.

30 Dixit, & venit cynomyia: & cyniphes in omnibus finibus eorum.

31 Poſuit pluvias eorum grandinem: ignem comburentem in terra ipſorum.

32 Et percuſſit vineas eorum, & ficulneas eorum: & contrivit lignum finium eorum.

33 Dixit, & venit locuſta: & bruchus cujus non erat numerus.

34 Et comedit omne fœnum in terra eorum: & comedit omnem fructum terræ eorum.

35 Et percuſſit omne primogenitum in terra eorum: primitias omnis laboris eorum.

36 Et eduxit eos cum argento & auro: & non erat in tribubus eorum infirmus.

37 Lætata eſt Ægyptus in profectione eorum: quia incubuit timor eorum ſuper eos.

38 Expandit nubem in protectionem eorum: & ignem ut luceret eis per noctem.

39 Petierunt, & venit coturnix: & pane cœli ſaturavit eos.

40 Diſrupit petram, & fluxerunt aquæ, abierunt in ſicco flumina.

41 Quoniam memor fuit verbi ſancti ſui: quod habuit ad Abraham puerum ſuum.

42 Et eduxit populum ſuum in exultatione: & electos ſuos in lætitia.

43 Et dedit illis regiones gentium: & labores populorum poſſederunt.

44 Ut cuſtodiant juſtificationes ejus: & legem ejus exquirant.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 105. *Heb.* 106.

1 COnfitemini Domino quoniam bonus: quoniam in ſæculum miſericordia ejus.

2 Quis loquetur potentias Domini: auditas faciet omnes laudes ejus?

3 Beati qui cuſtodierunt judicium: & faciunt juſtitiam in omni tempore.

4 Memento noſtri Domine in beneplacito populi tui: viſita nos in ſalutari tuo,

5 Ad videndum in bonitate electorum tuorum, ad lætandum in lætitia gentis tuæ: ut lauderis cum hæreditate tua.

6 Peccavimus cum patribus noſtris: injuſte egimus, iniquitatem fecimus.

7 Patres noſtri in Ægypto non intellexerunt mirabilia tua: non fuerunt memores multitudinis miſericordiæ tuæ.

8 Et irritaverunt aſcendentes in mare: mare rubrum.

9 Et ſalvavit eos propter nomen ſuum: ut notam faceret potentiam ſuam.

10 Et increpuit mare rubrum, & exiccatum eſt: & deduxit eos in abyſſis ſicut in deſerto.

11 Et ſalvavit eos de manu odientium: & redemit eos de manu inimici.

12 Et operuit aqua tribulantes eos: unus ex eis non remanſit.

13 Et crediderunt verbis ejus: & laudaverunt laudem ejus.

14 Citò fecerunt, obliti ſunt operum ejus: & non ſuſtinuerunt conſilium ejus.

15 Et

15 Et concupierunt concupiſcentiam in diſerto: & tentaverunt Deum in inaquoſo.

16 Et dedit eis petitionem ipſorum: & miſit ſaturitatem in animas eorum.

17 Et irritaverunt Moyſen in caſtris: Aaron ſanctum Domini.

18 Aperta eſt terra, & deglutivit Dathan: & operuit ſuper congregationem Abiron.

19 Et exarſit ignis in ſynagoga eorum: flamma combuſſit peccatores.

20 Et fecerunt vitulum in Horeb: & adoraverunt ſculptile.

21 Et mutaverunt gloriam ſuam in ſimilitudinem vituli: comedentis fœnum.

22 Obliti ſunt Deum qui ſalvavit eos, qui fecit magnalia in Ægypto: mirabilia in terra Cham, terribilia in mari rubro.

23 Et dixit, Ut diſperderet eos: ſi non Moyſes electus ejus ſtetiſſet in confractione in conſpectu ejus.

24 Ut averteret iram ejus ne diſperderet eos: & pro nihilo habuerunt terram deſiderabilem.

25 Non crediderunt verbo ejus, & murmuraverunt tabernaculis ſuis: non exaudierunt vocem Domini.

26 Et elevavit manum ſuam ſuper eos: ut proſterneret eos in deſerto.

27 Et ut dejiceret ſemen eorum in nationibus: ut diſperderet eos in regionibus.

28 Et initiati ſunt Beelphegor: & comederunt ſacrificia mortuorum.

29 Et irritaverunt eum in adinventionibus ſuis: & multiplicata eſt in eis ruina.

30 Et ſtetit Phinees, & placavit: & ceſſavit quaſſatio.

31 Et reputatum eſt ei in juſtitiam in generationem & generationem: uſque in ſempiternum.

32 Et irritaverunt eum ad aquas contradictionis: & vexatus eſt Moyſes propter eos, quia exacerbaverunt ſpiritum ejus.

33 Et diſtinxit in labiis ſuis: non diſperdiderunt gentes quas dixit Dominus illis.

34 Et commixti ſunt inter gentes & didicerunt opera eorum, & ſervierunt ſculptilibus eorum: & factum eſt illis in ſcandalum.

35 Et immolaverunt filios ſuos: & filias ſuas dæmoniis.

36 Et effuderunt ſanguinem innocentem: ſanguinem filiorum ſuorum, & filiarum ſuarum quas ſacrificaverunt ſculptilibus Chanaan.

37 Et infecta eſt terra in ſanguinibus, & contaminata eſt in operibus eorum: & fornicati ſunt in adinventionibus ſuis.

38 Et iratus eſt furore Dominus in populum ſuum: & abominatus eſt hæreditatem ſuam.

39 Et tradidit eos in manus gentium: & dominati ſunt eorum qui oderunt eos.

40 Et tribulaverunt eos inimici eorum, & humiliati ſunt ſub manibus eorum: ſæpe liberavit eos.

41 Ipſi autem exacerbaverunt eum in conſilio ſuo: & humi-

humiliati ſunt in iniquitatibus ſuis.

42 Et vidit cùm tribularentur: & audivit orationem eorum.

43 Et memor fuit teſtamenti ſui: & pœnituit eum ſecundùm multitudinem miſericordiæ ſuæ.

44 Et dedit eos in miſericordias: in conſpectu omnium qui ceperant eos.

45 Salvos nos fac Domine Deus noſter: & congrega nos de nationibus.

46 Ut confiteamur nomini ſancto tuo: & gloriemur in laude tua.

47 Benedictus Dominus Deus Iſrael à ſæculo & uſque in ſæculum: & dicet omnis populus, Fiat, fiat.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 106. *Heb.* 107.

COnfitemini Domino quoniam bonus: quoniam in ſæculum miſericordia ejus.

2 Dicant qui redempti ſunt à Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.

3 A ſolis ortu & occaſu: ab Aquilone & mari.

4 Erraverunt in ſolitudine in inaquoſo: viam civitatis habitaculi non invenerunt.

5 Eſurientes & ſitientes: anima eorum in ipſis defecit.

6 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de neceſſitatibus eorum eripuit eos.

7 Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatem habitationis.

8 Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

9 Quia ſatiavit animam inanem: & animam eſurientem ſatiavit bonis.

10 Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctus in mendicitate & ferro.

11 Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & conſilium Altiſſimi irritaverunt.

12 Et humiliatum eſt in laboribus cor eorum: infirmati ſunt, nec fuit qui adjuvaret.

13 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de neceſſitatibus eorum liberavit eos.

14 Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis: & vincula eorum diſrupit.

15 Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

16 Quia contrivit portas æreas: & vectes ferreos confregit.

17 Suſcepit eos de via iniquitatis eorum: propter injuſtitias enim ſuas humiliati ſunt.

18 Omnem eſcam abominata eſt anima eorum: & appropinquaverunt uſque ad portas mortis.

19 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de neceſſitatibus eorum liberavit eos.

20 Miſit verbum ſuum & ſanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.

21 Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

22 Et

22 Et ſacrificent ſacrificium laudis : & annuncient opera ejus in exultatione.

23 Qui deſcendunt mare in navibus : facientes operationem in aquis multis.

24 Ipſi viderunt opera Domini : & mirabilia ejus in profundo.

25 Dixit, & ſtetit ſpiritus procellæ : & exaltati ſunt fluctus ejus.

26 Aſcendunt uſque ad cœlos, & deſcendunt uſque ad abyſſos : anima eorum in malis tabeſcebat.

27 Turbati ſunt & moti ſunt ſicut ebrius : & omnis ſapientia eorum devorata eſt.

28 Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur : & de neceſſitatibus eorum eduxit eos.

29 Et ſtatuit procellam ejus in auram : & ſiluerunt fluctus ejus.

30 Et lætati ſunt quia ſiluerunt : & deduxit eos in portum voluntatis eorum.

31 Confiteantur Domino miſericordiæ ejus : & mirabilia ejus filiis hominum.

32 Et exultent eum in Eccleſia plebis : & in cathedra ſeniorum laudent eum.

33 Poſuit flumina in deſertum : & exitus aquarum in ſitim.

34 Terram fructiferam in ſalſuginem : à malitia inhabitantium in ea.

35 Poſuit deſertum in ſtagna aquarum, & terram ſine aqua in exitus aquarum.

36 Et collocavit illic eſurientes : & conſtituerunt civitatem habitationis.

37 Et ſeminaverunt agros, & plantaverunt vineas : & fecerunt fructum nativitatis.

38 Et benedixit eis, & multiplicati ſunt nimis : & jumenta eorum non minoravit.

39 Et pauci facti ſunt : & vexati ſunt à tribulatione malorum & dolore.

40 Effuſa eſt contemptio ſuper principes : & errare fecit eos in invio, & non in via.

41 Et adjuvit pauperem de inopia : & poſuit ſicut oves familias.

42 Videbunt recti & lætabuntur : & omnis iniquitas oppilabit os ſuum.

43 Quis ſapiens, & cuſtodiet hæc : & intelliget miſericordias Domini ?

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 107. *Heb.* 108.

PAratum cor meum Deus, paratum cor meum : cantabo, & pſallam in gloria mea.

2 Exurge gloria mea : exurge pſalterium & cithara, exurgam diluculo.

3 Confitebor tibi in populis Domine : & pſallam tibi in nationibus.

4 Quia magna eſt ſuper cœlos miſericordia tua : & uſque ad nubes veritas tua.

5 Exaltare ſuper cœlos Deus, & ſuper omnem terram gloria tua : ut liberentur dilecti tui.

6 Salvum fac dextera tua & exaudi me : Deus locutus eſt in ſancto ſuo.

7 Exultabo, & dividam Sichimam : & convallem tabernaculorum dimetiar.

8 Meus eſt Galaad, & meus eſt Manaſſes : & Ephraim fortitudo capitis mei.

9 Juda

9 Juda rex meus: Moab lebes ſpei meæ.

10 In Idumæam extendam calceamentum meum: mihi alienigenæ amici facti ſunt.

11 Quis deducet me in civitatem munitam? Quis deducet me uſque in Idumæam?

12 Nonne tu Deus qui repulisti nos: & non exibis Deus in virtutibus noſtris?

13 Da nobis auxilium de tribulatione: quia vana ſalus hominis.

14 In Deo faciemus virtutem: & ipſe ad nihilum deducet inimicos noſtros.

Pſal. *Lat.* 108. *Heb.* 109.

DEus laudem meam ne tacueris: quia os peccatoris, & os doloſi ſuper me apertum eſt.

2 Locuti ſunt adverſum me lingua doloſa: & ſermonibus odii circumdederunt me, & expugnaverunt gratis.

3 Pro eo ut me diligerent, detrahebant mihi: ego autem orabam.

4 Et poſuerunt adversùm me mala pro bonis: & odium pro dilectione mea.

5 Conſtitue ſuper eum peccatorem: & diabolus ſtet à dextris ejus.

6 Cùm judicatur, exeat condemnatus: & oratio ejus fiat in peccatum.

7 Fiant dies ejus pauci: & epiſcopatum ejus accipiat alter.

8 Fiant filii ejus orphani: & uxor ejus vidua.

9 Nutantes transferantur filii ejus & mendicent: & ejiciantur de habitationibus ſuis.

10 Scrutetur fœnerator omnem ſubſtantiam ejus: & diripiant alieni labores ejus.

11 Non ſit illi adjutor: nec ſit qui miſereatur pupillis ejus.

12 Fiant nati ejus in interitum: in generatione una deleatur nomen ejus.

13 In memoriam redeat iniquitas patrum ejus in conſpectu Domini: & peccatum matris ejus non deleatur.

14 Fiant contra Dominum ſemper, & diſpereat de terra memoria eorum: pro eo quòd non eſt recordatus facere miſericordiam.

15 Et perſecutus eſt hominem inopem & mendicum: & compunctum corde mortificare.

16 Et dilexit maledictionem, & veniet ei: & noluit benedictionem, & elongabitur ab eo.

17 Et induit maledictionem ſicut veſtimentum: & intravit ſicut aqua in interiora ejus, & ſicut oleum in oſſibus ejus.

18 Fiat ei ſicut veſtimentum quo operitur: & ſicut zona qua ſemper præcingitur.

19 Hoc opus eorum qui detrahunt mihi apud Dominum: & qui loquuntur mala adverſus animam meam.

20 Et tu Domine Domine fac mecum propter nomen tuum: quia ſuavis eſt miſericordia tua.

21 Libera me quia egenus & pauper ego ſum: & cor meum conturbatum eſt intra me.

22 Sicut umbra cùm declinat, ablatus ſum: & excuſſus ſum ſicut locuſtæ.

23 Genua mea infirmata ſunt à jejunio: & caro mea immutata eſt propter oleum.

24 Et ego factus ſum opprobrium illis: viderunt me, & moverunt capita ſua.

25 Adjuva me Domine Deus meus: ſalvum me fac ſecundùm miſericordiam tuam.

26 Et ſciant quia manus tua hæc: & tu Domine feciſti eam.

27 Maledicent illi, & tu benedices, qui inſurgunt in me confundantur: ſervus autem tuus lætabitur.

28 Induantur qui detrahunt mihi pudore: & operiantur ſicut diploide confuſione ſuâ.

29 Confitebor Domino nimis in ore meo: & in medio multorum laudabo eum.

30 Quia aſtitit à dextris pauperis: ut ſalvam faceret à perſequentibus animam meam.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 109. *Heb.* 110.

DIxit Dominus Domino meo: Sede à dextris meis.

2 Donec ponam inimicos tuos: ſcabellum pedum tuorum.

3 Virgam virtutis tuæ emittet Dominus ex Sion: dominare in medio inimicorum tuorum.

4 Tecum principium in die virtutis tuæ in ſplendoribus ſanctorum: ex utero ante luciferum genui te.

5 Juravit Dominus, & non pœnitebit eum: Tu es ſacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech.

6 Dominus à dextris tuis: confregit in die iræ ſuæ reges.

7 Judicabit in nationibus: implebit ruinas, conquaſſabit capita in terra multorum.

8 De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

Pſal. *Lat.* 110. *Heb.* 111.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: in concilio juſtorum & congregatione.

2 Magna opera Domini: exquiſita in omnes voluntates ejus.

3 Confeſſio & magnificentia opus ejus: & juſtitia ejus manet in ſæculum ſæculi.

4 Memoriam fecit mirabilium ſuorum, miſericors & miſerator Dominus: eſcam dedit timentibus ſe.

5 Memor erit in ſæculum teſtamenti ſui: virtutem operum ſuorum annunciabit populo ſuo.

6 Ut det illis hæreditatem gentium opera manuum ejus: veritas & judicium.

7 Fidelia omnia mandata ejus: confirmata in ſæculum ſæculi: facta veritate & æquitate.

8 Redemptionem miſit populo ſuo: mandavit in æternum teſtamentum ſuum.

9 Sanctum & terribile nomen ejus: initium ſapientiæ timor Domini.

10 Intellectus bonus omnibus facientibus eum: laudatio ejus manet in ſæculum ſæculi.

Pſal.

Pſal. *Lat.* 111. *Heb.* 112.

BEatus vir qui timet Dominum: in mandatis ejus volet nimis.

2 Potens in terra erit ſemen ejus: generatio rectorum benedicetur.

3 Gloria & divitiæ in domo ejus: & juſtitia ejus manet in ſæculum ſæculi.

4 Exortum eſt in tenebris lumen rectis: miſericors & miſerator & juſtus.

5 Jucundus homo qui miſeretur & commodat, diſponit ſermones ſuos in judicio: quia in æternum non commovebitur.

6 In memoria æterna erit juſtus: ab auditione mala non timebit.

7 Paratum cor ejus ſperare in Domino: confirmatum eſt cor ejus: non commovebitur, donec deſpiciat inimicos ſuos.

8 Diſperſit, dedit pauperibus, juſtitia ejus manet in ſæculum ſæculi: cornu ejus exaltabitur in gloria.

9 Peccator videbit, & iraſcetur: dentibus ſuis fremet & tabeſcet: deſiderium peccatorum peribit.

Pſal. *Lat.* 112. *Heb.* 113.

LAudate pueri Dominum: laudate nomen Domini.

2 Sit nomen Domini benedictum: ex hoc nunc, & uſque in ſæculum.

3 A ſolis ortu uſque ad occaſum: laudabile nomen Domini.

4 Excelſus ſuper omnes gentes Dominus: & ſuper cœlos gloria ejus.

5 Quis ſicut Dominus Deus noſter, qui in altis habitat: & humilia reſpicit in cœlo & in terra?

6 Suſcitans à terra inopem: & de ſtercore erigens pauperem.

7 Ut collocet eum cum principibus: cum principibus populi ſui.

8 Qui habitare facit ſterilem in domo: matrem filiorum lætantem.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 113. *Heb.* 114.

IN exitu Iſrael de Ægypto: domus Jacob de populo barbaro.

2 Facta eſt Judæa ſanctificatio ejus: Iſrael poteſtas ejus.

3 Mare vidit & fugit: Jordanis converſus eſt retrorſum.

4 Montes exultaverunt ut arietes: & colles ſicut agni ovium.

5 Quid eſt tibi mare quod fugiſti: & tu Jordanis quia converſus es retrorſum?

6 Montes exultaſtis ſicut arietes: & colles ſicut agni ovium.

7 A facie Domini mota eſt terra: à facie Dei Jacob.

8 Qui convertit petram in ſtagna aquarum: & rupem in fontes aquarum.

Pſal. *Lat.* 115. *ſecundum Heb.*

NOn nobis Domine, non nobis: ſed nomini tuo da gloriam.

2 Super miſericordia tua, & veritate tua: nequando dicant

cant gentes, Ubi eſt Deus eorum.

3 Deus autem noſter in cœlo : omnia quæcunque voluit fecit.

4 Simulacra gentium, argentum & aurum : opera manuum hominum.

5 Os habent, & non loquentur : oculos habent, & non videbunt.

6 Aures habent, & non audient : nares habent, & non odorabunt.

7 Manus habent, & non palpabunt : pedes habent, & non ambulabunt, non clamabnnt in gutture ſuo.

8 Similes illis fiant qui faciunt ea : & omnes qui confidunt in eis.

9 Domus Iſrael ſperavit in Domino : adjutor eorum & protector eorum eſt.

10 Domus Aaron ſperavit in Domino : adjutor eorum & protector eorum eſt.

11 Qui timent Dominum, ſperaverunt in Domino : adjutor eorum & protector eorum eſt.

12 Dominus memor fuit noſtri : & benedixit nobis.

13 Benedixit domui Iſrael : benedixit domui Aaron.

14 Benedixit omnibus qui timent Dominum : puſillis cum majoribus.

15 Adjiciat Dominus ſuper vos : ſuper vos & ſuper filios veſtros.

16 Benedicti vos à Domino : qui fecit cœlum & terram.

17 Cœlum cœli Domino : terram autem dedit filiis hominum.

18 Non mortui laudabunt te Domine : neque omnes qui deſcendunt in infernum.

19 Sed nos qui vivimus benedicimus Domino : ex hoc nunc, & uſque in ſæculum.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 115. *Heb.* 116.

DIlexi quoniam exaudiet Dominus vocem orationis meæ.

2 Quia inclinavit aurem ſuam mihi : & in diebus meis invocabo.

3 Circundederunt me dolores mortis : & pericula inferni invenerunt me.

4 Tribulationem & dolorem inveni, & nomen Domini invocavi.

5 ℣ Domine libera animam meam : miſericors Dominus, & juſtus, & Deus noſter miſeretur.

6 Cuſtodiens parvulos Dominus, humiliatus ſum & liberavit me.

7 Convertere anima mea in requiem tuam : quia Dominus benefecit tibi.

8 Quia eripuit animam meam de morte, oculos meos à lacrymis, pedes meos à lapſu.

9 Placebo Domino in regione vivorum.

10 Credidi propter quod loquutus ſum ego autem humiliatus ſum nimis. *PSAL.* 115. *Lat.*

11 Ego dixi in exceſſu meo : Omnis homo mendax.

12 Quid retribuam Domino : pro omnibus quæ retribuit mihi ?

13 Calicem ſalutaris accipiam : & nomen Domini invocabo.

14 Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus : pretioſa

pretiosa in conspectu Domini mors sanctorum ejus.

15 O Domine quia ego servus tuus : ego servus tuus & filius ancillæ tuæ.

16 Dirupisti vincula mea : tibi sacrificabo hostiam laudis, & nomen Domini invocabo.

17 Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus : in atriis domus Domini, in medio tui Jerusalem.

Psal. *Lat.* 116. *Heb.* 117.

LAudate Dominum omnes gentes : laudate eum omnes populi.

2 Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus : & veritas Domini manet in æternum.

Psal. *Lat.* 117. *Heb.* 118.

CONfitemini Domino quoniam in sæculum misericordia ejus.

3 Dicat nunc Israel, quoniam bonus : quoniam in sæculum misericordia ejus.

3 Dicat nunc domus Aaron : quoniam in sæculum misericordia ejus.

4 Dicant nunc qui timent Dominum : quoniam in sæculum misericordia ejus.

5 De tribulatione invocavi Dominum : & exaudivit me in latitudine Dominus.

6 Dominus mihi adjutor : non timebo quid faciat mihi homo.

7 Dominus mihi adjutor : & ego despiciam inimicos meos.

8 Bonum est confidere in Domino : quàm confidere in homine.

9 Bonum est sperare in Domino : quam sperare in principibus.

10 Omnes gentes circuierunt me : & in nomine Domini quia ultus sum in eos.

11 Circundantes circundederunt me : & in nomine Domini quia ultus sum in eos.

12 Circundederunt me sicut apes, & exarserunt sicut ignis in spinis : & in nomine Domini quia ultus sum in eos.

13 Impulsus everfus sum ut caderem : & Dominus suscepit me.

14 Fortitudo mea & laus mea Dominus : & factus est mihi in salutem.

15 Vox exultationis & salutis : in tabernaculis justorum.

16 Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exultavit me : dextera Domini fecit virtutem.

17 Non moriar, sed vivam : & narrabo opera Domini.

18 Castigans castigavit me Dominus : & morti non tradidit me.

19 Apperite mihi portas justitiæ, ingressus in eas confitebor Domino : hæc porta Domini, justi intrabunt in eam.

20 Confitebor tibi quoniam exaudisti me : & factus es mihi in salutem.

21 Lapidem quem reprobaverunt ædificantes : hic factus est in caput anguli.

22 A Domino factum est istud : & est mirabile in oculis nostris.

23 Hæc est dies quam fecit Dominus : exultemus & lætemur in ea.

24 O Domine ſalvum me, fac, Domine bene proſperare: benedictus qui venit in nomine Domini.

25 Benediximus vobis de domo Domini: Deus Dominus & illuxit nobis.

26 Conſtituite diem ſolennem in condenſis: uſque ad cornu altaris.

27 Deus meus es tu, & confitebor tibi: Deus meus es tu, & exaltabo te.

28 Confitebor tibi quoniam exaudiſti me: & factus es mihi in ſalutem.

29 Confitemini Domino quoniam bonus: quoniam in ſæculum miſericordia ejus.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 118. *Heb.* 119.

ALEPH.

BEati immaculati in via: qui ambulant in lege Domini.

2 Beati qui ſcrutantur teſtimonia ejus: in toto corde exquirunt eum.

3 Non enim qui operantur iniquitatem: in viis ejus ambulaverunt.

4 Tu mandaſti: mandata tua cuſtodiri nimis.

5 Utinam dirigantur viæ meæ: ad cuſtodiendas juſtificationes tuas.

6 Tunc non confundar: cùm proſpexero in omnibus mandatis tuis.

7 Confitebor tibi in directione cordis: in eo quòd didici judicia juſtitiæ tuæ.

8 Juſtificationes tuas cuſtodiam, non me derelinquas uſquequaque.

BETH.

1 In quo corrigit adoleſcentior viam ſuam? In cuſtodiendo ſermones tuos.

10 In toto corde meo exquiſivi te: ne repellas me à mandatis tuis.

11 In corde meo abſcondi eloquia tua: ut non peccem tibi.

12 Benedictus es Domine: doce me juſtificationes tuas.

13 In labiis meis pronunciavi: omnia judicia oris tui.

14 In via teſtimoniorum tuorum delectatus ſum: ſicut in omnibus divitiis.

14 In mandatis tuis exercebor: & conſiderabo vias tuas.

16 In juſtificationibus tuis meditabor: non obliviſcar ſermones tuos.

GIMEL.

17 Retribue ſervo tuo, vivifica me: & cuſtodiam ſermones tuos.

18 Revela oculos meos: & conſiderabo mirabilia de lege tua.

19 Incola ego ſum in terra: non abſcondas à me mandata tua.

20 Concupivit anima mea deſiderare juſtificationes tuas: in omni tempore.

21 Increpaſti ſuperbos: maledicti qui declinant à mandatis tuis.

22 Aufer à me opprobrium & contemptum: quia teſtimonia tua exquiſivi.

23 Etenim ſederunt principes, & adversùm me loquebantur: ſervus autem tuus exercebatur

cebatur in juſtificationibus tuis.

24 Nam & teſtimonia tua meditatio mea eſt : & conſilium meum juſtificationes tuæ.

D A L E T H.

25 Adhæſit pavimento anima mea : vivifica me ſecundùm verbum tuum.

26 Vias meas annunciavi, & exaudiſti me : doce me juſtificationes tuas.

27 Viam juſtificationum tuarum inſtrue me : doce & exercebor in mirabilibus tuis.

28 Dormitavit anima mea præ tædio : confirma me in verbis tuis.

29 Viam iniquitatis amove à me : & de lege tua miſerere mei.

30 Viam veritatis elegi : judicia tua non ſum oblitus.

31 Adhæſi teſtimoniis tuis Domine : noli me confundere.

32 Viam mandatorum tuorum cucurri ; cùm dilataſti cor meum.

MATUT.

H E.

LEgem pone mihi Domine viam juſtificationum tuarum : & exquiram eam ſemper.

34 Da mihi intellectum, & ſcrutabor legem tuum : & cuſtodiam illam in toto corde meo.

35 Deduc me in ſemitam mandatorum tuorum : quia ipſam volui.

36 Inclina cor meum in teſtimonia tua : & non in avaritiam.

37 Averte oculos meos ne videant vanitatem : in via tua vivifica me.

38 Statue ſervo tuo eloquium tuum : in timore tuo.

39 Amputa opprobrium meum quod ſuſpicatus ſum : quia judicia tua jucunda.

40 Ecce concupivi mandata tua : in æquitate tua vivifica me.

V A V.

41 Et veniat ſuper me miſericordia tua Domine : ſalutare tuum ſecundùm eloquium tuum.

42 Et reſpondebo exprobrantibus mihi verbum : quia ſperavi in ſermonibus tuis.

43 Et ne auferas de ore meo verbum veritatis uſquequaque : quia in judiciis tuis ſuperſperavi.

44 Et cuſtodiam legem tuam ſemper in ſæculum : & in ſæculum ſæculi.

45 Et ambulabam in latitudine : quia mandata tua exquiſivi.

46 Et loquebar in teſtimoniis tuis in conſpectu regum : & non confundebar.

47 Et meditabar in mandatis tuis : quæ dilexi.

48 Et levavi manus meas ad mandata tua quæ dilexi : & exercebar in juſtificationibus tuis.

Z A I N.

49 Memor eſto verbi tui ſervo tuo : in quo mihi ſpem dediſti.

50 Hæc me conſolata eſt in humilitate mea : quia eloquium tuum vivificavit me.

51 Super-

51 Superbi iniquè agebant uſquequaque: à lege autem tua non declinavi.

52 Memor fui judiciorum tuorum à ſeculo Domine: & conſolatus ſum.

53 Defectio tenuit me pro peccatoribus: derelinquentibus legem tuam.

54 Cantabiles mihi erant juſtificationes tuæ: in loco peregrinationis meæ.

55 Memor fui nocte nominis tui Domine: & cuſtodivi legem tuam.

56 Hæc facta eſt mihi: quia juſtificationes tuas exquiſivi.

CHETH.

57 Portio mea Domine: dixi, Cuſtodire legem tuam.

58 Deprecatus ſum faciem tuam in toto corde meo: miſerere mei ſecundùm eloquium tuum.

59 Cogitavi vias meas: & converti pedes meos in teſtimonia tua.

60 Paratus ſum & non ſum turbatus: ut cuſtodiam mandata tua.

61 Funes peccatorum circumplexi ſunt me: & legem tuam non ſum oblitus.

62 Media nocte ſurgebam ad confitendum tibi: ſuper judicia juſtificationis tuæ.

63 Particeps ego ſum omnium timentium te: & cuſtodientium mandata tua.

64 Miſericordia tua Domine plena eſt terra: juſtificationes tuas doce me.

TETH.

65 Bonitatem feciſti cum ſervo tuo Domine: ſecundum verbum tuum.

66 Bonitatem & diſciplinam & ſcientiam doce me: quia mandatis tuis credidi.

67 Priuſquam humiliarer ego deliqui: propterea eloquium tuum cuſtodivi.

68 Bonus es tu: & in bonitate tua doce me juſtificationes tuas.

69 Multiplicata eſt ſuper me iniquitas ſuperborum: ego autem in toto corde meo ſcrutabor mandata tua.

70 Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum: ego verò legem tuam meditatus ſum.

71 Bonum mihi quia humiliaſti me: ut diſcam juſtificationes tuas.

72 Bonum mihi lex oris tui: ſuper millia auri & argenti.

VESPERT.

JOD.

MAnus tuæ fecerunt me, & plaſmaverunt me: da mihi intellectum, & diſcam mandata tua.

74 Qui timent te videbunt me & lætabuntur: quia in verba tua ſuperſperavi.

75 Cognovi Domine quia æquitas judicia tua: & in veritate tua humiliaſti me.

76 Fiat miſericordia tua ut conſoletur me: ſecundùm eloquium tuum ſervo tuo.

77 Veniant mihi miſerationes tuæ, & vivam: quia lex

lex tua meditatio mea eſt.

78 Confundantur ſuperbi, quia injuſtè iniquitatem fecerunt in me: ego autem exercebor in mandatis tuis.

79 Convertantur mihi timentes te: & qui noverunt teſtimonia tua.

80 Fiat cor meum immaculatum in juſtificationibus tuis: ut non confundar.

C A P H.

DEfecit in ſalutare tuum anima mea: & in verbum tuum ſuperſperavi.

82 Defecerunt oculi mei in eloquium tuum: dicentes, Quando conſolaberis me?

83 Quia factus ſum ſicut uter in pruina: juſtificationes tuas non ſum oblitus.

84 Quot ſunt dies ſervi tui: quando facies de perſequentibus me judicium?

85 Narraverunt mihi iniqui fabulationes: ſed non ut lex tua.

86 Omnia mandata tua veritas: iniquè perſecuti ſunt me, adjuva me.

87 Paulominus conſummaverunt me in terra: ego autem non dereliqui mandata tua.

88 Secundùm miſericordiam tuam vivifica me: & cuſtodiam teſtimonia oris tui.

L A M E D.

89 In æternum Domine verbum tuum: permanet in cœlo.

90 In generationem & generationem veritas tua: fundaſti terram & permanet.

91 Ordinatione tua perſeverat dies: quoniam omnia ſervient tibi.

92 Niſi quòd lex tua meditatio mea eſt: tunc fortè periiſſem in humilitate mea.

93 In æternum non obliviſcar juſtificationes tuas: quia in ipſis vivificaſti me.

94 Tuus ſum ego, ſalvum me fac: quoniam juſtificationes tuas exquiſivi.

95 Me expectaverunt peccatores ut perderent me: teſtimonia tua Intellexi.

96 Omnis conſummationis vidi finem: latum mandatum tuum nimis.

M E M.

97 Quomodo dilexi legem tuam Domine: tota die meditatio mea eſt.

98 Super inimicos meos prudentem me feciſti mandato tuo: quia in æternum mihi eſt.

99 Super omnes docentes me intellexi: quia teſtimonia tua meditatio mea eſt.

100 Super ſenes intellexi: quia mandata tua quæſivi.

101 Ab omni via mala prohibui pedes meos: ut cuſtodiam verba tua.

102 A judiciis tuis non declinavi: quia tu legem poſuiſti mihi.

103 Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua: ſuper mel ori meo!

104 A mandatis tuis intellexi: propterea odivi omnem viam iniquitatis.

MATUT.

NUN.

LUcerna pedibus meis verbum tuum: & lumen ſemitis meis.

106 Juravi & ſtatui cuſtodire judicia: juſtitiæ tuæ.

107 Humiliatus ſum uſquequaque Domine: vivifica me ſecundùm verbum tuum.

108 Voluntaria oris mei beneplacita fac Domine: & judicia tua doce me.

109 Anima mea in manibus meis ſemper: & legem tuam non ſum oblitus.

110 Poſuerunt peccatores laqueum mihi: & de mandatis tuis non erravi.

111 Hæreditate acquiſivi teſtimonia tua in æternum: quia exultatio cordis mei ſunt.

112 Inclinavi cor meum ad faciendas juſtificationes tuas in æternum: propter retributionem.

SAMECH.

113 Iniquos odio habui: & legem tuam dilexi.

114 Adjutor & ſuſceptor meus es tu: & in verbum tuum ſuperſperavi.

115 Declinate à me maligni: & ſcrutabor mandata Dei mei.

116 Suſcipe me ſecundùm eloquium tuum, & vivam: & non confundas me ab expectatione mea.

117 Adjuva me & ſalvus ero: & meditabor in juſtificationibus tuis ſemper.

118 Spreviſti omnes diſcedentes à judiciis tuis: quia injuſta cogitatio eorum.

119 Prævaricantes reputavi omnes peccatores terræ: ideo dilexi teſtimonia tua.

120 Confige timore tuo carnes meas: à judiciis enim tuis timui.

AIN.

121 Feci judicium & juſtitiam: non tradas me calumniantibus me.

122 Suſcipe ſervum tuum in bonum: non calumnientur me ſuperbi.

123 Oculi mei defecerunt in ſalutare tuum: & in eloquium juſtitiæ tuæ.

124 Fac cum ſervo tuo ſecundùm miſericordiam tuam: & juſtificationes tuas doce me.

125 Servus tuus ſum ego: da mihi intellectum, ut ſciam teſtimonia tua.

126 Tempus faciendi Domine: diſſipaverunt legem tuam.

127 Ideò dilexi mandata tua: ſuper aurum & topazion.

128 Propterea ad omnia mandata tua dirigebar: omnem viam iniquam odio habui.

PHE.

129 Mirabilia teſtimonia tua: ideo ſcrutata eſt ea anima mea.

130 Declaratio ſermonum tuorum illuminat: & intellectum dat parvulis.

131 Os meum aperui, & attraxi ſpiritum: quia mandata tua deſiderabam.

132 Aſpice

132 Aſpice in me: & miſerere mei ſecundùm judicium diligentium nomen tuum.

133 Greſſus meos dirige ſecundùm eloquium tuum: & non dominetur mei omnis injuſtitia.

134 Redime me à calumniis hominum: ut cuſtodiam mandata tua.

135 Faciem tuam illumina ſuper ſervum tuum: & doce me juſtificationes tuas.

136 Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non cuſtodierunt legem tuam.

TSADE.

139 Juſtus es Domine: & rectum judicium tuum.

138 Mandaſti juſtitiam teſtimonia tua: & veritatem tuam nimis.

139 Tabeſcere me fecit zelus meus: quia obliti ſunt verba tua inimici mei.

140 Ignitum eloquium tuum vehementer: & ſervus tuus dilexit illud.

141 Adoleſcentulus ſum ego & contemptus: juſtificationes tuas non ſum oblitus.

142 Juſtitia tua juſtitia in æternum: & lex tua veritas.

143 Tribulatio & anguſtia invenerunt me: mandata tua meditatio mea eſt.

144 Æquitas teſtimonia tua in æternum: intellectum da mihi & vivam.

VESPERT.

COPH.

CLamavi in toto corde: exaudi me Domine, juſtificationes tuas requiram.

146 Clamavi ad te, ſalvum me fac: ut cuſtodiam mandata tua.

147 Prævèni in immaturitate, & clamavi: quia in verba tua ſuperſperavi.

148 Prævenerunt oculi mei ad te diluculo: ut meditarer eloquia tua.

149 Vocem meam audi, ſecundùm miſericordiam tuam Domine: & ſecundùm judicium tuum vivifica me.

150 Appropinquaverunt perſequentes me iniquitati: à lege autem tua longè facti ſunt.

151 Prope es tu Domine: & omnes viæ tuæ veritas.

152 Initio cognovi de teſtimoniis tuis: quia in æternum fundaſti ea.

RESCH.

152 Vide humilitatem meam, & eripe me: quia legem tuam non ſum oblitus.

154 Judica judicium meum, & redime me: propter eloquium tuum vivifica me.

155 Longè à peccatoribus ſalus: quia juſtificationes tuas non exquiſierunt.

156 Miſericordiæ tuæ multæ Domine: ſecundùm judicium tuum vivifica me.

157 Multi qui perſequuntur me, & tribulant me: à teſtimoniis tuis non declinavi.

158 Vidi prævaricantes, & tabeſcebam: quia eloquia tua non cuſtodierunt.

159 Vide quoniam mandata tua dilexi Domine: in miſericordia tua vivifica me.

160 Principium verborum tuorum veritas: in æternum omnia judicia juſtitiæ tuæ.

SCHIN.

161 Principes perſecuti ſunt me gratis: & à verbis tuis formidavit cor meum.

162 Lætabor ego ſuper eloquia tua: ſicut qui invenit ſpolia multa.

163 Iniquitatem odio habui, & abominatus ſum: legem autem tuam dilexi.

164 Septies in die laudem dixi tibi: ſuper judicia juſtitiæ tuæ.

165 Pax multa diligentibus legem tuam: & non eſt illis ſcandalum.

166 Expectabam ſalutare tuum Domine: & mandata tua dilexi.

167 Cuſtodivit anima mea teſtimonia tua: & dilexit ea vehementer.

168 Servavi mandata tua & teſtimonia tua: quia omnes viæ meæ in conſpectu tuo.

TAV.

169 Appropinquet deprecatio mea in conſpectu tuo Domine: juxta eloquium tuum da mihi intellectum.

170 Intret poſtulatio mea in conſpectu tuo: ſecundùm eloquium tuum eripe me.

171 Eructabunt labia mea hymnum: cùm docueris me juſtificationes tuas.

172 Pronunciabit lingua mea eloquium tuum: quia omnia mandata tua æquitas.

173 Fiat manus tua ut ſalvet me: quoniam mandata tua elegi.

174 Concupivi ſalutare tuum Domine: & lex tua meditatio mea eſt.

175 Vivet anima mea & laudabit te: & judicia tua adjuvabunt me.

176 Erravi ſicut ovis quæ periit: quære ſervum tuum Domine, quia mandata tua non ſum oblitus.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 119. *Heb.* 120.

AD Dominum cùm tribularer clamavi: & exaudivit me.

2 Domine libera animam meam à labiis iniquis: & à lingua doloſa.

3 Quid detur tibi: aut quid apponatur tibi ad linguam doloſam?

4 Sagittæ potentis acutæ: cùm carbonibus deſolatoriis.

5 Hei mihi quia incolatus meus prolongatus eſt: habitavi cum habitantibus Cedar, multùm incola fuit anima mea.

6 Cum his qui oderunt pacem eram pacificus: cùm loquebar illis, impugnabant me gratis.

Pſal. *Lat.* 120. *Heb.* 121.

LEvavi oculos meos in montes: unde veniet auxilium mihi.

2 Auxilium meum à Domino: qui fecit cœlum & terram.

3 Non det in commotionem pedem tuum: neque dormitet qui custodit te.

4 Ecce non dormitabit neque dormiet: qui custodit Israel.

5 Dominus custodit te: Dominus protectio tua super manum dexteram tuam.

6 Per diem sol non urit te: neque luna per noctem.

7 Dominus custodit te ab omni malo: custodiat animam tuam Dominus.

8 Dominus custodiat introitum tuum & exitum tuum: ex hoc nunc & usque in sæculum.

Psal. *Lat.* 121. *Heb.* 122.

LÆtatus sum in his quæ dicta sunt mihi: In domum Domini ibimus.

2 Stantes erant pedes nostri: in atriis tuis Jerusalem.

3 Jerusalem quæ ædificatur ut civitas: cujus participatio ejus in idipsum.

4 Illuc enim ascenderunt tribus, tribus Domini: testimonium Israel, ad confitendum nomini Domini.

5 Quia illic sederunt sedes in judicio: sedes super domum David.

6 Rogate quæ ad pacem sunt Jerusalem: & abundantia diligentibus te.

7 Fiat pax in virtute tua: & abundantia in turribus tuis.

8 Propter fratres meos & proximos meos: loquebar pacem de te.

9 Propter domum Domini Dei nostri: quæsivi bona tibi.

Psal. *Lat.* 122. *Heb.* 123.

AD te levavi oculos meos: qui habitas in cœlis.

2 Ecce sicut oculi servorum: in manibus dominorum suorum.

3 Sicut oculi ancillæ in manibus dominæ suæ: ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum, donec misereatur nostri.

4 Miserere nostri Domine, miserere nostri: quia multùm repleti sumus despectione.

5 Quia multùm repleta est anima nostra: opprobrium abundantibus, & despectio superbis.

Psal. *Lat* 123. *Heb.* 124.

NIsi quia Dominus erat in nobis dicat nunc Israel: nisi quia Dominus erat in nobis.

2 Cùm exurgerent homines in nos: fortè vivos deglutissent nos.

3 Cùm irasceretur furor eorum in nos: forsitan aqua absorbuisset nos.

4 Torrentem pertransivit anima nostra: forsitan pertransisset anima nostra aquam intolerabilem.

5 Benedictus Dominus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

6 Anima nostra sicut passer: erepta est de laqueo venantium.

7 Laqueus contritus est: & nos liberati sumus.

8 Adjutorium nostrum in nomine Domini: qui fecit cœlum & terram.

Pſal. *Lat.* 124. *Heb.* 125.

QUi confidunt in Domino ſicut mons Sion : non commovebitur in æternum, qui habitat in Jeruſalem.

2 Montes in circuitu ejus : & Dominus in circuitu populi ſui, ex hoc nunc & uſque in ſæculum.

3 Quia non relinquet Dominus virgam peccatorum ſuper ſortem juſtorum : ut non extendant juſti ad iniquitatem manus ſuas.

4 Bene fac Domine bonis : & rectis corde.

5 Declinantes autem in obligationes, adducet Dominus cum operantibus iniquitatem : pax ſuper Iſrael.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 125. *Heb.* 126.

IN convertendo Dominus captivitatem Sion : facti ſumus ſicut conſolati.

2 Tunc repletum eſt gaudio os noſtrum : & lingua noſtra exultatione.

3 Tunc dicent inter gentes : Magnificavit Dominus facere cum eis.

4 Magnificavit Dominus facere nobiſcum : facti ſumus lætantes.

5 Convertere Domine captivitatem noſtram : ſicut torrens in auſtro.

6 Qui ſeminant in lacrymis : in exultatione metent.

7 Euntes ibant & flebant : mittentes ſemina ſua.

8 Venientes autem venient cum exultatione : portantes manipulos ſuos.

Pſal. *Lat.* 126. *Heb.* 127.

NIſi Dominus ædificaverit domum : in vanum laboraverunt qui ædificant eam.

2 Niſi Dominus cuſtodierit civitatem : fruſtra vigilat qui cuſtodit eam.

3 Vanum eſt vobis ante lucem ſurgere : ſurgite poſtquam ſederitis, qui manducatis panem doloris.

4 Cùm dederit dilectis ſuis ſomnum : ecce hæreditas Domini, filii, merces fructus ventris.

5 Sicut ſagittæ in manu potentis : ita filii excuſſorum.

6 Beatus vir qui implevit deſiderium ſuum ex ipſis : non confundetur cum loquetur inimicis ſuis in porta.

Pſal. *Lat.* 127. *Heb.* 128.

BEati omnes qui timent Dominum : qui ambulant in viis ejus.

2 Labores manuum tuarum quia manducabis : beatus es, & bene tibi erit.

3 Uxor tua ſicut vitis abundans : in lateribus domus tuæ.

4 Filii tui ſicut novellæ olivarum : in circuitu menſæ tuæ.

5 Ecce, ſic benedicetur homo : qui timet Dominum.

6 Benedicat tibi Dominus ex Sion : & videas bona Jeruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.

7 Et videas filios filiorum tuorum: pacem ſuper Iſrael.

Pſal. *Lat.* 128. *Heb.* 129.

SÆpe expugnaverunt me à juventute mea: dicat nunc Iſrael.

2 Sæpe expugnaverunt me à juventute mea: etenim non potuerunt mihi.

3 Supra dorſum meum fabricaverunt peccatores: prolongaverunt iniquitatem ſuam.

4 Dominus juſtus, concidit cervices peccatorum: confundantur & convertantur retrorſum omnes qui oderunt Sion.

5 Fiant ſicut fœnum tectorum: quod priuſquam evellatur, exaruit.

6 De quo non implevit manum ſuam qui metit: & ſinum ſuum qui manipulos colligit.

7 Et non dixerunt qui præteribant, Benedictio Domini ſuper vos: benediximus vobis in nomine Domini.

Pſal. *Lat.* 129. *Heb.* 130.

DE profundis clamavi ad te Domine: Domine exaudi vocem meam.

2 Fiant aures tuæ intendentes: in vocem deprecationis meæ.

3 Si iniquitates obſervaveris Domine, Domine quis ſuſtinebit?

4 Quia apud te propitiatio eſt: & propter legem tuam ſuſtinui te Domine.

5 Suſtinuit anima mea in verbo ejus: ſperavit anima mea in Domino.

6 A cuſtodia matutina uſque ad noctem: ſperet Iſrael in Domino.

7 Quia apud Dominum miſericordia: & copioſa apud eum redemptio.

8 Et ipſe redimet Iſrael ex omnibus iniquitatibus ejus.

Pſal. *Lat.* 130. *Heb.* 131.

DOmine non eſt exaltatum cor meum: neque elati ſunt oculi mei.

2 Neque ambulavi in magnis: neque in mirabilibus ſuper me.

3 Si non humiliter ſentiebam: ſed exaltavi animam meam.

4 Sicut ablactatus eſt ſuper matre ſua: ita retributio in anima mea.

5 Speret Iſrael in Domino: ex hoc nunc & uſque in ſæculum.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 131. *Heb.* 132.

MEmento Domine David: & omnis manſuetudinis ejus.

2 Sicut juravit Domino: votum vovit Deo Jacob.

3 Si introiero in tabernaculum domus meæ: ſi aſcendero in lectum ſtrati mei.

4 Si dedero ſomnum oculis meis: & palpebris meis dormitationem.

5 Et requiem temporibus meis: donec inveniam locum Domino, tabernaculum Deo Jacob.

6 Ecce audivimus eam in Ephrata: invenimus eam in campis ſylvæ.

7 Introibimus in tabernaculum ejus: adorabimus in loco ubi ſteterunt pedes ejus.

8 Surge Domine in requiem tuam: tu & arca ſanctificationis tuæ.

9 Sacerdotes tui induantur juſtitiam: & ſancti tui exultent.

10 Propter David ſervum tuum: non avertas faciem Chriſti tui.

11 Juravit Dominus David veritatem, & non fruſtrabitur eum: De fructu ventris tui ponam ſuper ſedem tuam.

12 Si cuſtodierint filii tui teſtamentum meum: & teſtimonia mea hæc quæ docebo eos.

13 Et filii eorum uſque in ſæculum: ſedebunt ſuper ſedem tuam.

14 Quoniam elegit Dominus Sion: elegit eam in habitationem ſibi.

15 Hæc requies mea in ſæculum ſæculi: hic habitabo quoniam elegi eam.

16 Viduam ejus benedicens benedicam: pauperes ejus ſaturabo panibus.

17 Sacerdotes ejus induam ſalutari: & ſancti ejus exultatione exultabunt.

18 Illuc producam cornu David: paravi lucernam chriſto meo.

19 Inimicos ejus induam confuſione: ſuper ipſum autem efflorebit ſanctificatio mea.

Pſal. *Lat.* 132. *Heb.* 133.

ECce quàm bonum & quàm jucundum: habitare fratres in unum!

2 Sicut unguentum in capite, quod deſcendit in barbam: barbam Aaron.

3 Quod deſcendit in oram veſtimenti ejus: ſicut ros Hermon, qui deſcendit in montem Sion.

4 Quoniam illic mandavit Dominus benedictionem: & vitam uſque in ſæculum.

Pſal. *Lat.* 133. *Heb.* 134.

ECce nunc benedicite Dominum ſervi Domini.

2 [illegible] domo Domini, [illegible]omus Dei noſtri.

3 [illegible] extollite manus ve[illegible]n ſancta: & benedicite Dominum.

4 Benedicat te Dominus ex Sion: qui fecit cœlum & terram.

Pſal. *Lat.* 134. *Heb.* 135.

LAudate nomen Domini: laudate ſervi Dominum.

2 Qui ſtatis in domo Domini: in atriis domus Dei noſtri.

3 Laudate Dominum quia bonus Dominus: pſallite nomini ejus, quoniam ſuave.

4 Quoniam Jacob elegit ſibi Dominus: Iſrael in poſſeſſionem ſibi.

5 Quia ego cognovi quòd magnus eſt Dominus: & Deus noſter præ omnibus diis.

6 Omnia quæcunque voluit Dominus fecit, in cœlo & in terra: in mari, & in omnibus abyſſis.

7 Educens nubes ab extremo terræ: fulgura in pluviam fecit.

8 Qui

8 Qui producit ventos de thesauris suis: qui percussit primogenita Ægypti ab homine usque ad pecus.

9 Et misit signa & prodigia in medio tui Ægypte: in Pharaonem & in omnes servos ejus.

10 Qui percussit gentes multas: & occidit reges fortes.

11 Seon regem Amorrhæorum, & Og regem Basan: & omnia regna Chanaan.

12 Et dedit terram eorum hæreditatem: hæreditatem Israel populo suo.

13 Domine nomen tuum in æternum: Domine memoriale tuum in generationem & generationem.

14 Quia judicabit Dominus populum suum: & in servis suis deprecabitur.

15 Simulacra gentium argentum, & aurum: opera manuum hominum.

16 Os habent & non loquentur: oculos habent & non videbunt.

17 Aures habent & non audient: neque enim est spiritus in ore ipsorum.

18 Similes illis fiant qui faciunt ea: & omnes qui confidunt in eis.

19 Domus Israel benedicite Domino: domus Aaron benedicite Domino.

20 Domus Levi benedicite Domino: qui timetis Dominum benedicite Domino.

21 Benedictus Dominus ex Sion: qui habitat in Jerusalem.

VESPERT.

Psal. *Lat.* 135. *Heb.* 136.

COnfitemini Domino quoniam bonus: quoniam in æternum misericordia ejus.

2 Confitemini Deo deorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

3 Confitemini Domino dominorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

4 Qui fecit mirabilia magna solus: quoniam in æternum misericordia ejus.

4 Qui fecit cœlos in intellectu: quoniam in æternum misericordia ejus.

6 Qui firmavit terram super aquas: quoniam in æternum misericordia ejus.

7 Qui fecit luminaria magna: quoniam in æternum misericordia ejus.

8 Solem in potestatem diei: quoniam in æternum misericordia ejus.

9 Lunam & stellas in potestatem noctis: quoniam in æternum misericordia ejus.

10 Qui percussit Ægyptum cum primogenitis eorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

11 Qui eduxit Israel de medio eorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

12 In manu potenti & brachio excelso: quoniam in æternum misericordia ejus.

13 Qui divisit mare rubrum in divisiones: quoniam in æternum misericordia ejus.

14 Et eduxit Israel per medium ejus: quoniam in æternum misericordia ejus.

15 Et excussit Pharaonem & virtutem ejus in mari rubro: quoniam in æternum misericordia ejus.

16 Qui traduxit populum suum per desertum: quoniam in æternum misericordia ejus.

17 Qui percussit reges magnos: quoniam in æternum misericordia ejus.

18 Et occidit reges fortes: quoniam in æternum misericordia ejus.

19 Seon regem Amorrhæorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

20 Et Og regem Basan: quoniam in æternum misericordia ejus.

21 Et dedit terram eorum hæreditatem: quoniam in æternum misericordia ejus.

22 Hæreditatem Israel servo suo: quoniam in æternum misericordia ejus.

23 Quia in humilitate nostra memor fuit nostri: quoniam in æternum misericordia ejus.

24 Et redimit nos ab inimicis nostris: quoniam in æternum misericordia ejus.

25 Qui dat escam omni carni: quoniam in æternum misericordia ejus.

26 Confitemini Deo cœli: quoniam in æternum misericordia ejus.

27 Confitemini Domino dominorum: quoniam in æternum misericordia ejus.

Psal. *Lat.* 136. *Heb.* 137.

SUper flumina Babylonis illic sedimus & flevimus: cùm recordaremur Sion.

2 In salicibus in medio ejus: suspendimus organa nostra.

3 Quia illic interrogaverunt nos qui captivos duxerunt nos: verba cantionum.

4 Et qui abduxerunt nos: hymnum cantate nobis de canticis Sion.

5 Quomodo cantabimus canticum Domini: in terra aliena?

6 Si oblitus fuero tui Jerusalem: oblivioni detur dextera mea.

7 Adhæreat lingua mea faucibus meis, [illegible] non meminero tui.

8 Si non proposuero Jerusalem: in principio lætitiæ meæ.

9 Memor esto Domine filiorum Edom: in die Jerusalem.

10 Qui dicunt, Exinanite, exinanite: usque ad fundamentum in ea.

11 Filia Babylonis misera: beatus qui retribuet tibi retributionem tuam, quam retribuisti nobis.

12 Beatus qui tenebit: & allidet parvulos tuos ad petram.

Psal. *Lat.* 137. *Heb.* 138.

COnfitebor tibi Domine in toto corde meo: quoniam audisti verba oris mei.

2 In conspectu Angelorum psallam tibi: adorabo ad templum sanctum tuum, & confitebor nomini tuo.

3 Super misericordia tua & veritate tua: quoniam magnificasti super omne nomen sanctum tuum.

4 In quacunque die invocavero te, exaudi me: multiplicabis in anima mea virtutem.

5 Confiteantur tibi Domine omnes reges terræ: quia audierunt omnia verba oris tui.

6 Et cantent in viis Domini: quoniam magna est gloria Domini.

7 Quoniam excelsus Dominus: & humilia respicit; & alta à longè cognoscit.

8 Si ambulavero in medio tribulationis, vivificabis me: & super iram inimicorum meorum extendisti manum tuam, & salvum me fecit dextera tua.

9 Dominus retribuet pro me: Domine misericordia tua in sæculum, opera manuum tuarum ne despicias.

MATUT.

Psal. Lat. 138. *Heb.* 139.

DOmine probasti me, & cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam, & resurrectionem meam.

2 Intellexisti cogitationes meas de longé: semitam meam & funiculum meum investigasti.

3 Et omnes vias meas prævidisti: quia non est sermo in lingua mea.

4 Ecce tu Domine cognovisti omnia, novissima & antiqua: tu formasti me & posuisti super me manum tuam.

5 Mirabilis facta est scientia tua ex me: confortata est, & non potero ad eam.

6 Quò ibo à spiritu tuo? Et quo à facie tua fugiam?

7 Si ascendero in cœlum tu illic es: si descendero in infernum ades.

8 Si sumpsero pennas meas diluculó: & habitavero in extremis maris.

9 Etenim illuc manus tua deducet me: & tenebit me dextera tua.

10 Et dixi, Forsitan tenebræ conculcabunt me: & nox illuminatio mea in deliciis meis.

11 Quia tenebræ non obscurabuntur à te: & nox sicut dies illuminabitur, sicut tenebræ ita & lumen ejus.

12 Quia tu possedisti renes meos: suscepisti me de utero matris meæ.

13 Confitebor tibi quia terribiliter magnificatus es: mirabilia opera tua, & anima mea cognoscit nimis.

14 non est occultatum os meum à te quod fecisti in occulto: & substantia mea in inferioribus terræ.

15 Imperfectum meum viderunt oculi tui, & in libro tuo omnes scribentur: dies formabuntur & nemo in eis.

16 Mihi autem nimis honorificati sunt amici tui Deus: nimis confortatus est principatus eorum.

17 Dinumerabo eos, & super arenam multiplicabuntur: exurrexi, & adhuc sum tecum.

18 Si occideris Deus peccatores, viri sanguinum declinate à me.

19 Quia dicitis in cogitatione: accipient in vanitate civitates tuas.

20 Nonne qui oderunt te Domine oderam: & super

per inimicos tuos tabeſcebam?

21 Perfecto odio oderam illos: inimici facti ſunt mihi.

22 Proba me Deus, & ſcito cor meum: interroga me, & cognoſce ſemitas meas.

23 Et vide ſi via iniquitatis in me eſt: & deduc me in via æterna.

Pſal. *Lat.* 139. *Heb.* 140.

ERipe me Domine ab homine malo: à viro iniquo eripe me.

2 Qui cogitaverunt iniquitates in corde: tota die conſtituebant prælia.

3 Acuerunt linguas ſuas ſicut ſerpentis: venenum aſpidum ſub labiis eorum.

4 Cuſtodi me Domine de manu peccatoris: & ab hominibus iniquis eripe me.

5 Qui cogitaverunt ſupplantare greſſus meos: abſconderunt ſuperbi laqueum mihi.

6 Et funes extenderunt in laqueum: juxta iter ſcandalum poſuerunt mihi.

7 Dixi Domine ô Deus meus es tu: exaudi Domine vocem deprecationis meæ.

8 Domine Deus virtus ſalutis meæ: obumbraſti ſuper caput meum in die belli.

9 Non tradas me Domine à deſiderio meo peccatori, cogitaverunt contra me: ne derelinquas me, ne forte exaltentur.

10 Caput circuitus eorum: labor labiorum ipſorum operiet eos.

11 Cadent ſuper eos carbones: in ignem dejicies eos, in miſeriis non ſubſiſtent.

12 Vir linguoſus non dirigetur in terra virum injuſtum mala capient in interitu.

13 Cognovi quia faciet Dominus judicium inopis, & vindictam pauperum.

14 Veruntamen juſti confitebuntur nomini tuo, & habitabunt recti cum vultu tuo.

Pſal. *Lat.* 140. *Aob.* 141.

DOmine clamavi ad te, exaudi me: intende voci meæ cùm clamavero ad te.

2 Dirigatur oratio mea ſicut incenſum in conſpectu tuo: elevatio manuum mearum ſacrificium veſpertinum.

3 Pone Domine cuſtodiam ori meo: & oſtium circumſtantiæ labiis meis.

4 Non declines cor meum in verba malitiæ: ad excuſandas excuſationes in peccatis.

5 Cum hominibus operantibus iniquitatem: & non communicabo cum electis eorum.

6 Corripiet me juſtus in miſericordia, & increpabit me: oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

7 Quoniam adhuc & oratio mea in beneplacitis eorum: abſorpti ſunt juncti petræ judices eorum.

8 Audient verba mea quoniam potuerunt: ſicut craſſitudo terræ erupta eſt ſuper terram.

9 Diſſipata ſunt oſſa noſtra ſecus infernum: quia ad te Domine, Domine oculi mei, in te ſperavi, non auferas animam meam.

10 Cuſtodi me à laqueo quem ſtatuerunt mihi: & à ſcandalis operantium iniquitatem.

11 Cadent in reticulo ejus peccatores: ſingulariter ſum ego donec tranſeam.

VE-

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 141. *Heb.* 142.

VOce mea ad Dominum clamavi : voce mea ad Dominum deprecatus ſum.

2 Effundo in conſpectu ejus orationem meam: & tribulationem meam ante ipſum pronuncio.

3 In deficiendo ex me ſpiritum meum: & tu cognoviſti ſemitas meas.

4 In via hac qua ambulabam: abſconderunt laqueum mihi.

5 Conſiderabam ad dexteram, & videbam: & non erat qui cognoſceret me.

6 Periit fuga à me : & non eſt qui requirat animam meam.

7 Clamavi ad te Domine : dixi, Tu es ſpes mea : portio mea in terra viventium.

8 Intende ad deprecationem meam : quia humiliatus ſum nimis.

9 Libera me à perſequentibus me : quia confortati ſunt ſuper me.

10 Educ de cuſtodia animam meam, ad confitendum nomini tuo : me expectant juſti, donec retribuas mihi.

Pſal. *Lat.* 142. *Heb.* 143.

DOmine exaudi orationem meam, auribus percipe obſecrationem meam : in veritate tua exaudi me in tua juſtitia.

2 Et non intres in judicium cum ſervo tuo : quia non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens.

3 Quia perſecutus eſt inimicus animam meam : humiliavit in terra vitam meam.

4 Collocavit me in obſcuris ſicut mortuos ſæculi, & anxiatus eſt ſuper me ſpiritus meus: in me turbatum eſt cor meum.

5 Memor fui dierum antiquorum, mediatus ſum in omnibus operibus tuis : in factis manuum tuarum meditabar.

6 Expandi manus meas ad te : anima mea ſicut terra ſine aqua tibi.

7 Velociter exaudi me Domine : defecit ſpiritus meus.

8 Non avertas faciem tuam à me : & ſimilis ero deſcendentibus in lacum.

9 Auditam fac mihi mane miſericordiam tuam : quia in te ſperavi.

10 Notam fac mihi viam in qua ambulem : quia ad te levavi animam meam.

11 Eripe me de inimicis meis, Domine ad te confugi : doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

12 Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam : propter nomen tuum Domine vivificabis me in æquitate tua.

13 Educes de tribulatione animam meam : & in miſericordia tua diſperdes inimicos meos.

14 Et perdes omnes qui tribulant animam meam : quoniam ego ſervus tuus ſum.

MATUT.

Pſal. *Lat.* 143. *Heb.* 144.

BEnedictus Dominus Deus meus qui docet manus meas ad prælium : & digitos meos ad bellum.

2 Mi-

2 Miſericordia mea & refugium meum : ſuſceptor meus & liberator meus.

3 Protector meus, & in ipſo ſperavi : qui ſubdit populum meum ſub me.

4 Domine quid eſt homo quia innotuiſti ei ? Aut filius hominis quia reputas eum ?

5 Homo vanitatis ſimilis factus eſt : dies ejus ſicut umbra prætereunt.

6 Domine inclina cœlos tuos, & deſcende : tange montes & fumigabunt.

7 Fulgura coruſcationem, & diſſipabis eos : emitte ſagittas tuas, & conturbabis eos.

8 Emitte manum tuam de alto, eripe me & libera me de aquis multis : & de manu filiorum alienorum.

9 Quorum os loquutum eſt vanitatem : & dextera eorum dextera iniquitatis.

10 Deus canticum novum cantabo tibi : in pſalterio decachordo pſallam tibi.

11 Qui das ſalutem regibus : qui redemiſti David ſervum tuum, de gladio maligno eripe me.

12 Et erue me de manu filiorum alienorum, quorum os loquutum eſt vanitatem : & dextera eorum dextera iniquitatis.

13 Quorum filii ſicut novellæ plantationes : in juventute ſua.

14 Filiæ eorum compoſitæ circumornatæ ut ſimilitudo templi.

15 Promptuaria eorum plena : eructantia ex hoc in illud.

16 Oves eorum fœtoſæ, abundantes in egreſſibus ſuis : boves eorum craſſæ.

17 Non eſt ruina maceriæ neque tranſitus : neque clamor in plateis eorum.

18 Beatum dixerunt populum cui hæc ſunt : beatus populus cujus Dominus Deus ejus.

Pſal. *Lat.* 144. *Heb.* 145.

EXaltabo te Deus meus rex : & benedicam nomini tuo in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.

2 Per ſingulos dies benedicam tibi : & laudabo nomen tuum in ſæculum, & in ſæculum ſæculi.

3 Magnus Dominus, & laudabilis nimis : & magnitudinis ejus non eſt finis.

4 Generatio & generatio laudabunt opera tua : & potentiam tuam pronunciabunt.

5 Magnificentiam gloriæ ſanctitatis tuæ loquentur : & mirabilia tua narrabunt.

6 Et virtutem terribilium tuorum dicent : & magnitudinem tuam narrabunt.

7 Memoriam abundantiæ ſuavitatis tuæ eructabunt : & juſtitia tua exultabunt.

8 Miſerator & miſericors Dominus : patiens & multum miſericors.

9 Suavis Dominus univerſis : & miſerationes ejus ſuper omnia opera ejus.

10 Confiteantur tibi Domine omnia opera tua : & ſancti tui benedicant tibi.

11 Gloriam regni tui dicent : & potentiam tuam loquentur.

12 Ut notam faciant filiis hominum potentiam tuam : & gloriam magnificentiæ regni tui.

13 Re-

13 Regnum tuum regnum omnium ſæculorum : & dominatio tua in omni generatione & generationem.

14 Fidelis Dominus in omnibus verbis ſuis : & ſanctus in omnibus operibus ſuis.

15 Allevat Dominus omnes qui corruunt : & erigit omnes eliſos.

16 Oculi omnium in te ſperant Domine : & tu das eſcam illorum in tempore opportuno.

17 Aperis tu manum tuam : & imples omne animal benedictione.

18 Juſtus Dominus in omnibus viis ſuis : & ſanctus in omnibus operibus ſuis.

19 Prope eſt Dominus omnibus invocantibus eum : omnibus invocantibus eum in veritate.

20 Voluntatem timentium ſe faciet, & deprecationem eorum exaudiet : & ſalvos faciet eos.

21 Cuſtodit Dominus omnes diligentes ſe : & omnes peccatores diſperdet.

22 Laudationem Domini loquetur os meum : & benedicat omnis caro nomini ſancto ejus in ſæculum & in ſæculum ſæculi.

Pſal. *Lat.* 145. *Heb.* 146.

LAuda anima mea Dominum, laudabo Dominum in vita mea : pſallam Deo meo quàm diu fuero.

2 Nolite confidere in principibus : in filiis hominum in quibus non eſt ſalus.

3 Exibit ſpiritus ejus, & revertetur in terram ſuam : in illa die peribunt omnes cogitationes eorum.

4 Beatus cujus Deus Jacob adjutor ejus : ſpes ejus in Domino Deo ipſius, qui fecit cœlum & terram, mare, & omnia quæ in eis ſunt.

5 Qui cuſtodit veritatem in ſæculum, facit judicium injuriam patientibus : dat eſcam eſurientibus.

6 Dominus ſolvit compeditos : Dominus illuminat cæcos.

7 Dominus erigit eliſos : Dominus diligit juſtos.

8 Dominus cuſtodit advenas, pupillum, & viduam ſuſcipiet : & vias peccatorum diſperdet.

9 Regnavit Dominus in ſæcula : Deus tuus Sion, in generationem & generationem.

VESPERT.

Pſal. *Lat.* 146. *Heb.* 147.

LAudate Dominum quoniam bonus eſt pſalmus : Deo noſtro ſit jucunda decoraque laudatio.

2 Ædificans Jeruſalem Dominus : diſperſiones Iſraelis congregabit.

3 Qui ſanat contritos corde : & alligat contritiones eorum.

4 Qui numerat multitudinem ſtellarum : & omnibus eis nomina vocat.

5 Magnus Dominus noſter, & magna virtus ejus : & ſapientiæ ejus non eſt numerus.

6 Suſcipiens manſuetos dominus : humilians autem peccatores uſque ad terram.

7 Præcinite Domino in confeſſione : pſallite Deo noſtro in cithara.

8 Qui operit cœlum nubibus : & parat terræ pluviam.

9 Qui producit in montibus fœ-

fœnum: & herbam ſervituti hominum.

10 Qui dat jumentis eſcam ipſorum: & pullis corvorum invocantibus eum.

11 Non in fortitudine equi voluntatem habebit: nec in tibiis viri beneplacitum erit ei.

12 Beneplacitum eſt Domino ſuper timentes eum: & in eis qui ſperant ſuper miſericordia ejus.

Pſal. *Lat.* 147.

13 Lauda Jeruſalem Dominum: lauda Deum tuum Sion.

14 Quoniam confortavit ſeras portarum tuarum: benedixit filiis tuis in te.

15 Qui poſuit fines tuos pacem: & adipe frumenti ſatiat te.

16 Qui emittit eloquium ſuum terræ: velociter currit ſermo ejus.

17 Qui dat nivem ſicut lanam: nebulam ſicut cinerem ſpargit.

18 Mittit cryſtallum ſuam ſicut buccellas: ante faciem frigoris ejus quis ſuſtinebit?

19 Emittit verbum ſuum, & liquefaciet ea: flabit ſpiritus ejus, & fluent aquæ.

20 Qui annunciat verbum ſuum Jacob: juſtitias & judicia ſua Iſrael.

22 Non fecit taliter omni nationi: & judicia ſua non manifeſtavit eis.

Pſal. 148.

LAudate [illegible] cœlis: l[illegible] in excelſis.

2 Laudate eum omnes Angeli ejus: laudate eum omnes virtutes ejus.

3 Laudate eum ſol & luna: laudate eum omnes ſtellæ & lumen.

4 Laudate eum cœli cœlorum: & aquæ quæ ſuper cœlos ſunt, laudent nomen Domini.

5 Quia ipſe dixit & facta ſunt: ipſe mandavit, & creata ſunt.

6 Statuit ea in æternum & in ſæculum ſæculi: præceptum poſuit, & non præteribit.

7 Laudate Dominum de terra: dracones & omnes abyſſi.

8 Ignis, grando, nix, glacies, ſpiritus procellarum: quæ faciunt verbum ejus.

9 Montes, & omnes colles: ligna fructifera, & omnes cedri.

10 Beſtiæ & univerſa pecora: ſerpentes & volucres pennatæ.

11 Reges terræ & omnes populi: principes & omnes judices terræ.

11 Juvenes & virgines, ſenes cum junioribus laudent nomen Domini: quia exaltatum eſt nomen ejus ſolius.

13 Confeſſio ejus ſuper cœlum & terram: & exaltavit cornu populi ſui.

14 Hymnus omnibus ſanctis ejus: filiis Iſrael populo appropinquanti ſibi.

Pſal. 149.

CAntate Domino canticum novum: laus ejus in Eccleſia ſanctorum.

2 Lætetur Iſrael in eo qui fecit eum: & filii Sion exultent in rege ſuo.

3 Laudent nomen ejus in choro: in tympano & pſalterio pſallant ei.

4 Quia beneplacitum eſt Domino

mino in populo ſuo: & exaltabit manſuetos in ſalutem.

5 Exultabunt ſancti in gloria: lætabuntur in cubilibus ſuis.

6 Exultationes Dei in gutture eorum: & gladii ancipites in manibus eorum.

7 Ad faciendam vindictam in nationibus: increpationes in populis.

8 Ad alligandos reges eorum in compedibus: & nobiles eorum in manicis ferreis.

9 Ut faciant in eis judicium conſcriptum: gloria hæc eſt omnibus ſanctis ejus.

Pſal. 150.

LAudate Dominum in ſanctis ejus: laudate eum in firmamento virtutis ejus.

2 Laudate eum in virtutibus ejus: laudate eum ſecundum multitudinem magnitudinis ejus.

3 Laudate eum in ſono tubæ: laudate eum in pſalterio & cithara.

4 Laudate eum in tympano & choro: laudate eum in chordis & organo.

5 Laudate eum in cymbalis bene ſonantibus, laudate eum in cymbolis jubilationis: omnis ſpiritus laudet Dominum.

FOR-

FORMULÆ PRECUM

In Usum

NAVIGANTIUM.

¶ *Officium Matutinum & Vespertinum in usum Navigantium, idem erit cum eo quod habetur in Libro precum Publicarum.*

¶ *Duorum quoque sequentium Precationum in Regiis Navibus quotidianus usus erit.*

O Æterne Deus qui solus expandis Cœlos, & æstum Maris compescis: qui aquas certis limitibus circumscripsisti, donec dies & nox non sint amplius; dignare nos famulos tuos una cum Classe cui operam nostram navamus, in omnipotentem & clementissimam tutelam tuam recipere. Nos tutos præsta à periculo maris & ab hostium violentia; ut simus præsidium clementissimo Regi nostro *JACOBO* & Regnis suis; & tutamen Navigantium ad procuranda negotia sua legitima; ut insulæ nostræ Incolæ tibi Deo nostro in pace & quiete servire queant, nos vero redeamus incolumes, benedictiones terræ, & laborum [illegible] fructus percepturi, [illegible] memoria miserationum tuarum incolentes, laudemus & magnificemus sanctum Nomen tuum, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Collecta.

ACtiones nostras singulas Domine clementissime tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te incœptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tua vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Precationes in Maris Procellis à Navigantibus usurpandæ.*

O Potentissime & gloriosissime Domine Deus, quo jubente venti flant, & undas Maris commovent; quique illius ferventem æstum cohibes, nos Creaturæ tuæ, & miseri peccatores, ad te clamamus opem tuam implorantes in summis quibus urgemur angustiis: serva Domine, alioqui perimus. Confitemur nos tui Dei nostri oblitos, dum in tuto navigaremus, & tranquilla omnia haberemus; & verbi tui pacatam vocem audire, & mandatis tuis obsequi noluisse. Jam verò quàm terribilis sis in cunctis mirabilibus tuis perspectum habemus, summus Deus supra omnia

mnia tremendus: Ideóque divinam Majeſtatem tuam adoramus, potentiam tuam agnoſcentes, & bonitatis tuæ opem implorantes. Adeſto Domine, & ſerva nos propter miſericordiam tuam in Jeſu Chriſto Filio tuo Domino noſtro. *Amen.*

¶ *Aut hæc.*

O Glorioſiſſime & clementiſſime Domine Deus, qui in cœlis habitas, ſed inferiora hæc omnia intueris, Reſpice nos, quæſumus, & exaudi nos ad te clamantes de profundis, & de faucibus mortis hujus jamjam nos vocaturæ. Serva Domine, alioqui perimus, vivens, vivens ipſe confitebitur tibi. Mitte vocem mandati tui ad corripiendum ſævientes ventos, & tumultuans Mare, ut his anguſtiis liberi vivamus tibi ſervituri, & nomen tuum glorificemus omnibus diebus vitæ noſtræ. Exaudi Domine, & ſerva nos, propter infinita merita Servatoris ac Domini noſtri benedicti Filii tui Jeſu Chriſti. *Amen.*

¶ *Precatio dicenda ante commiſſum navale prælium cum quovis hoſte.*

O Potentiſſime & glorioſiſſime Domine Deus, Domine exercituum qui omnia regis & imperio tuo ſubjicis; ſedes ſuper ſolio rectè judicans; ideóque ad divinam tuam Majeſtatem confugimus in hac noſtra neceſſitate, ut ipſe velis cauſam cognoſcere & judicare inter nos & hoſtes noſtros. Excita virtutem tuam Domine, adeſto & adjuva nos; quia non ſemper iis victoriam tribuis, qui viribus præſtant, ſed ſervare potes ſeu magno ſeu parvo numero. Ne ſinas peccata noſtra clamorem attollere contra nos ad vindictam, ſed nos miſeros famulos tuos veniam ſuppliciter exorantes, & opem implorantes, exaudias, ſiſque nobis propugnaculum à facie Inimici. Oſtende te noſtrum eſſe Servatorem & potentem liberatorem, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Breves quædam Orationes in uſum eorum qui non poſſunt præſentes adeſſe & intereſſe cæterorum Precibus, prohibente Prælio, aut Tempeſtate.*

¶ *Precationes Generales.*

DOmine miſerere noſtri peccatorum, & ſerva nos propter miſericordiam tuam.

Tu ille magnus Deus, qui condidiſti, quique regis univerſa: & libera nos propter Nomen tuum.

Tu magnus ille Deus, ſupra omnia tremendus: & ſerva nos, ut te celebremus.

¶ *Speciales Precationes habito reſpectu ad hoſtem.*

TU Dominus juſtus es ac potens; & tuere cauſam noſtram à facie Inimici.

O Deus turris fortitudinis omnibus qui ad te confugiunt; ſerva nos à violentia hoſtis.

O Domine exercituum, pugna pro nobis, ut tibi gloriam tribuamus.

Ne patere nos ſub pondere pe[illegible]oſtrorum & hoſtiũn[illegible] demergi.

Surg[illegible]e, adjuva nos, & libera no[illegible]opter Nomen tuum.

¶ *Bre-*

¶ *Breves Precationes reſpectu habito ad tempeſtatem.*

TU Domine qui maris æſtum ſævientem ſedas, audi, exaudi, ac ſerva nos, ne pereamus.

O benedicte Servator, qui ſervaſti diſcipulos tuos in media tempeſtate jamjam perituros, audi & ſerva nos quæſumus.

Domine miſerere noſtri.
Chriſte miſerere noſtri.
Domine miſerere noſtri.
Domine exaudi nos.
Chriſte exaudi nos.

Deus Pater, Deus Filius, Deus Spiritus Sanctus miſereatur noſtri, & ſervet nos nunc & ſemper. *Amen.*

PAter noſter, *&c.* Quia tuum eſt regnum, potentia & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Imminente periculo, quotquot à nauticis laboribus abſq; Navis periculo vacare poterunt, ii convocabuntur omnes, & peccatorum ſuorum humilem edent Confeſſionẽ coram Deo: In qua unuſquiſq; ſerio attendat, ad ſingula ea peccata quorum accuſabit eum Conſcientia, dicens prout ſequitur.*

OMnipotens Deus, Pater Domini noſtri Jeſu Chriſti, rerum omnium Conditor, hominum omnium Judex, confitemur ac deploramus multiplicia peccata & ſcelera noſtra, quæ toties flagitioſè admodum commiſimus, cogitatione, verbo, & opere contra divinam tuam Majeſtatem, iram atq; indignationem tuam adverſus nos juſtiſſimè provocantes. Seriò nos pœnitet, & ex animo dolemus ob ejuſmodi delicta noſtra; eorum recordatio nobis acerba eſt, onus autem intolerabile. Miſerere noſtri, miſerere noſtri, Pater ſummè miſericors; propter Filium tuum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum præteritorum omnium veniam concede: Da etiam ut in poſterum ſemper tibi ſerviamus & placeamus in novitate vitæ; ad Nominis tui honorem & gloriam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum Presbyter, ſi ullus adſit in Navi, hanc abſolutionem pronunciabit.*

OMnipotens Deus, Pater noſter cœleſtis qui ex ſumma miſericordia peccatorum remiſſionem promiſit iis omnibus qui ſerio atq; ex animo pœnitentes cum vera fide ad eum ſe convertunt, veſtri miſereatur, peccata veſtra vobis omnia condonet, ab iiſq; vos liberet, vos confirmet & roboret in omni bono voſq; perducat ad vitam æternam, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Gratiarum Actiones poſt Tempeſtatem.

Pſal. 66.

JUbilate Deo omnis terra, pſalmum dicite nomini ejus: date gloriam laudi ejus.

Dicite Deo, Quam terribilia ſunt opera tua Domine? In multitudine virtutis tuæ mentientur tibi inimici tui.

Omnis terra adoret te, & pſallat tibi: pſalmum dicat nomini tuo.

Venite & videte opera Dei, terribilis in conſiliis ſuper filios hominum, qui convertit mare in aridam, in flumine pertranſibunt pede: ibi lætabimur in ipſo.

Qui dominatur in virtute ſua in æternum, oculi ejus ſuper gentes reſpiciunt: qui exaſperant, non exaltentur in ſemetipſis.

Benedicite gentes Deum noſtrum: & auditam facite vocem laudis ejus.

Qui poſuit animam meam ad vitam:

vitam: & non dedit in commotionem pedes meos.

Quoniam probasti nos Deus: igne nos examinasti, sicut examinatur argentum.

Induxisti nos in laqueum, posuisti tribulationes in dorso nostro: imposuisti homines super capita nostra.

Transivimus per ignem & aquam: & eduxisti nos in refrigerium.

Introibo in domum tuam in holocaustis: reddam tibi vota mea, quæ distinxerunt labia mea.

Et locutum est os meum: in tribulatione mea.

Holocausta medullata offeram tibi cum incenso arietum: offeram tibi boves cum hircis.

Venite & audite, & narrabo, omnes qui timetis Deum: quanta fecit animæ meæ.

Ad ipsum ore meo clamavi, & exaltavi sub lingua mea.

Iniquitatem si aspexi in corde meo: non exaudiet Dominus.

Propterea exaudivit Deus, & attendit voci deprecationis meæ.

Benedictus Deus: qui non amovit orationem meam, & misericordiam suam à me.

Gloria Patri, &c.

Psal. 107.

CONfitemini Domino quoniam bonus: quoniam in sæculum misericordia ejus.

Dicant, qui redempti sunt à Domino, quos redemit de manu inimici: & de regionibus congregavit eos.

A solis ortu & occasu: ab Aquilone & mari.

Erraverunt in solitudine in inaquoso: viam civitatis habitaculi non invenerunt.

Esurientes & sitientes: anima eorum in ipsis defecit.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum eripuit eos.

Et deduxit eos in viam rectam: ut irent in civitatem habitationis.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Quia satiavit animam inanem: & animam esurientem satiavit bonis.

Sedentes in tenebris & umbra mortis: vinctos in mendicitate & ferro.

Quia exacerbaverunt eloquia Dei: & consilium Altissimi irritaverunt.

Et humiliatum est in laboribus cor eorum: infirmati sunt, nec fuit qui adjuvaret.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

Et eduxit eos de tenebris & umbra mortis: & vincula eorum disrupit.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Quia contrivit portas æreas: & vectes ferreos confregit.

Suscepit eos de via iniquitatis eorum: propter injustitias enim suas humiliati sunt.

Omnem escam abominata est anima eorum.: & appropinquaverunt usque ad portas mortis.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur: & de necessitatibus eorum liberavit eos.

Misit verbum suum & sanavit eos: & eripuit eos de interitionibus eorum.

Confiteantur Domino misericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Et sacrificent sacrificium laudis: & annuncient opera ejus in exultatione.

Qui descendunt mare in navibus:

vibus : facientes operationem in aquis multis.

Ipſi viderunt opera Domini : & mirabilia ejus in profundo.

Dixit, & ſtetit ſpiritus procellæ : & exaltati ſunt fluctus ejus.

Aſcendunt uſque ad cœlos, & deſcendunt uſque ad abyſſos : anima eorum in malis tabeſcebat.

Turbati ſunt & moti ſunt ſicut ebrius : & omnis ſapientia eorum devorata eſt.

Et clamaverunt ad Dominum cùm tribularentur : & de neceſſitatibus eorum eduxit eos.

Et ſtatuit procellam ejus in auram : & ſiluerunt fluctus ejus.

Et lætati ſunt quia ſiluerunt : & deduxit eos in portum voluntatis eorum.

Confiteantur Domino miſericordiæ ejus : & mirabilia ejus filiis hominum.

Et exultent eum in Eccleſia plebis : & in cathedra ſeniorum laudent eum.

Poſuit flumina in deſertum : & exitus aquarum in ſitim.

Terram fructiferam in ſalſuginem : à malitia inhabitantium in ea.

Poſuit deſertum in ſtagna aquarum : & terram ſine aqua in exitus aquarum.

Et collocavit illic eſurientes : & conſtituerunt civitatem habitationis.

Et ſeminaverunt agros, & plantaverunt vineas : & fecerunt fructus nativitatis.

Et benedixit eis, & multiplicati ſunt nimis : & jumenta eorum non minoravit.

Et pauci facti ſunt : & vexati ſunt à tribulatione malorum & dolore.

Effuſa eſt contemptio ſuper principes : & errare fecit eos in invio, & non in via.

Et adjuvit pauperem de inopia : & poſuit ſicut oves familias.

Videbunt recti & lætabuntur : & omnis iniquitas oppilabit os ſuum.

Quis ſapiens, & cuſtodiet hæc : intelliget miſericordias Domini ?

Gloria Patri, &c.
Sicut erat in principio, &c.

Collecta pro Gratiarum Actione.

O Summum benedicte & glorioſiſſime Domine Deus, bonitatis & miſericordiæ infinitæ, nos viles tuæ Creaturæ, quas condidiſti & conditas ſervaſti, animas noſtras ſuſtentans, & jam nos eripiens è faucibus mortis, præſentes denuo adſumus magna cum animi demiſſione coram divina tua Majeſtate, ut offeramus tibi ſacrificium laudis & Gratiarum Actionis, quoniam audiſti nos in adverſis clamantes, & orationem noſtram non rejeciſti quam effudimus coram te in magnis anguſtiis noſtris ; etiam cùm omnia periiſſe crederemus, Navem, bona, nos ipſos, tunc miſericorditer nos reſpexiſti, & nos mirandum in modum liberatos voluiſti, pro quibus jam in tuto collocati omnimodam laudem ac gloriam ſancto Nomino tuo tribuimus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Ant*

¶ *Aut hoc.*

O Potentiſſime & clementiſſime Domine Deus, miſericordia tua durat in ſæcula ſuper omnia opera tua; eam verò præcipue ſuper nos extendiſti, quos adeo potenter ac mirabiliter defendiſti. Oſtendiſti terribilia ac mirabilia nobis in profundo, ut compertum haberemus quàm ſis Deus fortis ac benignus; quam potens paratuſque ad adjuvandum eos qui in te confidunt. Manifeſtum nobis feciſti ventos etiam & mare imperio tuo ſubjici & mandatis obſequi; ut ab iis etiam diſcamus auſcultare voci tuæ & facere voluntatem tuam. Itaque nomini tuo benedicimus, & gloriam tribuimus propter hanc miſericordiam tuam in nobis ſervandis, qui tantum non periimus. Fac etiam quæſumus, ut accepti beneficii ſenſu non minùs jam afficiamur, quàm pridem commoti fuimus periculo. Et da nobis corda ſemper parata ad teſtandam gratitudinem, non verbis modò ſed etiam vivendi ratione, & ſanctorum mandatorum tuorum diligentiori obſervatione. Hanc benignitatem tuam quæſumus erga nos perpetuam eſſe velis, ut quos ſalvos feciſti, tibi in ſanctitate & juſtitia ſerviamus omnibus diebus vitæ noſtræ, per Jeſum Chriſtum, & Servatorem noſtrum. *Amen.*

¶ *Hymnus Laudis & Gratiarum Actionis poſt periculoſam Tempeſtatem.*

VEnite confitemini Domino quia bonus eſt: & in ſæculum miſericordia ejus.

Magnus Dominus & laudabilis nimis, dicant qui redempti ſunt à Domino: quos redemit ab immani rabie maris.

Miſerator & miſericors Dominus: longanimis & multum miſericors.

Non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis: neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis.

Quoniam ſecundùm altitudinem cœli à terra: corroboravit miſericordiam ſuam ſuper timentes ſe.

Tribulationem & dolorem invenimus: appropinquavimus uſque ad portas mortis.

Undæ maris propè nos operuerant: propè pertranſiit anima noſtra aquam intolerabilem.

Sonuit mare: & ſpiritus procellæ exaltabit fluctus ejus.

Aſcendimus uſque ad Cœlos, & deſcendimus uſque ad abyſſos: anima noſtra in malis tabeſcebat.

Et clamavimus ad te Domine: & de neceſſitatibus noſtris eduxiſti nos.

Benedictum ſit nomen tuum, qui non ſpreviſti precem ſervorum: ſed audiviſti clamorem noſtrum & ſalvaſti nos.

Emiſiſti verbum tuum: & ſtatuiſti procellam in oram.

Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum.

Lau-

Laudetur Dominus tota die: Dominus adjutor noſter qui infundit bona ſua ſuper nos.

Ipſe Deus noſter à quo ſalutare noſtrum: Dominus Deus per quem morti excepti fuimus.

Tu Deus lætificaſti nos operibus manuum tuarum: & in laude tua exultabimus.

Benedictus Dominus Deus: qui facit mirabilia ſolus.

Et benedictum nomen Majeſtatis ejus in ærernum: & dicat unuſquiſque noſtrum. *Amen, Amen.*

Gloria Patri, &c.

2 *Cor.* xiii. 14.

GRatia Domini noſtri Jeſu Chriſti, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, ſit cum omnibus nobis, nunc & ſemper. *Amen.*

Poſt reportatam Victoriam & ab hoſte liberationem.

¶ *Pſalmus aut Hymnus laudis ac Gratiarum Actionis poſt Victoriam.*

NIſi quia Dominus erat in nobis dicamus nunc: niſi quia Dominus erat in nobis, cùm exurgerent homines in nos.

Vivos deglutiſſent nos: cum iraſceretur furor eorum in nos.

Imò aqua abſorbuiſſet nos, torrentem pertranſiſſet anima noſtra: pertranſiſſet anima noſtra aquam intolerabilem.

Benedictus Dominus Deus: qui non dedit nos in captionem dentibus eorum.

Dominus erexit: cornu ſalutis nobis.

Nec enim in gladio noſtro vicimus, & brachium noſtrum non ſalvavit nos: ſed dextera tua & brachium tuum, & illuminatio vultus tui, quoniam complacuiſti in nobis.

Stetit à nobis Dominus: Deus cooperuit capita noſtra, & ſuſtentavit in prælio.

Stetit à nobis Dominus: Dominus proſtravit inimicos noſtros, & confregit inſurgentes in nos.

Non nobis igitur Domine, non nobis: ſed Nomini tuo da gloriam.

Fecit nobis magna Dominus: Dominus fecit nobis magna, in quibus lætamur.

Adjutorium noſtrum in Nomine Domini: qui fecit cœlum & terram.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & ſemper, & in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Finito hoc Hymno, poterit cantare,* Te Deum.

Dein hæc Collecta.

OMnipotens Deus, totius Orbis Moderator, in cujus manu ſunt potentia & virtus quibus nemo poteſt reſiſtere, Benedicimus & magnificamus magnum & glorioſum Nomen tuum ob felicem hanc victoriam cujus gloriam totam tibi tribuimus, qui unicus es victoriarum largitor. Da etiam quæſumus, ut hac victoria utamur ad gloriam tuam, Evangelii tui incrementum, Principis noſtri honorem, & quantum quidem in nobis eſt, ad totius generis humani utilitatem

&

& commodum. Insuper concede quæsumus, ut tanti beneficii memoria mentibus nostris adeo infixa hæreat, ut verè gratos nos ob illud præbeamus, idque testatum faciamus vitâ & moribus, humiliter, sanctè & obsequenter in conspectu tuo ambulando omnibus diebus nostris, per Jesum Christum Dominum nostrum: cui unà tecum & cum Spiritu Sancto, pro omnibus beneficiis tuis, præsertim verò pro hâc victoria ac liberatione, sit omnis gloria & honor in sæcula sæculorum.

2 *Cor.* xiii. 14.

GRatia Domini nostri Jesu Christi, & charitas Dei, & communicatio Sancti Spiritus, sit cum omnibus nobis, nunc & semper. *Amen.*

In Funeribus Mortuorum inter Navigandum.

¶ *Officium Liturgiæ Sacræ poterit usurpari, Si solummodò pro his verbo* (Mortuum ejus Corpus humo mandamus, *&c.*) *dicatur,*

Itaque mortuum ejus corpus profundo corrumpendum mandamus, carnis Resurrectionem, (quum Mare reddet mortuos suos) & vitam futuri sæculi expectantes, per Jesum Christum Dominum nostrum, qui cùm venturus est, reformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ, secundùm operationem virtutis suæ quâ etiam possit subjicere sibi omnia.

FORMA & MODUS

Faciendi, Ordinandi, & Conſecrandi

Epiſcopos, Presbyteros, ac *Diaconos*;

Juxta Ritum

ECCLESIÆ ANGLICANÆ.

PRÆFATIO.

CUivis ſacras Scripturas & veteres Scriptores accuratè perlegenti perſpicuum eſt, jam inde à temporibus Apoſtolorum varios in Eccleſiâ Chriſti Miniſtrorum Ordines extitiſſe, Epiſcopos, Presbyteros, Diaconos. *Quæ quidem Munia tanti ſemper tamque reverenter habita ſunt, ut nemini tanquam jus faſve fuerit ulli eorum ſe immiſcere niſi prius vocato, examinato & probato, pro eoque habito qui dotibus eſſet idoneis præditus ad illud ritè obeundum; idque poſt approbationem & admiſſionem à legitimâ Poteſtate, cum oratione publica & manuum impoſitione. Quapropter ut iidem ſacri Ordines ſervari, uſurpari, reverentiamque debitam in poſterum conſequi valeant in Eccleſiâ* Anglicanâ; *Nemo pro legitimo Epiſcopo, Presbytero, aut Diacono habebitur, neque cuiquam ullo horum munerum fungi licebit niſi ſiquis vocatus, examinatus, probatus, atq; admiſſus ad illa fuerit, juxta ſequentem formulam, aut ſanè Epiſcopalem Ordinationem, ſive Conſecrationem prius habuerit.*

Neque quiſquam ad Diaconatus Ordinem admittetur, (*niſi impetratâ Diſpenſatione*) *qui non attigerit annum ætatis Viceſimum Tertium. Si quis autem Presbyter ordinabitur, eum oportebit annum Viceſimum Quartum compleviſſe. Annum vero Trigeſimum ſuperabit, omnis Ordinandus ſeu Conſecrandus in Epiſcopum.*

Epiſcopus autem, cùm vel ipſe, aut ex aliorum ſufficiente teſtimonio Compertum habuerit, utrum aliquem probe honeſteq; atque inculpate vitam inſtituiſſe, eumque poſt examinationem ac probationem, linguam Latinam callere, atq; in ſacris Scripturis, aut verò (*re ita poſtulante*) *aliquâ aliâ Die Dominicâ aut Feriâ, poterit ad Diaconatum admittere coram Eccleſiâ, juxta Modum & Formulam ſequentem.*

FOR-

Forma & Modus Ordinandi *Diaconos.*

¶ *Die ad hoc, ab Epiſcopo conſtitutâ, poſt Preces Matutinas, habebitur Concio aut Exhortatio, qua quid ſit eorum Munus atque Officium qui ſunt ad Diaconatum admittendi, edifferetur; quamq; neceſſarius ſit hic Ordo in Eccleſiâ Chriſti, ut & quanti eos facere debeat populus in hocce ſuo Munere.*

¶ *Ante omnia, Archidiaconus, aut qui illius vices obibit, Epiſcopo in Cathedra ſedenti juxta Menſam Domini, eos, qui in Diaconos cupiunt Ordinari, ſingulos decentem veſtem indutos, præſentabit in hæc verba.*

REverende in Chriſto Pater, hos præſentes viros præſento tibi ad Diaconatus Officium admittendos.

Epiſcopus.

VIde ut quos nobis præſentas, viri ſint cùm doctrinâ tum moribus idoneis inſtructi ad Miniſterium ſuum ritè obeundum, ad honorem Dei, & Eccleſiæ ædificationem.

Archidiaconus reſpondebit.

IN eos inquiſivi, eos etiam examinavi, mihi ita videntur ita comparati.

Tum Epiſcopus ad Plebem.

FRatres, ſi cui veſtrum compertum eſt, quenquem ex hiſce viris, qui jam nobis præſentantur ad Diaconatus Ordinem admittendi, ullo impedimento teneri aut notabili aliquo crimine laborare, quominus eum fas ſit ad hoc onus admitti, prodeat in Nomine Dei, & illud quicquid ſit criminis aut impedimenti palam faciat.

¶ *Quod ſi crimen aut impedimentum aliquod inſigne objiciatur, ab illius Ordinatione (cui crimen aut impedimentum eiuſmodi fuerit objectum) ſuperſedebit Epiſcopus, uſq; dum ab objecto crimine ſe purgaverit.*

¶ *Tum Epiſcopus (iis qui digni viſi fuerint qui ordinentur, ſacri cœtus precibus commendatis) unà cum Clero & Plebe tum præſente, Litaniam cum Precibus cantabit aut recitabit in hunc modum.*

Litania & Suffragia.

PAter de cœlis Deus, miſerere nobis, &c.

Ut hiſce famulis tuis ad Diaconatus, (*Presbyteratus*) Ordinem nunc admittendis benedicere, & ſuper eos gratiam tuam effundere dignéris; ut Mu-

nus ſuum ritè obeunt, ad Eccleſiæ tuæ ædificationem, & ſancti tui Nominis gloriam.

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur Officium ſacræ Communionis, cum Collecta, Epiſtola, & Evangelio, prout ſequitur.*

OMnipotens Deus, cujus divinâ providentiâ factum eſt ut varii ſint Miniſterii ordines in Eccleſiâ tuâ conſtituti, quique ſancti tui Spiritus afflatu in Apoſtolorum tuorum mentem induxiſti, ut S. *Stephanum* Protomartyrem deligerent qui Diaconorum albo cum cæteris adſcriberetur, hos famulos tuos qui jam ad illud ipſum Munus ac Miniſterium vocantur, benigne reſpice: Eos ita reple doctrinæ veritate, vitæque innocentiâ exorna, ut tibi in hoc Officio cum verbis tum probis exemplis fidelem navent operam, ad Nominis tui gloriam & Eccleſiæ tuæ ædificationem, per merita Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, qui unà tecum & cum Spiritu ſancto vivit & regnat in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. 1 *Tim.* iii. 8.

OPortet Diaconos ſimiliter eſſe pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum ſectantes: habentes myſterium fidei in conſcientia pura. Et hi autem probentur primum: & ſic miniſtrent, nullum crimen habentes. Mulieres ſimiliter pudicas, non detrahentes, ſobrias, fideles in omnibus. Diaconi ſint unius uxores viri: qui filius ſuis bene præſint, & ſuis domibus. Qui enim bene miniſtraverint, gradum bonum ſibi acquirent, & multam fiduciam in fide quæ eſt in Chriſto Jeſu.

Aut Act. Apoſt. vi. 2.

COnvocantes autem duodecim multitudinem diſcipulorum dixerunt, non eſt æquum nos derelinquere verbum Dei, & miniſtrare menſis. Conſiderate ergo fratres, viros ex vobis boni teſtimonii, ſeptem, plenos Spiritu Sancto & ſapientiâ, quos conſtituamus ſuper hoc opus: Nos vero orationi & miniſterio verbi inſtantes erimus. Et placuit ſermo coram omni multitudine. Et elegerunt Stephanum virum plenum fide & Spiritu Sancto, & Philippum, & Prochorum, & Nicanorem, & Timonem, & Parmenam, & Nicolaum advenam Antiochenum. Hos ſtatuerunt ante conſpectum Apoſtolorum: & orantes, impoſuerunt eis manus. Et verbum Domini creſcebat, & multiplicabatur numerus diſcipulorum in Jeruſalem valde: multa etiam turba ſacerdotum obediebat fidei.

¶ *Priuſquam autem prælegatur Evangelium, Epiſcopus ſedens in Cathedra Juramentum de Primatu Regis, & contra Poteſtatem & authoritatem omnium Principum extraneorum, unicuique Ordinando curabit adminiſtrari.*

Jura-

Juramentum de Primatu Regis.

EGo A.B. *plane prorsusque testificor profiteorque ex conscientiâ, Quod Regis Majestas unicus sit hujusce Regni Supremus Moderator, atque omnium aliarum Ditionum ac Regionum Majestatis suæ, tam in Rebus vel causis Spiritualibus sive Ecclesiasticis, quam in Secularibus. Quodque nulli Principi extraneo, Personæ, Præsuli, Statui aut Potestati sit aut competat ulla Jurisdictio, Potestas, Superioritas, Præeminentia vel Authoritas Ecclesiastica, aut Spiritualis in hoc Regno. Ideoque prorsus repudio omnes Jurisdictiones, Potestates, Superioritates, & Authoritates extraneas, iisque planè renuncio, & polliceor in posterum me fidem & veram Alligeantiam Regiæ Majestati, Hæredibus & Successoribus ejus legitimis servaturum; necnon adjuturum atq; tuiturum pro virili omnes Jurisdictiones, privilegia, præeminentias & Authoritates Majestati Regiæ concessas, & ad ipsum, Hæredes & Successores suos pertinentes aut unitas & annexas Coronæ Imperiali hujusce Regni; sic me Deus adjuvet, & quæ hoc libro continentur.*

¶ *Tum singulos ordinandos ad hunc modum coram populo interrogabit.*

NUm persuasum habetis vos intus Spiritus Sancti instinctu moveri ut hoc Munus atque ministerium in vos suscipiatis, operam Deo navaturi ad illius gloriam & Ecclesiæ ædificationem promovendam?

Resp.

Ita persuasum habeo.

Episcopus.

NUm arbitramini vos verè vocati secundum Domini nostri Jesu Christi voluntatem, & rectam hujus regni constitutionem, ad ministerium Ecclesiæ?

Resp.

Arbitror.

Episcopus.

SIncere ne atque ex animo creditis omnes tum V. Testamenti tum N. Testamenti Scripturas Canonicas?

Resp.

Eas credo.

Episcopus.

NUm diligenter eas prælegetis populo congregato in ea Ecclesia, cui ministrandi Munus vobis demandabitur.

Resp.

Diligenter prælegam.

Episcopus.

DIaconi Officium est in ea Ecclesia cui ministrandi Munus ipsi demandabitur, ut adsit Presbytero sacra peragenti, maximè verò Cœnam Domini celebranti, ut sit adjutor in ea distribuendâ. Quin & ipsi incumbit sacram Scripturam, Homiliasque in Ecclesiâ prælegere: Pueros in doctrina Catechetica instituere: Infantes absente Presbytero, baptizare; necnon concionari, si ad id fuerit admissus ab Episcopo. Præterea ejus Officii est, ubi ita constitutum fuerit, inquirere in ægrotos, pauperes & infirmos Parochiæ, de eorum statu Parochum certiorem facere, eorúmque nomina & domicilia indicare, ut parochianorum alio-

rumve illius exhortationibus permotorum, eleemosynis subleventur: Estisne hæc omnia alacriter & ex animo præstituri?

Responsio.

Ea sum præstiturus juvante Deo.

Episcopus.

NUm omnem adhibebitis diligentiam ut vestri familiarúmque vestrarum mores ad normam Doctrinæ Christi instituantur, utque tum eos tum illos quantum in vobis erit Ecclesiæ Christi præbeatis exempla salutaria?

Responsio.

Adhibebo Domino adjuvante.

Episcopus.

NUm Ordinario vestro reverenter præstabitis obsequium, ut & præcipuis Ecclesiæ ministris quorum Curæ, atque Regimini subjecti estis, piis eorum admonitionibus alacriter, atque ex animo obtemperantes?

Responsio.

Dabo operam Domino adjuvante.

¶ *Tunc Episcopus singulis humiliter genu flectentibus successive manu impositâ dicet.*

ACcipe potestatem fungendi officio Diaconi in Ecclesia Dei, quod Officium tibi committitur, In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. *Amen.*

¶ *Tum Episcopus unicuique eorum N. Test. tradet, dicens.*

ACcipe potestatem prælegendi Evangelium in Ecclesia Christi, & illud prædicandi, si ad id fueris admissus ab ipso Episcopo.

¶ *Tum aliquis eorum jussus ab Episcopo leget.*

Evangelium, Luc. xii. 35.

SInt lumbi vestri præcincti, & lucernæ ardentes in manibus vestris, & vos similes hominibus expectantibus Dominum suum quando revertatur à nuptiis, ut cùm venerit & pulsaverit, confestim aperiant ei. Beati servi illi quos cùm venerit Dominus, invenerit vigilantes. Amen dico vobis, quod præcinget se, & faciet illos discumbere, & transiens ministrabit illis. Et si venerit in secunda vigilia, & si in tertia vigilia venerit, & ita invenerit: beati sunt servi illi. Hoc autem scitote quoniam si sciret Paterfamilias quâ horâ fur veniret, vigilaret utique & non sineret perfodi domum suam. Et vos estote parati: quia quâ horâ non putatis, filius hominis veniet.

¶ *Tum Episcopus perget in officio Communionis, atq; omnes Ordinati manebunt, & sacram Synaxim participabunt eodem die cum Episcopo.*

¶ *Sacrâ Cœna celebratâ post ultimam Collectam, & immediatè ante Benedictionem, quæ sequuntur Collectæ recitabuntur.*

OMnipotens Deus, bonorum omnium largitor, qui pro summa indulgentia tua hos famulos tuos ad Diaconatus Officium in Ecclesia tua assumere dignatus es: Da quæsumus, ut sint modesti, humiles & in ministerio perseverantes, ut

se

ſe ſemper paratos præſtent ad omnia diſciplinæ ſpiritualis munia obeunda, utque bonæ conſciæ teſtimonio muniti & in Chriſto Filio tuo firmi & corroborati, ita ſe gerant in hoc inferiori Officio, ut digni reperiantur qui ad ſuperiora Eccleſiæ miniſteria admittantur, per eundem Jeſum Chriſtum Filium tuum Servatorem noſtrum, cui g'oria & honor in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

ACtiones noſtras ſingulas Domine clementiſſimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio proſequere, ut in omnibus operibus noſtris in te incœptis, continuatis & finitis, ſanctum Nomen tuum glorificemus: & tandem miſeratione tuâ vitam æternam conſequamur: per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

PAx Dei, quæ ſuperat omnem intellectum, conſervet corda veſtra & mentes veſtras, in cognitione, & amore Dei, & Filii ejus Jeſu Chriſti Domini noſtri: & favor Omnipotentis Dei, Patris, Filii & Spiritus Sancti, vobis adſit, ſemperque vobiſcum maneat. *Amen.*

¶ *Hic vero denunciandum eſt Diaconos, quòd debeat manere in Officio Diaconi per annum integrum, (niſi ob cauſas idoneas aliter Epiſcopo viſum fuerit) ut fiat perfectus & earum rerum peritus, quæ ad Eccleſiaſticam adminiſtrationem attinent. In qua adminiſtratione ſi fidelem ac diligentem ſe præſtiterit, à Dioceſano poterit ad Presbyteratus Ordinem admitti temporibus juxta Canonem conſtitutis; aut (re ita poſtulante) alia aliqua Dominicâ, aut Feſtâ die, coram Eccleſia juxta modum & formam ſequentem.*

Forma & Modus Ordinandi PRESBYTEROS.

¶ *Die ab Epiſcopo conſtitutâ, poſt Preces Matutinas habebitur Concio aut Exhortatio, quâ quid ſit eorum Munus atque Officium, qui ſunt in Presbyteros Ordinandi, ponetur ob oculos, quamque ſit neceſſarius hic Ordo in Eccleſia Chriſti, ut & quanti eos facere debeat populus in hocce ſuo Munere.*

¶ *Ante omnia Archidiaconus, aut eo abſente, alius ad illius Munus obeundum conſtitutus, Epiſcopo in Cathedra ſedenti juxta Menſam Domini, eos qui die illâ ſunt ad Presbyteratus Ordinem admittendi, ſingulos decentem veſtem indutos, præſentabit, ac dicet;*

REverende in Chriſto Pater, hos præſentes viros præſento tibi, ad Presbyteratûs Ordinem admittendos.

¶ *Epiſcopus.*

VIde ut quos nobis præſentas idonei ac digni ſint, cum ob eruditionem, tum ob piam converſationem, qui Miniſterium ſuum rite obeant, ad honorem Dei & Eccleſiæ illius ædificationem.

¶ *Reſpondebit Archidiaconus.*

IN eos inquiſivi; eos etiam examinavi, mihique videntur ita comparati.

¶ *Tum Epiſcopus dicet Populo:*

PLebs Chriſti, hi ſunt quos Deo annuente, in ſacrum Presbyteratûs Ordinem aſſumere hodie nobis animus eſt. Quippe poſt debitam in eos factam inquiſitionem, nihil occurrit quod impediat quominus ad Officium ſuum atque Miniſterium ritè vocentur, ſintque ad illud idonei. Verum ſi cui veſtrum compertum eſt quemquam eorum ullo impedimento teneri aut aliquo notabili Crimine laborare, quominus eos fas ſit ad ſanctum hoc Miniſterium admitti, prodeat ille in Nomine Dei, & illud quicquid ſit criminis aut impedimenti palam faciat.

¶ *Tum ſi crimen aut impedimentum aliquod inſigne objiciatur, illius Ordinationi cui crimen aut impedimentum ejuſmodi fuerit objectum, ſuperſedebit Epiſcopus, uſque dum ab objecto crimine ſe purgaverit.*

¶ *Tum Epiſcopus (iis qui digni viſi fuerint, qui Ordinentur, ſacri Cœtus precibus commendatis) unà cum Clero & Plebe tum præſente, Litaniam cum precibus cantabit aut recitabit prout habetur in Formula Diaconos Ordinandi, excepto, quod in Suffragio proprio ibi addito, vox* (Diaconatus) *omittetur in cujus locum ſubjicietur vox* (Presbyteratus.)

¶ *Tum cantabitur aut recitabitur Officium pro ſacra Communione, cum Collectâ, Epiſtolâ, & Evangelio, prout ſequuntur.*

OMnipotens Deus, bonorum omnium largitor, qui ſancto tuo Spiritu varios in Eccleſia Miniſterii Ordines inſtituiſti, hos famulos tuos ad Presbyteratus Officium nunc vocatos benigne reſpice, eoſque ita reple doctrinæ veritate, & vitæ innocentiâ exorna, ut tibi in hoc Officio tum verbis tum exemplis probis fidelem navent operam, ad Nominis tui gloriam, & Eccleſiæ tuæ ædificationem; per merita Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, qui unà tecum, & cum Spiritu tuo vivit, & regnat in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

Epiſtola. Epheſ. 4. 7.

UNicuique noſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram donationis Chriſti. Propter quod dicit, aſcendens in altum, captivam duxit captivitatem, dedit dona hominibus. (Quod autem aſcendit, quid eſt, niſi, quia & deſcendit primum in inferiores partes terræ. Qui de-

deſcendit ipſe eſt, & qui aſcendit ſupra omnes cœlos ut adimpleret omnia.) Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas, alios verò Evangeliſtas; alios autem Paſtores & Doctores, ad conſummationem ſanctorum in opus Miniſterii, in ædificationem corporis Chriſti: Donec occurramus omnes in unitatem fidei & agnitionis Filii Dei in virum perfectum, in menſuram ætatis plenitudinis Chriſti.

¶ *Deinde legetur pro Evangelio pars Capitis Noni Evangelii ſecundum S. Matthæum.*

Evangelium. S. Matth. ix. 36.

VIdens Jeſus turbas, miſertus eſt eis, quia erant vexati & errantes, ſicut oves non habentes Paſtorem. Tum dicit Diſcipulis ſuis, meſſis quidem multa, operarii autem pauci, rogate ergo Dominum meſſis ut mittat operarios in meſſem ſuam.

Aut S. Joh. x. 1.

AMen, amen, dico vobis, qui non intrat per oſtium in ovile ovium, ſed aſcendit aliunde; ille fur eſt & latro. Qui autem intrat per oſtium: paſtor eſt ovium. Huic oſtiarius aperit: & oves vocem ejus audiunt: & proprias oves vocat nominatim & educit eas. Et cum proprias oves emiſerit, ante eas vadit: & oves illum ſequuntur, quia ſciunt vocem ejus. Alienum autem non ſequuntur, ſed fugiunt ab eo: quia non noverunt vocem alienorum. Hoc proverbium dixit eis Jeſus; Illi autem non cognoverunt quid loqueretur eis. Dixit ergo eis iterum Jeſus, Amen, amen, dico vobis, quia ego ſum oſtium ovium. Omnes quotquot venerunt ante me, fures ſunt & latrones: ſed non audierunt eos oves. Ego ſum oſtium, per me ſiquis introierit, ſalvabitur; & ingredietur & paſcua inveniet. Fur non venit, niſi ut furetur & mactet & perdat. Ego veni ut vitam habeant, & abundantius habeant. Ego ſum Paſtor bonus. Bonus Paſtor animam ſuam dat pro ovibus ſuis. Mercenarius autem & qui non eſt paſtor, cujus non ſunt oves propriæ, videt lupum venientem, & dimittit oves, & fugit; & lupus rapit, & diſpergit oves. Mercenarius autem fugit, quia mercenarius eſt: & non pertinet ad eum de ovibus. Ego ſum paſtor bonus: & cognoſco oves meas, & cognoſcunt me meæ. Sicut novit me Pater, & ego cognoſco Patrem: & animam meam pono pro ovibus meis. Et alias oves habeo, quæ non ſunt ex hoc ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum ovile & unus Paſtor.

¶ *Tunc Epiſcopus ſedens in Cathedra Juramentum de Primatu Regis, eorum unicuique adminiſtrabit prout ſuperius habetur in Formula Ordinandi Diaconos.*

¶ *Quo facto eos affabitur in hunc modum.*

AUdiviſtis fratres, cùm in privato examine tum in ea exhortatione, quæ jam ad vos directa eſt, ut & in ſacris lectionibus ex Evangelio & ſcriptis Apoſtolorum deſumptis, quantæ dignitatis quantique momenti ſit Officium hoc ad quod vocamini. Atque vos etiam nunc iterum exhortamur in Nomine Domini noſtri Jeſu Chriſti ut ſitis memores quanta ſit dignitas, quantúmque momentum officii ac muneris ad quod vocamini; nempe quod ſitis nuncii, Speculatores & Diſpenſatores Domini, ad familiam illius inſtituendam, monendam & paſcendam; ad quærendas oves Chriſti huc illuc diſperſas, ejuſque filios in medio hujus mundi nequam, quo ſalutem æternam per Chriſtum conſequantur.

Memoriæ igitur veſtræ ſemper inſideat quantus theſaurus Curæ veſtræ committatur. Sunt enim oves Chriſti quas morte ſuâ redemit, & propter quas ſanguinem ſuum effudit. Eccleſia & Cœtus cui debetis miniſtrare ſponſa ejus eſt atque corpus: & ſi negligentiâ veſtrâ aliquid damni aut detrimenti patiatur ea Eccleſia, aut illius membrum aliquod, noſtis culpæ ejuſmodi gravitatem & horrendum quod ei imminet ſupplicium. Quapropter in vobismetipſis perpendite, quis ſit miniſterii veſtri ſcopus quoad filios Dei & ſponſam atque Corpus Chriſti: Et attendite ne ſit in labore, Curâ ac diligentiâ veſtrâ, ulla intermiſſio, uſquedum pro viribus operam dederitis juxta quod tenemini, eos omnes, qui curæ veſtræ vel jam committuntur vel ſunt deinceps committendi, adducatis ad eum conſenſum in fide ac cognitione Dei, & ad eam ætatis in Chriſto maturitatem ac perfectionem, quæ nullum locum relinquat in medio veſtri, ſeu erroribus in Religione, ſeu vitiis in vivendi ratione.

Cùm igitur adeò excellens, adeóque difficile ſit Munus illud veſtrum, animadvertitis quanta diligentia quantóque affectu in illud vobis ſit incumbendum, tam ut vos præbeatis obſequentes & gratos erga Dominum qui vos ad tantam dignitatem evexit, quam ut caveatis ne aut ipſi Deum offendatis, aut in cauſa ſitis ut ipſum alii offendant, quanquam hoc propoſitum hancque voluntatem ex vobis habere non valeatis. Siquidem ea voluntas, eaque ſufficientia à Deo eſt. Id igitur Officii vobis neceſſariò incumbit ut à Deo Spiritum ſuum ſanctum obnixè petatis. Quandoquidem verò tantum opus, utpote quod in ſalute verſatur animorum, ad optatum finem aliter perduci nequit quàm doctrina atque exhortationibus ex ſacra Scriptura deſumptis unà cum vita quæ illis reſpondeat; perpendite quàm gnaviter Scripturæ ſint vobis legendæ & addiſcendæ, quámque diligenter ad normam earundem Scripturarum exigendi mores veſtri & veſtrarum maximè familiarum. Atque ea ipſa de cauſa, quam procul à vobis amovendæ (quoad fieri poterit) omnes hujus ſæculi Curæ, atque ſolicitudines.

Speramus vos hæc jamdiu perpendiſſe, atque attentè apud vos conſideraſſe planéq; ſtatuiſſe vos totos Deo juvante, conſecrare

ſecrare huic muneri ad quod ipſi placuit vos vocare. Adeò ut quantum quidem in vobis erit, in hoc unum incumbatis, omnéſque Curas veſtras atque omnia ſtudia impendatis: Deum autem Patrem per interceſſionem unius Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, indeſinenter orabitis ut Spiritus ſancti opem cœleſtem conſequamini; ut per continuam lectionem ac meditationem Scripturarum ad maturitatem Miniſterii veſtri deveniatis, & in eo corroboremini; utque enixè adnitamini in ſanctimoniâ progreſſus facere, ac præſtare ut in eadem progrediantur etiam illi qui vos attingunt aliqua neceſſitudine, eos inſtituendo in norma & doctrina Chriſti, ut ſitis exempla pia, & typi ſalutares quos populus ſequatur atque imitetur.

Jam verò ut hæc plebs Chriſtiana hîc congregata perſpectum habeat, quodnam ſit propoſitum veſtrum, quæve mens circa ea de quibus agitur impræſentiarum, ut promiſſum quod eſtis daturi vos magis magiſque adſtringat ad munus veſtrum ritè obeundum, vos plane & abſque ulla ambiguitate reſpondebitis ad quæſtiones quas vobis proponemus in Nomine Dei & ejus Eccleſiæ.

SUggerit ne vobis animus vos verè vocari ſecundùm voluntatem Domini noſtri Jeſu Chriſti, ac morem hujus Eccleſiæ Anglicanæ ad Presbyteratus Ordinem Miniſterium?

Reſponſio.

Suggerit.

Epiſcopus.

NUm perſuaſum habetis Scripturis ſacris ſufficienter contineri omnem doctrinam neceſſariò requiſitam ad ſalutem æternam per fidem in Jeſum Chriſtum? Num etiam apud vos decreviſtis ex iiſdem Scripturis documenta deſumere quibus plebem vobis concreditam inſtituatis, neque quicquam docere (tanquam nēceſſariò ad ſalutem æternam requiſitum) niſi quod perſuaſum habeatis ex Scripturis poſſe inferri & probari?

Miniſter.

Sic perſuaſum habeo, ſicquē decrevi auxiliante Dei gratia.

Epiſcopus.

NUm igitur fidelem veſtram operam adhibituri eſtis in doctrina & Sacramentis, atque Diſciplina Chriſti adminiſtrandis, juxta quod præcepit Dominus; proutque in hac Eccleſia, & in hoc regno receptum eſt ſecundum Dei mandatum. Ita ut Plebem Curæ munerique veſtro commiſſam docturi ſitis ut ei ſe ſubmittant, eamque cum omni diligentia obſervent?

Reſponſio.

Id Deo favente diligenter curabo.

Epiſcopus.

NUm parati erectique eritis ad propulſandas & amoliendas omni cum fide atque diligentia omnes falſas & peregrinas doctrinas, quæ verbo Dei adverſantur; & admonendum hortandùmque cùm privatim tum publicè tam ægrotos quàm bene valentes intra ſuum quiſque diſtrictum, pro neceſſitatis exigentia, proque data occaſione?

Reſpon-

Resp.

Etiam auxiliante Domino.

Episcopus.

ERitis ne assidui in orationibus, & in legendis sacris Scripturis, & in iis studiis quæ harum intelligentiam juvare possunt, mundi & carnis solicitudinibus sepositis ?

Resp.

Ea conabor præstare, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUm diligentem operam adhibebitis in formandis exornandisque cùm vobismetipsis cùm familiis vestris juxta doctrinam Christi, ut vos ipsos & eas, quantum in vobis erit, exempla bona & typos salutares Ecclesiæ Christi præbeatis ?

Resp.

Adhibebo operam, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUm fovebitis & promovebitis pro viribus vestris, quietem, pacem & Charitatem inter omnes Christianos, inter eos potissimùm quorum cura vobis demandatur aut demandabitur.

Resp.

Hoc præstabo, mihi opitulante Domino.

Episcopus.

NUm Ordinario vestro reverenter præstabitis obsequium ut & præcipuis Ecclesiæ Ministris, quorum Curæ atque regimini subjecti estis, piis eorum admonitionibus alacriter atque ex animo obtemperantes, vosque piis eorum decretis submittentes ?

Resp.

Faciam, mihi opitulante Domino.

¶ *Tum Episcopus stans, dicet,*

DEus Omnipotens, qui vobis dedit hæc omnia præstare velle, vobis etiam largiatur virtutem ad ea præstanda, ut quod incepit in vobis opus suum perficiat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *His peractis, cœtus monebitur ut hæc secretò in suis orationibus petat à Deo, ei propterea supplicando humillime. Atque ut detur locus his precibus, silentium per aliquod tempus servabitur.*

¶ *Postea cantabitur aut recitabitur ab Episcopo Hymnus;* **Veni Creator Spiritus,** *omnibus Ordinandis genu flectentibus: Episcopo præeunte, Presbyteris autem aliisque qui adsunt, alternis respondentibus.*

VEni Creator Spiritus,
Mentes tuorum visita ;
Imple supernâ gratiâ
Quæ tu Creasti pectora.
Qui Paracletus diceris,
Donum Dei altissimi ;
Fons vivus, ignis, charitas
Et spiritalis Unctio.
Tu septiformis munere,
Dextræ Dei tu digitus ;
Tu ritè promissum Patris,
Sermone ditans guttura.
Accende lumen sensibus,
Infunde amorem cordibus ;
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti.
Hostem repellas longius,
Pacemque dones protinus ;
Ductore sic te prævio,
Vitemus omne noxium.
Per te sciamus da Patrem,
Noscamus atque Filium ;

Te

Te utriuſque Spiritum,
Credamus omni tempore.
Sit laus Patri cum Filio,
Sancto ſimul Paracleto;
Nobiſque mittat Filius,
Chariſma Sancti Spiritus. Amen.

¶ *His peractis Epiſcopus ſic orabit & dicet.*

Oremus.

OMnipotens Deus ac Pater cœleſtis, qui ex immenſa tua Charitate tuâque erga nos bonitate dediſti nobis charum & prædilectum Jeſum Chriſtum Filium tuum unigenitum, ut eſſet Redemptor noſter & author vitæ æternæ; qui poſtquam morte ſua Redemptionem noſtram perfecit, poſtque ſuam in Cœlum Aſcenſionem, in orbem univerſum miſit Apoſtolos ſuos, Prophetas, Evangeliſtas, Doctores, & Paſtores quorum laboribus ac Miniſterio gregem ingentem coegit per omnes mundi regiones diffuſum, ad æternas ſancti Nominis tui laudes enarrandas: Pro his tantis æternæ tuæ bonitatis beneficiis, & propterea quod hos præſentes famulos tuos vocare dignatus es, ad hoc idem munus ac miniſterium, ad ſalutem generis humani inſtitutum, tibi gratias agimus ex animo quam maximas; te laudamus, te adoramus, tibique humillimè ſupplicamus per eundem Filium tuum benedictum ut omnibus hîc ſeu alibi ſanctum Nomen tuum invocantibus, concedere digneris, ut indeſinenter gratum erga te animum exhibeamus, pro his aliiſque omnibus beneficiis tuis, utque indies progrediamur in cognitione ac Fide in te & in Filium tuum per ſanctum tuum Spiritum. Ita ut non modo per hos Miniſtros tuos, ſed per eos etiam ſuper quos Miniſtri tui conſtituerentur, ſanctum Nomen tuum in æternum glorificetur, & benedictum illud regnum tuum amplietur, per eundem Filium tuum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui vivit & regnat tecum in unitate ejuſdem ſancti Spiritus in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Hac finitâ oratione, Epiſcopus, cum Presbyteris ibi præſentibus manus ſuas imponent unicuique ſucceſſive ad Presbyteratum Ordinando, humiliter in genua provoluto, Epiſcopo dicente:*

ACcipe Spiritum ſanctum ad Officium & opus Presbyterii in Eccleſia Dei, quod tibi committitur per impoſitionem manuum noſtrarum. Quorum remiſeris peccata, remittuntur, & quorum retines peccata, retinentur. Et eſto fidelis verbi Dei & ſanctorum ejus Sacramentorum Diſpenſator, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. *Amen.*

¶ *Poſt hæc Epiſcopus unicuique in genua provoluto Sacra Biblia in manum tradet, dicens.*

ACcipe poteſtatem prædicandi verbum Dei, & adminiſtrandi ſancta Sacramenta in Eccleſia in qua fueris ad hæc legitime conſtitutus.

¶ *His*

¶ *His peractis Symbolum Nicænum cantabitur aut recitabitur: deinde Episcopus perget in Officio Sacræ Communionis. Quam unà participabunt omnes Ordinati, manentes in eodem loco, ubi manus ipsis fuerunt impositæ, usque dum Sacræ Cœnæ communicaverint. Sacrâ verò Cœnâ celebrata post ultimam Collectam, & immediate ante benedictionem hæ Collectæ dicentur:*

PAter summè misericors, te supplices rogamus, ut in hos famulos tuos effundas cœlestem tuam benedictionem ut justitiâ induantur, eósque successus habeat verbum tuum quod per os ipsorum proferetur, ut nunquam fit frustra. Da etiam ut gratia nobis concedatur ad ea, quæ proposituri sunt ex sanctissimo verbo tuo deprompta, aut cum eo concordantia, audienda & excipienda tanquam media nos ad salutem deducentia; ut dictis factisque gloriam tuam, & regni tui incrementem quæramus, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

ACtiones nostras singulas Domine clementissimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio prosequere, ut in omnibus operibus nostris in te incœptis, continuatis & finitis, sanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miseratione tuâ vitam æternam consequamur, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

PAx Dei, quæ superat omnem intellectum conservet corda vestra & mentes vestras, in cognitione & amore Dei, & Filii ejus Jesu Christi Domini nostri; & favor Omnipotentis Dei Patris, Filii & Spiritus sancti, vobis adsit, semperque vobiscum maneat. *Amen.*

¶ *SI autem uno eodemque die alii ad Diaconatus, alii ad Presbyteratus Ordinem admittantur, prius præsentabuntur Diaconi, deinde Presbyteri. Et satis fuerit si semel recitetur Litania pro utrisque. Ambæ Collectæ usurpabuntur, pro Diaconis primò, deinde etiam pro Presbyteris. Epistola erit* Ephes. iv. 7. *usque ad* 14. *ut supra in hoc Officio. Postquam statim Juramentum Primatûs præstabunt, Examinabuntur & Ordinabuntur (prout supra præscriptum est) qui sunt ad Diaconatum admittendi. Tum prælecto ab aliquo eorum Evangelio (quod desumetur aut ex S.* Matth. ix. 36. *ut supra in hoc Officio, aut ex S.* Luc. xii. 35. *usque ad* 39. *ut antè in Forma pro Ordinandis Diaconis.) Et ii qui sunt ad Presbyteratum admittendi, præstabunt etiam Juramentum Primatûs, Examinabuntur, & Ordinabuntur, prout suprà in hoc Officio præscriptum habetur.*

Forma Ordinandi vel Conſecrandi

ARCHIEPISCOPUM AUT EPISCOPUM.

¶ *Quæ quidem Conſecratio ſemper celebranda eſt die Dominica aut aliquo die Feſto.*

¶ *Rebus omnibus in Eccleſiâ peractis atque ritè diſpoſitis poſt Preces Matutinas, Archiepiſcopus aut alius Epiſcopus ad id conſtitutus ordietur ab Officio Sacræ Communionis, in quo hæc erit.*

Collecta.

OMnipotens Deus, qui per Jeſum Chriſtum Filium tuum ſanctis tuis Apoſtolis, multa excellentia dona largitus es, quique illis in mandatis dediſti, ut gregem paſcerent, Gratiam largire quæſumus, omnibus Epiſcopis, Eccleſiæ tuæ Paſtoribus, ut diligenter verbum tuum prædicent, utque piam illius Diſciplinam ritè adminiſtrent. Plebi autem da ut obſequenter ei ſe ſubmittant, ſicque omnes æternæ gloriæ coronam conſequantur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Alius autem Epiſcopus leget Epiſtolam,* 1 *Tim.* iii. 1.

FIdelis ſermo: ſiquis Epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat. Oportet enim Epiſcopum irreprehenſibilem eſſe, unius uxoris virum, ſobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hoſpitalem, doctorem, non vinolentum, non percuſſorem: ſed modeſtum, non litigioſum, non cupidum: ſed ſuæ domui bene præpoſitum, filios habentem ſubditos cum omni caſtitate. Siquis autem domui ſuæ præeſſe neſcit: quomodo Eccleſiæ Dei diligentiam habebit? Non Neophytum: ne in ſuperbiam elatus, in judicium incidat Diaboli. Oportet autem illum & teſtimonium habere bonum ab iis qui foris ſunt: ut non in opprobrium incidat, & in laqueum Diaboli.

¶ *Aut hoc, loco Epiſtolæ.* *Act.* xx. 17.

AMileto autem mittens Epheſum, vocavit majores natu Eccleſiæ. Qui cùm venſſent ad eum, & ſimul eſſent, dixit eis. Vos ſcitis à prima die qua ingreſſus ſum in Aſiam

Asiam, qualiter vobiscum per omne tempus fuerim, serviens Domino cum omni humilitate & lacrymis, & tentationibus quæ mihi acciderunt ex insidiis Judæorum : quomodo nihil subtraxerim vobis utilium quominus annunciarem vobis, & docerem vos publicè & per domos, testificans Judæis atque Gentilibus in Deum pœnitentiam, & fidem in Dominum nostrum Jesum Christum. Et nunc ecce alligatus ego Spiritu, vado in Jerusalem : quæ in ea ventura sint mihi ignorans. Nisi quod Spiritus sanctus per omnes Civitates mihi protestatur, dicens quoniam vincula & tribulationes Jerosolymis me manent. Sed nihil horum vereor, nec facio animam meam pretiosiorem quàm me, dummodo consummem cursum meum & ministerium verbi quod accepi à Domino Jesu testificari Evangelium gratiæ Dei. Et nunc ecce ego scio, quia amplius non videbitis faciem meam vos omnes per quos transivi prædicans Regnum Dei. Quapropter contestor vos hodierna die quia mundus sum à sanguine omnium. Non enim subterfugi, quominus annunciarem omne consilium Dei vobis. Attendite vobis & universo gregi in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit in sanguine suo. Ego scio quoniam intrabunt post discessionem meam lupi rapaces in vos non parcentes gregi. Et ex vobis ipsis exurgent viri loquentes perversa ut abducant discipulos post se. Propter quod vigilate, memoriâ retinentes, quoniam per triennium nocte & die non cessavi, cum lacrymis monens unumquemque vestrûm. Et nunc commendo vos, Deo & verbo gratiæ ipsius, qui potens ædificare, & dare hæreditatem in sanctificatis omnibus. Argentum & aurum, aut vestem nullius concupivi. Sicut ipsi scitis quoniam ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt ministraverunt manus istæ. Omnia ostendi vobis quoniam sic laborantes, oportet suscipere infirmos, ac meminisse verbi Domini Jesu, (quoniam ipse dixit) Beatius est magis dare quàm accipere.

¶ *Tum alius Episcopus leget Evangelium. S. Joh.* xxi. 15.

DIcit Simoni Petro Jesus, Simon Joannis, diligis me plus his ? Dicit ei, etiam Domine : tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce agnos meos. Dicit ei iterum, Simon Joannis, diligis me ? Ait illi etiam Domine ; tu scis quia amo te. Dicit ei iterum, Pasce agnos meos. Dicit ei tertiò, Simon Joannis amas me ? Contristatus est Petrus quia dicit ei tertiò amas me ? Et dixit ei Domine, tu omnia nosti : tu scis quia amo te. Dicit ei, Pasce oves meas.

¶ *Aut hoc. S. Joh.* xx. 19.

CUm ergo serò esset die illo, una Sabbathorum, & fores essent clausæ ubi erant discipuli congregati propter metum Judæorum, venit Jesus, & stetit in medio, & dicit eis, Pax vobis. Et cum hæc dixisset, ostendit eis manus, & latus. Gavisi sunt Discipuli viso Domine.

mino. Dixit ergo eis iterum Pax vobis: ſicut miſit me Pater, & ego mitto vos. Hæc cùm dixiſſet, inſufflavit: & dicit eis accipite Spiritum ſanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retineritis, retenta ſunt.

¶ *Aut hoc. S. Matth.* xxviii. 19.

ACcedens Jeſus locutus eſt eis, dicens, data eſt mihi omnis poteſtas in cœlo & in terra. Euntes ergo docete omnes gentes: baptizantes eos in Nomine Patris, Filii, & Spiritus ſancti, docentes eos ſervare omnia quæcunque mandavi vobis, & ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus, uſque ad conſummationem ſæculi.

¶ *Poſt Evangelium, Symbolum Nicænum, & Concionem Sacram, Electus Epiſcopus Supparo, vulgo* Rochetto, *indutus, à duobus Epiſcopis præſentabitur illius Provinciæ Archiepiſcopo (aliive Epiſcopo ad hoc per legitimam commiſſionem conſtituto) Archiepiſcopo ſedente in Cathedrâ juxta ſacram Menſam, Epiſcopiſque qui illum præſentant, dicentibus:*

REverendiſſime in Chriſto Pater, hunc pium atque eruditum virum vobis præſentamus in Epiſcopum Ordinandum atque Conſecrandum.

¶ *Tum Archiepiſcopus Mandatum Regium jubebit exhibere, illudque curabit prælegi. Juramentum autem de agnoſcendo Primatu Regio ſingulis in Epiſcopos electis adminiſtrabitur, prout habetur in formula Diaconos ordinandi, ut & poſtea juramentum obedientiæ Archiepiſcopo debitæ juxta ſequentem Formulam.*

Juramentum Obedientiæ Archiep. debitæ.

IN *Dei Nomine Amen. Ego* N. *Electus Epiſcopus Eccleſiæ ſediſq;* N. *profiteor pollliceorque omnimodam reverentiam & obedientiam debitam Archiepiſcopo atque Eccleſiæ Metropoliticæ* N. *debitam & Succeſſoribus ſuis, ſic me Deus adjuvet per Jeſum Chriſtum.*

¶ *Hoc Juramentum omittetur in Conſecratione Archiepiſcopi.*

¶ *Tum Archiepiſcopus cœtum ad orandum exhortabitur, in hæc verba.*

FRatres, Scriptum eſt in Evangelio ſecundum S. *Lucam* quod Servator noſter Jeſus Chriſtus per totam noctem in orationibus perſeveraverit, priuſquam eligeret ac mitteret duodecim Apoſtolos ſuos. Scriptum eſt etiam in *Actibus ſanctorum Apoſtolorum*, Diſcipulos qui Antiochiæ degebant, jejuniis ac orationibus vacaſſe antequam Paulo & Barnabæ manus imponerent, eoſque mitterent. Chriſti Servatoris igitur Apoſtolorumque ſuorum exemplum ſecuti, ante omnia, orationi incumbamus, antequam virum hunc admittamus qui nobis eſt præſentatus, eúmque mittamus ad opus

ad

ad quod ipſum à Spiritu ſancto vocatum eſſe confidimus.

¶ *Tum recitabitur Litania, ut ſuperius in Formula Diaconos Ordinandi ; excepto tantummodo, quod poſt hunc locum* (ut omnes Epiſcopos, Preſbyteros) *proprium Suffragium quod ibi habetur omittetur, hoc ſequente Suffragio in ipſius locum ſubſtituto.*

UT huic fratri noſtro Electo benedicere, ut ſuper ipſum gratiam tuam cœleſtem effundere digneris, ut officium ſuum ad quod vocatur ritè obeat, ad Eccleſiæ tuæ ædificationem, & Nominis tui honorem, laudem ac gloriam.

Reſponſio.

Te rogamus audi nos.

¶ *Tum recitabuntur Orationes ſequentes.*

OMnipotens Deus, omnium bonorum largitor, qui per ſanctum Spiritum tuum varios in Eccleſia Miniſterii Ordines inſtituiſti, famulum tuum ad opus & Miniſterium Epiſcopi nunc vocatum, benignè reſpice, eúmque ità reple doctrinæ veritate, vitæque innocentiâ exorna, ut tibi in hoc officio dictis factiſque fidelem navet operam, ad Nominis tui gloriam, & Eccleſiæ tuæ ædificationem & rectam gubernationem, per merita Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, qui unà recum & cum Spiritu ſancto vivit & regnat in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiſcopus in Cathedra ſedens, eum qui in Epiſcopum Conſecrandus eſt, ſic alloquetur.*

FRater, quandoquidem Scriptura ſacra ut & antiqui Canones monent ne cito manus imponamus, ullúnque admittamus ad regimen in Eccleſia Chriſti quam non minore pretio, quàm ſui ipſius ſanguinis effuſione acquiſivit. Priuſquam te admittam ad hanc adminiſtrationem, te examinabo in quibuſdam articulis ut præſens Cœtus compertum habeat, & conteſtari poſſit quo pacto te gerere in hoc officio apud te ſtatueris.

NUm perſuaſum habes te verè vocari ad hanc adminiſtrationem ſecundum voluntatem Domini noſtri Jeſu Chriſti ac hujus Regni morem ?

Reſponſio.

Ita perſuaſum habeo.

Archiepiſcopus.

NUm perſuaſum habes te Scripturis ſacris ſufficienter contineri omnem doctrinam neceſſario requiſitam ad ſalutem æternam, per fidem in Jeſum Chriſtum ? Num etiam apud te decreviſti, ex iiſdem ſacris Scripturis documenta deſumere, quibus plebem tibi commiſſam inſtituas ; neque quicquam tenere aut docere tanquam neceſſariò ad ſalutem æternam requiſitum, niſi quod perſuaſum habeas ex Scripturis poſſe inferri ac probari ?

Reſponſio.

Ita perſuaſum habeo, ſicque decrevi auxiliante Dei gratiâ.

Archi-

Archiepiſcopus.

NUm igitur fidelem iiſdem ſacris Scripturis dabis operam, & Deum invocando rogabis, ut tibi veram earum intelligentiam concedat; ita ut harum operâ potens ſis docere & exhortari in ſacra doctrina, & iis qui contradicunt reſiſtere, eóſque coarguere?

Reſponſio.

Ita faciam juvante Deo.

Archiepiſcopus.

NUm apud te conſtituiſti propulſare & amoliri omni cum fide atque diligentiâ omnes falſas & peregrinas doctrinas quæ verbo Dei adverſantur; alioſque cùm privatim tum publicè ad illud ipſum monere ac hortari?

Reſponſio.

Ita apud me facere conſtitui, mihi opitulante Domino.

Archiepiſcopus.

NUm omnem impietatem & ſæcularia deſideria abnegabis, ſobrie, & juſte, & piè vivens in hoc ſeculo, ut teipſum in omnibus exemplum bonorum operum aliis præbeas, ut is qui ex adverſo eſt vereatur, nihil habens malum dicere de te?

Reſponſio.

Ita faciam, mihi opitulante Domino.

Archiepiſcopus.

NUm fovebis & promovebis quantum in te erit, quietem, Charitatem & Pacem inter omnes; inquietos verò, immorigeros & crimini obnoxios intra tuam Dioceſim, corriges, & plectes pro ea authoritate quam habes ex verbo Dei, quæque tibi committenda eſt ex hujus Regni conſtitutione?

Reſponſio.

Ita faciam juvante Deo.

Archiepiſcopus.

NUm fidelis eris in Ordinandis & mittendis aliis, iiſq; manus imponendo?

Reſponſio.

Ero Deo adjuvante.

Archiepiſcopus.

NUm teipſum manſuetum præbebis, & miſericordem propter Chriſtum erga pauperes & egenos, atque omnes peregrinos auxilio deſtitutos?

Reſponſio.

Præbebo Deo adjuvante.

¶ *Tum Archiepiſcopus ſtans, dicet.*

DEus omnipotens Pater noſter cœleſtis, qui tibi dedit hæc omnia præſtare velle, tibi etiam largiatur virtutem ad ea præſtanda, ut perfecto quod incœpit in te bono opere, perfectus & inculpatus reperiaris in die noviſſimo, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum Electo in Epiſcopum reliqua Epiſcopalia, veſtimenta induto & genibus flexis, Hymnus,* Veni, Creator Spiritus, *ſuper ipſum cantabitur aut recitabitur, incipiente Archiepiſcopo, Epiſcopis autem, cum aliis præſentibus, alternis reſpondentibus, prout habetur in ſequentibus.*

VEni Creator Spiritus,
Mentes tuorum viſita;
Imple ſuperná gratiâ, *&c.*

¶ Quo

¶ *Qui finito, Archiepiſcopus dicet,*

Domine exaudi orationem noſtram.

Reſponſio.

Et clamor noſter ad te perveniat.

Oremus.

OMnipotens Deus, ac Pater ſummè miſericors, qui ex immenſâ tuâ bonitate Jeſum Chriſtum charum, & prædilectum Filium tuum unigenitum dediſti ut eſſet Redemptor noſter & Author vitæ æternæ; qui poſtquam morte ſuâ Redemptionem noſtram perfecit, poſtquam ſuam in cœlos Aſcenſionem, dona ſua abundè ſuper homines effudit, aliis factis Apoſtolis, aliis Prophetis, aliis verò Evangeliſtis, aliis Paſtoribus ac Doctoribus, ad ædificationem & conſummationem Eccleſiæ ſuæ, huic famulo tuo gratiam eam largire quæſumus, qua ſemper paratus ſit Evangelium illud tuum annunciare, quod eſt noſtræ tecum reconciliationis jucundus nuncius, & eâ uti authoritate quæ ipſi conceſſa eſt, non ad deſtructionem ſed ad ſalutem, non ad damnum ſed ad auxilium; ita ut tanquam fidelis diſpenſator & prudens qui in tempore familiæ tuæ demenſum ſuum diſtribuat, in æternum gaudium tandem admittatur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum, qui unà tecum & cum Spiritu ſancto vivit & regnat unus Deus, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Tum Archiepiſcopus & Epiſcopi qui aderunt, Electo in Epiſcopum coram ipſis in genua provoluto, manus imponent, Archiepiſcopo dicente,*

ACcipe Spiritum ſanctum ad Officium & opus Epiſcopi in Eccleſia Dei, quod jam tibi committitur per impoſitionem manuum noſtrarum; In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Amen. Ac memento ut exſuſcites gratiam Dei quæ data eſt tibi per hanc manuum noſtrarum impoſitionem. Non enim dedit nobis Deus ſpiritum timoris, ſed virtutis, & ſobrietatis.

¶ *Tum Archiepiſcopus ipſi tradet Sacra Biblia, dicens,*

ATtende lectioni, exhortationi & doctrinæ. Ea meditare quæ hoc libro continentur. In his eſto diligens, ut profectus tuus manifeſtus ſit omnibus. Attende tibi & doctrinæ, inſta in illis. Hoc enim faciens & te ipſum ſalvum facies, & eos qui te audiunt. Eſto gregi Chriſti, Paſtor, non lupus, paſce oves illius, ne devores. Infirmas ſuſtenta, ægrotantes ſana, confractas alliga, abactas reduc, quæ perierant require. Eſto ita miſericors ne ſis æquo remiſſior. Ita Diſciplinam adminiſtra, ne obliviſcaris miſericordiam. Ut cum ſummus Paſtor apparuerit, Coronam immarceſſibilem accipias, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Tum*

¶ *Tum Archiepiſcopus perget in Officio Sacræ Communionis; quicum jam Conſecratus Epiſcopus (unà cum aliis) Cœnæ Domini communicabit.*

¶ *Et pro ultima Collectâ, immediatè ante benedictionem, hæ recitabuntur Orationes.*

PAter ſummè miſericors, effunde quæſumus in hunc famulum tuum Cœleſtem tuam benedictionem, eúmque ita reple ſancto Spiritu tuo, ut verbum tuum prædicans, non ſolum aſſiduus & vehemens ſit in corripiendo, ſupplicando, & redarguendo, cum omni patientiâ & doctrinâ, verum etiam ſit exemplum ſalutare fidelium, in verbo, in converſatione, in charitate, in fide, in caſtitate, in puritate, ut fideliter curſu ſuo conſummato, accipiat in die noviſſimo, coronam juſtitiæ quæ ipſi repoſita eſt à Domino juſto Judice, qui vivit & regnat unus Deus cum Patre & Spiritu ſancto, in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

ACtiones noſtras ſingulas Domine clementiſſimo tuo favore præveni, & perpetuo auxilio proſequere, ut in omnibus operibus noſtris in te incœptis, continuatis & finitis, ſanctum Nomen tuum glorificemus, & tandem miſeratione tuâ vitam æternam conſequamur, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

PAx Dei, quæ ſuperat omnem intellectum conſervet corda veſtra & mentes veſtras, in cognitione & amore Dei, & Filii ejus Jeſu Chriſti Domini noſtri; & favor Omnipotentis Dei Patris, Filii & Spiritus ſancti, vobis adſit, ſempérque vobiſcum maneat. *Amen.*

FORMU-

FORMULA PRECUM
CUM
Gratiarum Actione quotannis usurpanda
Quinto *NOVEMBRIS.*

FORMULA PRECUM.
Quotannis usurpando Trigesimo
JANUARII.

FORMULA PRECUM
CUM
Gratiarum Actione quotannis usurpanda
Vigesimo Nono *MAII.*

CAROLUS R.

VOlumus ac jubemus, Ut hæ tres Orationum & Officiorum Formulæ in Quintum Novembris, *Trigesimum* Januarii, *& Vigesimum Nonum* Maii, *designatæ, absque morâ Excudantur ac Vulgentur, & ut in posterum adjiciantur Libro Publicarum Precum quotannis diebus istis usurpandæ, in omnibus Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis, ac Sacellis; in omnibus Sacellis Collegiorum & Aularum utriusque Universitatis nostræ; ut & Collegiorum nostrorum* Eatonensis *&* Wintonensis, *& in omnibus Ecclesiis Parochialibus ac Sacellis Regni nostri Angliæ ac Principatus* Walliæ, *& oppidi* Berwick *ad* Tweedam.

Datum in Aula nostra *Whitehall* Mensis *Maii* die Secundâ, Anno Regni nostri Decimo quarto.

Jussu Regiæ Majestatis.

EDVARDUS NICOLAS.

FORMULA PRECUM
CUM
Gratiarum Actione quotannis uſurpanda Quinto *Novembris*; ob Ereptos Regem & tres Ordines Regni: maximè Proditoriæ ac Cruentæ cædi Nitrati pulveris, quæ ipſis parabatur.

¶ *Idem erit Officium in omnibus cum eo quod eſt in uſu Feſtis diebus; niſi ubi aliter cautum eſt in ſequentibus.*

¶ *Si dies iſte incidat in Dominicam, Collecta illius Dominicæ tantum, ſuo loco addetur huic Officio.*

¶ *Preces Matutinæ incipient ab una aliqua ſequentium ſententiarum.*

AVerte faciem tuam à peccatis meis; & omnes iniquitates meas dele. *Pſal.* li. 10.

Corripe me Domine, verumtamen in judicio; & non in furore tuo, ne forte ad nihilum redigas mes. *Jer.* x. 24.

Surgam & ibo ad Patrem meum, & dicam ei Pater, peccavi in Cœlum coram te; Et jam non ſum dignus vocari filius tuus. S. *Luc.* xv. 18, 19.

¶ *Pſalmi proprii*, xxxv. lxvi. cxxiv. cxxix.

¶ *Lectiones Propriæ*, { *Prior*, 2 Sam. xxii. *Poſter.* Act. xxiii.

¶ *Suffragiis poſt Symbolum, hæc inſerentur ac dicentur pro Rege.*

Presbyter.

Domine ſalvum fac Regem.

Populus.

Qui ſperat in te.

Presbyter.

Mitte Illi auxilium de ſancto.

Populus.

Et perpetuo eum potenter defende.

Presbyter.

Nihil prævaleant inimici in eum.

Populus.

Filius iniquitatis non appropinquet ad nocendum ei.

¶ *Loco primæ Collectæ ad Matutinas, hæ duæ Collectæ dicentur.*

OMnipotens Deus, qui omnibus ſæculis potentiam & miſericordiam tuam patefeciſti, Eccleſiam tuam miraculosè, & benignè liberando ac juſtos pióſque Reges & Reſpublicas profitentes ſanctam & æternam veritatem tuam protegendo adverſus nefarias conſpirationes, & pravas molitiones inimicorum; ex animo tibi gratias agimus, & gloriam tribuimus pro admiranda illa & potenti liberatione *Jacobi* Regis noſtri clementis defuncti, Reginæ, Principis, & univerſæ ſtirpis

ſtirpis Regiæ, ut & Nobilium, Cleri, & Plebis hujuſce Regni, tum Comitia celebrantium; qui omnes perquam barbare & immaniter ac ſupra quam quod nunquam in retro actis ætatibus auditum eſt, tanquam oves ad mactationem Pontificiorum perfidia deſtinati erant. Ab immani iſta conjuratione non meritum noſtrum, ſed miſeratio tua, non noſtra, ſed una tua providentia nos liberavit. Atque adeò non nobis Domine, non nobis, ſed Nomini tuo tribuatur omnis honor & gloria, in omnibus Eccleſiis ſanctorum, à generatione in generationem, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

DOmine qui hodiè inſidias nobis ſtructas patefeciſti, & nos ab iis non ſine miraculo liberaſti; Perge porrò noſter potens protector eſſe, inimicos autem noſtros qui ſanguine delectantur, diſperge, eorum conſilia infatua ac diſſipa; ſuperbiam deprime, malitiam extingue, & artificia confunde. JACOBI Regis noſtri clementis, ut & eorum omnium qui ſub eo munere aliquo publico funguntur, manus judicio & juſtitia corrobora, ad eos omnes operarios iniquitatis exſcindendos, qui religionem converunt in rebellionem, & fidem in factionem; ne unquam nobis prævaleant, aut de nobis triumphent in ruinam Eccleſiæ tuæ apud nos: ſed Princeps noſter clementiſſimus & Regna illius in vera illa tua Religione cuſtodiantur, & in ejuſdem profeſſione miſericordi tua bonitate protegantur; adeò ut nos omnes tibi ſervire & gratias meritas referre in ſancta Eccleſia tua valeamus, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *In fine Litaniæ (quæ ſemper die iſto recitabitur) poſt Collectam* (Infirmitates noſtras, *&c.*) *dicetur hoc quod ſequitur.*

OMnipotens Deus, Pater cœleſtis qui benigna tua providentia, & ſumma erga nos miſericordiâ, inimicorum noſtrorum malitiæ, & molitionibus obvium iviſti, revelato & profligato horrendo ac nefario eorum facinore, quod in diem iſtum moliti erant, ut tum illud perpetrarent, adverſus Regem & Statum univerſum hujus Regni, ad Politiam & Religionem legibus apud nos conſtitutas penitus evertendas. Animo perquam demiſſo laudamus ac magnificamus glorioſum Nomen tuum pro benigna, & infinita illa tua erga nos bonitate. Profitemur id miſerationi tuæ, tuæ uni miſerationi acceptum referendum, quod tum non exciſi fuerimus. Quippe peccata noſtra ad Cœlum contra nos clamabant; & iniquitates noſtræ te ad ultionem juſtè provocabant. Sed non feciſti nobis ſecundum peccata noſtra, neque ſecundum iniquitates noſtras retribuiſti nobis: neque nos tradidiſti prout merebamur, in prædam inimicis noſtris; ſed miſericorditer nos ab eorum malitia liberaſti, & à morte & ruina immunes præſtitiſti. Fac Domine ut hujus tuæ bonitatis meditatio, in nobis veram pœnitentiam operetur, ne nobis ſit iniquitas in ruinam.

ruinam, In nobis etiam fidem vivam & charitatem in omni ſancta obedientia fructuoſam magis magiſque adaugeto, ut propenſio illa tua, erga nos unà cum luce Evangelii ſit nobis, & poſteris noſtris perpetua; idque propter chariſſimum Filium tuum Jeſum Chriſtum, Mediatorem & Advocatum noſtrum unicum. *Amen.*

¶ *In Officio Sacræ Communionis, pro Collectâ diei, ſequens Collecta dicetur.*

AEterne Deus, & potentiſſime Protector noſter, nos indigni famuli tui præſentes adſumus coram Majeſtate tua, agnoſcentes potentiam tuam, ſapientiam & bonitatem in Rege, & tribus Ordinibus hujus Regni dum Comitia celebrarent ſervandis & eripiendis ab exitio quod iis die iſto paratum erat. Da quæſumus, ut ingentem illam tuam miſericordiam erga nos, grato ſinceróque animo ſentiamus. Protege ac tuere ſupremum Dominum noſtrum Regem, & univerſam ſtirpem Regiam, ab omnibus proditionibus, & conſpirationibus. Cuſtodi eos in fide, timore & amore tui; proſpera Regnum illius diuturnâ fœlicitate hic in terris, & eum corona poſthac gloria ſempiterna in Regno Cœlorum, per Jeſum Chriſtum Servatorem & Redemptorem noſtrum unicum. *Amen.*

Epiſtola. Rom. xiii. 1.

OMnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit. Non eſt enim poteſtas niſi à Deo: quæ autem ſunt, à Deo ordinatæ ſunt. Itaque qui reſiſtit poteſtati, Dei ordinationi reſiſtit: qui autem reſiſtunt, ipſi ſibi damnationem acquirunt. Nam Principes non ſunt timori boni operis, ſed mali. Vis autem non timere poteſtatem? bonum fac, & habebis laudem ex illa. Dei enim miniſter eſt tibi in bonum. Si autem malum feceris; time, non enim ſine cauſa gladium portat. Dei enim miniſter eſt: vindex in iram, ei qui malum agit. Ideò neceſſitati ſubditi eſtote: non ſolum propter iram, ſed etiam propter conſcientiam. Ideò enim & tributa præſtatis, miniſtri enim Dei ſunt, in hoc ipſum ſervientes. Reddite ergo omnibus debita, cui tributum tributum: cui vectigal vectigal: cui timorem timorem: cui honorem honorem.

Evangelium. S. Matth. xxvii. 1.

MAne facto conſilium inierunt omnes principes Sacerdotum, & Seniores Populi adverſus Jeſum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, & tradiderunt Pontio Pilato præſidi. Tunc videns Judas qui eum tradidit quod damnatus eſſet: pœnitentia ductus, retulit triginta argenteos principibus Sacerdotum & Senioribus, dicens, Peccavi, tradens ſanguinem juſtum. At illi dixerunt, quid ad nos? Tu videris. Et projectis argenteis in Templo, receſſit: & abiens, laqueo ſe ſuſpendit. Principes autem Sacerdotum acceptis argenteis, dixerunt, non licet eos mittere in corbanam: quia pretium

tium ſanguinis eſt. Conſilio autem inito emerunt ex illis agrum figuli, in ſepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus eſt ager ille, Haceldama, hoc eſt ager ſanguinis, uſque in hodiernum diem. Tunc impletum eſt quod dictum eſt per Jeremiam Prophetam, dicentem, Et acceperunt triginta argenteos pretium appretiati quem appretiaverant à filiis Iſrael: & dederunt eos in agrum figuli, ſicut conſtituit mihi Dominus.

¶ *Poſt Symbolum Apoſtolorum, ſi non habeatur Concio, prælegetur una aliqua ſex Homiliarum contra Rebellionem.*

¶ *Legenda eſt hæc ſententia ad Offertorium.*

S. *Matth.* vii. 12.

OMnia quæcunque vultis ut faciant vobis homines; ita & facite illis. Hæc eſt enim Lex & Prophetæ.

FOR-

FORMULA PRECUM

Publicarum

Quotannis uſurpanda Trigeſimo *Januarii*,

Qui eſt DIES MARTYRII

CAROLI REGIS,

Ejus Nominis Primi.

¶ *Si dies iſte inciderit in Dominicam aliquam, Officium hoc ſequenti die Celebrabitur.*

¶ *Officium idem erit in omnibus cum Officio pro diebus Feſtis conſueto; niſi ubi poſtea aliter præſcriptum fuerit.*

Ordo Precum Matutinarum.

¶ *Miniſter incipiet ab una aliqua harum ſententiarum.*

COrripe me Domine, veruntamen in judicio: & non in furore tuo, ne fortè ad nihilum redigas me. *Jer.* x. 24.

Scindite corda veſtra, & non veſtimenta veſtra, & convertimini ad Dominum Deum noſtrum: quia benignus & miſericors eſt, patiens & multæ miſericordiæ, & præſtabilis ſuper malitia. *Joel* ii. 13.

Miſericordiæ Domini quia non ſumus conſumpti: quia non defecerunt miſerationes ejus. *Lam* iii 22.

¶ *Pro Psalmo*, Venite Exultemus, *Sequens Psalmus alternis recitabitur, à Presbytero, & à Clerico & Populo.*

VEnite, adoremus, & procidamus: & ploremus ante Dominum qui fecit nos. *Psal.* xcv. 6.

Resipiscamus, & convertamur ab iniquitatibus nostris: & delebuntur peccata nostra. Act. iii. 19.

Convertatur vir à via sua mala, & revertetur Deus à furore iræ suæ, & non peribimus. *Jona* iii. 8.

Iniquitatem nostram nos cognoscimus: & peccatum nostrum contra nos est semper. Psalm. li. 4.

Provocavimus iram tuam Domine: sed apud te propitiatio est, ideò timebunt te. *Lam.* iii. 42. *Psalm.* cxxx. 4.

Ne perdas cum impiis Deus animas nostras: & cum viris sanguinum vitam nostram. Psal. xxvi. 9.

Pollicitus es Domine quòd antequam clamemus, tu exaudies: & quod nobis adhuc loquentibus, tu audies. *Esa.* lxv. 24.

Et nunc anima in angustiis & Spiritus anxius clamat ad te: Audi, Domine, & miserere. Baruc. iii. 1.

Domine ne in furore arguas nos: neque in ira tua corripias nos. *Psalm.* vi. 1.

Propter nomen tuum Domine propitiaberis peccato meo: multum est enim. Psal. xxv. 12.

AVerte faciem tuam à peccatis nostris: & omnes iniquitates nostras dele. *Isal.* li. 10.

Corda munda crea in nobis Deus: & Spiritum rectum innova in visceribus nostris. Vers. 11.

Libera nos de sanguinibus Deus: Deus salutis nostræ. *Vers.* 15.

Libera nos & propitius esto peccatis nostris: propter Nomen tuum. Psalm. lxxix. 9.

Benignè fac Domine in bona voluntate tua Sion: & ædificentur muri Jerusalem. *Psalm.* li. 19.

Nos autem Populus tuus, & Oves pascuæ tuæ, confitebimur tibi in sæculum: in generationem & generationem annunciabimus laudem tuam. Psal. lxxix. 14, 15.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, & nunc, & semper, & in sæcula sæculorum. Amen.

¶ *Psalmi Proprii.* vii. ix. x. xi.

¶ *Lection.* } *Prior*, 2 Sam. i.
Propriæ, } *Poster.* S. Mar. xxvii.

¶ *Pro prima Collecta ad Matutinas, hæc sequens Collecta recitabitur.*

POtentissime Deus, terribilis in judiciis tuis, & admirande in iis quæ operaris erga filios hominum, qui in gravi tua indignatione, permisisti ut Clementissimi Principis nostri defuncti vita, die isto per manus iniquorum ablata sit: Nos humiles famuli tui, animo demisso confitemur, peccata hujus Gentis causam fuisse immissi in nos gravissimi illius Judicii. Ast Deus clementissime, cùm requires sanguinem, noli

noli effusi sanguinis illius innocentis crimen, (quod nihil expiare potest præter sanguinem Filii tui) noli crimen illud populo hujus Regionis imputare, nec unquam sanguis ille requiratur à nobis aut posteris nostris. Propitius esto, propitius esto populo tuo, quem redemisti; & ne irascaris nobis in æternum, sed parce nobis propter misericordiam tuam, per merita Filii tui Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *In fine Litaniæ (quæ semper die isto recitabitur) post Collectam* (Infirmitates nostras supplices quæsumus, &c.) *dicendæ sunt hæ tres Collectæ.*

PReces nostras quæsumus Domine, clementer exaudi, & illis omnibus parce qui tibi peccata sua confitentur, ut quos conscientia delictorum accusat, indulgentia propitiationis tuæ absolvat, per Christum Dominum nostrum. *Amen.*

POtentissime Deus, & Pater misericors, qui omnium hominum misereris, & nihil eorum odisti quæ condidisti, qui non vis mortem peccatoris, sed magis ut convertatur ab iniquitate sua, & salvus fiat; delicta nostra clementer condona nobis; excipe & consolare nos, qui laboramus & fatiscimus sub onere peccatorum nostrorum. Tuum est semper misereri, tu unus peccata potes condonare: nobis igitur parce, Domine, parce Populo tuo quem redemisti. Ne intres in judicium cum famulis tuis, qui sumus vilis cinis & pulvis & miseri peccatores: sed ita iram tuam averte à nobis qui vilitatem nostram humiliter agnoscimus, & quos verè delictorum nostrorum pœnitet, sicque festina ad adjuvandum nos in hoc mundo, ut tecum æternùm vivamus in futuro, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

¶ *Tum Populus hoc quod sequitur dicet post Ministrum.*

COnverte nos misericors Domine & convertemur. Propitius esto Domine, propitius esto populo tuo, qui ad te convertitur in lacrymis, jejuniis & precibus. Quia tu es Deus misericors & plenus miserationum, longanimis, & multæ misericordiæ. Tu parcis cùm pœnas meremur, & in ira tua de misericordia cogitas. Parce populo tuo misericors Domine, parce: & ne des hæreditatem tuam in opprobrium. Exaudi nos Domine, quia multa est misericordia tua: & secundum multitudinem miserationum tuarum respice nos; per merita & mediationem Filii tui benedicti Jesu Christi Domini nostri. *Amen.*

¶ *In Officio Sacræ Communionis, immediatè post Decalogum, hæc Collecta recitabitur.*

DOmine Omnipotens, & æterne Deus; corda & corpora nostra quæsumus, dirigere, sanctificare ac regere digneris in viis Legis tuæ, & in operibus mandatorum tuorum: ut potentissima tua protectione cum corpore, tum animo hic & in æternum tuti simus, per

Jesum Christum Dominum & Servatorem nostrum. *Amen.*

℣ *Tum sequetur Oratio pro Rege,* (Omnipotens Deus, cujus Regnum æternum est, *&c.*) *deinde hæ duæ Collectæ.*

BEnedicte Deus, in cujus oculis Sanctorum tuorum mors pretiosa est; Nomen tuum magnificamus pro ubertate illa gratiæ, quam Principi nostro defuncto Martyri tuo, largitus es, qua factus est idoneus qui tam alacritèr premeret vestigia benedicti Magistri & Servatoris sui, constanter & miti animo barbaras omnes contumelias perpetiendo, & tandem ad sanguinem usque resistendo; & tum etiam illud ipsum exemplum sequutus, orando pro suis interfectoribus. Benedicta sit apud nos in æternum memoria illius, ut patientiæ & charitatis ipsius exemplum imitemur. Ac concede ut nostra hæc Regio immunis sit ab ultione sanguinis illius, & ut misericordia tua in delictorum nostrorum condonatione glorificetur; quæ omnia petimus propter Jesum Christum. *Amen.*

DA nobis, quæsumus Domine, ut hujus mundi cursus ira pacificè tua gubernatione dirigatur, ut Ecclesia tua tibi tranquilla devotione cum gaudio serviat, per Jesum Christum Dominum nostrum. *Amen.*

Epistola. 1 S. *Pet.* ii. 13.

SUbjecti estote omni humanæ creaturæ propter Deum: sive Regi quasi præcellenti, sive ducibus, tanquam ab eo missis ad vindictam malefactorum, laudem verò bonorum: quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam. Quasi liberi, & non quasi velamen habentes malitiæ libertatem, sed sicut servi Dei. Omnes honorate. Fraternitatem diligite. Deum timete. Regem honorificate. Servi subditi estote in omni timore Dominis, non tantum bonis & modestis, sed etiam dyscolis. Hæc est enim gratia, si propter Dei conscientiam sustinet quis tristitias, patiens injuste: Quæ est enim gloria, si peccantes, & colaphizati sustinetis? Sed si benefacientes patientes sustinetis; hæc est gratia apud Deum, in hæc enim vocati estis: quia Christus passus est pro nobis vobis relinquens exemplum ut sequamini vestigia ejus. Qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore ejus.

Evangelium. S. *Matth.* xxi. 33.

HOmo erat Pater-familias qui plantavit vineam, & sepem circundedit ei, & fodit in ea torcular, & ædificavit Turrim, & locavit eam agricolis: & peregrè profectus est, cum autem tempus fructuum appropinquasset, misit servos suos ad Agricolas, ut acciperent fructum ejus. Et Agricolæ apprehensis servis ejus alium ceciderunt, alium occiderunt, alium verò lapidaverunt. Iterum misit alios servos plures prioribus, & fecerunt similiter. Novissimè autem misit ad eos Filium suum, dicens, verebuntur

rebuntur forte Filium meum. Agricolæ videntes Filium, dixerunt intra ſe. Hic eſt hæres, venite occidamus eum, & habebimus hæreditatem ejus, & apprehenſum eum ejecerunt extra vineam, & occiderunt. Cum ergo venerit Dominus vineæ, quid faciet Agricolis illis? Aiunt illi malos malè perdet: & vineam ſuam locabit aliis agricolis, qui reddent ei fructum temporibus ſuis.

℣. *Poſt Orationem* (Pro univerſo ſtatu Eccleſiæ Chriſti, &c.) *hæc Collecta dicetur.*

DOmine Pater noſter cœleſtis, qui non plectis nos pro meritis peccatorum noſtrorum, ſed in medio judiciorum tuorum miſericordiæ etiam recordatus es, favori tuo ſingulari acceptum ferimus, quod, licet pro magnis multiplicibuſque delictis noſtris quibus iram tuam provocavimus, permiſeris ut unctus tuus die iſto, incideret in manus hominum violentorum, & ſanguinem ſitientium, & ab iis barbare interficeretur, nos tamen non dereliquiſti perpetuo tanquam oves ſine Paſtore; ſed benigna illa tua providentia, coronæ illius hæredem indubitatum Regem *Carolum* Secundum, Dominum noſtrum clementiſſimum, non ſine miraculo immunem præſtitiſti adverſus ſanguinarios inimicos ſuos ipſum cooperiens tegmine alarum tuarum, uſque dum eorum tranſierit iniquitas: ipſumque opportuno præſtitutoq; tuo tempore reducens, ut ſedeat in Pace ſuper ſolio Parentis, & ut ea authoritate in nos utatur quam ſpeciali gratia tua illi commiſiſti; pro his magnis & ineffabilibus beneficiis tuis ſumma cum animi demiſſione, atque ex intuno corde tibi gratias agimus, ſupplicantes ut benignam protectionem tuam ipſi perpetuam eſſe velis, eique concedas diuturnum proſperumque Regnum ſuper nos. Sic nos populus tuus agemus tibi gratias ſempiternas, & laudem tuam indefinenter patefaciemus à generatione in generationem; per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

Ordo Pro Veſpertinis Precibus.

¶ *Pſalmi propṝi*, xxxviii, lxiv, cxliij.

¶ *Lectiones propriæ* { *Prior*, Jerem. xli. *aut* Dan. ix. *uſque ad v.* 22. *Poſterior*, Heb. xi. *v.* 32. *uſque ad v.* 7. *cap.* xii.

¶ *Loco primæ Collectæ Precibus Veſpertinis adhibeantur duæ iſtæ quæ ſequuntur.*

O Benedicte Domine Deus, qui omnia ſapientia tua non tantum gubernas & dirigis juſtitiæ tuæ maximè convenienter, ſed voluntatem tuam ita perficis, ut fieri non poſſit quin agnoſcamus te juſtum eſſe in omnibus viis tuis, & ſanctum in omnibus operibus; nos populus tuus multiplicium peccatorum rei coram te procidimus, confitentes quòd recta fuerunt judicia tua, cùm permitteres, ut Die iſto, homines crudeles, filii Belial, manus ſuas cruentarent ſanguine uncti tui: nempe nos ipſi judicia iſta ſuper nos adduximus ira tua diu multumque in nos flagitiis noſtris provocata; propterea igitur humiliamus nos ipſos hic coram te, miſericordiam tuam ſuper ea omnia implorantes; & ut velis hanc Gentem noſtram à ſanguinibus liberare ſupplicantes, ab eo maximè qui die iſto, effuſus eſt: avertas etiam à nobis & à poſteris noſtris ea omnia judicia quibus obnoxios peccata noſtra nos jure merito reddiderunt. Hæc concede propter ſuperabundantia merita Filii tui Servatoris noſtri Jeſu Chriſti. *Amen.*

BEnedicte Deus, juſte atque potens qui permiſiſti ut chariſſimus famulus tuus venerandus Princeps noſter defunctus die iſto, violentis improborum contumeliis traditus fuerit, ab ipſis protervè habendus & tandem interficiendus; quanquam tam fœdum facinus non niſi cum horrore atque attoniti cogitare valemus; attamen gratiſſimis animis commemoramus glorias gratiæ tuæ, quæ tùm in Uncto tuo emicuerunt, quem memorabili exemplaris patientiæ, manſuetudinis ac charitatis menſura donare dignatus es, etiam hora mortis in conſpectu crudelium inimicorum ſuorum. Et quamvis fiveris illos eò uſque violentiæ progredi, ut eum interfecerint, & ſolium ipſius occupaverint, attamen Filium ejus ad quem jure hæreditario pertinebat, ingenti miſericordia ſervaſti incolumem & tandem mirabili providentia reducem ſuper illud collocaſti ut veram tuam Religionem apud nos denuò inſtauraret, & pacem conſtitueret. Pro quibus Nomini tuo gloriam tribuimus, per Jeſum Chriſtum benedictum Dominum noſtrum. *Amen.*

¶ *Im-*

¶ *Immediatè ante Orationem S.* Chryſoſtomi, *hæc Collecta dicetur.*

OMnipotens & ſempiterne Deus, cujus juſtitia ſicut montes Dei, & judicia ſicut abyſſus multa; & qui barbara illa cæde, in ſacram perſonam Uncti tui, Principis noſtri defuncti, die iſto commiſſa, nos docuiſti vel Regum maximos, vel hominum optimos violentæ æque ac naturali morti eſſe obnoxios; hinc etiam doce nos dies noſtros ita computare ut ad ſapientiam animum noſtrum adjiciamus. Ac concede ut neque ſplendor ullius rei magnæ, neque imaginatio ullius boni in nobis, avertant oculos noſtros à nobis, quominus eos conjiciamus in nos ipſos tanquam in pulverem & cinerem peccato etiam inquinatum; ſed ut beati hujus Martyris tui exemplum ſequuti, progrediamur ad præmium ſupernæ vocationis nobis propoſitum, in fide & patientia; in humilitate & manſuetudine; in mortificatione & abnegatione noſtri ipſorum; in charitate & conſtanti perſeverantia uſque ad finem. Et hæc omnia propter Filium tuum Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum; cui tecum & cum Spiritu Sancto, ſit omnis honor & gloria in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

16 MAG1

FORMULA PRECUM CUM GRATIARUM ACTIONE.

Ad Deum Omnipotentem, pro eo quòd finem imposuerit Vegrandi Rebellioni, Restituto Rege, Regiâque familiâ, & Restaurato Gubernio sive Regimine, quod per aliquammultos annos interciſum fuerat. Quæ inenarrabilia beneficia miraculosè absoluta, & completa erant Vigesimo nono Die *Maii*, Anno Domini 1660.

In cujus rei memoriam Statutum est authoritate Parlamenti, ut dies iste quotannis in perpetuum sanctus observetur.

¶ *Statutum Parlamentarium factum* 12 *&* *confirmatum* 13 *Regis* Caroli *Secundi pro observando* 29. *Die* Maii *quotannis, ut potedie publicæ Gratiarum Actioni præstituto, oportet legi publicitus in omnibus Ecclesiis inter matutinas immediatè post Symbolum Niceanum Die Dominicâ proximâ ante præfatum quemlibet* 29. *Diem* Maii, *unà cum monitione ut Dies iste præfatus cum debitâ observatione celebretur.*

¶ *Quum officium hactenùs usurpatum in isto die, ex quo per Statutum Parlamenti stabilitum est, in locis quamplurimis ad Nativitatem & Personam Regis* Caroli *Secundi referatur, visum est nunc ex occasione ipsius decessûs illud ita variare prout sequitur.*

¶ *Officium idem erit in omnibus cum Officio pro diebus festis, nisi ubi in hoc Officio aliter præscriptum est.*

¶ *Si dies iste inciderit in diem Ascensionis aut Pentecostes, addendæ erunt propriis locis Collectæ hujus Officii festorum istorum Officiis. Si Verò in feriam secundam, aut tertiam post Pentecosten, aut in Dominicam Trinitatis, Psalmi proprii, prout hic assignantur in hunc diem, pro Psalmis juxta consuetum ordi-*

nem

nem uſitatis erunt inſuper uſurpandi, & collectæ addendæ u[a] prius: Et in omnibus hiſce caſibus cætera hujus officii omitten[da] ſunt. Quòd ſi inciderit in aliam quamvis Dominicam, ho[c] totum Officium uſurpandum erit, prout ſequitur, ex integro: E[t] quodcunque feſtum inciderit in hunc ſolennem diem Gratiarum Actionis, ſequens Hymnus, qui pro Pſalmo Venite Exultemus *ſubſtitutus eſt, conſtanter uſurpabitur.*

¶ *Preces Matutinæ ab hiſce ſententiis incipient.*

Tibi Domino Deo Noſtro miſericordia & propitiatio, quia receſſimus à Te & non audivimus vocem Domini Dei Noſtri, ut ambularemus in lege ejus, quam poſuit Nobis per ſervos ſuos Prophetas. *Dan.* ix. 9. 10.

Summæ benignitatis eſt Jehovæ quod non ſumus abſumpti, quod non finiuntur miſerationes ejus. *Lam.* 3. 22.

¶ *Pro Pſalmo* Venite Exultemus, *recitabitur aut cantabitur Hymnus ſequens alternis à Presbytero, atque à Clerico & populo.*

Miſericordias Domini in æternum cantabo: in generationem & generationem annunciabo veritatem tuam in ore meo. Pſal. lxxxix. v. 1.

Memoriam fecit mirabilium ſuorum: miſericors & miſerator Dominus. *Pſal.* cx. v. 4.

Quis loquetur potentias Domini? auditas faciet omnes laudes ejus. Pſal. cvi. v. 2.

Magna opera Domini: exquiſita in omnes voluntates ejus. Pſal. cxi. v. 2.

Suſcipiens manſuetos Dominus: humilians autem peccatores uſque ad terram. *Pſal.* cxlvii. v. 6.

Faciet miſericordiam Dominus: & judicium omnibus injuriam patientibus. *Pſal.* ciii. v. 6.

Non in perpetuum iraſcetur: neque in æternum comminabitur. v. 9.

Non ſecundùm peccata noſtra fecit nobis: neque ſecundùm iniquitates noſtras retribuit nobis. v. 10.

Quoniam ſecundùm altitudinem Cœli à Terra: corroboravit miſericordiam ſuam ſuper timentes ſe. v. 11.

Quomodo miſeretur Pater filiorum: miſertus eſt Dominus timentibus ſe. v. 13.

Quoniam probaſti nos Deus: igne nos examinaſti, ſicut examinatur argentum. *Pſal.* lxvi. v. 9.

Impoſuiſti homines ſuper capita noſtra; tranſivimus per ignem & aquam: & eduxiſti nos in refrigerium. v. 11.

Quantas oſtendiſti nobis tribulationes multas & malas? & converſus vivificaſti nos: & de abyſſis terræ iterum reduxiſti nos. *Pſal.* lxxi. v. 18.

Quia in humilitate noſtra memor fuiſti noſtri: quoniam in æternum miſericordia Tua. *Pſal.* cxxxvi. v. 23.

Benedixiſti Domine terram Tuam: avertiſti captivitatem Jacob. *Pſal.* lxxxv. v. 1.

Deus noſter, miſericordia ejus præveniet nos: Deus oſtendit nobis ſuper inimicos noſtros. *Pſal.* lix. v. 10.

Ipſi

Ipſi obligati ſunt & ceciderunt: nos autem ſurreximus & erecti ſumus. *Pſal.* xx. v. 8.

Ibi ceciderunt omnes qui operantur iniquitatem: expulſi ſunt nec potuerunt ſtare. *Pſal.* xxxvi. v. 12.

Dominus memor fuit noſtri & benedixit nobis: benedixit domui Iſrael, benedixit domui Aaron. *Pſal.* cxv. v. 12.

Benedixit omnibus qui timent Dominum: puſillis, cum majoribus. v. 13.

Confiteantur Domino miſericordiæ ejus: & mirabilia ejus filiis hominum. *Pſal.* cvii. v. 21.

Et ſacrificent ſacrificium laudis: & annuncient opera ejus in exultatione. v. 22.

Neque occultemus à filiis noſtris in generatione altera: narrantes laudes Domini & virtutes ejus, & mirabilia ejus quæ fecit. *Pſal.* lxxviii. v. 4.

Ut cognoſcat generatio altera, filii qui naſcentur & exurgent: ne fiant ſicut Patres eorum generatio prava & exaſperans. v. 6, 9.

In Eccleſiis benedicite Deo Domino: de fontibus Iſrael. *Pſal.* lxviii. v. 26.

Benedictus ſit Dominus quotidie: proſperum iter faciet nobis Deus ſalutarium noſtrorum. v. 19.

Conſumetur nequitia peccatorum: & diriges juſtum. *Pſal.* vii. v. 9.

Exultent, & lætentur ſuper Te omnes quærentes Te: & dicant ſemper, Magnificetur Dominus, qui diligunt ſalutare Tuum. *Iſal.* xl. v. 19.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui ſancto.

Sicut erat in principio, & nunc eſt, & ſemper erit in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

¶ *Pſalmi proprii* cxxiv. cxxvi. cxxix. cxviii.

¶ *Lectiones Propriæ*
- *Prior*, 2 Sam. xix. v. 9. vel *Num.* xvi. Tè Deum.
- *Poſterior*, *Epiſtola S.* Judæ. Jubilate Deo.

¶ *Suffragia proximè à Symbolo Apoſtolico hæc ſunto.*

Presbyter.
Oſtende nobis Domine miſericordiam Tuam.

Reſponſio.
Et ſalutare Tuum Da nobis.

Presbyter.
Domine ſalvum fac Regem.

Reſponſio.
Qui ſperat in Te.

Presbyter.
Mitte Illi auxilium de ſancto Tuo.

Reſponſio.
Et potenter eum defende.

Presbyter.
Nihil prævaleant inimici in eum.

Reſponſio.
Filius iniquitatis non appropinquet ad nocendum ei.

Presbyter.
Miniſtri Tui induantur juſtitia.

Reſponſio.
Et ſancti Tui exultent.

Presbyter.
Da Pacem Domine in diebus noſtris.

Reſponſio.
Quia non eſt alius, qui pugnet pro nobis, niſi Tu Deus noſter.

Preſ-

Presbyter.

Esto nobis Domine turris fortitudinis.

Responsio.

A facie inimicorum nostrorum.

Presbyter.

Domine exaudi orationem nostram.

Responsio.

Et Clamor noster ad Te perveniat.

¶ *Pro primâ collectâ ad matutinas hæ duæ sequentes dicentur.*

OMnipotens Deus, qui famulis Tuis arx fortitudinis, & propugnaculum es adversus hostes ipsorum, Tibi Laudem & Gratiarum Actiones tribuimus pro miraculosa horum Trium Regnorum liberatione à Vegrandi illa ebellione omnibusque miseriis & oppressionibus exinde consecutis, sub quibus tam diu congemuerant. Benignitati Tuæ acceptum ferimus quòd ipsis præda facti non fuimus; Obsecrantes ut favores illos Tuos perpetuos nobis esse velis, ut palam sit omnibus Te servatorem nostrum & Potentem Liberatorem esse, per Jesum Christum Dominum Nostrum. *Amen.*

O Domine Deus salutis nostræ, qui super hanc Regionem benignitatem Tuam supra modum multiplicasti, & à calamitosis nostris confusionibus nos non sine miraculo providentia Tua liberasti, Reddito nobis legitimisque atque indubitatis juribus ipsius Clementissimo nostro tunc temporis Principe ac Domino Rege *Carolo* Secundo famulo Tuo (omn potentia, omnique malitia inimicorum suorum nequicquam obsistentibus) & in solio hujus Regni collocato; eoque pacto publica liberaque veræ Tuæ Religionis verique Tui Cultus professione, unà cum pristina pace ac prosperitate nostra nobis insimul restituta, ad magnum Cordium nostrorum solatium ac gaudium. Hic jam præsentes adsumus in conspectu Tuo, cum omni debita gratitudine, ineffabilem illam bonitatem Tuam, Die isto nobis præstitam & patefactam agnituri & Sacrificium laudis Magno & Glorioso Nomini Tuo ea propter oblaturi; demisse rogantes, ut accepta Tibi sit sincera hæc, quanquam indigna, nostri ipsorum oblatio; omnimodam obedientiam sanctam, cogitatione, verbo & opere, Divinæ Majestati Tuæ voventes, ac pollicentes, in Te & propter Te, omnem veram ac debitam fidem Uncto tuo nunc super nos in Regem Nostrum constituto, & post modùm hæredibus ejus. Quem ut omni incremento gratiæ, honoris & fœlicitatis in hoc mundo cumules, & in futuro Immortalitate & gloria corones, quæsumus, propter Jesum Christum Dominum & Salvatorem Nostrum Unicum. *Amen.*

¶ *Recita-*

¶ *Recitatâ Litaniâ (quæ ſemper die iſto recitabitur) poſt Collectam* Infirmitates noſtras, *&c. dicetur hoc quod jam ſequitur.*

OMnipotens Deus, qui per omnes ætates Potentiam & miſericordiam Tuam manifeſtam feciſti, Eccleſiam Tuam miraculosè & gratioſè liberando, Regeſque & Status, juſtos ac religioſos, ſanctam Tuam atque æternam veritatem profitentes, uſque protegendo ab omnium Inimicorum ſuorum Conjurationibus malignis, & impiis Machinationibus; Tibi debitas ex intimis Viſceribus Gratias & Laudem perſolvimus, utì pro multis Tuis magnis, iiſque publicè exhibitis Miſerationibus, ità præſertim pro inſigni illa & admiranda Liberatione, per ſapientem Tuam & Clementem Providentiam, iſthoc maximè Die, Clementiſſimo noſtro tum temporis Domino ac Regi *Carolo* Secundo, totique Regiæ Proſapiæ, & per illos, & unà cum illis, univerſæ adeò huic Eccleſiæ Reique Publicæ, & omnibus cujuſcunque ſtatus atque Ordinis utrobique fidelibus, plenè confecta & benignè præſtita, ab effera & brutali facinoroſorum & crudelium hominum Rebellione, Uſurpatione, ac Tyrannide, & à triſti Confuſione ac Ruina exinde inſecuta. Ab his omnibus, O Gratioſe & Miſericors Domine Deus, non meritum noſtrum, ſed Tua Miſericordia, non noſtra Prudentia, ſed Tua Providentia, non noſtrum ipſorum Brachium, ſed Tua auxiliatrix Dextra, Tuumque Brachium, & Lumen vultus Tui eripuit & liberavit nos, idque quoniam nos peculiari favore complexus es. Quapropter non nobis, Domine, non nobis, verùm Nomini tuo tribuatur omnis Honor, Laus, & Gloria, cum humillima & devotiſſima Gratiarum actione, in omnibus Sanctorum cœtibus. Faxis ô Deus! Benedictus ſit Dominus Deus noſter, qui ſolus facit mirabilia, & benedictum ſit Nomen Majeſtatis ejus in ſæcula, per Jeſum Chriſtum, Unicum Dominum, & Servatorem noſtrum. *Amen.*

¶ *In officio Communionis, immediatè ante Lectionem Epiſtolæ, hæ duæ Collectæ recitabuntur, loco Collectæ pro Rege & Collectæ Diei.*

OMnipotens Deus, qui famulis Tuis turris fortitudinis & propugnaculum exiſtis, adverſus hoſtes ipſorum, Tibi Laudem, & Gratiarum Actiones tribuimus pro miraculoſa horum Trium Regnorum liberatione à Vegrandi illa Rebellione, omnibuſque miſeriis & oppreſſionibus exinde conſecutis, ſub quibus tam diu congemuerant. Benignitati Tuæ acceptum ferimus, quòd ipſis præda facti non fuimus; Obſecrantes, ut favores illos Tuos perpetuos nobis eſſe velis, ut omnibus palam ſit Te ſervatorem noſtrum, & potentem Liberatorem eſſe, per Jeſum Chriſtum Dominum noſtrum. *Amen.*

O Domine Deus ſalutis noſtræ, qui ſuper hanc Regionem benignitatem Tuam ſupra modum multiplicaſti, & à calamitoſis noſtris confuſionibus

nibus nos non ſine miraculo providentia Tua liberaſti, Reddito Nobis, legitimiſque atque indubitatis juribus ſuis, Clementiſſimo noſtro tunc temporis Principe ac Domino Rege *Carolo* Secundo famulo Tuo (omni potentia, omnique malitia inimicorum ſuorum nequicquam obſiſtentibus) & in ſolio hujus Regni collocato; eoque pacto publica liberaque veræ Tuæ Religionis, verique Tui cultus profeſſione, unà cum priſtina pace ac proſperitate noſtra, nobis inſimul reſtituta, ad magnum cordium noſtrorum ſolatium ac gaudium: Quocirca hic jam præſentes adſumus in Conſpectu Tuo, cum omni debita gratitudine ineffabilem illam bonitatem Tuam, Die iſto nobis præſtitam, & patefactam celebraturi, & ſacrificium laudis Magno & Glorioſo Nomini Tuo ecpropter oblaturi; demiſſe rogantes, ut accepta Tibi ſit ſincera hæc, quanquam indigna, noſtri ipſorum oblatio; omnimodam obedientiam ſanctam, cogitatione verbo & opere, Divinæ Majeſtati Tuæ voventes, ac pollicentes in Te & propter Te omnem veram ac Debitam fidem Uncto tuo nunc ſuper nos in Regem noſtrum conſtituto, & poſtmodùm hæredibus ejus. Quem ut omni incremento gratiæ, honoris & fœlicitatis in hoc mundo cumules, & in futuro Immortalitate & gloria corones, quæſumus, propter Jeſum Chriſtum Dominum, & Salvatorem noſtrum Unicum. *Amen.*

¶ *Epiſtola.* 1 *S.* Pet. ii. 11——17.

¶ *Evangelium. S.* Matth. xxii. 16——22.

¶ *In Offertorio hæc ſententia legetur.*

Non omnis qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in Regnum Cœlorum: ſed qui facit voluntatem Patris mei qui in Cœlis eſt, ipſe intrabit in Regnum Cœlorum. S. *Matth.* vii. v. 21.

¶ *Poſt Orationem pro Univerſo ſtatu Eccleſiæ Chriſti, hac ſequenti Collectâ utendum erit.*

OMnipotens Deus ac Pater Cœleſtis, qui ex infinita Tua & ineffabili Bonitate adverſus nos, extraordinarium & mirabilem in modum, nefaria effrænatorum & præfractorum Perduellium conſilia eluſiſti, & ſubvertiſti; qui ſub Religionis & ſanctiſſimi Tui Nominis prætextu, hujuſce Eccleſiæ & Regni totale Excidium moliti fuerant, & tantum non effectum dederant: ſicuti nos hodiè cum ſumma animi Devotione glorioſum Nomen Tuum veneramur & concelebramus, pro hac Tua infinita Clementia jam pridem nobis exhibita, ita humillimè Te obteſtamur, ut gratiam & favorem Tuum erga nos continuare digneris, tegendo ac protegendo nos ſub umbra alarum Tuarum, ut nequa iſtiuſmodi unquam horrenda calamitas nobis iteratò contingat. Hunc in finem emitte Lucem Tuam & Verita-

Veritatem Tuam, quò detegantur hæc Arcana Satanæ, hoc Mysterium iniquitatis. Dementa & fruſtrare cuncta impiorum ſecreta Conſilia. Imminue eorum ſuperbiam, mitiga malitiam, & confunde machinationes. Clementiſſimi Regis noſtri *Jacobi*, omniumque quotquot ſub illo in authoritate conſtituti ſunt, manus corrobora, cum judicio & juſtitia, ut exſcindant omnes iſtiuſmodi operatores iniquitatis, qui Religionem in Rebellionem, & Fidem in Factionem pervertunt, ut nunquam denuò invaleſcant adversùs nos, neque in Ruinis Monarchiæ atque Eccleſiæ Tuæ, quæ eſt apud nos, triumphos agant. Sereniſſimum Dominum Regem noſtrum, cum univerſa Regia ſtirpe, ab omnimodis Proditionibus & Conjurationibus protege, ac defende. Eſto illi Galea ſalutis, & Arx munitionis contra faciem omnium hoſtium ſuorum. Quod ad illos attinet, qui ſe implacabiles præbent, circunda eos Pudore, ac Confuſione, tanquàm Amictu; ſuper ipſo autem, poſteriſque ipſius, Corona æternùm floreat. Quo pacto nos populus Tuus, & Oves Paſcuæ Tuæ, Tibi Gratias uſque & uſque agemus, & Laudes Tuas perpetuò deprædicabimus, à ſæculo in ſæculum; per Jeſum Chriſtum, Unicum noſtrum ſalvatorem, ac Redemptorem, cui Tecum (ô Pater) unà cum Spiritu Sancto ſit Gloria in Eccleſia per omne ævum in ſæcula ſæculorum. *Amen.*

16MA61

FINIS.